Mendel Gáspár

karangoló.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
STATISZTIKAI HIVATALA

A székesfővárosi statisztikai hivatal legújabb kiadványát van szerencsém tiszteletpéldányként megküldeni.

Dr. Ilyefalvi I. Lajos

Székesfővárosi házinyomda 1929 - 4068

Mendl Gáspár

1737-ben Gyöben öntötte a csanaki rk. templom harangját.

Rónner Flóris hagy XLVI. cs.

1795. öntötte a nagybaráti templom nagy harangját
1818-ban u. ok a ~~kisebb~~ közepső harangot.

ch. o.

1801-ben öntötte az udvari ref. egyház harangját.
1795 és 1794. az örvényesi rk. templom nagy és közép harangját.

u. o.

Mendel Gáspár

1798. ban Győrben öntötte a kisbéri rk. templom ~~egy~~ két harangját.

Vallás- és Közok. minisztern
8 41.6/1917 sz.

1789 ben öntött harang járul vessző
MOB 160/1918 sz.
arta.
(hely nincs emlékezve)
alova készítette.

Vasárn. **13** Szaniszló	☽ Holdtölte 8 óra 28 pk.	**Protestáns:** Szaniszló **Görög:** A. János **Izraelita:** Markesv. 14
Hétfő **14** Jozafát		**Protestáns:** Klementina **Görög:** Fülöp **Izraelita:** Markesv. 15
Kedd **15** Gertrud		**Protestáns:** Lipót **Görög:** Guriasz **Izraelita:** Markesv. 16
Szerda **16** Ödön		**Protestáns:** Othmár **Görög:** Máté **Izraelita:** Markesv. 17
Csütört. **17** Cs. Gergely		**Protestáns:** Hortense **Görög:** Cs. Gergely **Izraelita:** Markesv. 18
Péntek **18** Péter		**Protestáns:** Ödön **Görög:** Pláto **Izraelita:** Markesv. 19
Szomb. **19** Erzsébet	1932 **NOVEMBER** 30 nap	**Protestáns:** Erzsébet **Görög:** Abdiasz **Izraelita:** Markesv. 20

Mendel Gáspár Győrben

öntötte a következő harangokat:

szt.gáli ref. egyház harangja 1800-ban.
ugodi kath. templom 1800
lázi minorita templ. 1800.
diszölyi templ. harangja 1802
csicsó kath. templ. 1802

Römer Flóris hagy

XLIX. 3.

1802 ben öntötte a dörgicse-
akali templom harangjat.
MOB 795/1917. 9-dik.

Vasárn. **5** Invocabit		Protestáns: Adorján Görög: N. böjt 1. v. Izraelita: Adar 7
Hétfő **6** Perpetua		Protestáns: Gottlieb Görög: 42 vt. Izraelita: Adar 8
Kedd **7** Tamás		Protestáns: Tamás Görög: Vazul Izraelita: Adar 9
Szerda **8** Ist. János		Protestáns: Zoltán Görög: Teofilakt Izraelita: Adar 10
Csütört. **9** Franciska		Protestáns: Franciska Görög: Szeb. 40 vt. Izraelita: Adar 11
Péntek **10** 40 vt.		Protestáns: Olimpia Görög: Kodrát Izraelita: Adar 12
Szomb. **11** Szilárd	1933 **MÁRCIUS** 31 nap	Protestáns: Aladár Görög: Szófron Izraelita: Adar 13

10-ik hét. Nap kelte 6 ó. 34 pk. — Nyugta 17 ó. 50 pk.

Mendl Gáspár

győri egyházmegye

Lókut rk. tpl.
Veszprém m. 1720

Menfőcsanak rk.
plébt. tpl. 1737
Győr m.

Kisbarátfalu tpl.
Győr m. 1745

Fenyőfő tpl.
Veszprém m. 1779

Bakonykoppány
rk tpl Veszprém 1787

Balatoncsicsó
ev. ref. tpl. 1787
Zala

Fmh.

~~Csiptető bronzból, római~~

~~VI. 275~~

Mendel Gábor

Győri kgyűtő

Zsembyei tpl. 1787

" " 1789

Tapolcafő ev. ref.

tpl. Veszprém m. 1789

Z haranglja

Kajári tpl. Győr m. 1790

Nemesvelki tpl.

Zala m. 1792

Diszely tpl. Zala m. 1792

Kéthely rk. tpl.

Somogy m 1792

Nagytevel rk tpl. 1792

Veszprém

Jul

Nürnbergi városháza V. 23.

Mendel Gáspár
Győri hgöntő

Nagyszeleli rk. tpl.
Veszprém 1792

Kislődi rk. templ.
Veszprém 1793.

Balatonaracsi
ev. ref tpl.
Zala m. 1794

Nagyesterházár
rk. plib. templ. 1794

Szajari rk. tpl.
Veszprém 1794

Menfőcsanaki
rk plib tpl. 1794.
Győr m.

Jul

~~Csúngódíszítés, római VI. 275.~~

Mendel Gáspár
győri egyházmegyei

Örvényesi rk. tpl.
Zala m. 1794

Nagybaráti tpl. 1795
Győr m.

Örvényesi rk. tpl. 1795
nagyharang
Zala m.

Bakonygyróti
rk. tpl. Veszprém m. 1796.
2 harang

Bárok rk. tpl. 1798
Veszprém m.

Hegyhátkisbeci tpl. 1798
Vas m.

Mérgeri ág. ev. tpl. 1798
Győr m.

~~Mérgeri a~~

Jul

~~Csíkszoredai áll. el. iskola .VI. 226~~

Mendel Gáspár

Czövi hgöntö

~~Gyulagyári~~

Gyulafirátóti ev. ref.

tpl. hgja 1799.

Jml

~~[illegible]~~

Csikszentgyörgy VI. 175.

Mendl Gáspár

göri harangöntő.

Készítette a papai pleb. templom harangjait ??
1790 ápr. 8. nezőben.
Król
2

Pippap 69. l.

Scribonius III. 184.

Mendel Gaspár

1789-ben Györök öntötte a sapolczafai ~~ev.~~ ev. ref. templom kisebbik harangját.

Gerecze: A műemlékek 1014. l.

Mendl Gáspár

1795. Gróth ontötte az örveinyesi vé-
tesmester Horváth (Zala m.) a nagyobbi-
kat.
A Eisebbiket ugyanott
1794 ben.

Geere. A mun-
kák - 1036 k

Mendel Gáspár

öntötte Győrött 1792-
be a nemes te-
veli (Zala m.)
templom harangját

Gyűjt. A nincsi
lel. 1036 h

Mendel Gáspár

1794. Wösöt ordőke az arácsi (Zala megye) ev. ref. templom harangjáte

Czeczel, A zsinat-tiler. 1023 h.

Caspar Mendel

Kajár (Győr m).
Caspar Mendel gös
mich in Raab. No
1790. feleqatu ha
rang

Secret. A minister

346 h

Caspar Mendel

Zsemlye (gróm)
Haranczár e. feli-
vétel Caspar
Mendel gyös
mök i Ráab
~~1~~ 1789 s 1787.

Gyecse A mium-
tekek 352 k

Caspar Mendel

Margesi (Mörom) aj. er leptem hasonló Caspar Mendel gyös mint in Raab 1786 1798 feliratta

Györe A mintem tárd. 34 Ft

Mendl Gaspár

öntötte a nagy ba-
rátti (Sgrö m) temp-
lom harangjat
1795 ben

Gyecse P. A mivel
lakik 348 h

Gaspár Mendel

ontotte 1799 ben Erő-
vőt a vátoti (vespr.
m) ev. ref. temp-
lom elődjét harangját

Gerecse. A mú-
eul. 1013 h.

Mendel Gapai

1794 ben Görötts
entette a nagy eszte-
gáit F vk. pléb. temp-
lom karanyjába
F
(~~en~~ vemprein)

Sareere it mi-
emlékek 1008. h

Mendel Gaspar

1792. Gorok
ontlte a nagy
kveli (vempren
m/ tempelom
z hazuppáts.

Gerecse A mi-
ent 1008 g

Mendel Gáspár

1793. Györött öntötte a Kis lödi Frk. temp-lom harangját.

F (verpreim n)

Gercze. A mürcl 1007 k.

Mendel Gaspár

1720. Nosott öntötte a lokiti (vörös) templom harangját

Czereze. A ünnel

1007 L.

Mendl Gábor

Gyönyörű 1797 ben
öntötte a Bakony ut
harangot cg. ev. templo-
nak 1693 ben Kippo
Ivánó által Bécsben
öntött harangot.

Glocke, A Mennyei
1003 fr

Mendel Gaspár

1798-ban Dubotte a bárkki rk. templom harangját

Gyecre. A mívesul.

1004 fl

Mendel Gáspár

Szőrben 1792 ben ön-
tötte a Réthelyi Rath
testvérek ágyú haranglét.
Sonoh vm.

Gecse-i mintemlék
1175 k

Mendel Gaspár

1794. ben Entke a „Gáspár (veszprém) rk. templom magyobb harangjat öntötte.

Gerecse. A múzeumban.

1014 db.

Mendel Gáspár

megölte Szőcs 1779-
ben a fenyőfai (
vörösvári m.) nemes-
ember egy karaczsát.

Ugyanez a mondat.
1006. L

Mendl Gaspár

öntötte a kőszegi
templom ezüst harang-
ját Győrött 1798
ban.

Gyűjtő Szüttemlők
977 db

Mendel Gaipál

1796. Gyönt örökké a Györöti (verpréen) rk. templom Eisen és ugyabb hasanyatb.

Gscore. A mívemel.
1006 fr

Mendel Gáspár

Bakony Koppány.
RK. templom harangját
öntötte Mendel Gáspár
Győrött 1787 ben

Gercse, A mécsel -
1003. h.

MENDEL, CASPAR (harangöntő)

Várady J * Dunántúl ref templ 2

DIÓSGYŐR,

2001.

412.o.

EMMANUEL DE MARTONNE.

A Magyar Földrajzi Társaság meghivására, nagynevű vendége volt Budapestnek. Emmanuel *de Martonne* dr., a párisi Sorbonne tanára, a *Déli Kárpátok* világszerte ismert és becsült tudományos kutatója, hazánk nagy barátja.

De Martonne Chabrisban Indre departementban született 1873 április 1-én. Atyja és nagyatyja, kiváló franczia történikusok voltak. Tanulmányait a lavalí gimnáziumban, majd a párisi École normale Superieure de l' Universitén, a liczeumok (állami gimnáziumok) tanárait képző Felső Elemi Iskolában végezte. Mestere a nagynevű Paul *Vidal de la Blache*, a ki ugyancsak a Sorbonne professzora.

Megismerkedett Ratzellel Leipzigben, a khinai nagy útjáról ép akkor visszatért Richthofennel Berlinben, Peneckkel, a ki akkoriban még a wieni egyetem tanára volt, s William Morris Davis professzorral, a cambridgei Haward-egyetem jelesével, ki legutóbb — a Penck helyén — cseretanár volt a berlini egyetemen.

Nagyobb utakat tett Amerika földjén (Kanadában, az Unióban és Mexikóban); tanulmányutakon járt: Németországban, Svájczban, Olaszországban és Szerbiában s kerek tiz esztendőt szentelt hazánk déli hatalmas határ-bérczivezete: a *Déli-Kárpátok* felkutatásának, román

EMMANUEL DE M

A magyar geológiai-g

Mendéné Landori Angela

MOK

Szerepelt a tárlaton

"Hajóépités"

(-): Megnyilt a soproni képzőmüvészek állandó kiállitása.
Kisalföld, 1962. máj. 22.

MDK

Szerpelt a tárlaton

-: Megnyílt a soproni képzőművészek állandó kiállítása.
Kisalföld, 1962. máj. 22.

MENDEL JÁNOS (karangütő)

Várady J * Dunántúl ref templ 2

DIÓSGYŐR

2001.

413.o.

EMMANUEL DE MARTONNE.

A Magyar Földrajzi Társaság meghivására, nagynevű vendége volt Budapestnek. Emmanuel *de Martonne* dr., a párisi Sorbonne tanára, a *Déli Kárpátok* világszerte ismert és becsült tudományos kutatója, hazánk nagy barátja.

De Martonne Chabrisban Indre departementban született 1873 április 1-én. Atyja és nagyatyja, kiváló franczia históríkusok voltak. Tanulmányait a lavalí gimnáziumban, majd a párisi Ecole normale Superieure de l' Universitén, a liczeumok (állami gimnáziumok) tanárait képző Felső Elemi Iskolában végezte. Mestere a nagynevű Paul *Vidal de la Blache,* a ki ugyancsak a Sorbonne professzora.

Megismerkedett Ratzellel Leipzigben, a khinai nagy útjáról ép akkor visszatért Richthofennel Berlinben, Peneckkel, a ki akkoriban még a wieni egyetem tanára volt, s William Morris Davis professzorral, a cambridgei Haward-egyetem jelesével, ki legutóbb — a Penck helyén — cseretanár volt a berlini egyetemen.

Nagyobb utakat tett Amerika földjén (Kanadában, az Unióban és Mexikóban); tanulmány-

Mendel Gáspár

győri harangöntő öntötte a lókúti (Veszprém m.) templom harangját. 1720.

l.

Gerecze Péter dr. A

műemlékek helyrajzi repertóriuma és térkép

Bp. 1906. 1907. h

FELVETTE	LEMEZSZÁM

M.D.K.

Mendel Gáspár harangöntő

Sörös Pongrác: A bakonybéli apátság tört.II.
A pannonhalmi szent - Benedek - Rend tört.IX.k.

Bp.1904. 525,526.l.

~~Klopfer Ferenc~~
~~győri kanonok~~

Mendel Gáspár
győri kanonok

d.

Sörös Pongrác:
A bakonybéli apátság
tört. II. A pannonhalmi Szent-Benedek-Rend tört. Tr.-h.
Bp. 1904. 525, 526. l.

K

154

aravaggio.
9-ben. † Porto d'Ercoleban 1609-ben.

jobb kezével az orsót pedri, míg
szoritja magához, szájához emelte, hogy
ujjú, ruhájának dereka szétáll, nyak-
lcs lóg. Az asztalon csorba kancsó, kés
kosárban pedig több orsó és enni való

m. 735
ion lirán (333 ft 69 kr.)
22-én (191/98.)
t 1901: VIII. 26-án 373 eln. sz. alatt (464/901).

Mendel Gáspár

1789. évben öntötte a tapolcafői ref. egyház két harangot
1840. " " a kardosuti harangláb
1720. " a lókúti ~~nagyobb harangját öntötte.~~
templom egy harangját
1792. " a nagytevelei templom ~~egy~~
két harangot

Rómer Flóris hagy. XLVII. cs

Vigyázz! Két Mendel
Gáspár van, egy XVII. és
egy XIX. századbeli

is hó 7-én veszi kezdetét a XXX. m. kir. osztálysorsjáték.
: összege közel

ió aranypengő

.000 aranypengő

hivatalos ára az I. osztályú húzásokra:

egy fél	egy negyed	egy nyolcad
12 a. pengő	**6 a. pengő**	**3 a. pengő**

negejtett szerencsekísérlet képezte eddig is a legtöbb ember-
: alapját.

nát Önnek, hogy saját érdekében kísérelje meg szeren-
g azon sorsjegyet, amelyet a fenti **négy szerencseszám**
ihúz és reméljük, hogy a sorsjegy megrendelése által
jut.

ezen négy számot kivágni, egyenkint behajtani s a kihúzott
ıl megrendelni. Amennyiben a kívánt szám közben eladatott,
ınk.

egrendelését mielőbb, de legkésőbb **f. évi április 5-ig** bekül-
tály húzásai már **április 7-én** kezdődnek.

reményt fizettünk már ki tisztelt feleinknek és a szerencsés
ık folytán vettek részt a sorsjátékban.

ıdelését szíveskedjék a csatolt megrendelési lapon postafordul-
tatni.

ményünkkel postatakarékpénztári befizetési lapot küldünk.

éktervet a megrendeléshez csatolunk.

reményjegyzéket a húzások megtörténte után felszólítás nél-

Teljes tisztelettel:

BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R. T.

Budapest, VI., Teréz-körút 37. (Szondy-u. sarok.)

Telefon: 22-3-29.

NÁLUNK OSZTÁLYSORSJEGYET VESZI!

vomda Budapest.

Mendel Gáspár

győri harangöntő

1786-ban régebbi harang
újraöntésével készítette
a sibaőrkanyi cv. templom
harangját. Ma már
nincs meg.

Csalkai Endre dr.

Győri ötvösök és
iparművészek alkotá-
sai Sopron megyében

Győri Szemle

1940. 172. l.

A százéves M

Ha a magyar festőmű
netében oly Istenáldotta művé
ve fogalom, munkássága egyará
legelsőnek Munk

Kisbér (Komárom m.) R. K. templom

Mendel Gáspár

1. Harang, kb. 3 mázás, 1798-(?)-ból. Domborművű regélyekkel, levelekkel, gyümölcsökkel, valamint a szent-háromság és szűz Mária képével díszítve. Felirata: in Honorem S. Trinitatis et B. Mariae Virginis anno K 798 (748?). Kisbér mezőváros római katholikusok Költségén öntetett harang Sárovics József plebános alatt Gulyás János és Jarsics János idejében. Gaspar Mendel gossz mich in Raab.

2. Harang, kb. 1½ mázás, egyik felén Szt. János evangelista domborművű szépen látható Krisztus barlós díszítményekkel, a másikon egy díszmázás vitéz alakja bokrétás

y vármegye.

n.

és alapfalai.
emplom.

n falképei.

om.
n nyomai.

n, templom.
alva, templom.
. unit. templom.
astélyrom.
ü torony-kapú.
n.
er, templom.

Zsfolvár. Fehérvár: Kisbér mezőváros és az ehhez tartozó régiói vidéki Anno 1998 (948.?) Szabó Mihály gróf mérnök ír Rabb.

Mendel Gáspár

gróf harangöntő

Dizöly, legnagyobb.
harang 1802
St Háromság

2-ik harang 1792
St Donat

3-ik, a csobánci
templomból való

Römer F. jegyzőkönyve 1.
1861. 17. l.

BUDAPEST
46 III. 3-7
K I A K

Mendel Gáspár

győri harangöntő

~~[illegible]~~ nyitotta az alábbi templom harangját 1786-ban.

Karsay Imre:

A vill-sárkányi ágost. hitv. evang. egyházközség rövid története. 1783–1896. H. é. é. n. 22. l.

Mendl Gáspár
győri egyházfi

1797-ben átöntötte
a báromszentlászlói
ág. ev. templ. 1693-
ban Bécsben készült
harangját.

Jul

~~Alföldi Bizottság~~ VI. 181

Mendel Gáspár

Régi harangöntő az aracsi ref. templom harangja 1794-ből

Romer Fl. jegyzk.

1. 12. 1867. 110. l.

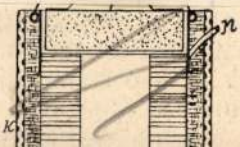

ajdonságaira nézve a cheddit finom szem-
, mely plasztikus volta miatt könnyen össze-
Megrendelésre bármily átmérőjű parafinált
n szállítják, legszokásosabbak a 35 *mm*-esek.
ı végzett kísérletek szerint ütés ellen rend-
tlen, nehezen gyúl meg s hirtelenül nagy
téve nem robban fel, hanem elég. Légbeli
artós melegség, hidegség, szárazság iránt
ketlen, s magasabb hőfoknál (75 C^0) is
óságot mutat.

nem fagy meg s ennélfogva télen is hasz-
nden körülményesebb kezelés és veszély
ós robbanó alkotórészeket nem tartalmaz-
kozta veszélyes kiválasztás nem fordul elő,
ıs vidékeken is használható.

részei, mint a fenti összeállításból látszik, a
nátriumklorát. Ezen oxigéndús vegyülete-
féle szabadalom szerint, elektrolizis útján
ennyiségben gyártják. Chamonix mellett
Franciaország) a *Berges, Carbin et Cie* cég

nú cheddit épp úgy, mint a robbantó por
s állítólag $2^1/_2$-szer hatásosabb annál. Ezen
következtében jégrobbantó munkálatokra
ó.

ú cheddit hatás tekintetében felülmúlja az
enlőnek tartják a II. számú új dinamittal,
emény kőzetek robbantására ajánlható.

is brizánsabb a 60 N. számú cheddit,
lyosókban s igen kemény kőzetben való
ál eredményesen alkalmazható. Ezt egyen-
ndják az I-ső számú újdinamittal.

rom cheddit-változatnak feldurrantására az
upakot kell használni; fajsúlyuk 1·80—1·90

Gaspar Mendl

(Győr megye)

Csanak: RK. pleb.
templom harangja c
felirattal:
Gaspar Mendl
Gossmich in Raab
1737.

Kisebb harang
v. az 1794.

Gyűrűre P. A mium-
leter. 340 K

Mendel Gaspár

intette 1792. Sopron
a diszelyi (Zala
m.) templom ha-
rangját.

Gyarmat A mia
lett 1028 K

Menzl (Mendel) Gaspár

öntötte a csákói
ref. templ harang-
jat Körösi 1787.

Gyecre Annale
Kel. 1027 R

MENDEL János győri harangöntő. Az egri minorita templom egyik harangját 1834-ben átönti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MENDEL JANOS, harangöntő

Nemeskocs. Evangelikusok harangjai. 2.harang. "MENDEL JA-
~~NOS ÖNTOTT ENGEM GYÖRBEN ANO 1825 Ma KOCSI EWANG KÉSZIT~~
NOS ÖNTOTT ENGEM GYÖRBEN ANO 1825 A KOCSI EWANG: KÉSZI
TETTE A MAGA KOLTSÉGÉN". Ø 70 cm. Ma is megvan. 59.jegy.
176.old

PATAY PAL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970
4.sz. Szombathely, 1972

MENDEL JÁNOS, harangöntő

BOBA. 2.harand, templomban.-MENDEL JÁNOS ÖNTÖTT ENGEM GYÖRÖTT 1820.N.BOBAI HELYSÉGBELI EVANGELICI BIRTOKOSOK TSINÁLTATTÁK ENGEM EGYEDÜL" 390 font, Ø 72 cm.
Mais meg van 170.old.

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA.A Vas Megyei Múzeumok Értesítője,1966-1970.
4.sz. Szombathely,1972

MENDEL JÁNOS, harangöntő

BOBA, templom.-1.harang: MENDEL JÁNOS ÖNTÖTT ENGEM GYÖRÖTT Xxxx 1820.N.Bobai evang birtokosok csináltattatak engemegyedül". 540 font.Elrekviralták 1916.VII.21. 2297 kg. 170.old

PATAY PÁL: Vasi harangok 189.old

SAVARIA.A Vas Megyei Múzeumok Értesítője,1960-1970. 4.sz. Szombathely,1972

MENDEL JÁNOS, harangöntő

----Győri mester. Vas megyében idegenből származó harangot csak keveset találunk. Ilyenek Mendel harangjai Nemeskocson 1825 és Bobán 2 drb. 1820-ból. 182. old. 104. jegy

BATAY PÁL: Vasi harangok 169. old

SAVARIA, a Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 1966-1970 4. sz. Szombathely, 1973.

MENDEL JANOS, harangöntő

Győri mester. Neve Bobán 2 drb.1820 és Nemeskocson 1825 fordul elő.Nemeskocs Boba filiáléja s igy ugyanennak a lelkésznek a kezdeményezésére hozathattak oda is tőle Győrből harangot. 188.old. ~~jegy~~.104.jegy

PATAY PAL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, a Vas Megyei Muzeumok Értesitője,1966-1970 4.sz. Szombathely, 1973.

Mendel János harangöntő M.D.K.

győri.egy harangja a fertőszentmiklósi r.k.

templomban. 1832

Genth.Müeml.1959 I. lol.

M.D.K.

Mendel Fábios, egri harangöntő

az egri minorita templom egyik harangját 1834-ben ön-
tötte.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 366. old.

Mendel János

kvarangöntő

Gentnémeti.

215. l.

A Közokt.m.miniszter jele
és a IX.ker.állampénztárho

Utositom az állam
Bizottsága alkalmazottai r
f.évi julius hó végéig ter
fejében Ötezer/:5000:/ K-t

Mendel János

Győri harangöntő

1832-ben öntötte a
pertőszentmiklósi
templom harangját.
Ma már nincs meg.
Az ő neve volt olvasható
a nyúlfalusi templom egyik
harangján 1796 évben.

Csatkai András dr.:

Győri műemlékek és
iparművészek alkotásai Sopron megyében

Győri Szemle

1940. 172. l

Mendel János

győri harangöntő

öntötte a fertőszentmik-
lósi templom egyik harang-
ját 1832-ben.

Csatkai Endre dr.

Sopron vármegye
műemlékei. II. köt.
Sopron, 1935. 66. l.

Rózsa. Beitatott aranyozással.

Félfiligrán. Tejes / szinü /.

Palack. Félfiligrán. Moszatos /szi

Dobez. Félfiligrán. Moszatos / sz

Lagunalámpa. Aranyozott reflekterr

Jesurum & C.ia S.A.

Asztalfutó buránói öltéssel.

Asztalteritő, és hat asztalkendő, Bur

Kis függöny.R ózsaszinü gyolcsvász
applikációkkal.

Függöny. Palermói tipusu. Vé
Szálai között recediszité

Függöny. Az olasz állam velencei ö
diszitett.Kenderfonál.

Mendel Ignác

Kisbarátfalui (Nógrád m.) templom épült korai gótikus stílusban

Nógrádban 1745 ben

Gocsa A. miére

lehet 347 l.

Mendel Ráfis

Győrött 1777 ben
ontötte a városlödi
(vempren ~) rk
pleb. templomunk
egyik harangját

Gercke. A szü-
cslerek. 1016 l

Mendel (Mendl) Jakab

sáskai templ. 1830
borzavári templ. 1834
haranglai
csicsó templom régi h. 1834
" " ujabb h. 1841
bidógei templ. 1839
városlódi templ. 1839
kislódi templ. 1839
császári kath. templ. 1841
keszthelyi főtemplom 1842
szepezdi kath. templ. 1843
markói templ. 1847
Hofer károly és társai

Römer Flóris hagy

XLIX. sz.

Mendl) Mendel János Győben

öntötte a kőv. harangokat:

kisbabóti ev. harangláb harangját 1818-ban

porvai templom 1818

nagydudari ref. egyhár 1818

császári templom legisebb h. 1818.

csatkai kath. templ. 1820.

lesencze-tomaji templ. 1820.

csvánji templ. 1822

lesencze-tomaji templ. 1823

zsidi templ. 1823

ácsi ref. egyhár 1823

csatkai kath. templ. legnagyobb

30 u. 8161/091 STOW

Mendl János

1835. Görben öntötte a füssi templom két harangját.

Rómer Flóris hagy. XLVII. c.

1824. ben öntötte a csanaki rk. templom két harangját

u. o.

1830. gyepesi templ. nagy harangja
1837. ajkai ev. templ. kis harangja
1843. ajkai ref. templ. harangja
1825. gyarmati rk. "
1845. bönyi ref. egyhai egyh.
1836. mencseli ref. egyhaz "
1836. budavári "
1825. szentiváni rk. templom

u. o.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
STATISZTIKAI HIVATALA

A székesfővárosi statisztikai hivatal legújabb kiadványát van szerencsém tiszteletpéldányként megküldeni.

Dr. Illyefalvi I. Lajos

Székesfővárosi házinyomda 1929 — 4068

Mendl Jakab

1829. Győrben öntötte a palazmaki kath. templom nagy harangját.

Römer Flóris hagy. XLVI. cs.

1836. öntötte a bödögei kath. templ. nagy harang/ny.
1826 " a pétserdi " " " "
1830 " a gyepesi " " " "
1837 " " az ajkai ev. templom " "
1843 " " ajkai ref. " " "
1839. " a bödögei ev. harangláb "

MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT
BUDAPEST
VIII., CSEPREGHY-UTCA 4 SZÁM

Kérem fel
kedves barátnőt,
hogy
felvételénél
szíveskedjék
szóban megjelenni
az

Meghívó

a MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT-nak 1933. évi március hó 30-án, csütörtökön, este 7 órakor a társulat helyiségében (VIII., Csepreghy-utca 4, II. em. 15 ajtó) tartandó

felolvasó ülésére.

Tárgysorozat:

SZENTGÁLI KÁROLY igazgató: Női arcmás érmeken.

Vendégeket szivesen látunk.

Mendl János

harangöntő Gröber

a sáskai ref. templom

legnagyobb harangja

1890-ből.

Római Fl. jegyzők.

1. sz. 1861. 119. l.

1. ábra. Jégtorlasz képződése.

korlati életben csak a mederfeneken megakadt padó jeget nevezzűk fenékjégnek, mely valóa vízbe szakadt hótömegekből képződik, hol kal egyesülve alámerülnek és a meder fenekére vasodortatás közben homokot stb. ragadnak l, míg végre megakadnak s a fenékhez fagynak. *stályos jég* a zajló jégtömeg közé szorult bb víz tükörsíma felszínén keletkezik és a lazán gő jégdarabokat, valamint a szotyét merev és gő jégpáncéllá egyesíti. Ez utóbbi már rövid va nagy erővel ellenáll az utána tóduló jégnek kadályozza annak lezajlását. A fölülről érkező tehát megakadnak benne s alája vagy föléje vele összefagynak. Igy folytatódik ez mindníg az egybegyült jégtömeg valamely sekély agy szorulatban meg nem akad. Az így létre ulás mindjobban összetömörül és duzzasztja a

en a torlasz fölötti vízmedencében egyre lasísznak lefelé a felülről érkező jégtáblák, míg a tt jégtorlaszon egymással összefagyván az 1. vel jelölt torlaszlépcsőt alkotják. A leírt folyameg újra ismétlődik. Eközben a felső vízszin emelkedik, s egymásután alkotja a T_1 T_2 stb. .

ebből, hogy a torlasz leginkább hasonlítható a snak egyik feléhez, amely vállával a folyó támaszkodik, s folyton gyöngülő záradékát az íz felé terjeszti ki.

laszok néha a medret úgy elzárják, hogy a folyó rlaszon fölül kitódul.

Mendel János

kanonok

l.

Osztrai szerzemények

II. 66. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Mendel János

gyári karangöntő

XII. 4

l.

Dunántúli Szemle

1941. 238. l.

ve 99es

b. 96

1 Kōt. 8°

Angelucci,

Angelo

Ricerche preistoriche e storiche
nella Italia Meridionale
(1872 – 1875).

Scritti varii.

1. – 68. + 1. – 15. ll.

Mendel János

györi karanyőrtő

a Pantói templom liczbái

karanyja 1825.

Keszt. Magdolnával.

Vl. Antal

Romer F. jegyzete 1.

1861. 32. l.

Mendel János
horangúnto

Zsidó Kisebbik harang. 1823
Kő(vég)

Krisztus a keresztfán,
zsidó a kő oldalán.

Römer F. jegyzete 1.
1861. 37, 38. l.

ıet elsütni s az együttes hatás következtében nagyobb bbantó eredményeket érünk el; másodszor, mert a unkások nagyobb biztonságban vannak, amennyiben ótvezetékkel messziről és pontosan megállapítható őben lehet a töltéseket meggyujtani.

Az említett célszerüségénél fogva, az elektromos ujtást nemcsak a bányászatban használják, hanem grobbantásnál is.

Elektromos gyujtásra úgy dörzsölve fejlesztett, továbbá namó — és mágnes — elektromosságot, valamint galnáramot lehet célszerüen használni; az előbbivel szikrát rjesztünk, az utóbbiakkal pedig a vezetékbe kapcsolt kony fémdrótokat izzítjuk s ekként sütjük el a robntó töltéseket.

Eszerint a gyujtásnak két módját kell megkülönztetni.

1. A szikrával.

2. Az izzított drótok[illegible]

Kőnyi Zsigmond
A. 1981. VI. 2.

A Magyarországi Szénbányászati Egyesület
könyvtárának 1897-ben
Kőnyi Zsigmond

bízható gyárosoktól vásároljunk gyujtózsinórt.

Ha rövid ideig víz alatt használandó guttaperch gyujtón sérülést találunk, ezt *Chatterton* francia vegyés től származó ragasztóval javítjuk ki, illetőleg kenjük b Használat előtt a robbantó anyagoktól kellő távolságb gyertyalángon melegítjük, s megnedvesített ujjainkk betapasztjuk a sérült helyet.

A robbantó töltés elsütésére mindenekelőtt akko darabot vágnak le a gyujtózsinórból, hogy annak égé tartama alatt a munkások biztos, illetőleg fedett hely vonulhassanak meg. A zsinórnak egyik végét akké toljuk a későbben leírt lövőkupakba, hogy abban durranó kénesőt érintse. Az így előkészített gyujtókup kot a szelence nyakán kereszztül a töltésbe vezetji és kaucsukpasztával vagy Chatterton-nal tömítjük

Nálunk Magyarországon *Dobiaschi* J. és *Dörn testvérek* aradi haloxilin gyáros cég szintén készít bi tossági és füsttelen gyujtózsinórokat.

d) Jégrobbantó munkálatokhoz igen előnyösen has nálható a *Hess* Fülöp közöshadseregbeli táborn készítette pillanatnyi durranó gyujtózsinór, melyet osztrák-magyar hadsereg 1889 óta honosított me sajnos, hogy a hadügyi kormány eddig kizárólag kator célokra tartotta fenn.

A durranó gyujtózsinórt akként gyártják, hogy né gyapotfonalat vízzel elkészített durranó kénesőbe ma tanak, azután pamutszalaggal beburkolják és cérnáv körülfonják; végre körülgöngyölik kénezetlen kaucsu szalaggal, behálózzák pamutfonallal és viaszba mártja

E zsinór igen hajlékony és hideg időt kivéve, kön nyen csomóba köthető.

Egyszerüen meggyujtva másodpercenként minte 10 *m* sebességgel ég el, ha ellenben lőkupakkal gyujtj

Mendel János
harangöntő Győr

a kőszegi templom
kisebb harangja - 1842,
Győr, fennáll.

Römer F. jegyzőkönyve. 1.
1861. 32. l.

MDK

Mendel-né Terézia W. T. - harangöntő.

Győrben 1804. évtől a pálos templom 590½ fontos harangját. Isten menyberitsele és páduai szt Antal hívjak szamuk nyta Mailath (Majlát) Antal pápai prépost cimültette.

Felber Ferenc: A pálos templom és plébánia története, Győr, 1908. 10. lap
11. lap

Mendele Ferenc, építész

1704

Tervei szerint kezdték meg Nagyvázsonyban az első népi műemléki lakóház helyreállítását. Ez a épület egyik legszebb alkotása a Balaton környéki népi építészetnek.

–: Megkezdik a népi műemlékek szerzett helyreállítását 6.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. febr. 8.

M.D. K

HENDELE Ferenc építész

Yörösmaros tervpályázat

IV. épületkategória megvétel

Társtervező: Barbóh M., M. Horváth Dóra

Salymacsi A

Tervpályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

M.D.K.

Mendele Ferenc épitész
OMF

A turistvándi vizimalom helyreállitása

repr.

1962-64.

Magyar Épitőművészet 1966/5. 48-51.l.

Mendele Ferenc

Tervezte a pankaszi szőnyegszövő harmonikák helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964. 3 sz. 188. l.

Mendele Ferenc és Roman András

Tervezőt a Vitka Magyarok u. 2. helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964. 3. 191. l.

K é

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállitásai: . . . . . .

Mely kiállitásokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Mendele Ferenc

Tervezte a turisztikai vízumalom

felújítási munkát

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964. 3 sz. 190 l.

Mendele Ferenc építész M.D.K.

Egyes ötletek megvétele sorolás nélkül

Társtervező: Bartók Miklós
Munkatárs: M. Márkus Dóra

repr.

Lux Kálmán: A magyar szócialista falu tervpályázat

Magyar Építőművészet 196. 4. sz. 9 - 25.l.

Mendele Ferenc

M.D.K.

Szamoststárfalva, ref. templom és harangtorny felujitása,

Rövid hirek 196:/2. 126.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Egregy, árpádkori rk. templom müemléki helyreállitása, 1964-

Rövid hirek

Müemlékvédelem 1965/2. 128. l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Turistvánd, vizimalom berendezésének helyreállitása,

Rövid hirek

Műemlékvédelem, 1964/3. 190. l.

Mendele Ferenc

M.D.K.

Pankasz, szoknyás falharangláb helyreállítása

Rövid hírek

Müemlékvédelem, 1964/3. 188. l.

M.D.K.

Mendele Ferenc építész

OMF

Árpádkori templom helyreállitása, Hévíz-Egregy
Restaurátor: Reisinger Mária,
Épitésvezető: Szántó István

Magyar Épitőművészet 1 67/1. 49-53.1.

Mendele Ferenc

Horler Miklós tervezte a simontornyai vár helyreállitását. Munkatársai: Mendele Ferenc, Nándori Klára.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség épitészeti helyreállitásai /1963-1966/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.,232. l.

Mendele Ferenc

Sch. Pusztai Ilona, Mendele Ferenc, Koppány Tibor és Nándori Klára fogják tervezni a régészeti feltárások után Tata, Hollókő, Csesznek és Dunaföldvár várának helyreállitását.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség épitászeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l., 232. l.

Mendele Ferenc

tervei és felügyelete mellett 1965-ben készült el az egregyi sk. templom restaurálása.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség építészeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-~~1966~~ 1966. Bp. 1969. Akadémiai k. 289 l., 369 kép, 229-247. l.

235. l.

Kendele Ferenc

terverte a ? parkanyi faharangláb teljes helyreállitását. 1964-65-ben készült el.

Csech István: Népi és ipari műemlékeink védelme. /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

és Román A. tervezte ~~Vitkán~~ egy vitkai boltoknak teljes helyreállítását /boltozás és ovoni rendelőre elbontva/. 1964-ben készült el

Csemy István: Népi és ipari müemlékeink védelme. /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

Schneller Vilmos épitészmérnök, Cseh István, Mendele Ferenc, Waigand Mária tervezte a tihanyi Varga Jolán ház helyreállitását. Ők tervezték Tihanyban a Kossuth u. 13. sz. lakóház helyreállitáát is. Cseh István vezette a Varga Jolán féle házon a munkákat.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l. 272., 281. l.

Mendele Ferenc.

Kiss Gy., Kende F. levelezése a röcheni hajómalom teljes helyreállításat. 1961-62-ben hímzett el.

269.281.e

Mendele Ferenc

Schneller V., Cseh István, Mendele Ferenc és Waigand Mária tervezte a tihanyi u.n. Varga Jolán ház teljes helyreállítását muzeumi célra. 1965-1966-ban készült el.

Cseh István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l., 28o. l.

Mendele Ferenc

Schneller V., Cseh István, Mendele Ferenc és Waigand Mária tervezte a Tihany, Kossuth u. 13. sz. lakóház teljes helyreállitását /Tejivó céljára/ 1966-ban készült el.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281..l., 28o. l.

Mendele Ferenc

cikk: Hollókő műemléki jelentőségű területének védelme. – Magyar Építőművészet, 1968. 1. sz, p. 50-53.

Irodalom tizenöt év műemlékvédelméhez Nógrád megyében /1954-1969/- Összeáll. Faller László
Műemlékvédelem, 1969. 4. sz, a hátsó borító belső oldalán.

Mendele Ferenc

Mendele Ferenc: A Suristvándi vízimalom helyreállítása (Mendele Ferenc építész) – Magyar Építőművészet 1966. 15. évf. 5. sz. 48-51. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.ért. 1969. 3.sz. 243-284. l./ 252. l.

Mendele Ferenc

ismertette az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottsága Műemléki Albizottságának hollókői ülésén az új hollókői falukörpont kijelölésére vonatkozó előzetes kutatásokat.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 243.

Mendele Ferenc

bécsiszelte a kallósi Petőfi u. 8. sz. ház (Turistaház) helyreállítási tervét.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz. p. 211.

Mendele Ferenc

készítette V. Waigand Márával a hollókői műemléki együttes védelmének dokumentálásával 1961-ben.

Műemlékvédelem 1969. 4. sz., p. 211.

Mendele Ferenc

cikkét (Hollókő műemléki jelentőségű terület-
részek védelme, Magyar Építőművészet, 1968. 1. sz. 50-53 l.)
említi jegyzetben Mendele Ferenc cikke

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz. p. 211.

Mendele Ferenc

Mendele Ferenc: A balatonszentgyörgyi talpaspalház. Bp. 1966. (1967.) Múz. sokszi. - Helyreállított műemlékeink 17.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

77. l.

Mendele Ferenc

cikkei: A pankázsi faharangláb műemléki helyreállítása. – Savaria. A Vas megyei Múzeumok Értesítője. 1965, 3. köt. (1967.)

A kiskunhalasi szélmalom helyreállítása. Műemlékvédelem, 1967. 11. évf. 1. sz., 33-36. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

77. l.

MENDELE FERENC

ÉPITÉSZ. SEDLMAYR JÁNOSSAL EGYÜTT RÉSZTVESZ AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON.

DR. KISSNÉ NAGYPÁL JUDIT: SOPRON MŰEMLÉKI BELVÁROSÁNAK ÜRES TELKEIRE KIIRT TERVPÁLYÁZAT, 1968.

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1969/5. 7. LAP

Mendele Ferenc

résztvett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum meghívásos tervpályázatának I. ütemén. (munkatársi, Aradi Tibor)

Vargha László: Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázata, 1967. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 12-17. l.

Mendele Ferenc

Sz. Czeglédy Ilona - Entz Géza - Reisinger Mária - ~~Mendele~~ Mendele Ferenc: Az egregyi Árpád-kori templom. - ~~Veszprém~~ - Veszprém megyei MúzeumokKözleményei, 6. Veszprém, 1967. 197-216. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. l.sz. 68-1o7. l./

77. l.

Mendele Ferenc

Forler

Horler Miklós: Árpádkori templom helyreállitása, Héviz - Egregy. /Mendele Ferenc épitész./ - Magyar Épitőművészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 49-53.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Müvtört. Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

77. l.

Mendele Ferencné

Építésmunkatársa Jerő Lászlónak a budai Várpalota Szerpházi épületeinek helyreállításán.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz. 9. l.

Mendele Ferenc
munkatárs = Aradi Tibor

részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázatán 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 12-17.l.

Mendele Ferenc

cikkét a Magyar Műemlékvédelem IV. /1963-1966./ kötetében említi Vargha László recenziója.

Magyar Építőművészet, 1970.5.sz. 64. l.

Mendele Ferenc

cikke: „Hollókő műemléki jelentőségű körülményeinek védelme."

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 201–211.

Mendele Ferenc

irányítja a hollókői vár 1970-ben kezdődő restaurálását.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 232.

Mendele Ferenc

a hollóköi műemlékegyüttes helyreállítási tervének egyik készítője

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz. p. 200.

Mendele Ferenc

készítette Kanjáthy Attila közreműködésével Hollókő rendezési szabályzatát 1968-ban

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 211.

Mendele Ferenc

(OMT) és Román András (ÉM Településfejlesztési Főosztály) tervezte Vitka községben a Munyadi u. 2. 12. alatti boltház helyreállítását, helyben egy új épülettrészt hozott az orvosi rendelő-nek. 1964-ben készült el.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K. 289 l., 369 kép, 269-281. l.

270, 281. l.

Mendele Ferenc

Lemez alapján 1964-65-ben állította helyre az OMF a pankaszi faharangházat.

Csoh István: Népi és ipari műemlékeink védelme (1963-1967). Magyar műemlékvédelem 1963-1967. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

271., 281. l.

Mendele Ferenc

Fenerte a Kinacsécsei kőrics-kő helyreállítását

Csech István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966/. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

270, 281. l.

Hendele Ferenc

(OMF) tervebe a turistaházak vízimolnár helyreállítását. Vízműjével kiutatták ki.

A nendrői „Fertőhét" helyreállítását is ő tervezte.

Csech István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966/. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

270., 281. l.

Mendele Ferenc

tervezte a birbaumhelyi műhelyen
helyreállítását

Csch István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

271-272., 281. l.

Mendele Ferenc

Ferencz Hollóhöz a Petőfi u. 8.-12. házak helyreállítását Turistaállót alakítottak ki benne.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

271., 281. l.

Mendele Ferenc

tervezte a namostatársfalvai ref. templom és harangláb helyreállítását.

Cseh István: Népi és ipari müem lékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

272-281. l.

Hendelle Ferenc

és Kriczt Gy. tervezte a mádcsoki
gör. kat. templom teljes helyreállí-
tását. 1961-ben készült el.

Csech István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

279. l.

Mendele Ferenc

tervezte a nagyvázsonyi Schu-
macher-ház ~~[illegible]~~ helyreállítását.
1961-62-ben készült el.

Csech István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

279. l.

Mendele Ferenc

Ferverte a balatonmentszőrösi talpas ház teljes helyreállítását.
1962-63-ban vétult el.

Cseh István: Népi és ipari műemlékeink védelme 1963-1966/. Magyar Műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

279 l.

Mendele Ferenc

tervezte a Holló és Petőfi u. l. 12.
házban teljes helyreállítását.
1965-66-ban készült el.

Csoh István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280 l.

Mendele Ferenc

tervezte a kiskunhalasi néprajzi
teljes helyreállítását. 1967-68-ban
készült el.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

fenyerte a namostatárfalvai ref. templom és harangláb teljes helyreállítását. 1965-66-ban kimúlt el.

Csoh István: Népi és ipari műemlékeink védelme 1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

tervezte a Balatonkenese, Táncsics u. 25. 12. boltíves teljes helyreállítást (kisvendéglővé alakítva). 1966-67-ben készült el.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

Mendele Ferenc

tervezte a nagyvázsonyi Schumacher-ház utcájának teljes helyreállítását (műszaki műhely ülése). 1967-ben hívták el.

Cseh István: Népi és ipari müemlékeink védelme 1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

tervezte a tinacsécsei kőrics-kút teljes helyreállítását. 1964-65-ben készült el.

Czeh István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

tervei alapján állítottak helyre a balatonmagyaróvári „talpas házat” 1963-ban.

Tiszaörsön az ő irányításával állítottak helyre Horváth Zigmond műhelyét.

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

244. l.

Kendele Ferenc

1963-ban készült tervei szerint átépítették helyre a szamostatárfalvai ref. templomot. 1965-ben fejezték be.

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség épít/esztéti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

235. l.

Mendele Ferenc

Szervei alapján állítják helyre a Hollókői várat.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Szovassy Pál, Meréényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem I. (1967-68) Budapest, 1970.

2921.

Mendele Ferenc

képzőtelte a hollókői Petőfi u. 8. sz. a.
ház helyreállítási terveit.

Deresényi Dezső, Entz Géza; Havassy
Pál, Meréényi Ferenc: Magyar műemlék-
védelem V. (1967-68) Budapest, 1970.

293 l.

Mendele Ferenc

tervei alapján állítják helyre a holló-köi várat véglegesen.

Derevényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, V. (1967-1968) Budapest, 1970.

354.

Menyhért Ferenc

tervei szerint állítottak helyre a csempeszkopási romon kapi templomot.

Derissényi Dezső, Entz Géza, Horváthy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970.

3571

Mendele Ferenc

„A népi építészetben – Mendele Ferenc építész szerint – a melléképülettel meghatározott telekbeépítési forma a németlakta vidéken általános.

Sedlmayr János: Soproni műemlék-lakóházak kutatásának és helyreállításának kérdései.

Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz.

51. l.

Mendele Ferenc

St. Mónolopi Flóra és Komjáthy Attila tervei alapján állítottak helyre a hollókői Kossuth u. 76 és Petőfi u. 32 sz. épületeket.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970. 359 l.

Mendele Ferenc

és Horler Miklós tervei alapján ál-
lítják helyre a pilmontornyai várat.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy
Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlék-
védelem V. (1967-68.) Budapest, 1970.

357 l.

Mendele Ferenc

az újonnan alakított ICOMOS magyar nemzeti bizottság tagja.

Beszámoló a bizottság 1971.III.13-i üléséről.
Műemlékvédelem, 1971.3.sz.172-173. l.

Mendele Ferenc

cikket a turistvándi oszlopokról /megjelen t
a "Magyar Műemlékvédelem 1963-1966"kötetben/ recen-
zióját Borcsa László

Műemlékvédelem, 1970.1.sz.56-57.l.
Borcsa László

Mendele Ferenc

cikkét Hollókő műemlékei védelméről
/megjelent a Magyar Müemlékvédelem 1967-1968. c. kötetben/ recenzeálja Komárik Dénes.

Müemlékvédelem, 1971.4.sz.254-255. l.

Menyhárt Ferenc

tervei szerint állítottak helyre a Balatonkenese-i Tűrcsics utcai 25 sz. a klasszicista lakóházat.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V (1967-68.) Bp. 1970. 359 l.

Mendele Ferenc

tervei szerint állították helyre a szendrői fertőházat, népies vakolat-ívelési technikájával.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., * 289 l., 369 kép, 229-247. l.

246 l.

Mendele Ferenc

tervei nemrég készült el a kiskunhalasi műemlékem helyreállítása 1964-66-ban.

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

246. l.

Mendele Ferenc

és Román András tervei alapján fejezték be a nobokes megyei Vitkán a Hunyadi u. 2.12. alatti klunicista barókház egyszéghárszín alakítását

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség építészeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

244. l

Mendele Ferenc

által irányított helyreállítás (befejezve: 1966) mentette meg Balatonkenesén a Táncsics u 25. sz. emelteti, oszlopos klasszicista lakóházat a pusztulástól. Munkáját rendezték be benne.

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

244. l.

Kendele Ferenc

kemerte és inárnyitotta a turistavándi vízimalom helyreállítását

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., x 369 kép, 229-247. l.

246. l.

Mendele Ferenc

tervei szerint állitották helyre a haranglábat Pankadzon (Vas m.)

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség építészeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

246. l.

Mendele Ferenc

Ferrei nevet állítottak helyre a haranglábat Szamostatárfalván

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség építészeti helyreállításai /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

246. l.

Mendele Ferenc

tervei és irányítása mellett restaurál-
ták a muzsakemenyi XIX. templom
boltazatát festett architektúráját.

Horler Miklós: Az Országos Műemléki Felügyelőség
építészeti helyreállitásai /1963-1966/. Magyar
műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k.,
289 l., 369 kép, 229-247. l.

237. l

Mendele Ferenc

terverte a turisztházak vízimalom teljes helyreállítását 1962-65-ben készült el.

Czeh István: Népi és ipari műemlékeink védelme /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

tervezte a szendrői ún. Festő-ház teljes helyreállítását múzeumi célra. 1964-67-ben kivitt el.

Csoh István: Népi és ipari műemlékeink védelme. /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 269-281. l.

280. l.

Mendele Ferenc

M.D.K.

A Szabolcs-Szatmár megyi Vitkán a Hunyadi u. 2. sz. alatti oszlopos tornácos lakóház egészségház céljára való felhaszn álás céljára való kialakitása
Uragonits javaslata alapján
Mendele és Román dolgozta át a tervet

Magyar műemlékédelem 1961-1962, Bp. 1966 242.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Szendrő, Petőfi tér 5 .sz. un. Festő-ház

munkatárs: Waigand Mária

Magyar müemlékvédelem, 1961-1962. Bp. 1966. 274.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

A Turistvándi vizimalom helyreállitása

munkatárs: Waigand Mária

Magyar müemlékvédelem 1961-1962, Bp. 1966 273.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Balatonszentgyörgy , ő u. 60. sz. alatti talpasház helyreállitása

Magyar müemlékvédelem 1961-1962, Bp. 1966 273.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Balatonszentgyörgyi talpasház helyreállitása

Magyar müemlékvédelem 1961-1962, Bp. 1966. 242.l.

Mendele Ferenc

M.D.K.

Turistvándi vizimalom restaurálása

Magyar műemlékvédelem 1961-1962, Bp. 1966 242,l.

Mendele Ferenc

M.D.K.

Ráckeve, Gyurcsik-féle hajómalom helyreállítása

Gondár Jenő, Kende Ferenc, Kiss Gyula, Mendele Ferenc
közreműködésével

Magyar műemlék évek 1961-1962. Bp. 1966. 242.l.

M.D.A.

Mendele F.

Hollókő 2 műmelékházának / népi/ helyreállitása turistaszálló céljára, 1962-65.

Társtervező: Waigand M.

Magyar Épitőművészet 1968/1. 50 -51.1.

M.D.K.

Mendele F.

Hollókő ~~várának~~ ~~feltár~~ vára feltárásának épitésze

Magyar Épitőművészet 1968/1. 50.l.

Mendele F. M.D.K.

Hollókő négy mépi müemlék lakóházának helyreállitási terve, kialakitása, orvosi rendelő, ill. Tanácsháza, turistaszálló számára.

Magyar Épitőmüvészet 1968/1. 50-51.l.

M.B.K.

Mendele Ferenc épitész

A csampeszkopácsi rk templom müemléki helyreállizása.

Müemlékvédelem 1967/2. 124. l.

M.D.K.

Mendele Ferenc épitész

A muraazentmenyei rk. templom müemléki helyreállitásának terve.

Müemlékvédelem 1967/1. 58.1.

Mendele Ferenc

M.D.K.

A pécsi püspüki palota helyreállitásának tervezője / Sámson-Mendele/

Müemlékvédelem 1966/1. 51-52. l.

Mendele F.

Waigand, Cseh-Mendele építészek npi müemlékek helyreállitása:

Farád, pajta, XIX. sz. k.
Szendrő, Kékfestőmühely, XIX. sz. első f.
Balassagyarmat, Palóc ház 1800 k.
Zalaegerszeg, Olai vizimalom XIX. sz. k.

Müemlékvédelem 1967/1. 4-6.l.

M.D.K.

Mendele Ferenc

Vitka, Hunyadi u. 2. sz. tornácos parasztház helyreállításának terve,

Társtervező: Román András

Rövid hírek

Műemlékvédelem, 1964/3. 191. l.

Rendelő Terem építész

D Fortuna utca 4. sz.

Ismeretlen okokból társat keresek.

Ifj. Kaiser Anna cikke.

Ismeretlen dolem 74/1 51

Mendele Ferenc

a Hévíz - Egregy - i falusi tpl.
helyreállításával építőegyéniségét
említve

Magyar Építőművészet 1945-70
256. old.

Mendele Ferenc

az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottsága
Műemlékvédelmi Albizottságának tagja.

Mihály: Az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottságának tevékenysége 1967-1969. években.
Ept.ud. 1970 /XI/. 3-4.sz. 445-448.l.

Mendele Ferenc

1972-ben az Ybl Miklós-díj III. fokozatát nyerte el.

Magy.Ép.mív.1972.5.sz.17.l.

Mendel Tamás

Mendel Tamás építész Ulit Péter Lenin emlékművének építészeti megoldásáért jutalomba részesült.

– Híres
Ünnenet, 1977. december – 48. lap.

MDK.

Mendéné Lándori Angela

Kiállitási kritika

Kisalföld 1966 dec.11.

Mendel Gáspár

haranguinto

Gentzmund

255.l.

A Vallás és Közoktatásügyi Mini
159981/919 sz. a. kelt és a bu
tézett rendeletének másolata.

Pejtsik Károly

Müemlékek Orsz. Bizottsága rész
vételára fejében Ötvenegy / 51
tom az Allampénztárt, hogy ezen
emlékek Orsz. Bizottsága vezeté
sági előadónak hivatalos nyugtá

Mandel Terézia

győri harangöntő öntötte 1804-ben a pali (Sopronvm) templom harangját, ma már nincs meg

Csatkai Endre dr.

Győri művészek és iparművészek alkotásai Sopronmegyében

Győri Szemle

1940. 172. l.

A százéves M

Ha a magyar festőmův
netében oly Istenáldotta művés
ve fogalom, munkássága egyarán
legelsőnek Munk

Mendelin Teória

haranyérmi:

1804-ben Györben öntötte
a pálii (Sopron m.) temp-
lom egyik harangját
Mária megbízásából
Páduai Szent Antal
tiszteletére

vörös

Egyházi aktaipar
1908. 67 l.

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

m

évi .....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Mendel József

győri harangöntő
1789-ben öntötte a tár-
fanyi rk. templom lélek-
harangját.

Neineth Ambrosdr. A
pannonhalmi főapátság
története. P.k. Sopron, 1907.
140. l.

VASÁRNAP

10

Kath. F. 22. Av. András
Prot. F. 21. Luther

HÉTFŐ

11

Kath. Márton pk.
Prot. Márton

Izr. 15. Seni bőjt

KEDD

12

Kath. Márton p.
Prot. Jónás

SZERDA

13

Mendel József

győri harangöntő
1879-ben öntötte a tatai
ref. templom (Komárom
m.) Szent József harang-
ját.

Sörös Pongrác: A pannon-
halmi főapátság története.
VI. k. Bpest 1916. 307. l.

Mendele Ferenc
építész

Az Országos Műemléki Felügyelőség
épitésze az 1971 évi Jbe Miklós
díj III. fokozatát kapta.

— 1972. évi Munkácsy díjak
Művészet, 1972 április – 9 oldal

Mendel Ferenc építész

Romában lévő magyar kulturális – értékek helyreállításának tervezésén dolgozik Erdélyi Ferenc és Mendel Ferenc építész. Az épület 1630-ai években épült, barokkos épület, a Viaggonia 1.

Sajtókonferencia az OMF-en.

1993. szept. 3. Kossuth 14-17 Kőpé.

Mezolele Ferenc

tervei szerint állítottak helyre az egregyi rk. templomot 1965.

Dercsényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2351

Mednyánszky Ferenc

tervei alapján állítottak helyre a pozsonytatár-falvai ref. templomot 1963.

Deresenyi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2351

Menyhele Ferenc

tervei alapján állítják helyre Tata-, Hollókő-, Csepreg-, Dunaföldvár.
1966.

Deresényi Dezső, Entz Géza szb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2321

Mendele Ferenc

tervei szerint állítottak helyre a pécsi püspöki palota homlokzatát (1965) Munkatársa Sómsor József.

Derecsényi Endre, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2371

Mepolete Ferenc

tervei és irányítása mellett a mirapszemenyei rk. templom homlokzatának restaurálását végezték 1965-ben.

Dercsényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963–66. Budapest 1969.

2371

Mepolele Ferenc

tervei alapján állítottak helyre a pesterzsébeti festőházat 1964.

Deresényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2461

Meszlele Ferenc

tervei alapján állították helyre a Turistaházi vízimalmot 1964.

Deresényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963–66. Budapest 1969.

2461

Menyhárt Ferenc

tervei szerint állítottak helyre a kiskunhalasi pálmalmot 1964-66.

Derecsényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2461

Mendele Ferenc

és Waigand Mária tervei alapján alakították át a hollókői Kossuth u. 68. és Petőfi u. 8. sz. a. házakat 1963-64.

Deresényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2461

Mendele Ferenc

próbaütése mellett állítottak helyre Tiszacsécsen Móricz Zsigmond szülőházát 1964.

Deresényi Dezső, Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

244 p

Mezőfalvi Ferenc

és Román András tervei szerint alakítottak át a szabolcsmegyei Vitkán a Hunyadi u. 2. sz. épületet.

„Deresényi Dezső", Entz Géza szerk.: Magyar műemlékvédelem 1963–66. Budapest 1969.

2441

Mepotole Ferenc

tervei alapján alakítottál át a balaton-szentgyörgyi „talpas" házat 1963.

Deresényi Dezső, Entz Géza szk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2441

Mepolele Ferenc

tepoei alapján állítottak helyre a vasmegyei Pankasz-i háromgólbot 1963.

Deresényi Dezső, Enta Géza szb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2461

Mepolele Ferenc

munkatársa Horler Miklósnak a Simontornyai vár helyreállítási munkálatok tervezésében 1966.

Deresényi Dezső, Entz Géza szk.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

232 l

Mendele Ferenc

az alábbi fotopályázaton megvételt nyert

Kathy Imre: Műemlék és szabadidő. Építészeti fotopályázat, 1971. - Magyar Építőművészet, 1972.3.sz. 58-63.l.

Kunkele Péter

Mendele Ferenc

készitette az egykori egregyi Árpád-kori templom helyreállitásának tervét. Az épület képét közli:

Horler Miklós: Műemlékvédelem és mai épitészet. Magyar Épitőművészet, 1972.2.sz. 26-33.l.

Mendele Ferenc

volt a Simontornyai vár helyreállításának építész-tervezője.

Emlék

cenő Zsuzsa: Váraink mindenki védelmében. Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 30-43.l.

Mendele Ferenc

Tihany müemléki területének végleges rendezési programtervét Mendele Ferenc készitette /munkatársak Anda Judit, dr.Erdélyi Zoltánné, Sisa Béla/. Felhasználták dr.Tóth Kálmán 1954-es városképi-müemléki vizsgálatának anyagát, Román András és Galambos Ferenc helyszini fel mérését és felhasználási javaslatát /1966/, Bajnay Zsolt idegenforgalmi-müemléki javaslatát, és "Tihany félsziget fejlesztési tanulmányát" /Báder Éva, 1969/.

Mendele Ferenc: A népi müemlékek védelmáról, helyreállitásáról.

50-57.l.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.

Mendele Ferenc, Ybl-díjas építész.

Zalaegerszegen a dél-dunántúli IV. népművészeti hét keretében Mendele Ferenc, a népi műemlékek módszereiről és tapasztalairól" tartott diafilmekkel illusztrált előadást.

Talma m. Népújság, 1973. szept. 25.

Mendele Ferenc, [épitész]

Tervei nevint állítottak helyre
a csempeszkoporási templomot.
(templom)

Dr. Valter Thom: Kérő vonim téglaépítésnek
Nyugat - Dunántúlon 2084-2090.

Élet és Tudomány, 1975. okt. 31.

XXX
44.

Mendele Ferenc, Ybl-díjas építész

„Tisztelettel építésznek" c. műsorban a Stúdióvendégek Borsendég Béla, Farkas-di Kolton, Mendele Ferenc, Vadász György Ybl-díjas építészek

Tisztelettel építésznek 2.

1946. I. 10. 14.45 Televízió – Vné –

Mendele Ferenc, [Lajtlen]

A helyreállítást tervei alapján végezték el.

T. J.: A földrengés vártornya 7.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 10.

Mendele Ferenc, építész

Tervei alapján (1974-ben fejezték) be az öregtorony helyreállítását.

M. Korák Éva. A dunaföldvári öregtorony 802-805

Élet és Tudomány, 1976. ápr. 23.

XXXI/17.

Mendele Ferenc

A kolloszi vár helyreállításának

kronológiája

Magyar Műemlékvédelem 1969-70

Bp. Akadémiai Kiadó 1972

379. old.

Mendele Ferenc

a Csempeszopácsi Árpád-kori plébánia-
templ. helyreállításának története.
foto - 160. db.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. 1972. Akad. Kiadó

200. old.

Menolek Ferenc

állította helyre a Tapiszkándi vízimalmot 1965. 317 p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1181

Mepotele Ferenc

Képzitette a bakonybéli Fő u. 17. sz. a.
ház helyreállítási tervét.

Derecsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

4111

Mezdele Ferenc

és Sisa Béla kéziratának a budapesti vízimalom helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Meréényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-ig. Budapest 1972

414

Mépolete Ferenc

Készítette a csemperkopácsi román kori templom szobrászati díszlegének helyreállítási tervet.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Mérényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972 4171

Menclele Ferenc

Képzőtettek a Szimmetriavizsgálat-hosztokzat-rendszer helyreállítási fervét. 1972-73-74 sz. reprodukció.

Derecsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest 1972

2061

Mendele Ferenc

és Horler Miklós tervei alapján helyre-
állított és monterozott vár. 14 f. sz. repro-
dukció.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Meréényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
1969-70. Budapest 1972

1941

Meglolele Ferenc

Ferve olaszjón helyreállt. Tott az mpesz hopási ptlébánia templom. 160 r. keprodukció.

Derczényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Meczényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1909-70. Budapest 1972

200 l

Menoldo Ferenc

kéziratát Anda Judit, Erdélyi Zoltánné és Sisa Béla munkatársakkal a Tihanyi és azóta is fennmaradt művészetet.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Meszényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

4081

Mendele Ferenc

Romjóthy Attila munkatársaképt
kezdette el Hollókő tanulmányterét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Mezényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
1969-70. Budapest 1972

410 l

Meszlele Ferenc

Készítette el a Bakonybéli Fő u. 12. sz. a. épület helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Horváth Pál, Meszlényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972

3858

Mendele Ferenc

Kéziratta a csempeszkopási gk. templom helyreállítási tervét.

Detsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Meyényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest, 1972

381 f

Mendele Ferenc

Horler Miklós munkatársaként kezdte el a pimontornyai vár helyreállítási szervét.

Derecsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

3781

Mepolele Ferenc

képzitette a hollókői vár helyreállítási tervét.

Deréényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Meréényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, Budapest 1972 (1969-70)

3791

Mendele Ferenc

és Komjáthy Attila tervei alapján állították helyre Holloko 51 lakóházát, valamint az ottani várromokat.

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria; Acta Historiae Artium, Bp. 1972. 1-2, p. 63l

Mendele Ferenc

és Czeh István tervei alapján állítottak helyre a XIX sz.-ban épült parancsházat (1965-66)

- Mezényi F.: L'ultimo quarto di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Hist. Artium, Bpest, 1972. 1-2 sz. 65 l

c Menolete Ferenc

és Weigand Mária ÁllitottÁk helyre
1963-65 ben a XVIII. pózadkeli turistavándi
vízimalmot.

Merényi F.: L'ultimo quarto di Secolo
della Tutela dei Monumenti in Ungheria.
Acta Hist. Artium, Bp. 1972. 1-2 p. 65.

Mendele Ferenc

A Műtörténeti Intézet a csepeszkopácsi szerzőpárt 1968-69 között.

Mepényi F.: L'ultimo quarto di secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972 1-2 m.

418

Mendele Ferenc

építész tervei alapján állítottak helyre a Heöz-Egregy-i romon templomot.

Merényi F.: L'ultimo quarto di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972. 1-2 p.

41 l

Mendele Ferenc

Az Országos Müemlék Felügyelőség mérnöke az Ybl Miklós-dij III. fokozatát kapta az 1972 év müvészeti dijasai között.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

Mendele Ferenc

Hollókő - Ófalu rendezésére több terv készült. Ezek szerzői: Gazda Anikó /1960/, Láng Tivadar és Ráduly Piroska /1962/, Mendele Ferenc és Komjáthy Attila /1968/

Komjáthy Attila: A hollókői modulor. Magyar Ép.mův. 1971.3.sz. 44-47.l.

47. l.

Mendele Ferenc

Hollókőn az alábbi cikk elkészüléséig a következő házak helyreállítása történt meg: Kossuth u.82. Falumúzeum /Gazda Anikó
Kossuth u.62.Turistaszálló /N.Waigand Mária/
Kossuth u. 76. Posta. /Komjáthy Attila/
Petőfi u. 8. Turistaszálló /Mendele Ferenc/
Petőfi u. 3o. Orvosi Rendelő /H.Nagndori Klára/

Komjáthy Attila: A hollókői modulor.
Magyar Ép.műv. 1971.3.sz. 44-47.l.

47.l.

Mendele Ferencné

Sedlmayr János: A budai Várpalota középkori épületeinek helyreállitása /Gerő László, Szabó László, Lux Kálmán, Várnai Dezső, Mendele Ferencné, Kardos József, Kiss György építészek, Ormos Imre, Kiss Gusztáv kertterve-zők./ - Magyar Építőművészet, 1968.6.sz. 9-15. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l. 157.l.

Mendele Ferenc építész 1)

Okt. 31-en „Hallottó 1944-45"-c, lerepülőzat „nyilvános" ismertetése és vitája.

Előadók: Erdélyi Zoltán
Mendele Ferenc
} építészek

Felkért app.: Fankhauser Zoltán

a terepálzatot anyaga okt. 28-tól a MÉSZ székházban látható.

MÉSZ program

1945. október 30.

Mendele Ferenc építész 2.) Folytatás

Okt. 29.-én: Pécsett a Dél-Dunántúli és MESZ csoportja és a Baranya m.-i Tanács rendezésében:

„Szabadban merjük szemlélődni"

c. tervpályázat nyilvános ismertetése és megvitatása. Előadó: Elbert Ágoston építész

Felkért szép.: Mendele Ferenc —"—

Elnök: Erdélyi Zoltán —"—

MÉSZ program

1971. október hó.

Mendele Ferenc

A szinvonalas rác rekonstrukció építészeti része Florler Miklós és Mendele Ferenc munkája

Kovács Anikó: Neureuth István.
Művészet, 1974. júli - 13 oldal.

MENDELE FERENC

NÁNDORI KLÁRA
HÁMOS MIKLÓSNÉ
SEDOVSZKY ÉVA

A Fortuna utca 4. sz. épületének helyreállitási terveit készitették

Müemlékvédelem, 1974. 1.sz. 51.1.

MENDELE FERENC

PETŐFI S. U. 8. (HOLLÓKŐ)
SR. ÉPÜLET TERVEZŐJEKÉNT
EMLÍTIK

Komjáthy Attila- Kremnicsák Ilona: Hollókő / Nógrád m./ Kossuth Lajos u. 76. sz. épület müemléki helyreállitása, átalakitása postahivatallá

Müemlékvédelem, 1973. 4. sz. 230-234. l.

MENDELE FERENC - (GILYÉN NÁNDOR
TÓTH JÁNOS)

A Felső-Tiszavidék népi épitészete
c. könyvét ismerteti Erdész Sándor

Müemlékvédelem, 1976. 3. sz. 189-190. l.

MENDELE FERENC

résztvett az ICOMOS Magyar Népi Épitészeti Szakbizottság 1974. julius 16-17.i Somogy megyei látogatásán

Müemlékvédelem, 1975. 2. sz. 120-122. l.

MENDELE FERENC

ÉPÍTÉSZ, EMLÍTIK A CIKKBEN

Román András: A népi müemlékek néhány sajátos vonása

Müemlékvédelem, 1974. 1. sz. 5-15. 1.

Mendele Ferenc épitészmérnök

Vedres Vera: "Az Országos Müemléki Felügyelőségnél" cimmel készitett interjut az Intézet igazgatójának, Merényi Ferenc épitészmérnöknek és tudományos munkatársainak közremüködésével. A beszélgetés folyamán szó esett a müemléki, müemléki jellegü és városképi jelentőségü objektumokkal való foglalkozásról, a müemlékeket védő törvényről, a "Müemlékvédelem" c. szemle feladatáról, a történeti hitelességet szem előtt tartó helyreállitásokról s általában az Intézet munkásságáról.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. 7. lap.

Mendele Jereuc, [építőn!]

A III. f.-t kaptu.

–: Átadták az idei Ybl Miklós-díjakat 5.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 31.

Mendele Ferenc, [epítész]

A műemlékvédelem területén végzett kiemelkedő munkáért.

Rózsa Gyula: fémontornya nem fémon tornya

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 16.

98

1021

Mendele Ferenc, Ybl-díjas építész

1974.IV.2o.Televizió 16.lo Gné
Képes krónika

Az utóbbi évek egyik jelentős müemléki helyreállitási munkája volt a keszthelyi Georgikon Major Muzeum. Az intézmény történetét Csiki László tanár vázolja.

- Festetich György 1797 -ben alapitotta a világ első felsőfoku mezőgazdasági szakoktatási intézményét a Georgikont. Célja az volt, hogy az uradalmai részére jól képzett gazdatiszteket neveljen. Tanácsadója az iskola alapitásában Nagyáti, kiváló jószág igazgatója és a másik nagy iskola alapitó Tessedik Sámuel volt. Az elméleti oktatáson kivül igen nagy sulyt helyezett a gyakorlati oktatásra, azért az uradalmaiból külön területet hasitott ki, oktatási célra a Georgikon ősi épületéhez csatlakozott, a tangazdaság 3 udvarból álló majorja a birkás udvar, az ökör udvar, a magtár és a kukoroca gőré udvar. Jelenleg ebben az épületben vagyunk és a fejlődés folyamán a többi udvart is teljesen korszerüen helyrehozva muzeális célra fogjuk kihasználni.

- A Georgikon helyreállitását ismerteti Mendele Ferenc Ybl-dijas épitész.

- A Georgikon együttes elsőnek helyreállitott épülete az 1817-1825 között épitett barokk magtár L-alaprajzu magtár. Ennek az épitészeti értékeiről egy ilyen szépen berendezett kiállitás után szép kiállitási tárgyak ismeretében és látványába rendkivül nehéz beszélni, annál is inkább, mert minden régi épület sorsáról, aki előzményeket nem ismerte miután a kiállitás az uj funkciónak megfelelő helyreállitása elkészült, már nem azt az életet mutatja, amit korábban ez az épület átélt. Az épitész feladossége ilyenkor kettős. Egyrészről segitse megtalálni az uj funkciónak leginkább megfelelő, azzal adekvát formát itt minden épület, mint ahogy minden ember is napról napra változik. Ezekből a fázisokból mi egy olyan kort szeretnénk bemutatni és szerettünk volna bemutatni, ami egyrészről az épület épitészet történeti értékeit leginkább bemutatni képes , másrészről megfelelő keretet szolgáljon az itt kiállitott tárgyaknak.

- Egy-egy régi épület felujitásánál, jó példa erre a keszthelyi Georgikon is jószerével személytelenné válik az épitész, hiszen a máshol jogosan igényelt mesterjegyek helyenkénti fitoktatása helyett a ránk maradt történeti emlékek tárgyi és gondolati értékek megőrzését tudja feladatának. Régen élt ácsok anyag és formakincsét kellett megismerni például ahhoz, hogy az utólagosan és hevenyészve összedölt tetőtér kijavitásán tulmenően Magyarországon és talán Közép-Európában is elsőnek tetőtér kiállitást rendezzünk be a Bajor Muzeumba. Az épület külső architekturájánál a zárt tömegü magtárak és a magas lábakkal megnyujtott gépszin kapcsolatának sajátos egyensulyát és feszült ellentétét mutattuk be a tömeg zártságának és a felületek különbségének megtartásával és hangsulyozásával.

- A május elejétől késő őszig látható kiállitásokat mutatja be dr.Balassa Iván a Mezőgazdasági Muzeum főigazgatója.

- A magyar mezőgazdaság számára Keszthely rendkivül fontos, hiszen itt indult meg a magyar felsőfoku mezőgazdasági oktatás. A hatalmas magtár négy szintjén különböző kiállitásokat találhatunk. A földszinten mutatjuk be Balaton környékének szőlészetét és borászatát. Itt hatalmas prések, olyan metszőkések, amelyek ma már alig-alig ismertek azon kivül hordók, hordóvégek, mind a szőlészet multjáról tanuskodnak.

-

Mendele Ferenc, Ybl-díjas építész

Madách-emlékérmesek „megvallatása"

A Nógrád megyei Tanács végrehajtó bizottsága 12 évvel ezelőtt alapította a Madách-emlékérmet, amellyel — a madáchi életmű örökségének szellemében — megyénk művészeti életének felvirágzását, szélesebb körű kibontakozását kívánta elősegíteni. Az emlékplakettet kezdetben (minthogy művészeti díjként létesült) a megyében és azon kívül élő alkotóművészek kapták. Néhány év óta azonban a közművelődés munkásai, művelődő kisközösségek, közéleti személyiségek is részesülhetnek e kitüntetésben, ha munkájukkal számottevő mértékben járultak hozzá a megye szellemi, kulturális életének gyarapodásához, fejlődéséhez, következetes, áldozatos munkájukkal nap mint nap példázzák a madáchi örökséget.

Az idei kitüntetettek is az utóbbiak közül valók: közéleti emberek. Dr. Vonsik Gyula, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat főtitkára, a megyében végzett politikai, művelődésirányító munkában és a megyei ismeretterjesztő munka feltételeinek fejlesztésében szerzett érdemeket. Mendele Ferenc, az Országos Műemléki Felügyelőség tudományos igazgatóhelyettese és dr. Román András, a felügyelőség műszaki tanácsadója Hollókő falurekonstrukcióját tervezte meg, illetve kivitelezi. Dr. Boros Sándor, az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának titkára a tudományos és kulturális élet irányításában végzett közel két évtizedes munkájáért részesült a kitüntetésben.

*

Dr. Vonsik Gyula életének Nógrád megyéhez fűződő kapcsolatai felidézésével kezdi vallomását:

— Salgótarjánban születtem. Édesapám a Rimamurány-salgótarjáni Vasmű Rt. kovácsa volt. A salgótarjáni acélgyárban szabadultam fel géplakatosként 1948-ban, de nemsokára propagandista-tanfolyamra küldtek, majd 1949 szeptemberében végérvényesen elszakadtam az acélgyártól. Tulajdonképpen azóta dolgozom függetlenített politikai munkásként. Pécs kivételével az ország valamennyi nagyobb városában dolgoztam. Az ellenforradalom után az MSZMP Központi Bizottságának utasítására tértem vissza Nógrád megyébe, s a megyei pártbizottság apparátusában ideológiai és kulturális feladatokkal foglalkoztam. 1962-ben a Szovjetunióba kerültem aspiránsnak, s filozófiai témában kandidáltam. 1970 óta vagyok a TIT főtitkára... Ennyi a tömör életrajz, amelyben a Nógrádban töltött évek talán a legfontosabbak. Ott kaptam az indíttatást, ott tanultam meg a munkában az igényességet, a határozottságot, az egyenességet és következetességet, azt hogy a munkát csak úgy lehet becsülni, ha az ember érzelmileg is kötődik hozzá

— Elbeszéléséből is érezhetjük, hogy jó ismerője a megye régibb és mai életének: hogyan vonna mérleget közöttük?

— Valamikor a felszabadulás tájékán Nógrád megyét tudatilag a legsötétebb területek közé sorolták. A megyében kevés magas képzettségű ember élt, s tudománytermelőként Nógrád nem jelentkezett, az embereknek a tudománnyal való találkozása is szinte lehetetlen volt. A palóc népben élő kitörni akarás, rátartiság, erős lokálpatriotizmus aztán a felszabadulás után megnyilvánulási lehetőséget kapott. Amikor például az országban nagyon kevés szavazatot kaptak a kommunisták, akkor Nógrád megyében jóval többet, gondoljunk a '45-ös, '47-es választásokra. Ebben természetesen benne volt a politikai meggyőződés, de az is, hogy meggyőződését a nép végre ki is fejezhette. Megmutatkozott ez a termelési eredményekben, a széncsatákban, egyebekben. S tulajdonképpen ez a kitörni akarás jelentkezett aztán a szellemi élet területén is. 1956 előtt, sajnos, ez a törekvés nem nagyon tudott kifejeződni, vagy legalábbis nem kapott elég támogatást a megyei politika, az irányítás alakításában. Ezért látható jelei 1956 után jelentkeztek. Ehhez azonban egyénenként is fel kellett készülni, mert ha a vezetés oldaláról igényességet látnak az emberek, akkor a többi már — ahogy mondani szokták — gyerekjáték.

— A vidék szellemi életét bizonyos körökben gyakran szokták a fővárosival összevetni, s általában egyértelműen alacsonyabb rendbe sorolják. Helyesen következtetnek-e?

— A provincializmus, amit én mindig idézőjelbe tennék, szerintem, ha még nem is minden összefüggésben, de elvesztette értelmét. A valóságban ma már nincs vidék és Budapest. Csak: van, amiben Budapest, van, amiben a vidék a jobb, amiben többet tett. Mert ki tudná bebizonyítani, hogy a városfejlesztés nem Salgótarjánban történt átgondoltabban, esztétikusabban, mint akár Budapest bármelyik részében. A köztéri szobrokat tekintve pedig Nógrád megye koncepcióban messze meghaladja — tapasztalatból tudom — bármelyik fővárosi kerület tevékenységét. A főváros most készíti el monográfiáját, Nógrád megye már elkészítette. Már nemcsak budapesti művészek neve ismert külföldön, hanem Czinke Ferenc, Lóránt János nevét is ismerik. A megye politikai kisugárzó ereje sem állítható szembe úgy és nem degradálható úgy, hogy az a fővárosé után következik. De a fő problémát én nem is ebben látom, inkább abban, hogy az értékeket nem tudatosítjuk eléggé az ott élőkben.

— Ebben az ismeretterjesztés jelentős szerepet vállalhat: hogyan vélekedik a megye ismeretterjesztő tevékenységéről?

— Szívügyem a munkások közötti ismeretterjesztés és az értelmiség összefogása. Ebben tervszerű, jó munkát végeznek a megyében. A természettudományos műveltség emeléséért viszont többet kellene tenni

— 1975 jelentős esztendő a megyei ismeretterjesztés életében: Salgótarjánban első ízben rendezték meg a nyári egyetemet, s átadták rendeltetésének a TIT továbbképzési központját. Véleménye szerint milyen perspektívák állnak ezek előtt?

— A salgótarjáni ifjúságpolitikai nyári egyetemet nem egy tudományágra építve hozták létre, mint a többit, hanem egy társadalmi feladatra. Egy társadalmi rétegnek, az ifjúságnak a helyzetét, tevékenységét, irányítási és nevelési kérdéseit kívántuk középpontba állítani. Úgy gondoltuk, hogy a megye ehhez rendelkezik elég politikai erővel, tapasztalattal. Sikerült tapasztalatokat gyűjteni, s ha így halad, akkor ezt a nyári egyetemet a külföld előtt is nyugodtan megnyithatjuk. Ami a továbbképzési központot illeti, szintén nagy perspektíva előtt áll. A TIT hivatásos apparátusának továbbképzése itt történik. Ez két szempontból is jó: több Nógrád megyei vehet részt a munkában, hiszen helyben vannak, másrészt itt cserélik ki a tapasztalatokat és innen is visznek el. De létrehozásakor egy kicsit arra is gondoltunk, hogy később nemzetközivé szélesítjük, hiszen az intézmény felszereltségénél fogva bármiféle nemzetközi fórum megrendezésére alkalmas.

*

Mendele Ferenc és dr. Román András építészek megosztva kapták az emlékplakettet. Különböző egyéniségű emberek, akik más-más úton jutottak el közös munkájukhoz, Hollókő rekonstrukciójához is. Mendele Ferenc Ybl-díjas építész már egyetemi évei alatt eljegyezte magát a népi építészettel, dr. Román András mérnök-kandidátus viszont csak az egyetem befejezése után, közel másfél évtizeddel később került a bűvkörébe.

ban ezek a hatások, jegyek nem direkt módon jelentkeznek. De a népi építészetben nem is az únos-untalan fotografált külső jegyek az érdekesek, hanem a benne megtestesülő magatartás és racionális gondolkodás, melyet az építészetnek el kell sajátítania. Az ötvenes évek közepén a fiatal építészek egy része ezt megérezte, és később (mint például Finta József) nagyon híres tervező-építész lett. Egyrészt tehát felismerték, hogy a népi építészet forrása és alapja az építészet megújhodásának, másrészt hittek az újabb kori történeti értékek megőrzésének fontosságában.

— Nagyon rossz rajzkészségem van — jelenti ki tárgyilagosan dr. Román András. — Ezért tervezéssel, noha az építész számára ez a legalkotóbb, leggyönyörűségesebb munka, sohasem foglalkoztam. Olyan munkaterületet kerestem, ahol elméleti munkával és kivitelezéssel foglalkozhatom. Dunaújvárost akkor kezdték építeni, amikor végeztem, odamentem kivitelezőnek. Aztán tíz év múlva az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium területfejlesztési főosztályára kerültem, és tulajdonképpen itt oltották belém a műemlékvédelemnek és a városrendezésnek a közös szemléletét. Gyakorlati munkámnál és tudományos érdeklődésemnél fogva igyekszem műemléki együttesekkel foglalkozni — legyenek azok falusiak vagy városiak. A hollókői munkálatok irányítása, összefogása is az én feladatom.

— Mit adhat a népi építészet — és általában a műemlékvédelem — a ma egyre modernebb, városiasabb körülmények között lakó embernek?

— Pogány Frigyes úgy fogalmazta meg — válaszol Mendele Ferenc —, hogy a műemléki érték gyakorlatilag történeti, esztétikai és etnikai érték. Ez a hármasság érvényes a műemlékvédelemben. A népi építészettel kapcsolatban azonban még ma is él egyféle romantikus elképzelés, amely az esztétikai értékét becsüli többre: a szép tornácot vagy a muskátlis ablakot például. Holott történeti és etnikai értéke izgalmasabb. A népi építészet ugyanis alkotásaiban mindenkor (de legalábbis a XIV—XV. századtól kezdve) függvénye volt az uralkodó osztály építészetének, a történeti stílusoknak. Azok átértékelésével alakította ki a maga esztétikai rendjét és ennek megfelelően épített. Ha tehát csak ezt az oldalt kutatjuk, tévúton járunk, mert akkor tulajdonképpen azt a forrást kellene néznünk, amelyikből merített. A magatartás, a racionális gondolkodás a lényeg, s ezt kell megértenie belőle a ma emberének is.

— Hollókő műemlékvédelmével mikor kezdett foglalkozni a Felügyelőség?

— Az ötvenes évek közepén készült el a megye topográfiája, s Varga László volt, mint Hollókő. A kormány és a felügyelőség érthető módon arra az álláspontra helyezkedett, hogy a műemlékvédelem számára az anyagi eszközöket az idegenforgalmi centrumokban (például a Balaton környékén, a Duna-kanyarban) kell biztosítani. A Balaton környékén még 1966-ban is 11 olyan település volt, amelyet múlt századi vagy korábbi állapotában meg lehetett volna menteni. Hollókő műemlékvédelmét tehát „házon belül" is nehéz volt elfogadtatni. Már csak azért is, mert a falu 1909-ben teljesen leégett, s az új házak a leégett alapon, a népi építészeti hagyományok átértékelésével, 1909—1911 között épültek; s a hatvanas évek közepén még tartotta magát az a szemlélet, hogy igazán történeti értéknek csak a múlt század 60—80-as éveiben keletkezett épület tekinthető. Terveinkben Hollókő egészen a végén szerepelt: Kőszeget, a Balaton környékét is előbbre helyeztük. Ha a megye akkori és későbbi vezetői nem tanúsítanak megértést, nem állnak mellénk, nem támogatnak, akkor talán Hollókő is úgy jár, mint több más Veszprém megyei község, amelyek műemlékileg értékesebbek voltak, de hagyták tönkremenni őket.

— Mikor készítették el Hollókő falurekonstrukciós tervét?

— A megyei tanáccsal végigkonzultálva, Komjáti Attila munkatárssal, 1968-ban tettük le az asztalra — feleli Mendele Ferenc. — Nagyon érdekes munka volt, mert rekonstruálni akartuk az eredeti térbeli mozgást is, az épületek rendszere és struktúrája alapján. A tervdokumentáció háromnegyed része tulajdonképpen szociológiai felmérés. Nemcsak az épületeket írtuk le, hanem azt is, kik laknak benne, hogyan élnek, ragaszkodnak-e hozzá. Mindezek alapján szűrtük ki, hol építsük fel a közösségi épületeket, melyeket hagyjuk meg saját kezelésben. A vizsgálódások alapján az éttermet a régi kocsma közelében helyeztük el, a tanácsházát is visszahoztuk a központba. Meg kívántuk menteni az eredeti településszerkezetet, amelynek igénye és lehetősége a falvak rekonstrukciója esetében korábban fel sem merült. Ez a településszerkezet speciálisan északkelet-magyarországi, nincs ilyen a Kárpát-medence többi részén, sem máshol. További célunk volt a településhez tartozó táj, környezet megmentése. Amikor Gadrola, az UNESCO nemzetközi műemléki szervezetének olasz elnöke néhány évvel ezelőtt itt járt, és hallotta, hogy a falu északi oldalát és a vár körüli legelőket nem tagosítják be, rendkívül megörült. A környező országokban általában múzeumfalukat csinálnak, mi viszont élő, a népi értékeket őrző szocialista falut akarunk. Plovdivban egy konferencián épp ez a koban, a városrekonstrukciós szimpozionon Hollókőről is beszéltem, s az elképzeléseket nagyon sokra értékelték. Miért? Mert ilyen átgondolt és tudatos építése egy falu sorsának, jövőjének kevés van a világon. Nem szabad Pompejit vagy Gyűrűfűt csinálni. Akkor van igazi értéke a műemléknek, ha a település városként vagy faluként marad fenn. Hollókőnek is csak így van értéke: és addig lesz, amíg élő faluként létezik.

★

Dr. Boros Sándor, az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának titkára a megye kulturális, szellemi életének eredményeiről, fejlődéséről, a megoldásra váró, sürgető feladatokról nyilatkozott.

— Mi jellemezte Nógrád megye közművelődését az elmúlt másfél évtizedben?

— A megye számára az egyik fő kérdés az volt, hogy a múltból örökölt műveltségi elmaradottságot felszámoljuk, s ezzel egyidőben a szocialista építés támasztotta műveltségi igényekhez gyors ütemben felzárkózzunk. Elmondhatjuk, hogy jelentős lépést tettünk előre ezen a téren; a korábbi nagymértékű elmaradás csökkent — bár még nem szűnt meg. Ezt egyrészt tényleges eredményként értékeljük, másrészt viszont feladatainkat is megszabja.

Milyen területen léptünk különösen nagyot előre? Elsőként az iskolázottság színvonalának, főként a munkások iskolázottságának, szakképzettségének, általános műveltségének emelkedését említeném. A felszabadulást követően az általános és középiskolát végzett lakosok száma egyaránt nyolcszorosára emelkedett, az egyetemet, főiskolát végzetteké több mint négyszeresére. A fejlődés legszembetűnőbb tényezője azonban természetesen az ifjúság műveltségének emelkedése: a megyében tízből kilenc fiatal elvégzi az általános iskolát, és közülük a túlnyomó többség — 80 százalék — középfokon tanul tovább. Ez a legfontosabb biztosítéka annak, hogy a régi elmaradásunk hasonló mértékben nem termelődik újjá.

Azt hiszem, a művelődés intenzitását legkifejezőbben az eredmények tényszerű mutatói jellemzik. Tíz évvel ezelőtt például még a megyeszékhelyen is évente három-négyszer került sor színházi előadásra. Ma a szolnoki és a debreceni színházzal együttműködve rendszeres színházi program valósul meg, s 1975-ben a megyei művelődési központban a színházi bemutatókat átlagosan kétezren tekintették meg, 85—90 százalékban bérlettulajdonosok. Hasonló eredményt „számolhatunk el" a képzőművészeti műveltség, a könyvvásárlások, a könyvtári olvasók számának fejlődése területén.

Mendele Ferenc

A Bp.I.Fortuna u. 4.sz. ~~házikisz~~ belső átalakitásának és részleges müemléki felujitásának munkáit Jedovszky Éva /ülőfülkék helyreállitása/, Hámos Miklósné /belső átalakitás/ és Mendele Ferenc és Nándori Klára /udvari homlokzat helyeeállitása/ tervezték.

Müemlékvédelem, 1974. 1.sz. 51.1.

Mendele Ferenc, építész

Horler Miklós: Építeszet és ötöslés negyed évszázaddal ezelőtt.

5, Simonkotnyai vár, építész: Horler Miklós, Mendele Ferenc [nepr.]

Magyar Építőművészet, 1988, 3, 38-old.

Mendele Ferenc, építész

a MESZ Mesteriskola Előadásai.

VI. ciklus 1980–82.

Mendele Ferenc, Varga Gyula:
Magyar műemlékvédelem.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám. 5-old,

MENDELE Ferenc építész

Cs.Gy.[CSÉPALVAY Gyula]: Malkocs Bej Dzsámi, Siklós. Építész: Csépalvay Gyula és Mendele Ferenc. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 5. 41 - 42.p. ill. B

a püspöki palota kályháit. 1776-ban ugyanott vállal több munkálatot, így rézszínűre festi a püspöki „luszthász" csatornáit (EÁL ÉrsGazd L 1776/218, 260, 478. szdm.), valamint a rezidencia galériájának két új „luszthászán" két vázát, a hejcei kastélyban ismét és a zsérci templomban szintúgy két vázát, majd a toronykeresztet és az egri líceum két nagy rézvázáját aranyozza. (EÁL ÉrsGazd L rat. percept.) 1777-ben tovább folytatja a rezidencia két „luszthászának" munkálatait, ahol 5 nagy ablakkeretet, 5 zsalugátert és 3 dupla ajtót festett. A líceumon → Hagerer bádogosmunkáit átfesti, Kiskörén a toronykeresztet aranyozza. 1778-ban a ferences templomban tett munkájáért 2 forintot vesz fel. Ugyanebben az évben szerződést köt → Teichmann András egri kőművesmesterrel saját házának felépítésére. (EÁL Eger v. ir. 1779. 39. LX.) 1779-ben még mindig saját házának építéséről hallunk és ugyanezen évben szerepel a püspöki rezidenciában, ahol a püspöki lakosztály kályháinak aranyozási munkáit vállalja. (EÁL ÉrsGazd L 1779/98. szdm.) 1783-ban → Huszár Ferenc festővel és → Steinhauser Antal szobrásszal elkészítik a kiskörei templom főoltárát és tab rnaculumát. (EÁL ÉrsGazd L 1783. é. 216. szdm.)

WITTMANN (VITTMANN) János egri festő, → Wittmann Antal egri festő öccse. (EÁL Egri irgalmasok betegnaplója. 1767.) Született Hipolsteinben, 1742-ben, atyja György. Egerben 1766—80 közötti adóösszeírásokban mint kétsegédes képíró szerepel. Az 1766—84 közötti adókönyv szerint a város IV. negyedének 4. fertályában, saját házában lakott és szőlőbirtokos volt. Meghalt Egerben 1790. szeptember 18-án, 48 éves korában. 1775-ben első felesége, Dudás Katalin, előbb Pronik Antalné végren-

Mendele Ferenc építész, az Országos Műemlékvédi Felügyelőség igazgató helyettese nyilatkozik a Művészeti Magazinnak az 1978. X.-ben átadott műemlékekről

Művészeti Magazin, 1978 X. 17., 21.05
D. TV.

Művészeti Magazin
11 old
978.X.17
21.05,8.Tv.

- Köszönöm szépen. Az Országos Muzeumi, és Müemléki Hónap alkalmából néhány szép müemléki épületet, illetve épület együttessel gazdagodtunk. Megkérdem Mendele Ferenc építészt, az Országos Müemléki Felügyelőség igazgató helyettesét, mutassa be az október hónapban átadott müemlékeket.
- Hadd legyek rendhagyó, és nem udvariasságból, hanem örömmel teszem ezt, és ne a mi munkánk egyikével, másikával kezdjem a bemutatást, hanem Szennával, ahol is a Megyei Tanács az ott dolgozó kiváló építészek és néprajzosok segitségével jóvoltából Szennán egy nagyon szép falumuzeumot nyitottak meg.
- Szenna melyik megyében van?
- Somogy megyében. Öt kis parazst portát terveztek a tervben bemutatni, ebből már 3 el is készült, egy festett kazettás fa mennyezetü müemléki templom szomszédságában, és ezt a munkát majdan folytatva egy kis kopjafás temető részt, és haranglábat is bemutatnának. Persze Szenna - is eszembe jut, igaz ugyan, hogy el-

sorban a magyar muzeológia nagy siker, de hadd tehessek említést arról, hogy nemrég Friss Imre dijjal tüntették ki a világon másodikként a szentimrei szabadtéri néprajzi muzeumot, nevezetesen azért a metodikai szempontból példamutató munkáért, amit eddig elvégeztek. Ha már a sors ugy hozta, hogy a népi müemlékekről beszéljek a kis szabadtéri muzeum kapcsán, hadd emlitsem meg a Baranya megyei Ófalun átadott kis paraszt portát, amivel is német tájházat rendez be a megyei muzeumi igazgatóság, és egy kicsit felélesztendő azt a már-már halottnak hitt népi kis mesterséget, amit Ófaluban még folytattak, és most ennek a muzeumnak a bemutatása révén talán remélhetően folytatni is fognak a jövőben.
- Mi van még?
- Mi van még? Hát talán maradjunk már akkor Baranyában, nem másért, a korosi templomnak az átadása is ennek a hónapnak az eseményei közé tartozik. Ott egy XVIII. század végén 1790 körül épült templom festett kazettás famennyezetével, a XIX. századba ezt bővitették, akkor is egy nagyon rangos festett asztalos munka került a templomba a pad elé, karzatok, szószékek -. És nem messze tőle ugyancsak református egyház kezelésében van az a nagyharsányi templom, amit több évvel ezelőtt elkezdtünk restaurálni, a napokban fejeztünk be, és ami igy korábban ismert nagyon szép gótikus szentélyt tartalmazott, de feltárás hozta elő azokat a nagyon értékes, és tulajdonképpen ilyen virágos reneszansz stilusra utaló falkép festményeket ami eddig elsősorban a festett asztalos munkáknál volt megfigyelhető. Nem beszélve arról a kis románkori hajószakaszról, három lőréses ablakáról, déli kapujáról ami szintén mümikális jelentőségü. De egy kis templommal hadd fejezzem be az egész beszélgetésünket, nevezetesen a Pécshez tartozó kis málonyi.templomról amely a XIII. század legelején épült, padkala szentélyével, és egy egészen egyedülálló csucsives dongaboltozatos hajójával. Ennek helyreállitását is a freskó restaurálással egyetemben elvégeztük.
- Köszönöm,szépen.

Helyreállított reneszánsz vár Dunaföldváron

Építész: Mendele Ferenc (OMF)

Munkatársak:

H. Nándori Klára
építész
Vándor András
statikus
Egegi Kálmán és Gruber László
gépész
Pap Csaba
elektromos ber.

Régész: M. Kozák Éva
Festőrestaurátor: Rády Ferenc
Kivitelező: OMF Pécsi Építésvezetősége
Építésvezető: Takács György
Tervezés: 1970—1971
Kivitelezés: 1972—1974

Örsi Károly
kertész

A helyreállítás tervezett költsége: 3 250 855,— Ft
— ebből épület: 2 425 841,— Ft
Tényleges helyreállítási költség (külső várfalakkal és tereprendezéssel): 3 628 730,— Ft
Beépített térfogat: 2457 m³
Beépített alapterület: 288 m²

Fotó: Dobos Lajos
Hász András és Mihalik Tamás

Rajz: Kerner Gábor

MENDELE FERENC

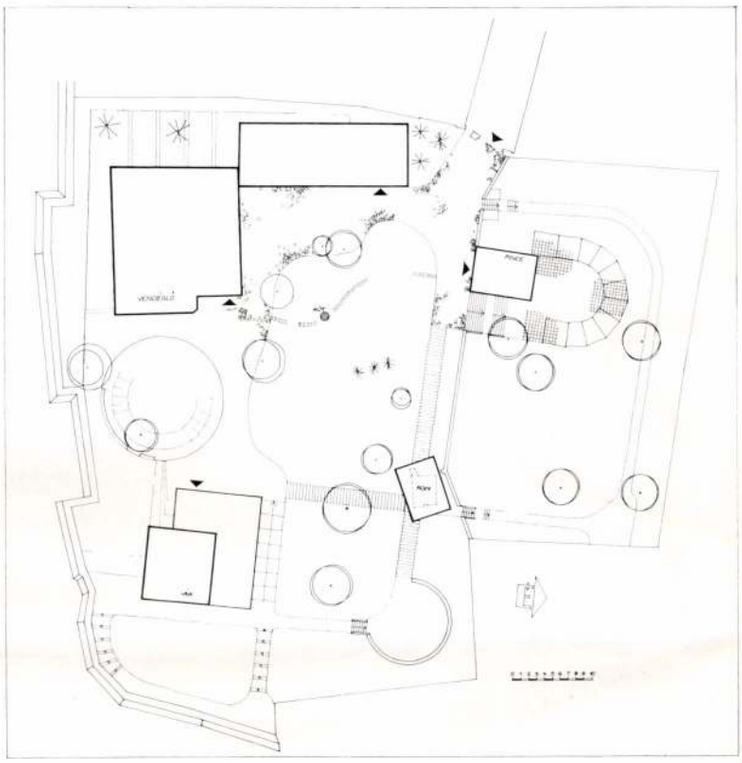

1

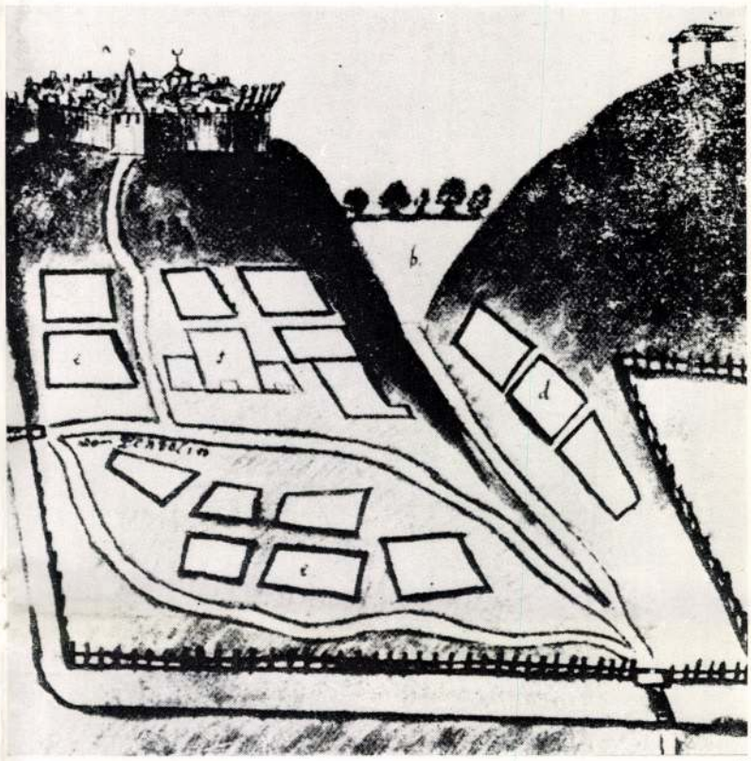

2

3

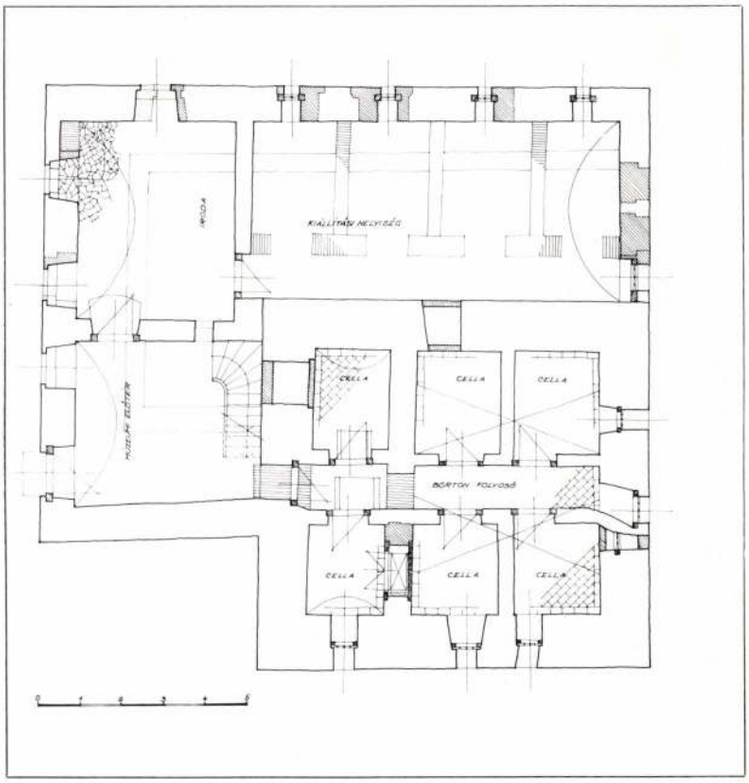

4

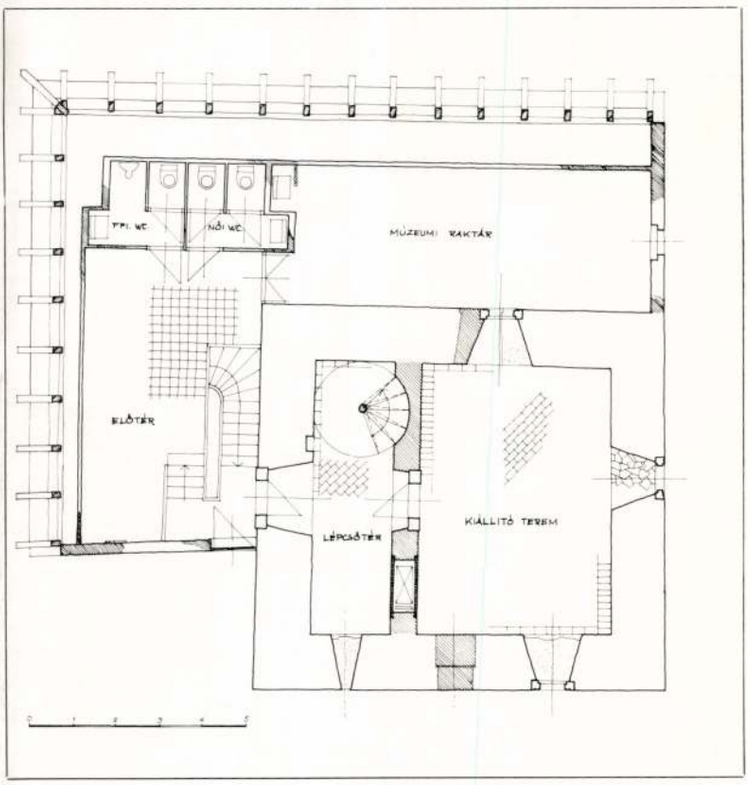

Magyar Építőművészet 1980/4

Az épület — Zugló családi házas területén — a Vezér és Almádi utcák sarkán — szabadonálló, földszintes, alápincézetlen létesítmény. Szerkezete poliacélvázas, fém rácsostartós, 3,00 m-enkénti pillérállással, 6,00 m, ill. 12,00 m fesztávval és 1,50 m kétirányú konzolos kialakítással, vb. panel fedéssel. Alapozása pilléralap, melyet talpkoszorú fog össze. Határoló falai 30 cm-es blokktégla, pyrogránit burkolattal, felette fém szalagablak, az üzlettérnél fém portál. Az épületet alumínium burkolatú párkány zárja le. A belső falak 10 cm-es válaszfallapok, ill. merevítő vb. falak. A belső falak vakoltak és fehér csempével burkoltak, a padló az üzelttérben 40/40, a gazdasági részben 20/20 cm-es márványmozaik, álmennyezete faszerkezetű. A portál üvegezése, barna SOLÁRFLEX napvédelmet kapott.

A Vezér utcai oldalon van az üzlettér a szélfogóval. Az üzlettér az Almádi utca felől is portállal határolt, így az épület a sarok felé nyílik a vásárló közönség részére. A gazdasági feltöltés a telken belül, takartan, a Vezér utcával párhuzamosan kialakított.

K. P.

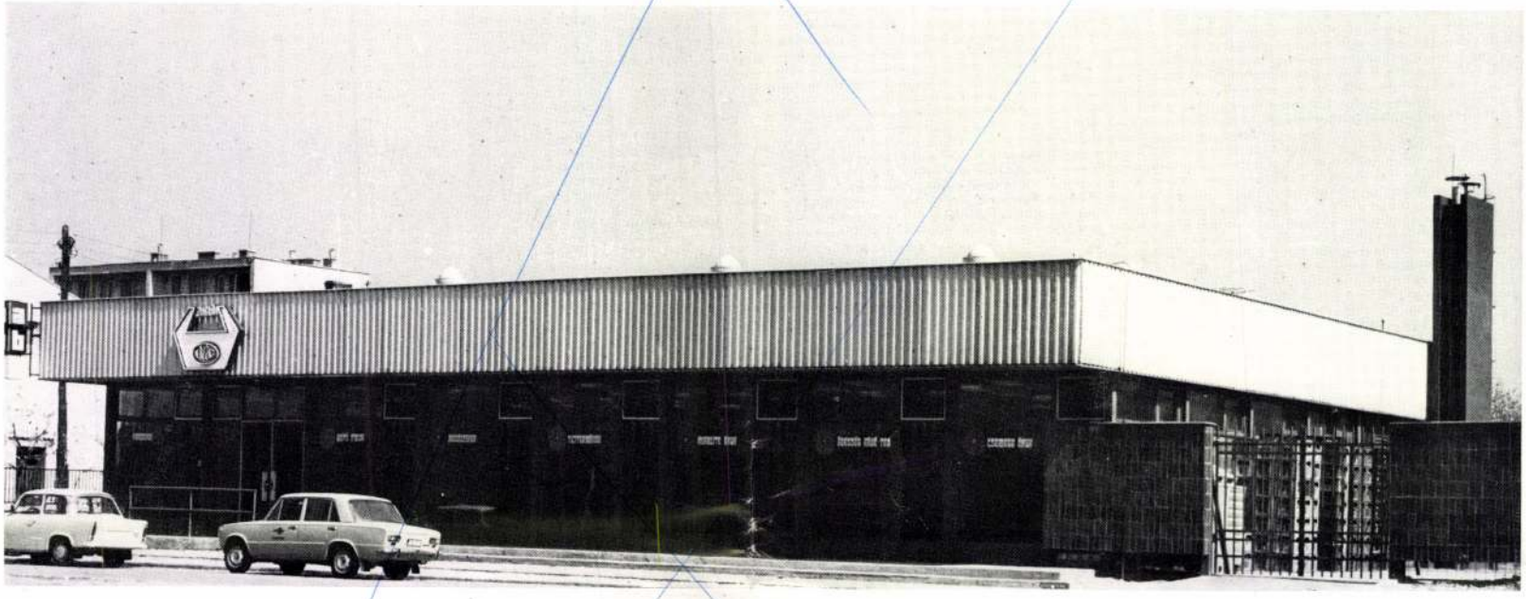

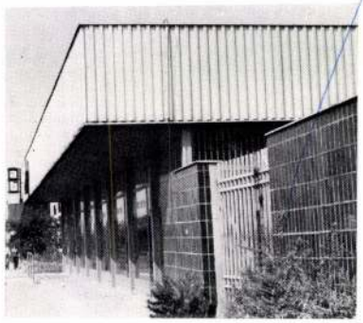

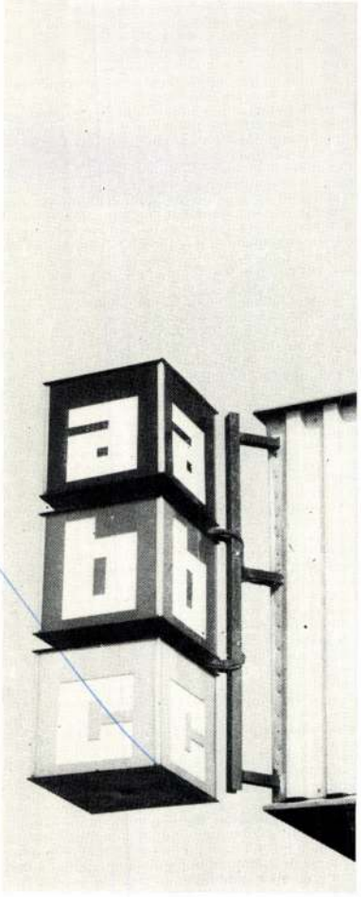

1. Metszet
2. Alaprajz

1. Section
2. Schéma

A középkorban palánkkal erősített bencés apátság (1199: „monasterium abbas de Felduar") szomszédságában a XVI. század legelején, 1520 táján épül fel a közel négyzetes alaprajzú reneszánsz torony[1]).

„Földvár várá"-nak első említése Szinán Csaus török történetírónak köszönhető. Egy 1559-es jegyzék az erődítés javítási munkáira kifizetett, illetve kifizethető összegről rendelkezik. 1586-ban, majd Kjátib Cselebinél (az 1593-as hadjárat leírásánál) szerepel újra a földvár „palánk" (erősség). Ő tesz említést arról is, hogy a várat 1604-ben kijavították.

A török kincstári defekterekből tudjuk, hogy a budai szandzsákba tartozott erősségben 1599—1600 fordulóján 92 fős őrség tartózkodott. A XVII. század legelején Földvár — várával együtt — átmenetileg magyar kézre kerül, de az 1628—29-es zsoldoslajstrom szerint párkányában-palánkjában hamarosan újra 106 fős török katona szolgál.

Evlia Cselebi 1663-ban színes leírást készített a Duna menti erődítményekről. „*Lajos* magyar király építtette" — írja „*Földvár várá*"-ról. „Azután 936. évben (1526) Szulejmán khán elfoglalta és fejlődötté tette ... vára ... a folyó partján igen magas hegyen fekvő, nagyon erős és szép vár. A Duna mentén ennél erősebb *palánka* nincs. Körös-körül háromszoros tömésfal építkezésű palánka ez, melyet két igen mély árok vesz körül. Két helyen nagyon erős fa-kapuja van, melyek egyike a keleti irányba néző *Kicsiny kapu*. Az árok fölött fából egy pavilonja van, mely megtekintésre érdemes *londsa*: ...

1. Leírásánál gyakran „Öregtorony"-nyal, újabban „Töröktorony"-nyal találkozunk. A helyiek számára azonban ma is csak Csonka-toronyként ismert.

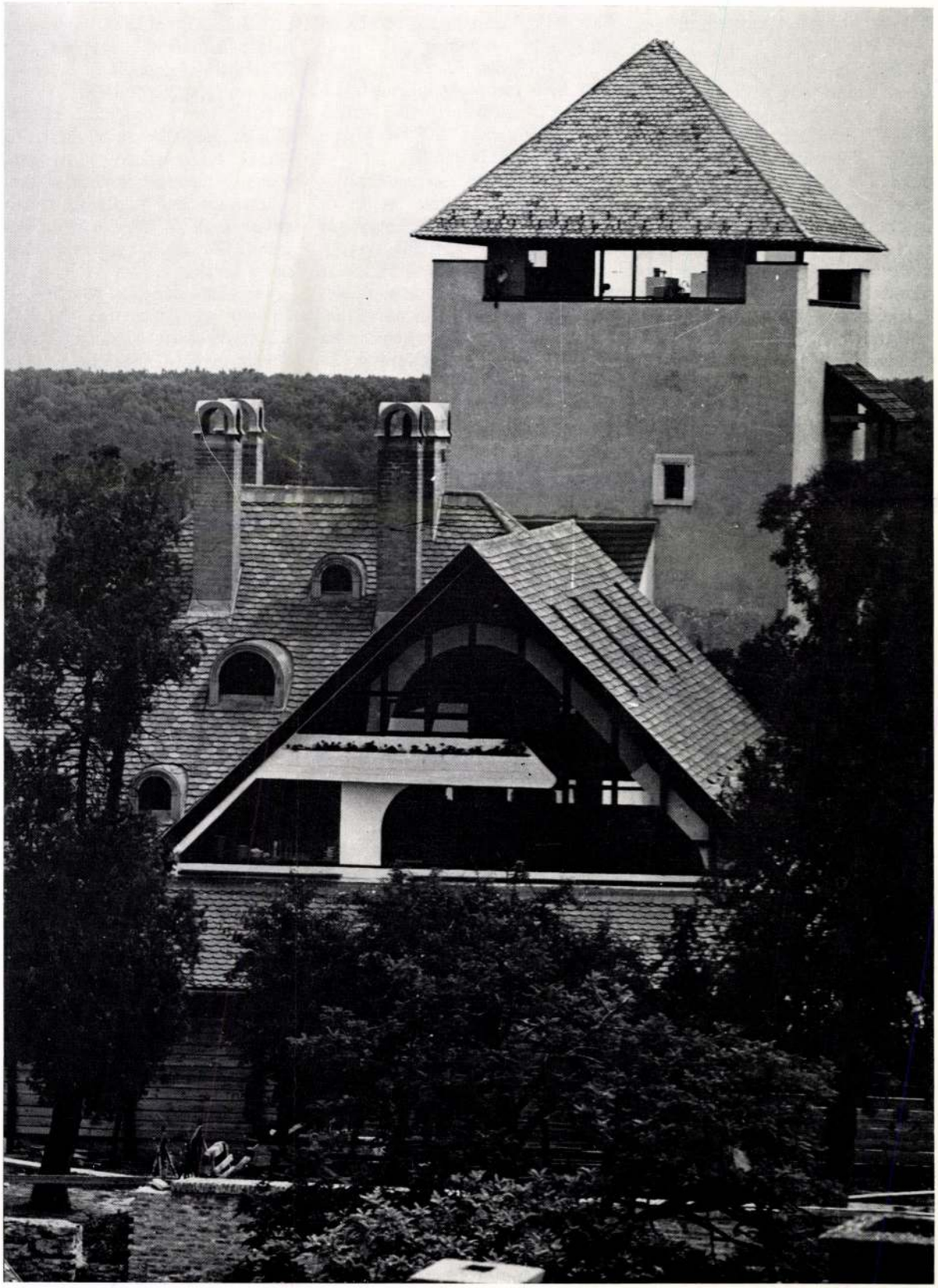

1. Helyszínrajz
2. Földvár ábrázolása 1663-ból. Ottendorf Henrik munkája (Repr. OMF Fotótár)
3. Földszinti alaprajz
4. I. emeleti alaprajz

1. Plan de situation
2. Représentation de Földvár (Fortin de terre) de l'année 1663. Travail de Henrik Ottendorf
3. Schéma du rez-de-chaussée
4. Schéma du Ier étage

A másik kapuja nyugati irányban a külső városra nyíló *Nagy kapu*. Ennek árka fölött fahíd van. A vár négy szögletén levő igen erős tornyokban ... ágyúk vannak. Benn a várban deszkazsindelyes ház és egy templomból átalakított *Szulejmán khán* dzsámi van. *E dzsámival összefüggőleg az ég csúcsáig emelkedő, négyszögletes, erős építkezésű, szép torony van, mely kilátáshely* ... (Kiemelés tőlem!) Egészen a csúcsán négy darab kitűnő ágyu van, sőt azon felül e tornyon van még Szulejmán khán dzsámijának magas deszkaminaretje is".[2]

1663-ban Ottendorf Henrik bécsi hadmérnök a városról és a várról sematikus rajzot is készített. Rajzából olvashatóan az egész települést magas, áttört fakerítés és szárazárok vette körül, amelynek közepén helyezkedik el a sarkain derékszögben megtört, lőrésekkel tagolt kapu- és saroktornyos külső-, valamint a pártázattal koronázott belső vár („lakótorony").

Marsigli 1756-ból származó, „Fudvár"-ral jelölt vázlat-rajzán is szerepel a nyugati várkapu, le-olvasható az északi kiugró bástya és feltűnik a vár DNy-i belső sarkában (a mai vendéglő helyén) a „zsindelyes ház". A Várdomb jobboldali csücskén magasodik a négyzetes alaprajzú, pártázatos mellvéddel lezárt lapostetős reneszánsz Csonkatorony, érthetően itt már a félholddal koronázott „deszkaminaret" nélkül.

A két, közel egy évszázados eltéréssel történt ábrázolás és a hozzájuk fűzött rövid jegyzetek — Evlia Cselebi leírása mellett — a helyreállítási tervek készítéséhez is felhasználható adatokkal szolgáltak, egyben igazolták azt is, hogy „A vár, ill. az öregtorony még hadi szempontból megfelelő volt ..." a töröktől való visszafoglalás sőt még a Rákóczi-féle szabadságharc idején is.[3]

A XVII—XVIII. század fordulóján a Várhegy déli, keleti és részben nyugati oldalát kétgyűrűs (alsó és felső) téglafallal vették körül, a torony ÉNy-i sarkához földszintes, félnyeregtetős épületet támasztottak, nagyméretű faragott kőtömbökkel a reneszánsz homlokzati nyílásokat lőréses ablakokká formálják, és az így megerősített toronyban a rácoktól támogatott császári hadak 1705-ig álltak ellen a Vak Bottyán vezette kuruc ostromoknak. Az ostrom után a megrongálódott sáncokat még kijavítják, a Várhegyet övező falakat („köpenyfallal" vastagítva) megemelik, de nem sokkal utána (a felkelés leverésével) a vár hadi szerepe véglegesen lezárul.

1795-ben Tallherr levéltár és hivatali helyiségek itteni elhelyezésére tesz tervében javaslatot[4]. Ennek részbeni módosításával épül meg az a cca 300 cm traktusmélységű toldalék, amelynek helyét és falainak vastagságát a földszinti téglapadlón 2 cm-es habarcshézag jelöli meg.

1830 körül uradalmi börtön céljaira alakítják át a várat. Az északi (és részben a nyugati) oldalhoz tapadó újkori toldalékot elbontva a mai földszinti szárny ekkor épül és ezzel egyidejűleg szabdalják szét a boltozatos földszinti tereket is.

1858-ban tűzvész pusztítja el Földvár egy negyedét. A "... tűz tönkretette a torony fazsindelyét és belső faemelvényei, falépcsői is mind elégtek..."[5].

Alig két év múlva a torony — most már magtárrá átalakítva — újra zsindelyezett sátortető alatt áll. A falkoronák cca. 1,00 m-es megemelésével fafödémekkel négy szintre osztják fel a boltozott földszint feletti szakaszt. Az új szintek új, fémszerkezetű ablaknyílásokat igényelnek és az részben a reneszánsz ablakok befalazását, több helyen a faragott nyíláskeretek elpusztítását eredményezi. 1904-ben rövid tetőgerincű, cseréppel fedett sisak kerül a toronyra, a földszintes toldalék-szárnyat új válaszfalakkal és ablaknyílásokkal lakássá alakítják át, a torony keleti oldalához pedig ötszög alaprajzú helyiséget illesztenek. A II. világháború után „gazdátlanná" vált, rohamosan pusztuló épület helyreállítási programját 1963-ban készíti el az OMF. Ennek alapján a helyi tanács vállalta a torony és később (1968-ban) a várfallal övezett terület DNy-i sarkában álló barokk épület kiürítését, az OMF pedig a tudományos feltárását, a helyreállítási tervek és kivitelezés elkészítését, valamint a felújítás költségeit. 1964—66-ban kezd-

1

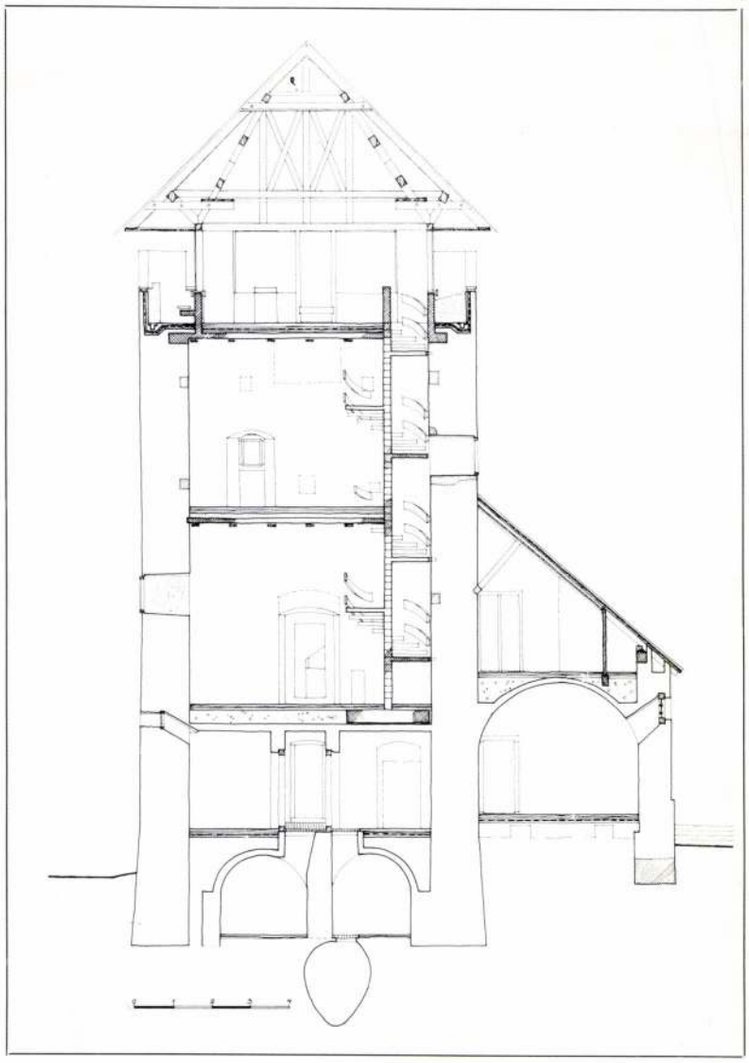

2

tük meg a régészeti feltárást, 1968-ban pedig a falkutatást. Eredményeiről, egyben a restaurálási munkákról az alábbiakban számolunk be.

A kőből épült vár (kívül ferde síkkal vastagított) alapfala mészhabarcsba rakott téglából készült. Vakolatlan téglafalú az 1700 körüli erődítések során készült két dongaboltozatos mélypince is. (Az ÉNy-i cella padlójából egy löszbe vájt — később szemétgödörnek használt — tároló-verem szája nyílik.) A járószinteken elhelyezett három szűk nyílást sűrű hálójú, akácfából készült padlóráccsal zártuk le.

A jelenleg börtöncellára osztott földszint a XVI. század legelején két (egy nagyobb és egy kisebb) boltozatos helyiségből állhatott. E vastag falakkal határolt szintet felülről lehetett megközelíteni és csak a kisméretű kőkeretes ablakai kapcsolták össze a külvilággal. Ezek egyike a D-i homlokzaton feltárásra, ill. vakablakszerűen bemutatásra is került. (A kyma tagos reneszánsz kőkeret szemöldök — és keleti szárköve maradt mag. Utóbbi alatt a könyöklő — profiljától megfosztott — csonkját is feltártuk.)

Ezt a szintet — mármint a földszintet — egy, a nyugati harmadban elhelyezett, É—D-i hossztengelyű, teherhárító ívvel ellátott téglafal osztotta két részre. A tágasabb keleti helyiséget szegmensdonga borította. A keskeny, alig 180 cm szélességű, téglány alakú nyugati helyiséget É—D-i tengelyű dongával fedték le.

A XVII—XVIII. század fordulóján a keleti helyiség boltozatát elbontják, helyére a korábbival megegyező tengelyű, két-két, középen összeérő boltfiókkal kiképzett (ma is meglevő) korabarokk boltozat kerül. Középre elhelyezett fallal egy északi és egy déli szobát alakítanak ki a volt keleti helyiségből. A keskeny, téglány alakú nyugati helyiség boltozatát kiegészítik, ÉNy-i sarkában nyugatra tájolt földszinti ajtót nyitnak, amelyen keresztül a kétosztatú földszintes toldalék volt ettől keletre megközelíthető.

Az 1700-körül kialakított DK-i helyiséget (feltehetően a másikat is) a keskeny „lépcsőaljból" fűthető cserép- (szemes)-kályha melegítette és keletről vasrácsos ablak világította meg. 1830 körül a torony ÉNy-i ajtaját befalazzák és a nyugati fal közepén alakítják ki az új bejáratot. Ennek tengelyében jelölik ki az új közép-folyosót, amire kétoldalt 3—3 börtöncellát fűznek. (A cellák helyét és határoló falait élére állított téglaburkolattal jelöltük.) Az új alaprajzhoz igazodnak — a tornyon is, a toldalékon is — a ma is látható kisméretű ablakok és ezek szűrt fénye mellett gyönyörködhetünk az ajtólapokra, vakolatokra vésett — karcolt alakos ábrákban, a déli középső cellában feltárt (és restaurált) falfestményekben.

A többszöri átépítés következtében a földémektől megfosztott, nyitott fedélszékes, közel 11 m belmagasságú első emeleti szint felett a kutatási eredmények nagyrészt tisztázták a különböző építési periódusokat. Bizonyos, hogy a reneszánsz torony a XVIII. század legelejéig csak az első emeleten volt nyitott és nyugatra tájolt bejárati ajtón keresztül lehetett eredetileg megközelíteni.

Az alsó (fogadó) szinten (hasonlóan a földszinthez) a burkolat a falak mentén futó-sorral szegélyezett, átlós irányban lapjára fektetett tégla volt.

A toronytest belül két részre osztódott és a nyugati harmad — a fentebb már leírt teherhárító ívre támaszkodó testes fallal — gyakorlatilag lépcsőházként rekesztődött el. Ide nyílik (a nyugati homlokzat tengelyében) a kifelé erősen szűkülő kávával kiala-

2. Kozák Éva: Régészeti és műemléki kutatások a dunaföldvári Öregtoronynál. A Szekszárdi Balogh Ádám Múzeum Évkönyve. 1970. 181—208 1.
3. Gerő László (főszerkesztésében): Várépítészetünk. Műszaki Könyvkiadó. Bp. 1975. 136. 1.
4. O. L. Div. 8. No. 183.
5. OMF Irattár 25769. sz. — Magyarországi Műemlékek Ideiglenes Bizottságának 1872-es jelentése.

1. Metszet
2. A helyreállított reneszánsz torony DK-ről (Fotó: Dobos Lajos)
3. A „Csonkatorony" ÉNy-ról (Dobos Lajos felvétele)
4. A reneszánsz torony DNy-ról (Fotó: Hász András)

1. Section
2. La tour renaissance reconstruite, vue du sud-est (Photo: Lajos Dobos)
3. La « Tour inachevée », vue du nord-ouest (Photo de Lajos Dobos)
4. La tour renaissance vu du sud-ouest (Photo: András Hász)

3

4

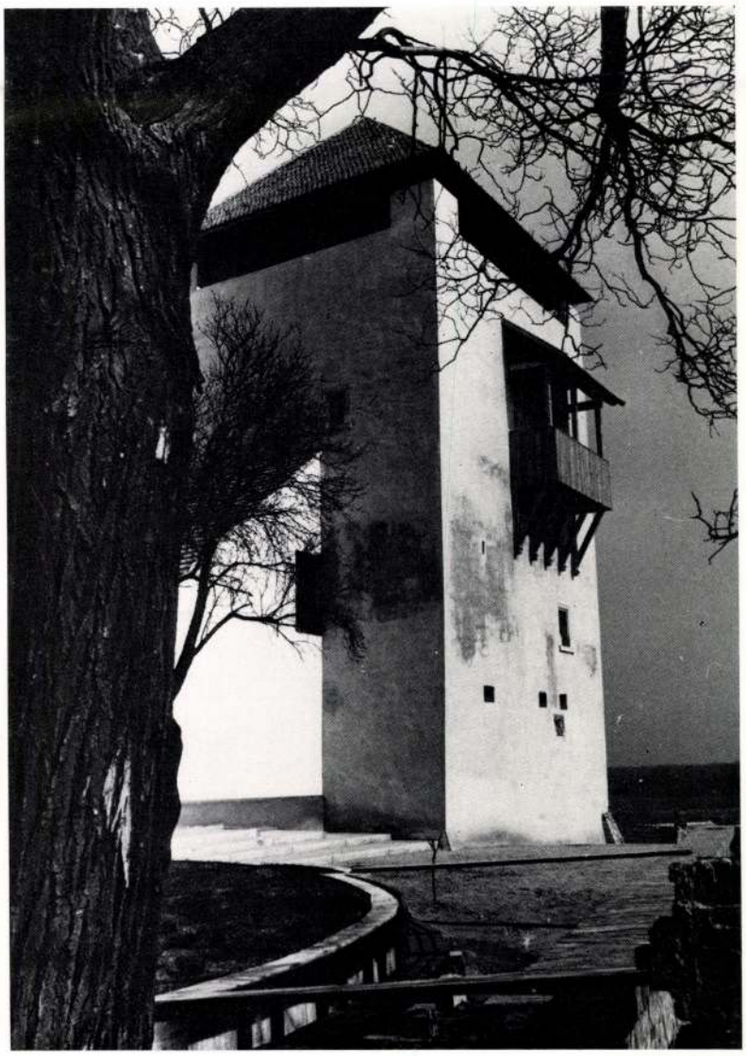

kított, szegmentíves boltozatú reneszánsz ajtó. (A mély káva mindkét oldalán — a fal külső és belső síkján egyaránt — egy-egy 25-, ill. 23 cm rétegvastagságú keretkő helyezkedett el.) Nem ismerjük azonban az ide felvezető eredeti külső lépcső pontos helyét; anyagát, szerkezetét és formáját, (mindezt csak a XVIII. század legvégétől követhetjük nyomon), de a belső lépcsőkre vonatkozóan megbízható kutatási adatokkal rendelkezünk. (Utóbbit délről nyitott, széles kávájú, de keskeny nyílású keretezetlen ablak világította meg; a bejárattal szemben elhelyezett ajtón pedig az I. emelet keleti szobáját lehetett megközelíteni.)

A belső lépcsők kialakításáról sincs biztos támpontunk, de okkal feltételezhetjük, hogy a különböző szinteket két-két gerendával gyámolított falépcsők kötötték össze.

Az I. emelet nagy belmagasságú keleti helyiségét három reneszánsz ablak világítja meg. (Külön színfoltja ezeknek az ablakoknak, hogy a fülkék 0,18 m-re emelt, vakolt és meszelt belső padkával indulnak, majd ezt követi a 75 cm magas mellvéd-fal.) A szobát a keleti és a nyugati falra támaszkodó, 4,40 m-t átívelő dongaboltozat fedhette eredetileg és ÉK-i sarkában kandalló állhatott. A XVII—XVIII. század fordulóján a reneszánsz ablakokat lőrésekké szűkítik le, majd 1800 körül a két felső szintből három osztó- és egy záróföddémmel négy szintet alakítanak ki. A reneszánsz első emelet ettől kezdve gyakorlatilag két szintet foglal magába, a keletre néző XVI. századi ablakokat átformálják, az északi és déli oldalra nézőknél pedig a nyílások tengelyét is módosítják (nyugatabbra húzzák). Az ekkor készült új födémek faszerkezetűek.

1904-ben (ismét fából) új födémeket, valamint ajtókat és ablakokat készítenek.

A reneszánsz korban az I. és II. emeletet (mint már utaltunk rá) az északi falhoz támaszkodó belső lépcső kötötte össze. Ennek helyén alakítottuk ki a helyreállítás során tervezett új (műkőből készült, ragasztott — fa mellvédkorlátú) csigalépcsőt.

A II. emelet a lakótorony legreprezentatívabb része. A sarokkandallós keleti teremtől leválasztott keskeny nyugati helyiséget — ahova a lépcső érkezik — két ablak díszíti. Északra rézsűs kávájú, keretezetlen és keskeny nyílású ablak szolgált, de a nyugatra néző már fülkés kialakítású, parapetfalas, feltehetően kymatagos keretezésű reneszánsz nyílás volt. (Erősen csonkított északi szárköve in situ került elő a kutatás során. Rekonstrukciója műkőből készült; a pontos méreteket régi tagozatokra utaló „sematikus" új keretekkel oldottuk meg.) A helyiség keleti falán ajtó nyílott és ezen keresztül volt megközelíthető az erkélyes, sarokkandallós II. emeleti szoba. Ezt északról és keletről faltengelybe helyezett kőkeretes ablakok világították meg, de a déli nyílást a keleti sarok felé már elcsúsztatták, hogy helyet szorítsanak a faerkélyre vezető ajtónak. Az ÉK-i sarokban átlós indítású szemöldökpárkány töredéke került elő, amely — a felette induló kandalló-sátor feltárt nyomaival — reneszánsz sarokkandallóra utal. (A leletanyag hiányos volta miatt a kandalló restaurálásától — rekonstrukciójától el kellett tekintenünk.)

Ezen a szinten az északi és a déli ablak a többi reneszánsz nyíláshoz hasonló méretű, de a Dunára néző keleti sokkalta nagyobb. (Két szárköve — csak részben sérülten — hitelesíti eredetiségét; könyöklő — és szemöldökköve azonban egyaránt csonkoltan került elő.)

A helyiség DNy-i sarkában konzolos faerkélyre vezető ajtó nyílik. Kávájáta külső falsíkra helyezett (fészkek nyomaival igazolt) nyílás-keretelés zárta le. A keretkövek és az ajtónyílás méreteire egyértelmű adatokkal nem rendelkeztünk, ezért — és ezt tettük a többi ajtónál is! — tagozatlan, nyersen hagyott felületű téglakeret utal az eredeti kiképzésre, egyben a bizonytalanságra is. A feltárt nyomok alapján a kisméretű faerkély rekonstrukciójára is sor került. Hézagosan pallózott járószintjét öt, konzolosan a déli falba befogott és alulról könyökfás-oszlopfás támaszrendszerrel is gyámolított fagerenda

1

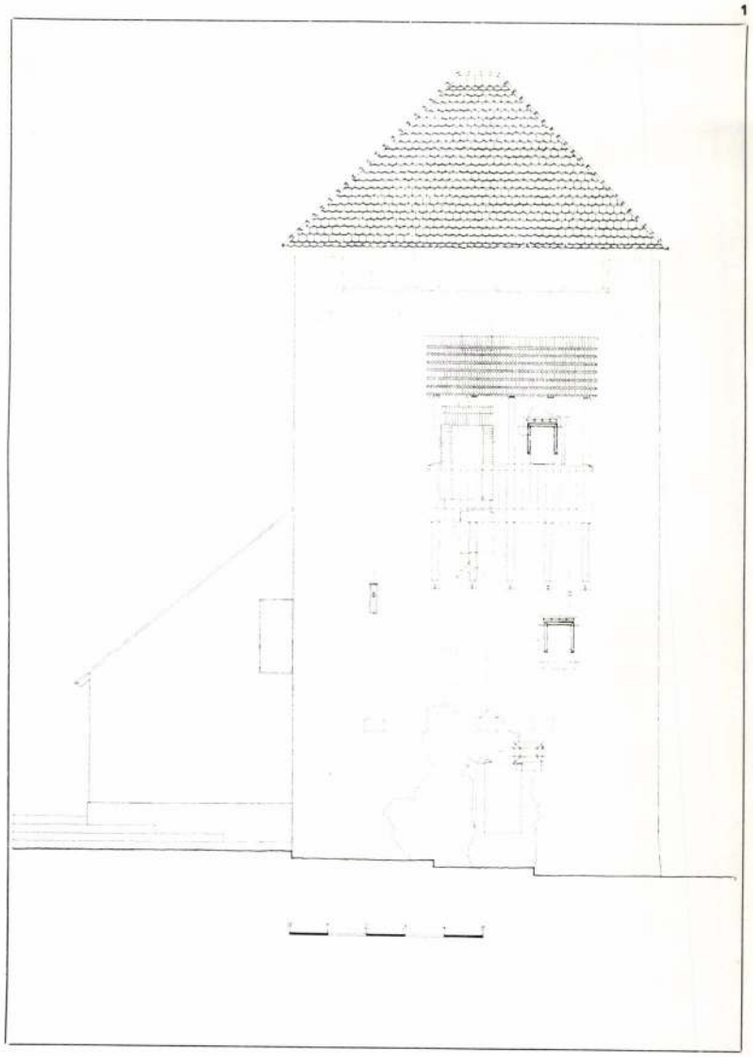

2

hordja. (A kibontott gerendafészkek, a falhoz tapadó alsó támaszgerendák hosszát és szélességét kirajzoló vakolatnyomok alapján készült a rekonstrukció.) A 150 cm magas, függőlegesen deszkázott mellvéd a könyöklőgerendával összefogott három faoszlophoz csatlakozik. Támaszgerendával alátámasztott félnyerges, zsindelyezett teteje szelemenes szerkezetű.

A II. emeleti szintek XVI. századi lefedésére egyértelmű adatokat nem találtunk. (A keleti fal belső síkján félkörös homlokív bizonytalan vakolatnyomai kerültek elő.)

1700 körül a török-feliratos reneszánsz ablakkávákat ezen a szinten is lőrésekké szűkítik le. (A XVIII. század legvégétől a boltozatok helyett fagerendás födém választja el az egymás fölötti tereket és ezt zsindelyezett nyitott fedélszék koronázta.)

A reneszánsz torony XVI. századi felső lezárására — a romosodás miatt is — biztos támpontokkal nem rendelkezünk. A boltozott záróföldém, Evlia Cselebi leírása, a XVII. századi ábrázolások — nem utolsósorban pedig az analógiák — alapján feltételezhető, hogy a tornyot az 1700-as évekig (1795-ig?) eredetileg nyitott, széles pártázatú síkföldémes védőterasz koronázta és csak ezt követően került faszerkezetű sátortető az épületre. Mindkét lehetőséget fenntartava — és nem az együttélésre utalva — alakítottuk ki a jelenlegi tetőfedést. Ez a megoldás ugyanakkor azt is lehetővé tette, hogy — az utólagos téglafelfalazások, kiegészítések egy részét visszabontva — az eredeti záróföldém síkjára utalás történjen, egyben, hogy a tetőtérben panorámás presszót alakíthassunk ki.[6]

A helyreállítás során az eredeti értékek megőrzésére, a különböző korok egymásra rétegeződött jeleinek értelemszerű bemutatására törekedtünk — egyben az új (alapvetően múzeumi) funkció műszaki igényeinek kielégítését végeztük el. A rövid gerincű, faszerkezetű, nyitott fedélszékes tetőt hódfarkú cseréppel fedtük be. A fedélszéket sarokra állított, belülről lekerekített műkőfelületű lábakra állítottuk. (Az 1,00/1,00 mes lábak között osztásnélküli üvegfelülettel találkozik a mai látogató.) A falak külső síkját — megközelítően a XIX. század közepi felfalazásnak megfelelően — a négy sarkon megemelt mellvéd koronázza. A mellvéd és az üvegsík között minden oldalról nyitott, de fedett körüljárónak biztosítottunk helyet, sőt a keleti és a déli oldalon — a szép kilátásban gyönyörködők számára — ülőpadot is készítettünk.

A reneszánsz tornyot kívül kanálháttal felhordott, a feltárt (eredeti) vakolat-foltokhoz színben és texturában igazodó, anyagában színezett, plextollal erősített vakolattal láttuk el. A cseréppel fedett toldalék-épület simított mészvakolatot és háromszori fehér meszelést kapott.

A toldaléképület tetőterének beépítésével (itt előteret, múzeumi raktárat és W. C. csoportot helyeztünk el) az épület múzeumi célt szolgál.[7] Nevezetesen: a földszintes barokk épületben előteret-, az északi traktusban időszaki kiállítási lehetőséget teremtettünk meg. A torony földszintjén börtön-múzeum várja a látogatókat. A két felső reneszánsz-szinten helytörténeti kiállítást láthatunk.

A helyreállítással egyidőben — egy-két törökkori turbános sírjelet is elhelyezve — a terület kertészeti rendezése is megtörtént.

Mendele Ferenc

6. Ennek kiszolgálására — sajnos mindmáig fel nem szerelt — ételliftet alakítottunk ki a 63 cm széles rekonstruált belső szerkezeti falban.
A presszót a megyei Vendéglátóipari Vállalat üzemelteti. Használatához elengedhetetlenül szükséges, hogy a H. Nándori Klára által tervezett Rátkai köz 2. számú barokk épület helyreállítására is mielőbb sor kerüljön. (Ennek a programnak megfelelően készült el a várudavaron álló épület étterem céljait szolgáló felújítása is.)
7. Forgatókönyvét Kozák Éva készítette. A tárgyak restaurálásáról, az installációról a Megyei Múzeum gondoskodott.

1. Homlokzat
2. A torony új csigalépcsője (Fotó: Hász András)
3. M. Kozák Éva régészeti feltárásának reprodukciója
4. Részlet a II. emeleti kiállításból (DK-i sarok, Fotó: Hász András)

1. Façade
2. Nouvel escalier en vis de la tour (Photo: András Hász)
3. Reproduction de l'exploration archéologique de M. Éva Rozák
4. Détail de l'exposition du IIe étage (coin de sud-est, Photo: András Hász)

3

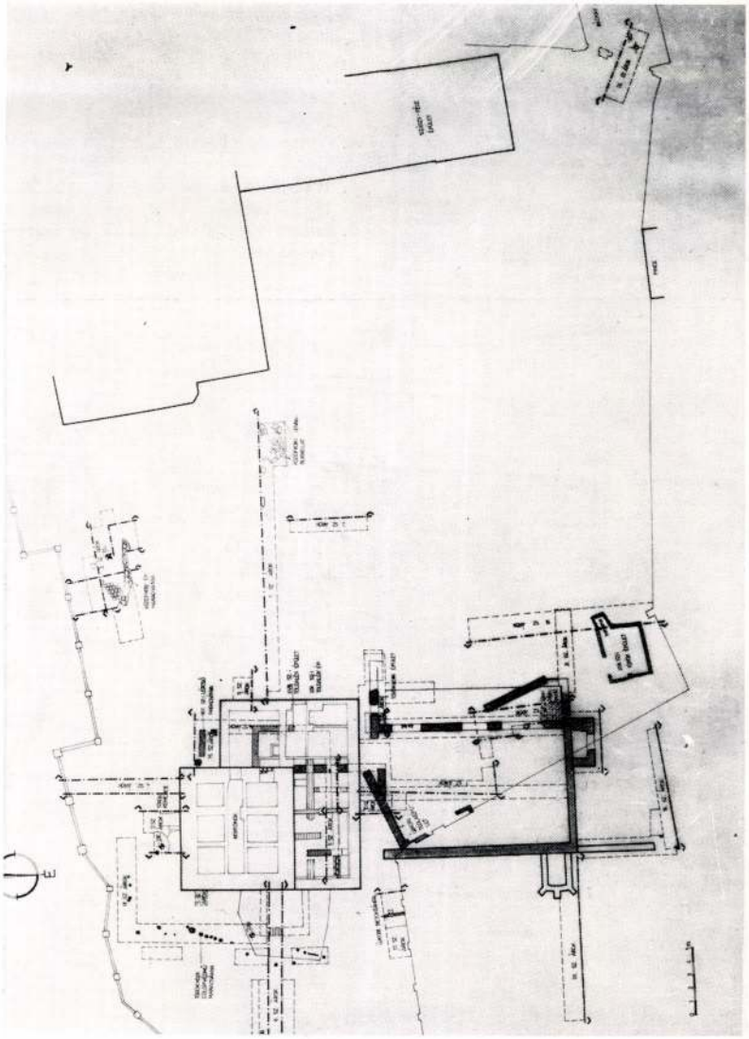

4

Tömbfelújítás, Bécs, Ottakringer Str. 7 — Hernalser Gürtel 23

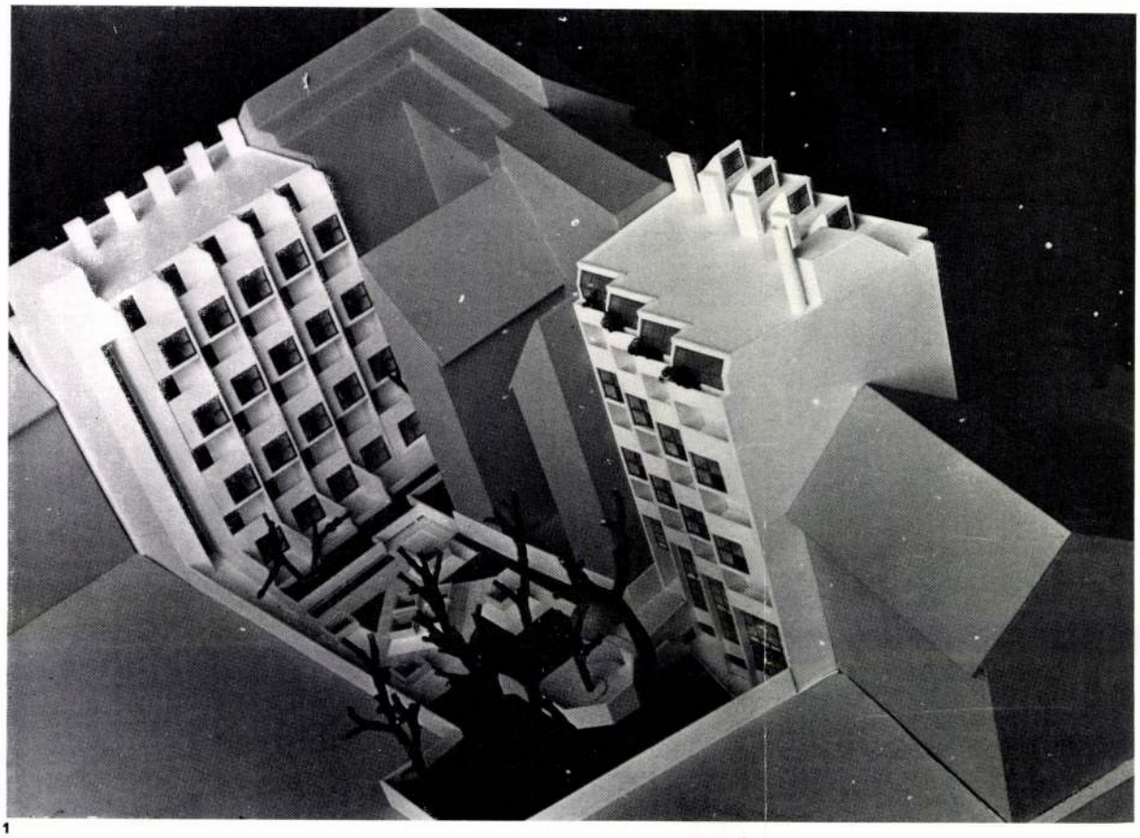

1

1. Photo de modèle — donnant sur le jardin intérieur — des deux nouveaux bâtiments
2. Première étape des constructions 1977—1982
3. Deuxième étape des constructions 1980—1985
4. Photo de modèle sur l'intérieur du bloc
5. Troisième étape des constructions 1983—1988
6. Façade vers la rue, no 23 de Gürtel Hernalser

2

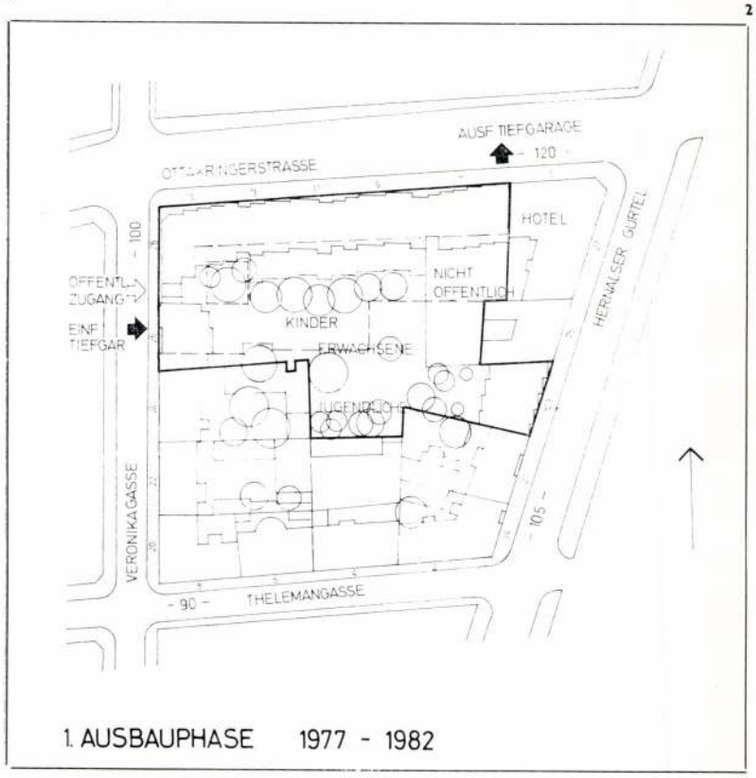

1. AUSBAUPHASE 1977 - 1982

3

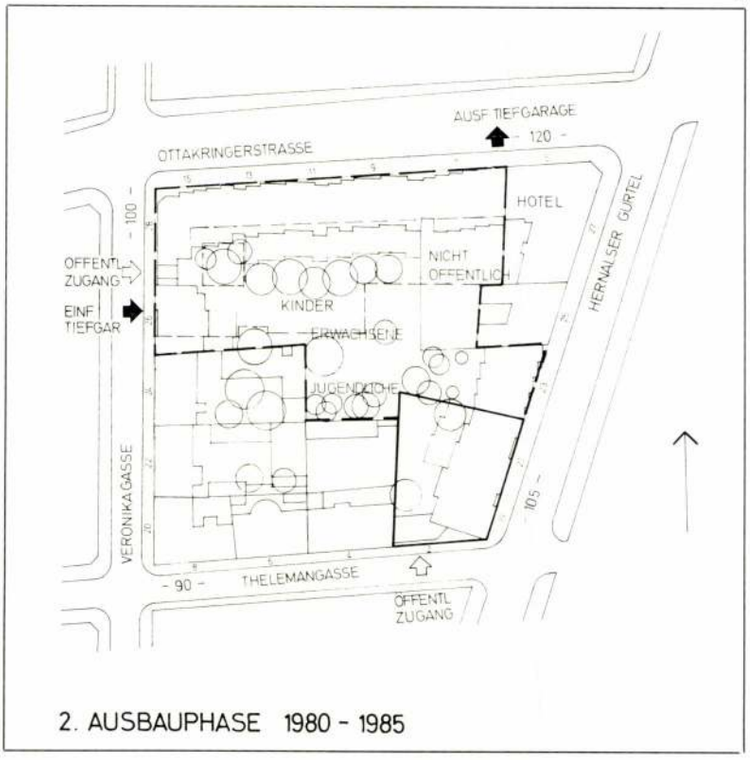

2. AUSBAUPHASE 1980 - 1985

Mendele Ferenc

a Balaton-keresztúri Szindelyes Gáborné épülete helyreállításának és átalakításának terve.

Vendégváró régi házak, Müszaki kiadó Bp. 1979. 185. o.

Mendele Ferenc és Nádori Klára

a dunaföldvári Vár-pressző és étterem épületének helyreállítási és átalakítási tervezői

Vendégváró régi házak, Műszaki kiadó Bp.1979.186.o.

Mendele Ferenc

a hollókői Petőfi u. 8. sz. alatti turistaszálló épületek helyreállításának és átalakításának terveréje

Vendégváró régi házak, Müszaki kiadó, Bp. 1979. 186.o.

Mendele Ferenc és Komjáthy Attila

a Kollégiói Kossuth u. 93-95 sz.

alatti vendéglő épülete helyreállításának

és átalakításának terevezője.

Vendégváró réhi házak,Müszaki kiadó bp.1979.186.o.
Vendégváró régi házak,Müszaki kiadó,Bp.1979.

Mendele Ferenc, építész

Építészeti adalékok helyreállított műemlékeinkben.

6. Simontornya, Vár. A Középpalotás tervében a boltozatot a felakasztott kőbordák és a nagyszerűen lövő hornyok együttese jellik. Horler Miklós és Mendele Ferenc. [rajz]

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 26-27-old.

MENDELE FERENC

DERCSÉNYI DEZSŐ:

HOLLÓKŐ — HÁROMSZOR

Nem vagyok avatott kutatója sem a néprajz valamely ágának, sem a népművészetnek, talán ezért is okozott ez a Nógrád megyei kis palóc falu három ízben is meglepetést a számomra. Nem érzem tehát feljogosítva magam, hogy az elmondandó három találkozásomból messzemenő következtetéseket vonjak le, mégis rögzíteni szeretném, hátha az illetékesek továbbgondolják megfigyeléseimet.

Nógrád megye műemléki topográfiája az ötvenes évek elején készült, a soproni kötet után abból a meggondolásból éppen a másodiknak, mert bármily közel fekszik is a fővároshoz, ennek a területnek a műemlékeiről, műkincseiről nagyon keveset tudunk. Itt illesztettük a topográfiák programjába a népi építészetet, tegyük hozzá, szerencsére; ma már nagyon sok épület, amelyeket ezekben a kötetekben megörökítettünk, nem létezik.

Hollókő szinte érintetlenül megőrzött faluképe a maga jellegzetes házaival valamennyiünket lenyűgözött. Akkor ért az első meglepetés, amikor Vargha László szakavatott elemzéséből megtudtam, hogy a falut gyakran pusztították tűzvészek, így az 1909-es után egész házsorok épültek újjá. Mint a sorozat szerkesztőjének, egy pillanatra megállt a kezemben a toll: van-e helye egy századelőn épült falunak a műemléki topográfiában?

Nem kellett sokat töprengeni, mert világosan kirajzolódott, hogy a hagyományőrző népi építészet ugyanazt a háztípust alkalmazta, fejlesztette tovább 1909 után, amit már évszázadok óta megalkotott magának. Vagyis: ami megfelelt a helyben megszerezhető nyersanyagoknak és a még szinte érintetlen falusi életformának (mondhatunk nyugodtan világnézetet is, mert ebben az erkölcsnél is erősebb megszokás jutott vezető szerephez). Úgy hiszem, ma senki nem vonná kétségbe Hollókő népi építészeti jelentőségét. Azok az erők, amelyek a sok száz értékes faluképet létrehozták, akkor még nem csupán éltek, de elevenen hatottak is, noha a naptár már a 20. század első évtizedét mutatta.

Később gyakortább kellett találkoznom Hollókővel. 1957 után, amikor már jutott pénzünk, energiánk a népi építészet emlékanyagának megóvására, tervbe vettük, hogy a falu nagy részét műemléki védelem alá helyezzük és helyreállítjuk. Erre elsősorban azért kerülhetett sor, mert a megye párt- és állami vezetői egyaránt kötelességüknek érezték a korszerű, modern városépítést és történeti emlékeinek megvédését, mai céljainkra való helyreállítását (gondoljunk csak Salgótarjánra, s előbb-utóbb műemléki védettséget kiérdemlő városközpontjára).

Bármily gondos volt is Mendele Ferenc tervező (ma már az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatója) hollókői rekonstrukciós terve, rendkívüli nehézségekkel kellett megküzdeni a helyreállítás, vagy inkább azt mondanám: az újjáélesztés során. Megértéséhez érdemes feleleveníteni az akkori körülményeket.

★

A falu határában új település alakult ki, sátortetős, kvadrátos házakkal. Aki tehette ugyanis, elhagyta az ófalut, itt építette fel új házát. A rekonstrukciós terv készítését az épületek műszaki felvétele mellett szociológiai vizsgálat is megelőzte. Végigjárták a házak tulajdonosait, ki hajlandó megmaradni régi lakásában? Nagyon kevesen, azok is inkább azért, mert nem volt módjuk újat építeni.

Ezért választotta a tervező ezt a logikusan kényszerű megoldást: ha fenn akarjuk tartani Hollókőt, új, jobbára közösségi funkciót kell adni a régi házaknak. Megindultak a turistaházak céljára történő helyreállítások, s teljes joggal, mert a falunak már akkor is jelentős idegenforgalmi vonzóereje volt. Tanácsi kirendeltség épült, ifjak és öregek számára klub, orvosi rendelő és lakás, múzeum, posta, majd nagysokára elkészült az első vendéglő is, hogy az idegenforgalom kiszolgálása maradéktalan legyen. Az ófaluban tehát helyet kapott mindaz, aminek egy szocialista faluban meg kell lennie.

Mai, korszerű igényt elégítettek ki a régi házak, amelyeknek nemcsak a külső képét, de a lehetőség szerint a belső elrendezését is megtartották. Mennyibe került, nem kérdezem. Az ottlakók is hamarosan rájöttek, hogy régi házaik értékek, ha nem laknak is bennük; meg is kérték az árát. A tervezők nem fukarkodtak, amikor a mai rendeltetésnek megfelelően terveztek, és azoknak a házaknak a helyreállításánál, amelyeket egy-egy család saját erőből épített magának, a hagyományos és korszerű technika minden csínját ismerő kivitelezők sem takarékoskodtak. Tény: Hollókő ófaluja ma újra él, és nemcsak idegenforgalmi érdekesség, hanem jószerével kielégíti az egész település közösségi igényeit.

1977 júniusában a népi műemlékvédelem egyik legnehezebb kérdéséről, a falusi épületegyüttesek megóvásáról, helyreállításáról rendeztünk nemzetközi konferenciát — sikerrel. A majd ötven külföldi, s a nem sokkal több magyar résztvevőt természetesen elvitték Hollókőre is. A falu népe — mintegy hálából a műemlékeseknek — népi ének- és táncbemutatót tartott az ófalutól kissé távolabb levő szabadtéri színpadon, természetesen palóc népviseletben. A hatás szemmel láthatóan óriási volt. Surrogtak a kézi filmkamerák, jártak a magnetofonok, hogy a külföldi és belföldi vendégeink megörökítsék maguknak az emlékezetes bemutatót. Utána kerek tálban, kemencében sütött kapros túróslepényt szolgáltak fel, szinte prousti emlékképszerűen idézve gyermekkorom ízeit.

Külföldi vendégeink természetesen többet is meg akartak tudni a népművészeti bemutató szereplőiről. Egy házaspárhoz szegődtem tolmácsnak, akik az iránt érdeklődtek, hogy a falusiak ebben a sokszoknyás, díszes népviseletben járnak-e hétköznap is vagy csak vasárnap?

— Ha az IBUSZ kirándulókat hoz, akkor szoktuk felvenni — hangzott a válasz, s az asszony hozzátette: — Kétszáz forintot is kapunk, de most a műemlékesek kedvéért ingyen szerepeltünk.

Bennem felötlött egy emlék. A húszas évek húsvéti, s részben nyári szabadságait Buják közelében, egy tanyán töltöttem. Sokszor láttam — alig lehetett a sokszoknyás asszonyok között elmenni — az ünnepi, de gyakortább a mindennapi népviseletet, ami akkor még természetes öltözék volt. Most pedig idegenforgalmi bemutatókor viselik.

★

E három találkozásból — mint már említettem — nem mernék messzemenő következtetést levonni. Azóta láttam a Páva újabb vetélkedőjét, örültem a hollókői asszonyok ízes és tartózkodó szereplésének, s nem utolsósorban annak, hogy elvitték az első díjat.

MÉNY

posztával, folyó fehér- és vörös fajborokkal és minden egyébbel, ami ilyenkor kijár — szakmai tanácskozást tart a Készítményről és annak felhasználásáról. Nem kevesebb, mint kétszáz résztvevővel. Szakmabeli, a hír igazának bizonyítékaként, fölmutatta névre szóló meghívóját a tanácskozásra. S megtudván, hogy Feltaláló szemmel láthatóan nincsen a meghívottak között, becsületére szólván, annyira fölmérgesedett, hogy — talán nem egészen szabályos módon — átadta a saját meghívóját, maga lemondván a birka, a káposzta és a borok várható élvezetéről, nem is szólva a szakmaiszellemi garnirungokról.

Feltalálót a szakma kevéssé ismeri — lévén ő egy más szakmában neves. Így tehát két napig senkinek se tűnt föl a hallgatag meghívott, aki mértékkel evett a trakták során, ám a legbuzgóbb hallgatója volt minden előadásnak. Végigfülelte s jegyzetelte mind, amit Nyugati Cég felkészült szakemberei a Készítményről, annak jelességéről, alkalmazhatóságának megbízhatóságáról és sokoldalúságáról, gazdaságosságáról és nélkülözhetetlenségéről mondtak el. S a néholi túlzásokat betudta annak, hogy minden cigány a maga lovát dicséri: e valóban rátermett urak egzisztenciája ugyancsak a Készítmény sorsától, eladásának üzleti eredményeitől függ. Még azon sem akadt föl, hogy a versenytársról, a hazai Készítményről egy árva szó sem esett. Sőt, javukra írta az uraknak a tárgyilagosságot: azt nem várhatta tőlük, hogy dicsérjék, jobb ízlésük — avagy taktikai érzékük — volt azonban annál, hogy szidni kezdenék.

Azon azonban már kissé elcsodékozott, amikor a Nyugati Cég emberei után egész sor hazai kutató következett — részben, persze, azok, akik a hazai Készítményt annyi buzgólkodás árán sem tudták előállítani —, s saját vizsgálati eredményeikkel sorra támasztották alá az előttük szólt urak dicshimnuszait. Valahogy olyan látszata támadt a dolognak, mintha az ő egzisztenciájuk alakulását is Nyugati Cég Készítményének eladási eredményei befolyásolnák — ámbátor isten ments, hogy e látszat fölemlegetésével bármiféle konkrét gyanúnak akarnák tápot adni.

Harmadnapon azután Feltaláló némely tekercsbe csavart — a szállodában éjszaka elkészített — grafikonokkal fölszerelve jelent meg az ülésteremben. Ekkor következett ugyanis a szabadabb eszmecsere, afféle szakmai kérdezz-felelek, a Nyugati Cég képviselői, a magyar szakmai élgárda és a meghívott felhasználók között.

Szót kérvén, Feltaláló kiballagott az előadói táblához, akkurátusan fölakasztotta a táblára a maga grafikonjait, s illő tiszteletel, nagyjából így kezdte beszédét: „Rendkívül hálás vagyok Nyugati Cégnek a megtisztelő alkalomért, hogy meghallgathattam értékes előadásaikat, valamint magyar kollégáim kiegészítő szavait azokról a nagyszerű kutatási eredményekről, amelyek tanúsága szerint Nyugati Cég készítménye majdnem olyan kiváló, mint a miénk..." (Élénkség a teremben...)

S a grafikonok felé fordulva, sorra-rendre mutatta a paramétereket, melyek szerint a hazai Készítmény legalább eléri, jelentős részben pedig felül is múlja tulajdonságaiban, hatásában a tanácskozáson két napon át az egekbe magasztalt import-Készítményt.

A teremben mintha bűzbomba robbant volna. Pedig ő nyugodtan, tempósan, indulat nélkül szólt. Igaza tudatában. Már csak az is nyugodttá tette, hogy a grafikonokra vitt eredmények részben azon felhasználóknál születtek, kerültek vizsgálatra és rögzítésre, akik maguk is ott ültek e tanácskozáson. Csak éppen, Nyugati Cég és az azt képviselő hazai vállalat meghívottjaként, eddig nem jutott eszükbe, hogy a két Készítmény összevetését reklámálják. Vagy ha eszükbe ötlött, erről az ünneprontásról lebeszélték magukat...

A tanácskozás — vagy: reklámkampány — ez után hamarost véget ért. De józan, parlamentáris formák közepett. Nyugati Cég főembere, aki Feltaláló higgadt, elmélyült előadása során sűrűn törölgette verejtékező homlokát, megtalálta a méltóságteljes módját az olyan visszavonulásnak, amely előrelépést mutat. Zárszavában megköszönte Feltalálónak, akit eddig személyesen nem volt szerencséje ismerhetni, értékes információit. S nyilvánosan ismételte meg cége hajlandóságát tartós kooperációra, a még jobb Készítmény előállítására és piacra hozatala érdekében.

Hogy erre sor kerül-e, ez még a jövő zenéje. Hátha előnyösebb a jelen állapot: amikor mindkét Készítmény továbbra is egyaránt kapható. S így nyílt a verseny.

ÉLET ÉS IRODALOM
1981. VI. 20.

„mennyi Catullus..."

Forgatom a *Kortárs* májusi számának lapjait és álmélkodom. A *Catullusi játékok*-at olvasom, Rákos Sándor verses ... és már itt elakadok, amikor meg kellene neveznem.

Mondhatnám ugyan egyszerűen versciklusnak, de ez inkább eltakarná a lényeget.

Nem derülne ki belőle például az, hogy a *Catullusi játékok* valójában drámai oratórium, amelyben a költő és a Költő meg a költészet és az emberi élet korszakai folytatnak párbeszédet egymással. Egymással? Önmagukkal! Hiszen ugyanazon színész hiába palástolt hangján szól az apokrif antik Catullus és a középkori magyar deák Catullus nyomán szerzett s itt magyarra „fordított" latin verse és további tükörképei is a magyar századokban, a Vitéz Mihályt Csokonai „catullusi" modorában sirató költőtárs meg végül az epilógusokban még tógában, de már maszk nélkül elénkálló Rákos Sándor, aki — ekkor jövünk rá — talán az önéletrajzát adta elő. *Regressus ad infinitum;* „a költő áll előttünk, aki képet tart kezében, amely a költőt ábrázolja, amint képet tart kezében, amely a költőt ábrázolja, amint..."

De olvashatjuk a ciklust mint a műfordítás „minősített esetét" is; amikor a „műfordító" a fordítás bonyodalmainak elkerülése végett belebújik az idegen költő bőrébe és egyszerűen maga írja meg a „fordítandó" költeményeket. Rákos Sándor, persze, nem egyszerűen „Catullus modorában" versel itt. Nyilván nem esne nehezére pontosan imitálni a mesternél mindig oly pontos formát, amiként minden zeneszerzőszakos zeneakadémista meg tudja írni — ha ezt kapja házi feladatul — a maga Bach-fúgáját.

Többet akar ennél; a nyelvhez és korhoz nem kötött *belső formát*, a catullusi vers *lelki formáját* — a személyiséget, ha úgy tetszik, hiszen ez volna talán a költészetnek is a lényege. A személyiséget, amely nélkül nincs hitele a versnek, s amely...

Miért? Miért olyan nehéz kimondani, hogy: *én?* Miért bújik Weöres is és lám, most Rákos is, maszkok mögé? Miért, hogy csak ilyen bonyolult tükörrendszerek révén tud kivetülni az *én?* Miért kell a költészetnek briliáns szellemességgel (költői) dokumentumnak álcáznia magát, hogy önmaga lehessen? Miért kell a lábjegyzet, hogy „a kézirat további része hiányzik", s abból, *ahogy* letépték, igen heves indulatra (Catulluséra?, Lesbiáéra? — Rákos Sándoréra?) lehet következtetni? Miért, hogy az élmény realitása csak fikcióvá stilizálva jelenhet meg? Miért kell a catullusi személyiség, hogy mintegy királyvízként hitelesítse az élményt?, a verset?

Azt mondtuk: „a műfordítás minősített esete..." Finom ízléssel meg-megpendít egy latinos sort; sőt, oly catullusi öngúnynyal, még a múlt század fordításnyelvének lóugrásban olvasandó mondattekervényeinek hangját is belereccsenti a versbe. Nyilván ezt is okkal teszi. A versek egy lábjegyzettel kezdődnek: „E ciklus... a »forma mögötti« vagy »formán túli« formát szeretné visszaadni." Ez alighanem úgy is értendő, hogy Rákos Sándor ki akarja szabadítani az „igazi" Catullust az eredeti formához bármily bravúrosan hű magyar forma évszázadok során rárakódott vakolata alól, amely óhatatlanul kissé 19. századinak mutatja. Így azután a metrum helyett a „sajátosan catullusi súlypontokra" kerül a nyomaték. Az izgatott dikcióra, a logikára, a szót szóba öltő, sürgető érvelésre és kínos csúfolódásra, az undorba és veszekedett szerelemféltésbe írt vonyító világszorongásra.

És ekkor jön az igazi meglepetés: a „mennyi Catullus" — mind az antikizáló apokrif, mind pedig a vele szembeállított tükörben, hol egy középkori ma-

Károlyi András rajza

SÜKÖSD MIHÁLY:

CSERÉPPOSTA

Hogyan értékeljük Mao elnököt és Mao Ce-tung eszméit?

Ezt kérdezi a *Peking Rundschau* 1981. április 28-i számában Huang Ko-cseng.

Kicsoda Huang Ko-cseng? 1903-ban született, régi forradalmár tehát, az ötvenes években honvédelmi miniszterhelyettes is volt, ma a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Központi Fegyelmi és Ellenőrző Bizottsága Állandó Bizottságának titkára.

Életkora, forradalmi tapasztalata és jelenlegi beosztása feltehetően arra képesíti Huang Ko-csenget, hogy a címben feltett, az egész világ érdeklődésére számot tartó kérdést érdemben válaszolja meg.

Lássuk tanulmányának főbb tételeit.

„Mao elnök pártunk és államunk legfontosabb alapítói közé tartozik. Ő ismételten kivezette a kínai forradalmat a válságból. Pártunkban senki sem szerzett olyan nagy érdemeket, mint ő."

Gyarló ismereteink szerint ez bizonyára igaz.

„Azok a fő hibák, amelyeket idősebb korában elkövetett, abban álltak, hogy a mezőgazdaság, a kisipar, valamint a kapitalista ipar és a kapitalista kereskedelem szocialista átalakítása után a munka súlypontját nem helyezték át idejében a szocialista építésre, abban, hogy az osztályharcot abszolutizálták, és kereteit túlfeszítették."

Ez a bonyolultan szerkesztett mondat már dodonaian sokértelmű. Tanúskodik a hol egyes számú, hol többes számú ragozás.

„Teng Hsziao-ping elvtárs... azt mondta, pártunk és államunk történetében Mao elnök eszméi elsődlegesek, hibái viszont másodlagosak. Azt mondta továbbá, hogy Mao elnök pártunkat és országunkat többször kivezette a válságból... Mao elnök idősebb korában elkövetett hibáiról Teng Hsziao-ping elvtárs azt mondotta, a hibákat nem szabad csupán Mao elnöknek felrónunk. Más, idős elvtársak szintén felelősek. Nekünk ma és jövőben is ki kell tartanunk Mao Ce-tung eszméi mellett. Teng Hsziao-ping elvtársnak ezzel a nézetével teljes mértékben egyetértek."

Így már világosabb. A német nyelvű *Peking Rundschau* a külvilág számára készül. A külvilág most már tudja, hogy Teng Hsziao-ping szerint miként kell a mai Kínában Mao elnök eredményeit és mulasztásait mérlegelni.

„...Sok elvtárs a szélsőségek felé hajlott. Néhányan még odáig is elmentek, hogy Mao Ce-tung eszméit és Mao Ce-tung elvtársat megrágalmazták. Ez egyáltalán nem tetszett nekem. Én, mint régi párttag, kötelességemnek érzem, hogy ezekről a kérdésekről elmondjam saját véleményemet."

És Huang Ko-cseng, a régi párttag elmondja véleményét Mao elnökről. 1927-ből, 1934-ből, 1941-ből, a felszabadulás utáni első évekből. Idáig hosszan és tanulságosan mondja a véleményét. Utána azonban csak kategorikus állítások következnek: „Mao elnök még magas korában is nagy célokat tűzött ki, és néhány év alatt akart olyan dolgokat megvalósítani, amelyekhez tulajdonképpen évszázadokra volna szükség... Noha

Mendele Ferenc

Készül a jövő évi adótörvény

Adókedvezményt kap, aki munkanélkülit foglalkoztat – Adóköteles lesz a devizabetét kamata (7. oldal)

Új Dunántúli Napló

KÖZÉLETI NAPILAP

IV. évfolyam, 173. szám
1993. június 29., kedd
Ára: 13,80 Ft

A közmeghallgatás elmaradt

Minden valószínűség szerint tegnap a megyei közgyűlés közmeghallgatására érkezők (a rendezvény 13 órára volt meghirdetve) már nem bírták a várakozást, s két óra után elhagyták az épületet. A megyei közgyűlés soros tanácskozása ugyanis annyira elhúzódott, hogy 15 óra körül *dr. Szűcs József* elnök kénytelen volt bejelenteni: a közmeghallgatás részvétlenség miatt elmarad, s a megye világkiállítással kapcsolatos programjáról a július közepén megtartandó közgyűlésen adnak majd tájékoztatást.

Hangverseny délidőben

A Hangverseny délidőben című műsorsorozat keretében ad ma koncertet Budapesten a Magyar Nemzeti Galéria kupolatermében a Pécsi Szimfonikus Zenekar *Howard Williams* vezényletével, *Jandó Jenő* zongoraművész közreműködésével. A műsoron Grieg, de Falla és Debussy művek hangzanak el. A koncertet a Bartók Rádió 12.05 órai kezdettel élőben sugározza.

Új művese-állomás Nagykanizsán

Területi feladatokat ellátó művese-állomás épül Nagykanizsán. A megyei jogú város közgyűlése hétfőn felhatalmazást adott az erről szóló, s a National Medical Care (USA), a Népjóléti Minisztérium, az önkormányzat és a városi kórház között kötendő szerződés aláírására. A csaknem 200 millió forintos beruházást az amerikai társaság valósítja meg. Az ellátási körzet betegeit térítési díj nélkül kezelik majd a világszínvonalon felszerelendő intézményben.

Két tanítóképző újra az egyházé

Visszakerült a Római Katolikus Egyház tulajdonába az esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola, valamint a Zsámbéki Tanítóképző Főiskola. Az erről szóló megállapodásokat hétfőn, a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban a kultuszminiszter, a magyarországi katolikus egyház vezetői, az illetékes felsőoktatási intézmények és az érintett önkormányzatok vezetői a sajtó jelenlétében látták el kézjegyükkel.

Parlamenti delegáció Strasbourgban

Országgyűlési küldöttség utazott hétfőn Strasbourgba. A *Bratinka József* (MDF) képviselő vezette delegáció részt vesz az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének nyári ülésszakán. Ennek napirendjén számos téma szerepel, köztük Csehország és Szlovákia felvételi kérelme; a bécsi Európa Tanács-csúcstalálkozó előkészítése; beszámoló az Európai Beruházási és Fejlesztési Bankról; a Szerbia és Montenegro elleni embargó.

Zacsek Gyulát kizárták az MDF-ből

Az MDF Országos Etikai és Fegyelmi Bizottsága hétfői ülésén egyhangúlag megállapította, hogy *Zacsek Gyula*, a párt elnökségének tagja fegyelmi vétséget követett el, és ezért nem maradhat tovább az MDF tagja. *Szilasy György* képviselő pedig egy évig nem gyakorolhatja tagsági jogait.

Közgyűlés a Megyeházán

Vita a Hullámfürdőről és ismét a kökényi égetőműről

Baranya Megye Közgyűlése tegnapi ülésén az eredetileg tervezett 10 napirendi pont helyett végülis 17 pontot tárgyaltak meg, az elmúlt napokban ugyanis több olyan kérdés merült fel, amiben dönteni kellett.

Dr Szűcs József, a közgyűlés elnöke vezetésével először a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról és a két ülés közötti eseményekről szóló beszámolót tárgyalták meg, ezt követően a Baranya Megyei Sportigazgatóságnak a megye sportja helyzetéről előterjesztett beszámolóját tárgyalták meg. A Közgyűlés a tájékoztatás alapján megállapította, hogy megyénkben sok, eddig a sportot támogató nagyvállalatok felbomlásával, csődbejutásával beszűkültek a források. Az anyagi nehézségek veszélyeztetik a már elért színvonalat, az önkormányzatok és helyi szervezeteknek a sport támogatására tett erőfeszítései már nem elégségesek. Ezért a Baranya Megyei Közgyűlés határozottabb és gyorsabb parlamenti és kormányzati lépést sürget a sport országos rendszerének áttekintésére és megváltoztatására. A Közgyűlés a beszámolót és javaslatot elfogadta.

A Közgyűlés nemzetközi kapcsolatairól szóló beszámoló kapcsán elhangzott, hogy az eddigi, egyébként fontos protokoll látogatásokat a jövőben a különböző területeken tevékenykedő szakemberek találkozója kell, hogy felváltsa.

(Folytatás a 2. oldalon)

Ismét napirenden a kisebbségi törvény

Az Országgyűlés – mintegy kéthónapos szünet után – hétfőn ismét foglalkozott a nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló törvényjavaslattal, és a képviselők le is zárták az immár többször átdolgozott előterjesztés részletes vitáját. Így – miként az a vitában is elhangzott – esély van arra, hogy még a törvényhozás nyári szünete előtt megszülessen a hazai kisebbségek jogaira vonatkozó jogszabály.

A felszólalásokból kitűnt, hogy a korábbi pártközi egyeztetés eredményeként a törvényjavaslat főbb pontjaiban egyetértés van a frakciók között, néhány módosító indítványt azonban más-más megközelítésben ítéltek meg a képviselők. *Réti Miklós,* a Magyar Igazság frakció képviseletében nem ajánlotta elfogadásra azt az indítványt, amely szerint nyolc fő

(Folytatás a 2. oldalon)

A BT egyetért a támadással

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa vasárnap esti ülésén lényegében egyetértését nyilvánította az Irak elleni amerikai katonai lépéssel. A BT összehívását az amerikai küldöttség kérte, hogy bemutathassa bizonyítékait. A Tanács tagjai általában egyetértésükről biztosították az amerikai lépést, csak Kína képviselője mutatott rá, hogy a vitás kérdések békés rendezése kívánatos.

A Zöld-foki-szigetek nagykövete, az el nem kötelezett államok szóvivője egyértelműen célzott arra, hogy míg Washington lecsapott Irakra, Bosznia esetében tétlen – holott ENSZ-határozatok sora teszi lehetővé ott is a katonai fellépést.

Göncz Árpád Udmurtiában

A történelmi viharok ellenére az Orosz Föderációban élő finnugor népek mindenütt magukra találtak és töretlen életkedvvel fognak hozzá nemzeti identitásuk, szellemi életük újra alapozásához – vonta meg a négy, finnugor őslakosságú köztársaságban tett látogatás gyorsmérlegét *Göncz Árpád.*

A köztársasági elnök az udmurtföldi fővárosban, Izsevszkben találkozott a sajtó képviselőivel, miután hétfőn tárgyalásokat folytatott vendéglátójával, *Valentyin Tubilovval*, a Legfelsőbb Tanács elnökével. Göncz Árpád tapasztalata szerint a Komi, a Mari El, a Mordvin és Udmurt Köztársaságban élő finnugor népek legfőbb törekvése, hogy helyreállítsák erősen erodálódott nyelvi kulturájukat, és a nemzeti anyanyelvű iskoláztatás megteremtésével megalapozzák nemzeti, szellemi elitjüket. Emellett keresik a kapcsolatot más finnugor népekkel, így Magyarországgal. Az államfő kedden Hanti-Mansi földön folytatja útját.

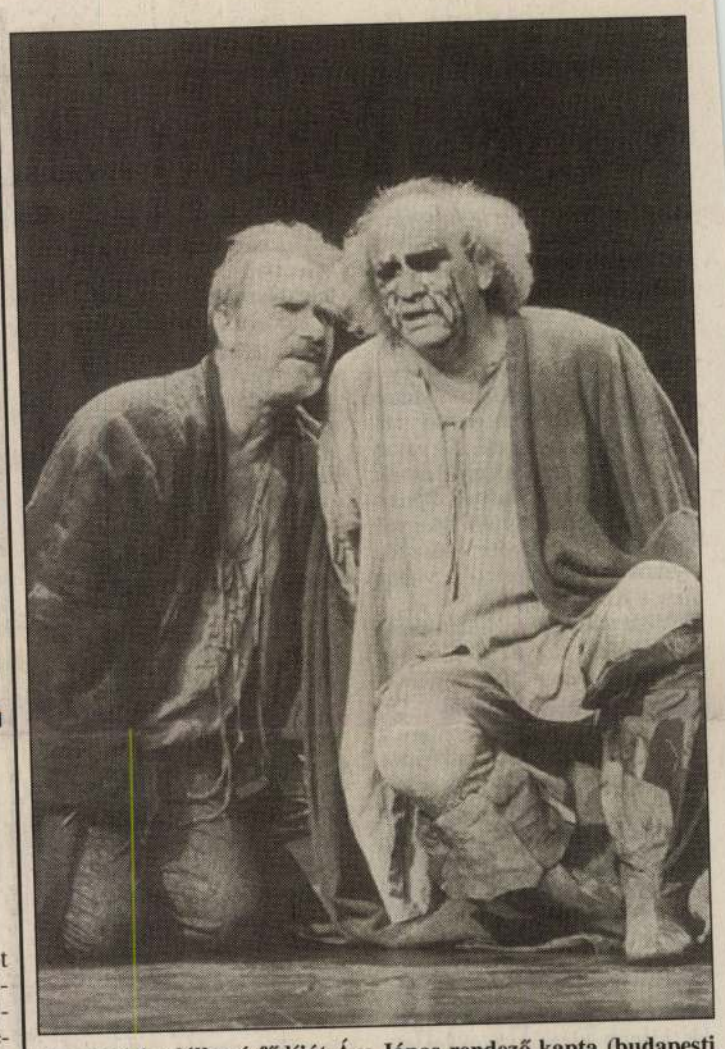

A színházi találkozó fődíját Ács János rendező kapta (budapesti Arany János Színház, Shakespeare: Lear király). Képünkön Tordy Géza (Lear) és Rajhona Ádám (Gloster). Fotó: Tóth

Kiosztották az Országos Színházi Találkozó díjait

„Pécs volt a fesztivál hőse”

Hétfő délután Budapesten, a Rátkay Művészklubban kiosztották a XII. Országos Színházi Találkozó díjait. A Pécsett két hete véget ért színházi fesztivál eredményhirdetésére került sor, talán sokaknak meglepő módon nem a fesztivál városában, Pécsett, hanem a fővárosban. Mint a Színházművészeti Szövetség képviselőjétől megtudtuk, ez hagyomány, a díjkiosztás mindig Budapesten történt, a múltban is. A pécsi színházi találkozónak mindenki örült, a közönség is, hiszen tizenkét napon át olyan produkciókat láthatott (ha éppen befért, avagy be tudta verekedni magát a nézőtérre), amikért máskülönben messze kellett volna utaznia. Mert egy jó színházi előadásnak még ma is híre megy, s vonzza az érdeklődőket.

Szóval, lehetett Pécsett színvonalas színházat látni, találkozni neves színészekkel, rendezőkkel. Kár, hogy az érdekeltek legtöbbje sietett, csak egy-egy estét engedélyeztek maguknak, aztán pakoltak, és indultak haza.

Hétfő délután az öttagú zsűri elnöke, *Osztovits Levente* hirdetett eredményt. Bevezetőjében elmondta, hogy nem ítéletet hirdetnek, és nem irányokat akarnak szabni, hanem döntésük azt mutatja, hogy egy-egy darab azon az adott estén hatással volt-e rájuk vagy sem. Megköszönte a fesztivál anyagának válogatását *Petrovics Emilnek,*

(Folytatás az 5. oldalon)

Bontják a vásárt a Nevelési Központban

A végső összesítést figyelembe véve nem bizonyult túlságosan bátornak az ötvenezres jóslat a Pécs Expo látogatóinak számát tekintve. A vásár utolsó napján közel hatezren keresték fel a sokakat vonzó gazdasági rendezvényt, így a fizető látogatók száma kevéssel meghaladta az ötvenezret.

A kiállítók közül sokan már közvetlenül a vasárnapi vásárzárás után megkezdték standjuk bontását. *Ferenczy Tamás* helyettes vásárigazgató szerint a gyors munkálatokat nem akadályozta a hétfői eső sem, sőt, lehet, hogy a kedvezőtlen időjárás serkentette minél gyorsabb munkára a költöző vásározókat. A hétfő délutáni vámolások után a külföldiek többsége is útnak indult, a horvát és az olasz küldöttség szerdán hagyja el a vásár területét.

– A standépítők és a kiállítók dicséretére legyen mondva, eddig nem keletkezett semmiféle említésre méltó környezeti károsodás a helyszínen. Két évvel ezelőtt a Nevelési Központ salakpályája rongálódott, most figyelmet fordítottunk ennek megóvására is. Az utolsó kiállítók elvonulása után, szerdán tartjuk meg a terület átadását, remélem gond nélkül. A rendező társaság nevében szeretném megköszönni a környéken élők türelmét és megértését a vásár ideje alatt előforduló esetleges kellemetlenségek miatt – mondta Ferenczy Tamás.

A vásár gazdasági mérlegét az alvállalkozókkal való elszámolások után vonják meg, annyi már biztos, hogy nyereséges volt az expo. **K. E.**

A főiskolai hallgatók évközi munkái is láthatók a kiállításon Fotó: Löffler Gábor

Építészeti világnap Pécsett

Három kiállítást nyitottak meg tegnap Pécsett az építészeti világnap alkalmából. Az elsőt délelőtt a Műszaki Főiskola előcsarnokában: *Mendele Ferenc* Ybl-díjas építész terveiből összeállított bemutatót *Kistelegdi István*, az építészkamara dél-dunántúli testületének elnöke és *Bachmann Zoltán* építész nyitotta meg. *Wolfgang Bäumer* würzburgi professzor képzőművészeti kiálllítását *Hanns Rehfeld* német főkonzul ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

Este a Művészetek Házában *Balassa Péter* esztéta vezette be a Na-Ne Galéria Hordalék című tárlatát, amelyen tizenkét művész munkái láthatók.

Közgyűlés a Megyeházán

(Folytatás az 1. oldalról)

A nemzetközi kapcsolatok hatékonnyá tétele érdekében a Közgyűlés megszavazta, hogy az utazások koordinálására bizottságot hoznak létre. Dr. Szűcs József elmondta, hogy a környező országokkal folytatott további kapcsolatteremtő tárgyalások eddig csak Horvátországgal bizonyultak sikeresnek. Ezután az augusztusban Ópusztaszeren sorra kerülő Megyék Országos Gyűlésére készített nyilatkozat-tervezetet vitatta meg a Közgyűlés.

Vität váltott ki a Hullámfürdő befedésének ügye. A témában már több pengeváltás történt a városi önkormányzattal. Dr. Szűcs József kifejtette, hogy a Közgyűlést tulajdonképpen kész tények elé állították a tervezéssel. (Bizonyos tartóoszlopok megyei tulajdonban lévő területre épülnének, s így ez a telekrész a fürdő tulajdonába kerülne, ha a Megyei Közgyűlés hozzájárul). Korábban tájékoztatást nem kaptak, vezetői egyeztetés sem történt. A helyzetet bonyolítja, hogy az érintett telekrésznek a megye még nem tulajdonosa, VÁB döntés után válnak azzá. Az igen élénk vita után végül megszavazták, hogy ha tulajdonukba kerül a terület, átadják a városnak, de erre a gesztusra hasonló vitás kérdésben viszonzást várnak.

A másik nagy vität a kökényi veszélyes hulladék égetőmű váltotta ki. A beruházásban és üzemeltetésben érintett BIOMED CHEM Rt. fizetési gondjai miatt a közgyűlés elnöke javasolta, hogy a tulajdonrészt vállalt Közgyűlés tőkeemelést hajtson végre. Felszólalók felvetették, hogy épp a múlt közgyűlés hozott határozatot, hogy vizsgálják felül a BIOMED gazdasági ügyeit. Végül a vität azzal a javaslattal zárták le, hogy a Közgyűlés csak akkor emelje a tőkehányadát, ha megnyugtató lesz a vizsgálat eredménye.

S. Zs.

A Baranya Megyei Közgyűlés kisebb kiegészítésekkel elfogadta a Baranya Megyei Könyvtár beszámolóját tevékenységéről, egyúttal kifejezték elismerésüket a könyvtár vezetőjének és munkatársainak a színvonalas munkáért. Felhatalmazták a főjegyzőt és a könyvtár igazgatóját, hogy kezdeményezzen megállapodást a települési önkormányzatokkal a Baranya Megyei Könyvtár hálózati-módszertani központtá történő kijelöléséről.

Elfogadták azt az előterjesztést, amelynek értelmében a Galeria Blitz május 24-i aukcióján ötmillió forintos kikiáltási áron megvásárolt Csontváry kép, a Halászat Castellamárában költségeihez – melynek nagyobb hányadát Pécs Megyei Jogú Város önkormányzata biztosította – a közgyűlés 750 000 Ft erejéig hozzájárul, amely 750/5750 tulajdoni hányadot jelent.

Előterjesztést nyújtott be *dr. Szűcs József*, a közgyűlés elnöke a művészeti, a közművelődési és a közgyűjtemény területén foglalkoztatott közalkalmazottak intézményvezetői megbízatásának meghosszabbítása, illetve helyettes intézményvezetők vezetői megbízatása tárgyában, mert az 1992. december 21-én megtartott ülésen a közgyűlés az intézmények vezetői megbízatását január 1-től június 30-ig terjedő határozott időre átalakította.

Az előterjesztés tájékoztatta a közgyűlést arról is, hogy két intézmény – a Baranya Megyei Könyvtár és a Baranya Megyei Levéltár – vezetői, *Surján Miklós* és *dr. Szita László* betöltötték 60. életévüket, ennélfogva öregségi nyugdíjra jogosultak. Ezért, amíg a többi intézménynél az előterjesztés javasolta a vezetői megbízatások meghosszabbítását a pályázatok elbírálásáig, de legkésőbb december 31-ig, addig a fenti esetekben – a nyugdíjba vonulás miatt – a jelenlegi helyettes vezetőket kívánta megbízni az intézmények vezetésével.

Az előterjesztést vita követte. *Nórántné dr. Hajós Klára* selyei polgármester egyetértett az elvekkel, hogy tudniillik, ha valaki eléri a nyugdíjkorhatárt, akkor el kell mennie, de nem értett egyet azzal, hogy erre a fél évre a helyettesekre kell bízni a vezetést. Dr. Szűcs József válaszában kitért arra, hogy még a közgyűlés napján felbontják a két-két beérkezett pályázatot, azokat az érintett szakbizottságok rendelkezésére bocsátják, és a július 19-i közgyűlés érdemi döntést hozhat a leendő vezetőkről. Elmondta azt is, hogy az illetékes minisztériumnak felterjesztették a két nyugdíjazandó vezetőt kitüntetésre, kiváló munkájuk elismeréseként. *Dr. Ács Imre*, Kisdér polgármestere szerint praktikus lenne, ha a jelenlegi vezetők adnák át az utódoknak az intézményeket és nem a helyettesek.

Elhangzott olyan javaslat is, hogy szeptemberre kellene halasztani a döntést a nyári szabadságolások miatt, de dr. Szűcs József elmondta, hogy kötelesek a beérkezett pályázatokat 30 napon belül elbírálni. Mivel a módosító indítvány 10, az eredeti indítvány csak 21 szavazatot kapott, tehát nem kapta meg a szükséges többséget, ezért a közgyűlés a két vezetőt megbízta a pályázatok elbírálásáig, illetve 1993. december 31-ig az intézmények irányításával. Hasonló megbízást kapott rajtuk kívül *Bokor Béla*, a Baranya Megyei Művelődési Központ vezetője, *Molnár G. Judit*, a Művészetek Háza igazgatója, *Csuhai István*, a Jelenkor Irodalmi és Művészeti Folyóirat főszerkesztője, valamint feltételesen, mert a közgyűlésen nem jelentek meg, *dr. Újvári Jenő*, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatója és *Komor István*, a Baranya Megyei Alkotótelepek vezetője.

Javaslatot terjesztettek elő a Jelenkor Irodalmi és Művészeti Kiadó tevékenységének módosításáról, melyben megállapították, hogy a könyvkiadói tevékenység végzése vállalkozói formában indokolt. A Jelenkor Irodalmi és Művészeti Kiadó jogutódja a Jelenkor Irodalmi és Művészeti Folyóirat, melynek feladata a Jelenkor című irodalmi és művészeti folyóirat szerkesztése, előállításával és terjesztésével kapcsolatos kiadói feladatok elvégzése, melynek vezetésével Csuhai Istvánt bízták meg. A *Csordás Gábor* által létrehozandó Jelenkor Kiadó Kft.-ben a közgyűlés gazdasági racionalitási szempontok érvényesítése miatt nem kíván részt venni.

Cs. L.

Ismét napirenden a kisebbségi törvény

Előterjesztés a csődeljárás módosításáról

(Folytatás az 1. oldalról)

igénye esetén kötelező legyen nemzetiségi tanulócsoportot alakítani az adott település iskolájában. *Németh Zsolt* (Fidesz) ugyanakkor azt szorgalmazta: legyen biztosított az anyanyelvhasználat a kisebbségi önkormányzatok elektorainak választásánál. Emellett arra is felhívta a figyelmet: valamilyen formában szükséges normatív támogatásban részesíteni a magalakuló kisebbségi önkormányzatokat, amelyek számára egyébként több jogosítványt igényelt a fiatal demokrata képviselő. A szocialisták részéről *Jakab Róbertné* fontosnak tartotta a nemzetiségi oktatáshoz szükséges taneszközök biztosításához a pénzügyi garanciát, valamint azt, hogy a kisebbségek használhassák anyanyelvüket az egyházi szertartásokon. A szabademokrata *Mészáros István* rámutatott arra: képviselőcsoportjuk ellenzi a kisebbségi önkormányzati választásokra kidolgozott elektori szisztémát.

*

Az Országgyűlés hétfőn kora este megkezdte a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló törvény módosítását célzó előterjesztés általános vitáját. *Balsai István* igazságügy-miniszter expozéjában hangsúlyozta, hogy a módosításokkal egyszerűbbé és rugalmasabbá kívánják tenni a törvényt.

– A tervezett módosítások – részletezte a miniszter – elsősorban a csődeljárási szabályokat érintik. Nem változtatnak azon a korábbi célon, hogy a csődeljárásnak elsősorban az adósok fizetőképességének helyreállítását kell szolgálnia fizetési haladék biztosításával, illetve csődegyezség megkötésével. Újdonság viszont, hogy a javaslat szerint a hitelezők érdekeik képviseletére hitelezői választmányt alakíthatnak. Fontos változás továbbá, hogy a jövőben kizárólag a gazdálkodó kérésére lehetne a csődeljárást megindítani, s a csőd nem folytatódna automatikusan felszámolással. Bevezetnék a kényszeregyezség intézményét.

Miután a gazdasági és a költségvetési bizottság általános vitára alkalmasnak nyilvánította az előterjesztést, a képviselők mondtak véleményt a törvényjavaslatról.

Az Országgyűlés este fél kilenc előtt néhány perccel a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényjavaslat általános vitájának elnapolásával befejezte munkáját.

24 ÓRA A NAGYVILÁGBAN

Kovac – Antall telefonbeszélgetése

A Miniszterelnöki Sajtóiroda közleménye szerint *Michail Kovac*, a Szlovák Köztársaság elnöke hétfőn délután telefonbeszélgetést kezdeményezett *Antall József* miniszterelnökkel. A telefonbeszélégetésben a két fél ismertette álláspontját Szlovákia Európa Tanácsba történő felvételével kapcsolatban.

Homoszexuálisok éves parádéja

Több százezer felvonuló részvételével tartották meg vasárnap San Franciscóban, New Yorkban és Los Angelesben a homoszexuálisok és leszbikusok éves fesztiválját. A színes parádé az AP jelentése szerint motorberregés, kürtszó és egyéb fülsiketítő zajok közepette zajlott le.

Szerencsétlenség a koncerten

Még 30 fiatalt ápolnak kórházban a londoni Take That koncerten történt tömegszerencsétlenség után. A színpad körül 600 sikoltozó kisleány elájult, a zene hallatán. A biztonságiak csak nehezen tudták kivonszolni őket a szabadba, mielőtt a tömeg agyontaposta volna őket.

További túlélők után kutatnak a mentőalakulatok Bagdadban, az amerikai Tomahawk rakéták találatai után. Az USA utólag elismerte, hogy néhány rakétája célt tévesztett, így polgári áldozatokat is szedett az akció
MTI TELEFOTÓ

❍ **Jereván:** Örmény szeparatista erők vasárnap elfoglalták az utolsó, még azeri kézen lévő karabahi várost, Mardakertet. Az AFP a sztyepanakerti (hankendi) örmény főparancsnokság szóvivőjére hivatkozva jelentette, hogy elhagyták a Karabah északkeleti részén fekvő központot az utolsó azeri katonák is.

❍ **Bogota:** A kolumbiai hatóságok felderítettek és porig romboltak egy titkos kokaingyártó üzemet. A sikeres rajtaütés során a hatóságok lefoglaltak 120 kilogramm kokaint.

❍ **Antalya:** A dél-törökországi tengerparti üdülőközpontban, Antalyában vasárnap este ismeretlen tettesek három különböző pokolgépes merényletet hajtottak végre. Hivatalos adatok szerint 23-an sebesültek meg, közülük hárman súlyosan. A három súlyos sérült közül az egyik gyermek.

❍ **Párizs:** Hat bankfiók ellen követtek el ismeretlen tettesek robbantásos merényletet hétfőre virradóra Marseille-ben. A robbantások csaknem egyidőben következtek be, s csak anyagi károkat okoztak.

Bosszút ígér az iraki felderítés

Az iraki felderítőszolgálat főnöke hétfőn ígéretet tett: bosszút áll az iraki felderítőközpont ellen intézett hét végi amerikai rakétatámadásért. Az iraki felderítőfőnök Szaddám Huszeinhoz írott levelében az iraki sajtó szerint leszögezte: üldözni fognak mindenkit, aki Irak ellen támadást hajt végre – írja az AFP.

❍ **Genf:** Az ENSZ Gyermekalapja (UNICEF) felhívja a figyelmet, hogy Sophia Lorent 1992. októberében az UNHCR, vagyis az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának jószolgálati nagykövetévé nevezték ki. Az UNICEF genfi hivatala közli: Sophia Loren nem tekinthető Audrey Hepburn utódjának. Hepburn 1993. január 20-ai haláláig az UNICEF jószolgálati nagykövete volt.

❍ **Varsó:** Hétfőre virradóra ért véget a lengyel Szolidaritás kongresszusa. A szinte megszámlálhatatlan mennyiségű határozat közül, igazi jelentősége annak van, amely eldöntötte, hogy a szervezet indul a parlamenti választásokon, s ezt egyedül, szövetségesek nélkül teszi. Ezzel elutasította egykori vezére, Lech Walesa ajánlatát, hogy lépjen be a BBWR-be, az elnök választási tömbjébe.

Lelőtték a terroristát

Alexander von Stahl, Németország főügyésze az ARD televízió híradójában megerősítette, hogy a kelet-németországi Mecklenburg-Előpomeránia tartományban, Bad Kleinen helységben kézre kerítették a „Vörös Hadsereg Frakció" (RAF) elnevezésű terrorista szervezet két tagját, s hogy egyikük, *Wolfgang Grams* a tűzharcban halálos lövést kapott. Von Stahl megerősítette, hogy a tűzpárbajban a másik oldalon a különleges osztag, a GSG-9-es egyik tagja is életét vesztette. A másik elfogott terrorista nő, a 36 éves *Birgit Hogefeld*. Őt azzal gyanúsítják, hogy 1988-ban részt vett a Tietmeyer államtitkár elleni merényletben.

Június a csodák hónapja!

20+5 % kedvezmény minden konfekcionált szőnyegre
Egyes Sulák padlószőnyegek
20, 30, 50 %-kal olcsóbbak.

Kárpótlási jegyét a vásárláskor a névérték 60 %-án beszámítjuk!

Pécs, Ferencesek utcája 14. sz.

SULÁK SZŐNYEG HUNGARY
SULÁK SZŐNYEG ÁRUHÁZLÁNC

OTP BANK

HIRDETMÉNY

Tájékoztatjuk Tisztelt Ügyfeleinket, hogy a pénzintézeti tevékenységről szóló 1991. évi LXIX. tv. 90. paragrafusa alapján, az Állami Bankfelügyelet 45/1993. számú határozata birtokában bankunk

1993. július 1-jén bankszünnapot (könyvelési és pénztári szünnapot) tart

A fizetési határidő szempontjából 1993. július 1-je munkaszüneti napnak tekintendő.

ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS KERESKEDELMI BANK RT.
BARANYA MEGYEI IGAZGATÓSÁGA

DIEGO a pécsi Domus Áruházban!

Áruválasztékunk: **4 és 5 m széles padlószőnyegek 2, 3 és 4 m széles PVC padlók, összekötő szőnyegek, gyerekszőnyegek, tapéták, futók, autószőnyegek, lábtörlők, kiegészítő anyagok.**

Várjuk kedves vásárlóinkat!

DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO DIEGO

Mendele Ferenc

MU. 1994/3.

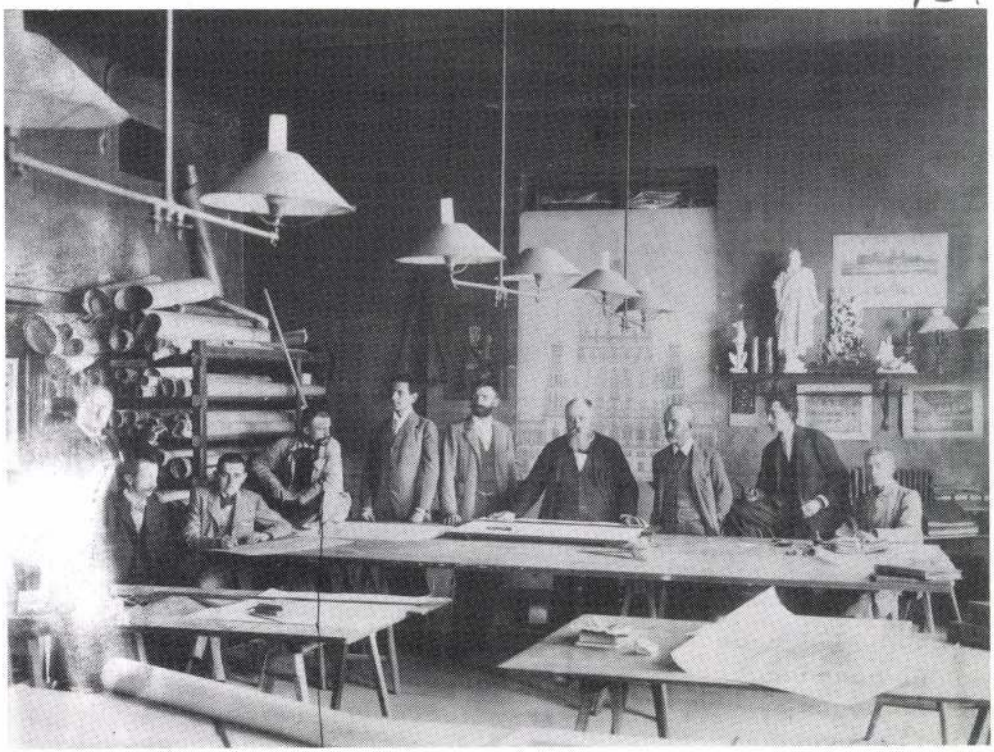

1. Steindl Imre műterme 1890-ben, az Országház építésekor

A MAGYAR ÉPÍTÉSZETI MÚZEUMRÓL

A kormány 25/1992. (I.28.) számú rendeletével hozta létre az Országos Műemlékvédelmi Hivatalt (OMvH), amely 1992. február 15-én – az OMF jogutódjaként – alakult meg. A kormány döntése alapján az OMvH feladatait a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter rendeletben határozta meg, s egyben azt is rögzítette, hogy hivatalunk – a Művelődési és Közoktatási Minisztériummal kapcsolatos, értelemszerű egyeztetést követően – a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium közvetlen irányítása alatt működik.

A kormány döntése, valamint a KTM miniszterének rendelkezése és intézkedése, az OMvH-hoz tartozóan három intézményt hozott létre. Ezek részbeni bemutatására már vállalkozott Fejérdi Tamás építész, az OMvH elnöke a Műemlékvédelem című folyóirat XXXVI. évf. (1992.) 4-es számában (193–196. oldal). Tekintettel arra, hogy ez az írás csak áttételesen foglalkozik a Magyar Építészeti Múzeummal, ennek kérdéskörét jelen írásomban mutatnám be, az előzmények vázlatos taglalásával.

1992. május 15-én vált ismertté az a határozat,

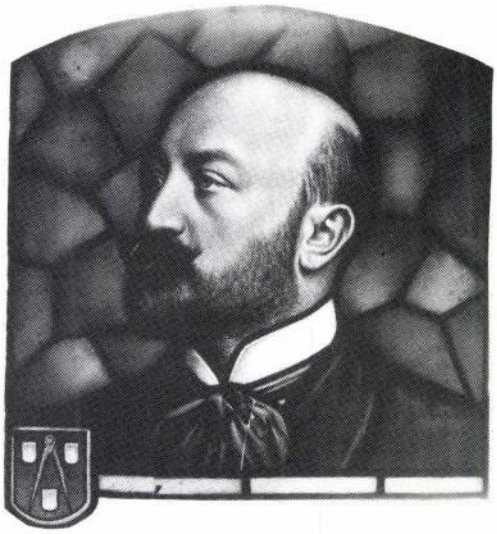

2. Róth Miksa: Steindl Imre portréja, 1902. Országház, üvegablak (eredetije az Építészeti Múzeumban)

amelynek alapján a Magyar Építészeti Múzeum – az OMvH-hoz tartozóan – önálló egységként végzi további munkáját. Azk előzmények jószerint ismertek, de a múlt felidézése talán nem haszontalan.

Hazai kezdeményezésre – a külföldi jeles példákra hivatkozva – a XX. század elején, még inkább a két világháború között, a műszaki tudományokhoz (kérdéskörhöz) tartozóan, az építészeti értékek feltárása is (bár periferikusan) megkezdődött. Az egyre gazdagodóbb anyagot, az ún. „bécsi döntések" jóvoltából, az anyaországhoz visszakerült Kassára vitték el, de sajnálatosan ennek a gyűjteménynek egy része a második világháborúban elpusztult. (Nem a teljes gyűjtemény!) Ami pedig megmaradt, nem került, kerülhetett(?) vissza Magyarországra.

Az építészeti értékekhez kapcsolódó, pontosabban annak dokumentációs értékeinek védelmét (az OMF gyűjteményi munkásságát megerősítve, de azon túlmenően a műemlékvédelem erősítését is szolgálva) 1965-ben Zádor Anna kezdeményezi. Helyére is javaslatot tesz – Kiscelli Múzeum. Ehhez a javaslathoz kapcsolódik Major Máté 1966 őszén megfogalmazott, írásbeli előterjesztése.

Kezdeményezésük alapján és a Magyar Tudományos Akadémia illetékes bizottságainak támogatásával a Magyar Építészeti Múzeum létrehozásához (nem kevés huzavona után) a Művelődési Minisztérium is hozzájárul (1968. április 8.), de ezt az akkori Építési és Városfejlesztési Minisztérium annak rögzítésével fogadja csak el, ha ennek feltételrendszerét, a feladatokból következő kötelmeket, az Országos Műemléki Felügyelőség biztosítja.

Az egyetértés, engedélyezés – jószerint látensen – arra is kitér, hogy ez a múzeum alapvetően az építészetnek újabb kori dokumentumait gyűjti és dolgozza csa fel (19–20. század), az ehhez kapcsolódó képzőművészeti alkotásokat, a rangos építészek hagyatékait, a fotókat, a tervezői tevékenységet dokumentáló eszközöket, a fentieket kiegészítő kéziratos anyagokat, könyveket és folyóiratokat. Az engedélyezés – s ezt követően az alapítás – sejtetni engedi ugyanakkor azt is, hogy a múzeum gyűjtésköre az eredeti – veszélyeztetett helyzetbe került, kerülhető – épületelemek(részek) védelmére, bemutatására is szolgálhat, valamint e kérdéskörhöz kapcsolódó társművészeti alkotásokra is (belsőépítészet, képzőművészet stb.), valamint a városépítészet gyakorlatára. (Pusztai László művészettörténész a Műemlékvédelem előző számában adott részletes tájékoztatása részben erre is kitér.)

Dercsényi Dezső 1970-ben azt javasolja, hogy az OMF korábbi (Budapest, I. kerület, Dísz tér) háza adjon otthont az Építészeti Múzeumnak. Javaslatát szóban ugyan támogatták, de végül is ezt sajnos (Gerő László, Horler Miklós, Rados Jenő stb. messzemenő támogatása ellenére) nem fogadták el.

És innen kezdődik el a kanosszajárás. Az 1968-ban létrehozott Építészeti Múzeum azóta is keresi helyét. Keresi a feladataihoz igazodó tisztes körülményeket, a vállalása teljesítéséhez szükséges makro- és mikrokörnyezetet.

Zádor Anna, Major Máté akadémikus, valamint Dercsényi Dezső a fentebb említett – ráadásul a műemlékvédelmet is szolgáló – épületekre vonatkozó javaslataikon túlmenően, az OMF az alábbiakban felsorolt (védett) épületekre vonatkozóan készített vagy készíttetett terveket, vállalta az ezzel kapcsolatos költségeket. Vállalta volna helyreállításukat is, a szakmai támogatást, a szellemi azonosulást szolgálóan, ha akkori felsőbb vezetőink az „ügy" mellett kiállnak. Nem így történt. Bár – esetenként biztatásra történő – javaslatainkat „értelemszerűen" soha nem utasították el, kezdeményezéseink gyakorlati segítségére azonban soha nem került sor (kivéve pl. Jantner Antaltól, az akkori miniszterhelyettestől).

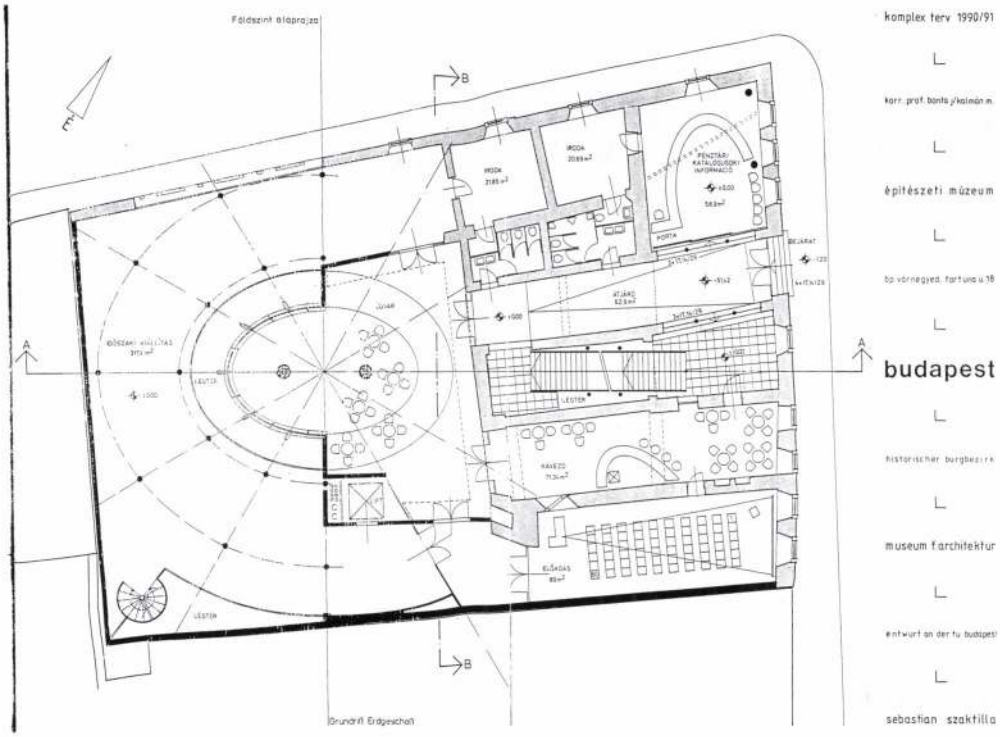

3. Sebastian Szaktilla „komplex terve" 1990/91. (BME)

A kiscelli kastélyra, valamint az OMF volt Dísz téri házára vonatkozó javaslatainkat követően, elhelyezkedési kezdeményezéseink időbeli sorrendben az alábbiak voltak:

– Székesfehérvár, Arany János u. 5–7. A feladattal kapcsolatos tervpályázat eredményes volt. Tétovaságunk okán azonban (valamint Tilinger István akkori tanácselnök lemondatása miatt) a különben értékesnek minősített tervet, terveket, az „új" tanács negatívként értékelte az 1970-es évek közepén.

– Komolynak tűnő buzdítások alapján, több fővárosi zsinagógára (Rumbach utca, Óbuda... stb.) készítettünk tanulmánytervet, ezen túlmenően a budai várban a Dísz tér és a Hunyadi János út csatlakozásánál lévő üres telekre is – eredménytelenül.

– 1979-ben kezdik meg (megbízásunk alapján) a KÖZTI a volt Sándor-palotában ilyen célú hasznosításra a tervek készítését – eredmény (a sok-sok felajánlás ellenére!): semmi.

– 1986-ban a volt Podmaniczky–Vigyázó-kastélyra (Budapest, XVII. kerület, Pesti u. 117., épült 1760 körül, az átépített-bővített udvari szárny 1910-es) Cséfalvay Gyula (OMF) kiviteli tervet készít – mindhiába.

– Jószerint ezzel egy időben a MÉSZ mesteriskolás kurzusa a vári, Fortuna utca 18. számú telken javasolja, pályázati munkájuk során az Építészeti Múzeumot elhelyezni, és javaslatuk megalapozottságát bizonyítja az is, hogy 1990–91-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen ún. „komplex terv" készül ugyanerre a foghíjra.

Ennyi kudarc után (a kisebbeket meg sem említettem!) szeretnénk remélni azt, hogy a mostani elképzelésünk valóra válik és a Magyar Építészeti Múzeumot Óbudán, a volt Zichy-kastélyban (III. ker. Fő tér 1. szám) – pontosabban a műemléki együttes egy részében – a közeli jövőben ki tudjuk alakítani. (4. és 5. sz. ábra.)

Az 1970-es évek elején rögzítették, hogy a Zichy-kastély és a hozzá tartozó gazdasági és

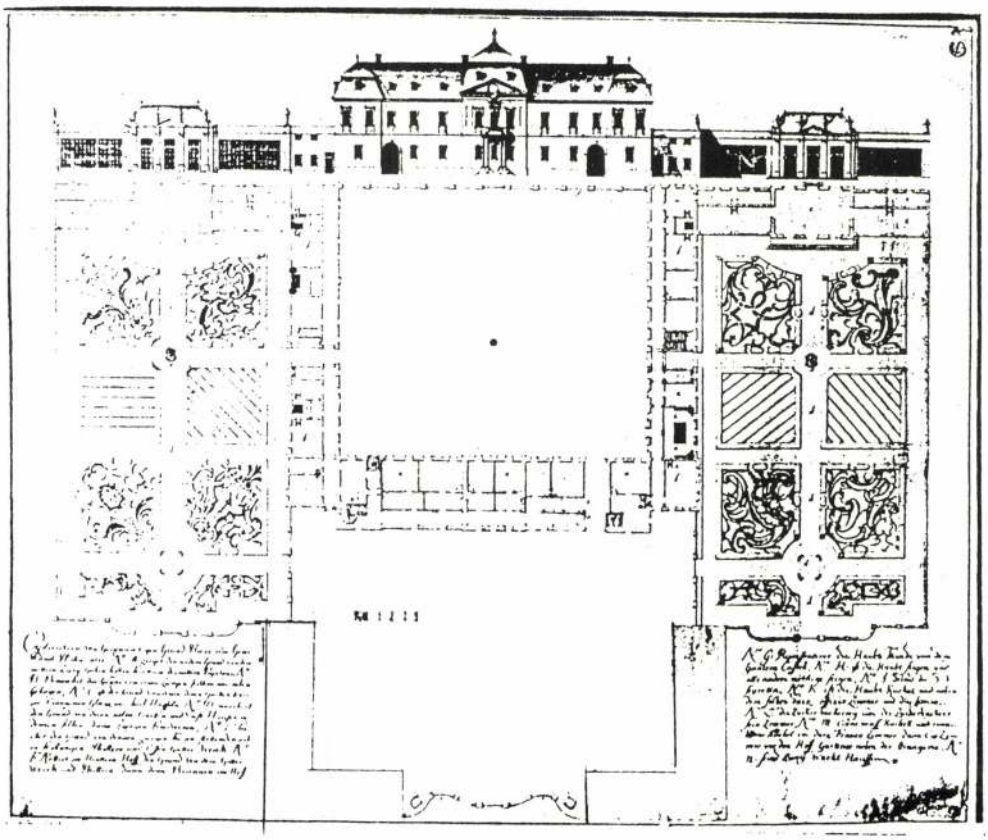

Fő tér 1. Volt Zichy-kastély. Jäger J. H. terve 1746-ból (Esztergomi Prímási Világi Levéltár)

4. Jäger J. H. terve 1747-ből (Esztergomi Prímási Világi Levéltár)

melléképületek teljes egészében kulturális (közművelődési) igényeket kell hogy kielégítsenek. (Igaz, ekkor még itt alapvetően csak Óbuda igényeit fogalmazták meg.) Első lépésként, Lipták Irén tervei szerint, a barokk főépület – reprezentatív főlépcsőházával – (jelenleg Kassák Múzeum) helyreállítására került sor 1972–76 között. Az épületegyüttes belsejében álló egyemeletes kastély főhomlokzata 13 tengelyes, háromtengelyes közép- és kéttengelyes oldalrizalitokkal tagolva.

A melléképületek elhanyagoltsága miatt nem kevesen ezt az együttest is „patkányfészeknek" titulálták, és a rossz műszaki állapotán túlmenően, még műemléki értékét is vitatták. Tisztes választ ezekre a vádaskodásokra Molnár Péter (Iparterv) és munkatársai adtak, amikor 1986 második felében a Vasarely Múzeum itteni kialakítására kerítettek sort. (Publikálva: Magyar Építőművészet, 1988., 4–5. szám.) Az ide mellékelt felmérési rajzon túlmenően a fotók is rögzítik, hogy a „lepusztultnak" vélt értékeket posszibilis magatartással meg lehet és meg *kell* menteni.

Visszatérve a műemléki együttesre. A kastély főépületét körülvevő külső épületszárnyak egyemeletesek. Jelenlegi főkapuja (kosáríves kőkerettel) a Fő térről nyílik, jószerint ugyanilyen kialakítású és értékű a ma nem használt Hajógyári utcai (volt) bejárat is.

Az ún. „melléképületek"-nél a Fő téri és a Szentlélek téri szárnyak, valamint a Hajógyár utcával párhuzamos északi épületrész jószerint kéttraktusos elrendezésű, a földszinten csehsüveg-boltozatos belsőkkel és dongaboltozatos folyosókkal. Értékükre – egyebek mellett – Budapest Műemléki topográfiájá-

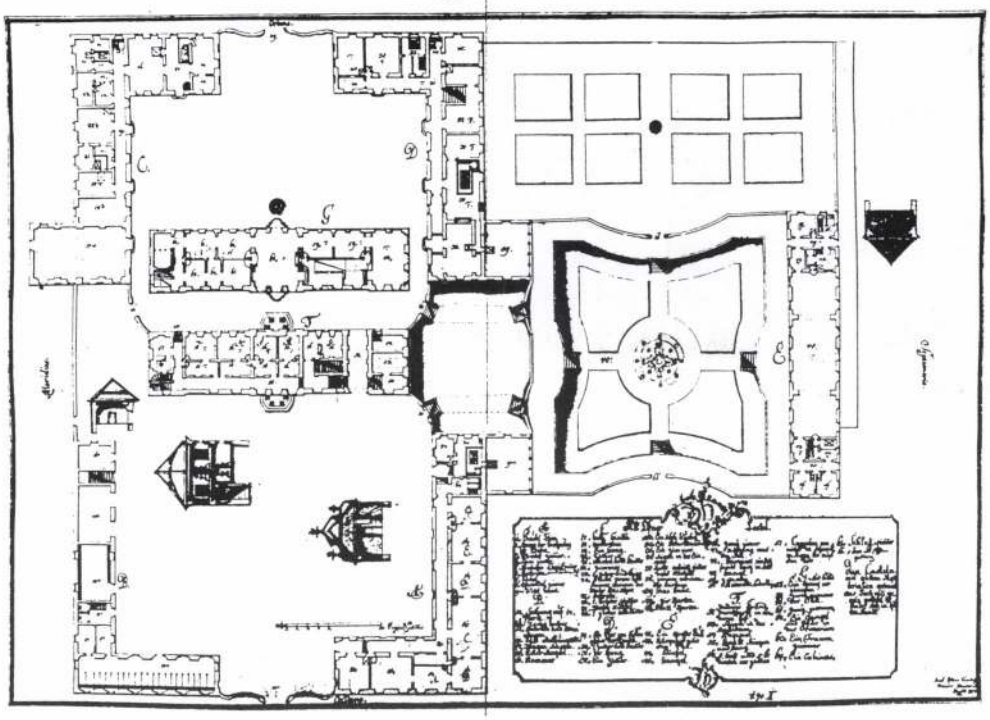

5. Gföller Jakab felmérési rajza, 1774. (Országos Levéltár)

nak II. kötetében (Bp. Akadémia Kiadó 1962., 338–350. oldal, szerkesztő: Pogány Frigyes) Horler Miklós hívta fel a figyelmünket.

Ezek ismeretében a KERTI tervezőirodája készíti el (felajánlásként, ingyenesen) 1988-ban a műemléki együttes Hajógyár utcai szárnyára vonatkozó, az Építészeti Múzeumot szolgáló javaslatát. Ebből sem lett semmi! Holott az 1975-ig az OMF tudományos osztályához tartozó feladatokat az Építészeti Múzeumnak titulált, a sanyarú körülményekkel dacoló lelkes gárda messzemenő hozzáértéssel és fegyelmezetten végezte. Gyűjtötte az anyagokat, dolgozta fel azokat. Korlátozott lehetőségei ellenére hazai és külföldi (katalógusokkal is gazdagítottan) nívós kiállításokkal dokumentálta ennek a kérdéskörnek a fontosságát.

A kiállításokat itthon (rákényszerülten) főleg a Táncsics M. utcai székházunk (Budapest, I. kerület) aulájában rendeztük meg, de szíves meghívásoknak eleget téve, a „vidéki" lehetőségeket is felhasználtuk (gondolok – egyebek mellett – pl. a veszprémire, ahol a téglamúzeumi anyag került bemutatásra).

Az Építészeti Múzeum 4–5 kiállítást rendezett-rendez Magyarországon évente (ebből nem keveset vidékre „vándoroltatva", de számos esetben külföldön is bemutatjuk gyűjteményünket (utóbbiak száma évente 1–2), ezzel is szolgálva építészeti értékeink propagálását.

Miért lenne fontos, hogy az óbudai volt Zichy-kastélyban és a hozzá kapcsolódó műemléki együttesben alakítsuk ki a Magyar Építészeti Múzeumot?

– Mert ez a védett épület egy ilyen gyűjteményt – topográfiai helyzete, a többoldalú megközelítés lehetősége miatt is –, valamint belseje adottságainak jóvoltából mindezt fogadni tudná. (Szerencsés lehet ugyanakkor az is, ha egymást erősítően a Kassák és a Vasarely Múzeumhoz kapcsolódik.) A minimálisan szükséges 4000 négyzetméteres hasznos terület kialakításának lehetősége itt biztosítható, ideértve a rangos, belföldi és a külföldről felajánlott kiállítások alapvető helyiségigénye-

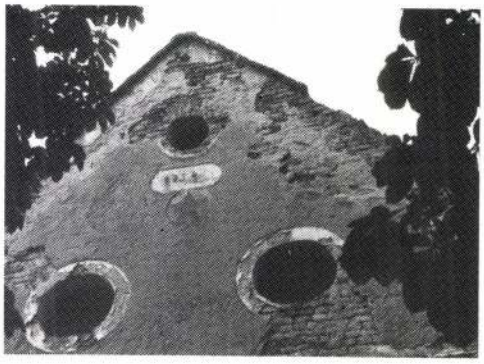

6. Az egyik mellékszárny oromfala (OMvH, Fotótár)

it, valamint az állandó kiállítás(ok) ezzel kapcsolatos feltételeit is.

– Mert megszűnne az a lehetetlen helyzet, hogy a múzeumi anyagot az országban jelenleg csak szétszórtan tudjuk elhelyezni (1974-től a gyűjtemény megközelítően 40%-át Székesfehérvárott, az Arany János u. 10. szám alatt tároljuk – kb. 50 000 tervrajzot, levéltári értéket, fotókat, szobrokat, üvegablakokat... stb.). Ez az értékes anyag a kutatók számára jórészt hozzáférhetetlen. A képzőművészeti anyag egy része pedig kénytelen-kelletlen, különböző helyeken található meg (OMvH, Építészeti Kamara, Ráckeve, Fővárosi Önkormányzat, KTM... stb.). Ez a szétszórtság már ma is alig kezelhető, esetenként megoldhatatlan gondokat okoz számunkra, de a jövőben lehetetlen helyzetet teremthet. Ne feledjük: az Építészeti Múzeumot 1975-ben országos, speciális, tematikus gyűjtőkörű feladat végzésére kötelezték „szakmúzeumként", hogy építészeti értékeink dokumentálása és értékelése is azt kívánná, hogy olyan szellemi műhely lehetősége teremtődjön meg itt – a múzeum nyitottsága révén –, ahol bizonyos értelemben egy, a „korokat" összekötő építészeti iskolára is sort keríthetünk a gyűjteményi anyag birtokában, az e kérdéskörrel foglalkozó kutatókkal és az alkotó építészek aktív együttműködésével. Ennek kölcsönösségére azonban feltétlenül szükség van, ugyanis a MÉSZ-nél esetenként „ünnepélyesen" felmerült ez a kérdéskör, de az Építészeti Kamara részéről még ezt sem vehettük észre.

– Mert lehetőséget biztosítana ahhoz, hogy az értékes hagyatékok vásárlásához a szűkös – a gyűjteményfejlesztéshez biztosított – pénzügyi keretet tervezett módon fel tudjuk használni. (A körülmények abszurd volta miatt a kényszerülten visszafogott gyűjteményfejlesztés ellenére – sok esetben az ajándékozások jóvoltából – évente mintegy 2000–2200 leltári egységgel gazdagodik a múzeum, amelynek 1985 óta Óbudán, a III. kerület, Mókus utca 20. ad otthont, bár a kutatók számára még a minimális lehetőségeket itt sem tudjuk biztosítani.

– Mert lehetővé tenné, hogy új témakörökkel fokozottabban foglalkozzon az Építészeti Múzeum (az eredeti épületelemek, a tervezéshez és a kivitelezéshez tartozó eszközök, modellek... stb. gyűjtésén és feldolgozásán túlmenően), s bár ez már részben megkezdődött, az elmúlt évtizedek dokumentumainak számbavételét végezze el. Ugyanis a nagy állami tervezővállalatok (számos esetben jogutód nélküli) megszűnése – a fővárosban és a vidéken egyaránt – fontos tervek, iratanyagok, fotók és könyvtárak sorsát veszélyezteti. (Itt jegyzem meg, hogy a múzeum itteni kialakítása elősegítené – lehetővé tenné? – a Fő tér alatti késő római épületek, az udvar keleti felében a kora római légiós tábor, valamint a kastélyegyütteshez tartozó pincékben és az udvarban részben feltárt, ismert középkori épületmaradványok, pl. a társaskáptalan első temploma – a főváros területén lévő királyi székhelyen a legkorábbi egyházi emlék –, a prépostság második temploma... stb. bemutatását, a helyreállításra alkalmas romok konzerválását.)

– Mert elősegítené azt a távlati elképzelést, hogy a Magyar Építészeti Múzeum az „országos" múzeumokhoz hasonló ranggal rendelkezzen (önálló, országos gyűjtőkörű múzeumként és nem csak szakmúzeumként működjön!). Ennek a lehetősége biztosított, hiszen bármely országos hatáskörű szerv – a művelődési és közoktatási miniszter előzetes engedélyével – létesíthet ilyen múzeumot a szakminisztérium kezdeményezésére és – esetenként átruházott módon – vállalásával. (1992-ben az OMvH Magyar Építészeti Múzeuma megtehette első lépéseit a jövőbeni önállósodás felé, és ma jórészt önálló egységként működik. Jelenleg az OMvH szervezetén belül.)

Ezt a hovatartozást – a realitást figyelembe véve – jelenleg nem lehet és nem is szabad kérdésként fölvetni. Akkor sem, ha a későbbiekben ez a múzeum önállóvá válik (erre szükség lenne).

Az OMvH jelenlegi vezetése (vállalva a múzeummal kapcsolatos anyagi gondokat is) határozottan, érthetően, a fokozatosság jegyében ezt az álláspontot képviseli. Ezért vállalkozott arra, hogy a Zichy-kastély ösz-

7. A kastélyépület (OMvH, Fotótár)

8. A Vasarely Múzeum külső képe a belső udvarról

szekuszált tulajdonviszonyait rendezze és ezen túlmenően két szakembertől (Kaján Imre és Kiss László) szakvéleményt kérjen és anyagilag is támogassa a Fiatal Építészek Köre (FÉK) mesteriskolásainak újabb pályázatát.

Ennek kiírásában rögzítettük azt, hogy ez a terület a török hódoltság után az újjáépülő Óbuda központi főtere volt. (Óbudának ezt a részét a rómaiak is *településként* alakítják ki, itt keresztezte egymást a „táborok" két főútvonala, a via principális – észak–dél tengellyel – és a via praetoria – kelet–nyugati irányban.)

Ez a települési, városszerkezeti rendszer alapvetően ma is nyomon követhető. Túl azon, hogy a kastély 1752-ben már elkészült és ezt az 1753–57 között kialakított melléképületekkel gazdagították (a kamara ezt az épületrészt gazdasági célokra használta fel és már a 18. század utolsó évtizedeiben megkezdte annak újabb épületrészekkel való bővítését), példázza múltunk sanyarú sorsát és az elmúlt évtizedek tétovaságát, az ehhez a témakörhöz kapcsolódó passzív magatartását.

A „mesteriskola" XII. ciklusa (1992–1993) terveinek kapcsán a számos kiíró által – főleg szellemileg, de anyagilag is támogatott – zártkörű pályázatra vonatkozó feladatokra 13 színvonalas pályázati munkát nyújtottak be a bírálóbizottsághoz. A zsűri alapvetően az alábbiakat fogalmazta meg:

– az épületcsoport reális és látens értékei alapján, elsősorban az ÉK-i oldalon, a közlekedésre hivatkozóan (HÉV) 1952-ben balga módon lebontott épületszárny funkcionálisan is indokolt, ugyanakkor a mai építészeti megfogalmazást is igénylő visszaállítását,

9. Belső kép a Vasarely Múzeumról

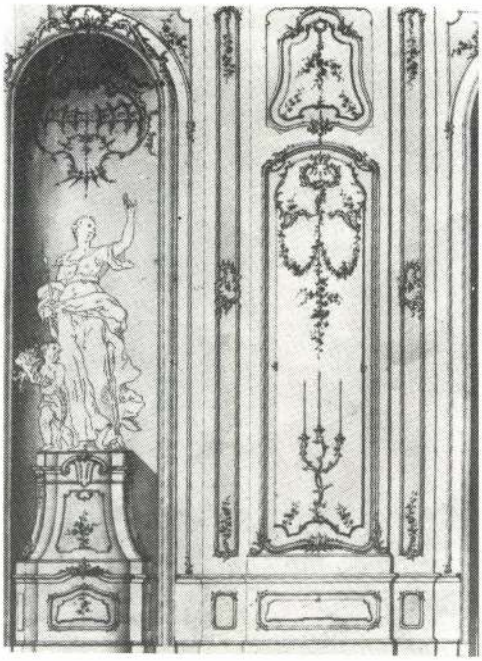

10. Nicolaus Pacassi: Gödöllő, Grassalkovich-kastély, díszterem terve, részlet, 1741. (Eredetije az Építészeti Múzeum gyűjteményében található)

– az egyenletes, 18–19. századi épületszárnyakkal körülvett tágas udvar (a szabadon álló barokk kastély potenciális központját figyelembe véve) differenciált kertészeti eszközökkel a hármas egység ötvözetét szolgálja, egyúttal nyári hangversenyek megrendezését biztosítsa,

– felül kellene vizsgálni azt, hogy az Állami Műemlék-helyreállítási és Restaurálási Központ – egyébként jogos – elhelyezkedési igényét indokolt-e itt teljesíteni. Ha igen, akkor korlátozott lehetőséget kellene számukra biztosítani, amely semmiféleképpen nem történhetne a Magyar Építészeti Múzeum elhelyezésének rovására. Vélekedésem szerint a két intézmény kapcsolatára feltétlenül szükség van, de a Zichy-kastélyban prioritást a múzeumnak kellene élvezni.

Változatlanul egyetértve azzal, hogy a most az Országos Műemlékvédelmi Hivatalhoz tartozó, részben önállónak minősített Építészeti Múzeum a közeli jövőben nem tartja sem indokoltnak, sem szükségesnek, sem reálisnak azt, hogy ebből a „testből" kiváljék.

Ugyanakkor szükségesnek látom azt, hogy a Magyar Építészeti Múzeum országos, központi múzeumként működjék, és a hazai anyagok gyűjtésén, az itt élt építészek működésének kutatásán túlmenően, a határainkon túl élő, tevékenykedő magyar építészek emlékanyagait is kutassák fel, és egyben azt is, hogy az ún. „külföldi" származású, de hazánkban működők tevékenységét is feldolgozhassák.

Végezetül szeretném azt is megemlíteni, hogy a Magyar Építészeti Múzeumnak a Zichy-kastélyban történő elhelyezésén túlmenően, még tisztázni kellene az alábbiakat:

– az OMvH gyűjteményi osztálya és az Építészeti Múzeum gyűjtőkörének, a további feladatoknak elkülönítése hogyan történjék (rendkívül nehéz a már meglévő gyűjtemények tisztes elkülönítése),

– a veszprémi építőipari múzeummal kapcsolatos gyűjtőkör korrekt rendezését,

– az Országos Műszaki Múzeumot illetően, az eddig tapasztalt kiváló kapcsolatot megerősítve, a mindkét múzeumot érintő feladatok megosztását.

Mendele Ferenc

Kiállítások Nemzetközi Cseréjének Bizottsága (ICEE)

Budapest, 1994. X. 3-5.

Az ICEE (International Committee of Exhibition Exchange) az UNESCO-hoz tartozó Múzeumok Nemzetközi Tanácsának (ICOM) egyik szekciója. Etnográfiai, történeti, technikai, képző- és iparművészeti stb. kiállítások nemzetközi cseréjével foglalkozik. Jelenleg 133 tagja van. A közép-európai országok múzeumai közül eddig elég kevés tudott bekapcsolódni ebbe a munkába, ezért a budapesti konferencia megrendezése jelentős eseménynek számít.

A konferencia programja:

október 3.

Magyar Nemzeti Galéria

9.00-10.00 Joseph Kossuth (aki a New York-i Brooklyn Múzeum és a bécsi Freud Múzeum arculatát alakította ki) az ICEE meghívására előadást tart a múzeumok változó szerepéről, a kiállítások újabb típusairól

10.15-12.15 Előadások és vita arról, hogy a kiállítást kölcsönző múzeumok és a közönség mit vár el a kiállítást fogadó múzeumtól

14.30-16.30 Előadások és vita arról, hogy a kiállítást fogadó múzeumnak mi a célja a kiállítással

október 4.

Szépművészeti Múzeum

9.30-11.30 Előadások és vita a kormányok változó szerepéről a kiállítások nemzetközi cseréjében

14.00-16.00 Előadások és vita arról, hogy milyen új típusú kiállítások kerültek megrendezésre napjainkban Európában és Amerikában

október 5.

Néprajzi Múzeum

9.30-11.45 Ötletbörze; ki, milyen típusú kiállítást tud felajánlani, fogadni, valamint vita a szakmai részvétel szerepéről a kiállítások cseréjében

14.00-15.45 Az ICEE következő évi tervei

Az ICEE budapesti konferenciájának szervezője: a Műcsarnok Kiállításokat Utaztató Csoportja, Gelencsér Rothman Éva vezetésével

VENDÉGEINK VOLTAK

Vincent Censu Tabone, a Máltai Köztársaság elnöke 1994. február 4-i látogatása alkalmával megtekintette az Országos Műszaki Múzeum finommechanikai gyűjteményét.

*

Ingrid Ceolin olasz restaurátor 1993. november 23. és december 15. között a kaposvári Somogy Megyei Múzeum restaurátor csoportjánál szakmai tapasztalatcserén vett részt.

SZEMÉLYI HÍREK

Cs. Szabó István, a békéscsabai Gabonamúzeum vezetője 1994. január 1-jével nyugdíjba vonult.

*

1994. január 1-jétől az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet gazdasági igazgatója Tóth József.

*

Zelena Albert megvált a keszthelyi Balatoni Múzeumtól. A múzeum új munkatársai Barna Judit régész, Antoniné Blázy Judit számítógépkezelő és Baranyai István restaurátor.

*

Dr. Palov József, a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum igazgatója 1993. december 31-ével nyugállományba helyezését kérte. 1994. január 1-jétől a múzeum új igazgatója - pályázat útján - dr. Juhász Irén régész.

*

A gyulai Erkel Ferenc Múzeum új igazgatója 1994. január 16-i hatállyal - pályázat útján - dr. Havassy Péter, aki a Budapesti Történeti Múzeum főmuzeológusaként dolgozott. Németh Csaba eddigi megbízott igazgató a továbbiakban igazgatóhelyettesként látja el feladatát.

* *

1994. január 6-án elhunyt dr. Sándor István főiskolai tanár, a Néprajzi Múzeum nyugalmazott vezetője.

*

1994. január 26-án elhunyt Szolnoki Lajos néprajzkutató kandidátus, a Néprajzi Múzeum nyugalmazott főigazgató-helyettese.

*

1994. január 30-án elhunyt Mendele Ferenc, Ybl-díjas építész, címzetes egyetemi docens és főiskolai tanár, korábban az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Felügyelőségének, ezt követően az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Magyar Építészeti Múzeumának igazgatója, az MTA Agrártörténeti Bizottságának tagja, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Népi Építészeti Szakbizottságának elnöke.

*

1994. január 30-án elhunyt dr. Mészáros Vince, a Közlekedési Múzeum egykori igazgatója, ny. szakfelügyelő.

KÖZHASZNÚ INFORMÁCIÓK

PÁLYÁZAT

„A világ közlekedése környezetvédő diákszemmel"

címmel a Közlekedési Múzeum ismét meghirdette 1993-ban nagysikerű képzőművészeti pályázatát, amelyhez az alábbi intézmények csatlakoztak:
- Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium;
- Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium;
- Művelődési és Közoktatási Minisztérium;
- ENSZ UNY;
- Talento Alapítvány Levegő Munkacsoport.

A fentieken kívül 21 intézmény, vállalat támogatta a pályázatot, illetve a kiállítás megrendezését.
A pályázatot három korcsoportban (6-10, 10-14 és 14-18), valamint három kategóriában (kép, kisplasztika, egyéb) hirdettük meg.
A pályázatra 1067 alkotás érkezett be. Hét ország diákjai küldtek be pályamunkákat. A különdíjak sorában romániai, szlovákiai és szlovéniai tanulók is szerepelnek.
A pályamunkákból megrendezett kiállítás (I. 19-II. 25.) a beérkezett művek negyedrészét tartalmazta. A legsikeresebb alkotásokat beküldők közül 21 fő nyári képzőművészeti, illetve készségfejlesztő táborban vesz részt.

Gáspár János

Az 1995. és az 1995/96. tanévi külföldi ösztöndíjak

A SANSZ 4. évfolyamának 2. (februári) száma felhívást közöl a Magyar Ösztöndíj Bizottságnak az 1995. és 1995/96. tanévi külföldi ösztöndíjakra Luxemburg, Marokkó, Mexikó, Nagy- Britannia, Norvégia, Németország, Olaszország, Pakisztán, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szíria, Szlovák Köztársaság, Szlovénia, Törökország, Ukrajna, Tunézia és Vietnám területén.
A pályázat minden részletre kiterjedő leírása az alapítványok alaplapjában a 30. oldalon található. Egyéb információkat és tanácsokat erre vonatkozóan a MÖB irodája (111-7046) és az Ügyfélszolgálati Iroda (153-0600/1737, 1670, 1736) ad.
(A pályázat megjelent még a Pályázatfigyelő februári számának 13. oldalán is a 94/2/37 számon! A Szerk.)

Közművelődési céltámogatás

A Pályázatfigyelő 1994/2. számában 94/2/1. számon megjelent a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány pályázati felhívása közművelődési céltámogatás elnyerésére. Terjedelmi okok miatt a részletes leírást nem közöljük, az megtalálható a lap 3. oldalán. A pályázat lebonyolításával kapcsolatos információkat a 117-5176 vagy a 117-6222/549-es telefonszámon, a szakmai felvilágosítást a kuratóriumi titkárok a 118-4843 vagy a 117-6222/380, 340-es melléken adják.

KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

Múzeumi marketing tanfolyam

MAGYAR MARKETING SZÖVETSÉG
A MAGYAR GAZDASÁGI KAMARA TAGJA
1012 BUDAPEST, KUNY DOMOKOS UTCA 13–15
TELEFON: 155-7721

A Pulszky Társaság, a Magyar Marketing Szövetség és a Magyar Nemzeti Múzeum 1994. május 9–11. között múzeumi marketing tanfolyamot szervez Budapesten. A tematika a marketing általános fogalmait, a non-profit és kulturális intézmények marketingjének kérdéseit és tapasztalatait fogja át a témákat jól ismerő szakemberek közreműködésével, gyakorlati példákkal és feladatokkal.
A tanfolyamra, amelyen minimum 20, maximum 50 fő vehet részt, bárki jelentkezhet, aki múzeumban dolgozik és szükségét érzi ilyen irányú ismeretei bővítésének. Részvételi díj 2000,– Ft/fő. A tanfolyam bizonyítványt **nem ad**! Vidékieknek korlátozott számban budapesti múzeumok vendégszobáiban próbálunk elhelyezést biztosítani.
Jelentkezés írásban 1994. március 31-ig, az alábbi címen:

Dr. Deme Péter
Magyar Nemzeti Múzeum
Közönségkapcsolatok Osztálya
1088 Budapest, Múzeum krt. 14–16.

A jelentkezőket kérjük, röviden (egy oldalon) fogalmazzák meg, miért akarnak részt venni a tanfolyamon, illetve mit várnak el attól.
Írják meg továbbá végzettségüket, jelenlegi beosztásukat, címüket, telefon/fax számukat.
Túljelentkezés esetén a helyeket a beérkezés sorrendjében töltjük be, de csak a fentieknek megfelelő jelentkezést fogadunk el!

Muzeológusképzés University of East Anglia, Norwich

Az 1994-ben induló posztgraduális program (M.A.) elsődlegesen múzeumban dolgozó szakemberek számára készült, de bárki részt vehet a képzésben, aki érdeklődik a múzeumok, a gyűjtemények, és a tárgyi kultúra iránt.
Az UEA a muzeológusképzés számára kiváló adottságokkal rendelkezik:
- a képzésben évenként maximum 10 fő vehet részt;
- a közelben található Sainsbury Centre for Visual Arts az oktatás gyakorlati szempontjaihoz nyújt megfelelő lehetőséget;

Menkele Teresa

Kakas Zsuzsanna értékes különdíjaknak örülhetett Debrecenben

A királynő: Dallos Krisztina

Látványos műsor és izgalom a Miss Universe Hungary döntőjén

Azoknak sem lehetett okuk panaszra, akik pusztán szórakozni kívántak a Miss Universe Hungary Debrecenben pénteken este megrendezett döntőjén. Az izgalmas versenyhez ugyanis látványos, színvonalas műsor is párosult a Csokonai Színházban. A programban többek között fellépett *Forgács Gábor* humorista, *Bayer Friderika* táncdalénekes, és a közönség nagy tapssal jutalmazta az olaszországi Alassiból érkezett zászlóforgatók produkcióját is.

Természetesen a csúcspontot ezúttal is az eredményhirdetés jelentette, különösen, hogy az erős mezőnyben jó néhány hölgy pályázhatott dobogós helyezésre. A győzelmet végül is a siófoki elődöntő után lapunkban már bemutatott *Harsányi Andrea* szerezte meg. A 19 éves győri hölgy joggal viselheti a koronát, és egészen bizonyos, hogy nem kell szégyenkeznünk, amikor a jövő évi világversenyen Namíbiában a magyar színeket képviseli.

Hasonlóképpen elbűvölőek udvarhölgyei is. A második helyen a 17 éves veszprémi gimnazista, *Dallos Krisztina* végzett, míg a harmadik helyezést *Darvai Tünde* szerezte meg. A pécsi versenyző, *Kakas Zsuzsanna* a debreceni döntő díjkiosztóján vehette át a Gold Star egy éves exkluzív háziasszonyi szerződését, amely már másnap (szombaton) munkát jelentett számára a Balaton partján. Mint megtudtuk, ezen értékes szerződés miatt (amelyet már a budapesti elődöntőn felajánlottak neki) ő már igazán nem is versenyezhetett a dobogós helyezésekért, ugyanis nem tudta volna már vállalni az esetleges győzelemmel, második vagy harmadik helyezéssel járó kötelezettségeket, elfoglaltságokat. Mindenesetre két másik különdíjnak is örülhetett. Egy francia fotóművész által róla készített fotóalbumot és egy aranygyűrűt vehetett át a díjkiosztón.

A győztesek egyébként valamennyien igen szerényen nyilatkoztak. A királynő elmondta, hogy számára már a döntőbejutás is siker volt, örül annak, hogy „ennyi aranyos és szép lány között" készülhetett az utolsó fellépésre. Andrea reklámcégnél dolgozik, és reméli, hogy a győzelem nem változtatja meg az életét. **Balog N.**

Az öröm pillanatai. Középen a újdonsült királynő, Harsányi Andrea, mellette balról Dallos Krisztina (2. helyezett), jobbról a harmadikként végzett Darvai Tünde. Fotó: Bolkovics László

Őrült veszély Nagy-Britanniában

Az utóbbi másfél évben 34 gyilkosságot követtek el Nagy-Britanniában olyan elmebeteg és idegbajos személyek, akiket gyógyintézetekből bocsátottak el – ezt állapította meg egy hivatalos jelentés, amely a brit egészségügyi minisztérium megrendelésére készült.

John Bowis egészségügyi államminiszter elégedetten kommentálta a jelentést, mondván: ez is bizonyítja, milyen ritka eset az ilyen gyilkosság, ahhoz képest, hogy hány ápoltat engednek ki az intézetekből.

A jelentés szerint a gyilkosságok elkövetői közül 13-an kivonták magukat az intézeten kívüli kezelés alól – nem szedték a gyógyszereket, illetve nem jelentek meg a rendelésen –, és a rendszer képtelen volt utánuk nyúlni.

Mire jó a barlangász?

Hobbijának köszönheti – szabadidejében ugyanis barlangnyílásokat és sziklahasadékokat kutat át – egy férfi, hogy a világhírű fürdőhely, Baden parkjában sziklák közé rejtve rábukkant egy 1988-as bankrablás zsákmányára.

Az alsó-ausztriai rendőrhatóság csütörtöki közleménye szerint 1988. január 7-én egy mindmáig ismeretlen tettes kereken 80 000 schillinget rabolt el a badeni takarékpénztárból (ma: Bank Austria). A rabló taxival mene kült a tett színhelyéről, de útközben kiugrott a kocsiból. Azóta sem sikerült elfogni. Az amatőr barlangász kedvenc időtöltése közben ráakadt az elrabolt összeg tetemes részére. Megtalálta továbbá egy sziklahasadékban a tettes fejét borító harisnyanadrágot, egy sálat és egy barna villámzáras táskát is.

Hazakerült az eltévedt vitorlázógép

Történelmi pillanatok Udvarnál

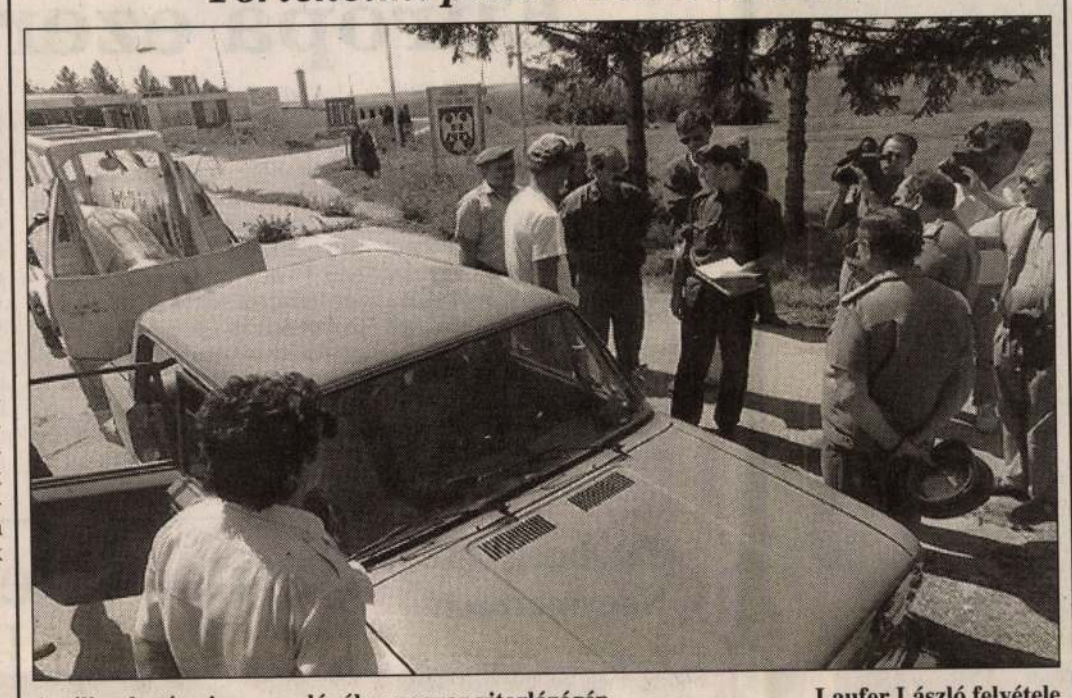

Az államhatár piros vonalánál a magyar vitorlázógép **Laufer László felvétele**

Szinte történelmi pillanatoknak lehettünk tanúi pénteken fél 11-kor, az 1991. október 6-a óta zárva lévő udvari határátkelő állomáson. Az azóta eltelt idő alatt ugyanis egyetlen utast sem léptettek ki, illetve be a magyar határőrizeti hatóságok. Tegnap azonban mégis átléphette a határt Urbán József, Balogh Árpád és Elek Tivadar, a Pécsi Repülő Klub képviselői, hogy hazahozzák a július 4-én manőverezési hiba miatt horvát területre tévedt vitorlázógépet.

Mint ismeretes Z. CS. magyar állampolgár vitorlázógépével a Pogány-Hódmezővásárhely-Pogány menetvonalon végzett távolsági repülést július 4-én, 12 órától, azonban Hódmezővásárhelyről visszafelé jövet navigációs hiba miatt Hercegszántó térségében átrepült az államhatáron és a szerbek által elfoglalt horvát területen, Dárda község határában (mintegy 30 kilométerre a határtól) landolt. A szerb hatóságok a gép vezetőjét előzetes értesítés után átadták a magyar határőrségnek július 7-én. A repülőgép átadásáról augusztus 17-én értesítették a szerb hatóságok a magyar határőrséget, hogy erre a mozzanatra augusztus 19-én, délelőtt 10 órakor kerül sor.

Ancsin Pál alezredes, határőrizeti és védelmi osztályvezető elmondta, a szerb határőrizeti szervek annyit kértek, hogy a magyarok szállító járművet biztosítsanak a vitorlázógép hazaszállításához.

Az udvari határátkelőnél, a piros vonallal megjelölt államhatárnál találkozott a magyar és szerb határőrizeti szerv képviselője, hogy megbeszéljék az átadás részleteit.

A határőrség rugalmasan kezelte az ügyet, mert a szerbek kifejezett kérésére a repülőklub képviselői átléphették a határt Udvarnál és rendőri kísérettel mentek el Dárdára, ahol már szakszerűen szétszerelve várta őket a gép a rendőrőrs udvarán. 15 perc alatt felpakolták a repülőt az utánfutóra és máris indult vissza a három fős csapat a határra. Urbán József elmondta, a közel 30 éves gyakorlógép értéke 600 ezer forint, nagyon várják már haza az ifjú pilóták. A határ túloldalán zajlik az élet, az emberek dolgoznak, a falvakban pedig előre integetve fogadják az idegeneket. **Hajdu Zs.**

Európa ezer éve

(Folytatás az 1. oldalról)

a néphatalomra,a lelkiismeret, bátorság, kitartás és áldozatvállalás polgári erényére és erejére kell támaszkodnunk.

Szent István–kori elődeinkben volt annyi jogos és eredményekkel alátámasztott önbizalom, hogy vállalták a rendszerváltás kihívását – hangsúlyozta a köztársasági elnök, aki e példánál maradva végezetül emlékeztetett arra, hogy a magunk feladata sem kisebb, mint István király magyarjaié. – Ezt a feladatot hideg fejjel, nyitott szemmel teljesítenünk kell, ha országot akarunk örökíteni utódainkra, akik, ha rászolgálunk, megőrzik majd a mi emlékezetünket is – zárta beszédét Göncz Árpád köztársasági elnök államalapító királyunk szobra előtt. Az ünnepi rendezvény további részében felcsendültek az István, a király rockopera dallamai, majd elhangzott Illyés Gyula Haza a magasban című költeménye. A várbeli ünnepség a Szózattal ért véget.

A búza garantált ára 8800 Ft/tonna

A tőzsdei minőségű étkezési búzát tonnánként 8800 forintért vásárolja fel az állam. Lakos László földművelésügyi miniszter elmondta: a búza garantált ára nem szeptembertől lesz érvényes. Az aratás első napjától lehet ezen az áron értékesíteni az államnak az étkezési gabonát, azaz július 1-jétől. A miniszter szerint az idén is megtermett az ország által igényelt kenyérgabona-mennyiség. Elmondta: a cél olyan mezőgazdaság megteremtése, amely megfizethető élelmiszerrel látja el az ország lakosságát, továbbá hatékony a külpiacokon is.

A II. világháború 76 áldozatának emlékművet avattak tegnap Bikalon. A külföldről és az ország minden részéből hazaérkezett egykori bikali részt vett a katolikus, evangélikus és a baptista egyház istentiszteletén, délután pedig az iskolások, az ifjúság és felnőtt együttesek műsorát tekintették meg. Képünkön az áldozatok hozzátartozói koszorúznak Fotó: Müller Andrea

Szeretne
PÉCS SZÉPE
lenni 1994-ben?

A **Pécsi Napok** ékességeként szeptember 23-án megrendezésre kerül a város hivatalos

Szépségversenye.

Résztvevői lehetnek mindazon hölgyek, akik 1994-ben betöltik 17. életévüket és állandó vagy ideiglenes pécsi lakosok.

Jelentkezés írásban vagy személyesen a PÉCSI CSALÁDI INTÉZETNÉL Váradi Antal u. 11. (házasságkötő terem) Telefon: 312-834

HATÁRIDŐ: AUGUSZTUS 25.

A jelentkezésnek tartalmaznia kell:
önéletrajzot,
2 db fényképet
(arckép és egész alakos)
1 db felbélyegzett válaszborítékot.

Kakas Edit
az 1990-es szépségkirálynő
már ismeri a győzelem örömét

Ünnepségek Szekszárdon és Kaposváron

Szekszárdon immár harmadik alkalommal ünnepi misével kezdődött az augusztus 20-i megemlékezés a belvárosi katolikus templomban. Majd az ünneplők átvonultak a megyeháza udvarára, ahol tíz órakor megszólaltak a fanfárok. Egy szavalat, a Holló Együttes és a Bartina Néptánc Egyesület tagjainak műsora után Kocsis Imre Antal, a város polgármestere emlékezett meg az államalapító Szent Istvánról. Az ünnepség végén a belvárosi templom lelkésze megáldotta az új kenyeret, amelyet szétosztottak a jelenlévők között.

Az esti programról a Német Nemzetiségi Egyesület gondoskodott, és többek között az Újvárosi Társaskör támogatásával Batyus Szent István Napot tartottak a Szent István Házban. A batyubontást tábortűz előzte meg.

Kaposváron már pénteken a Kaposvári Honvéd Zenekar hangversenyével és a Kossuth téri ünnepélyes zászlófelvonással vette kezdetét az alkotmány napi program. 20-án délelőtt dr. Baróti János apátplébános celebrálta a misét. A fél tizenkettőkor kezdődött ünnepség szónoka a város polgármestere, Szabados Péter volt. Délután Kaposvár-Szentjakabon, az apátság romjainál művészeti együttesek programjában gyönyörködhetett a közönség. **P. E.**

Népünnepély Sellyén

Baranya Szent István-napi ünnepségét szombaton tartották Sellyén. Az Ormánság központjában verőfényes napsütés, remek programok, népművészeti kirakodóvásár várta a szép számban megjelenteket.

Délelőtt zenekarok, táncscsoportok vonultak a megemlékezés színhelyére, a strandfürdő szabadtéri színpadához, ahol a Pécsi Nemzeti Színház színművészei, balett táncosai, a Mecsek Kórus, valamint több tánccsoport adott érdekfeszítően szép és látványos műsort. Ezt követően megszegték az új kenyeret, majd *dr. Szűcs József*, Baranya Közgyűlésének elnöke mondott beszédet. Kiemelte, népek, nemzetek tűntek el, olvadtak fel más népekben, s mi magyarok több mint ezer éve itt vagyunk: köszönettel tartozunk ezért a szentté avatott István királynak, aki megalapozta a nagy művet, államot alapított. A továbbiakban szólt arról, hogy az országnak fel kell zárkózni ahhoz a Nyugat-Európához, amely igazában talán maga sem biztos önmagában, de számunkra mégis példa és érték.

Az ünnepséget követően a délutáni, esti órákban többek között tűzoltók, valamint a határőrség kutyás csapatának bemutatójára került sor, s *Nórántné dr. Hajós Klára*, Sellye polgármestere felavatta a Szatyor Győző által készített gyermek játszóteret.

A sellyei megyei népünnepélyt utcabál zárta. **R. N.**

A nászhalál végzett a keszegekkel?

Hal-teszt minősíti a Balaton vizét (3. oldal)

Új vasárnapi Dunántúli Napló

V. évfolyam, 230. szám
1994. augusztus 21., vasárnap
Ára: 16,30 Ft

KÖZÉLETI LAP

Az új kenyér napján

A Szent István-napi Baranya megyei népünnepélyre Sellyén került sor. Az egész napos rendezvény keretében kenyérszegés, ünnepi műsor, tűzoltók bemutatója, játszótér avatás, orgonaest is szerepelt a programban. Laufer László felvétele

Kakas Zsuzsanna a Miss Universe Hungary péntek esti döntőjén vehette át a Gold Star egy éves exkluzív reklámszerződését. A pécsi versenyző emellett két különdíjnak örülhetett. (Tudósításunk a 2. oldalon) Fotó: Bolkovics

Újabb kubai menekültinvázió

Bill Clinton amerikai elnök hétközben bevezetett korlátozó intézkedései ellenére tovább tart az Egyesült Állalmok felé a Kubából menekülők inváziója. Szombaton ismét ezrek vágtak neki a tengernek, hogy maguk építette úszó alkalmatosságaikon megpróbálják elérni az ígéret földjét, Floridát. Havannai beszámolók szerint az útrakelők éjszaka, gépkocsijaik reflektoránál építik tutajaikat, amelyek végül vagy eljutnak Florida partjaihoz, vagy nem. Mindez annak ellenére történik, hogy Clinton megtiltotta a már az USÁ-ban élő kubaiaknak, hogy pénzt küldjenek haza hozzátartozóik segítésére.

Harcok Palesztinában

Egy palesztin életét vesztette és legalább nyolc megsebesült Ciszjordániában, amikor izraeli katonák feloszlatták a Hamasz tüntetését, amelyet a Mohamed próféta születésének évfordulóját ünneplő fiatalok szerveztek. Miután egy katonai különítményt kövekkel dobáltak meg, a hadsereg könnygázzal és gumilövedékekkel szétverte a megmozdulást.

Országgyűlési képviselők az ünnepen

Baranya megye országgyűlési képviselői is adóztak Szent István emlékének és az új kenyér ünnepének augusztus 20-án. Gráf József MSZP-s országgyűlési képviselő részt vett a csonkamindszenti megemlékezésen, amelynek keretében a falu egészséges ivóvízrendszerének átadására is sor került. Gráf József ezt követően Szigetváron tartott beszédet és szegte meg az ünnepi kenyeret szombat este a kivilágított Zrínyi téren.

A komlói Páva Zoltán, ugyancsak MSZP-s országgyűlési képviselő szombaton Tormás polgárainak mondott ünnepi beszédet.

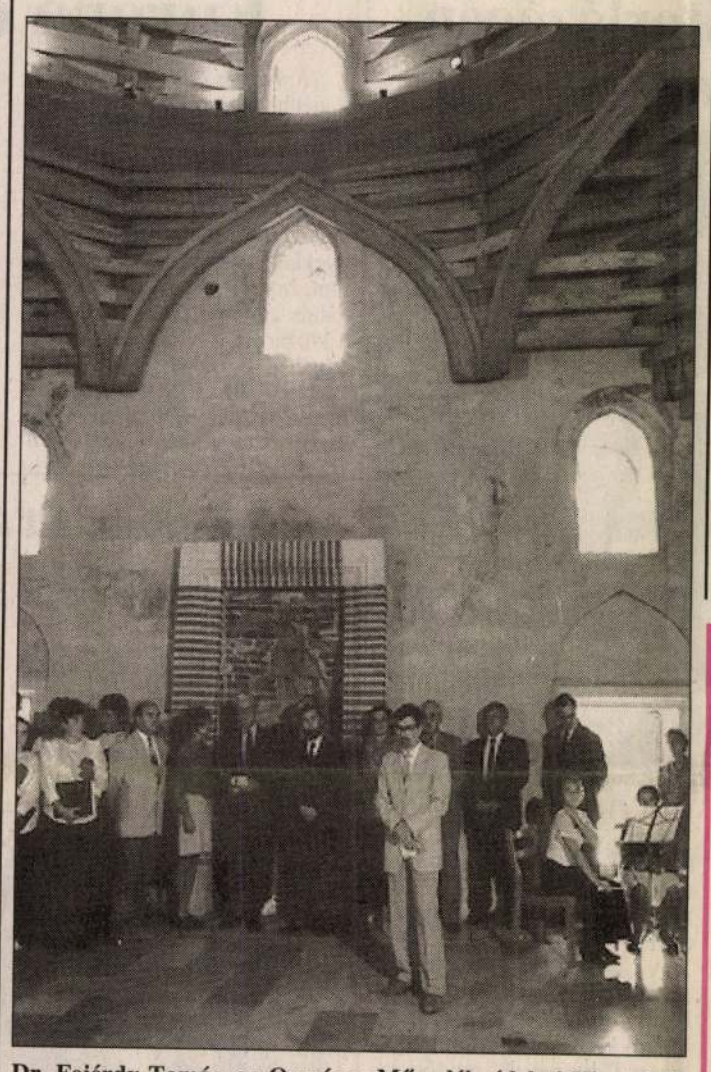

Dr. Fejérdy Tamás, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke mondja beszédét Löffler Gábor felvétele

Europa Nostra-díj a siklósi dzsáminak

Lester Borley, az Európai Tanács főtitkára nyújtotta át tegnap Siklóson az Europa Nostra diplomáját dr. Máté János polgármesternek a Malkocs bej dzsámiban.

A műemlékek védelméért és színvonalas felújításáért járó, Európában a legnagyobb elismerést jelentő oklevél átadásakor *dr. Máté János* polgármester és *dr. Fejérdy Tamás,* az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke is kiemelte a közelmúltban elhunyt kiváló építész, *Mendele Ferenc* erőfeszítéseit, aki *Cséfalvay Győzővel* közösen irányította a dzsámi helyreállításában résztvevő alkotóközösség munkáját.

A szombat délelőtti, kulturális műsorral egybekötött ünnepségen elmondott beszédében az Europa Nostra szervezet képviselője, Lester Borley főtitkár hangsúlyozta, hogy az oklevél igen nagy elismerést jelent. Évente csupán két tucat épület helyreállításáért ítélik oda, de, mint kiemelte, a siklósi Malkocs bej dzsámit semmiképpen sem lehetett kihagyni e körből, oly nagy kulturális értéket jelent. **P. Zs.**

Augusztus 20-i központi ünnepség a budai Várban

Európa ezer éve

Napjaink Európája kísértetiesen hasonlít a Szent István-kori Európára, hiszen ma is egyidejűleg működnek benne széttagoló és egyesítő erők – mondotta *Göncz Árpád* köztársasági elnök a budai Várban álló Szent István szobornál tartott augusztus 20-i ünnepség szónokaként. Az állami ünnepségre nemcsak budapesti és vidéki polgárok érkeztek a várbeli Dísz térre, hanem a határon túli „jeles falvak", azaz a magyar királyok nevét viselő települések is elküldték képviselőiket.

A központi rendezvényen jelen volt a kormány több tagja, számos diplomáciai testület képviselője, s ugyancsak részt vettek az ünnepségen az egyházi és katonai vezetők, illetve a politikai közélet személyiségei. Göncz Árpád beszédében – párhuzamot vonva napjaink és a Szent István-i kor között – rámutatott: századunk keleti fenyegetése ismét fölerősítette Európa olykor lappangó, de mindenkor létező egyesülési ösztönét, és a kelet-közép-európai államok, amelyek Szent István idején is a Nyugathoz igyekeztek felzárkózni, ma ugyanezzel a gonddal küzdenek. Államalapító királyunkról szólva a köztársasági elnök úgy fogalmazott: Szent István művének köszönhető, hogy bár Kelet vonzáskörében éltünk, mégsem váltunk keletivé. Ma nincs Szent Istvánunk, aki ezt a feladatot számunkra elvégezné – hangsúlyozta az államfő, majd hozzátette: népünk azonban ugyanaz, és az Istentől származtatott királyi hatalom helyett ma

(Folytatás a 2. oldalon)

Habsburg Ottó Nagymaroson

– Remélem, hogy Magyarország még az évezred vége előtt tagja lesz az Európai Közösségnek, ahol elfoglalhatja az őt megillető helyét, mert Szent István nemzete erre méltó – hangoztatta *Habsburg Ottó,* az Európa Parlament képviselője, a Páneurópai Unió nemzetközi elnöke szombaton a nagymarosi emlékünnepségen tartott beszédében. A továbbiakban rámutatott: az Európába vezető utat, különösen annak hazai szakaszát nem lesz könnyű megtenni, annak ellenére sem, hogy a vasfüggöny lebontása óta megvan a megfelelő nyugati elismerés, s hogy a gazdasági eredmények is bíztatóak. Mint mondta, személy szerint biztos a sikerben, de nagyon fontosnak tartja, hogy a népnek is hitet, bizalmat kell adni ehhez, főként azért, hogy ne csak politikusaitól várja az előrehaladást, hanem maga is tegyen érte.

Színes Szent István ünnep Pécsett

A pécsi Színháztéren szombat délután 4 órakor kezdődött a Szent István napi ünnepség. A szép számú összegyűlt nézelődő már előzetesen megkóstolhatta az új kenyeret, ám a hivatalos programban először a Somberéki Népi Együttes játszott fúvószenét, s csak ezután hozta a fogat a térre azt a pécsváradi népviseletben öltözött ifjú párt, aki bemutatta a nemzeti szín szalaggal átkötött új sütést.

A zene után *Dévényi Ildikó* mondta el a „Szent István királyhoz" című verset, majd szólásra emelkedett az ünnepi szónok, *Balikó Zoltán* önkormányzati képviselő. Történelmet idéző beszédében szólt 1938-ról, mikor hivatalos állami ünnep lett augusztus 20-a, mely addig csak egyházi ünnepnek számított. Kiemelte, ez a nap és Szent István király példája az egész társadalomé: szabad és boldog országot reménlünk valamennyien. **M. K.**

Ismét veszteséges a virágkarnevál

Bár idén is ezrek telepedtek le Debrecenben a karnevál útvonala mentén és több, mint tizenötezren voltak kiváncsiak a stadionban felvonultatott virágköltményekre, a magyar és a 11 országból érkező csoportokra, a 10 virágkocsira, a szervezők szerint ebben az esztendőben is veszteséges lesz a jubileumi, 25. debreceni virágkarnevál mérlege. A karnevállal egyidőben zajló számtalan egyéb rendezvény bizonyára mind pénzköltésre sarkallta az érdeklődőket, a haszon mégis elmaradt – nyilatkozták a szervezők.

Horn Gyula a vagyonadóról, a nyugdíjakról

Nehéz helyzetben az ország

Horn Gyula miniszterelnök tegnap Iváncsán mondott ünnepi beszédében kilátásba helyezte, hogy bevezetik a vagyonadót, s bejelentette, hogy a jövő évtől kezdve értékállók lesznek a nyugdíjak. Beszélt Szent István örökségéről és mai tennivalóinkról is.

A miniszterelnök az iváncsai falugyűlésen vázolta az ország nehéz gazdasági helyzetét. „Az a megítélésünk, mondotta, hogy sajnos, az építkezés mellett az elmúlt négy évben igen nagy súllyal szerepelt a rombolás, az értékvesztés is". „Számításaink szerint a mezőgazdaságot és ezen keresztül az országot többszázmilliárdos veszteség érte." Elítélően beszélt a privatizáció alakulásáról is. „Piacvesztést hozott, nem pedig a munkahelyek egy részének megőrzését, a gazdaság szerkezetének átalakulását szolgálta." Megígérte: szeptember végéig nyilvánosságra hozzák az ország gazdasági helyzetéről szóló jelentést. A válság leküzdése érdekében a kormány egy 1995-től 97-ig tartó gazdaságpolitikai koncepció kidolgozását tervezi. Horn kijelentette: támogatni kivánják az igazságos teherviselést, és ez a vagyonadó bevezetését jelentheti. *Pethő Iván,* a Szabaddemokrata Párt elnöke bírálta a kormányt ez utóbbi miatt. Pethő a TV-Híradónak nyilatkozott: „Vagyonadóról a koalíciós tárgyalásokon nem volt szó . . . Ezt egyoldalúan bejelenteni nem lehet . . . Közgazdaságilag helytelennek tartjuk, és semmiképpen nem támogatjuk, mert több a hátránya, mint az előnye."

Pontot szerzett a PMSC–Fordan labdarúgó-csapata Budapesten a Kispest-Honvéd otthonában. Tudósításunk a 12. oldalon. MTI fotó: Németh Ferenc

Számozott példány: 81

M E G H Í V Ó

Siklós, Malkocs bej dzsámi
„EURÓPA NOSTRA" diploma átadására

Program: 1994. augusztus 20. szombat 11 óra
Siklós, Malkocs bej dzsámi

Köszöntő: Dr. Máté János polgármester

•

A „Siklósi Zeneiskola"
növendékeinek műsora

•

„Malkocs bej dzsámi
műemléki helyreállításáról . . . "
Dr. Fejérdy Tamás az Országos
Műemlékvédelmi Hivatal Elnöke

•

A „Siklósi Vegyeskar" műsora

•

„EUROPA NOSTRA" díj átadása
Mr. Lester BORLEY az Európai
Tanács főtitkára

A dzsámi és Siklós műemlékeinek
megtekintése.

Mendele Ferenc

SIKLÓS
MALKOCS BEJ DZSÁMI

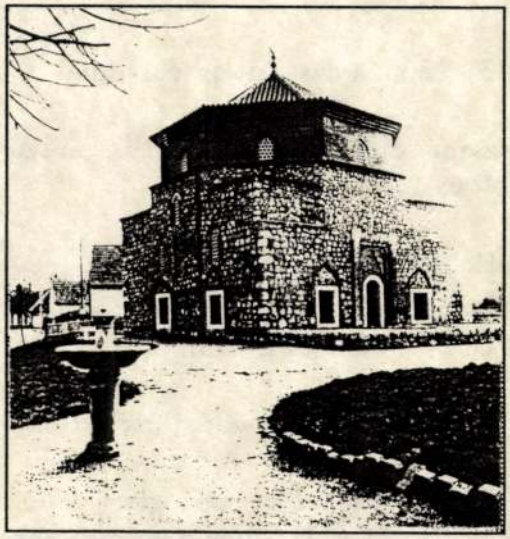

E M L É K L A P

---

a műemléki helyreállítás,
az EURÓPA NOSTRA diploma
elnyerése alkalmára

1994. augusztus 20.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL

A siklósi Alsóvárosban a volt Pelikán Szálló udvarán álló török mecsetről gyakorta történik említés . . .

- 1543 - 1565: a dzsámi építési ideje

- A dzsámit építtető Malkocs klisszai szandzsákbej volt és 1565-ben halt meg.

- XVII. sz.: Evlia Cselebi török utazó és történetíró: - „Malkocs bej dzsámija egy ligetben van s valóságos rózsaliget dzsámi . . . ”

- XVIII-XIX sz.: több várostörténeti mű említi

- XIX. sz.: nagyrészt épségben álló dzsámi (Rohbock L. rajz - G. Heisinger metszet)

- 1955: városképi és műemléki vizsgálat, javaslatot tesz — csak az alapfalaiban fellelhető — műemlék feltárására

- A siklósi Malkocs bej dzsámi kutatását megkezdve a helyreállítás 1992. évbe fejeződött be.

1993. évben „Pro Architektura” és „EUROPA NOSTRA” díjat kapott

ORSZÁGOS
MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL

Heisinger - Rohbock:
a lakóépületnek használt dzsámi a XIX. században

A dzsámi helyreállításában résztvevő alkotó közösség:

Építésztervezők:	Mendele Ferenc
	Cséfalvay Gyula
Tudományos kutató:	dr. Gerő Győző
Statikus tervező:	Lakatos István
Elektromos tervező:	Karácsonyi Károly
Gépész tervező:	Székely Péter
Kertépítész tervező:	Kiss József
Kivitelező:	Országos Műemléki Felügyelőség majd OMvH
	Csapkay Miklós
	Szilágyi Domonkos
	Levárdy László
Létesítményfelelős:	Csapkay Miklós

1962

A műemléki albizottságok feladatai a népi műemlékek védelmében [Előadás a MAB Országos Értekezletén, 1961]. = Műemlékvédelem, 6, 1962, 1. 16-18.

1963

- *Szilágyi István - Pongrácz Pál*: Műszaki és ipartörténeti emlékek védelme. = Technikatörténeti Szemle, 1963, 1-2. 169-171.

A ráckevei hajómalom. = Technikatörténeti Szemle, 1963, 1-2. 173-179. ill.

1964

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1960-1961. Debrecen, 1962 [rec.] = Műemlékvédelem, 8, 1964, 2. 116.

Egy nagyvázsonyi praszttház helyreállítása. = A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 2 (1964) 329-340. ill.

A pécselyi Öreghegy szőlőpincéi. = Magyar Műemlékvédelem, 1959-1960 (1964) 167-182. ill.

1965

- *Román András*: Egy népi műemlék újszerű helyreállítása. = Műemlékvédelem, 9, 1965, 2. 107-110. ill.

A pankaszi harangláb műemléki helyreállítása. = Savaria, 3. 1965 (1966) 229-236. ill.

Tóth János: Göcsej népi építészete. Bp., Műszaki, 1965 [rec.] = Magyar Építőművészet, 1965, 5. 64.

1966

A balatonszentgyörgyi talpasház. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, Múzeumi Ismeretterjesztő Központ, 1966 [7] p., 2 t. ill. (Helyreállított műemlékeink, 17.)

Az egregyi Árpádkori templom. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, Múzeumi Ismeretterjesztő Központ, 1966 7 p., [5] t. ill. (Helyreállított műemlékeink, 21.)

- *Waigand Mária*: Az Országos Műemléki Felügyelőség 1960-62. évi népi műemléki munkájáról. = Magyar Műemlékvédelem 1961-1962 (1966) 267-277. ill.

[Sió csárda, Szekszárd. Építész: Makovecz Imre]. = Magyar Építőművészet, 1966, 4. 35-37. ill.

A túristvándi vízimalom helyreállítása. = Magyar Építőművészet, 1966, 5. 48-51. ill.

1967

- *Sz. Czeglédy Ilona - Entz Géza - Reisinger Mária*: Az egregyi

Árpád-kori templom. = A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 6 (1967) 197-216. ill. [A templom helyreállítása, 208-212.]

Helyreállított parasztházak Tihanyban. = Magyar Építőipar, 16, 1967, 1. 62-63. ill.

[Hozzászólás]. = A velencei carta és a magyar műemlékvédelem. Budapest, 1965. október 25-26. Bp., ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, 1967 (Az ICOMOS Magyar tagozatának kiadványai, 1.) 185-186.

Két könyv ismertetése - és néhány gondolat [La casa rurale nella Campania. Firenze, Olschki, 1964 + Horst Ossenberg: Das Burgerhaus im Bergischen Land. Tübingen, Wasmuth, 1963]. = Magyar Építőművészet, 1967, 4. 59.

- *Németh B. Ferenc*: A kiskunhalasi műemlék-szárazmalom helyreállítása. = Technikatörténeti Szemle, 4, 1965-1967 (1967), 1-2. 209-230. ill.

A kiskunhalasi szélmalom helyreállítása. = Műemlékvédelem, 11, 1967, 1. 33-36. ill.

1968

Hollókő műemléki jelentőségű területének védelme. = Magyar Építőművészet, 1968, 1. 50-53. ill.

1969

Hollókő műemléki jelentőségű területének védelme. = Műemlékvédelem, 13, 1969, 4. 201-211.

A túristvándi vízimalom. = Magyar Műemlékvédelem, 1963-1966 (1969) 145-158. ill.

1970

Hollókő műemléki védelme. = Magyar Műemlékvédelem, 1967-1968 (1970) 283-293. ill.

Műemlékvédelem Hollókőn. = Természet Világa, 101, 1970, 5. 206-208. ill.

Die wiederhergestellte Windmühle in Kiskunhalas. = Acta Technica Academiae Scientiarum Hungaricae, 67, 1970, 1-4. 249-271. ill.

1971

Helyreállítási tervek készítése. = Egyházi épületek és műtárgyak gondozása. Főszerk. Cserháti József, Esze Tamás. Bp., Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 1971 20-21.

1972

Hollókő. Szerk. Mendele Ferenc. A szerzői munkaközösség tagjai: Flórián Mária et al. Bp., Panoráma 1979 83 p., ill.

ICOMOS szimpozium a népi műemlékek védelméről (Csehszlovákia,

1971. VIII. 31-IX.7.). = Etnographia, 83, 1972, 1. 175-176.

A nemesvámosi csárda. = Magyar Panoráma, 1972 ősz, 16-18. ill.

A népi műemlékek védelméről. helyreállításáról. = Magyar Építőművészet, 1972, 2. 50-57. ill.

Népi műemléki együttesek védelme. = Városépítés, 1972, 2. 32-34. ill.

Simontornya nem Simon tornya. Beszélgetés *Horler Miklóssal* és Mendele Ferenccel. Riporter: Rózsa Gyula. = Népszabadság, 1972. április 16. 7. ill.

- *Czeglédy Ilona*: Szamostatárfalva, református templom és faharangláb. = Műemlékvédelem, 16, 1972, 3. 129-132. ill.

1973

Hollókő műemléki értékeiről és védelméről. = Városépítés, 1973, 1. 28-29., ill.

1974

A Balaton-vidék népi építészete, népi műemlékei. = Balaton monográfia. Szerk. Tóth Kálmán. Bp., Panoráma, 1974 371-382.

1975

- *Gilyén Nándor - Tóth János*: A Felső-Tiszavidék népi építészete. Bp., Műszaki, 1975 215 p., ill.

1976

Hollókő reconstruction d'une agglomération historique palocze. = Monumenta tutale - Ochrana pamiatok, 9 (1976) 199-216. ill.

1977

Műemlékvédelem és ifjúság. = Műemlékvédelem és társadalom. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1975. augusztus 4-13. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1977] 55-63.

1978

A magyar műemlékvédelem középtávú tervei. = A műemlékhelyreállítás gyakorlata. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1977. augusztus 1-10. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1978] 15-24.

A műemléki helyreállítás irányelvei. = A műemlékvédelem elvi kérdései. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1976. augusztus 2-11. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1978] 45-49.

1979

Búcsú Tóth Jánostól (1899-1978). = Műemlékvédelem, 23, 1979, 1. 79. ill.

Falusi népi építészeti együttesek védelme és hasznosítása. = A műemlék és a környezet. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1978. július 30-augusztus 9. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1979] 85-94.

Hollókő. Szerk. Mendele Ferenc. A szerzői munkaközösség tagjai: Flórián Mária et al. 2. átdolgozott és bővített kiadás. Bp., Panoráma 1979 88 p., ill.

Magyar műemlékvédelem. Építészeti örökségünk. = Élet és Tudomány, 1979. október 12. 1295-1298. ill.

Magyar műemlékvédelem. Megőrzés és helyreállítás. = Élet és Tudomány, 1979. október 26. 1351-1354. ill.

Magyar műemlékvédelem. Hitelesen és igényesen. = Élet és Tudomány, 1979. november 16. 1454-1459. ill.

A magyar műemlékvédelem középtávú tervei. = Műemléki Albizottságok IX. Országos Értekezlete. Sopron, 1977. augusztus 23-25. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1979] 31-38.

Népi műemlékek Baranyában és Somogyban. = Baranyai Művelődés, 1979, 3. 55-61. ill.

[Országos villamos tehereloszto (OVT) Budapest I. Építész: Virág Csaba]. = Magyar Építőművészet, 1979, 6. 24-26. ill.

1980

A helyreállott dunaföldvári Csonka-torony. = Építés-Építészettudomány, 2, 1980, 1-4. 325-347. ill.

Helyreállított reneszánsz vár Dunaföldváron. = Magyar Építőművészet, 1980, 4. 44-49. ill.

Megemlékezés a magyar műemlékvédelem halottairól. = Műemléki Albizottságok X. Országos Értekezlete. Debrecen, 1979. június 27-29. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1980] 24-26.

Népi műemléki jelentőségü területek, népi építészeti együttesek. = Népi építészeti emlékeink védelme. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1979. július 30-augusztus 8. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1980] 41-49.

Népi műemléki együtteseink védelméről. = Falusi műemléki együttesek védelme. ICOMOS konferencia, Budapest - Szombathely, 1977. június 23-29. Szerk. Brenner János, Merker Viktor. Bp., ÉTK, 1980. (Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának kiadványai, 1.) 23-32.

1981

- *Gilyén Nándor - Tóth János*: A Felső-Tiszavidék népi építészete. 2. javított kiadás. Bp., Műszaki, 1981 203 p., ill.

A magyar műemlékvédelem szervezete és annak főbb jellegzetességei. = A magyar műemlékvédelem sajátos vonásai. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1980. július 28-augusztus 6. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1981] 27-31.

A magyar műemlékvédelem távlati feladatai. = Műemlékvédelem, 25, 1981, 1. 5-13. ill.

Műemlékvédelem társadalmi segítséggel. = Népszabadság, 1981. szeptember 30. 3.

A műemlékvédelem távlati fejlesztése a VI. ötéves tervbe. = Építésügyi Szemle, 24, 1981, 1. 5-8.

1982

Beszélgetés a műemlékvédelemről. Riporter Mátraházi Zsuzsa. = Magyar Nemzet, 1982. október 23. 11.

1983

Előszó. = Levárdy Ferenc: Magyar templomok művészete. Bp., Szent István Társulat, 1982 11-13.

Előszó. + A műemlék gazdát keres! [a beszélgetés résztvevői: Mendele Ferenc et al.] 23-31. + A műemlékek orvosai [a beszélgetés résztvevői: Mendele Ferenc et al.] + A magyar történeti kertek állapotáról... [a beszélgetés résztvevői: Mendele Ferenc et al.] = Pusztuló műemlékeink nyomában [Televíziós riportfilmek]. Szerk. Ézsiás Anikó, Szakály István. Bp., RTV-Minerva, 1983 5-6., 23-31., 33-47., 75-93.

A műemlékvédelem új területei. + Zárszó. Műemléki Albizottságok XI. Országos Értekezlete. Kecskemét, 1981. július 7-9. Bp., Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, [1983] 16-19., 78-79.

Népi építészeti emlékek védelme. = A műemlékvédelem Magyarországon. Összeáll. Császár László. Bp., Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 1983 (Képzőművészeti Zsebkönyvtár) 178-210.

Őrizzük meg múltunk emlékeit. = Népszabadság, 1983. augusztus 10. 5. ill.

Pécs - Málom - középkori temploma. = Építés-Építészettudomány, 15 (1983) 133-147. ill.

1-4

1984

Bevezető [a Műemlékvédelem tematikus számához]. = Műemlékvédelem, 28, 1984, 2, 65.

A hazai kastélyok műemlékvédelmi helyreállításairól és a kastélyok hasznosításáról. Referátum az MTA Építészettörténeti és Elméleti Bizottságának 1984. január 26-i ülésén. = Műemlékvédelem, 28, 1984, 3. 180-195. ill.

Hollókő műemléki rehabilitációjának építészeti koncepciója. =

Honismeret, 1984, 2. 7-8.

- *M. Kozák Éva*: A dunaföldvári vár. Bp., Panoráma, 1984 88 p., ill.

Műemlékvédelem és falusi turizmus. = A műemlékvédelem negyedszázada Hajdú-Bihar megyében, 1958-1983. Az 1983. október 6-7-én Debrecenben rendezett tudományos ülésszak előadásai. Szerk. Angyal László. Debrecen, Hajdú-Bihar Megyei Tanács Műemléki Albizottsága, 1984 115-129.

- *Koppány Tibor*: Pécs, Aradi vértanúk útja. Városfal. 480. + - *Valter Ilona - Granasztói Kata*: Pécs - Málom, Római katolikus templom. 482. + - *Koppány Tibor - Granasztói Kata - Örsi Károly*: Nagyharsány, Kossuth tér. Református templom. 485. + - *Gerő Győző*: Siklós, Kossuth tér 16. Malkocs bej dzsámija. 487. + - *Koppány Tibor - Örsi Károly*: Siklós, Vajda János tér. Vár, Perényi bástya. 487. + - *Gerőné Sándor Mária - Koppány Tibor*: Siklós, Vajda János tér. Volt ferences kolostor és templom. 478. + Abasár, Múzeum út 15. Volt Aba tér 28. úmn. "Kapásház".519. + Nagyréde, Erzsébet tér 2. 521. + Hollókő, Kossuth utca 93-95. Étterem. 525. + - *Koppány Tibor*: Hollókő, Várrom. 526. + Balatonszemes, Fő utca. Római katolikus templom. 535. + Teleki, Római katolikus templom. 537. + Dunaföldvár, Rátkai köz 2. "Csonka" torony. 541. + Keszthely, Bercsényi utca. Georgikon major. 549-550. In: A magyar műemlékvédelem munkájának eredményei az egyes műemlékek tükrében. = Magyar Műemlékvédelem, 9 (1984) [473-557]

1985

Az értelem műhelyei. Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség [beszélgetés Mendele Ferenccel]. Riporter: Nádor Tamás. = Új Tükör, 1985. október 20. 20-21. ill.

Lechner Ödön épületeinek műemléki védelme. = Lechner Ödön emlékkiállítás a művész születésének 140. évfordulójára. Az OMF Magyar Építészeti Múzeuma, 1985. augusztus 2.-szeptember 30. A katalógust szerk. és a kiállítást rend. Pusztai László és Hadik András. Bp., OMF Magyar Építészeti Múzeuma, 1985 61-63. p., ill.

A műemlékvédelem új területei. = Agrár és ipartörténeti emlékek védelme. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1983. augusztus 1-10.Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1985] 13-19.

Nagyharsány középkori temploma. = Építés- Építészettudomány, 17, 1985, 1-2. 149-165. ill.

Nagyharsány, középkori templom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1987 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 272.)

Népi műemlékek megmentése és hasznosítása. = Műemléki Albizottságok XII. Országos Értekezlete. Nyíregyháza, 1983. július 28-30. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1985] 19-21.

Örvényes község építőanyag- és építőszerkezeti vizsgálata. =

Ház és Ember, 3 (1985) 111-134. ill.

Vár álljon, ne kőhalom. Riporter: Juhász Erzsébet. = Magyar Hrlap, 1985.október 17. 3. ill.

A védett építészeti együttesek helye és szerepe a magyar műemlékvédelemben. = Városméretű műemlékvédelem. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1984. július 30-augusztus 8. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1985] 15-19.

1986

Évtizedek a műemlékvédelemért. Beszélgetés Mendele Ferenccel, az OMF igazgatójával. Riporter: Pécsi István. = Hevesi Szemle, 14, 1986, 1. 75-77. ill.

Magyarország műemléki topográfiája. Szerk. Dercsényi Dezső. X. köt. Szabolcs-Szatmár Megye műemlékei. I. Szerk. Entz Géza. Bp., Akadémiai Kiadó, 1986 *elsősorban népi műemlékek leírása a következő helységekben*: Apagy, Aporlieget, Aranyosapáti, Baktalórándháza, Balkány, Biri, Bököny, Érpatak, Gemzse, Geszteréd, Hodász, Ilk, Jármi, Kállsemjén, Kántorjánosi, Nyírjákó, Nyírkáta, Nyírkércs, Nyírtét, Papos, Székely, Terem

Meglévő, megerősített és új elemek az Országos Műemléki Felügyelőség munkájában + Az Országos Műemléki Felügyelőség gazdálkodási szabályzata. = Műemlékvédelem, 30, 1986, 3. 232-241.

A népi építészeti emlékek védelmének módszerei napjainkban. = A népi építészet védelme. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1985. július 29-augusztus 7. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1986] 39-44.

1987

Bevezető. = Sisa Béla: Száz fénykép, száz népi műemlék. Fotónapló a Kárpát-medence népi építészeti emlékeiről. Békéscsaba, Békés Megyei Tanács, 1987 ("Fekete könyvek" kulturtörténeti sorozat, 8.) 6-9.

Dr. Dercsényi Dezső. = Városépítés, 23, 1987, 4. 39. ill.

Elnöki zárszó. = Műemléki Albizottságok és Társadalmi Bizottságok XIII. Országos Értekezlete, Pápa, 1985. augusztus 26-29. A társadalom és az építészeti örökség. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1987] 101-102.

Előszó [az Erdei Ferenc emlékszámhoz]. = Műemlékvédelem, 31, 1987, 3 145.

Magyarország műemléki topográfiája. Szerk. Dercsényi Dezső. XI. köt. Szabolcs-Szatmár Megye műemlékei. II. Szerk. Entz Géza. Bp., Akadémiai Kiadó, 1987 *elsősorban népi műemlékek leírása a következő helységekben*: Besenyőd, Fábiánháza, Gyüre, Kisléta, Laskod, Levelek, Magy, Máriapócs, Mátészalka, Nagydobos, Nagykálló, Nagyvarsány, Nyírbátor, Nyírbéltek, Nyírbogát, Nyírcsászári, Nyírderzs, Nyírgelse, Nyírlugas, Nyírmada, Nyírmeggyes, Nyírmihálydi, nyírparasznya, Nyírpilis,

Nyírvasvári, Ófehértó, Olcsva, Ópályi, Őr, Penészlek, Petneháza, Piricse, Pócspetri, Pusztadobos, Rakamaz, Ramopcsaháza, Rohod, Szakoly, Szamoskér, Szamosszeg, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár, Tiszalök, Tiszavasvári, Tiszavid, Vaja, Vitka

"Múzeumok - műemlékek". = Műszaki Tervezés, 27, 1987, 10. 1-2.

A műemlékvédelem és a honismereti mozgalom. = Táborverés. I. Országos Honismereti Szakkörvezető-képző Tábor előadásai. Szerk. Kovács József László. Zsámbék, Tanítóképző Főiskola, 1987 84-95.

Műemlékvédelem Magyarországon. = Három évtized tíz évszázadért. Emlékkönyv az O.M.F. megalakulásának 30. évfordulójára. [Kiállítási katalógus] Szerk. Pusztai László, Hoppe László. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, 1987 8-13.

Nagyharsány, középkori templom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1987 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 272.)

Nem érdektelenség [válasz Reményi Árpád: Meg kell védeni Drégely várát és környékét című írására]. = Dunakanyar, 23, 1987, 1. 23.

Pécs-Málom, középkori templom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1987 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 273.)

1988

A műemlékvédelem nyári egyetemének 17 éve. = Műemlékállományunk bővülése, új műemlékfajták. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1987. július 26-augusztus 3. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1988] 7-8.

1989

A Kárpát-medence népi építészeti emlékei. = Népek és nemzetek közös építészeti öröksége. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1988. július 26-augusztus 3. Bp., Eger, Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség, Heves Megyei TIT, [1989] 9-11.

Kedves Olvasó! [A Műemlékvédelem c. folyóirat köszöntése]. = Műemlékvédelem, 33, 1989, 3. 145.

Köszöntő. + Zárszó. = Műemléki Albizottságok és Társadalmi Bizottságok XIV. Országos Értekezlete, Pécs, 1987. augusztus 28-30. A tegnap és a ma építészete a történeti településeken. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1989] 7., 97-98.

A múlt emlékei Szabolcs-Szatmár megyéből. A nagygéci templomért... Képes műemlékjegyzék. Szerzők: Czagány Kálmán et al. Bev. Mendele Ferenc, Németh Péter, Vincze István. Bp., Országos Műemléki Felügyelőség, [1989] 9-11.

Országunkat egy lóért? Műemlékvédelem ma. Riporter: Stark R. László. = Magyar Hírlap, 1989. szeptember 16. 6. ill.

1990

Bevezető. = Magyarország műemlékjegyzéke. Összeáll. Országos Műemléki Felügyelőség. Szerk. Ikafai Diénes Virág. Bp., Építésügyi Tájékoztatási Központ, 1990 1: [3-4]

1991

Hollókő, Műemlékegyüttes. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1991 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 398.)

Hollókő, a világörökségben. = Élet és Tudomány, 1991. január 25. 111-114. ill.

Pécsről, a világörökség (remélhető!) várományosáról. = Műemlékvédelem, 35, 1991, 2. 129-139. ill.

1992

Rados Jenő 1895-1992. = Műszaki Tervezés, 32, 1992, 1-2. 1-3. ill.

1993

Csempeszkopács középkori temploma. = Horler Miklós hetvenedik születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. Lővei Pál. Bp., Országos Műemlékvédelmi Hivatal, 1993 (Művészettörténet - műemlékvédelem, 4.) 23-40., ill.

Erdei Ferenc építész életműve. = Erdei Ferenc Ybl-díjas építész életműve. Az Országos Műemléki Hivatal kiállítása. Szerk. Deák Zoltán, Sedlmayr János, Császár László. Bp., OMvH, 1993 5-7. ill.

A Magyar Építészeti Múzeumról. = Műemlékvédelem, 37, 1993, 3. 125-132. ill.

1994

Csempeszkopács, Szent Mihály-templom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1984 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 500.)

Hollókő. = Tusnád '94. Nemzetközi tudományos ülésszak, Tusnád, Románia. [1993]. [Sepsiszentgyörgy, 1994] 14-16.

Hollókő a világörökségben. = A világ kulturális és természeti örökslége. Az Egri nyári Egyetem előadásai, 1993. július 16-23. Bp., Egri Nyári Egyetem Intéző Bizottsága, Heves Megyei TIT, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, [1994] 25-35.

- *Cséfalvay Gyula*: Siklós, Malkocs bej-dzsámi. Bp., Tájak Korok, Múzeumok, Egyesület, 1994 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 488.) [A dzsámi helyreállítása 10-12.]

A KIÁLLÍTÁS MENDELE FERENC YBL-DÍJAS ÉPÍTÉSZ TERVEZŐI MUNKÁSSÁGÁNAK EGY RÉSZÉT MUTATJA BE

Rendezte: ***Országos Műemlékvédelmi Hivatal***
Pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola

A fotókat készítették: ***Barka Gábor***
Dobos Lajos
Galacanu Efstatia
Hack Róbert
Mihalik Tamás

Grafikus: ***Kalocsai László***

A kiállítást megnyitotta: ***Dr. Bachman Zoltán Ybl-díjas építész, főiskolai tanár***

MENDELE FERENC ÉPÍTÉSZMÉRNÖK SZAKMAI ÉLETRAJZA

Egyetemi tanulmányai befejezése után - a Néprajzi Múzeum szerződéses alkalmazottjaként - népi építészeti kutatásokkal, a népi műemlékek védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott. 196O. január 1.-től dolgozik az Országos Műemléki Felügyelőségen, előbb a Tudományos, majd /rövid igazgatási, hatósági munkakör után/ a Tervezési Osztályon 1975 közepéig. Ezt követően az OMF általános igazgatóhelyettese, majd 198O-tól első számú vezetője. Az OMF átszervezését /1989/ követően műszaki igazgató, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal megalakulása /1992/ óta pedig elsősorban az Építészeti Múzeum munkáját irányítja.

Helyreállítási tervei alapján eddig 44 műemléki épület felújítására, rekonstrukciójára került sor. Ezek közül legnagyobb számmal falusi középkori kistemplomok /Egregy, Csempeszkopács, Pécs-Málom, Szamostatárfalva stb./, ún. "népi műemlékek" / tájházak, hollókői és tihanyi lakóházak stb./, a "parasztipar" régebbi emlékei /hajó- és vízimalom Ráckevén és Túristvándiban, szélmalom Kiskunhalason és Tésen, kékfestőház Szendrőn/ szerepelnek. Munkái között megemlíthetőek a középkori és reneszánsz várak, kastélyok /Dunaföldvár és Simontornya, a pécsi püspöki palota, a hollókői vár, Siklós reneszánsz várfalai stb./.

Tizenkét sikeres építészeti tervpályázati munkái közül elsősorban a műemléki együttesek /Sopron, Szentendre/ rekonstrukciós munkáihoz, a műemléki környezetben építendő új objektumokhoz /Visegrád, Mátyás király Múzeum/, valamint a falusi környezethez kötődő eredmények a számottevőek.

1O8 cikke és tanulmánya jelent meg. Két könyve /"Hollókő" és "A Felső Tiszavidék népi építészete"/ két kiadásban jelent meg.

Több akadémiai bizottságnak és szerkesztőségnek tagja /1978-tól a Városépítés c. lap Szerkesztő Bizottságának, 198O-tól az MTA Agrártörténeti és Faluszociológiai Bizottságának, 198O-tól előadó a Budapesti Műszaki Egyetemen, mint címzetes egyetemi docens, 1981-től tagja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Népi Építészeti Szakbizottságának, 1991-től annak elnöke, 1983-tól tagja az MTA

"Királysírok" Bizottságának, mint címzetes főiskolai tanár állandó előadó - 199O - a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskolán, továbbá a budapesti és debreceni Ybl Miklós Műszaki Főiskolán, valamint az Egri Nyári Egyetem műemléki kurzusán. 199O-től tagja a MÉSZ Mesteriskola Bizottságának/.

Építészeti munkásságát két alkalommal jutalmazták Nívó-díjjal, /Túristvándi 1966, Csempeszkopács 197O/ majd 1972-ben Ybl-díjjal. Madách Emlékplakettel 1976-ban, "Pro Architektúra" díjjal 1993-ban tüntették ki. Egyéb elismerésben is részesült, egyebek mellett: Kiváló munkáért /1985/, "Magyar Műemlékvédelemért" c. plakett /199O/...stb.

Végezetül - bár ez csak áttételesen tartozik a fentiekhez - Baranyához számos szál köti. Ebben a megyében, Beremenden született /1934/. Pécsett és Mohácson járt gimnáziumba és amikor a sok akadályoztatás után szülőmegyéjében az építészeti tervezést is megengedték számára, sok rangos helyi építész és közéleti személyiség fogadta el barátjának.

Pécs, 1993. június 28.

Jelenlegi /'93.jan./ "külső" szakmai "posztjaim"

1./ tagja /1978-tól/ a "Vásárépítés" c. lap Szerkesztő Bizottságának;

2./ tagja /1980-tól/ az MTA Agrártörténeti és Faluszociológiai Bizottságának;

3./ előadó /mint címzetes egyetemi docens 1980-tól/ a Budapesti Műszaki Egyetemen;

4./ 1981-től tagja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Népi Építészeti Szakbizottságának, 1991-től ennek elnöke;

5./ 1983-tól tagja az MTA "Királysírok" Bizottságának /Székesfehérvár/;

6./ a Sopron-Kőszeghegyaljai Intézőbizottság tagja 1986-tól;

7./ a pécsváradi Várbaráti Kör tiszteletbeli tagja 1986-tól;

8./ állandó előadó - mint címzetes főiskolai tanár /1990/ - a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskolán, továbbá a budapesti és debreceni Ybl Miklós Főiskolán, valamint az Egri Nyári Egyetem műemléki kurzusán;

9./ tagja a MÉSZ Mesteriskola Bizottságának /1990/;

Mandele Farme

Mendele Ferenc

A Pécsi Iskolaszövetség az igazgatók munkájának segítéséért

A Pécsi Iskolaszövetég, melynek 35 általános iskolai igazgató, 26 igazgatóhelyettes tagja van, s melyhez az általános iskolák gazdaságvezetői is szeretnének csatlakozni nemrég tartotta második közgyűlését.

A szövetség a csatlakozó iskolák jogi-etikai-pénzügyi-gazdasági érdekképviseletét látja el, ezekről állástfoglal, véleményt mond, javasol, gyakran „harcol" is. A vezetőség e közgyűlésen beszámolt az eltelt egy év munkájáról. Rendszeres tájékoztatással, friss információkkal látták el az intézmények vezetőit: előadásokat, továbbképzéseket szerveztek a legaktuálisabb oktatáspolitikai, gazdasági kérdésekről, a megjelent törvényekről s ezek intézményi végrehajtásáról.

Kiterjedt kapcsolatrendszerük révén a szövetség munkáját elsősorban a Pedagógiai Intézet és a Nevelők Háza segítette. Szól a beszámoló a Pécs városi önkormányzat közoktatási bizottságával és a Pécsi Polgármesteri Hivatal Közoktatási Iroda dolgozóival kialakított munkakapcsolatról. Módszertani anyagok intézményekhez való eljuttatásával is az igazgatók munkáját kivánta az Iskolaszövetség segíteni.

A vezetőség szerint maradtak megoldatlan problémák is, melyek elsősorban az iskolák ágazati gazdálkodását, az intézmények jobb anyagi kondicióinak biztosítását hivatottak ellátni.

Végül a közgyűlés újabb két évre a Pécsi Iskolaszövetség elnökének választotta *Märcz Róbertnét*, a Pécs-Fehérhegyi Általános Iskola igazgatóját, a vezetőség tagjai: *dr. Vonyó Józsefné, Pakuts Tamásné, Spolár János, Jedlicska János* iskolaigazgatók lettek.

Hogyan kapjuk meg ezentúl számláinkat?

A kézbesítők munkája növekszik, a nyugdíjas bedolgozóké csökken

Ezentúl az OTP nem csatolja a folyószámla tulajdonosok egyenlegértesítőjéhez a szolgáltató vállalatok számláit. A fogyasztóknak a számlákat azonban meg kell kapniuk. A kérdés, hogyan.

Gázszámláinkat Pécsett ezentúl az a pénzbeszedő fogja átnyújtani, aki a gázórát olvassa le. Természetesen pénzt nem kell adnunk neki, hiszen ezt a számlát az OTP-n keresztül egyenlítjük ki. De így garantált a személyes találkozás.

A PÉTÁV fűtésszámláit kézbesítői dobják majd be postaládánkba vagy adják át nekünk.

A DÉDÁSZ egy betéti társasággal kötött szerződést. Ők fogják majd összegyűjteni, és postázni ezeket a számlákat.

A telefonszámlák szintén postai úton érkeznek meg a MATÁV-tól.

A Vízmű még keresi az optimális megoldást. Egyelőre saját kézbesítőik dobják be a borítékba csomagolt értesítőket. De őket is már felkeresték vállalkozók, akik elvégeznék ezt a feladatot. Csak azt nem lehet még tudni, hogy gazdaságosabb lenne-e ez a megoldás.

Az biztos, hogy a többletköltségeket nem a fogyasztók viselik. A vállalatoknak így persze nehezebb, az OTP-nek könnyebb. Gépesítik a korszerűbb egyenlegértesítők csomagolását. Eddig a számlák összeválogatására nyugdíjas bedolgozókat alkalmaztak, akik havonta tíz napot dolgoztak. Most még szükség lesz a munkájukra, de az valószínű, hogy kevesebbet kell dolgozniuk. Helyzetük gyökeresen akkor változhat meg, amikor az új egyenlegértesítőket bevezetik. Erre valószínű, a jövő év elején kerül sor. Addig minden bizonnyal szükség lesz munkájukra. A pénzbeszedők, a kézbesítők, a posta munkája megnő. Leleményes vállalkozók munkát is találnak. A számlák és a folyószámla összevetését pedig mi is elvégezhetjük. A rendszer állítólag működik. Budapesten már évekkel ezelőtt bevezették.

U. G.

Káosz a göngyölegfronton

Nem mindegy, hol váltjuk vissza az üvegeket

Múlt szombaton hosszú sorra lettem figyelmes Pécs egyik legnagyobb élelmiszeráruházában. Miért állnak itt ilyen sokan? Kiderült, valaki üveget hoz vissza, mások kosaraikat, szatyraikat szeretnék a csomagmegőrzőben elhelyezni. Az áruház vezetői ugyanis az üvegvisszaváltót és a csomagmegőrzőt egy helyre telepítették. Így egy kiszolgáló láthatja el mindkét feladatot. Az üvegés táskaemelgetés mellett neki kell megmagyaráznia a türelmetlenkedő vevőknek, melyik üveg miért nem betétes. Még akkor sem, ha az áruházban vették.

A legtöbb gondot a boros és a pezsgős üvegek okozzák. A boltok vezetői úgy érzik, szinte megoldhatatlan feladatot jelent visszavételük.

Az üvegeket ugyanis nem egyforma áron kapják. A bolt azonban egységáron kényszerül átvenni mindegyiket. Nem változtathatja naponta a betétdíjakat, hiszen akkor a vásárló érezné úgy, hogy becsapták. Hogy lehetséges, hogy ma kevesebbért veszik át tőle az üveget, mint amennyiért tegnap megvette?

Ráadásul az üzletek átvesznek minden betétes palackot, míg tőlük a gyártók, illetve a nagykereskedelem csak annyit, amennyit abból az üvegfajtából ott már eladtak. Felhalmozódnak a göngyölegek. A boltvezetők kénytelenek veszteségekkel számolni. Beváltják az üveget, de tőlük alacsonyabb áron veszik csak vissza a nagykereskedők, vagy nem szállítják el egyáltalán. Budapesten már vannak olyan üzletek, ahol emiatt beszüntették az üvegvisszaváltást.

Hogy melyik üzletben menynyiért váltják be palackjainkat, az attól függ, melyik szállítóval állnak éppen kapcsolatban. Ugyanaz a pezsgős üveg érhet 8, de akár 15 forintot is. Ha megtaláljunk azt a helyet, ahol olcsóbban megvehetjük, és azt, ahol drágábban átveszik tőlünk, még szolid haszonra is szert tehetünk. De hogy lehetséges ez? Valószínűleg arról van szó, hogy a bor- és pezsgőforgalmazó vállalatok forgalmának visszaesése okozza az áttekinthetetlen állapotot. Mivel eladásaik csökkennek, nem kívánják a visszaérkező göngyölegeket raktározni. Vagy nem is képesek rá.

Ezek a vállalatok a betétdíjakat lejjebb és lejjebb viszik, így próbálják meg a felesleget más, többet fizető vállalatokhoz átszivárogtatni. Azok a szerencsés vállalatok pedig, akik exportra termelnek, hajlandók magasabb áron megállapítani a betétdíjat, hiszen az üveg az ő esetükben külföldön marad, és így szükségük lehet rá.

A jó példát a sörgyárak szolgáltatják. Bár éles konkurenciaharcot vívnak egymással, nem akarják egymást olyan módon tönkretenni, hogy árleszállítással a másik nyakába irányítják a sörösüvegeket. A göngyölegeket érintő lépéseikről előre tájékoztatják egymást, együtt teszik meg azokat.

A legnagyobb veszteség akkor éri a fogyasztót és az üzletet, ha egy üvegnél a betétdíjat beépítik az árba. Ha nem sikerül a megadott határidőn belül visszajuttatniuk az üvegeket, akkor a nyakukon marad az egész. Sajnos, egyre több példa akad erre. Valószínű, hogy hamarosan a Tortyogói víz palackja is hasonló sorsra jut, mert új fajta üvegbe palackozzák. Mehetnek az üvegek a szemétbe, mert az üveghulladék szervezett gyűjtéséről még senkisem gondoskodott.

Ujvári Gábor

A szerb templom felújításán a gyakorlatban ismerkednek a szakemberek az új technológiákkal
Fotó: Bolkovics László

Műemlékek helyreállítása korszerűen

Szakmai tanácskozás Siklóson

Számos beruházó és várható felhasználó jelent meg azon a szakmai napon tegnap Siklóson, melyet többek között a Magyar Építészeti Múzeum, a Baumit Kft, illetve műemlék helyreállító társaságok szerveztek.

A tanácskozás első részében *Mendele Ferenc* Ybl-díjas építész, a MÉM igazgatója mutatta be az immáron a város egyik színfoltjának, látványosságának számító Malkocs bej dzsámit.

Az igazgató úrral a bemutatót követően beszélgettünk.

– Az előadásában szólt arról, hogy a dzsámi jó eséllyel pályázhat az Európa Nostra díjra.

– E díjat az Európa Tanács alapította és elnyerése nemcsak a város, hanem az ország számára is elismerést jelent. Mindezideig három ilyen elismerés történt, az egyik a szennai falumúzeum, a második az apostagi zsinagóga, a harmadik medig Magyarpolány, mint település és reménykedve várjuk, hogy ez lesz a negyedik.

– Ön beszédében negatív megjegyzésekkel illetve a dzsámi jelenlegi berendezését a kiállítást.

– Igen, eredetileg arról volt szó, hogy a dzsámi az évenkénti kerámia szimpóziumok kiemelkedő alkotásainak ad helyet, amelyek közül különösen a baranyai alkotások színvilága harmonizál a török ízlésvilággal.

Ezt követően merült fel – tekintettel Pécs rendkivül jó török kapcsolataira –, hogy olyan berendezés kell a dzsámiba, hogy itt az átutazó turistáknak módjuk nyíljon saját vallásuk gyakorlására, és ugyanakkor bizonyos muzeális értékeket is el lehetne helyezni. Nos az előbbiről már nincs szó, az utóbbiról még nincs, helyette van egy „snassz" kiállítás, mely ugyan jószándékú kétségkivül, azonban méltatlan a dzsámi belső teréhez.

A bemutatót követően a városháza tanácstermében került sor azokra az előadásokra, melyek során a műemlék helyreállítási munkáknál használható termékeket ismertették a megjelentekkel a Baumit Kft, illetve a MCS Chemie Hubert Moser KG ügyvezető igazgatói, sőt az érdeklődők számára a nap során gyakorlati bemutatókkal is szolgáltak.

A szakmai nappal kapcsolatban véleményt kértünk a találkozón megjelent egyik siklósi építőipari cég, a Pylon Kft vezetőjétől, Hullmann Bélától, aki kérdésünkre elmondta, hogy a jövő – nem csak a műemlékvédelem, hanem az egyéb építkezések terén is – mindenképp az új és korszerű építőanyagoké, és ahhoz hogy felhasználók ezeket megismerhessék szükség van az ilyen jellegű bemutatókra, és már csak ezért is hasznosnak tartotta a találkozót.

Kótány

Biztosítási etikai kódex

A biztosítás, a biztosítók és a biztosítási szakma közmegitélésének javulásáért, a kiépülő piac magatartásnormái mihamarabbi kialakulásáért szakmai etikai- és versenykódex megalkotását tervezi a Magyar Biztosítók Szövetsége.

Az elképzelések szerint a kódex előírásai a Mabisz tagbiztosítóinak elfogadott etikai és versenyszabályait tartalmazzák, és valamennyi biztosító számára kötelező érvényűek lesznek.

A tervezett kódex megtiltja a tisztességtelen versenyt, azaz tilos valótlan tény állításával, vagy híresztelésével a versenytárs jó hírnevét, vagy hitelképességét sérteni, veszélyeztetni. A kódex értelmében nem megengedhető olyan ajánlatot tenni az ügyfeleknek, amely a versenytárssal fennálló szerződés, kapcsolat felbontására, illetve új szerződés megkötésére irányul. Tilos az ajánlathoz felmondási blankettát mellékelni.

A biztosítás etikai kódexe kartell–tilalmat is elrendel, azaz a biztosító intézetek között nem születhet olyan megállapodás, amely gátolja a piaci verseny kibontakozását.

Formabontó fizika

Nem szokványos továbbképzést tartanak csütörtökön délután Pécsett, a Testvérvárosok terei általános iskolában, ahol *Sebestyén Zoltán* vezet tréninget a megye és a város érdeklődő fizikatanárainak. A találkozón nemcsak alapkísérleteket mutatnek be, egyes kísérleti eszközöket a résztvevők maguk is elkészítenek. Ezeket később ki-ki hazatérve a saját iskolájában használhatja szemléltetéshez.

Huszonnyolcmillió dolláros megrendelés

Huszonnyolcmillió dolláros megrendelést kapott villamos távvezeték építésére a Transelektro a kuvaiti energiaügyi minisztériumtól. Az erről szóló szerződést kedden írták alá Budapesten. A Transelektro így – a korábbi üzletekkel együtt – összesen 75 millió dolláros kuvaiti rendeléssel rendelkezik.

Elmaradt a pártközi egyeztetés

Elmaradt a rendőrségi törvény pártközi egyeztetésének keddre tervezett fordulója. A tárgyalás azért hiúsult meg, mert a Szabad Demokraták Szövetsége – és a Magyar Igazság és Élet Pártjának küldöttsége nem jelent meg a Belügyminisztériumban, illetve a kisgazdapárti delegáció késve érkezett – tartalmazza a Belügyminisztériumnak az MTI-hez eljuttatott közleménye. Ebben tudatják, hogy Józsa Fábián államtitkár – mivel az ellenzéki pártok között is eltérőek az álláspontok, és így nem lett volna értelme a keddi forduló megtartásának – a tárgyalást két héttel elnapolta. A BM Sajtófőosztályának írásos anyaga kitér rá: Józsa Fábián reményét fejezte ki, hogy a távolmaradások nem politikai szándékot takarnak.

Kiss Attila Múzeum Pécsett

A novemberben megnyíló pécsi Kiss Attila Múzeum november 15-éig várja azon Baranyában élő ipar vagy képzőművészeti főiskolai végzettségű kortárs szobrász, festő- és iparművészek jelentkezését, akik Kiss Attila festőművész Törekvés utca 3. szám alatti múzeumának 1994-es kiállítási programja keretében szeretnének bemutatkozni. Érdeklődni a 324-189 telefonszámon lehet.

Képernyő előtt

Foxi Maxi színeváltozása

Óriási szenzáció! Megjött Foxi Maxi!

Az egymás haját ráncigáló két kisgyerek is megnyugszik egyszeriben. Belegöndörödnek az öreg fotelba, vékony combjaikat görcsösen összezárják, támaszkodó két karjuk a törzsük mellé szorítva, öklük a puha ülőkébe nyomódik. A civakodás könnyei felszáradtak, s lám csak, így, a fotel karfái közé préselve, enyhülő, világnagy fájdalmukban is éppen elférnek egymás mellett.

Kezdődik a mese.

A felnőttek azt is tudják, hogy ez rajzos mese amerikai, és izgató világmárka már a név is. A kicsiknek meg csupa újdonság. Foxi Maxi elnyűhetetlen egy fickó, hangja is csupa életvidám trilla, és a hang valóságos gazdája egy ismerős éteri tenor: Szuhay Balázs. Földmélyi, gigászi basszus, Várhelyi Endre kontrázza. Így volt szép és kerek a világ.

Telik-múlik az idő, fogyatkoznak az évek, de annyi balszerencse közt, oly sok viszály után sem feledhetjük ezt a hol bájos, hol izgága figurát, s vele a hangját sem.

De ahogyan múlik az idő, valami mégiscsak megváltozik. Korosodván egyszercsak arra riadunk, hogy az egykori rajzos mese már nem présel bennünket a fotel mélyébe, nevetésünk a könnyeinkkel együtt a negyedére apad, Foxi Maxi hevességében saját agressziónkra ismerünk, és ez a nevetés-negyed is kicsit hideglelős lesz, kaján és száraz, ősz hajszálaink megsokasodván éppen ezt az apadást jelzik. És túl sok, tengernyi sok a bűn a világban, múltban és jelenben, ami erre a kajánságra, erre a köhögős, száraz nevetésre, humorunknak erre a tollbokrétákat szárító apályára, majd elvesztésére okot ad.

Amíg csak egy párt vigyázott ránk, más volt a humor, és hozzáedződtünk, hogy gyakran keserves az életigenlés kedélyével töltekező, a szalonnás tokákat néha még Moszkvában is megremegtető nevetés. De nehéz szívvel is könnyű volt kinek-kinek nevetni önmagán is, nevetni a világ tragikomikumán, mert az igaznak vélt humorról az a tapasztalás élt az emberekben a legsötétebb elnyomás éveiben is, hogy az ilyen humor kegyetlenségében, szókimondásában is emberi, önmagához emel és megbocsát. Könnyű volt bolondulni a bolondért, mert az a bolond még okos volt, bölcsen fanyar, a Wilkinson-penge élességével pontos és lényegre tapintóan elegáns; könnyű volt bolondulni forró homokban sütkérező, szépségesen pucér nőiért, akik, ha kellett, ledéren tárulkoztak ki a glasznoszty hevének. Úgy hívták, Árkus József.

Az új Parabólában ismét láthattuk, mennyire más ez a nevetés most. Mennyire nehéz. Mennyire nehéz most háromszor verni vissza koholt keserűségeket az Új Ludas Matyi főszerkesztőjének – Foxi Maxi egykori hangjának – ellenlábasán, a Hócipőn, hány ellenzéki pártba kell belerúgni kevésbé elegánsan, a transzparenseket cipelők lendületével, méltóságunkat alázva; hogy ezt a plurális humort, ezt a szóvicceken döcögőt – Czakó Gábor, Nagy Feró és más, kaptafájukat elhajító szerzők leleményét – itt-ott megsüvegeljék. Mint hallottuk, az új Parabóla megelőző adását 5 millióan látták, 86 százalékos tetszési indexxel. Ha igaz, egészen elborzasztó.

Bóka Róbert

MA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából ***GYŐZŐ*** *nevű kedves olvasóinkat.*

A Nap kél 6.27, nyugszik 16.27 órakor

Hírek, tudósítások, események közölhetők 10-től 12 óráig a 410-053-as telefonszámon.

Hírszerkesztő: **CSUTI JÁNOS**

Ma 9-11 óráig panaszügyekben fogad, a 415-000-es számon hívható: **DR.DUNAI IMRÉNÉ**

Szerkesztőségi hírügyeletes 16-tól 19 óráig a 415-000-es számon: **REZES ZSUZSA**

AusztriaLottó

A 43/93. játékhét eredményei a következők:

Jackpot nyereménye 15.635.070 schilling, 3 db ötös pótszámmal, nyereménye egyenként 1.389.784 schilling, 196 db ötös nyereménye 31.908 schilling, 13.510 db négyes nyereménye 617 schilling, 260.446 db hármas nyereménye 40 schilling.

Nyerőszámok: 6 25 33 38 42 43. Pótszám: 45.

3 db Joker nyereménye 1.258.892 schilling. Joker-számok: 9 1 9 0 7 1.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, drága fiunk, testvérem

KANIZSAI JÁNOS

45 éves korában elhunyt. Temetése november 4-én 15 órakor a pécsudvardi temetőben lesz.

A gyászoló család (96735)

Időjárás

A Dunántúlon többnyire erősen felhős idő lesz, esővel. Másutt változóan felhős ég mellett néhány órára napsütésre is lehet számítani. Éjszaka többfelé képződik köd.

Vízállás: Mohács 368 cm, apadó, vízhő 9,0 fok, Őrtilos 149 cm, apadó, 4,0, Barcs 199 cm, apadó ,10,1, Drávaszabolcs 347 cm, apadó, 9,7.

Győzni

A Győző nevünk a latin victor-ból ered, de rokonságot tart az ugyancsak latin eredetű Vincével is, így jelentése: győztes, győzni. A katolikusok ma emlékeznek Porres Szent Márton domonkos rendi laikus testvérről, aki egész életében betegeket ápolt.

— **Nem lesz panasz-nap.** A Pécsi Városi Bíróságon ma a felújított Széchenyi téri épület átadási ünnepsége miatt a panasz-napot nem tartják meg. A büntető, polgári és peren kívüli irodákban az ügyfélfogadási idő 9-11 óráig tart.

— **A Városszeretők Szalonja** ma 16.30-kor tartja összejövetelét Pécsett, a Nevelők Házában, melyet dr.Olasz István vezet. Legfontosabb téma a megyeszékhely zenei élete lesz.

— **Küldetés.** A II. Vatikáni Zsinat és a világiak küldetése címmel ma 19 órakor a pécsi Kolping-házban előadást tart dr. Szennay András nyugalmazott pannonhalmi főapát.

— **Árpádházi Szent Erzsébetről** tart diaporáma-előadást Póhly János kanonok csütörtök este 6 órakor a pécsi Lenau-házban. A szöveget Mensáros László mondja, elhangzik Liszt: Árpádházi Szent Erzsébet oratóriuma.

— **Vezetőségválasztó** taggyűlést rendez ma a Megyei Kemping Klub 17 órakor a pécsi Ifjúsági Házban, ahol beszámoló hangzik el az ez évi munkáról, tájékoztatást adnak a jövő évi programról.

— **Szakvizsgára készítenek elő.** A pécsi Janus Pannonius Tudomány Egyetem Közgazdaságtudományi Kar Továbbképzési Szekciója ma 14.30-kor a mérlegképes könyvelői képesítést nyújtó szakvizsgára előkészítő tanfolyamát beindítja. Jelentkezést még elfogadnak.

— **Fortuna kegyeltjei.** A 42. heti 4 találatos szelvények egyenként 1.327.270 Ft-ot érnek. Ez a lottójáték történetében eddig egyedülálló esemény. Dél-Dunántúlon egy pécsi és egy dombóvári fogadó mondhatja magát Fortuna kegyeltjének.

— **Pécsiek aradi győzelme.** Az Aradon rendezett Frankofón Napokon a pécsi Leőwey Gimnázium francia színjátszói 3 díjat értek el Böröcz Lívia-Harangi Mária: Éjszakai kávéház c. darabjának előadásával.

— **Külön-buszok.** November 5-én Gálosfán szervezi a Pécs-Baranyai Orvos Klub a dél-dunántúli háziorvoslás helyzetét elemző fórumát, melyre a pécsi Domus-parkolóból ezen a napon 8.30-kor busz indul. A Történelmi Kisgazdapárt buszokat indít november 6-án az egyesülő kisgazdák országos nagygyűlésére: Szigetvárról 5 órakor, a komlói buszpályaudvarról 5.15-kor, a Domus-parkolóból 6 órakor.

Legfeljebb csak a szemek ismerkednek

Hétfő 21.15: zötyög a 2-es busz a pécsi Uránvárosnak. Arcok, fények suhannak, mint mikor a film pereg. Álomban viszik így az embert és árnyakkal próbál ismerkedni.

Az utasok többsége inkább fiatal: fáradtan bóbiskolnak. Alig van le- és felszálló. A csuklós részben kapaszkodom, ahogy fordul a jármű, szemlélődöm. Sokan maguk elé néznek. Magányérzet az arcokon, befelé-fordulás. Négy lány viháncol, jókedélyük nem tölti be az utasteret. Eröltetett a viselkedésük, udvarias a póz, kényszeredett a mosoly, mégis melegség árad belőlük. A fiatalság ereje tagadhatatlan. Odébb az egyik fiú turbánszerű sapkát visel, a másiknak ovál-alakban fejtetőre nyírva a haja: ennyi tűnik szokatlannak, de csak a szemnek.

Visszafelé a 22.50-es 1-es hozott Kertvárosnak. Fiatal munkások várták, akik a bányából jöttek. Nagyot szívtak a cigiből: szúrós szemmel, arcfintorral, lebiggyesztett szájszéllel, s persze mohó tekintettel lesték a lányokat. A kocsikat figyelték és ha pár érkezett a videokölcsönző elé, morogva megvolt a véleményük, hogy mindenki csak olyan nő, csak az... Mások szidtak mindent: életet, hatalmat, melót és ez a buszra-város lázongás adta alvás előtti önbizalmukat. Többen közülük a 2-essel utaztak tovább.

Az 1-esre is szálltak fel bányászok. Ketten mögöttem a gépekről, a mélyművelésről beszéltek: értően, kedvesen, mintha a gép is ember lenne. A Melinda utcánál, ahol a garázsnegyed található, zenészek kászálódtak fel. Hobó-formák voltak: intelligens arccal, mutatós szemüveggel. Nőies szépségük flegmasággal párosult. Velük szemben lányok illegették magukat, akiket két másik bányász-fiú kezdett figyelni. Csodálkozásuk ezt sugallta: – Mi a különös a gitárt szorongató társaitokban? Ezzel elfordultak, magukba roskadtak lemondóan, de kisebbségérzet nem látszott rajtuk. Számomra a ruhák, a cipők divat-béli különbsége ekkor tűnt fel élesebben és éreztem, hogy két egészen más világ érintkezett ekkor a szemvillanásokban. Elegánsan, cseppet sem fölénnyel.

A buszunk csak dohogott. Az életet, a múlást, a soha vissza nem térőt sejtette a haladása. Megszokások, előítéletek, sorsok zsúfolódtak össze pár pillanatra az utastérben, ahol csak a szemek ismerkedtek, – ha idegenek néztek egymásra –, betartva az illő távolságot.

Csuti János

A város általános és középiskolái számára meghirdetett futóverseny első díját vehették át tegnap a fehérhegyi iskolások. A közel három kilométeres távot az iskola 400 diákja közül jó 200-an teljesítették. Nyereményüket, egy színes TV-t dr. Horváth László, az OTP megyei igazgatója adta át Jedlicska Jánosnak (jobbról), az iskola igazgatójának. **Fotó: Szundi György**

Emlékmise és hangverseny

Ma délután 4 órakor emlékmise lesz a Pécsi Bazilikában. Bécs, Esztergom és Budapest után Pécsett hangzik el Schubert Német miséje a Baden-württembergi Dalosszövetség kórusának előadásában *Augsburger-Rónay István* halálának 100. évfordulóján.

Augsburger-Rónay István (1840–1893) Pécsett érettségizett, s mint apatini esperest a Liberális Párt listáján 1875–től háromszor választották be a budapesti Parlamentbe.

Este 7 órakor a Leőwey Gimnázium dísztermében tartanak emlékünnepséget. Énekel a baden-württembergi kórus. Közreműködik *Elisabeth Haumann* szoprán és *Günter Krieger* zongora.

Jogi tanácsadás

Ma délután 5-6 óráig jogi tanácsadást tartunk szerkesztőségünkben, (Pécs, Rákóczi u. 34.), a földszinti hirdetésfelvevő irodában.

Körzeti TV-adás

Ma, 18.20., TV 2. Halottakra emlékezünk: bemutatjuk a szentlőrinci ravatalozót. Reinkarnációs tréningen. Megszületett a Regionális Fejlesztési Alapítvány. Jelentkezési határidő a Gandhi Gimnáziumba, *Schrammel Imre* Kossuth-díjas kerámikus 60 éves, *Demjén Ferenc* az Ambassador díjról.

Közlemények

A Nyugdíjas Egyesület Klubja eszperantó nyelvtanfolyamot indít pénteken 14 órakor Pécsett, az Apáca út 15-ben. Jelentkezni ma 14 órakor lehet a klubban.

Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése legutóbbi ülésén elfogadta a város pótköltségvetésének, a Szigeti városrész rendezésének, a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló rendeletnek, valamint az első lakáshoz jutók évi támogatási rendszeréről szóló törvénynek módosítását. Az elfogadott rendeletek október 31-től hatályba léptek.

A PÉTÁV igazgatója, dr. Hernády Alajos és műszaki helyettese, Gasz Zoltán holnap csütörtökön 5 órától rendelkezésére áll egyedi vagy közösségi problémáinak megbeszélésére.

Az **ÖTÓRAI TEA** keretében a konzultációra a Zöld-fa Ferencesek utcája 32. sz. alatti irodájába kerül sor. A jelzett időben a 333-282 telefonon is rendelkezésére állnak a szakemberek.

Rendezvények

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közösségének programja kezdődik ma 17 órakor a pécsi MÁV-szállóban.

Jógatorna indul ma 17 órakor a pécsi Ágoston téri Iskolában.

Jogsegélyszolgálatot tart a Munkáspárt ma 18 órakor Pécsett, a Németh László ú. 16-ban.

A Pécsi Magyar-Spanyol Társaság ma 18 órakor tartja foglalkozását a JPTE Szántó Kovács János úti kollégiumában.

A Magyar Zongorás Trió koncertezik holnap 19 órakor a pécsi Művészetek Házában.

Ma 17 órakor divatbemutatót rendez a Grácia Stúdió Pécsett, a Széchenyi tér 9-ben.

— **Emléktáblát** avat ma 14 órakor a Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület az Egyetemi Tanári Bérház falán, a Vargha Damján u. (volt Kilián Gy. u.) 4-ben.

— **Gitár-duó** ad elő ma 20.30-kor a pécsi Áfium-étteremben, a Bizományi szomszédságában. A most szerveződött Jazz Klub vezetői Kóczián Tibor és Juhász Kornél flamenco-, jazz- és blues-darabokkal szerepelnek.

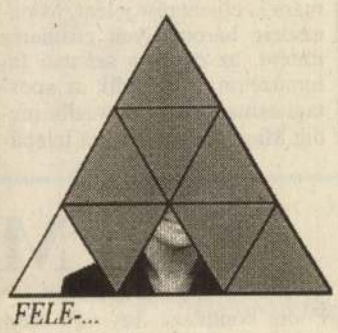

FELE-...

Egészségügyi szolgálat

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermek belbetegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt sellyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, kórházi felvételt igénylő gyermekfülészeti betegek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika; páros napokon: a Megyei Gyermekkórház látja el; Pécs és Baranya m. egész területéről érkező betegeknek.

Pécs város lakossága részére felnőtt belgyógyászat: Megyei Kórház III. sz. Belgyógyászata. Sebészet, baleseti sebészet: Megyei Kórház. Égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet. Pécs város és a csatolt községek neurológiai betegeinek felvételét a Neurológiai Klinika; pszichiátriai betegek felvételét a Pszichiátriai Klinika látja. Mindennapos akut urológiai ellátás és felvételes ügyelet: POTE Urológiai Klinika. Szemészeti betegek ügyeleti ellátása 17 órától: POTE Szemészeti Klinika. Orr-fül-gégészet: POTE Orr-Fül-Gégeklinika (Munkácsy M. u.)

ÉJSZAKAI KÖRZETI ORVOSI ÜGYELET

Pécs város felnőtt lakossága részére egy helyen a Lánc utcai rendelőintézet földszinti ügyeleti helyiségeiben minden este 7 órától másnap reggel 7 óráig. Telefon: 414-347.

Fogászati ügyelet minden este 7 órától másnap reggel 7 óráig a Lánc utcai rendelőintézet földszinti ügyeleti helyiségeiben, gyermekek részrée is. Telefon: 414-347.

Gyermeklakosság részére egy helyen, a Gyermekklinikán, Pécs, József A. u. (bejárat a Bajnok utca felől) délután 5 órától másnap reggel 7 óráig. Telefon: 310-938.

ÉJSZAKAI ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK

Pécs, Lánc u. 20. 10/8. sz. gyógyszertár; Pécs, Bajcsy-Zsilinszky u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár.

SOS-ÉLET telefonszolgálat díjmentesen hívható a 412-390-es számon, este 7 órától másnap reggel 7 óráig.

Pécs város éjszakai ügyeletes állatorvosa dr. Kovács István Pécs, Rákóczi út 13/b. T.: 333-074.

A MMSz pécsi csoportja ingyenes orvosi rendelései bárki részére beutaló nélkül igénybe vehető Pécs, Janus Pannonius u. 6. szám. alatt: 9-13-ig szoc. tanácsadás, 14-17-ig belgyógyászat, 17-18-ig cardiológia, 18-19-ig fájd. amb.

MMSZ jogi tanácsadószolgálat naponta 17-19 óráig.

Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Pécsi Iroda Pécs, Konzum Irodaház. Tel.: 72-312-277/17 m. Félfogadás naponta 11-13 óráig.

☎ 325-480 MECSEKTRADE RT.
Pécs, Nyugati Ipari út 1.
ÚJRA MECSEKTRADE HÉT
november 1-6-ig
MÁR CSAK 4 NAPIG!
HA EZEN A HÉTEN ÁRUHÁZUNKBAN 2.000 Ft FELETT VÁSÁROL AZ ENGEDMÉNY 5 %!
HA MECSEKTRADE KÁRTYÁVAL VÁSÁROL az engedmény 10 %!
+ NYERHET EGY DELONGHI OLAJSÜTŐT!
Ajánlataink:
Vegyi- és háztartási osztályunkon:
- festékek, higítók, ecsetek
- üvegáruk, tapéták
- mosóporok, öblítők, mosogatószerek,
- illatszerek, gyermekápolási cikkek, gyermekjátékok
- PVC műanyag padlók 660 Ft/m²
- műanyag poharak, műanyag evőeszközök
Szerelvény osztályunkon:
- fitting áruk
- komplett fürdőszoba garnitúrák vására.(bahama, manhattan, bermudakék, wisperkék, wisperrózsa színekben)
- csempék, padlólapok (spanyol és olasz minőség)
- nyugatnémet 1 karos csaptelepek nagy választéka
- radiátorok (DeLonghi, hajdúsági és dunafer típusokban)
- gázkazánok - FEG (C-12, C-18, C-24), DeLonghi SZIESZTÁK
- padlószőnyegek: szürke, zöld, kék, rózsaszín színekben 960 Ft/m² nyugatnémet minőség, gumírozott aljjal
Műszaki osztályunkon:
- DeLonghi termékek (univerzális tisztítógép, porszívók, olajsütők stb.)
- hűtők, fagyasztók (Zanussi-Lehel, Philips Whirlpool)
- hajdusági bojlerek, vízmelegítők
- televíziók, videók, rádiós magnók, CD-k (VIDEOTON, SHARP, ORION, PHILIPS, SONY, DUAL, HITACHI)
- magnó- és videokazetták
- konyhai elektromos kisgépek (MOULINEX, SEVERIN)
- mosógépek, centrifugák
Építőtelepünkön alaptól a tetőig mindent megvásárolhat:
- zártszelvények 20 x 20 x 1,6 - 90 x 50 x 3 minden méretben — 52 Ft-66 Ft
- betonacél 12-14-es — 39-48 Ft
- feketecsövek varratos 1/2", 3/4", 1" — 115-198 Ft
- varrat nélkül 1/2", 3/4", 1" 5/4" — 115-230 Ft
- horganyzott csövek 1/2", 3/4", 1" — 148-260 Ft
- horganyzott gépfonat 125-ös, 150-es
SORSOLÁS: SZOMBAT 12.00 óra
NYEREMÉNYESŐ! FŐDÍJ: DeLonghi forgókosaras, olajtakarékos olajsütő
Látogasson ki hozzánk! Számoljon! Velünk jól jár!
Kárpótlási jeggyel is fizethet!
Várjuk kedves vásárlóinkat!
Nyitva: hétfő-péntek 8.00-17.00 óráig, szombat 8.00-12.30 óráig

Mendele Ferenc

Műemlékvédelem 1994/2.

forma. A metszet hitelességét igazolják régészeti tények, mint pl. az árnyékszéktornyok bizonyítottan egyszintes volta; írásos adatok, mint pl. a belső teremben a boltozat beszakadásának 1543-as időpontja; illetve az 1595. évi ostrom után készült metszetek. A metszetek hitelességéről cikket közöl a Műemléki Szemle 1993/1. száma „Esztergom hiteles ábrázolásai 1595-ből" címmel.

A palota helyreállításának másik meghatározó régészeti kérdése az ún. Vitéz Jánosféle nagyterem. Az eddigi feltételezések szerint Vitéz János érsek elbontatta a 9,0 m széles, 47,0 m hosszú dunai nagyterem hosszfalát, majd 6 m-rel kintebb új várfalat építtetett. Az így kialakuló csaknem 17,0 m-es fesztávot vonóvasas faboltozattal fedte le. Az elképzelés legnagyobb baja az, hogy az „elbontott" fal maradványai 70–80 cm magasságban ma is állnak a jól megfogható padlószint fölött. Egyik korabeli utazó sem említi a faboltozatot, illetve sík födémről írnak, és külön kiemelik a teremből nyíló Sybilla-kápolna boltozott voltát. A „nagyteremmel" kapcsolatos régészeti-építészeti kérdésekről a Műemlékvédelem 1994/1. száma közöl cikket „Néhány építészeti kérdés Vitéz János esztergomi palotájáról" címmel.

A helyreállítási program harmadik nagy kérdése a Vitéz-nagyteremhez kapcsolódó dunai lodzsasor. Annak ellenére, hogy a lodzsa léte kézzelfogható régészeti tényeken alapszik, kérdésnek kell tekinteni, mert a rekonstrukciójához jelenleg nincs kellő adatunk, illetve a hegyoldalon folyó ásatások az ismereteinket nagymértékben módosíthatják. A mellékelt makett-fotó ezért csak az épület tömegformáját tartalmazza, mert a lodzsa megtervezésével véleményem szerint még várni kell. A végleges tető védőtetőként sokat segíthetne az állagvédelemben, a kutatásban és a remélhetőleg mihamarabbi helyreállításban.

A hegyoldali ásatáshoz kapcsolódik a címben megfogalmazott kérdés, hogy „hol lehetett Vitéz János függőkertje?"

A függőkertről Bonfini a következőképpen számol be: „...meleg és hideg fürdőkamrákat és kettős kertet létesített, amelyet oszlopokkal és felettük húzódó folyosóval koronázott. A két kert közé a szikla mellett kerek tornyot építtetett, különböző termekkel és szobákkal, felül kilátó erkélyekkel ékesítette, és kisebb házikót létesített, amelyben szívesen tartózkodott, mert az a Dunára nézett, és pompás kilátást, illetve a kertek élvezetét nyújtotta."

A hegyoldalon folyó ásatás két feladatot tűzött maga elé. Az egyik a már korábban említett Vitéz-lodzsa legurult köveinek megtalálása, a másik a függőkertek feltárása a szeles dunai hegyoldalon, amelyre egyébként a palota három árnyékszéktornya is nyílik.

Az utóbbi cél érdekében az ásatáshoz a földelhordás technikáját választották. Több tízezer köbméter földszikláig történő elhordása után bebizonyosodott, hogy a függőkert itt nem lehetett.

Véleményem szerint a függőkerteket az ún. Lipót-teraszon kell keresni, amelynek Vitéz János dolgozószobájával közvetlen kapcsolata van, DK-i tájolású, és a legnagyobb része a dunai széltől is védett. A Fehér-toronyban megtalálhatók a Bonfini által idézett különböző nagy termek és szobák is. A másik kert pedig a lakóudvar lehetett.

A hegyoldalról a föld lehordását a szikláig a statikus tervezők írásban ellenezték. Megállapítható, hogy a homokkő máris mállik, és a hegyoldalról akadálytalanul lerohanó vizek is több helyen kárt okoztak. Az eddig elhordott több tízezer köbméter föld több tízmillióba kerülhetett, ami sokkal több, mint amit a végveszélyben lévő palotára költhettünk. Sajnos a föld elhordásához szükséges út kedvéért a Víziváros északi falának egy szakaszát is elbontották.

A hegyoldal ásatására természetesen szükség van a lodzsa köveinek megtalálásához, de földforgatással és nem földelhordással, illetve a földegyenleg betartásával. Az esetleg fölöslegessé váló földet a málló sziklák takarására kellene felhasználni.

Az esztergomi palota helyreállítása igen bonyolult, nehéz feladat. A helyreállítási tervekhez ezért részletesen kimunkált hiteles tényeken alapuló régészeti dokumentáció szükséges. Ennek hiányában félő, hogy az új programterv is a korábbi hat sorsára jut, ami további késedelmet jelentene a szomorú állapotban lévő palota helyreállításában.

Móga Sándor

Mendele Ferenc
1934–1994

Mendele Ferenc, Ferink, többünkkel együtt a pályakezdő jó barát elment, meghalt, itthagyott.

Rámeredek ezekre a csúf igékre, s nem tudom, hogyan írhattam le ezt az ostobaságot. Ő tette volna ezt, aki hamiskás mosollyal adta tudtunkra, hogy százhuszonhét évet fog megélni! Na jó, mondta, lehet hogy csak százhuszonhatot. Vaskemény szervezete alig látott orvost, gyógyszert csak hírből ismert. Egyszer együtt voltunk szemorvos sógornőjénél. Neki is – hiába, múlik az idő – már olvasószemüveg kellett. Mosolyogtam rajta, milyen gyerekesen röstellkedett, hogy vele mik történnek: orvoshoz kell menni, szemüvegért, szörnyű!

Pályáját – a gimnáziumi jeles és a nívós egyetemi évek után – a Műegyetemen kezdte Vargha Laci „bácsi" (Istenem, mily régen nincs már ő sem) keze alatt. Innen is hozta magával későbbi munkáihoz azt a nagyfokú igényességet és precizitást, amivel végezte azokat. Ez viszont nem kedvezett a reflexmozgásnak és a flott könnyedségnek, amelyek olykor óhatatlanul szükségesek lehetnek, például vezetői beosztásban. Tíz éven keresztül voltam közvetlen munkatársa igazgató korában, mint titkárságvezető az OMF színeiben. Láttam végtelen jóindulatát, tisztességét, töprengéseit, amelyek olykor bénítóan hatottak rá. Ő nem vallotta azt a nézetet, hogy

a rossz döntés még mindig jobb, mint a nem döntés. („Majd azt mondom, hogy változtak a körülmények" – mondja ilyen elhamarkodott esetekben sok vezető.)

De kissé előre szaladtunk. Mikor Mendele Feri, már igen korán, átkerült az akkor nemrégiben alakult Országos Műemléki Felügyelőséghez, kialakult érdeklődést és ismeretanyagot hozott magával a népi építészet vonatkozásában.

Eleinte – még az ötvenes évek végén – más volt az OMF szerkezete. Feri is, mint mások, igazgatott és tervezett is egyszerre. Majd különváltak az inkább ügyintézős igazgatás és a tervezés osztálykeretei, és ő a műemléki tervezést választotta hivatásul. Természetesen e területen is a népi építészet dominált nála.

Korai munkáinál (Ráckeve: hajómalom, Nagyvázsony: Schumacher-ház) pár évvel később, a hatvanas évek közepe táján teljesedik ki alkotókészsége olyan helyreállításokkal, mint amilyenek a kiskunhalasi szélmalom, a pankaszi harangláb, a szendrői festőház vagy a balatonkenesei Táncsics u. 25. – egyetlen emeletes parasztházunk – munkálatai.

Példamutató volt három kis falusi templomunknak, Csempeszkopácsnak, Egregynek, Szamostatárfalvának helyreállítása. Különösen az egregyi templom az, amelyben a legjobban érezzük Mendele Ferenc nagyfokú gondosságát az eredeti történeti hangulat megőrzésében.

Nem volt idegen számára más típusú műemlékek helyreállítása sem. Ezek már valamelyest későbbiek, a hetvenes évekbeliek, mint amilyen a dunaföldvári vár (Nándori Klárával) vagy a simontornyai vár, amelynek tervezési munkáinál Horler Miklósnak volt értő segítője.

Ezeken kívül Mendele Ferenc jelentős publikatív tevékenységet is kifejtett, százat meghaladó cikk, tanulmány, ismertetés bizonyítja ezt. De kivette részét a felsőfokú oktatásban is.

Az imént jelzett működése élénk volt a legutóbbi időkig. Noha tervezési munkákat is végzett szinte napjainkig (Siklós: dzsámi), egy időre félre kellett tennie a vonalzót, midőn vezetői feladatai kötötték le. Még igazgatóhelyettesi szobájába, mint hű kutya, követte őt rajzasztala, az igazgatói szoba ajtajainál, sajnos, visszafordult.

Nagyon erős volt benne a munkaszellem. Voltunk együtt felmérésen, ahol mellette nem lehetett ábrándozni, mert szólt: „Mi az, öregem, elaludtál?" A munka tiszteletét, azt hiszem, a szülői házból hozta a munkát végző ember tiszteletével együtt.

Büszke vagyok rá, hogy munkatársa lehettem. Halála tanulsággal szolgálhat: jobban kell egymásra vigyáznunk, egymásra figyelnünk, megismerni és megérteni egymást.

Egy zsákutcába vezető úton visszafordulva, társadalmunk most a haladás új útjait keresi. Nem szükségszerű, hogy ennek az útnak szenvtelenebbnek és érzelmileg sivárabbnak kell lenni – az olykor álhumánus – réginél.

Ilyenkor szokták mondani és leírni azt, hogy nem felejtünk el. De bizony felejtünk, Feri, mert a memória gyengül és végül el is enyészik gazdájával. A művek azonban fennmaradnak, és ezekben él valójában tovább az alkotó ember.

Császár László

TÁJÉKOZTATÓ

CSÁSZÁR LÁSZLÓ KÉPEIHEZ

Megnyitó az OMvH-ban 1994. március 11-én megnyílt kiállításhoz

Amikor Császár László felkért arra, hogy e kiállítását nyissam meg, az azonnali és természetes „igenre" emberségének, szakmai tudásának és szakmaszeretetének régi idejű ismerete késztetett. Hogy valóban milyen feladatra vállalkoztam, valóságos ismereteim alig voltak. Azt, hogy rajzol, persze tudtam Róla, ám hogy mit, miként, milyen kvalitással, nem is sejtettem.

Az építészeti grafika – nálunk még „soványan", külföldön azonban immáron évtizede – új reneszánszát éli mint a művészi „önmegvalósítás" egyik formája (tegyük hozzá: nagy múltú formája) és mint nagyon is eladható műfaj. Az építészettel való foglalkozás – s persze kiemelten az építészeti tervezés – a gondolat szabad térbeli mozgásának – költőiben és líraiban szólva – a **Teret** és **Formát** képzelő szellem szárnyalásának „materializálódását", rögzítését evidensen párosítja primer feladataival. Magyarán szólva: az építészt, ha némi kézügyessége van, természetes szándék vezérli az őt körülvevő környezet s az általa képzeletben formált térvilág papírra vetésére.

Nehéz megtalálni, kimutatni azt a mértéket, azt a vonalat, amely e „foglalkozási ártalomnak" is kezelhető és nevezhető rajzolgatás, valamint a saját, immáron szakmánk gyakorlásától független, attól elszakadó és önálló értékteremtő erővé átalakuló művészi önkifejezés között húzódik. A szépen, ügyesen rajzoló építész – s az építészet valamilyen területét főfoglalkozásként bejáró, mívelő – s e cselekedeteivel paralel léptékűt alkotó „képíró" művész között nem is nagy a különbség. Talán csak az és annyi, ha a kép a hű ábrázolat fölött saját, karakteres, egyedi mondanivalóval rendelkezik.

Császár László esetében – számomra e kis kiállítás tegnap délutáni megtekintése óta egyértelműen – a második kategória érvényesül. Képeinek többsége messze túllép az ábrázolás egyszerű (egyébként nem lebecsülendő) igényén és határán. Ha egyetlen szóval kellene jellemeznem e munkák lényegét (persze aligha lelhető meg bármely ilyen esetben is ez az egyetlen igazságú szó), azt mondanám, hogy meglepett az a tömörség, az a magától értetődő szerkesztettség, amely ceruza- és tollrajzait – de akvarelljeit is – egy karakterbe fogja. Lehet, hogy a tömörség jelzője helyett a súlyosságot, a statikusságot kellene használnom – s már az első képnél – a kis „családi" sorozatot indító, Nagy Istváni léptéket idéző „Nagyanyó"-nál. De ez az ösztönösen összefogottra komponált habitus lengi be a „Dórika olvas" című hallatlanul finom filetoll-krokit, a „Dórika szoptat" bravúros rajzolatát, a „Péter alszik" és az egészen nemes humorú „Péter fagyizik" vázlatát. Nehéz „csendje" van az ASSISI tetők, a FIRENZE nevezetű toll- és ecsettechnikájú tusgrafikáknak, vagy a szintén ASSISI tetőknek titulált ceruzarajznak. Külön és kiemelten kell szólnom a kiállított akvarellekről. E csoporton belül is aláhúzva a „Havas táj", a „Hollókői tetők" és az „Őszi köd a folyón" c. képek professzióját és költőiségét. Igen szépen használt vegyes technikák bukkannak fel a „Patakparti naplemente" és a „Tavasz" papírjain. Az előbbin az igen frissen és tudatosan használt guache, az utóbbin az akvarell és a pasztell szokatlan testvériesülése által.

Császár Lászlónak vannak kedvenc témái, kedvenc területei, így Csesznek vára vagy a Káli-medence. Együtt és beleérző otthonossággal mozog e helyeken, bár e nagyon tág hatású mozgásterébe belefér néhány igen jól megoldott aktrajz és pasztell is. S szomorú, nemes és szép megemlékezés a nemrég és oly korán eltávozott barátra és munkatársra – Mendele Ferencre – a Turistvándi vízimalom képe.

Öröljünk együtt ennek az igen szép kis kiállításnak, csodáljuk azt a belefeledkező és a rajzolás aktusa által – is – felfedezőrácsodálkozó csendes és szemérmes meditatív boldogságot, amelyet a képek árasztanak magukból, s kívánjunk mindannyian Császár Lászlónak még nagyon sok ekként megszerezhető, joggal kérdemelhető boldog alkotó órát-percet-pillanatot, amelyet majd egy elkövetkező kiállításon újra megoszt velünk, talán tágabb s publikusabb környezetbe helyezve.

Finta József

MENDELE FERENC NÉPI ÉPÍTÉSZETI MUNKÁSSÁGA

Múzeumlétvedelem
1994/2.

Tudományos Akadémia Történeti Kutató Intézet

Mendele Ferenc 1934-ben Beremenden, Baranya megyében született, és ott töltötte gyermekkorát. Onnan hozhatta magával a magyar falu szeretetét. A népi építészettel már egyetemi hallgató korában eljegyezte magát, és e vonzalomban biztosan szerepe volt gyerekkori élményeinek is. A jó képességű, az építészi vénát és a tudományos munkához szükséges alaposságot magában szerencsésen egyesítő építészhallgatónak a magyar építészettörténetet a népi építészet legkiválóbb kutatója, dr. Vargha László adta elő, aki a népi építészetről is fakultatív előadásokat tartott, sőt a tárgya iránt komoly érdeklődést mutató tehetséges hallgatókat bevonta a tudományos munkájába is. Így Mendele már 1956-tól, negyedéves korától a vidéki kiszállásokon, épületfelméréseken nemcsak az elmélettel, hanem a valósággal is hamar megismerkedett. Ezek az élmények egész életére meghatározóvá váltak. Tanára, látva képességeit és kitartó szorgalmát, tudományos diákköri munkára biztatta. Választott témája Örvényes (Veszprém m.) népi építészete volt, bölcsen – minden valószínűség szerint Vargha László útmutatása alapján – leszűkítve az építőanyagok és a szerkezetek vizsgálatára. A helyszíni adatgyűjtést 1956–57-ben végezte, és 1958-ban beadott tudományos diákköri pályázatával első díjat nyert. Talán különösnek látszik, hogy egy hallgatói pályamunkával ennyit foglalkozunk. De aki ismeri ezt a tanulmányt (amely rövidített formában a Ház és Ember 3. számában, 1985-ben jelent meg), biztosan egyetért azzal, hogy valóban tudományos munkáról van szó, amely az azóta eltelt három és fél évtized alatt megőrizte értékét, és bizonyos szempontból forrásmunkának számít.

Ilyen előzmények után nem meglepő, hogy 1958-ban a frissen diplomázott építészt tanára azonnal maga mellé vette. Szerencsés véletlen folytán adódott erre lehetőség, ugyanis a Művelődésügyi Minisztérium éppen akkor bízta meg a Néprajzi

1. Mendele munka közben

2. Nagyvázsony, Schumacher-ház

3. Vitka, Hunyadi u. 2.

4. Turistvándi, vízimalom

5. Szamostatárfalva, ref. templom

6. Kiskunlacháza, szélmalom

7. Hollókő, falukép

Múzeumon keresztül dr. Vargha Lászlót hatalmas, kéziratban levő kutatási eredményeinek feldolgozásával. A munka – két további munkatárs közreműködésével – nagy lendülettel indult, amiben nem kis érdeme volt Mendelének, a fiatal „csoportvezetőnek". Másfél év alatt tekintélyes anyag készült el, mintaszerűen dokumentálva. Sajnos, az ígéretesen induló és rövid idő alatt szép eredményeket felmutató munka anyagi támogatását kicsinyes gáncsoskodások miatt 1959 végén megszüntették. Ezért került Mendele Ferenc – Vargha László ajánlására – 1960 elején az Országos Műemléki Felügyelőségre.

Itt rövid ideig a tudományos osztályon a népi építészet elméleti kérdéseivel foglalkozott, majd hamarosan a tervezési osztályra került. Tervezési gyakorlata ugyan még nem volt, de a Vargha László mellett – hallgatóként majd munkatársként – töltött három év olyan alapvető elméleti és gyakorlati alapot adott neki, amit mint műemlékhelyreállítások tervezője, kitűnően tudott kamatoztatni.

Egyik első munkája a nagyvázsonyi Schuhmacher-ház volt, amely egyben az ország első szakszerűen helyreállított népi műemléke (1961–62). Ezután szatmári munkák sora következett, egy vitkai parasztház helyreállítása (Román Andrással), a tiszacsécsei Móricz Zsigmond-emlékház, a turistvándi vízimalom és nem utolsósorban a népi építészethez sok szállal kötődő szamostatárfalvi templom. Mindegyik példaértékű, de műemlékvédelmi szempontból kiemelkedik közülük a talán legkevésbé látványos vitkai ház. Mendele már a Schumacher-háznál látta, hogy a helyreállított műemlék további sorsa szempontjából milyen nagy jelentőségű, hogy az megfelelő funkciót kapjon. Legjobb, ha az épület rendeltetése változatlan marad. Ezt Vitkán gyakorlatilag sikerült megvalósítani: az épület első, műemlékileg értékesebb részét védőnői lakásként hasznosították. Viszonylag nagyobb átalakítás csak a hátsó szakaszon készült, ahol – az egykori, elpusztult magtár tömegét követő modern toldalékot is az épülethez kapcsolva – egészségház létesült. Az 1962–64-ig

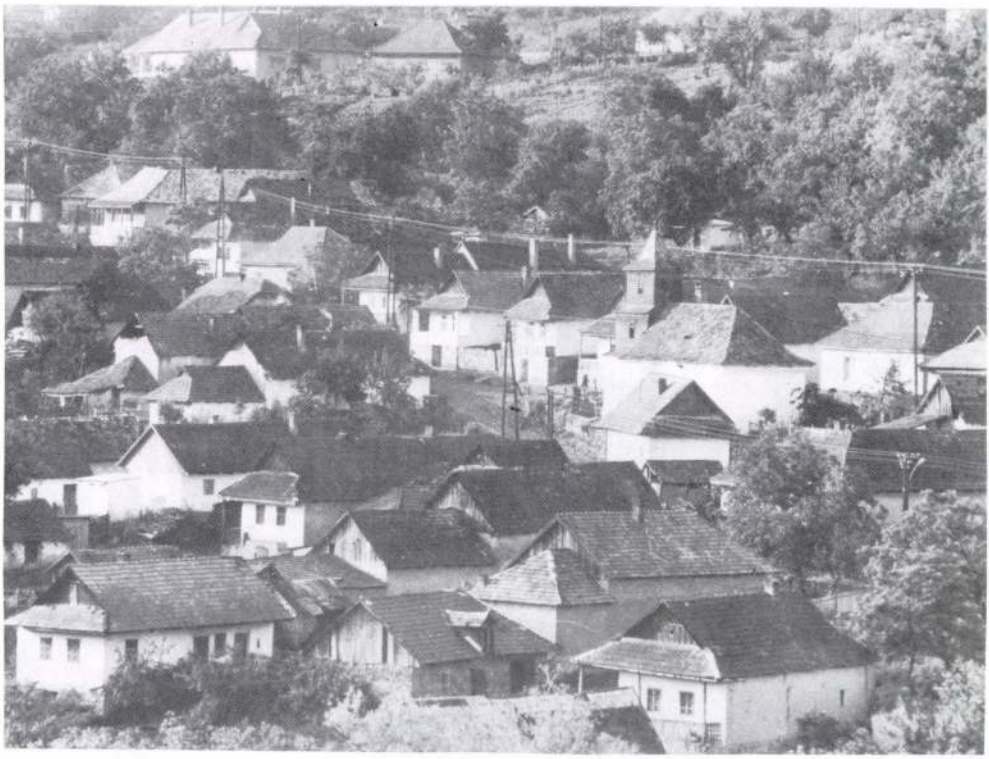

8. Hollókő

készült helyreállítás a népi műemlékek hasznosításának és korszerűsítésének hazánkban első és egyben kiemelkedő színvonalú példája.

Már Vargha Lászlóval végzett munkái is, de mégis elsősorban a turistvándi vízimalom helyreállítása a népi ipar emlékeire terelte figyelmét. (Az OMF-nél egyik első munkája volt a ráckevei hajómalom helyreállítási terve.) Később további lehetőségei voltak ilyen irányú, sok technológiai ismeretet is kívánó munkák végzésére, amikor az ő szakszerű tervei alapján valósult meg a kiskunhalasi és tési Held-féle szélmalom helyreállítása.

Nem lehet itt célunk Mendele Ferenc műemlék-helyreállítási munkáinak leltárba vétele. Ezért rátérünk egy-egy olyan területre, amely legalább ennyire jelentős: a népi műemléki együttesek védelmére. Talán kezdettől, de legkésőbb műemlékvédelmi tevékenységének első éveiben, a hatvanas évek elején felismerte, hogy nem elegendő az egyes műemlékek védelme, sőt az néha szinte groteszk helyzeteket teremthet (így emlegette Petőfi kiskőrösi szülőházát). A hatékony műemlékvédelemnek együttesekben kell gondolkodnia. Hollókő – ma a Világörökség része – megmentése nagyrészt az ő nevéhez fűződik. Szívósan küzdött a teljes Ófalu településszerkezetének – nemcsak a külön is védett épületeknek – megmaradásáért. 1961-ben (N. Waigand Máriával) készített első tanulmánytervének megvalósítását sajnos szakmabeli értetlenség is akadályozta, de a jó ügy érdekében a szerény, halk szavú Mendele elszántan tudott küzdeni.

Nincs talán az országban olyan népi építészeti együttes, amelynek kutatásában, védetté nyilvánításában vagy rekonstrukciójában ne lett volna szerepe – eleinte a konkrét munkában, később mint nagy szakmai tapasztalatai folytán biztos ítéletű vezetőnek a munkák irányításában. Itt most csak megemlítjük Tihany, Szigliget, Fertőrákos, Szalafő, Csongrád védett együtteseit, amelyek mindegyikéről elmondhatjuk a fentieket.

A hetvenes években vita bontakozott ki arról, hogy a népi műemlékek helyszíni fenntartása, vagy szabadtéri múzeumba telepí-

9. Pankasz, harangláb

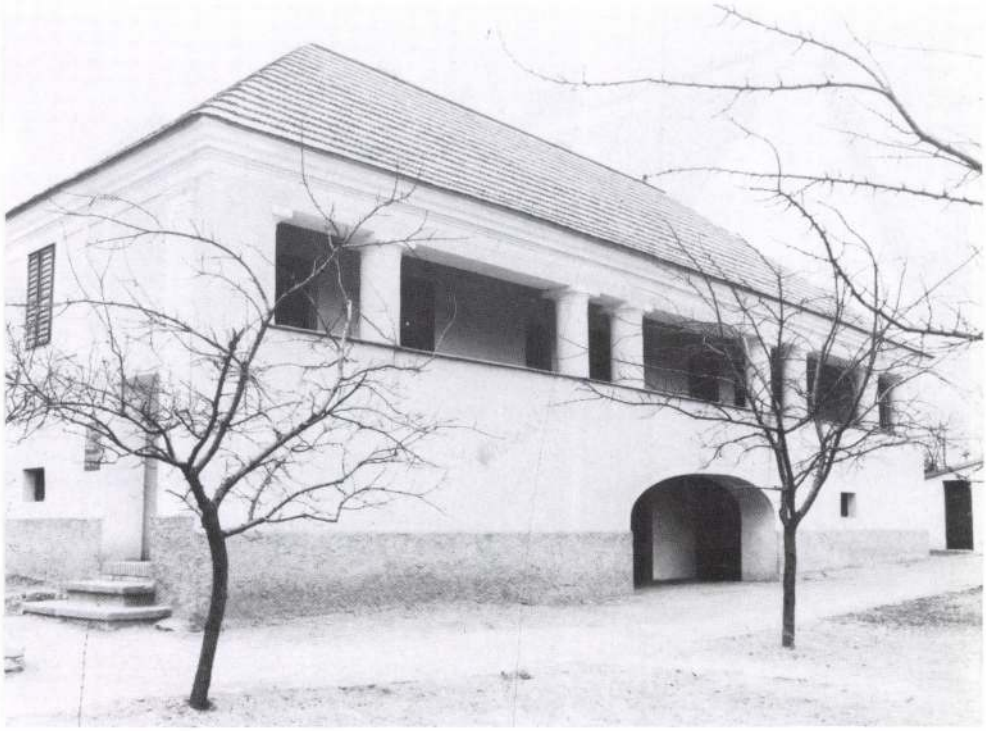

10. Balatonkenese, parasztház (helyreállította Mendele Ferenc)

tése-e a helyesebb megoldás. Ő a szélsőséges nézeteket elvetve, kezdettől fogva a már általánosan elfogadott helyes elvet képviselte: lehetőség szerint az emlékeket in situ kell megőrizni – lehetőleg együttesekben – de a realitásokat, a fenntartás nehézségeit, valamint a didaktikus szempontokat is figyelembe véve, a szabadtéri néprajzi múzeumok létesítése is helyes, sőt fontos. Ebben az időben a szabadtéri múzeumokkal kapcsolatban is nagy tapasztalatokkal rendelkezett már, mivel több ilyen intézmény létrehozásában vállalt kisebb-nagyobb szerepet, így a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban is, amelynek indulásánál még a műszaki feladatok, munkák irányítása is az ő vállán nyugodott (a kivitelező a kezdeti időkben az OMF volt). A Nyíregyháza-Sóstói Falumúzeum tanulmánytervét pedig ő készítette (Erdélyi Zoltánnal).

Tervezési munkái, később a műemlékvédelem irányításával kapcsolatos szerteágazó feladatai nem vonták el – igaz, nagyrészt szabadidejének feláldozása árán – korán megkezdett tudományos munkájától sem. Publikációinak nagy része ugyan tervezési munkáinak ismertetése, de ezek a szokásosnál jóval nagyobb tudományos alapossággal készültek, bemutatva a történeti hátteret, az épület múltját, változásait, a helyreállítás elveit és tapasztalatait, tanulságait is. Kiemelkedik ezek közül is a Hollókőről szóló, 1972-ben megjelent könyv, amelyet ő szerkesztett, és nagy részét ő is írta meg.

Továbbfolytatta önálló, nem egyes feladataihoz kapcsolódó tudományos munkáját is. A hatvanas években Szatmárban végzett kutatásokat, és elkészítette Komárom megye – sajnos máig kéziratban őrzött – műemléki topográfiájának népi építészeti anyagát. Az ilyen, kevés dicsőséggel, de annál több fáradsággal járó „aprómunkát" vezetői beosztása idején sem vetette meg. A hetvenes évek második felében ő készítette el a Nyírség több tucat községének népi építészeti leírását a Szabolcs-Szatmár megyei műemléki topográfiához. De hivatalos útjain, sokszor más irányú munkájának végzése köz-

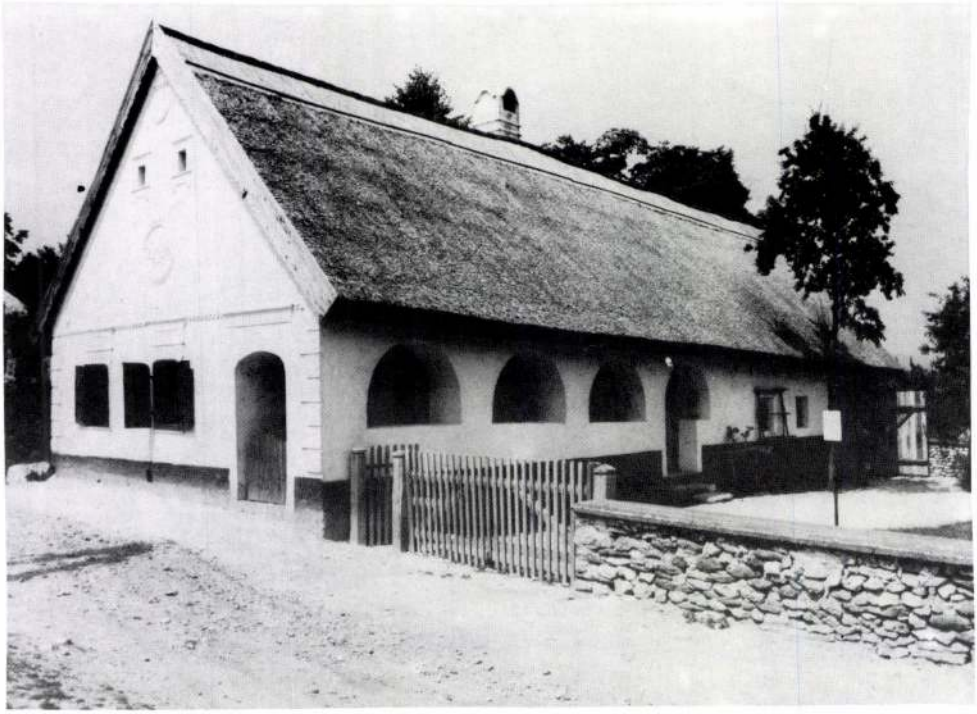

11. Nagyvázsony, Schumacher-ház az udvar felől (helyreállította Mendele Ferenc)

12. Pécs, Málom, r.k. templom

13. Hollókő, házsor (Mihalik Tamás felvételei)

14. Csempeszkopács, r.k. templom (helyreállította Mendele Ferenc)

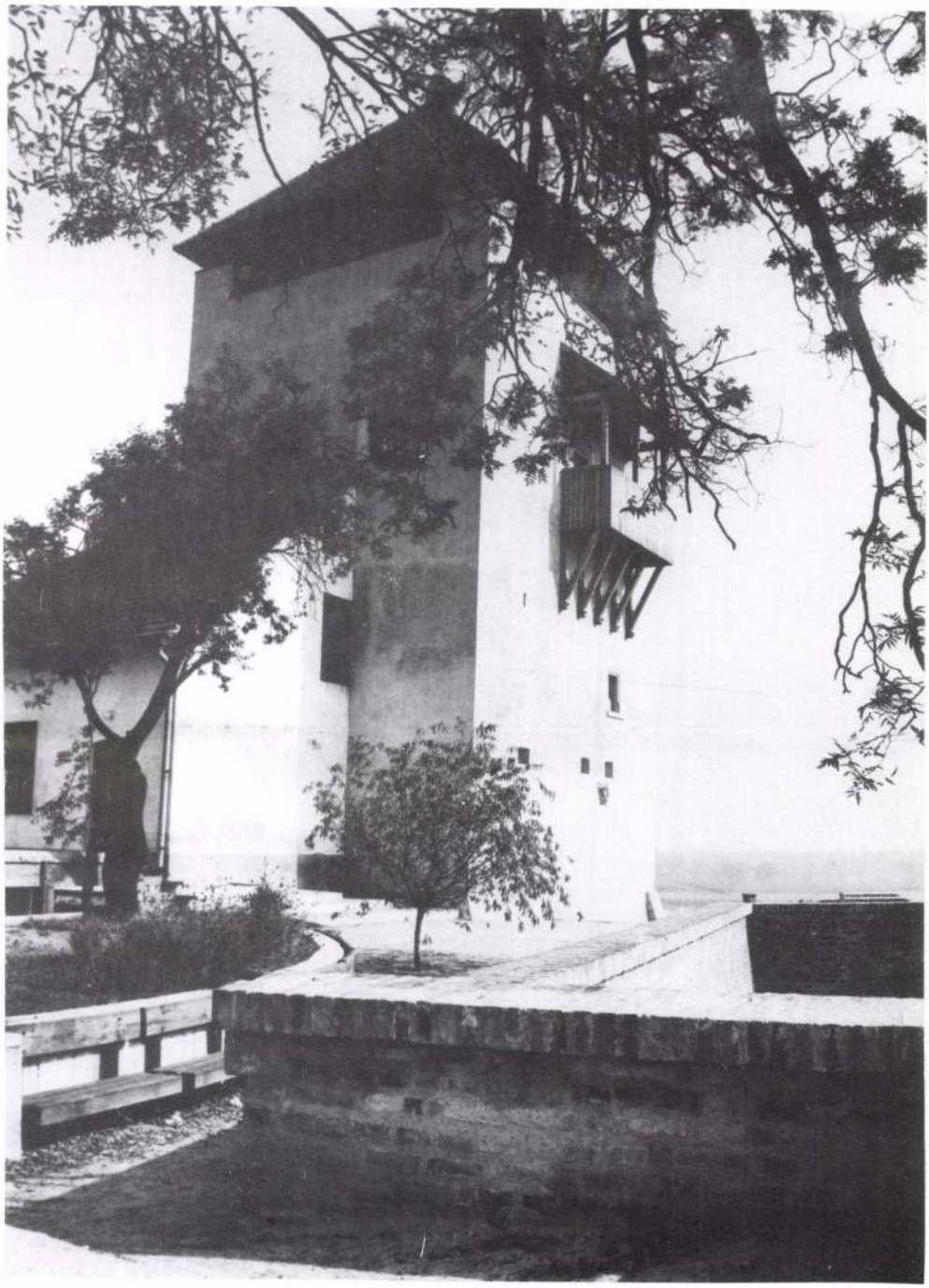

15. Dunaföldvár, vár

16. Egregy, r.k. templom (helyreállította Mendele Ferenc)

17. Nagyharsány, ref. templom (helyreállította Mendele Ferenc)

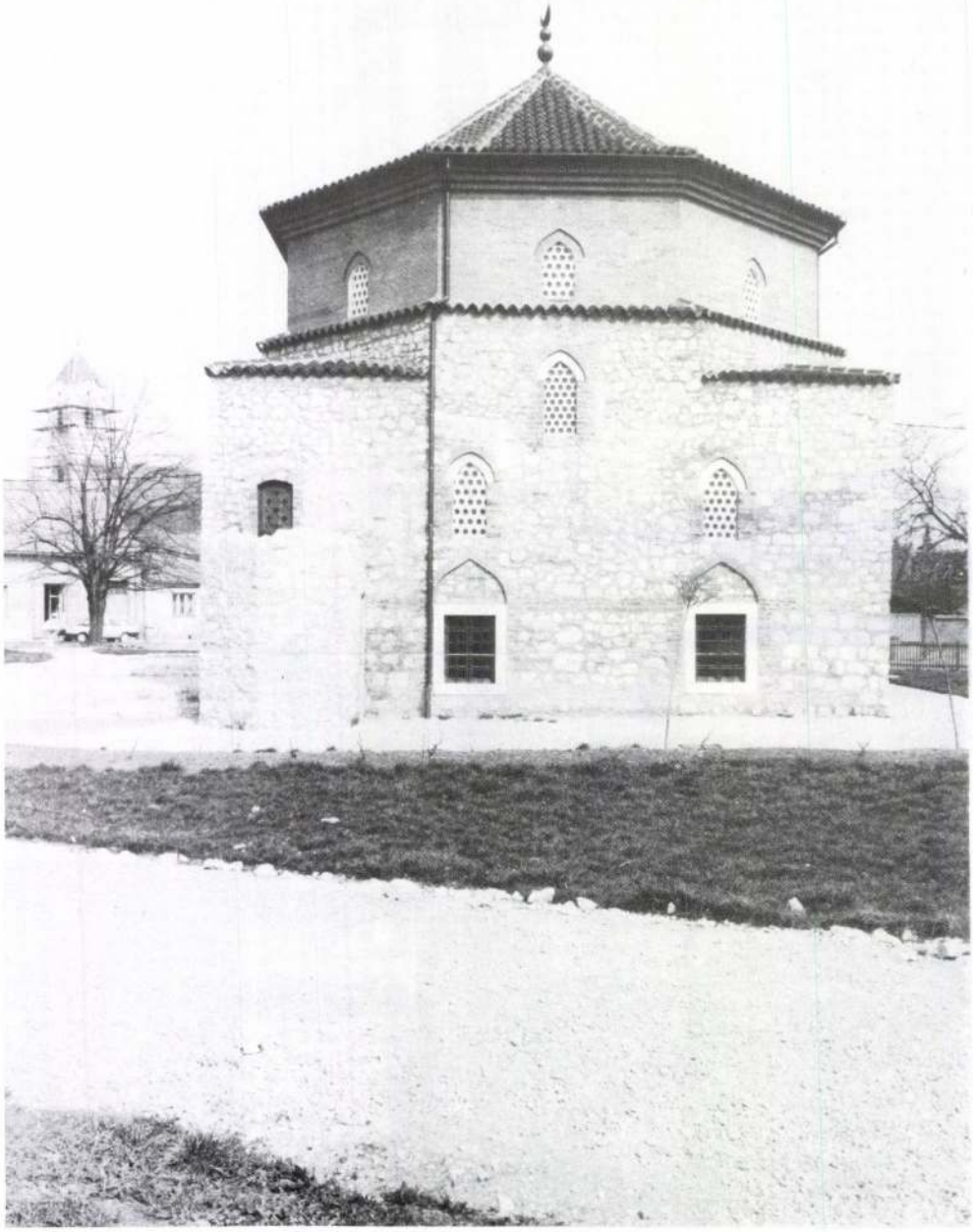

18. Siklós, dzsámi (helyreállította Mendele Ferenc; Galacanu E. felv.)

ben is mindig nyitott szemmel járt, és inkább vállalta a késői hazaérkezést annak érdekében, hogy népi építészeti ismereteit bővíthesse. Ezek után szinte természetes, hogy a népi építészettel foglalkozó építészeti, műemlékvédelmi és néprajzi szakirodalmat naprakészen ismerte.

Népi építészeti ismereteit az oktatásban is kamatoztatta, hasznos segítséget nyújtva ezzel a fiatal szakembereknek. Előadásokat tartott a műemlékvédelmi szakmérnöki és mérnöktovábbképző tanfolyamokon, az építőipari főiskolákon és az egri nyári egyetemen.

Csak sajnálhatjuk, hogy ismereteinek mindössze kis töredékét publikálta szűkebb értelemben vett tudományos munkákban. A Felső-Tiszavidék népi építészete című (Tóth Jánossal és Gilyén Nándorral közösen írt) könyvében különösen a „Település, településszerkezet" és a „Telek" című fejezet mutatja, hogy mire lett volna e téren is képes.

Végül feltétlenül meg kell emlékeznünk az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága keretében 1991 óta működő Népi Építészeti Szakbizottság elnökeként végzett munkájáról. A szakbizottság összejövetelei nagyrészt neki köszönhetően tartalmas szakmai megbeszélések voltak. Legsikeresebbnek bizonyultak az ő ötletét megvalósító két-három napos vidéki ülések. Itt is megmutatkozott mindig az egészet átfogó látásmódja, amikor a helybeli polgármesterek és más vezetők bevonásával a Hegyalja mezővárosait vagy az olyan, még nem védett, de arra érdemes falukat vizsgáltuk, mint Somogydöröcske és a zempléni Háromhuta.

Mendele Ferenc barátunknak olyan munkáját kell itt előtérbe helyeznünk, amelyért – alább ismertetett munkatársaival együtt – megkapta a Pro Architectura-díjat, és a helyreállított épület méltónak bizonyult az Europa Nostra kitüntetésre is.

A XII. sz. közepetájt épült dzsámi – melynek tömegformái: a négyszögű épülettesten ülő nyolcszögű tambur, a kupoláját fedő sátortető még a XIX. században is láthatók voltak – az újabb időkben erősen lepusztult, lényegében három oldalfala állt, az egykori minaret alapfalaival. Elpusztultak a falsarki szerkezeti geometrikus díszek, a sztalaktitok, a kupola. Sok helyen átalakították az ablakokat is.

A helyreállítás során nagy gondot fordított a tervezés az épület külső képének visszaállítására. A sátortetős lefedés a nyolcszögű tamburon Rohbock és Rómer rajzairól is ismert volt. A tambur felfalazása az épülettől egyáltalán nem idegen téglával történt, míg a nyolcszögön nyugvó kupolát ragasztott fatartókra támaszkodó, kosárfonás-szerű deszkarács érzékelteti. Ezt a geometriai világot tükrözik a faszerkezetű sarokdíszek, az ajtó- és ablakrácsok, a karzat egymásba fonódó fém- és fakonstrukciói, a padlórács végtelen mustrái stb.

A helyreállítás során érzékeltették az egykori kupolás előcsarnokot és a minarét is. A kert az eredeti terepszintek helyreállításával valósult meg, az idetelepített növények utalnak a hely történetiségére. A török szín- és formavilágot idéző térplasztika és ivókút a siklósi Kerámia Alkotóházban készült. A dzsámi építője Malkocs klisszai szandzsákbég volt. Analógiáit leginkább a mai Szerbia területén találhatjuk meg.

Azt hiszem, Mendele Ferenc működésének ez a vázlatos ismertetése is meggyőzően bizonyítja, korai halálával mekkora veszteség érte a népi építészettel foglalkozó szakemberek egyébként is eléggé szűk táborát. Több mint három évtizedes munkájával azonban – a helyreállított épületekkel és együttesekkel, tudományos publikációival – mind a jelen, mind a jövő nemzedékre értékes, megbecsülendő és továbbépítendő örökséget hagyott.

Gilyén Nándor

A FERTŐDI ESTERHÁZY-KASTÉLY HASZNOSÍTÁSA

A következő cikk azokat a terveket és javaslatokat kívánja összegezni, amelyek a World Monuments Fund (WMF) által 1993. január 25. és 29. között a fertődi Esterházy-kastélyban szervezett konferencián fogalmazódtak meg. A konferencia megszervezésére az Európai Mozart-alapítvány javaslatára és a magyar kormány képviselőinek támogatásával került sor. Résztvevői voltak: a Magyar Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke, a hivatalnak és önálló osztályainak számos tagja, továbbá a World Monuments Fund, az Európai Mozart Akadémia, a Joseph Pell Lombardi és Társai Építészeti Iroda, az Európai Közösség bizottsága, a Phare program, az Európa Tanács, az OECD, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank, a francia külügyminisztérium, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem, az Euro Disneyland és a KPMG Peat Marwick Könyvvizsgáló Cég (London) képviselői.

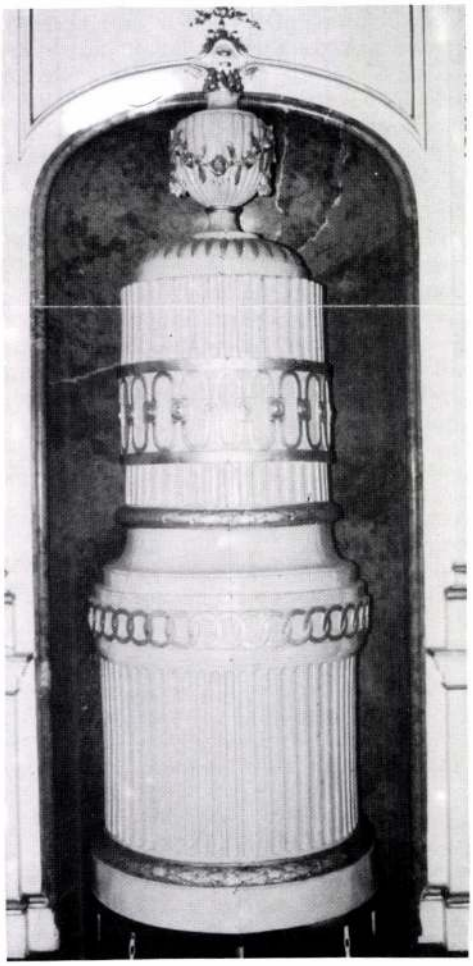

1. Korabeli kályha a főépület földszintjéről

A konferencián jelen voltak építészeti, mérnöki, költségbecslési, műemlék-helyreállítási, szálloda- és vendéglátó-ipari, hangrögzítési és hangszer-restaurátori technikai szakértők is.

A tanácskozás az Európai Mozart Akadémia és a hozzá kapcsolódó oktatási intézményeknek az Esterházy-kastélyban történő elhelyezésével, ennek anyagi és technikai feltételeivel foglalkozott, figyelembe véve a helyszín történelmi jelentőségét és múzeumként való további működtetését. A résztvevők közötti vita során különféle programok körvonalazódtak a helyreállítást, restaurálást és átalakítást illetően. A konferencia végén a résztvevők összegezték az elhangzottakat és azok következményeit a programmal kapcsolatban.

A cikk a konferencia során összegyűjtött információkat mutatja be. Összefoglalja az előzményeket és a jelenlegi helyzetet, bemutatja az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, az akadémia, a múzeum és az akadémiához kapcsolódó oktatási intézmények szempontjait és kívánalmait, javaslatot tesz a kivitelezés szervezési és igazgatási kere-

MENDELE Ferenc

Pécri Ilvám: Évtizedek a műemlékvédelemért
Beszélgetés Mendele Ferenccel, az OMF
igazgatójával. = Heves Szemle, 14, 1986, 1
75-77 ill

6

HEISS, Elias Christoph (→Δ 'λετραφζ Κατ. 143.) ΒΕΔΥΖΖΙ, Αντονιο υτΝν

I. József tulajdonságai – a Fenség, a Szeretet, a Jámborság és az Erő – révén hasonlatossá válik Jupiterhez.

Rudolph Anton Strasoldo tézislapja a grazi egyetemen, 1701

Mezzotinto; 95x67,6 cm

Jelzés balra lent: *Antonius Beduzzi delin.*; jobbra; *Elias Christophorus Heiss Sculp. Aug. Vind.*

Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok, ltsz. 4774

I. József páncélos, hermelinpalástos alakja a kompozíció közepén áll. Balra mellette épület előtt két allegorikus nőalak (Fenség és Béke?) előbbi kezében pajzsot tart, oszlopos épület képével. Az uralkodó mögött álló főhercegi koronás nő a Pietas Austriaca lehet, amire a pajzsán látható körmenetet ábrázoló domborműi is utal. Mellette Mars űzi el a ravaszság és a gőg (?) jelképes nőalakjait. Fent Fáma írásszalagot tart a következő felirattal: *Majestas et Amor, Pietas et Martius Ardor,/ Augustumque tegunt condecorantque latus/ Tot micat in coelo, stipatus Juppiter astris, Austriadum Regem quis neget esse Jovem?* A kép alatt kartuson az I. Lipóthoz szóló ajánlás és az ötven tézis felsorolása. Az elnök Anton Mordax jezsuita volt.

Irodalom: Rózsa 1987/1988, 270–271.

RGy

BELLUCCI, Antonio

Pieve di Soligo (Treviso), 1654–Pieve di Soligo (Treviso), 1726

Velencében tanult, s az 1690-es évek elején Velencében és Venetoban dolgozott. 1693 körül Bécsbe költözött, ahol hamarosan a császári udvar és a főurak egyik kedvelt, sokat foglalkoztatott dekorátor festője lett. A Liechtenstein herceg bécsi palotáit és

MENDELE Ferenc

Reményi Árpád: Meg kell vélem
Dréyely vaiat és Tönyelét. = Dunatáj
22, 1986, 1. 3-6. ill

~~Szabóki Zoltán: A vaiai csata~~

Patay

ki. Mendele Ferenc: Nem erdektelenség.
= Dunatáj, 23, 1987, 1. 25.

Λ•

Scneud!

BURNACINI ..... után KŰSEL ..... (→)

•b Γ a

MENDELE Ferenc: Örvényes község épitőanyag- és épitő-szerkezeti vizsgálata. = Ház és Ember 3 (1985) 111 - 134., ill. E G

1800--

RENDELŐLAP

nyomtatványok és kiadványok utánvéttel

k, rendszerek 1992. .....db
.....db
ó .....db
.....db
.....db
.....db
.....db
.....db
.....db
.....db
.....db
könyv .....db
.....db
.....db

. ellenőr./ .....db
.....db
.....db
.....db
.....db
1991. .....db
.....db
alay László szakkönyve, az égés
ok, a tűz- és robbanásveszély

Mendele Ferenc - Kozák Éva: A dunaföldvári vár.
Tolna Megyei Idegenforgalmi Hivatal, 1984

Bp.: Panoráma, 1984

rec. = GERŐ László = Műemlékvédelem, 29, 1985, 3.
255.

MENDELE Ferenc

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal és
a Magyar Építészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt a

MENDELE FERENC (1934–1994) YBL–DÍJAS ÉPÍTÉSZ ÉLETMŰVE

című kiállításának megnyitására

1995. július 21-én, pénteken délután 3 órára
az OMvH aulájába, Budapest I., Táncsics Mihály utca 1.

A kiállítást megnyitja:
Jantner Antal
építész, ny. miniszterhelyettes

Mendele Ferenc munkásságát méltatja:
Dr. Gilyén Nándor
építészmérnök

Közreműködik:
a ***Cantus Corvinus Együttes***

A kiállítás megtekinthető: 1995. október 20-ig, naponta 10-18 óráig,
szombat-vasárnap 10-16 óráig.

The Hungarian National Board for the Protection of Historic Monuments
and the Hungarian Museum of Architecture
request the pleasure of your company
at the opening of the exhibition

MENDELE FERENC ARCHITECT (1934–1994)

on Friday, 21 July 1995 3.00 p.m.
in the Hall of the Board, Budapest, I., Táncsics Mihály utca 1.

The exhibition will be opened by
Antal Jantner
architect, former Deputy Minister

Ferenc Mendele's life-work reviewed by
Dr. Nándor Gilyén
architect

with the participation of the
Cantus Corvinus Ensemble

The exhibition will be open to public until 20 October 1995,
daily 10 a.m. – 6 p.m., Saturday and Sunday 10 a.m. – 4 p.m.

Mendele Ferenc

Sáivári Márta: Öt Nastek magyirul [Benikyetó Mendele Ferenccel]. = M. Nemzet. 1985. január 28. 5.

Óbuda, Zichy
Majk,
Gyöngyös, 6.
Edelény
Tatabányai, Karolyi

Mendele Ferenc emlékére

Vádor Tamás: Az ételem mérgek: Omnia Mutantur Felügyelő úr [Beszélgetés Mendele Ferenccel] = Új T. 85. évf. 20 20-21. ill

Mendelb, Ferenc: Historische Werte erhalten.
= Bud. Rund. . 27. Mai 1985 6-7. ill.

Mendele-emlékkiállítás a budai várban

Az *Országos Műemlékvédelmi Hivatal* emlékkiállítással emlékezik meg a tavaly elhunyt *Mendele* Ferenc *Ybl-díjas* építészről. A hivatal aulájában (Budapest I., Táncsics Mihály utca 1.) október végéig megtekinthető kiállítás a sokat alkotó, de korán elhunyt építész munkásságát mutatja be a *Magyar Építészeti Múzeum* rendezésében.

Mendele Ferenc nemcsak számos műemlék-helyreállítás és falurehabilitáció tervezőjeként, hanem a népi építészet tudós szakértőjeként és az *Országos Műemléki Felügyelőség* vezetőjeként is sokat tett a műemlékvédelem ügyéért. Az emlékkiállításon az építész harminc legjelentősebb munkájának tervrajzait, fotóit és eredeti dokumentumait tekinthetjük meg. A kiállítást katalógus egészíti ki, amelyben *Császár* László, *Gilyén* Nándor, *Horler* Miklós, *Nándori* Klára, *Pusztai* László és *Sedlmayr* János tanulmányait találjuk.

(r. t.)

Mendele Ferenc

MN 1995. július 25. 14.

Mendele Ferenc

Gilyén Nándor: Mendele Ferenc
népi építészeti munkássága. =
MV. 1994/3. 61-77. ill

Csánai Lászlóné: Mendele Ferenc.
uo. 134-135. ill

Dr. R. Tombor Ilona

FILMJEGYZET

A béka csókja

Európai filmkonvencióban vagyunk

Barbie-babák, macho-fiúk és száguldó-lángoló autók után kellemes felfedezés, hogy csúnyácska asszonyoknak és förtelmesen randa férjeiknek is lehet lebilincselő történetük. Az *Elvarázsolt április* című angol film ugyan a húszas évekbe viszi a nézőt, de csak azért, hogy bűbájosan mesélhessen a mai köznapi ember köznapi nyomorairól. A társas magányról (házasság), a vágyról meg arról a közhelyről, hogy mindenki szeretetre vágyik, s ha nagyon akarja, meg is kaphatja. Csak merni kell. Például elutazni. *Mike Newell* rendező két kornyadozó háziasszonya *(Josie Lawrence, Miranda Richardson)* kipróbálja, mi lenne, ha csapot-papot otthagynának, és kivennének egy olasz kastélyt egy hónapra. Pénzük kevés – meg a dramaturgia is így akarja –, ezért még ketten csatlakoznak hozzájuk, egy hárpia meg egy démon. A keverék tökéletesre sikerült, a kastély omlatag romantikájának hatására szép lassan mindnyájan átalakulnak: szerető, kedves lények lesznek, akik képesek azt is látni, amit a ruha, a bőr meg a társadalmi konvenció takar: legbelül mindenki szebb, mint amilyennek látszik. Ha a békát megcsókolják, királyfi lesz. Itt a békák egymásnak adnak puszit és emberekké válnak...

Lassan kaptam el a film atmoszféráját: mint a drogfüggők, folyton vártam, hogy valami nagyot durranjon, valakit kibelezzenek vagy legalább száguldozzanak. Ismét rá kellett jönnöm, hogy meg vagyunk fertőzve: ha mozi, akkor dirr-durr, akció, beled kitaposom, add a szád – persze klipsebességgel. Le vagyunk szoktatva arról, hogy az emberi történetek lassúbbak, nagyon oda kell figyelni, mert itt nem figyelmeztet sem a filmzene, sem egy-egy durranás, hogy hoppá, most valami történik. Vagyis európai filmkonvencióban vagyunk. Azaz otthon, mit kell itt fészkelődni? Így aztán örülök ugyan a viszontlátásnak – az amerikai filmtengerben egyre ritkább az ilyen sziget –, de egyben furán is érzem magam: újra kell tanulnom az ízeket, itt kérem, ironizálnak a giccsel, játszanak a szentimentalizmussal, miközben nyakig benne is vannak.

Szóval már akcentussal beszélem ezt a nyelvet, vagyis újra kell tanulnom. Ami persze ezúttal is megéri. Csúnya embereknek is van érdekes történetük – mivelhogy bennünket, nézőket se iparművész tervezett. Kopaszon, sörhassal vagy éppen girnyó fenékkel ülünk a nézőtéren, így nem csoda, ha örülünk, mikor saját csodáinkra ismerünk, és nem azon kell ájuldozni, hogy milyen izmai vannak a Schwarzeneggernek.

A film trükkje, hogy ez a lerobbant olasz kastély – vagy még inkább, a kimozdulás az otthoni ragacsból – hozza össze az embereket. Előbb a négy asszonyt, aztán férjeiket, akik egyszer csak érezni kezdenek valamit (először, mióta ivarérettek), a hárpia kedves, a démon normális – és ennyi az egész. Nincs poén meg happy end, de van bájos irónia, csipetnyi mesebeliség, és a néző orra alatt cinkos mosoly. Ezért is vagyunk a húszas években: ma már ravaszabb a nyelv, nem mondunk ekkora ökörségeket, mint ezek a férjek („az ember feleségének az a dolga, hogy egyengesse férje karrierjét"). A film a jelenről beszél, de mai nyelvjárásban képtelen lenne mindazt elmondatni szereplőivel, amin most gurulunk a röhögéstől. Csak később esik le a tantusz, hogy hoppá, ma még ennél is ócskábbak vagyunk, csak jól elbújunk a közhelyek vagy az értelmiség lila ködében. Ja, és szépen van fotózva *(Rex Maidment.)* Ami nem semmi. *(Forgalmazza a Mokép.)*

Almási Miklós

Polgári Jegy

Emelt kamatok!
Már 4 hónapra évi

28%

(Éves hozam 30,7%!)
+ kamatprémium

Hosszított nyitva tartással várjuk Önt a

POLGÁRI BANK RT.

fiókjaiban.

Pénztár:
H-P 8.30-16.30

1063 Budapest, Szív u. 52/A
1122 Budapest, Maros u. 19-21.
1193 Budapest, Kossuth tér 23-24.
5600 Békéscsaba, Mednyánszki u. 8.
4026 Debrecen, Darabos u. 7.
3300 Eger, Bethlen G. u. 2.
9022 Győr, Liszt F. u. 35.
6300 Kalocsa, Szent I. király u. 30.
3530 Miskolc, Corvin u. 10.
7621 Pécs, Hal tér 3.
6726 Szeged, Fő fasor16-20.
9700 Szombathely, Hollán E.u. 4.
8200 Veszprém, Kereszt u. 9.

POLGÁRI BANK A POLGÁRI ÉRTÉKEKÉRT!

DANUBIUS RÁDIÓ

Figyelje a Danubius Rádiót 7.45-kor!

Jóléti rapmetál Skandináviából

Alig öt éve, hogy két norvég rockgitáros, *Erlend Ottem* és *Brad Torstensen* átruccant a szomszédba, Svédországba, egészen pontosan Stockholmba, és ott zenekart alapított egy szinte tacskó korú (akkor tizenkilenc éves) énekessel, *Zak Tellel* és egy *Jocke Skog* nevű billentyűs-zeneprogramozóval. Torstensen saját bevallása szerint Black Sabbathon és Deep Purple-ön nőtt föl, de amikor megjelentek az első raplemezek, azokból is begyűjtött néhányat.

Valahogy így indult a Clawfinger. Hogy is mondjam finoman? Skandinávia nem éppen a radikális rockzenekarok termővidéke. Többnyire Abba-, Ace of Base-, Roxette-, Dr. Alban- és Rednex-szerű slágerelőadók tűnnek föl arrafelé. (Tudom, kivétel is akad elég a Bathorytól a tüneményes finn hardcore-bandákig, de ezek nem nagyon bírták kiverekedni magukat a nemzetközi poppiacra.)

Márpedig Torstensenék a kemény metálos hangzást igyekeztek összecsiszolni rapes ritmusokkal és elektronikus effektekkel, nagyjából a kilencvenes évek elején divatba jött amerikai rapmetál-, funkmetál- és hardcore-csapatok receptje szerint.

1993-ban durrant a dolog: megjelent a Clawfinger *Deaf Dumb Blind* albuma, és villámgyorsan a slágerlistákra kúszott róla a Nigger és a Truth című dal, aztán a Warfair is.

A lerongyolt Kelet-Európában talán furcsának tűnhet, hogy egy svéd–norvég jóléti rapmetál együttes keményen politizáló, az elnyomás, a rasszizmus ellen agitáló, mármár újbalos szövegekkel, a reménytelen ifjúságról, a pusztulásról dalolgatva éri el sikereit.

Persze a műfaj megköveteli az ilyen szövegeket. Aki pedig szeret összefüggéseket keresni társadalmi és rockzenei folyamatok között, annak megemlítjük, hogy a Clawfinger éppen akkor izmosodott meg, amikor a svéd mintaállam egy kicsit megroggyant, a munkanélküliség néhány év alatt sokszorosára ugrott.

A Clawfinger dalaiban ugyan politizál és lázadozik, de a fiúk egyáltalán nem tűnnek olyan elvetemült urbándzsungel-harcosoknak, mint mondjuk a Biohazard kitetovált, kigyúrt vadállatai. A nyilatkozataikból az érezhető, hogy élvezik, amit csinálnak, szeretik jól csinálni, rendes mesterembereknek, higgadt zeneiparosok, akik tisztában vannak az erényeikkel és a hibáikkal is, és azzal is nyilván, hogy mennyi pénzt lehet ezzel a dologgal keresni.

Szépen, pontosan csinálták meg új lemezüket, amelynek a *Use Your Brain* (Használd az agyad) címet adták. A gitárok még zajosabbak, mint az első albumon, még szaggatottabb, még zaklatottabb a zene, Zak köpködi kifelé magából a szavakat (csak egy kemény nyelvű svéd tudja így recsegtetni az angolt). A szövegek is maradtak a politizálásnál, illetve az antipolitizálásnál, a karrierista hatalomvágyók szapulásánál, és megvan ezen a lemezen is az antirasszista-antifasiszta sláger (Wipe My Ass).

Az anyag kissé steril az amerikai eredetiekhez (Biohazard, Rage Against The Machine) képest. Ez abból is adódik, hogy a Clawfinger több elektronikus effektet használ, az akusztikus dobot kiegészíti ritmusprogrammal, a zajgitár is alaposan meg van támogatva szintetizátorilag, samplerileg, és még ott van a scratch is.

A Clawfinger ennek a nyárnak az egyik legkeresettebb koncertzenekara Európában. Augusztus 21-én, hétfőn mihozzánk is benéznek: ők lesznek a Sziget '95 fesztivál legnagyobb sztárjai. A koncert gyakorlatilag ingyen van (ötszáz forint a napi beugró a Hajógyári-szigetre), ennyit mindenképpen megérnek ezek a tisztes északi crossovermesterek. *(Clawfinger: Use Your Brain; MVG Records – Warner)*

U. P.

KORTÁRS

Ízelítő az augusztusi számból

Sem fenyegetéssel, sem könyörgéssel nem lehetett rábírni, hogy eltemesse urát... a gyilkosát diribről darabra felaprítottuk, engedd sógorasszony, hogy fivérem hideg tetemét illendő becsülettel eltemessük. Kata Szidónia viszont azt hajtogatta, hogy urában nem a halál, hanem egy makacs, tébolyult álom vert tanyát. (Láng Zsolt)

Magyar posztmodern – Kemenes Géfin László: Kőbányától sóbányáig – Vitéz György, Berta Péter, András Sándor versei – Vonások a Bibó-képhez – Lengyel Balázs: Valamikor Szigligeten – Szakolczay Lajos: Olvasó-próba – Gombrowicz-dokumentumok – Mai amerikai költők számítógépen.

Falukép várkastéllyal

Ott van – három hete még ott volt – a régi kalászos-szalagos államcímer a simontornyai vár bronzkapuján. Egy a kazettába keretezett tulajdonos-jelvények, a domborított Lackfi-, Garai- és Buzlay-pajzsok között, ha kirí is kissé, ha heraldikailag tökéletlen is. *Legalul van* – én, aki túl sok címereltávolítást láttam e hazában, most már megtartanám.

S meglehetősen lapos szimbólumnak vélem, hogy *Mendele Ferenc* munkásságának nemcsak a kezdete, hanem csaknem hónapra-napra a vége is egybeesik e felségjelvény élettartamával.

Nem volt hatvanéves, amikor meghalt – építtetőnek és építésznek még a balladákban sem kell ennyire összetartoznia. De mielőtt bárki kegyeleti aktust sejtene Mendele most látható várbeli emlékkiállításában, mielőtt kétdimenziós papírélményekre gyanakodna a műemléki hivatal Táncsics utcai aulájában, sürgősen váltsunk hangot. Mert az életmű-kiállítás élő, élményeket ébresztő, ehhez pedig riport illenék, nemhogy gyászirat nem, még csak nem is kiállításbeszámoló.

Riport Túristvándiból, a vízimalomról. Aki kikönyököl a „kis Túr" fölött, nézi a duzzasztott tóban a kacsákat és hallgatja a vízimalom morajlását, Mendele-művet lát; egyikét a korai helyreállításainak. S ami még fontosabb: ha örömét leli abban, hogy meg is nézze, meg is értse régi malomkövek, hengerszékek és fogaskerekek munkáját (mert a gépeket időnként bekapcsolják), az sokat felfogott a koncepcióból, a régit tisztelő, de régiest nem hamisító műemlékes szemléletből is. Riport továbbá a dunaföldvári várról. Amely ugyan inkább csak egyetlen őrtorony, testes, zömök, vidékies menedék, de a magas löszfal tetején úgy uralja évszázadok óta a dunai átkelést – most az agyonnyűtt hidat –, hogy minden alföldiességével fellegvárképzeteket kelt. Aztán már nem is riportot, lírai tárcát írhatna erre avatott toll a csempeszkopácsi templomról. Betlehem-méretéről és katedrálispompájáról, oszlopos román ikerablakairól és faragott-hívogató kapubélletéről. Meg arról, hogy nyári hétköznapokon kíséret – sekrestyés, harangozó, bejáratos vasárnapi ministránsgyerek – nélkül megtekinthető, csak be kell fordulni a szombathelyi műútról – mégsem volt, legalábbis eddig, aki a nyolc évszázados kis egyházat háborgatta volna.

Nyilvánvaló: Mendele Ferencet, az építész-műemlékest azok is ismerik, akik a nevét sem hallották. Elég, ha látták a pankaszi haranglábat, amely vasalt-hajlított erős gerendázatával, vastag zsúpszoknyájával afféle paraszt-arisztokrata a bádogtetejű őrségi, Őrség környéki szegényebb alkotmányok között. De a legmegejtőbb talán a simontornyai vár. Ezt *Horler Miklóssal* emelték ki a magtárállapotból, sőt az összeomlott magtárállapotból, hogy a középkoron végigvezetve eljussanak ahhoz a szomorúan csodálatos évtizedhez, amely a magyar királyi hatalom hanyatlását és a reneszánsz elterjedését egyként hozta, amely nemcsak a központi erőt, hanem az itáliai kandallók ízlését és a toscanai árkádok merész tökélyét is széthordta a budai udvarból. Az utolsó építtető címertábláján az évszám 1509, ez éppen tizenhéttel kevesebb 1526-nál, Simontornya azonban nem reneszánsz csodapalota. Reneszánsz részeit rekonstruálták, a lezuhant gótikus mennyezetbordáit felemelték, összetört márványkandallóit türelemjátékkal rakták újra össze, egészében azonban megmaradt sebeit el nem fedő magyar műemléknek. Jutalmul azután olyan plasztikai élményt kaptunk – tornyoknak, palotaszárnyaknak, törékeny lodzsáknak és zárkózott erődtömegeknek olyan modern térkompozícióját –, amilyen csak korunk kubisztikus iskolázottságából nőhetett ki.

Mert ez a „magyar műemlék" nem hangulatkeltő visszaélés – a tárgyban valamelyest járatosak számára bizonyos szemléletet, iskolát, erkölcsöt jelent. Ennek az iskolának és szakma-erkölcsnek volt a neveltje, később a reprezentánsa, majd az oktatója a pályáján kilencszázhatvan körül induló, harminc évig termékeny Mendele Ferenc. A jellemzőket, érintőleg, már leírtam. Ragaszkodni a történeti értékhez, de nem hamisítani történelmet, kiegészíteni, rekonstruálni, de bemutatni, érzékeltetni, hogy mi az újabb munka, s kivált hasznosítani, életcélt, funkciót találni a drágán megmentett monumentumnak. Szimbólum: úgy akart gazdálkodni évtizedeken át a magyar műemlékvédelem az építészeti örökséggel, mint a névtelen építőmester a nagyharsányi református templom szentélyboltozatával. Ott a fénykép a kiállításon. Az a gótikus-törékeny hálóboltozat beomlott valami miatt – annyi minden miatt összeomolhattak nálunk a gótikus hálóboltozatok a XV. század vége meg a XVI. század vége között. Aztán a megújító akarat, isten nevében, megerősítette a mennyezetet úgy, hogy sem a hiányzó szép bordákat nem pótolta, sem a megmaradtakat le nem verte, hanem az egészet alátámasztotta egy kőoszloppal. Amely kőoszlop ugyan meglehetősen bizarr és aszimmetrikus egy hálóboltozat véletlen pontján, de igen állandó. És még öntudatos is, ha tetszik, korát vállaló: a provinciális festett virágdíszével meg az évszámával, *AD 1582.*

Hosszan illenék elmélkedni arról, hogy Mendele, a népi építészet neves specialistája, Hollókő műemléki tanulmánytervének készítője és az első skanzenek szakértője milyen otthonosan mozgott a zászlósúri rezidenciák és püspöki paloták világában. De hát szakember volt és talentum, nincs mit értekezni természetes jártasságán korok, vallások és funkciók között. Utolsó díját a siklósi dzsámi helyreállításáért kapta, a kép, amely az életműről rögzül, mégis falusi vedutát mutat. Magyar falut megmentett és megértett paraszt- és iparosházakkal, a hátterében várkastéllyal.

Szép kép, kissé idillikus is. Mert nem mutatja – a kiállítás színes totáljai sem, a katalógusa sem ábrázolhatja – Mendele, a műemléki szakember, Mendele, a tudományos vezető és Mendele, a műemléki igazgató harcait, kompromisszumait és kudarcait. Az az elmúlt állami műemlék-gazdálkodás ugyanis nem volt mindig olyan bőkezű és felelősségteljes várúr, mint Simontornya esetében. De a Mendele-életmű azért is lehetett impozáns, mert sokszor volt fizetőképes és kötelességtudó. Ez tény. Akkor is, ha ma, a rohamosan pusztuló kastélyok hírét hallva, a mohón marakodó műemlektulajdonosok ricsaját hallgatva sem kell feltétlen nosztalgia tárgyává tenni. Csak tudni a tényt, hogy a Lackfiak, Garaiak és Buzlayak után, hosszú évszázadok elteltével volt – legyünk stílusosak – igazi *possessora* a simontornyai jószágnak.

Rózsa Gyula

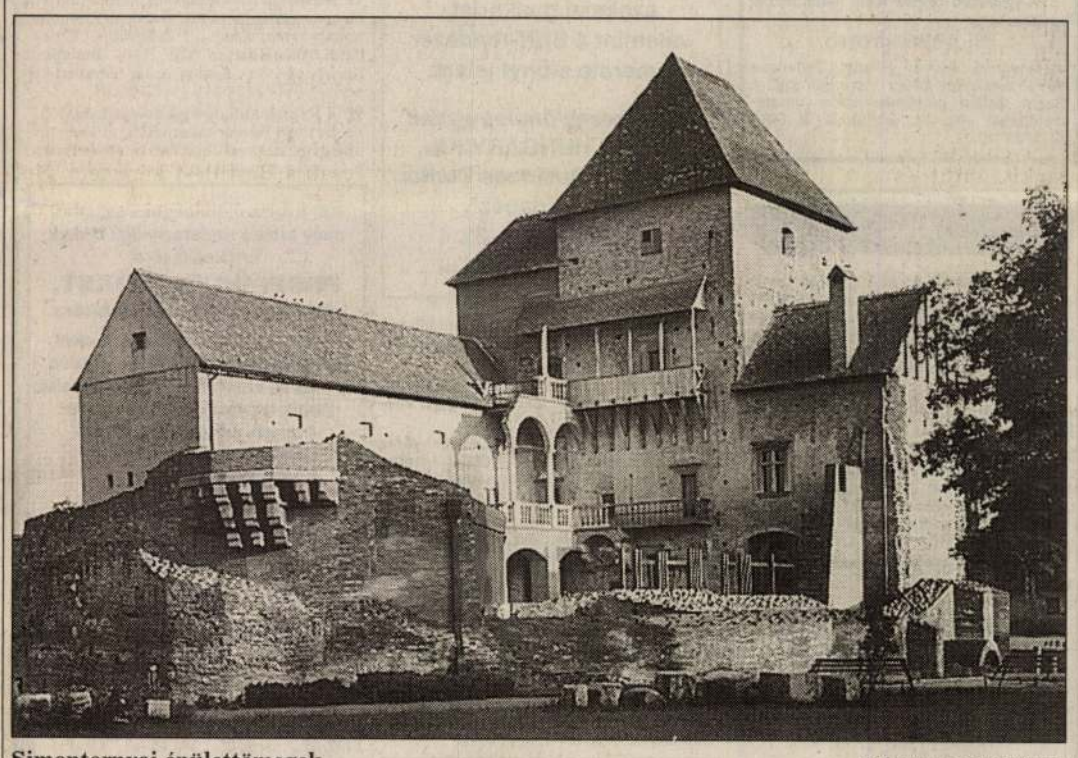

Simontornyai épülettömegek

DOBOS LAJOS FELVÉTELE

Kistétényi Melinda

Kissé flúgos – mondtuk rá gonosz nyelvű zeneakadémisták, úgy negyven-egynéhány éve, tanársága kezdetén. Oly sebesen beszélt, hogy mellette bénának érezhette magát a csephadarós, s annyira csapongón, hogy arra már hasonlat sincsen. Hanem fel kellett ismerni hamarost, Kistétényi prof. oly intenzíven éli a muzsikát, hogy közvetítésére a szóbeliség meg a józan racionalitásba bilincselt fantázia egyszerűen alkalmatlan. Flúgosok mi voltunk tehát, nem pedig ő.

Egyszemélyes konzervatórium: tanult szakmái szerint karmester, zeneszerző, egyházzenész, orgonista, zongoraművész. Tanulatlanul fest, rajzol, versel énekkari művekhez. Kerek kompozíciót rögtönöz billentyűs hangszeren egy neki cetlin felnyújtott dallamra – ezt nem sokan tudják nálunk. Fejében-lelkében az egyetemes emberi kultúra, főhelyen természetesen a zene, piedesztálon Bach. Hivalkodó természetűnek nem mondhatnánk, ritka, mostanság mind ritkább orgonahangversenyein találkozhat vele a közönség.

Kroó András és Sándor Katalin tévés portréja révén többen is megismerkedhettek vasárnap, kései órán, e fenomenális muzsikussal, elmondhatatlanul sűrű Bach-játékával, ragyogó rögtönzőkészségével, mélyen megragadó emberi habitusával. A jó kérdésekre megnyílt Kistétényi Melinda, vallomásos tűzzel szólt családjáról, tanárairól, példaképeiről, önmagáról voltaképp nem, túlságosan szerény is ahhoz, hogy személyét szántszándékkal előtérbe tolja. Mégis kifogott rajta a riporteri-rendezői lelemény.

Breuer János

HALÁLOZÁS

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

SEREG JÓZSEF

mérnök-tanár, türelemmel viselt betegség után, 1995. augusztus 6-án, 69 éves korában elhunyt. Felejthetetlen halottunk hamvait 1995. augusztus 25-én 16 órakor a kelenföldi Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében római katolikus gyászszertartás szerint helyezzük örök nyugalomra. Távíratcím: Sereg Józsefné, 1063 Budapest, Kmety u. 19. (147463/1T)

Fájdalommal tudatjuk, hogy

TAKÁCS JENŐ

(Nagykőrös–Budapest) nyugalmazott rendőr alezredes, 66 éves korában váratlanul elhunyt. Hamvait augusztus 24-én délelőtt 10 órakor helyezzük örök nyugalomra az Óbudai temetőben. Gyászolják felesége Paula, leánya Zorica, a rokonság, volt munkatársai, és az MSZP III. kerületi szervezete. Minden külön értesítés helyett.

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

DR. GYŐRVÁRI OTTÓ

életének 56. évében elhunyt. Temetése 1995. augusztus 25-én 15 órakor lesz a Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében. (Bp. XI., Bartók B. út 149.) (235528/1K)

Állás

PÁLYAKEZDŐ NYELVTANÁR munkát keres! Az ELTE spanyol–portugál szakán végeztem, és románul is tudok. Oktatást, fordítást, tolmácsolást és más nyelvvel kapcsolatos munkát vállalnék. Telefon: 187-1712, hétfőtől csütörtökig 17 óra után.

Osztrák és svájci ismeretséggel rendelkezőknek kivételes üzleti lehetőség. Tel.: 202-0687. (53281/1K)

☎ **Márkás francia parfümöket** forgalmazó cég felvesz gépkocsival rendelkező, gyakorlott üzletkötőnőket. Pályázatokat, részletes szakmai önéletrajzzal, fizetési igény megjelölésével „Profi munka 146229" jeligére a kiadóba kérjük. (146229/1T)

A
Magyar Hitel Bank Rt.
pénzintézeti gyakorlattal üzleti területre
jogtanácsost keres.
Nyelvismeret előnyt jelent.
Szakmai pályafutást is tartalmazó önéletrajzokat a megjelenéstől számított 10 napon belül az alábbi címre kérjük megküldeni.
MHB Rt. Személyügyi Igazgatóság
1054 Budapest, Szabadság tér 5–6.
22304 JP

☎ **Középnagyságú** észak-magyarországi VÁGÓHÍD és HÚSFELDOLGOZÓ ÜZEM VEZETŐT keres. Várjuk szakmai gyakorlattal rendelkező, dinamikus, kreatív, rugalmas, ambiciózus személy írásos jelentkezését. A pályázatot diszkréten kezeljük. Szükség esetén szolgálati lakást biztosítunk. „Húsipar 146508" jeligére a kiadóba. (146508/4T)

SÚLYÁNAK elvesztésével pénzt keresnek! 06 (30) 426-216. (235018/1K)

☎ **Autószerelőt** futómübeállításra felveszek. Érdeklődni: XV., Bánkút utca 102., 184-1547, 8–17 óráig. (145847/8T)

Számviteli és pénzügyi önálló munkavégzésre képes vezetőket és munkatársakat keres belvárosi idegenforgalmi rt.
Szakmai önéletrajzot kereseti igénnyel a 1366 Budapest 5. Pf. 97-be kérünk „Számítógépes ismeretek" jeligére.

Építőipari kft. azonnali belépéssel felvesz középfokú végzettséggel és számítógépes gyakorlattal rendelkező **kontírozó könyvelőt.** Jelentkezés Fazekas Albertné gazdasági vezetőnél. Cím: Budapest XIII., Karikás Frigyes u. 18–22. Telefon: 129-1063. (F)

☎ **Belvárosi gimnázium** matematika–fizika, latin, magyar–történelem szakos tanárt keres. Érdeklődni: 112-0687, 111-9682-es telefonszámon lehet. (146827/4H)

A BFI Szakképzés Budapest pályázatot hirdet ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓHELYETTESI munkakör betöltésére.
Feltételek: **főiskolai végzettség, legalább 3 év gyakorlat, német, minimum középfokú nyelvtudás.**
Jelentkezés írásban:
BFI Szakképzés, 1082 Budapest, Kisfaludy u. 9. (147084/2H)

Tagoncaszerelői gyakorlattal és tehergépkocsi-vezetői jogosítvánnyal rendelkező munkatársat felveszünk. Érdeklődni: a 113-8245-ös telefonon. (F)

☎ **Kereskedelmi kft.** budapesti munkára keres ügyintézői, üzletkötői munkakörbe jogosítvánnyal rendelkező, katonaviselt, érettségizett fiatalembert. Számítógépes ismeret és diploma előny. Érdeklődni: 262-5715. (146906/1T)

Budai építkezéshez építészmérnököt és épületgépészt felveszünk, létesítményfőmérnöki és ellenőri munkakörbe. Saját gépkocsi szükséges. Korhatár 25–40 év. Tel.: 351-7770, 351-7771/D., Varga.

☎ **Budapesttől 60 km-re,** lovastanyára házaspárt lovakhoz és konyhai munkára felveszünk. Lakás megoldható. Érdeklődni: 276-5369-es telefonszámon. (146954/2T)

Nemzetközi kereskedelemmel foglalkozó külföldi tulajdonú cég munkatársat keres
SZÁMVITELI/ PÉNZÜGYI munkakörbe.
Feltételek:
- **szakirányú végzettség,**
- **legalább középfokú angolnyelv-tudás,**
- **számítógépes ismeretek (WINDOWS),**

szakmai gyakorlat, valamint a SUN-rendszer ismerete előnyt jelent.
Jelentkezés önéletrajzzal:
HYDRO HUNGARY Kft., East-West Business Center, 1088 Budapest, Rákóczi út 1–3., telefon: 117-9850. (F)

☎ **Gépkocsival és szerszámmal** rendelkező víz-, gáz-, fűtésszerelőt keresünk felvételre. 138-4249. (146889/3T)

☎ **Szerkezeti lakatosokat** keresünk, 25 000–40 000 Ft kereseti lehetőség. 189-2573. (146995/3T)

☎ **A GÉV-Huniber Kft.** felvételre keres gépíró-adminisztrátort. Feltétele: szövegszerkesztő, számítógép használata. Jelentkezni lehet: 262-7222-es telefonon. (147009/2T)

☎ **Munkaközvetítés** ingyenesen, ápolónőknek a privát szférában. Magas jövedelem. Jelentkezés: egész alakos fényképpel, szakmai önéletrajzzal, 1450 Budapest, Pf. 40. címen. (147083/2H)

Leírói munkák végzésére – szövegszerkesztőt alkalmazni tudó munkatársat felvételre keres az Igazságügyi Minisztérium pénzügyi főosztálya (Budapest V., Szalay u. 16., postai cím: 1363 Pf. 54.). Jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal együtt a fenti címre lehet megküldeni. (F)

PÁLYAKEZDŐ FIATALOK, FIGYELEM!
Nagy múltú tervező és vállalkozó részvénytársaság felsőfokú végzettségű fiatalok jelentkezését várja nagyfeszültségű távvezeték tervezési munkáihoz.
Számítógépes ismeret és angolnyelv-tudás előny.
Várjuk érdeklődésüket Szurdoki János irodavezetőnél, a 215-6883 telefonszámon. (F)

Többszöri sikertelen próbálkozás ellenére keressük azt az autóval rendelkező, határozott fellépésű, jó megjelenésű hölgyet, aki Budapest és Pest megye jó helyismeretével bizsu-nagykereskedésünk méltó üzletkötője lenne. Telefon: 342-5709, 14–17 óra között. (234814/1K)

Nemzetközi cég keres új, érdekes üzlet felépítésére munkatársakat. Telefon: 0049171/5476182.

ÉPÍTŐIPARI RT. százhalombattai munkahelyre, jó kereseti lehetőséggel, gyakorlott ÁCS szakmunkásokat, zsaluzáshoz és szerkezetépítéshez felvesz.
Jelentkezés: 06 (23) 354-122/4047.
(146593/3H)

☎ **Irodahelyiségek takarítására** munkatársat keresünk, azonnali kezdéssel. Érdeklődni 9–12 óráig: Bagóné, 271-5894-es telefonon. (147181/2H)

Elegáns belvárosi, szőnyeget, bútort, festményeket, porcelánt forgalmazó galériánkba angolul vagy németül beszélő munkatársat és gyakorlott üzletvezetőt keresünk. Érdeklődni: 1/2 9–16-ig 201-0220, 1/2 5–18-ig 342-5127. (F)

☎ **Asztalos szakmunkásokat** felveszünk. Tel.: 169-2549, 06 (30) 502-800. (147189/2T)

A Fóti Károlyi István Gyermekközpont (Fót, Vörösmarty tér 2.) állást hirdet portai rendészeti munkakör betöltésére, melyhez legalább középfokú végzettség szükséges. Bér: megegyezés szerint. Érdeklődni: (27) 358-490-es telefonon lehet. (235486/1K)

Nemzetközi cég villamos szerelési anyagok és tokozatok értékesítésére
ÜZLETKÖTŐT
keres.
Elvárások: felsőfokú végzettség, angol- és/vagy német-nyelvtudás, önállóság, jó kommunikációs készség.
Pályázati anyagokat a következő címre kérjük:
ABB Mérnöki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Ács Edit, 1101 Budapest, Zách u. 3/B. Tel.: 261-9691.
ABB ASEA BROWN BOVERI

MUNKAERŐ-KÖZVETÍTÉS: 201-1804. (235155/1K)

FŐÁLLÁSBAN, illetve mellékállásban végezhető, 5 órás állást ajánlunk. Fizetés bruttó 142 Ft/óra. Telefon: 137-9361, 9–16 óráig. (235462/1K)

A Szent László Gimnázium keres angoltanárt, fizikatanárt és oktatástechnikust. Jelentkezés személyesen, szakmai önéletrajzzal, augusztus 21-től: 1102 Budapest, Kőrösi Cs. S. út 28–32. (F)

☎ **Bay Zoltán Szakközépiskola és Szakmunkásképző felvesz iskolatitkárt.** Elvárások: érettségi, gépírástudás és szövegszerkesztői ismeret, önálló ügyintézői készség, kiegyensúlyozott, szolgálatkész, jó megjelenésű személyiség, kézzel vagy szövegszerkesztővel készített önéletrajz. Cím: 1041 Bp. IV., Lőrinc u. 40. Telefon/fax: 169-5954. (147257/2H)

☎ **Adócsökkentő jövedelemforrás.** 185-7930. (147267/2T)

☎ **Általános iskola** fizika, angol szakos tanári állást és napközis tanítói állást hirdet. Tel.: 168-6651. (147276/1T)

☎ **Műanyag-feldolgozáshoz** német tulajdonú taneszközgyártó kft. fiatal férfi munkatársat keres, azonnali belépéssel. Érdeklődni: Biocalderoni Kft., 1108 Budapest, Kozma út 9–11., Kozma Antal termelési vezetőnél. Tel.: 262-5241. (147297/1H)

☎ **A Károlyi Mihály Szakközépiskola** (XIII., Váci út 89.) felvesz takarítónőt, állandó délutános műszakra. Jelentkezés személyesen, 8–12 óráig, a gazdasági irodán. (147342/1H)

Kft. keres újdonságnak számító, nagy értékű irodatechnikai cikkek értékesítésére
PROFI ÜGYNÖKÖKET, jutalékos rendszerű munkára.
A pályázat elbírálásánál előnyt jelent: számítástechnikai, telekomunikációs tapasztalat, üzletkötői gyakorlat, vállalati, államigazgatási kapcsolatrendszer. A termék megismertetése után reális munkavégzés mellett jó jövedelem érhető el.
Jelentkezését **Horváth Ágnes a 252-5860-as telefonszámon várja, 10–16 óráig.** (F)

Kötetlen munkaidőben kérdezőbiztosokat keresünk, folyamatos munkát biztosítunk, diákoknak is. Díjazás 40 Ft/db + jutalék. Jelentkezni pénteken és hétfőn 16 órától, szombaton 11 órától, Prorenta Kft., Budapest II., Medve u. 30. (F)

Baby-sitter tanfolyam a szentendrei Danubius Szállodában munkalehetőséggel. 1995. augusztus 25., 26., 27-én. Információ: Benedek Ágnes tanfolyamvezetőnél: 165-5189, Danubius Hotel: (26) 312-489. (53606/1K)

KERESSEN PÉNZT OTTHONÁBAN!
Magyar társaság keres egyéni szerződőket üveggyöngy fülbevalók összeállítására. A heti kereset elérheti a 23 000 Ft-ot. Gyakorlat nem szükséges. Küldjön felbélyegzett, megcímzett válaszborítékot. Cím: San Francisco J. Co., Ltd-HC 1475 Budapest, Pf. 242. Tel.: 262-8743.

☎ **Határás irodai munkára** cégünk telefonos munkatársakat keres, Budapestre. Feltétel: tárgyalóképesség, középfokú végzettség. Munkaidő: 10–16 óráig. Jelentkezés: 06 (30) 485-809. (147354/1T)

☎ **Nemzetközi PR-ügynökség keres** kreatív munkára felsőfokú végzettséggel, tárgyalóképes angolnyelv-tudással, számítástechnikai ismeretekkel rendelkező munkatársat, 25–30 év között. Németnyelv-tudás előnyt jelent. Jelentkezés levélben, magyar és angol nyelven írt, fényképes önéletrajzzal, az alábbi címen: Heart Kft., 1141 Budapest, Álmos vezér útja 26., a megjelenést követő héten. (147258/2H)

☎ **Brókercég** felvételt hirdet, nemzetközi képzéssel, másodállásban is. Kovács Endre, tel.: 115-9323. (147399/1T)

☎ **Közüzemi számlák** intézésében jártas nyugdíjas munkatársat felveszünk. Érdeklődni: 270-0683. (147411/1T)

Németországi cég márkás, egészségügyi és szépségápolási területen egyaránt alkalmazható termékeinek értékesítéséhez kereskedelmi képviselőket keres. Magas kereseti lehetőség. NET WORK lehetséges. Levélcím: FBS GmbH Max-Liebermann-St. 4.a. 04159 Leipzig. Telefon: 0049-341/9012830 D. Holetzek vagy: 06 (29) 360-643, Ámon Ildikó. (53629/1K)

PRODUCTION MANAGER-t (takarmánygyártás)
keresünk állati takarmányokat gyártó, jó nevű nemzetközi cégnek, angolul kommunikációképes, fiatal, agilis agrárgépész vagy -vegyész vagy mezőgazdasági mérnök személyében.
Alapos külföldi képzés után középvezetőként irányítja a gyártást, minőségbiztosítást, karbantartást, ügyfélszolgálatot.
Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: N-21743):
Siklóssy és Partner Vezető Tanácsadó Kft.,
1051 Bp., József nádor tér 8. Tel.: 266-5235.

Az ALBUPLAST RT., az ország egyik vezető műanyag-feldolgozó társasága üzletkötőket, bizományosokat, kereskedőket keres. Kereskedők, üzletkötők, vállalkozók! Vállalkozásukat, kereskedelmi és üzletkötői tevékenységüket bővíthetik, eredményesebbé tehetik műanyag termékeink értékesítésével. Műanyag rekeszeink, ládáink, háztartási műanyag termékeink sokfélesége lehetőséget ad önöknek a mezőgazdaság minden ágában, az élelmiszeriparban történő eladásra, de jó lehetőséget ad a lakossági értékesítésre is. Az együttműködés több formáját kínáljuk önöknek. Bővebb tájékoztatásért forduljon Lévay Katalin belkereskedelmi vezetőhöz. Telefon: 215-8065, fax: 215-5966. Levélcím: 1453 Budapest, Pf. 92/5. Várjuk jelentkezését! (F)

Közlemények, információk

Elveszett

☎ **ÉVISZ Létavértes rendelőkönyve elveszett, folyó hó 12-től érvénytelen.** (147277/1H)

☎ **Pharma Bt.,** Dorog, Dr. Révay Patika, OKHB 3645-0097 sz. bélyegzője elveszett, érvénytelen. (147477/1H)

Keresem

Az Amerikában élő MÓZES ALIZ keresi nővérét, MÓZES EDITET, akit 1944. májusában hurcoltak el az erdélyi Szilágysomlyóról Auschwitzba. MÓZES ALIZ úgy tudja, nővére Budapestre került a háború után. Kéri, ha valaki tud róla, jelentkezzen a budapesti amerikai nagykövetségen **TED TAYLOR-NÁL.**

Kérjük, aki bármit tud **VÁMOSI JÁNOSRÓL** – aki 1956-ban az Fa. Talosnál lakott Bécs XII. kerületében – **JELENTKEZZEN!** Telefon: 00-43-216562753. (235541/1K)

Utazás

☎ **KING TOURS Utazási Iroda ajánlata!** 1 hét Krétán 39 000 Ft-tól, 1 hét Tunéziában 51 900 Ft-tól, 1 hét Egyiptomban 55 900 Ft-tól, 1 hét Cipruson 51 600 Ft-tól, 10 nap Rio de Janeiróban 140 500 Ft-tól. Részletes információk: 1056 Budapest, Irányi u. 10. Tel.: 266-5917. (144526/5T)

LONDON: 9 nap – utazás, szállás, kirándulások – 29 500 Ft-ért, októberig folyamatosan. ATTILA TOURS, 161-2695. (53207/22H)

EGZOTIKUS TAN-TÚRA UTAK: KENYA (kéthetes) november végétől kéthetente 149 900 Ft/fő, **THAIFÖLD** (kéthetes) november elejétől kéthetente 119 900 Ft/fő. Előfoglalási kedvezmény 8000 Ft/fő szeptember 15-ig! További slágerútjaink: **Szentföldi körút** 1 hét, szept. 11., 75 600 Ft, **Jordánia** 1 hét, szept. 11., okt. 23. – 119 900 Ft. **Nilusi hajóút** 1 hét, szept. 29., okt. 27. – 79 900 Ft, **USA** – New York, Niagara 1 hét, szept. 24. – 149 900 Ft. Kérje részletes tájékoztatónkat! **TAN-TÚRA Utazási Iroda,** 1065 Budapest, Lázár utca 6. Tel.: 266-1386; 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: 06 (62) 325-488; **AIR TOURIST,** Győr, Apáca utca 7. Tel.: 06 (96) 318-033; 316-499; **ALBATOURS,** Székesfehérvár, Kossuth utca 14/A. Tel.: 06 (22) 312-494; **CENTER TOURS,** 7100 Szekszárd, Arany J. utca 11. Tel.: 06 (74) 319-346; **KARNEVÁL TOURS,** Debrecen, Piac utca 43. Tel.: 06 (52) 415-631; **ZENIT TOURS,** Békéscsaba, Luther utca 10. Tel.: 06 (66) 453-210.

INDIÁN nyár a Riviera Travelnél! Mallorca, repülő; szálloda, svédasztalos félpanzió, indulások október 1. és 8. Részvételi díj: 44 900 Ft. Nyugdíjasoknak további 5000 Ft kedvezmény! Jelentkezés: **RIVIERA TRAVEL,** Budapest V. kerület, Arany János utca 15. Tel.: 269-1606, 269-4085. Fax: 269-1607.

Tossa de Mar, barcelonai városnézéssel, 27 400 Ft. Szafáripark, Marcipán Múzeum, Párizs–Disneyland, müncheni sörfesztivál vacsorával. Hetente Stuttgart, Zürich. Tel.: 117-1356, (33) 314-795. (F)

☎ **Berlini utazás!** Tel.: 137-1477, 118-7747. (146222/4T)

Nálunk még nincs infláció! IZRAELI körutazás szeptember 7-i és szeptember 14-i indulással 92 445 Ft, október 19-i indulással 94 945 Ft. 8 nap, repülővel, félpanzióval, programmal együtt. PANNÓNIA TOURIST SERVICE, 1088 Bp., Rákóczi út 9., tel.: 138-4225; és 1052 Bp., Kígyó u. 4–6., tel.: 118-3910. (F)

☎ **AUTÓBUSZ-RENDELÉS, mikrobuszbérlet:** 132-1997, 132-2996. (146590/5T)

☎ **Kultúrutak:** Párizs, London, Firenze, Garda-tó, Kairó, Prága, Bécs, Melk, délcseh várak, kastélyok, északolasz körutazás. MAKROVILÁG, 215-0636. (146701/4T)

☎ **UTAZZON EGÉSZ ÉVBEN A SUNDAY-jal!** KANÁRI-SZIGETEK, KORFU, COSTA BRAVA, MÁLTA, TUNÉZIA és AMERIKAI UTAK teljes választékával várjuk a SUNDAY UDVARBAN, Budapest V., Petőfi Sándor u. 5. vagy HÍVJA a 266-5792 és a 118-5069-es telefonokat. (146754/5H)

Hetente nonstop autóbuszjáratok Münchenbe, Bécsbe, Stuttgartba, Zürichbe és Velencébe. Az Eurodisneylandbe és a Safariparkba is várjuk jelentkezésüket: Jetliner Utazási Iroda: 112-6303 és 111-8491.

A szezonban utoljára! Minőség – Last Minute-áron. KORFU (augusztus 29.) 31 900 Ft, MALAGA (augusztus 22.) 11 nap, 59 900 Ft, MALLORCA (augusztus 25.), 12 nap, 61 900 Ft. Az árak a repülőjegyet is tartalmazzák. UTAZÁSI BÖNGÉSZDE, Budapest, Blaha L. tér 3., telefon: 117-2300, Bp. V., Sütő u. 2., telefon: 117-2620. (F)

RICCIONE és környékén egyéni utazóknak fakultatív programként AQUAFANBA (csúszdaváros), mini Itáliába, delfinshow-ra, vidámparkba belépőjegyek az irodában válthatók! Jetliner Utazási Iroda: 1065 Bp., Bajcsy-Zs. út 63.–Jókai u. 40. között. (Nyugati átjáró üzletház). 112-6303 és 111-8491. (F)

LENGYELTÓTI KÉK-TÓ SZÁLLÓ – RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY! 1995. augusztus 19–26., 1 hét szállás, reggelivel, 2 ágyas szobában: 7400 Ft/fő, lakosztályban: 8000 Ft/fő, gyermek: 1120 Ft. Jelentkezés: (85) 330-422. (F)

KORFU – KEDVEZMÉNYES ÁRON! Indulás: augusztus 27. és 30. között. Egyhetes repülős utak, választható programokkal. Apartmanok – 32 900 Ft/fő, háromcsillagos szállodákban – 39 900 Ft, háromcsillagos de luxe szállodában 48 300 Ft/fő. A részvételi díj tartalmazza a repülőjegyárat, a szállodákban a félpanziót! TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár utca 6. Telefon: 266-1386, 131-5368, 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Telefon: 06 (62) 325-488. (F)

SUPER LAST MINUTE! IBIZA, indulás augusztus 20., repülő, szálloda, svédasztalos félpanzióval 29 900 Ft. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9–18 óráig, szombaton 9–13 óráig. Jelentkezés: **RIVIERA TRAVEL,** Budapest V. kerület, Arany János utca 15. Tel.: 269-1606, 269-4085. Fax: 269-1607. (F)

SZUPER PASHA FORTUNA: hetente háromszor charterjárat **TUNÉZIÁBA.** Indulás: szeptember 2., **1 hét félpanzióval már: 39 900 Ft-tól,** elhelyezés 2 csillagos szállodában. 40 százalékos gyermekkedvezmény 16 éves korig. Tenisz grátisz, svédasztal. **Pasha Tours Utazási Iroda,** 1137 Budapest, Katona József u. 10/A. Telefon: 132-3740, 132-3716, 132-4177. (F)

☎ **LAST MINUTE!** Krétán két hétre 47 390 Ft, egy hétre 35 990 Ft! Egyéb ajánlataink: Mallorca 60 990 Ft-tól, Málta 65 990 Ft-tól. **FEDEZZE FEL ALBÁNIÁT!** Körutazás félpanzióval október 14–21., 63 490 Ft. **OKTOBERFEST!** Bulizzon a Müncheni Sörfesztiválon, szeptember 16–19., és szeptember 25–28. 12 990 Ft-tól! **PÁRIZS!** Autóbusszal, szeptember 14–19., 26 490 Ft. **MINITOURS,** Budapest XII., Győri út 2/B (5 percre a Délitől). Telefon: 175-0019, 180-7554. (147273/2H)

SZUPER AKCIÓ FŐSZEZONBAN! 10 napos üdülés Costa Braván, 3 csillagos, úszómedencés szállodában, svédasztalos, félpanziós ellátással, augusztus 25.–szeptember 3-ig. Utazás: luxus autóbusszal, résztvételi díj: 33 900 Ft/fő. Jelentkezés: Budapest Travel, 1111 Bp., Bartók B. út 42., tel.: 186-8994. (F)

☎ **Utazzon összel is a MOL TRAVEL-lal!!! Korzika:** 7 éj, közvetlenül tengerparti apartholtelben, luxusautóbusszal, 26 300–36 500 Ft-ig/fő. **Róma, Nápoly, Sorrento, Capri, Pompeji, San Marino** 7 nap luxusbusszal, 35 200 Ft/fő. **Párizs, Versailles, Reims, Disneyland:** 5 nap luxusbusszal, 21 900 Ft/fő. Továbbá széles belföldi üdülési választék. Jelentkezés és felvilágosítás: **MOL TRAVEL,** 1082 Budapest, Harminckettesek tere 6. Tel.: 114-1811, 06 (60) 399-037. (144720/6H)

☎ **INGYEN VAN!** 7 nap az Alpok szívében, szállással, utazással együtt, szombatonként, 9800 Ft/fő. **MAKROVILÁG,** 215-0636. (143449/16T)

Kairó, Luxor, Asszuán: 8 nap körutazás, hajózással a Níluson. Repülővel, félpanzióval 62 990 Ft, hetente folyamatosan. **Kairó, Hurghada:** 8 nap tengerparti üdülés. Repülővel, félpanzióval 52 990 Ft, hetente folyamatosan. **Városlátogatás Londonban:** repülőgéppel, szállodában, reggelivel, augusztus 24–28., szeptember 21–25., 51 290 Ft. Jelentkezés, információ a **BUDAPEST TOURIST RT.** irodáiban (tel.: 342-6521, 132-6565) és viszonteladóinál! (F)

Főszezonban, utószezoni áron: Malaga (augusztus 22.) 11 nap, háromcsillagos szálloda, 69 900 Ft; Mallorca (augusztus 25.) 12 nap, háromcsillagos szálloda 65 900 Ft. Az ár repülőjegyet és félpanziót tartalmaz. Utazási böngészde: Bp. VIII., Blaha L. tér 3. 117-2300, Bp. V., Sütő u. 2. 117-2620. (F)

Hetente autóbusszal: Ausburg–Ulm–Stuttgart–Karlsruhe–Mannheim. Tihanyi Travel. Tel.: 122-1915, 06 (60) 318-349. (235050/1K)

LAST MINUTE! Spanyolországi szálloda félpanzióval, utazással 29 150 Ft. Görögországi apartmanok 11 500 Ft. Kerek csoportoknak kedvezmény! ELENITE TOURS, Budapest, ERZSÉBET KRT. 6. 269-6663. (F)

Tanfolyam

A British Council Angol Tanítási Központjában nyári intenzív tanfolyamok, anyanyelvi (brit) tanárok, gyerekcsoportok, kezdőtől haladó szintig. **Tanfolyamok:** július 10-től július 28-ig vagy augusztus 28-tól szeptember 15-ig. **Beiratkozás:** július 3-tól 7-ig vagy augusztus 22-től 25-ig naponta 9–11 óra vagy 14–16.30 óra között. Cím: 1068 Budapest, Benczúr u. 26. Telefon: 342-0918, 342-0966, fax: 342-5728. (F)

☎ **Külkereskedelmi** ügyintézői, továbbá vámkezelői, **SZAKMAI KÉPZÉS SZOMBATONKÉNT a Trainex Üzleti Iskolában!** Indul: 1995. szeptember 16-án. Tájékoztatás, beiratkozás minden munkanapon, 9 és 16 óra között. Trainex Üzleti Iskola, 1134 Budapest, Váci út 39. Tel./fax: 140-3568, 120-9454. (143689/8H)

A Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Főiskola az 1995/96. tanévben a következő másoddiplomás-posztgraduális képzést indítja: emberi erőforrás menedzser az idegenforgalomban és a kereskedelemben (Kereskedelmi és Idegenforgalmi Intézet); kereskedelmi közgazdász (Kereskedelmi Intézet); business manager (Kereskedelmi Intézet); idegenforgalmi és szállodaipari szakközgazdász (Idegenforgalmi Intézet). A felvétel feltétele: főiskolai vagy egyetemi végzettség. A képzés önköltséges, a tandíj kb. 70 000 Ft/félév. **Jelentkezési határidő: 1995. aug. 31.** Tájékoztató és jelentkezési lap a Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Főiskola portáján szerezhető be. (1054 Budapest, Alkotmány u. 9–11.) (F)

☎ **Az ELTE Jogi Továbbképző Intézet** pótjelentkezést hirdet jogászok részére a **biztosítási** és a **külkereskedelmi** posztgraduális szakokra. Felvilágosítás: 266-2563. (146408/4H)

A Semmelweis Orvostudományi Egyetemen az 1996. évi felvételi vizsgákra fizika, biológia, kémia, valamint (biológiát helyettesítő) belgyógyászat tantárgyakból előkészítő tanfolyam indul, a középiskola IV. osztályát végzők, illetve érettségizettek számára. A tanfolyam időtartama 27 hét, valamennyi tárgy esetén 135 óra. Részletes tájékoztatás és jelentkezési lap 1995. szeptember 18-ig kapható a rektori hivatal oktatási csoportjánál (Bp. VIII., Üllői út 26. fszt. 6., telefonszám: 210-0266. (F)

☎ **ANGOL, NÉMET, FRANCIA** intenzív, 45 órás nyelvtanfolyamok 7 nyelvi szinten, 4 fős csoportokban. Az oktatáshoz tankönyvet biztosítunk. KÜLFÖLDI NYELVTANFOLYAMOK. Speciális nyelvi tanulmányutak GARANTÁLT SZÍNVONALON az **ELEGANT INFORM Nyelvstúdió** szervezésében. 1089 Budapest, Elnök u. 1. (Nagyvárad térnél). Tel./fax: 210-1742, 134-4522. (146725/2H)

MŰVÉSZETI MENEDZSERKÉPZÉS! A Casus Kollégium felvételt hirdet szeptemberben induló 3 éves, nappali tagozatos művészeti menedzserképzésére. Jelentkezési határidő: augusztus 30. Információ: 203-4646/Casus. Budapesti Művelődési Központ, XI., Etele út 55. (F)

THÉBA Színiakadémia: felsőfokú színészképzés, középfokú fotós-, operátor-, sminkes-, díszlettervező, grafikusképzés. Kaszkadőr, drámaíró felvételi előkészítő tanfolyamok, nyelvoktatás, egyéni ének-, beszédtechnika órák. Jelentkezés augusztus 22-én 18 órakor: Bp. VII., Rózsa u. 23. (235329/1K)

A Katedra Nyelviskola (Nyelviskolák Kamarája által ajánlott nyelviskola) augusztus 28-án indítja 5 és 10 hetes angol-, német-, olasz-, spanyol-, francia-, orosz-, magyar-nyelv-tanfolyamait 10 tudásszinten, belterületi oktatótermekben, gyakorlott és ellenőrzött tanári karral, minden napszakban (szombaton is). Csoportonként a legjobb hallgató fél áron iratkozhat be egy következő tanfolyamunkra. Tanfolyamaink: általános, intenív, nyelvvizsga-előkészítő, nyelvtani rendszerező, kiscsoportos, oxfordi vizsga-előkészítő. Tanfolyamdíjak már 3990 forinttól! Tanfolyamainkat a Munkaügyi Központ támogatja! Beiratkozás és szintfelmérés folyamatosan augusztus 23-ig, 13–17.30 óráig: XI., Karinthy Frigyes út 4–6. Információ: 186-8980, 165-5116. Vállalatoknak kihelyezett tanfolyamok! (F)

Szakmát adó szemfelszedő tanfolyam indul szeptember 9-től a Józsefvárosi Művelődési Házban. Telefon: 113-9883. (F)

Szabás-varrás és japán kezdő tanfolyamok indulnak szeptembertől a Józsefvárosi Művelődési Házban (VIII., József krt. 70. Telefon: 113-9883). (F)

AKINEK ott a helye, az ott lesz Kertész Zsuzsa őszi tanfolyamán. Beszéd- és személyiségfejlesztés. Tel./fax: 252-8242. (234769/1K)

NYELVTANFOLYAM LONDONBAN. Elhelyezés angol családoknál, teljes ellátással. Indulás szeptember 1-jén, szeptember 15-én. Bővebb felvilágosítás: Világjáró Utazási Iroda, 06 (46) 412-142, vagy 06 (46) 411-624. (F)

☎ **Kis teljesítményű** kazánfűtői tanfolyamot folyamatosan indít a FIMBÜRO KFT. Érdeklődni: Budapest IX., Üllői út 45., III. em. Tel.: 215-1678. (147407/1T)

A GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ KELEMEN LÁSZLÓ SZÍNÉSZKÉPZŐ STÚDIÓJA FELVÉTELT HIRDET! Olyan 18–22 éves, érettségizett fiatalok jelentkezését várjuk, akik vonzalmat és tehetséget éreznek a színházi munka, a színészpálya iránt. A képzés kétéves, a képzés ideje alatt a növendékek havonta kétezer forint tandíjat fizetnek, mely összeg a tanulmányi eredménytől és a végzett munkától függően az első szemeszter után csökkenhet. Jelentkezni személyesen vagy írásban lehet a színház titkárságán: Eger, Hatvani kapu tér 4. Tel./fax: (36) 313-838. Jelentkezési határidő: 1995. augusztus 21. A felvétel tárgya: vers- és prózamondás, ének- és tánctudás. Meghallgatás: 1995. augusztus 23-án 17 órától, a színház Háziszínpadán. (F)

Egyéb

☎ **Felhívás! 100 000 Ft jutalmat** ajánlok fel! 1995. július 22-én hajnalban Karcag külterületén, a 4-es számú főútvonal melletti parkolóban ismeretlen tettesek kamionom rakodóterét feltörték, 210 db PRAXIS PX 2511 típusú, bolgár gyártmányú elektromos fúrógépet tulajdonítottak el, originál csomagolásban. Aki a fúrógépek megkerülése, a tettesek elfogása tekintetében nyomravezető információval tud szolgálni, az bejelentését a karcagi rendőrkapitányságra az (59) 312-011 telefonon teheti meg, ill. bármely más rendőri szervnél. (146908/1T)

Természetgyógyász eredményesen kezel gerincproblémákat (ferdülést, becsípődést) és más betegségeket. Budapesten és környékén házhoz megyek! Telefon: 183-5241, reggel 7–9-ig és este 19–21-ig.

Sabaria Siesta Cipőgyár márkaboltja szeretettel várja vásárlóit: Bp. V., Cukor u. 1. (53498/1K)

☎ **A csepeli Jedlik Ányos Gimnázium** szeretettel várja volt tanárait és diákjait 1995. szeptember 8-án, 17 órakor, a gimnázium fennállásának 50. évfordulója alkalmából az iskolában tartandó baráti találkozóra. (147175/1H)

KÖZGYŰLÉSI HIRDETMÉNY. Az EasyCall ERMES Hungary, Általános Személyhívó Részvénytársaság (székhelye: 1134 Budapest, Klapka u. 4.) érteisíti tisztelt részvényeseit, hogy a társaság a székhelyén 1995. szeptember 18-án (hétfőn) 13 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE: 1. Igazgatósági tag választása. 2. Egyebek. Minden részvény a tulajdonosát egy szavazatra jogosítja. A közgyűlésen való részvétel és szavazás feltétele, hogy a részvényes legkésőbb a közgyűlés napját megelőző utolsó munkanapon bejegyzésre kerüljön a társaság részvénykönyvébe. Igazgatóság. (F)

Az Operaház „Főszínpadi süllyedő meghajtásának átalakítására" kiírt pályázat benyújtási határidejét 1995. augusztus 24-ig bezárólag meghosszabbítjuk. (53654/1H)

Hivatásos, gyakorlott személygépkocsivezetőt keresünk, 45 éves korig. Telefon: 226-0188. (F)

FRANCIA tulajdonú kft. fordító-titkárnő beosztásba fiatal, lendületes hölgyet kers. Multiburo: 268-1919. (F)

☎ **Felsőfokú végzettségű,** pénzügy szakos (tanításban nagy gyakorlattal rendelkező) tanár, óraadói állást vállalna középiskolában, nappali vagy esti tagozaton, illetve mérlegképes tanfolyamokon. Utóbbit vidéken is. 133-3631. (147462/1T)

FOGÁSZATI asszisztensnőt keresek, orvoslátogatói munkára. Telefon: 135-4950. (235476/1K)

☎ **Kötő szakmunkást** több műszakos munkarendbe felveszünk. Érdeklődni 8–16 óráig: 160-3793, 169-4448-as telefonon. (147434/1T)

MENDELE Ferenc 1995. aug. 18.

Falukép várkastéllyal

Ott van – három hete még ott volt – a régi kalászos-szalagos államcímer a simontornyai vár bronzkapuján. Egy a kazettába keretezett tulajdonos-jelvények, a domborított Lackfi-, Garai- és Buzlay-pajzsok között, ha kirí is kissé, ha heraldikailag tökéletlen is. *Legalul van* – én, aki túl sok címereltávolítást láttam e hazában, most már megtartanám.

S meglehetősen lapos szimbólumnak vélem, hogy *Mendele Ferenc* munkásságának nemcsak a kezdete, hanem csaknem hónapra-napra a vége is egybeesik e felségjelvény élettartamával.

Nem volt hatvanéves, amikor meghalt – építtetőnek és építésznek még a balladákban sem kell ennyire összetartoznia. De mielőtt bárki kegyeleti aktust sejtene Mendele most látható várbeli emlékkiállításában, mielőtt kétdimenziós papírélményekre gyanakodna a műemléki hivatal Táncsics utcai aulájában, sürgősen váltsunk hangot. Mert az életmű-kiállítás élő, élményeket ébresztő, ehhez pedig riport illenék, nemhogy gyászirat nem, még csak nem is kiállításbeszámoló.

Riport Túristvándiból, a vízimalomról. Aki kikönyököl a „kis Túr" fölött, nézi a duzzasztott tóban a kacsákat és hallgatja a vízimalom morajlását, Mendele-művet lát; egyikét a korai helyreállításainak. S ami még fontosabb: ha örömét leli abban, hogy meg is nézze, meg is értse régi malomkövek, hengerszékek és fogaskerekek munkáját (mert a gépeket időnként bekapcsolják), az sokat felfogott a koncepcióból, a régit tisztelő, de régiest nem hamisító műemlékes szemléletből is. Riport továbbá a dunaföldvári várról. Amely ugyan inkább csak egyetlen őrtorony, testes, zömök, vidékies menedék, de a magas löszfal tetején úgy uralja évszázadok óta a dunai átkelést – most az agyonnyűtt hidat –, hogy minden alföldiességével fellegvárképzeteket kelt. Aztán már nem is riportot, lírai tárcát írhatna erre avatott toll a csempeszkopácsi templomról. Betlehem-méretéről és katedrálispompájáról, oszlopos román ikerablakairól és faragott-hívogató kapubélletéről. Meg arról, hogy nyári hétköznapokon kíséret – sekrestyés, harangozó, bejáratos vasárnapi ministránsgyerek – nélkül megtekinthető, csak be kell fordulni a szombathelyi műútról – mégsem volt, legalábbis eddig, aki a nyolc évszázados kis egyházat háborgatta volna.

Nyilvánvaló: Mendele Ferencet, az építész-műemlékest azok is ismerik, akik a nevét sem hallották. Elég, ha látták a pankaszi haranglábat, amely vasalt-hajlított erős gerendázatával, vastag zsúpszoknyájával afféle paraszt-arisztokrata a bádogtetejű őrségi, Őrség környéki szegényebb alkotmányok között. De a legmegejtőbb talán a simontornyai vár. Ezt *Horler Miklóssal* emelték ki a magtárállapotból, sőt az összeomlott magtárállapotból, hogy a középkoron végigvezetve eljussanak ahhoz a szomorúan csodálatos évtizedhez, amely a magyar királyi hatalom hanyatlását és a reneszánsz elterjedését egyként hozta, amely nemcsak a központi erőt, hanem az itáliai kandallók ízlését és a toscanai árkádok merész tökélyét is széthordta a budai udvarból. Az utolsó építtető címertábláján az évszám 1509, ez éppen tizenhéttel kevesebb 1526-nál, Simontornya azonban nem reneszánsz csodapalota. Reneszánsz részeit rekonstruálták, a lezuhant gótikus mennyezetbordáit felemelték, összetört márványkandallóit türelemjátékkal rakták újra össze, egészében azonban megmaradt sebeit el nem fedő magyar műemléknek. Jutalmul azután olyan plasztikai élményt kaptunk – tornyoknak, palotaszárnyaknak, törékeny lodzsáknak és zárkózott erődtömegeknek olyan modern térkompozícióját –, amilyen csak korunk kubisztikus iskolázottságából nőhetett ki.

Mert ez a „magyar műemlék" nem hangulatkeltő visszaélés – a tárgyban valamelyest járatosak számára bizonyos szemléletet, iskolát, erkölcsöt jelent. Ennek az iskolának és szakma-erkölcsnek volt a neveltje, később a reprezentánsa, majd az oktatója a pályáján kilencszázhatvan körül induló, harminc évig termékeny Mendele Ferenc. A jellemzőket, érintőleg, már leírtam. Ragaszkodni a történeti értékhez, de nem hamisítani történelmet, kiegészíteni, rekonstruálni, de bemutatni, érzékeltetni, hogy mi az újabb munka, s kivált hasznosítani, életcélt, funkciót találni a drágán megmentett monumentumnak. Szimbólum: úgy akart gazdálkodni évtizedeken át a magyar műemlékvédelem az építészeti örökséggel, mint a névtelen építőmester a nagyharsányi református templom szentélyboltozatával. Ott a fénykép a kiállításon. Az a gótikus-törékeny hálóboltozat beomlott valami miatt – annyi minden miatt összeomolhattak nálunk a gótikus hálóboltozatok a XV. század vége meg a XVI. század vége között. Aztán a megújító akarat, isten nevében, megerősítette a mennyezetet úgy, hogy sem a hiányzó szép bordákat nem pótolta, sem a megmaradtakat le nem verte, hanem az egészet alátámasztotta egy kőoszloppal. Amely kőoszlop ugyan meglehetősen bizarr és aszimmetrikus egy hálóboltozat véletlen pontján, de igen állandó. És még öntudatos is, ha tetszik, korát vállaló: a provinciális festett virágdíszével meg az évszámával, *AD 1582*.

Hosszan illenék elmélkedni arról, hogy Mendele, a népi építészet neves specialistája, Hollókő műemléki tanulmánytervének készítője és az első skanzenek szakértője milyen otthonosan mozgott a zászlósúri rezidenciák és püspöki paloták világában. De hát szakember volt és talentum, nincs mit értekezni természetes jártasságán korok, vallások és funkciók között. Utolsó díját a siklósi dzsámi helyreállításáért kapta, a kép, amely az életműről rögzül, mégis falusi vedutát mutat. Magyar falut megmentett és megértett paraszt- és iparosházakkal, a hátterében várkastéllyal.

Szép kép, kissé idillikus is. Mert nem mutatja – a kiállítás színes totáljai sem, a katalógusa sem ábrázolhatja – Mendele, a műemléki szakember, Mendele, a tudományos vezető és Mendele, a műemléki igazgató harcait, kompromisszumait és kudarcait. Az az elmúlt állami műemlék-gazdálkodás ugyanis nem volt mindig olyan bőkezű és felelősségteljes várúr, mint Simontornya esetében. De a Mendele-életmű azért is lehetett impozáns, mert sokszor volt fizetőképes és kötelességtudó. Ez tény. Akkor is, ha ma, a rohamosan pusztuló kastélyok hírét hallva, a mohón marakodó műemléktulajdonosok ricsaját hallgatva sem kell feltétlen nosztalgia tárgyává tenni. Csak tudni a tényt, hogy a Lackfiak, Garaiak és Buzlayak után, hosszú évszázadok elteltével volt – legyünk stílusosak – igazi *possessora* a simontornyai jószágnak.

Rózsa Gyula

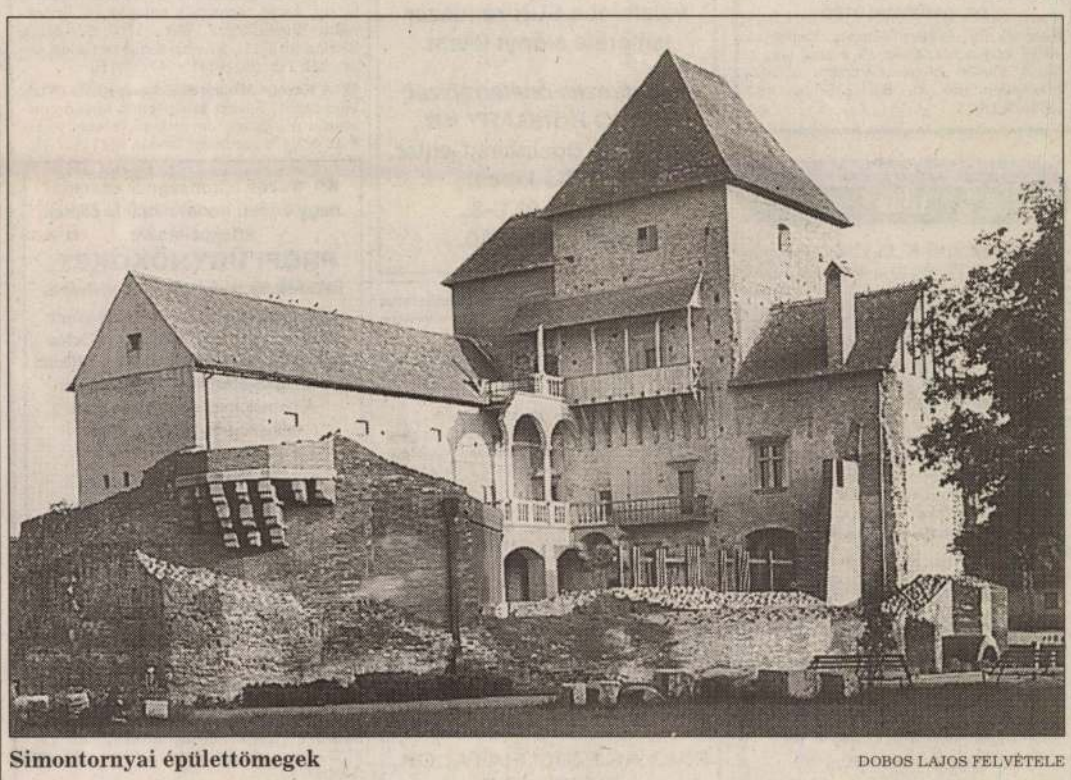

Simontornyai épülettömegek DOBOS LAJOS FELVÉTELE

Kistétényi Melinda

Kissé flúgos – mondtuk rá gonosz nyelvű zeneakadémisták, úgy negyven-egynéhány éve, tanársága kezdetén. Oly sebesen beszélt, hogy mellette bénának érezhette magát a csephadarós, s annyira csapongón, hogy arra már hasonlat sincsen. Hanem fel kellett ismerni hamarost, Kistétényi prof. oly intenzíven éli a muzsikát, hogy közvetítésére a szóbeliség meg a józan racionalitásba bilincselt fantázia egyszerűen alkalmatlan. Flúgosok mi voltunk tehát, nem pedig ő.

Egyszemélyes konzervatórium: tanult szakmái szerint karmester, zeneszerző, egyházzenész, orgonista, zongoraművész. Tanulatlanul fest, rajzol, versel énekkari művekhez. Kerek kompozíciót rögtönöz billentyűs hangszeren egy neki cetlin felnyújtott dallamra – ezt nem sokan tudják nálunk. Fejében-lelkében az egyetemes emberi kultúra, főhelyen természetesen a zene, piedesztálon Bach. Hivalkodó természetűnek nem mondhatnánk, ritka, mostanság mind ritkább orgonahangversenyein találkozhat vele a közönség.

Kroó András és Sándor Katalin tévés portréja révén többen is megismerkedhettek vasárnap, kései órán, e fenomenális muzsikussal, elmondhatatlanul sűrű Bach-játékával, ragyogó rögtönzőkészségével, mélyen megragadó emberi habitusával. A jó kérdésekre megnyílt Kistétényi Melinda, vallomásos tűzzel szólt családjáról, tanárairól, példaképeiről, önmagáról voltaképp nem, túlságosan szerény is ahhoz, hogy személyét szántszándékkal előtérbe tolja. Mégis kifogott rajta a riporteri-rendezői lelemény.

Breuer János

HALÁLOZÁS

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

SEREG JÓZSEF

mérnök-tanár, türelemmel viselt betegség után, 1995. augusztus 6-án, 69 éves korában elhunyt. Felejthetetlen halottunk hamvait 1995. augusztus 25-én 16 órakor a kelenföldi Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében római katolikus gyászszertartás szerint helyezzük örök nyugalomra. Táviratcím: Sereg Józsefné, 1063 Budapest, Kmety u. 19. (147463/1T)

Fájdalommal tudatjuk, hogy

TAKÁCS JENŐ

(Nagykőrös–Budapest) nyugalmazott rendőr alezredes, 66 éves korában váratlanul elhunyt. Hamvait augusztus 24-én délelőtt 10 órakor helyezzük örök nyugalomra az Óbudai temetőben. Gyászolják felesége Paula, leánya Zorica, a rokonság, volt munkatársai, és az MSZP III. kerületi szervezete. Minden külön értesítés helyett.

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

DR. GYŐRVÁRI OTTÓ

életének 56. évében elhunyt. Temetése 1995. augusztus 25-én 15 órakor lesz a Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében. (Bp. XI., Bartók B. út 149.) (235528/1K)

Állás

PÁLYAKEZDŐ NYELVTANÁR munkát keres! Az ELTE spanyol–portugál szakán végeztem, és románul is tudok. Oktatást, fordítást, tolmácsolást és más nyelvvel kapcsolatos munkát vállalnék. Telefon: 187-1712, hétfőtől csütörtökig 17 óra után.

Osztrák és svájci ismeretséggel rendelkezőknek kivételes üzleti lehetőség. Tel.: 202-0687. (53281/1K)

☎ **Márkás francia parfümöket** forgalmazó cég felvesz gépkocsival rendelkező, gyakorlott üzletkötőnőket, Pályázatokat, részletes szakmai önéletrajzzal, fizetési igény megjelölésével „Profi munka 146229" jeligére a kiadóba kérjük. (146229/1T)

A
Magyar Hitel Bank Rt.
pénzintézeti gyakorlattal üzleti területre
jogtanácsost keres.
Nyelvismeret előnyt jelent.
Szakmai pályafutást is tartalmazó önéletrajzokat a megjelenéstől számított 10 napon belül az alábbi címre kérjük megküldeni.
MHB Rt. Személyügyi Igazgatóság
1054 Budapest, Szabadság tér 5–6.
22304 JP

☎ **Középnagyságú** észak-magyarországi VÁGÓHÍD és HÚSFELDOLGOZÓ ÜZEM VEZETŐT keres. Várjuk szakmai gyakorlattal rendelkező, dinamikus, kreatív, rugalmas, ambiciózus személy írásos jelentkezését. A pályázatot diszkréten kezeljük. Szükség esetén szolgálati lakást biztosítunk. „Húsipar 146508" jeligére a kiadóba. (146508/4T)

SÚLYÁNAK elvesztésével pénzt keresheted! 06 (30) 426-216. (235018/1K)

☎ **Autószerelőt** futóműbeállításra felveszek. Érdeklődni: XV., Bánkút utca 102., 184-1547, 8–17 óráig. (145847/8T)

Számviteli és pénzügyi önálló munkavégzésre képes vezetőket és munkatársakat keres belvárosi idegenforgalmi rt.
Szakmai önéletrajzot kereseti igénnyel a 1366 Budapest 5. Pf. 97-be kérünk „Számítógépes ismeretek" jeligére.

Építőipari kft. azonnali belépéssel felvesz középfokú végzettséggel és számítógépes gyakorlattal rendelkező **kontírozó könyvelőt.** Jelentkezés Fazekas Albertné gazdasági vezetőnél. Cím: Budapest XIII., Karikás Frigyes u. 18–22. Telefon: 129-1063. (F)

☎ **Belvárosi gimnázium** matematika–fizika, latin, magyar–történelem szakos tanárt keres. Érdeklődni: 112-0687, 111-9682-es telefonszámon lehet. (146827/4H)

A BFI Szakképzés Budapest pályázatot hirdet ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓHELYETTESI munkakör betöltésére.
Feltételek: **főiskolai végzettség, legalább 3 év gyakorlat, német, minimum középfokú nyelvtudás.**
Jelentkezés írásban:
BFI Szakképzés, 1082 Budapest, Kisfaludy u. 9. (147084/2H)

Tagoncaszerelői gyakorlattal és tehergépkocsi-vezetői jogosítvánnyal rendelkező munkatársat felveszünk. Érdeklődni: a 113-8245-ös telefonon. (F)

☎ **Kereskedelmi kft.** budapesti munkára keres ügyintézői, üzletkötői munkakörbe jogosítvánnyal rendelkező, katonaviselt, érettségizett fiatalembert. Számítógépes ismeret és diploma előny. Érdeklődni: 262-5715. (146906/1T)

Budai építkezéshez építészmérnököt és épületgépészt felveszünk, létesítményfőmérnöki és ellenőri munkakörbe. Saját gépkocsi szükséges. Korhatár 25–40 év. Tel.: 351-7770, 351-7771/D., Varga.

☎ **Budapesttől 60 km-re,** lovastanyára házaspárt lovakhoz és konyhai munkára felveszünk. Lakás megoldható. Érdeklődni: 276-5369-es telefonszámon. (146954/2T)

Nemzetközi kereskedelemmel foglalkozó külföldi tulajdonú cég munkatársat keres

SZÁMVITELI/ PÉNZÜGYI munkakörbe.

Feltételek:
- **szakirányú végzettség,**
- **legalább középfokú angolnyelv-tudás,**
- **számítógépes ismeretek (WINDOWS),**

szakmai gyakorlat, valamint a SUN-rendszer ismerete előnyt jelent.

Jelentkezés önéletrajzzal:
HYDRO HUNGARY Kft., East-West Business Center, 1088 Budapest, Rákóczi út 1–3., telefon: 117-9850. (F)

☎ **Gépkocsival és szerszámmal** rendelkező víz-, gáz-, fűtésszerelőt keresünk felvételre. 138-4249. (146889/3T)

☎ **Szerkezeti lakatosokat** keresünk, 25 000–40 000 Ft kereseti lehetőség. 189-2573. (146995/3T)

☎ **A GÉV-Huniber Kft.** felvételre keres gépíró-adminisztrátort. Feltétele: szövegszerkesztő, számítógép használata. Jelentkezni lehet: 262-7222-es telefonon. (147009/2T)

☎ **Munkaközvetítés** ingyenesen, ápolónőknek a privát szférában. Magas jövedelem. Jelentkezés: egész alakos fényképpel, szakmai önéletrajzzal, 1450 Budapest, Pf. 40. címen. (147083/2H)

Leírói munkák végzésére – szövegszerkesztőt alkalmazni tudó munkatársat felvételre keres az Igazságügyi Minisztérium pénzügyi főosztálya (Budapest V., Szalay u. 16., postai cím: 1363 Pf. 54.). Jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal együtt a fenti címre lehet megküldeni. (F)

PÁLYAKEZDŐ FIATALOK, FIGYELEM!
Nagy múltú tervező és vállalkozó részvénytársaság felsőfokú végzettségű fiatalok jelentkezését várja nagyfeszültségű távvezeték tervezési munkáihoz.
Számítógépes ismeret és angolnyelv-tudás előny.
Várjuk érdeklődésüket Szurdoki János irodavezetőnél, a 215-6883 telefonszámon. (F)

Többszöri sikertelen próbálkozás ellenére keressük azt az autóval rendelkező, határozott fellépésű, jó megjelenésű hölgyet, aki Budapest és Pest megye jó helyismeretével bizsu-nagykereskedésünk méltó üzletkötője lenne. Telefon: 342-5709, 14–17 óra között. (234814/1K)

Nemzetközi cég keres új, érdekes üzlet felépítésére munkatársakat. Telefon: 0049171/5476182.

ÉPÍTŐIPARI RT. százhalombattai munkahelyre, jó kereseti lehetőséggel, gyakorlott ÁCS szakmunkásokat, zsaluzáshoz és szerkezetépítéshez felvesz. Jelentkezés: 06 (23) 354-122/4047.
(146593/3H)

☎ **Irodahelyiségek takarítására** munkatársat keresünk, azonnali kezdéssel. Érdeklődni 9–12 óráig: Bagóné, 271-5894-es telefonon. (147181/2H)

Elegáns belvárosi, szőnyeget, bútort, festményeket, porcelánt forgalmazó galériánkba angolul vagy németül beszélő munkatársat és gyakorlott üzletvezetőt keresünk. Érdeklődni: 1/2 9–16-ig 201-0220, 1/2 5–18-ig 342-5127. (F)

☎ **Asztalos szakmunkásokat** felveszünk. Tel.: 169-2549, 06 (30) 502-800. (147189/2T)

A Fóti Károlyi István Gyermekközpont (Fót, Vörösmarty tér 2.) állást hirdet portai rendészeti munkakör betöltésére, melyhez legalább középfokú végzettség szükséges. Bér: megegyezés szerint. Érdeklődni: (27) 358-490-es telefonon lehet. (235486/1K)

Nemzetközi cég villamos szerelési anyagok és tokozatok értékesítésére
ÜZLETKÖTŐT keres.
Elvárások: felsőfokú végzettség, angol- és/vagy német-nyelvtudás, önállóság, jó kommunikációs készség.
Pályázati anyagokat a következő címre kérjük:
ABB Mérnöki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Ács Edit, 1101 Budapest, Zách u. 3/B. Tel.: 261-9691.
ABB ASEA BROWN BOVERI

MUNKAERŐ-KÖZVETÍTÉS: 201-1804. (235155/1K)

FŐÁLLÁSBAN, illetve mellékállásban végezhető, 5 órás állást ajánlunk. Fizetés bruttó 142 Ft/óra. Telefon: 137-9361, 9–16 óráig. (235462/1K)

A Szent László Gimnázium keres angoltanárt, fizikatanárt és oktatástechnikust. Jelentkezés személyesen, szakmai önéletrajzzal, augusztus 21-től: 1102 Budapest, Kőrösi Cs. S. út 28–32. (F)

☎ **Bay Zoltán Szakközépiskola és Szakmunkásképző felvesz iskolatitkárt.** Elvárások: érettségi, gépírástudás és szövegszerkesztői ismeret, önálló ügyintézői készség, kiegyensúlyozott, szolgálatkész, jó megjelenésű személyiség, kézzel vagy szövegszerkesztővel készített önéletrajz. Cím: 1041 Bp. IV., Lőrinc u. 40. Telefon/fax: 169-5954. (147257/2H)

☎ **Adócsökkentő jövedelemforrás.** 185-7930. (147267/2T)

☎ **Általános iskola** fizika, angol szakos tanári állást és napközis tanítói állást hirdet. Tel.: 168-6651. (147276/1T)

☎ **Műanyag-feldolgozáshoz** német tulajdonú taneszközgyártó kft. fiatal férfi munkatársat keres, azonnali belépéssel. Érdeklődni: Biocalderoni Kft., 1108 Budapest, Kozma út 9–11., Kozma Antal termelési vezetőnél. Tel.: 262-5241. (147297/1H)

☎ **A Károlyi Mihály Szakközépiskola** (XIII., Váci út 89.) felvesz takarítónőt, állandó délutános műszakra. Jelentkezés személyesen, 8–12 óráig, a gazdasági irodán. (147342/1H)

Kft. keres újdonságnak számító, nagy értékű irodatechnikai cikkek értékesítésére
PROFI ÜGYNÖKÖKET, jutalékos rendszerű munkára.
A pályázat elbírálásánál előnyt jelent: számítástechnikai, telekomunikációs tapasztalat, üzletkötői gyakorlat, vállalati, államigazgatási kapcsolatrendszer.
A termék megismertetése után reális munkavégzés mellett jó jövedelem érhető el.
Jelentkezését **Horváth Ágnes a 252-5860-as telefonszámon várja, 10–16 óráig.** (F)

Kötetlen munkaidőben kérdezőbiztosokat keresünk, folyamatos munkát biztosítunk, diákoknak is. Díjazás 40 Ft/db + jutalék. Jelentkezni pénteken és hétfőn 16 órától, szombaton 11 órától, Prorenta Kft., Budapest II., Medve u. 30. (F)

Baby-sitter tanfolyam a szentendrei Danubius Szállodában munkalehetőséggel. 1995. augusztus 25., 26., 27-én. Információ: Benedek Ágnes tanfolyamvezetőnél: 165-5189, Danubius Hotel: (26) 312-489. (53606/1K)

KERESSEN PÉNZT OTTHONÁBAN!
Magyar társaság keres egyéni szerződőket üveggyöngy fülbevalók összeállítására. A heti kereset elérheti a 23 000 Ft-ot. Gyakorlat nem szükséges. Küldjön felbélyegzett, megcímzett válaszborítékot. Cím: San Francisco J. Co., Ltd-HC 1475 Budapest, Pf. 242. Tel.: 262-8743.

☎ **Határás irodai munkára** cégünk telefonos munkatársakat keres, Budapestre. Feltétel: tárgyalóképesség, középfokú végzettség. Munkaidő: 10–16 óráig. Jelentkezés: 06 (30) 485-809. (147354/1T)

☎ **Nemzetközi PR-ügynökség keres** kreatív munkára felsőfokú végzettséggel, tárgyalóképes angolnyelv-tudással, számítástechnikai ismeretekkel rendelkező munkatársat, 25–30 év között. Németnyelv-tudás előnyt jelent. Jelentkezés levélben, magyar és angol nyelven írt, fényképes önéletrajzzal, az alábbi címen: Heart Kft., 1141 Budapest, Álmos vezér útja 26., a megjelenést követő héten. (147258/2H)

☎ **Brókercég** felvételt hirdet, nemzetközi képzéssel, másodállásban is. Kovács Endre, tel.: 115-9323. (147399/1T)

☎ **Közüzemi számlák** intézésében jártas nyugdíjas munkatársat felveszünk. Érdeklődni: 270-0683. (147411/1T)

Németországi cég márkás, egészségügyi és szépségápolási területen egyaránt alkalmazható termékeinek értékesítéséhez kereskedelmi képviselőket keres. Magas kereseti lehetőség. NET WORK lehetséges. Levélcím: FBS GmbH Max-Liebermann-St. 4.a. 04159 Leipzig. Telefon: 0049-341/9012830 D. Holetzek vagy: 06 (29) 360-643, Ámon Ildikó. (53629/1K)

PRODUCTION MANAGER-t (takarmánygyártás)
keresünk állati takarmányokat gyártó, jó nevű nemzetközi cégnek, angolul kommunikációképes, fiatal, agilis agrárgépész vagy -vegyész vagy mezőgazdasági mérnök személyében.
Alapos külföldi képzés után középvezetőként irányítja a gyártást, minőségbiztosítást, karbantartást, ügyfélszolgálatot.
Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: N-21743):
Siklóssy és Partner Vezetői Tanácsadó Kft.,
1051 Bp., József nádor tér 8.
Tel.: 266-5235.

Az ALBUPLAST RT., az ország egyik vezető műanyag-feldolgozó társasága üzletkötőket, bizományosokat, kereskedőket keres. Kereskedők, üzletkötők, vállalkozók! Vállalkozásukat, kereskedelmi és üzletkötői tevékenységüket bővíthetik, eredményesebbé tehetik műanyag termékeink értékesítésével. Műanyag, rekeszeink, ládáink, háztartási műanyag termékeink sokfélesége lehetőséget ad önöknek a mezőgazdaság minden ágában, az élelmiszeriparban történő eladásra, de jó lehetőséget ad a lakossági értékesítésre is. Az együttműködés több formáját kínáljuk önöknek. Bővebb tájékoztatásért forduljon Lévay Katalin belkereskedelmi vezetőhöz. Telefon: 215-8065, fax: 215-5966. Levélcím: 1453 Budapest, Pf. 92/5. Várjuk jelentkezését! (F)

HOGYAN HIRDETHET A

KERETES HIRDETÉSEK FELADÁSA:

Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680, 168-7627
Telefax: 168-9857, 188-9567
3300 Eger, Trinitárius u. 2.
Telefon: (36) 313-522, 411-170, fax: (36) 312-899.
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5.
Telefon/fax: (46) 411-149.

A Primus Kft. tanácsadó-üzletkötői kérésre személyesen is felkeresik hirdetőinket. Így kívánjuk könnyebbé tenni az egyes hirdetések elhelyezését, a reklámkampányok lebonyolítását a Népszabadságban, illetve más médiumokban, reklámhordozóknál.

Termékmenedzsereink felvilágosítást adnak a Népszabadság színes mellékleteiről:

Színes behúzások:
Varga Borbála Telefon: 250-1680/189, 190

TV Magazin:
Pajlócz Júlia Telefon: 250-1680/189, 190

Könyvszemle:
Horváth Márta Telefon: 250-1680/189, 190

KERÉKVILÁG
Zsemba Mária Telefon: 250-1680/194, 195

PRIMUS NÉPSZABADSÁG

HIRDETÉSFELVÉTELI IRODÁK:
Referens Kft.,
1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26.,
és a MAGYAR HIRDETŐ felvevőirodái.

Agrimédia Kft.:
5600 **Békéscsaba**, Szabadság tér 1–3.
Telefon/fax: (66) 443-554.
5000 **Szolnok**, Kossuth u.11.
Telefon: (56) 371-733, 372-947,fax: (56) 372-947.

A Magyar Bazár szerkesztőségei:
9400 Sopron, Bánfalvi u. 6–8. Telefon/fax: (99) 336-600.
9021 Győr, Árpád u. 2., III. em. Telefon/fax: (96) 317-437,
telefon: (96) 313-337.
9700 Szombathely, Weither K. u. 4., II. em. Telefon/fax: (94) 336-60

Mendele Ferenc

Cs.Gy. [CSÉFALVAY Gyula]: Malkocs Bej Dzsámi, Siklós. Építész: Cséfalvay Gyula és Mendele Ferenc. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 5. 41 - 42.p. ill. E

MENDELE Ferenc

Balassa M. Iván a Mendele emlékkiállítás rol. (OMVH, 1995)

Múzeumlátogatók, 1996/1. 78-79. ill

gazdasági tevékenység és a kultúra összefüggései. 54-60. *Lelkes Mária*: A tervezés fejlődését befolyásoló gazdasági környezetről néhány gondolatban. 61-63. *S. Nagy Katalin*: Hogyan szolgálja a design az emberi kapcsolatok alakulását? 63-65.

1428. Örökség, Bp., Ernst Múzeum, 1985 > 1985, 1864. **ism.** ACSAY Judit: Kész a leltár. = Művészet, 27, 1986, 4. 46-48. ill. DARITS Ágnes - S. NAGY Katalin: Két kiállítás mindennapi tárgyainkból. = Művészet, 27, 1986, 4. 49-51. ill.

1429. PEST Megyei Iparművészeti Tárlat, Szentendre, Szentendrei Képtár, 1986. október-november. Bev. Prokai Gábor. Szentendre, 1986 98 p., ill.

1430. Sclatter, Christian: Les années 80. La creation en France. Paris, Flammarion, 1984 **ism.** BODOR Ferenc: A 80-as évek Franciaországa. = Ipari Forma, 10, 1986, 5. 29.

1431. SOMBOR Judit: Nívódíjas formák. = Új Tükör, 1986. június = Új Tükör, 1986. június 22. ill.

1432. SZOCIALISTA országok iparművészeti kiállítása, Erfurt, 1986 **ism.** FARKAS JÓZSEF György: Hagyomány és útkeresés. = Népszabadság, 1986. július 29. 7. WAGNER István: Barátaink iparművészete. = Magyar Hírlap, 1986. július 17. 4. WAGNER István: Erfurti érmeseink. = Magyar Hírlap, 1986. július 15. 5.

1433. TAMÁS Mihály: A formatervezők nemzetközi tanácskozása Zsennyén. = Ipari Forma, 10, 1986, 6. 24-25. ill.

1434. TASNÁDI Attila: A kísérletezés jegyében. Iparművészeti kvadriennálé Erfurtban. = Népszava, 1986. augusztus 6. 6.

1435. TERVEZZÜNK tárgyakat, Bp., Design Center, 1986 **ism.** VADAS József: A lehetetlen lehetősége. = Élet és Irodalom, 1986. március 21. 12.

1436. THÜRINGEN [illegible]

MENDELE Ferenc: Pécsről, a világörökség (remélhető!) várományosáról. = Műemlékvédelem, XXXV.évf.2.sz. 1991. 129 - 139.p. ill. E

műemlékvédelem

Pécs

benne hisznek, őt imádj

Amikor pedig megkötö

mádkozni kezdett:

- Hálát adok neked,

Hadd tudják meg azok, a

én az igaz Isten szolgá

vagy az egyetlen, igaz

Éjszaka nagy fényess

meglátta Marcellus, a f

jába és annak lábai elé

- Imádkozz értem, ur

igaz Isten van, akit te

A szent hosszan buzd

keresztelte.

MENDELE Ferenc

Petrovich András: Mendele Ferenc (1984-1994) vel-dijas éneken élet-műve. = MuSz 1996/1. 185-198. ⓑ

Imre plb (Décse) 227
Imre plb (Gyalu) 295
Imre plb (Kisbács) 324
Imre plb (Kolozsvár) 337
Imre plb (Sámson) 433, 476
Imre szakács 449, 517
Imre templomigazgató 38, 395
Imre teológus 165, 482
Imre András, Mocsolyai 276
Imre Benedek templomigazgató 305
Inakfalva, Inakháza, Inoc; Kolozs
 - plébániatemplom 141, 310
Inakháza > Inakfalva
Inaktelke, Inoktelke, Inucu; Koloz
 - templom 203, 296
Indali Anna 297
 - János, Benedek fia 297
 - Pál, Benedek fia 297
 - Tamás 297
Inlăceni > Énlaka
Inoc > Inakfalva
Inoktelke > Inaktelke
Inucu > Inaktelke
Ioannes Fiorentinus szobrász 12
Ioneşti > Homoródjánosfalva
Ipp, Ip; Kraszna vm
 - Szt. András-templom 43, 310

MENDELE Ferenc

Schéry Gábor: Elhunyt Mendele Ferenc a Magyar Természettudományi Múzeum igazgatója. = MT 34, 1994, 1. 37., ill

1021

Mendeléné Anda Judit az Orszg. Műemléki Felügyelőség építésze

1974. III.5. 19,00 N.

Esti Krónika

- Váratlan müvészettörténeti felfedezésről hozott hirt Szatmári Ilona. XV. századi freskókat találtak Keszthelyen.

- A keszthelyi fő térenálló monumentális plébánia templomban, amely egyike legfontosabb gótikus müemlékeinknek a szakemberek óriási örömére és meglepetésére a napokban XV. századi feltehetően Zsigmond vagy Mátyás korabeli 500 éves freskó részletek bukkantak elő. Mendeléné Anda Judit az Országos Müemléki Felügyelőség épitésze hozta Keszthelyről ezt hirt.

- Bár a keszthelyi volt Ferences templom gótikus, a mult század végén, illetve a század elején eklektikus neokol stilusban átfestették. Ez a szentély belső eltiszkolódott, időszerüvé vált az e ész templom belső felujitása, ki estése.

- Annál is inkább, mert Keszthely a Balatonpart egyik legjelentősebb idegenfrogalmi központja és ezt a gótikus müemléket is nagy n sokan látogatják.

- A mult nyáron az Országos Müemléki Felügyelőség tudományos munkatársai egy előzetes kutatást végeztek, melynek során késő gótikus ülőfülke és sekrestye ajtó került elő. A kutatás befejezése után a szentély belső beállványozták és megindult kifestésének előkészitése. Két héttel ezelőtt váratlanul a szentély gótikus ablakkáváiban portré szerü reneszánsz hatásu festett fugurák, arcok XV. századi fejek bukkantak elő, melyeknek itt tudom mutatni a vázlatos rajzukat.

- Csodálatosak. Ennyire épek?

- Meglapően jó állapotban vannak, a szentély függőleges falain ugy tünik még korábbi freskó anyag került elő, amely feltehetően az egész szentélybelsőt összefüggően boritja. Mult héten a felbecsülhetetlen értékü freskó anyagot dr. Dercsényi Dezső az Országos Müemléki Felügyelőség igazgatója is megtekintette, aki ugy döntött, hogy az előkerült értékek alapján az 500 éves freskókat és az egész templom helyreállitását az Országos Müemléki Felügyelőség magára vállalja.

- És ha már fennjártunk a Várnegyedben, átmentünk a Budavári palota területére is, ahol a déli órákban ujabb ~~Aj-~~ Anjou kori szoborfejeket, immár a tizediket és a tizenegyediket emeltek ki a töremlékes földből. Az egyik egy fürtös, szakállása, bajuszos férfit ábrázol. A kisebbik szoborfej pedig egy kékszemü angyal figurát.

Mendelényi István

őrás

l.

Kuvesztpüspök

192. l.

Mendelsohn Mátyás

Nobain

1918

Elmúlt 1930. 86. l.

Temesvár.

E lapon Temesvár vár
lélhetjük, a melyhez mértékeg
Felirata fölül jobbra:

EXPLI
Des Pla
TEME

magyarázó szövegének kezdete:
Cassematirt és befejezése

Szines rajz, mér. a vk.

Mendes, Leopoldo mexikói festő

Szabad művészet. 1950 IV. 10. 406

Dél-Amerika haladó művészei

Mendján András

a Jósefvárosi Galériában szept. 30-ig látható a szitanyomattal készülő színes szerzői munkájának kiállítása. A kiállítás szünetet a „Műhely" nevű csoport adja, akiktől vele a művészt is.

Láttuk, hallottuk.

1976. VIII. 25. 22.10 |6| V.

MDK

Mendl,

A kisplasztikán Loránffy Antal tehetséges növendéke.

Hamvay Ödön: Az iparmüvészeti iskola jubileuma. Müvészi Ipar. 1905.nov.15. I.évf. 3.sz. 36.l.

Mendl Antal

fesso ?

l.

Kurtz Vilmos

A bp-fővárosi
ős rom. kath.
plébániatemplom
tpp. 1879.

18. l.

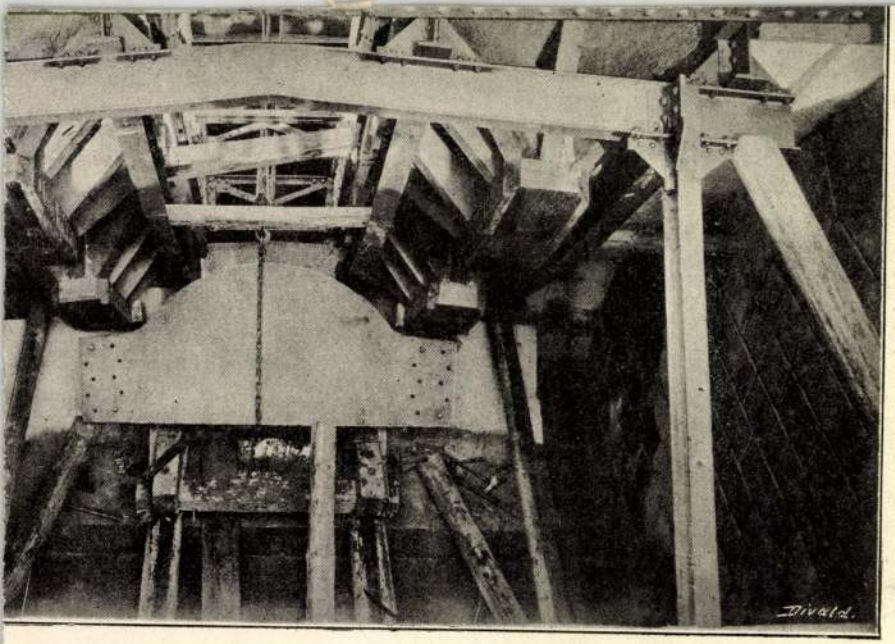

4.

Mendl Ferenc

edény- festő , kivitelező

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött 1900-tól.

66.o.

NIKELSZKI GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete. Pécs.1959.

Mendl Ferenc MDK

Porcelánfestő

Szül:n Rácmecska ~~1886~~// 1886

A Zsolnay gyárba lépett: 1900.

30. o. 74.o. 16. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Mendl Ferenc, cezinfestö

1900-tól kb 48 évet

a Zsolnay gyárban dolgozott.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs.1949.ápr. 12.

MDK

Mendl Ferenc, ezinfestö

1900-tól összesen kb. 48 évet töltött a Zs. gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulaának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov. 16.

MENDL Gáspár győri harangöntő

Komárom, ref. tpl 1792

B. Bartal M: Komárom templomai. Komárom, 2001. 48.

H-1126 BUDAPEST, MÁRVÁNY U. 28.
TELEFON/FAX: 06(1) 214-08-58
E-MAIL: MESMDESIGN@ADAM.HU

laudatur"), Szabady László, Truffin Jeron
ket. A pápai házat 1688-ban felújították.
zattak, a zsindelyt a Sopron vármegyei -
a magyar határ közelében, Kőszeg város
borsmonostori ciszterci apátságból (am
nek Esterházy Pál herceg), s ekkor épít
val. Rendbe hozták az ajtókat, lépcsőket,
pontosan milyen és mekkora volt ez a h
ben Csuzi Pál vicekapitány erőszakkal hu
bágyokat, mondván, hogy összejátszotta
ban.

Lilienfeld adminisztrátorai szívósan gy
Pápa városában is. A rendház mellett 168
forintért, 1691-ben Motkó Ferenc kis ke
feldiek még nem jutottak el. Ez már a s
zeteseinek sikerült csak. Lilienfeld apátja
javaival eladta Heinrichaunak.

Heinrichauból 1701. március 1-én ind
hám és rendtársa, Sebastian Vilmos, 400
relésükkel – „omnibus necessariis bene p
léziai család kíséretében. Pápán április 2
fáradoztak tovább Zirc újjáélesztésén, „c
mode fieri poterit Divini cultus officio".
még azon a nyáron meghalt, azóta is ot

MENDL IGNÁC, kovácsmester

Győrött az atyamesterek általában a jómódu, több legény nyel dolgozó iparosok közöül kerültek ki.-1848-ban pl. Mendl Ignác kovácsmester két legényt foglalkoztatott 287.old

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIXE század első felében 279. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr. 1975.

Mendl János

haramgóntörvényes

1843. körül győri polgár

Jerty 254. l.

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATAL.

Nyilvántartási szám: 1.728/1. Tárca:

Az 1934. évi 2390/M. E. sz. rend

A fizető hivatal megnevezése: Műemlékek

A fizető hivatal pontos cime: Budapest, IX.

Dr. Pálinkás László.

aki az előirt fogadalmat 1938. év január hó

állását 193 . év hó

jától kezdve 1938. év január hó végéig a

Hetvenkilenc (79.) pengő

kezdve további intézkedésig előzetesen fizetendő dijazás

A szabályszerű betegségi járulék 50%-a, to

zettet terheli. A levonás hivatalból történik.

A fizetendő betegségi járulék 50%-át a mun

fizetendő betegségi járulék fejében 1938. év janu

végéig járó 2 P 16 f.-t és 1938. év feb

37 f.-t egyidejüleg kiutalok.

Budapest, 1938. év február

Feljegyeztetett a bejelentést jelentő lapon, a

a számfejtési lapon. A klisé elkészittetett.

Budapest, 193 . év

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1934. — 4170.

MENDL János harangöntő

KOPPÁNY Tibor: Bakonyszentlászló evangélikus temploma. = Műemlékvédelmi Szemle, 1992.2. 11.

1867-ben Mendl János és Pfistermeister Antal kőszegi harangöntők készitenek uj harangokat

BAKÓ ZSuzsanna Dorottya: Gerecze Péter fényképhagyatéka. Bp. : OMvH, 1993

Mendl Tamás

kőnűves
1759-ben Gödöllőn

Fludorovics Zsigmond:

Mária-Bernyó kegy-
hely. Bp. 1909. 20 l.

Budapest, 1934.évi november hó 30.

A miniszter helyett:

Ifj.báró Wlassics Gyula s.k.

h.államtitkár

A kiadvány hiteléül:

Fináczy

min.iroda s.tiszt

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM Művészeti ügyosztálya

Mendl Tamás
gödöllői könyve
XVIII. sz.

l.

P. Bartal Ince:
Máriabesnyő története
II. kiadás. Esztergom
1929. 40. l.

MOB kat. 2584. sz.

laszód vármegye.

ıplom.
nploma

ı romjai.
m.
om.
y. (?)

MŰVÉSZETEK HÁZA
PÉCS

A rendező szervek

- az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, a Magyar Építészeti Múzeum, a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Művészetek Háza -

tisztelettel meghívják Önt

MENDELE FERENC
Ybl-díjas építész

emlékkiállításának megnyitására,
1996. november 14.-én, csütörtökön 17 órára,
a Művészetek Háza "Martyn Ferenc" tetőtéri
galériájába.
(Pécs, Széchenyi tér 7.-8.)

A kiállítást megnyitja:

KALMÁR PÉTER
az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke

és

TAKÁCS GYULA
nyugalmazott megyei tanácselnök-helyettes.

A kiállítás megtekinthető 1996. november 15-től december 5.-ig, naponta 12-17 óráig.
Szombaton és vasárnap zárva.

Széchenyi tér 7-8. •

Mendele Feare

Mendl Izidor

100 k államsegély

Eötvös-iskola 1904/5

16 l.

BUDAPEST
936 APR. 20. 21.
LKb 4 LKI

Mendl Izidor

Pásztorbot szerv

Repr.

Ortimisk 1904/5.

B, 4 II. in Crom Bo
ii. Bowlicom 2 ... 2
... 2 ... 2 ...
... 2 ... 2 ...
... 2 ... 2 ...
... 2 ... 2 ...

Mendl Izidor

kriplasztikus

1899–1904

Csíkmiske 1930. 86-l.

Temesvár.

A vár egy részét térrajz
át- és [illegible] keresztm

PLAN ET PR
DE FORTIF
Pour
TEMISWA

alól jobbra: Tom II. No 62.

Rm., mér. a rl. 51.3: 6

Mendl Zidor

Misplastikus
Végbél. jó eredm.
Krétimisk 1904/5
19. l.

Manuel Tailor

Hinzuverdienen
Großen / Gestalten
Beginnt 1997
19.5

Mendl Izidor

Znállcan dolgozik -

Kitrnisk 1905/6.

19. l

Mendl Bidor

kisipariskolában II. dj.

Érdémjegy 1903/4

31. l.

művészetünk
orszlása.

Szta Dhay Wáczy Antal

MENDL TAMÁS, kőmüves

Fittler János és Tóth Márton kőmüves a mária-besnyői templom épitésekor egy csántból faragott Mária szobrot találtak.1759.máj.4-én ők és Mendl Tamás kömüves a bizottság előtt a feszületre megeskűdve vallották,hogy a szobrot az általuk megjelölt helyen találták. 280.ld.

SCHRAM FERENC: A Máriabesnyői búcsújáróhely 277.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból. 3. Szentendre, 1975.

Mendl Zsuzsa építész

1021

1974.II.22.20.25.Petőfi. /11/ -Bmé-

Uj könyvek.

-A kiadók és terjesztők tájékoztatója.

-Mendl Zsuzsa Mánai Béla. Mánai Béla munkássága Lechner Ödön és Lajta Béla irányításával indult. Egyike azoknak az építészeknek akik a XX.század első évtizedeiben a szecessziót túllépve, egyszerűbb, tárgyilagosabb építészeti formákra törekedtek. Mendl Zsuzsa tanulmánya nemcsupán pályaképe, de portré is. Az építészet fejlődése mellett szól a századfordulótól a második világháboruig terjedő időszak társadalmi, politikai viszonyairól is.

Albert Einstein

(C)

Mendlék Tamás mükertész.

Pesther Handlungszeitung.1837.okt.21.

176.l.

Mendler, Josephus, pozsonyi ügyvédnek

V. 128.

MENDLIK LAJOS

98. Balatonszepezd, vizfestmény 400.-

99. Balatoni hangulat, vizfestmény 400.-

Nemzeti Szalon

1944. jan. febr.-
téli tárl

Mendlik Lajos

268	Udvar, vizf.	400
269	Magányos fák, vizf.	400
270	Tópart, vizf.	500
271	Esős hangulat, vizf.	500
272	Balatonpart, vizf.	600

Nemzeti Szalon

1926. máj.

MAPE 12. kiáll

Mendlik Lajos festő

MAGYARSÁG

MŰVÉSZET

Mendlik Lajos kiállítása a Müteremben

Hatvanhét kép, csupa akvarell és pedig a szónak nem csupán anyagi, hanem műfaji értelmében is. Tiszta akvarell-stilus, világos rajz alapozással, a ceruzarajz néhol meg is látható a képen, de sohasem ütközik ki belőle. Életének, vagy hangulatainak egyes időszakában *Mendlik* Lajos elmosódó, körvonaltalan, szinte bolyhos foltokkal fest, itt néha a pasztellstilushoz közeledik, de ezek a képek is erős és világos rajz- és szín-szerkezetűek. Párás, néha szinte viharelőtti vizpára-telitettségű levegője, nevető csillogásu hullámjátékai, aranyos szélü felhői, tágas égboltjai meleg kedélyről tanuskodnak, megszeretteik e müvészben az embert is. Reális, őszinte, szerény és mindig igaz. Képei tárgyát legszivesebben a Balaton és a Duna tájairól veszi, de néha őszinte csodálatot kelt akvarellfestésü aktjainak becsületes elmélyedettségével, tudásával. Legsajátosabb témája azonban a szeles idő, a közeledő boru, a természet kedves mosolyának elhalkulása a sötétebb felhő közeledtére. Értékei közül legtöbbre tartjuk harmóniáját, a ma oly ritka egészséget, ami a müvészetben a jóságot jelenti.

Meg kell emlitenünk még a képeknek feltünően olcsó árát is, mely lehetővé teszi, hogy a szerénysorsu balatoni nyaraló magyar is (ez a válfaj magyarságot és lelkiséget is jelent) állandó szép hangulatokkal, szivhez szóló emlékekkel népesithesse be otthonát.

B. A.

mikor volt ennek?

ostra domanda ed esprimendo la spe-
i dare la sua pregiatissima colla-
così nel nostro intento che è
liana e l'amicizia italo-ungherese

Budapest, il 15 agosto 193

~~re,~~ Onorevole,

yar Müvészet" /= Arte Ungherese /
l'Esposizione di arte contempora-
ascicolo riccamente illustrato che
l'arte italiana contemporanea e che uscirà il 15
ione dell'Esposizione stessa. Il
i critici italiani ed ungheresi.
~~i temi d'accordo col Professore~~
~~sposizione da parte del Governo~~
, la conclusione del 800 e
sull'inizio del 900"
pregarLa, si degni di onorare tale
scritto su "L'organizzazione della

Mendlik Lajos

festő

A' Borostyány 1941

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Mondlik Lajos
tanár
Kath. Főgimn. Kar.
Miskolczon 20. sz.

1938. máj.

Tisztelettel üdvözlöm

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

MENDLIK LAJOS

124 Szt. Margit a nyulak szigetén aquarell 200.—

Nemzeti Szalon

Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

Mendlik Lajos

Balaton önrel, vízf.

Nemzeti Szalon

Ónitail. 1942. okt.

MENDLIK LAJOS

82. Esztergom, vízf.

83. Veszprém, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok
1940. jan.

Mendlik Lajos

120	Mostar	aquarell	80.—
121	Raguza	aquarell	80.—

Nemzeti Szalon
[Akv past kiáll. 1932 máj-jun]

V

1908.

évszázadból:

nyitrai püspök.

ráfordult, de szembenéz, tojásdad
göndör parókát és czímadájának
zon ékköves keresztet hord. Szem-
e, arcza és bajusza leberetvált.
reverendájának kivarrása és ösz-
ér szürke.

4:41 cm.
sztus 17-én 200 K-ért (1311-908).

lmus Illmus ac Rendissimus Dnus Co-
dy Ecopus Nitriensis & Cancellarius
vashato.

1117

MENDLIK LAJOS
66. Búcsú Diósjenőn, vízf.

Nemzeti Szalon
Magyar nők
1940 febr. – márc.

a magyar kultúra hordozóinak szemével mutassuk be nemzeti életünk három annyira fontos alkotó elemét: a magyar földet, a magyar városokat és a magyar népet. Szerény kísérlet ez a kiállítássorozat, hogy a főváros kiállításokat látogató, tehát kultúrált rétegei számára közelebb hozzuk vidéki városaink és népünk életét. Ennyiben van időszerű jelentősége kiállításainknak.

Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület.

MENDLIK LAJOS
90. Esti hangulat a Tiszán, vízf.
91. Dunapart, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar Bájak
1939. dec.

MENDLIK LAJOS

127. Eső a Börzsönyben, vízf.

128. Tavasz, vízf.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

MENDLIK LAJOS
149. Dunapart, vízf.

100.–

Nemzeti Szalon

téli tárl.
1938. jan. febr.

Vásárlási tudnivalók.

A műtárgyak eladását kizárólag **Kató Kálmán** műtáros eszközli.

A vételár 50%-a a vásárláskor, a többi 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállitás bezárásakor fizetendő.

Mendlik Lajos

Nemzeti Szalon
1929. máj.
Tavaszi Szalon

100.-

135 MENDLIK LAJOS
Szántóföld

1936 bev.

„JÚNIUSI HETEK”

MAGYAR MESTERMŰVEK

KIÁLLITÁSA

Mendlik Cajos

festő. Műcsarnok

1931. tav. tárl. 329, 348.

1931. őszi tárl. XII. 278, 280, 281.

1932. őszi tárl. IV. 72, 73, 74

1932/33. téli kiáll. 345

ÉZET R-T
RÜZLETE
T. V
A 23
37—78
DA ★ ÜZLETI KÖNYVEK GYÁRA
T ★ PAPIR ÉS IRÓSZER
LNÁR LAJOS

Mendlik Lajos

festő, Csősz u. 7.

1930/31. jub. kiáll. 550, 554

1934. téli kiáll. 376.

Sy. 139.

d.

ú.

domborművű
(oszlopsor nohanat romjai előtt, egy hölgy ül
a karja gyermekét. Kissé vissza néz és figyel
őre, ki jobb kezével előre mutat s baljában e-
kendőjét a szél elkapta. Az épült pásztor ő-
hait. Balkezében bot tart s jobbját kinyújt-
illó kis gyermekkel. Jobbra fák díszlenek.
ró folyó ívezetes kőhidján lovas pásztor tereli
t innenső partra. A hegyre két férfi jön s
ig ketten mennek bal felé. A látér domb
ngerrel. Az égbolt felhős é fint a maga-
köd.

te: 27 : 38 cm.
s László ajándéka.

Mendlich Lajos
ferencz
I. Magyar u. 4.

MKSz 1947

Mendlik Lajos

festő

Erz. 1928

54. l.

Mendlik Lajos

Budapest XII. Rózsó-
menyi u. 36/a.

L.

Eppördunántúli tárl.

1944.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Mendlik Lajos
Ferto
Kall. kiáll. Műterem
1938.

— **Mendlik Lajos vizfestményei.** A „Műterem" kiállító helyiségében a jobbnál-jobb vizfestmények során igazolja Mendlik Lajos, hogy legjobban felkészült akvarellistáink közé tartozik. Néhány esztendő munkájával komoly figyelmet érdemlő művésszé dolgozta fel magát. A vizzel higitott festékkel való bánás minden csinja-binjában otthonos lett. Talán egy irányban szükséges még kipróbálnia képességét: a kevés festékkel takarékos festésben, amely inkább a papirosalap fehérének kihasználásával igyekszik hatni. Mendlik egyelőre jobban kedveli a dusan folyó festéket, de meg kell adni, hogy igen finom hatásokra képes vele. A vizfestés technikai részén tul nagyot fejlődött benne a művész is. Igen finom tájérzéssel néz körül a természetben s a lokális szineket a levegő szineivel mesteri módon vegyiti. Egy-két képén szinte grafikusi szeretettel követi a koratavasz lombtalan fájának ágasbogas szövevényét és vonalszerkezetét lágy festői előadásban oldja fel. Az alakábrázolás sem okoz nehézséget neki. Két akt-tanulmányának ugyanolyan finom festői tulajdonságok adják meg az értékét, mint tájképeinek. *(e. a.)*

Délsz. 1938. máj. 7.

Etrusk-görög.

Férfi torso:

Az ábrázolt férfi csa
mig
meg, a többi rész letörött.

Terra cotta, 16 ½ m.

~~Etrusk (görög).~~

Ára 89 frt 70 k

Ltpa: 128

192

4485
2
8970

22.

Mendlik Lajos

festő, rajztanár

szül. 1903 nov. 14. Székesfehérvár

Elő kiáll. a fehérvári polg. iskolában 1926. dec.

Baumverbőczy 27. l.

MENDLIK LAJOS

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

„MŰTEREM"

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK K. F. T.

BUDAPEST

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEM.

TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1938. ÉVI MÁJUS HÓ 1-TŐL MÁJUS HÓ 16-IG NAPONTA 9–6-IG, VASÁRNAP 10—2-IG

KATALÓGUS ÁRA 30 FILL.

			Pengő
1.	Tavaszi erdőrészlet	akvarell	50.—
2.	Téli erdő	„	40.—
3.	Dunapart	„	80.—
4.	Brugge	„	80.—
5.	Venezia	„	50.—
6.	Balatonpart	„	80.—
7.	Dunai liget	„	180.—
8.	Viharos nap	„	50.—
9.	Balta köz	„	100.—
10.	Velencei tó	„	80.—
11.	Akt tanulmány I.	„	50.—
12.	„ „ II.	„	60.—
13.	Utca részlet	„	200.—
14.	Dunai sziget	„	200.—
15.	Balaton	„	200.—
16.	Kismaros	„	200.—
17.	Balatoni part	„	280.—
18.	Őszi hangulat	„	300.—
19.	Őszi napfény	„	400.—
20.	Szent Márk-tér	„	380.—
21.	Paraszt udvar	„	400.—
22.	Börzsönyi vidék	„	380.—
23.	Ősz	„	380.—
24.	Fenyves	„	300.—
25.	Őszi erdő	„	280.—
26.	Erdőrészlet	„	400.—
27.	Veszprém	„	400.—
28.	Capri	„	400.—
29.	Völgy	„	300.—
30.	Erdőrészlet	„	100.—
31.	Tihanyi kabinok	„	100.—
32.	Római fürdő	„	200.—
33.	Part-tanulmány	„	50.—
34.	Patak	„	40.—
35.	Reggel	„	60.—
36.	Felhők játéka	„	80.—
37.	Öreg komp	„	60.—
38.	Falu	„	60.—
39.	Halász-csónak	„	80.—
40.	Esthangulat	„	100.—
41.	Szeles nap	„	60.—
42.	Falu vége	„	50.—

			Pengő
43.	Tavaszi erdő	akvarell	80.—
44.	Nádas	„	60.—
45.	Hegytető	„	50.—
46.	Esőfelhő	„	60.—
47.	Tihanyi part	„	60.—
48.	Vihar	„	300.—
49.	Őszi köd	„	300.—
50.	Dürnstein (Duna)	„	200.—
51.	Bécsikapu-tér	„	200.—
52.	Tabáni udvar	„	300.—
53.	Patak mentén	„	300.—
54.	Balatoni nádas	„	200.—
55.	Dunai részlet	„	380.—
56.	Mostar	„	300.—
57.	Udvar	„	200.—
58.	Tavaszi erdő	„	200.—
59.	Szeles hangulat	„	180.—
60.	Tihanyi partrészlet	„	150.—
61.	Tabáni részlet	„	300.—
62.	Delelés	„	180.—
63.	Tópart	„	100.—
64.	Est	„	200.—
65.	Balatoni hangulat	„	100.—
66	Kapualj	„	100.—
67.	Téli részlet	„	80.—

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Merkur IV., Prohászka Ottokár u. 6

Mendlik Lajos

festő

Őszintébb kvalitásokat mutat Mendlik Lajos akvarelpikturája, mely ugy technikai, mint művészi előadás tekintetében rokonságot mutat nagybátyának Mendlik Oszkár tengeri festő műveivel, de frisseség és ösztönösség dolgában nem éri el nagybátyja nivóját. A „Valenciai tó", „Esthangulat", „Esőfelhő", „Őszi köd", „Szeles hangulat", a tatai „Est", „Utcarészlet", „Római fürdő", „Veszprém"; Parasztudvar" és „Udvar" (lépcsővel) poetikus hangulatot árasztanak és artisztikus az „Akt I." is, mely kevés figurális témája közt a legjobb.

Művészet. 1938. 94. l.
(A Műtermem kiállításai.)

BUDAPEST

Mendlik Lajos

Művész Kurír

1938. 4. sz. 56. l.

Mendlik Lajos személyében meglepő frisseségű és nagyvonalúan felkészült akvarellistát mutatott be a „Műterem" közelmúlt kiállítása. A festészet ennek az annyira tudásbeli készségre támaszkodó ága megkívánja, hogy a színek, elsősorban a színek egymásra és egymás mellé utaltságával a festő tökéletesen tisztában legyen s ennek hatásait, gyakran a forma és a rajz bizonyos fokú mellőzésével, egyedül és elsősorban aknázza ki. Mendlik Lajos átérezte az akvarelltechnika e követelményeit és ezerszínű, de tökéletesen árnyalatban tartott erdőrészei, amelyeü poétikus hatásban egészen pasztellszerűek, világosan vallják, hogy alkotójuk haladásra kész, már eddig is igen jelentős mértékben előretört művész, mint azt képein, művészi felfogásának egyes állomásain láthatjuk — s még ezután is — éppen ezek az erdőrészek igérik, tovább fog törtetni, egyre tökéletesebbé és egyre magasabbra. A kiállítás anyaga jóleső harmóniát áraszt. Meg kell említenünk egy sötétlő alkonyati utcarészletét, mint olyant, ahol valóban világítanak a művész által néhány folttal odavetett lámpák, meg az előbb méltatott erdőket, valamint azokat a műveit, ahol a tengert, illetve a Balatont jeleníti meg.

bődi Balogh

Szív és lélek teszi a verset, nem kell ahhoz agy. Én már így születtem, agy nélkül, azért tudtam ily nagy lenni, mert szívem mentesült az agy gyarló beleavatkozásaitól. S ha elérem az égi útat, elnöki székfoglalóm majd így hangzik:

Ti híresek! Ti büszke halhatatlanok!

Ti még a Pegazusra kaptatok, de a mai fordított világban a Pegazus kapott énrám s így együtt hajtottunk a szárnyaló tehetséggel a magasság felé. Könnyű volt nektek, a sok múzsa megszállt benneteket, de ma már nincsenek múzsák, — előttetek nem énekeltek annyian, mint előttem. Ó, hányszor szóltatok a rózsáról, a lányról, a szerelemről, a szellemről, a halálról, de hiába! az igazi költő én vagyok. Ti mesterkélt rímekbe öltöztettétek a sorokat, az agyatok lágysága győzött. Tudjátok-e, mi a különbség köztünk: ég és föld. Ha-ha-ha (s kitör belőle a rohögés).

Nálam csak a szív és a lélek dalolt, amit ti hosszú sorokban írtatok meg, én rövid gyöngyszemekbe foglaltam. Hiába borultok le előttem s hízelegtek szolgamódon nagyságomnak.

Velem a költészet meghalt, megénekeltem mindent.

Hol vagytok, ti szegény halhatatlanok? Goethe, Schiller stb. Most fogtok nekem számot adni, mint ácsoltátok össze gyalázatos rímeiteket. Ti szegény őrültek, hol vagytok? Ha-ha-ha...

*

Ebben a pillanatban lépett be két ápoló. Rádobták a kényszerzubbonyt s vitték őt az égi út felé...

apán—magyar kultúrá-
körül már oly sok és
erzett Magyar—Nippon
edeti japán filmet, ahol
s természeti szépségek
mai színészet elemeivel
ei részt Yamada Kosak
nán nálunk is járt, ha-
tetője a magyar zene-
a Művész Kurir, hogy
filmgyártásának élén,
kintve.

ült el Joan Crawford
ordja ígéretét annak,
az 1938—39-es évad
s ruhaköltemények a
nnak, hogy bizonyára
n sokan várják már a
o itteni vezérkara úgy
mutatják be az óvilág-
ruhákat és a film cse-
aki először kerül össze

Uránia újította fel, az
való tekintettel, Cecil
jét, amely kiállításban
méreteket, a játékosok
garnitúrájában pedig jobbnál jobb neveket foglal magába. A két nagy és homlokkal szembeforduló ellentét gigászi harcát mutatja be a film pergése. A pompájában rothadó, ingadozó és elmúló pogány világ tobzódását és a rothadásból liliomként előtörő, mindent megújító keresztény világnézet csendes, feltarthatatlan és fegyvertelen győzedelmét. Mindazt, amit a téma csaknem végtelen lehetőségei a film számára kiaknázhatóvá tesznek, kiaknázza a rendezés és a pompás színészek: Charlis Laugton, Claudette Colbert, Elissa Landi és Fredric March.

Dékány András, akinek Aranysziget című darabja még fut a Nemzeti Színházban, új színművén dolgozik. A készülő darab a Felvidéken játszódik és mondanivalójában meglepetéseket igér.

A Zeneművészeti Főiskola Kamaratermében tartotta meg *Guthi* László XVII. tarka estjét. Az érdekesen sikerült műsoros esten legnagyobbrészt ismeretlen fiatal művészek mutatkoztak be a közönség előtt. A szereplők közül elsősorban bődi Balogh Mária magyar nótaénekesnőt kell megemlítenünk, aki szívbőljövő, csupa lélekkel előadott dalaival kiérdemelte a közönség tetszését. Kiválóan szerepelt az est keretében Goralszky Eta táncszámával, Kimmel Júlia magyar nótáival, Koltai Mihály olasz műdalokkal, Sárecz Sándor magyar műdalaival.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy szerkesztőségünk új címe: Budapest, VII., Izabella-tér 5. VI. em. 1. (Lift.) Szerkesztőségi órák: hétfőn és csütörtökön d. u. 5-től 7-ig.

Mendlik Lajos

Úgy érzem . . .

Úgy érzem, soha el nem érlek . . .
Majd elszaladnak napok, évek
és átalussza sorsát vágyam,
bimbótlan, bús némaságban.

Úgy érzem, soha nem is hívlak,
. . . ha szíveden virágok nyílnak,
mohó kézzel le nem szakítom,
félreállok, hogy más szakítson . . .

Úgy érzem, soha nem is látlak;
redőin asszonyi ruhádnak
szemem a szívedig nem ér el,
. . . csak álmaimban, lázas éjjel.

Úgy érzem, mintha messze tőlem,
más ég alatt és más mezőben
sodorna vad, tavaszi orkán . . .
. . . és mégis kiáltanál hozzám!

Kató A. János.

Mendlik Lajos: Balatoni nádas.
Müterem, gyüjteményes kiállítás.

Az őrült

Írta Mártonfi Marinovits László

„Költő vagyok, hiába gúnyolódtok. Ez év elején pontosan az 1938. versemet írtam, egyelőre csak magamnak, de ha elértem a 2500-at, kidobom őket az irodalmi piacra, hogy a nép osztozkodjék e szellemi táplálékon, amely a lelket az égig emeli. Mint üstökös akarok megjelenni, mint villámcsapás a derült égből, meghódítani mindenkit és aztán csendesen megpihenni a babérkoszorú hűs árnyában. Élni és élni drága verseimnek, hogy feltámadjon még szunnyadozó énem. Költő vagyok, erős rímek ütközőpontja szívem, fuldoklom tőlük s kitörnek belőlem, mint a láva. Érzem, hogy nagy leszek, azért, hogy e nagyságban lelkem elégjen.

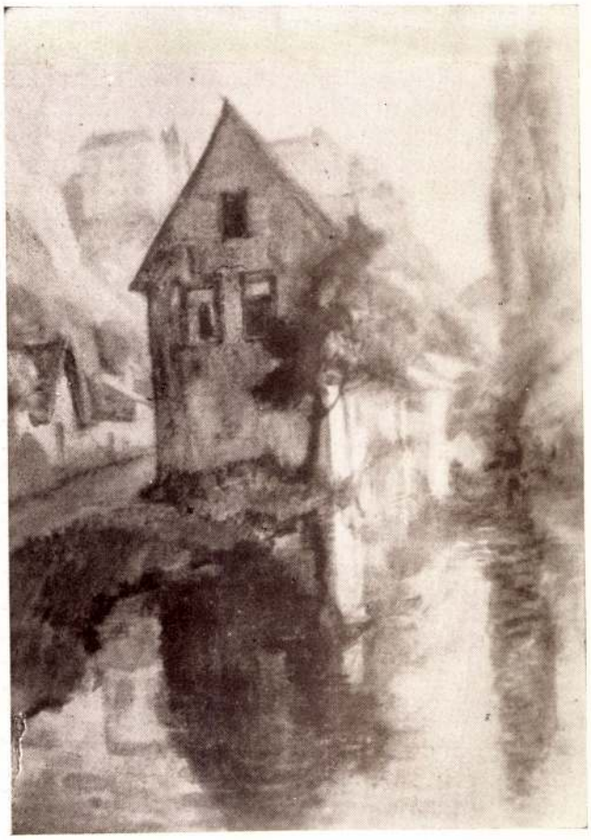

Mendlik Lajos: Veszprém.
Müterem gyüjteményes kiállítás.

Ó, verseim! ti vagytok az én fenséges barátaim! Éltem egy kis pont e nagy világban, míg verseimet szátokba nem rágom, hogy ismerjetek meg, mily nagy vagyok. Mit tudtok ti? Hideg szoba, gyertyafény, hosszú haj, sápadt arc, üres gyomor, didergés, papír és ceruza a költő sorsa, vagy vérrel mázolni a falra mindent, amit az isteni tehetség fakaszt. Költő vagyok. Ki az, ki kételkedni mer? Ti gonoszok! a villám, a fergeteg tépje ki az agyatokat, mert szívetek úgy sincs. Ha szárnyaló tehetségem csak egy szikrája is pattog szívemből, lelkem lángokba öltözik és a vers úgy buzog, mint a forrás tiszta vize, melynek szele is már üdít.

Alkotok. Nem gond a téma, nem gond a rím, nem agy kell ide, hanem szív, lélek, az agy csak akadálya az érzéseknek.

Hiába álltok itt tátott szájjal s gúnyosan néztek reám, nem vagyok én bolond, hiába suttogtok. Hiába ontom felétek a lelki mannát, verseim keserű és édes ízét, ha nem értitek meg.

Egy-két századdal előbb küldött az Isten a földre, hogy hintsem el köztetek a szív és lélek meleg szeretetét, de a közöny megfagyasztotta a forró érzelmeket. Látom már, miként egyengetik az égi útat verseim alakjai, hogy elfoglaljam a túlvilági halhatatlanok irodalmi körének elnöki székét. Mily diadal lesz oda bevonulnom és ha a föld nem adná meg, amit vártam, úgy az égiek kárpótolni fognak.

Művész Kurír 1938. 4. 27.

A JERUZSÁLEMI SZENT JÁNOS, VAGY MÁLTAI LOVAGREND

nyolcszázharmincnyolc éve harcol a hitetlenek ellen és őrt áll a gyengék mellett

Nemrég zajlott le Budapesten a *Jeruzsálemi Szent János Lovagrend*, vagy egyszerübben: a *Máltai Lovagrend* kongresszusa s ebből az alkalomból kiderült, hogy a nagyközönség általában tájékozatlan a máltai lovagok hivatását és feladatát, valamint a Lovagrend multját és jelenét illetőleg.

— *Hogy őrizhette meg szuverén jellegét a Máltai Lovagrend ebben a világfelfordulásban?* — kérdezgették az emberek egymástól és száz egyéb kérdés is elhangzott, ami mind válasz nélkül maradt, miután az ünnepségek forgatagában nem volt idő a magyarázkodásra. Az általános érdeklődés azonban nem lankadt s most, hogy a résztvevő külföldi előkelőségek már elutaztak s a csodálatos pompáju diszruhák ujra szekrénybe kerültek, bizonnyal időszerü *röviden, nagy vonásokban* megismertetni a közönséget a Szent János Lovagrend történetével, szervezetével, egykori és mai feladataival.

A Lovagrend története

A Szent János Lovagrend eredetét a keresztes hadjáratok korára vezeti vissza, — irja dr. báró *Thierry* Heribert a máltai lovagok multjáról és jelenéről megjelent könyvében. — A szentföldi zarándokok védelmére és kényelmére alapitott egyik jeruzsálemi menházban a XI. század végén Gerardus fráter kórházat és ezzel kapcsolatban egyházi rendet alapitott, mely eredeti feladatán csakhamar tulmenve, társadalmi és karitativ téren is jelentős és ujszerü munkát végzett. *A jeruzsálemi királyság alapitását követő időszak eseményei azonban inkább a harcias, mint a békés tevékenységnek kedveztek* s ezért Gerardus fráter utóda *du Puy Raymund* a kor lovagi szellemében, valamint a Szentföld megvédelmezésére *katonai renddé alakitotta át elődje szervezetét, a szegénység, engedelmesség és önmegtartóztatás szerzetesi fogadalma mellé a hitetlenek elleni harcot tüzve ki főcélul.* Ettől az átalakulástól kezdve a Szent János lovagok élete csupa harc, egyelőre inkább szárazföldön, de mikor a Rend Ródosz-szigetére kényszerül átteni székhelyét, *ezt egyre fejlődő hajóhada révén a Földközi-tengeri hatalmak sorában mindjárt Velence mögött a második helyre jutott.* Egészen 1522-ig maradnak a Szent János lovagok Ródosz szigetén, ekkor *a törökök visszaverhetetlen támadása elüzi onnan őket Málta szigetére, ahol a Rend tengerészetének legdicsőségesebb ideje kezdődik.* A lovagok fehérkeresztes piros lobogó alatt vitorlázó gályái szüntelenül portyázva vadásztak a török és a török védnökség alatt kalózkodó berber és szaracén hajókra és *kétszázötven esztendőn keresztül valósággal a Középtenger közlekedési rendőrei voltak.* Az 1788-ik esztendőben aztán Napoleon hajóhada jelenik meg Malta szigete előtt, amely rövidesen a francia hadsereg tulajdonába kerül. Ezután következik az a meglepő fordulat, hogy I. Napoleon leghatalmasabb ellenfelét, *I. Pál orosz cárt választják meg a Rend nagymesterévé, aki mint görögkeleti, két évig vezeti is a római katolikus rendet, sőt Pétervárott katolikus templomot is épit, amelyet „máltai templom"-nak nevez el.* I. Pál erőszakos halála után 1801-ben lezárul a Rend katonai története s a Málta elvesztésével *hontalanná vált lovagok visszatértek az eredeti rendalapitó tisztára karitativ célkitüzéseihez, kizárólag betegápolást és jótékonyságot gyakorolva.* A Rend szervezete a pápák protekturátusa alatt csakhamar ujra megerősödött, régi tekintélye helyreállt és az európai történelmi osztályok tagjai egyre növekvő számban csatlakoztak és csatlakoznak ma is a Rendhez, mely *régi dicső hagyományait töretlenül megőrizve, valóban egyedülálló Európa keresztény szervezetei között.*

A Rend szervezete és feladatai

Rendkivül érdekes a Rend szervezete, amely természetesen idők folyamán a kor szelleméhez és viszonyaihoz mérten némi változásokon ment át, de *alapjaiban ma is mindenben az 1130-as évek eredeti beosztásával azonos.* Ez az ősi beosztás főbb vonásaiban lovagokat, — kiknek felvételéhez a nemesi származás bizonyitása volt szükséges — továbbá rendpapokat, szolgáló testvéreket különböztet meg, majd nemesi származásu rendhölgyeket és adományosokat. A Rendben képviselt különböző nemzetiségek miatt nemzeti *„tagozatok"* létesitése vált szükségessé, ezeket a tagozatokat *„nyelv"*-nek nevezték. Nyolc ilyen „nyelv" keletkezett idők folyamán a Rendben, minden „nyelv" élén egy-egy főméltóság, az ugynevezett *„piliere"*, vagyis oszlop állt. Ezek a főméltóságok intézték a nagymesterrel együtt a Rend ügyeit. A nyolc „nyelv" különben *kifejezést is nyer a Rend jelvényében, a nyolcágu csillagban,* mely egyébként a nyolc boldogságot is jelképezi. A Szent János Lovagrend természetesen egyre változó vagyoni viszonyaira vonatkozólag elég egy jellemző adat: *a XVIII. század végén a Rendnek hétszáz különböző birtoka volt, körülbelül huszonnégy millió aranykorona jövedelemmel.*

Jelenleg a Rend Rómában székel. Feje herceg Chigi Albani Lajos nagymester. A Rend a Szentszéknél, a magyar, osztrák és román kormánynál követségeket tart és jótékonysági intézményei az egész világon közismertek. Rengeteg ágyalapitványt tettek és megszámlálhatatlan kórházat, szanatóriumot, klinikát, rendelőt, menhelyet tartanak fenn a máltai lovagok, akik — ismét ragadjunk ki néhány jellemző adatot — *a világháboru folyamán nyolcszáznegyvenezer embert ápoltak, százezreket szállitottak kórházvonatjaikon, csak nemrég ötmilliós költséggel lepra-kórházat alapitottak Abesszíniában s óriási áldozatokkal igyekeznek a Távolkeleten pusztitó gyermekhalandóságot csökkenteni.*

A rendtagok ma aszerint, hogy fogadalmat tesznek-e vagy sem, két osztályra tagozódnak. *A fogadalmas tagok:* 1. a nagymester, 2. a jog szerinti nagykeresztes baillik, 3. a fogadalmas baillik, 4. a fogadalmas kommendátorok, 5. a jog szerinti lovagok, 6. a konventkáplánok, 7. az „obbedienza magistrale" káplánok, 8. az „obbedienza" káplánok és 9. a jog szerinti adományok. A jog szerinti lovagok tiz éven keresztül ismételt egyszerü fogadalom után ünnepélyes fogadalmat tesznek és igy a Rend magasabb méltóságait és *a rendbirtokok haszonélvezetét is elérhetik.*

A máltai lovagok és Magyarország

A fogadalomra nem kötelezett rendtagok: 1. a tiszteletbeli nagykeresztes baillik, 2. a tiszteletbeli nagykeresztes hölgyek, 3. a tiszteletbeli lovagok, 4. a tiszteletbeli hölgyek, 5. a mesternagykeresztesek, 6. a mesterlovagok, 7. a „Pro Piis Meritis" kereszttel kitüntetett egyházi személyiségek, 8. az I. oszt. adományosok, 9. a II. oszt. adományosok és végül 10. a III. oszt. adományosok.

Az első csoport 1—5. szám alatt és a második csoport 1—4. szám alatt felsorolt rendtagok ősi próbára vannak kötelezve, amely azonban az egyes nemzetiségek szerint változó. *Legszigorubb a próba a cseh-osztrák perjelségben és a magyar szövetségben.*

Hogy milyen szigoru ez a próba, arra nézve mértékadó az a körülmény, hogy *például a Habsburg főhercegek egytől-egyig máltai lovagok voltak és nem császári és királyi kamarások.*

Emlitettük az előbb, hogy a Szent János Lovagrend Magyarországon külügyi képviseletet tart fenn. 1935 óta *Caffarelli* Károly herceg rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter vezeti a követséget, amelynek ügyvivője nagyalásonyi *Barcza* Károly. Felkerestük *Barcza* Károlyt, aki a következőkben foglalta össze előttünk a Szent János Lovagrend és Magyarország egykori és mai kapcsolatait

— Hazánkban II. Géza király a második kereszteshad átvonulása után telepitette le a Jeruzsálemi Szent János Lovagrendet, melynek birtokait III. és IV. Béla, majd később I. Károly, Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás királyok adományai gyarapitották. *A Rend hazánkban számos kórházat tartott fenn a középkorban, Budafelhévizen, a mai Császár- és Lukács-fürdő helyén, Esztergomban, Biharszentjánoson, mig Győrött és Esztergomban közfürdőket létesitett.* A betegápoláson kivül a harctéren, valamint *a nemzetközi érintkezések terén is kiváló szolgálatot tett a Rend a magyar királyoknak az egész középkoron át.*

— Elkisérték a lovagok II. Endre király keresztes hadát a Szentföldre, ott küzdöttek a sajómenti csatatéren a tatárok ellen, *résztvettek IV. Béla királynak második honalapitó müvében, majd egyideig a királyi család védelmét is magukra vállalták.* Az Anjouk uralmának megszilárditásában döntőleg befolytak és ugy I. Károly király alatt, a rozgonyi csatatéren, mint később Nagy Lajos hadjárataiban, vezérszerepet vittek. Zsigmond király alatt a törökök, a husziták és a délvidéki lázadók ellen küzdöttek. Hunyadi János kormányzó, majd Mátyás király a rhodosi nagymesterekkel állandó érintkezést tartott fenn a törökök ellen inditandó hadműveletek miatt.

— A mohácsi vész után a rend lassanként kiszorult Magyarország területéről, bár ugy I. Ferdinánd, mint később a XVI. század végén a Szentszék melegen felkarolta a Lovagrend visszatelepitésének ügyét. Csak a világháboru után, gróf Karátsonyi Jenő buzgalmának és végül *József főherceg lelkes, hazafias magatartásának következtében* éledt fel hazánkban a Máltai Lovagrend mint lovag-szövetség.

— Rövid egy évtized alatt a rendtagok áldozatkészsége következtében *Budapesten három, vidéken egy kórházi ágyalapitványt létesitettünk, 1930-tól kezdve ingyenkenyér szétosztását határoztuk el, majd egy gyors segély-alapot létesitettünk.* 1932-ben Budán, a Várban házat vásárolt a Lovagrend, ahol a szövetség könyvtára és irodai helyiségei is elhelyezést nyertek.

— Az első évtized határkövénél a Magyarországi Máltai Lovagok Szövetsége elnökének, József főhercegnek bölcs vezetése alatt, bizva tekint a jövőbe s ezt a bizakodást a most lezajlott kongresszus rendkivüli sikere csak erősiti.

Barcza Károly, aki rendkivül agilis, kitünő magyar ur, elmondja még, hogy a Jeruzsálemi Szent János Lovagrend tiszteletbeli nagykereszteseі: *II. Vilmos császár, Mussolini, Horthy Miklós kormányzó és a hollandi királyné nemrég elhunyt férje,* továbbá megemliti, hogy *egykor a János Lovagok birtokában volt az Uj Szent János-kórház, valamint az egész Svábhegy és Jánoshegy.*

— Épp a napokban emlitettem ezt *Karafiáth* Jenő főpolgármester urnak — mondja az ügyvivő —, aki meg is igérte, hogy *az Uj Szent János-kórház falába rövidesen beillesztendő márványtábla meg fogja örökiteni az utókor számára a Jerúzsálemi Szent János Lovagrend itteni munkájának emlékét.*

Elbucsuzunk *Barcza* Károlytól és lassan bandukolunk lefelé a Várhegyről a csendes budai alkonyatban. Lenn zúg az Élet, itt fenn, a Várhegy bokrai közt halk szellő jár s dalol az örökre letünt, de mégis örökké élő lovag-korról...

Endrődi Béla.

Sikonda gyógyfürdő
Mecsek gyöngye.
Természetes **meleg szénsavas fürdők, termálstrand, sport, zene, szórakozás.**
Főszezón: junius 29-től.
Budapesti fürdőigazgatóság telefonja: **11-93-00**

Egyszobás összkomfortos lakás
julius hó 1-ére villarayonban
kiadó. Jávor-utca 3. sz.

NYARALJUNK A BALATONON
Nyaralási szükségleteit az alanti cégeknél szerezze be:

RÁCZ FÜRDŐ TRIKÓ Kecskeméti u. 6
RÁCZ KECSKEMÉTI U. 6 férfi hatisnya

SIÓFOK

Stefánia Penzió, Siófok
Telefon 61. Elsőrangu ház, hideg-meleg folyó viz. Előnyös árak. Budapesti iroda: V., Hold-utca 19. Telefon: 117-034.

BALATONLELLE

Zámory tanár diáknyaralója
Balatonlellén. (Fiúk, lányok). Modern építkezés, strand, sportok. Gondos felügyelet. Prospektus. Budapesti iroda: **Törökvész-út 145. Telefon: 165—775.**

RUFF PENSIO
30 éves komfortos ház a Tóparton.
Mérsékelt árak!

RIVIERA-PENZIO
Juliska villa. Telefon: 72. Árnyas kertben kellemes uri otthon, elsőrangu ellátás. Saját kiépitett strand Érdeklődés B.-Lelle, Jánosháza-penzió, Csillaghegy vagy telefon: 363-542.

Balatoni Diák- és Gyermeküdülő
lányok és fiuk részére. Saját strand, német társalgás. Olcsó előszezon. Felvilágositást nyujt: Dr. Pásztorné. Bpest, VI., Délibáb-u. 25. Tel.: 1-191-48.

Balatonlellén Univers Leány—Urinő-otthonokban (családoknak is) **heti penziódij 22,** főszezonban 28 pengő. Tanulóknak kedvezmény. Értesités: Teréz-körut 18. III. 1. **142—570.**

Női kalapok, sapkák, kendők
Szabó Albertné és Gizella
IV., Egyetem-utca 11. szám.

BALATONFÖLDVÁR

BALATONFÖLDVÁRON olcsón és jól nyaralhat az ismét házikezelésben levő
BEM penzióban. Kérjen árajánlatot!

Holovits étterem-penzió
Földvár központjában modern szobák. Magyar konyha. Árnyas kerthelyiség. **Kitünő fajborok! Mérsékelt árak!**

BALATONSZÁRSZÓ

Király Penzió és Etterem
(Balatonszárszón.) A strand és vasútállomás mellett, Balatonra néző szobáival, kitünő ellátásával és mérsékelt áraival bárkinek a legkellemesebb nyaralást biztositja. Napi négyszeri étkezés. Jazz. Tánc. Cukrászat.

Dr. MÜNCZER GYERMEKÜDÜLO
Orvosi vezetés, hizó-, nap- és diétás kurák 4—16 éves fiu- és leánygyermekek részére. Sport. Idegen nyelv. Felnőtteknek külön elhelyezés és ellátás. Érdeklődés: Bpest, Népszinház-u. 47. és Balatonszárszó, Posta-u. 7.

Nyaraljunk a Balatonon!
MARIA-ÜDÜLŐ
BALATONLELLE
Arak **strandhasználattal** elő- és utószezónban P 4.50-től, főszezónban P 5.—-től 10-ig
Ezenkivül 10% kiszolgálás, 3% forgalmiadó és fürdőegyesületi gyógydij fizetendő.

CHRISTOPHOROS
Utazási és Menetjegyiroda, IV., Kossuth Lajos-u. 5. Telefon: 187-852 és 189—533.

ANTAL ISTVÁN

a függetlenséghez való ragaszkodásunkról és szabadságszeretetünkről beszélt a német ujságirók vacsoráján

Dr. *Antal* István államtitkár a magyarországi tanulmányuton Budapesten tartózkodó *német birodalmi ujságirók* tiszteletére szombaton este a Dunapalota-szálló különterében vacsorát adott. A vacsorán megjelentek *Pataky* Tibor miniszterelnökségi államtitkár, *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, *Marsovszky* Ivor, báró *Villani* Lajos követségi tanácsos, *Dulin* Elek, vitéz *Nagy* Iván és *Flachbarth* Ernő miniszteri osztálytanácsosok, a Stádium kiadóvállalat részéről *Zsilinszky* Gábor alelnök, *Báthory-Hüttner* János vezérigazgató, vitéz *Marsovszky* Endre igazgató, *Zimmermann* Lajos igazgatósági tag, *Törs* Tibor főszerkesztő, országgyülési képviselő, *Milotay* István főszerkesztő, országgyülési képviselő, *Makkai* János felelős szerkesztő, országgyülési képviselő, *Rajniss* Ferenc országgyülési képviselő, *Matolay* Géza szerkesztő, a Reviziós Liga részéről *Fall* Endre, továbbá *Ágh* János törvényszéki biró, dr. *Antal* István államtitkár titkára, *Bathó* László miniszteri titkár és *Eszterhás* István miniszterelnökségi sajtóelőadó, dr. *Haubert* Kamilló, a berlini magyar követség sajtóelőadója, továbbá a budapesti német sajtótudósitók.

A vacsora során *Antal* államtitkár melegh angu beszéddel üdvözölte a magyar kormány nevében a német ujságirókat.

— Ebben az országban — mondotta —, Nyugateurópának ebben az előcsarnokában az ujságiró mindenütt történelmi emlékeket talál, amelyek azt bizonyitják, hogy a magyar nemzet életében már kezdettől fogva *két jellemvonás* játszott döntő szerepet. Az egyik az őshazából magával hozott *katonai erénye*, a másik pedig az az *áldozatkész hüsége*, amelylyel a magyar nemzet egy évezreden keresztül háboruban és békében kitartott barátai mellett. E két erény szintéziséből állott elő az az *európai hivatás, amelynek nemzetünk a Duvamedencében mindig eleget tett: az áldozatkész sikraszállás azokért a szellemi és erkölcsi értékekért, amelyeket a nyugati népek magukénak mondanak.*

— Önök bizonyára látták azt a márványtáblát a budai vár falában, amely a történelem elenyészthetetlen betüivel tanuskodik arról, hogy a magyar nemzet milyen szivós harcban szállt szembe a Nyugatot ostromló ázsiai hatalmakkal. A magyar nemzetnek ez a történelmi küldetése változatlanul megmaradt a legujabb időkig, mert ma is *a legvégső keleti védőbástyát alkotjuk* a lázadásnak és a bomlasztásnak az európai népektől gyökeresen idegen hatalmaival szemben, amely most uj formában — a forradalmi marxizmus pusztító szellemének alakjában — indulnak rohamra.

— Abban, hogy népünk a történelmi küldetését a multban mindig teljesithette és hogy ezért ma is minden erejével kész sikraszállani, politikai létének két világos parancsa játszott döntő szerepet. *Az egyik a ragaszkodás nemzeti függetlenségéhez, a másik a magyaroknak a lélek legmélyén gyökerező szabadságszeretete. A magyarok hallatlan véráldozatokat hoztak létüknek e két parancsáért. Ezeréves történetünk szakadatlan harc volt ennek érdekében. És ez a két parancs szabta meg a magyar katonák magatartását akkor is, amikor a világháboruban — német bajtársaikkal egyetemben — az utolsó vércseppig kitartottak.* Mert Önök is és mi is e két parancsért harcoltunk, nemzetünk szabadságáért, államunk függetlenségéért és népünk egységéért küzdöttünk.

— Azt hiszem, sohasem lehet elég sokszor hangoztatnunk ezt a gondolatot és ezeket a tényeket, mert *ma is megvan mindig a törekvés, hogy földrajzi, történelmi és néprajzi tényekkel szemben valótlanságokból és ferditésekből jogcimet meritsenek nyilvánvaló igazságtalanságok fenntartásához.* Ennek a két eszménynek: *a nemzeti szabadságnak és a népi függetlenségnek* hatalmas fénye sugározza be utunkat az összeomlás és a megcsonkitás vigasztalan éjszakájában és ez adott nekünk erőt ahhoz, hogy rövid aléltság után megkezdjük a nemzeti és népi ujjáépités művét. Mi, magyarok, a legőszintébb baráti érzelmekkel nézzük Önöket, közvetlen szomszédainkat és az Önök nagyszabásu előrehaladását és tudatában vagyunk annak, hogy a bajtársi érzelmek által egybefüzött két nemzet megerősitése egész Európában érvényre fogja juttatni a történelmi hivatás alapján álló nemzetek népi jogait, függetlenségét és jogos érdekeit.

Ennek a gondolatnak a jegyében poharát a német birodalom teremtőjére és vezérére: *Hitler* Adolfra emelte.

Dr. *Antal* István államtitkárnak német nyelven mondott beszédére először *Bethke*, a németbirodalmi sajtószövetség budapesti osztályának vezetője válaszolt. Köszönetet mondott a német ujságirók baráti fogadtatásáért, majd igy folytatta:

— A mai kor ujságiróinak az a feladata, hogy világosan megmutassák egymás népeinek, hogy milyenek valójában. Minden népnek vannak hibái, viszont minden egészséges és büszke nép különbnek tartja magát, mint a többit. Meg kell tehát ismernünk egymás értékeit. *A német ujságirók feladata gondoskodni arról, hogy Hamburgban és Berlinben is megtudják, hogy Budapesten ugyanolyan keményen dolgoznak, mint Németországban, hogy Budapest nemcsak a szép asszonyok városa, ahol jól lehet szórakozni és hogy Magyarországon nemcsak paprika és puszta van. Viszont Magyarországon is meg kell érteni, hogy Németországban nem esznek ebédre zsidókat és nincsenek „pángermán farkasok", akik a Wannsee-től a Balatonig akarnak uszkálni.* A német és a magyar ujságirók feladata, hogy a népeink közötti barátságot szolgálják, nemcsak romantikus vis[illegible]emlékezésekkel, hanem azzal, hogy tudatosá teszik azt, hogy *a két nemzetnek szüksége van egymásra.* Éppen ezért *elnézőknek* kell lenni egymás esetleges hibáival szemben, amelyek minden bizonnyal kisebbek, mint erényeink.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. *Henningsen*, a németbirodalmi sajtószövetség ügyvezető elnöke szólalt fel. A magyarországi tanulmányutra jött német ujságirok nevében ő is köszönetet mondott azért a vendégszeretetért és barátságért, amellyel fogadták őket.

Ezután dr. *Antal* István államtitkár beszédébe kapcsolódva hangoztatta, hogy *az ujságiróknak van egy közös kötelességük, az, hogy a hazugságnak, a ferditésnek és az ámitásnak propagandája ellen, amellyel egyesek a békét akarják megzavarni, az igazságnak és az ujságirói etikának fegyverével vegyék fel a harcot.* Minél erőteljesebben küzdenek az ujságirók a hamisság és a ferdités ellen, azok ellen az erők ellen, amelyek a népek békéjét és harmonikus együttműködését megmérgezhetik, annál inkább szolgálják a humanitás és a békés emberi együttélés ügyét. Dr. *Henningsen* beszéde végén poharát a magyar nemzet boldogulására, a kormányzó egészségére és a német-magyar barátságra üritette.

A vacsora résztvevői még hosszu ideig maradtak együtt a fehér asztalnál a legjobb hangulatban.

Fővárosi tanügyi kinevezések és alkalmazások

A székesfőváros közoktatási intézeteinél a 87.067/1938. VII. számu polgármesteri határozattal pályázat alá bocsájtott igazgatói, tanári, tanitói és óvónői stb. állásokat julius elsejei hatállyal a polgármester a következőkkel töltötte be:

A 3 (három) elemi iskolai igazgatói állásra: Adametz Gyula, Specziár Zoltán, Tordai Ferenc iskolai h. igazgatókat. A 2 (kettő) polgári iskolai igazgatói állásra: Babirák Mihály és Kárpáti Ottó polgári iskolai h. igazgatókat. *1 fiuiparostanonciskolai* igazgatói állásra Hargitai István iparostanonciskolai id. igazgatót. *1 leányiparostanonciskolai* igazgatói állásra Lüscher Margit iparostanonciskolai h. igazgatót. *1 női ipariskolai* igazgatói állásra Tasnády Nagy Mária nőipariskolai h. igazgatót. *1 leánygimnáziumi* igazgatói állásra vitéz Ghymes Béla leánygimnáziumi h. igazgatót.

Rendes óvónőkké: Eszényi Anna, Fehér Rózsa, Konrád Irén, Futó Endréné, Varga Dánielné, Borbély Irén, Pataky Margit ideiglenes óvónőket.

Elemi iskolai rendes tanitókká, illetőleg tanitónőkké: Jenei Endre, Gyekiss Emil, Sebeők B. László, Parragi Antal, dr. Kalapos Imréné, özv. Sipos Dezsőné, özv. Fazekas Kálmánné, dr. Lakatos Gézáné, özv. Árvai Gézáné, Juhász Karolin, Vass Endréné, Lengyel Ferencné, dr. Doró Istvánné, Kolos Jolán, dr. Szén Ernőné, dr. Csánky Tiborné, Ligeti Béláné, Walter Gézáné, dr. Totin Józsefné, Ocskay Lászlóné, Demjén Antalné, Ákos Margit, Némethy Gáborné, Horváth Antalné, Preszly Gézáné, dr. Csetényi Andorné, Foerk Janka, József Jánosné, Mottl Ilona, Virág Jenőné, özv. Tallián Gyuláné, Szabó Melánia, Földes Margit, Scheuer Jánosné, dr. Koncz Sándorné, Schiró Ödönné, dr. Varga Józsefné, Földényi Jánosné, Zolnay Ferencné, Fái Ilona, Görgényi Klára, dr. Érdy Imréné, Koppány Béláné, Erdökövy Istvánné, Vágzsellyei Margit, Ajazó Irma, vitéz Puy Jenőné, Szabó Lászlóné, Józsa Erzsébet, Czeglédi Györgyné, Pogány Lászlóné, Hinfner Piroska, Szimon Andrásné, özv. Schiller Károlyné, Thalherr Ervinné, dr. Kiss Jánosné, özv. Witkovszky Sándorné, Szent-Imrey Béláné, özv. Subáki Károlyné, Thököly Blanka, Sugár Ferencné, Marinovich Marcellné, Kisfaludy-Puhá Istvánné, Polleczek Margit, Spányi Istvánné elemi iskolai ideiglenes tanitókat, illetve tanitónőket.

Árvaházi rendes tanitókká: Holly Rezső, Korbély Bála árvaházi tanitókat.

Elemi iskolai énektanitókká: Nagy Kálmán, Kerényi Kálmán, Záborszky Géza elemi iskolai énektanitókat.

Továbbképző népiskolai tanitói állásra: özv. Demeczky Sándorné, özv. Kováts Gyuláné, Bálványosy Zoltánné, Rákóczi Ferencné, Kárpáti Aurélné, özv. dr. Geőcze Aladárné, Sváb Jár[illegible]né, özv. Puder Antalné, dr. Röczey Ferencné, özv. Jakabfalvy Aladárné, Szabó Lászlóné, Némay Irén, Kovács Antalné, Péchy Lászlóné, dr. Kárpáti Ernőné, dr. Baránszky Jób Lászlóné iparostanonciskolai r. tanitókat, dr. Orbók Attiláné továbbképző népiskolai id. tanitónőt, Szoboszlai Ferenc és Farkas Sándor továbbképző népiskolai id. tanitókat.

A polgári iskoláknál: Fiuiskolai tanári állásokra: Hét magyar nyelv és történelmi tanszékre: Bagoly László, Kapcsos Ferenc, Szijártó Károly, Hanvai Vilmos elemi iskolai r. tanitókat, Putnai Károly, Mladoviczky György, Fehér Tibor polgáriiskolai ideiglenes tanárokat. Két történelmi és földrajzi tanszékre: Kempelen Imre és Lányi Miklós polgáriiskolai ideiglenes tanárokat. Két természetrajzi-földrajzi és vegytani tanszékre: Schiller László iparostanonciskolai r. tanitót és dr. Schoppel Bertalan polgáriiskolai id. tanárt. Egy természetrajzi és földrajzi tanszékre dr. Schwalm Amadé polgáriiskolai id. tanárt. Két mennyiségtan és természettani tanszékre: Fábián Dénes és ifj. Csoma Zsigmond polgáriiskolai id. tanárokat. 4 rajztanszékre: Lestyán Béla elemi iskolai r. tanitót, Bálint Géza iparostanonciskolai r. tanitót, Veréb Mihály és Peitler István polgáriiskolai ideiglenes tanárokat. 1 testnevelési tanszékre: Kocsis Lajos polgáriiskolai ideiglenes tanárt.

Leányiskolai tanári állásokra: 4 magyar nyelvi és történelmi tanszékre: Fialka Vilma elemi iskolai r. tanitónőt, Schiffer Edit, dr. Varga Izabella és Máté Ilona polgáriiskolai ideiglenes tanárokat. 3 magyar- és németnyelvi tanszékre: dr. Klekner Dóra, özv. Popp Józsefné, Kiss Etelka polgáriiskolai ideiglenes tanárokat. 1 természetrajzi és földrajzi tanszékre: Huber Jenőné polgáriiskolai ideiglenes tanárt. 1 természetrajzi és vegytani tanszékre: Zeller Izabella elemi iskolai rendes tanitónőt. 2 mennyiségtani és természettani tanszékre: vitéz Kereszty Ödönné elemi iskolai rendes tanitónőt, Adler Erzsébet polgári iskolai ideiglenes tanárt. 1 énektanszékre: Mössmer Árpádné polgáriiskolai ideiglenes tanárt, 1 rajztanszékre: Hanzély Gizella iparostanonciskolai rendes tanitónőt. 1 gyógytorna tanszékre: Turán Győzőné elemi iskolai rendes tanitónőt, 1 testnevelési tanszékre Wagner Mária elemi iskolai rendes tanitónőt.

A nőipariskoláknál: 1 fehérnemű, felsőruhavarró és diszitő tanszékre: Ötvös Kornélia nőipariskolai ideiglenes tanitónőt.

A fiuiparostanonciskoláknál: 5 közismereti tárgyi és általános rajzi tanszékre Stoia Mihály és Szokolovszky Gyula elemi iskolai rendes tanitókat, Kollár József, Füty Rudolf és Baresay Jenő iparostanonciskolai ideiglenes tanitókat, 2 fém- és rokonipari szaktárgyi és szakrajzi tanszékre Nagy Zoltán és Horváth Sándor iparostanonciskolai ideiglenes tanitókat.

A leányiparostanonciskoláknál: 8 közismereti tárgyi és általános rajzi tanszékre Balla Lajosné és Béres Gyuláné elemi iskolai rendes tanitónőket, dr. Nagy Sarolta, dr. Haraszti Etel, Sevesik Jenőné, Klug Nándorné, dr. Tóth Erzsébet és Érczhegyi Stefánia iparostanonciskolai ideiglenes tanitónőket. 2 női szabászati szaktárgyi és szakrajzi tanszékre Bereczky Gizella és Lovaghy Istvánné iparostanonciskolai ideiglenes tanitónőket.

Az iparrajziskolánál: 2 iparrajziskolai tanári állásra Paulovits Pál iparostanonciskolai rendes tanitót és Mosdóssy Imre iparrajziskolai ideiglenes tanárt.

A kereskedőtanonciskoláknál: 1 földrajz, vegytan és áruismereti tanszékre: Kozell István kereskedőtanonciskolai ideiglenes tanárt. 2 könyvvitel, kereskedelmi levelezési tanszékre: dr. Halász Andor és Novák András kereskedőtanonciskolai ideiglenes tanárt. 1 kereskedelmi és politikai számtani tanszékre: dr. Szabó Gábor kereskedőtanonciskolai helyettes tanárt.

A fiugimnáziumoknál: 1 rajztanszékre Mendlik Lajos polgári iskolai rendes tanárt.

A leánygimnáziumoknál: 1 történelmi és földrajzi tanszékre Preszter Ilona leánygimnáziumi ideiglenes tanárt, 1 mennyiségtani és természettani tanszékre Biró Béláné leánygimnáziumi ideiglenes tanárt.

A fiu felsőkereskedelmi iskoláknál: 1 mennyiségtani, természettani, kereskedelmi és politikai számtani tanszékre dr. Hampel László kereskedőtanonciskolai rendes tanárt, 1 könyvviteli és kereskedelmi levelezési, jog és közgazdaságtani tanszékre Szotyory Lajos kereskedőtanonciskolai rendes tanárt.

A női felsőkereskedelmi iskoláknál: 1 könyvviteli és kereskedelmi levelezési, jog és közgazdaságtani tanszékre Szepessy Sándorné női kereskedelmi szaktanfolyami rendes tanárt, 1 német, francia nyelvi tanszékre Ecsedy Mária felsőkereskedelmi iskolai ideiglenes tanárt.

A polgármester egyben julius 1-től *ideiglenes minőségben alkalmazta* a következő tanárokat, tanitókat, óvónőket, stb.

Óvodáknál: Ács Gyuláné.

Elemi iskoláknál: Jancsó Pál, Sz. Takács László, Várkonyi Ferenc, Surányi Kálmán, Ködmön János, Konch Ilona, dr. Szabó Barnáné, Simon Ilona, dr. Tóth Elekné, Müller Anna, Szabolcsi Kálmánné, Horváth Istvánné, Leszkay Margit, Hajnal Józsefné, Lukics Antalné, Csepel Gabriella, Lukácsy Magdolna, Susman Magda, Stolte Lénártné, dr. Bányai Antalné, Szalay Dezsőné, Gerentsér Anna, Csányi Magda, Ritter Gizella, dr. Gaál Endréné, Götz Edit, Falusi Jolán, Király Klára, Kóta Lászlóné, Zsemlye Margit, özv. Fábi Ernőné, Arany Lajosné, dr. Welczenbach Józsefné, Borovits Paula, Payer Dénesné, dr. Szathmáry Rezsőné, dr. Mágó Jánosné, Nánássy Hedvig, Fertsek Elza, Morvay Mária, Stephany Márta, vitéz Sellycy Vilmosné, dr. Major Ákosné, Moldvay Sarolta, Drózdy Marianna, Molnár Julia Eleonora, Szövényi Mária, Váradi Rafaella, Schaukál Anna, Urbán Márta, dr. Kasztriner Ivánné, Ridly Irén, Mátyus Renée, Miklós Erzsébet, Kismartoni Ernő, Budinszky Géza, Fuszek Emilia, Semlyéni Gizella, Sas Árpádné, vitéz Vass Alfrédné.

Árvaházaknál: Kutasi György, Biró Zsolt, Vadas Irma, Barényi Margit.

Továbbképző iskoláknál: Zsebők István, Ferenczy Béla, Ötvös Lajos, Németh Károly, Bácskai Győző, Kalász József, Angyal László, Pákay Béláné, dr. Gergely Henrikné, Bolits Mária, Stolmár Ida, Gálosy Gusztávné.

Polgári fiuiskoláknál: Kozák Lajos, Bukovinszky Zoltán, Borbély Pál, Köves Károly, Juhász István és Kovács Imre polgári iskolai h. tanárokat.

A polgári leányiskoláknál: Zarándi Nándorné, Dröhlich Jenőné, Hárskuti Károlyné, Kontor Erzsébet, Somogyi Ivánné, Mátay Gáborné, Klaniczay Gyuláné, dr. Kovács Ákosné, Jellen Gusztávné, Biró Ilona, Rusvay Jenőné, Elek Jónásné, Földy Ilona, Axaméthy Gyuláné, Gabrieli Ilona polgári iskolai helyettes tanárokat.

A nőipariskoláknál: Taksonyi Magdolna, Szuly Angéla és László Erzsébet nőipariskolai h. tanitónőket.

A fiuiparostanonciskoláknál: dr. Dékány Andor, Semptey Ferenc, ifj. Novoszád János, dr. Janovszky Antal, dr. Károlyi Ferenc, dr. Konorot Gyula, dr. Borzsák Sándor iparostanonciskolai h. tanitókat.

A leányiparostanonciskoláknál: Baczó Andrea, dr. Hergecz Irén, Peitler Róza, Zeőke Józsefné sz. Bayer Magda iparostanonciskolai h. tanitónőket.

Az iparrajziskolánál: Héya Zoltán iparrajziskolai h. tanárt.

A kereskedőtanonciskoláknál: Soós József kereskedőtanonciskolai h. tanárt.

A fiugimnáziumoknál: Takács Andor gimnáziumi h. tanárt.

A fiu felsőkereskedelmi iskoláknál: Farkas Zoltán, Dobler Antal felsőkereskedelmi iskolai h. tanárokat.

A női felsőkereskedelmi iskoláknál: Hoffmann Klára, Kováts Judit, Loschdorfer Anna és Katona Julia felsőkereskedelmi iskolai h. tanárokat.

A felsorolt végleges állásra kinevezett közoktatási alkalmazottak eskütétele junius 30-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor lesz a központi városháza tanácstermében.

Az eskütételre jelentkezők az esküigazolványok aláirása céljából előzetesen ½9 órakor a közoktatási ügyosztályban tartoznak megjelenni.

Az ideiglenes minőségben alkalmazottak fogadalomtétele ugyanezen napon és helyen délelőtt 11 órakor lesz; a fogadalomtételről szóló igazolványt pedig ugyanesak a közoktatási ügyosztályban délelőtt ½11 óráig irják alá.

Badacsonyban kiadó egész szezónra nyaraló!

Szoba, előszoba, veranda a Balatonra, butorozva, három fekvőhellyel; azonkivül: 2—3 szoba, egy vagy két hónapra. Kényelmes berendezés, WC. A kiadó helyiségek szőlő közepén, pormentes helyen, posta, állomás, strand közvetlen közelében vannak. Fiatal urileányoknak ellátással és felügyelettel is. Érdeklődni lehet telefonon: 126-323. szám alatt, hétköznap délután ½4—½6 óra között.

Olasz lapok a cseh katonai kritika ellen

Róma, junius 25.

Egy idő óta Olaszországot támadások érik a cseh sajtó részéről. Cseh katonai irók az olaszok világháborus katonai értékét és teljesitményeit kritizálják, ami érthető felháborodást kelt Olaszországban, mert éppen a csehek, akik oly sokat köszönhetnek az olaszoknak, jogosultak legkevésbé arra, hogy az olasz katonákat lebecsüljék. Az olasz lapok elégtétellel mutattak rá arra, hogy *magyar katonai irók a lovagias és méltó ellenfél megbecsülésével ismertetik az olasz harctér eseményeit* s az angol katonai iróknak is más a véleményük, mint a cseheknek. Most *a prágai olasz katonai attasé a legerélyesebben tiltakozott* a német nyelvü cseh *Montagsblatt* egyik cikke ellen, amely *meghamisitotta a történelmi adatokat* a *piavei* és *vittorio venetoi* csatákkal kapcsolatban és sértő megállapitásokat tett az olasz hadsereg értékéről és becsületéről. A *Tevere* cimü lap élesen szembeszáll a Montagsblatt állitásaival és gunyosan hangoztatja, hogy *a cseheknek módjukban volt kitüntetni magukat elsősorban az Oroszországon át történt visszavonulásuk alkalmával, amikor még a mozdonyokat is magukkal vitték.* A csehek katonai történelmét könnyü megérteni — irja a lap — és természetes, hogy *az, aki a történelem egyetlen lapját sem tudta megtölteni, nem is tudja azt olvasni.* A *Tevere* nem is reméli, hogy a *Montagsblatt* elismeri, hogy hazugságokat és sértéseket irt le, mert *a csehek országukat öt nép kárára, hazugságra alapitva épitették fel* és husz éven át hazugságokkal biztositották létüket.

Mendlik Lajos

— **Új kiállítás a Műteremben.** *Mendlik* Lajos állította ki a Kossuth Lajos utcai Műteremben vízfestményeit. Bátyja, a tengerfestő nyomdokain halad, de inkább a tengerparti városok érdekességei kötik le figyelmét. Becsületes művész, aki nem akar több lenni, mint a természet hű másolója.

Az Est, 1938. máj. 1.

WDOK

Mendlik Lajos

Esti Kurír 1938 máj. 4.

MŰVÉSZET

Mendlik Lajos festő

A Müterem Kossuth Lajos-utcai szalonját most *Mendlik* Lajos festő művei foglalják el. Ismert, mindig méltóan értékelt művész, akinek lelkében gyökeret vert a művészi előadás problémamentes formája. A tiszta naturalizmusban találja meg festői gondolatait, amelyeket a maga lyrikus érzéseivel válogat össze. Csak a derü, az életvidámság, a kedves megháródottság hangulatai válnak testté palettájáról s az eredményeket a tökéletes grafikai tudás, a bravuros akvarelltechnika teszik széppé.

A vizmozgás előadásában, különösen ha nagy vizfelületek, mint a Balaton, vagy a nagy tenger a kép tárgya, eszmei rokonságot tart a világhirü tengerfestő *Mendlik* Oszkárral, aki különben nagybátyja *Mendlik* Lajosnak. Csakhogy *Mendlik* Lajos az akvarelltechnika fortélyaival varázsolja elénk a képet. Az 59. sz., fényjáték a Balaton hullámain, csodálatosan szép alkotás. Kevés a figurális képe, de a 11. és 12. sz. női aktok is maradéktalanul igazolják a művész elhivatottságát. A pasztelltechnikáju képein és a legutóbbi akvarelljein valami könnyed hamvasságra való törekvés látszik s ha e lazitása a szilárd szerkezeti egységnek nem problémakeresés, csak egy kis impresszió megnyilatkozása, nem féltjük Mendlik Lajos művészetét.

Film

Bartók Béla és Zal
szonátaesteke
ország

[illegible]

A szombati tőrv
mentette a Vigsz
lőjet, aki eg

Mendlik Lajos

festő

Műcs. kiáll, 1929 tól

Pipics 117. l.

A szerkesztésért felelős: vitéz Rózsás József főelőadó.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T. BUDAPEST.

Mendlik Lajos

1921/22 – 1926/27

Ferkèpzomfoiskòvk

113. C.

rális ikonjait is festette.

A XIX. század első felében *Wenezianov* emelkedik ki, akit az orosz genrefestészet s egyben az orosz tájképfestés úttörőjének tartanak; az arcképfestés viszont *Kiprenskij* művészetében fejlődik tovább. Figyelemreméltó mester *Fjodr Petrovics Tolstoj* gróf is, az „orosz Flaxman", szenzibilis művészetű illusztrátor és egyúttal szobrász. A XIX. század első fele meghozza a monumentális történelmi festészetet is, a német eredetű *Brjulov* s az olasz származású *Bruni* nagyszabású akadémikus művészetében. A német nazarénusok szelleme nyilvánul meg *Ivanov* mély vallásosságtól áthatott Krisztus-kompozícióiban, az orosz népélet elevenedik meg *Fjedotov*, az „orosz Hogarth" szatirikus ízű, egészséges humorú vásznain. A század második felének művészete határozottan politikai ízű; az eszmék, amelyeket az abszolutizmus elnyomott, a művészetek s elsősorban a festészet segítségével igyekeztek, természetesen burkolt formákban, a tömeg lelkéhez utat találni. *Perov* a népéletet, *Kramskoj* arcképeket, *Gay* az újtestamentum témáit festette, de mindhárman eltörpülnek a tendenciózus festészet két nagymestere, *Rjepin* és *Verascsagin* mellett. Nagyobb kompozíciókkal tűnnek ki *Vasnezov* és *Surikov* is. A tájképfestésnek a klasszikus törekvésű *Scsedrin*, *Aivasovskij*, a Fekete-tenger poétája, *Shishkin* és *Savrassov* a mesterei.

Az újabb orosz tájfestészet Barbizon

Mendlik Lajos

Őszintebb kvalitásokat mutat Mendlik Lajos akvarelpikturája, mely ugy technikai, mint művészi előadás tekintetében rokonságot mutat nagybátyának Mendlik Oszkár tengeri festő műveivel, de frisseség és ösztönösség dolgában nem éri el nagybátyja nivóját. A „Valenciai tó", „Esthangulat", „Esőfelhő", „Őszi köd", „Szeles hangulat", a tatai „Est", „Utcairészlet", „Római fürdő", „Veszprém"; „Parasztudvar" és „Udvar" (lépcsővel) poetikus hangulatot árasztanak és artisztikus az „Akt I." is, mely kevés figurális témája közt a legjobb.

Művészet 1938
18-19 sz.
94. l.

A Magyar Grafika melléklete

Mendlik Lajos

— **Mendlik Lajos vizfestményei.** A *Műterem* uj kiállitása kitünő akvarellistát mutat be a közönségnek, *Mendlik Lajost*, a Hollandiában élő hires magyar tengerfestő, *Mendlik Oszkár* unokaöccsét, aki nyilván nagybátyjától örökölte a természetnek azt a nagy szeretetét és átérzését, amelyről vizfestményei tanuskodnak. Budai, tabáni, belgiumi, velencei városrészletei, balatoni, tengeri és hegyvidéki tájai nemcsak a vizfesték mesteri kezelését mutatják, nemcsak a rajz finoman érezhető jelenlétét a szinek alatt, hanem a táj lelkének, hangulatának olyan finom muzsikáját éreztetik első sorban, amely legtöbb munkáján valósággal magával ragadja az embert. *Udvar* cimü tabáni részletének halkszépségü fénytónusait, *Fenyvesének* esti csöndjét, *Szeles hangulat* cimü balatoni részletének pompásan megfigyelt hullámjátékát és esti faluképének (64. szám) nyugalmas költészetét különösen megjegyeztük magunknak a sok finom vizfestmény között, amelyeknek érdekes, de kevésbé őszinte darabjai azok is, amelyeken a müvész az akvarellt pasztellhatásokban igyekszik feloldani. *(—y)*

Pesti Hirlap

1938. máj. 5.

Mendlik Sayı

MAPFE 1928 okt. kall.

6 virf.

551

Döbler Georg

Az edinburghi vár. (Das Edinburger Schloss.) A czélmezőt.

Am.

97 m. 151 sz.

K. 0. 50

Mendlik Lajos

U. 4033

~~Ásatás, leányvár VIII.4.~~

Mendlik Lajos

1928. Balatoni Társaság, kiáll.

3 balatoni vírf.

Laskanyújtó, magyarköblös V. 178.

Mendlik Lajos

Csinaljunk c.
gyatra rajza repr.

Kép és munkálat

1929. 23. n.

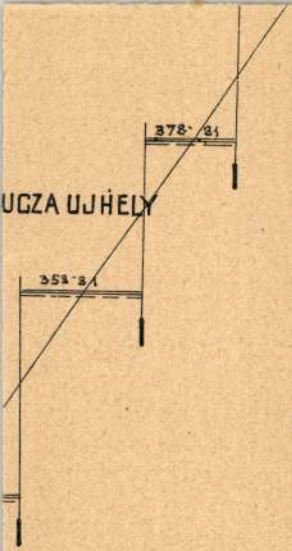

Duna-Odera

csatorna

Mendlik Lajos

3 vízf.

Nemzeti Salon

MAPE 20-ik jub. kiáll.
Kat. 1935. dec. 20 –
1936. jan. 6

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremben

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremben tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Mendlik Lajos

Szefelslex 198. l.
199. l.

Eletr. arch.
u. o. 848. l.

Kogutowicz
Littke
Világatlasza

Nemcsak disz, hanem szükséglet is.
Ára 50 K, félbőrkötésben 60 K.
Felvilágositás, prospektus és
mintafüzet ingyen.

Mendlik Lajos

rajztanár
és festő

1926. karácsonyán
a budai I. Er-
zsébet-leánynevelő intézet
rajzterében
virágmegyetből
lett. Élő.

Rajzoktatás

1926. 7-10 n

791

Anyakönyv megtöltésére I.

Cím jegyzékben megnézni
hol lakik és írni neki.

1906. XV. 13.

a városi tanácsnak Lőrincz az államsegély felhasználásáról beterjesztett elszámolás jóváhagyatik. (1906/1063)

MDK

Mendlik Lajos

Alföldi táj

Felhők

Vizárok

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

23. l.

Mendlik Lajos MDK

Dunapart

Őszi napfény

Csendes tó

Mücsarnok 1932 őszi tárlat

Mendlik Lajos MDK

Őszi reggel, vizf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Mandlik Lajos

Szerepelt a Mátrasnak óri farlatban.

PH. 1932. X. 29.

Mendlik Lajos MDK

Balaton, vizf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Mendlik Lajos MDK

Madonna

Műcsarnok 1934 emlék- és gyűjteményes kiállítás

Mendlik Lajos

MDK

Pasarét

Tihany

Micsarnok 1943 Őszi tárlat

Mendlik Lajos

Szerepel az O. N. E. 9. kötetben Iskolatársai közötti szépírói munkásságának méltatójaként.

V. ö. 929. XII. 7.

Kendlik Lajos

Az I. Fehérsas-téri polgári fiúiskola rajzterében kiállít [redacted] Gáspár Dezső és Vadon Benjámin festőművészettel.

kisérj. 929. XII. 7.

Mendlik Lajos MDK

Erdőben

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Mendlik Lajos

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1936.I.31.

Mendlik Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Őri tárlatán.

VM 1932. XI. 3.

MDK

Mendlik Lajos

Parti fák, vf.

Horgászók, "

Balatoni kiáll. Műterem, 1937. jun.

MDK

Mendlik Lajos

Udvar, vf.

Magányos fák, vf.

Tópart, vf.

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.
15 l.

MDK

Mendlik Lajos

Esős hangulat, vf.

Bapatonpart, vf.

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.
15 l.

MDK

Mendlik Lajos

Mostar, akv.

Raguza, "

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932.máj.

10 l.

MDK

Mendlik Lajos

Kilátás a Gellérthegyről

Dunapart

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

9 l.

M. d.K.

HENDLIK

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy or. iparmův. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. l.

MDK

Mendlik Lajos, fertő,
falu nyugdíjas egy pénz az 1931-ben
rendezett kiállításon.

(gy.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők Egyesülete. Képzőművészet. 1931. 43-44 sz. 186. l.

MOK

Mondlik Lajos, festő.
Portrészlet. Vitf.

Műterem. – VII. Balatoni Tiáll. 1939 nov. – dec.
Katalog.

MDK

Mendlik Lajos, festő.

Napnyugta, v. f.

Műlerem. - VII. Balatoni kiáll. Katalog. 1935 nov.-dec.

MDK

Mendlik Lajos, festő

Fürdőrök, v. f.

Múzeum. – VII. Balatoni kiáll. katalog. 1935. nov.-dec.

MDK

Mendlik Lajos, festő.

Tihanyi part. v. f.

Műterem. – VII. Balatoni Kiáll. Katal. 1935
nov.-dec.

MDK

Mondlik Lajos, festő

Földvári festő, v. f.

Műterem. – VII. Balatoni Kiáll. Katalog. 1935. nov.-dec.

Mendlik Lajos

Templomkapu, grafika
Dunarészlet, "
Felhők, "
Balaton, "
Boglyák, "
Tópart, "

O.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

MDK

Mendlik Lajos

Őszi napfény, akv.

Duna-kiáll. N. Szal. 1933. jan. 7 l.

Balmazujváros (Hajdú)

R.k. plébániaház, földszinte

kal, 1800 körül.

(Szamszregi László, 1955)

MDK

Mendlik Lajos

Szántóföld

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 13 l.

Mendlik Lajos
Nádkévék, grafika
Buzakeresztek, "
Sikság, "
Pajta, "
Cséplés, "

O.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

Mendlik Lajos

Barus hangulat, grafika

Kapu, "

Esti napfény, "

Alföldi táj, "

Felhők, "

Vizárok, "

Utcarészlet, "

O.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

Mendlik Lajos

83. Őszi napfény, aquarell

Duna Kiállítás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 5 lap

MDK

Mendlik Lajos

Cséplés

Képzőmüv.Fáisk. ifjusági kiáll. Ernst Hus.1924.

23. 1.

MDK

Mendlik Lajos

Tihanyi sziklák, vf.

Révfülöpi part, vf.

Balatonpart, vf.

Balatoni Társ.3. N.Szal.393. kiáll. 1928. ápr.

19. 1.

MDK

Mendlik Lajos, festő

Tavasz a völgyben. Vizf.

Műtárg. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyűjt.kiáll.
Bp.Műcsarnok. Kat. 28.1.

MDK

Mendlik Lajos, festö

Dunapart. Vizf.

Nemz. Szalon. -Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

Mendlik Lajos

Tópart, grafika

O.M.Kir.Képzőmiv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

Mendlik Lajos

Fenyves, grafika

Ősz, "

Erdő széle, "

O.M.Kir.Képzőmv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

MENDLIK Lajos

Tüzes Galba: Mendlik Lajos (1903-1985).
= Új Ember, 1985. május 12-4.

Mendlik Lajos

MDK

Balatonpart

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK

Mendlik Lajos

Fenyves

Ősz

Erdő széle

Képzőmüv.Fáisk. ifjuságí kiáll. Ernst Muz.1924.

23. l.

MDK

Mendlik Lajos

Utcarészlet

Templomkapu

Dunarészlet

Felhők

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

23. l.

MDK

Mendlik Lajos

Balaton

Boglyák

Tópart

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

23. l.

MDK

Mendlik Lajos

Tópart

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Múz. 1924.

23.1.

MDK

Mendlik Lajos

Nádkévék

Buzakeresztek

Sikság

Pajta

Képzőmüv.Fáisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz.1924.

23. l.

MDK

Mendlik Lajos

Borus hangulat

Kapu

Esti napfény

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

23. l.

MDK

Mendlik Lajos

Balatoni mesehangulat, vf.

Viharos balatoni fény, vf.

Tisztás este, vf.

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal.

1928. okt. 14. l.

MDK

Mendlik Lajos

Külváros, vf.

Ősz, vf.

Munkás, vf.

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal.

1928. okt. 14. l.

MDK

Mendlik Lajos

Borulás, vf.

Titusz iv,"

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. m áj.

11.1.

MDK

Mendlik Lajos

Nervi, vf.

Genova, "

Az ut, "

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. m áj.

11.1.

Mendlik Lajos festőművész

Hartberg
Kapubejárat
Venezia
Schl.Neuberg /Ausztria/

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI.Kiállitása. 1930. december N. Béla

BABURA LÁSZLÓ KELYHE,
aranyozott ezüst, zöld zománccal.
Mag. 24 cm.
A Lippert-tervezte Simor-kehely utánzata.
Magyar munka, 1900 körül.
Babura László esztergomi kanonok (1874—1930) hagyatékából.

BOLTIZÁR JÓZSEF GYŰRŰJE,
arany, fejében smaragd, körülötte két sorban brilliánsok. Az egyik oldalon a tulajdonos címere, szív és három csillag, a másikon Szent Adalbert mellképe.
Átm. 2·5 cm.
Bogisich János budapesti ötvös műve, 1904.
Boltizár József esztergomi kanonok (1874—1905) gyémántmiséjére a káptalan ajándéka.

Lepold Adatok, 34. l.

LOLLOK LÉNÁRT KELYHE,
aranyozott ezüst, sodronyzománcos dísszel. Neogót stílű. Dianafejes bélyeggel és VC mesterjeggyel.
Mag. 24·5 cm.
Bécsi munka, 1905 körül.
Patena Agnus Deivel Anderstől.

Lepold Adatok, 35. l. — Lepold Katalógus 135. sz.

EREKLYETARTÓ LÁDIKA,
aranyozott ezüst, antik szarkofág-forma. Különféle ereklyéket tartalmaz. Csernoch prímás címerével.
Hossza 22 cm.
Moser budapesti ötvöstől, 1914.
Csernoch prímás készíttette, 1914.

Lepold—Homor 72. l. — Lepold—Lippay 39. l. — Lepold Katalógus 236. sz.

MDK

Mendlik Lajos, festö

55. Alkony, vizfestm.

136. Öszi köd, vizfestm.

Corvin Áruház IV. Képzőművészeti bemutatója. 1941.
Kat.

MDK

Mendlik Lajos

Utcarészlet, vf.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 16. 1.

Mendlik Lajos

Nádas, vizf.
Őszi Balaton-part, vizf.
Szélmalom, vizf.
Esti Dunapart, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítás. Nemzeti Szalon, 1942, december, 3, 9 l.

(118. l. 5839. sz.) Egy XVIII. századi bejegyzés szerint a kéziratot Ludewig Könyvtárából 18 márkáért vették meg.

Az első két levél hiányzik.

1a lap. Felső szélén a XVIII. századból, Foucault bejegyzése: „Ex Abbatia Moissiacensi."

28b lap: „Quale incastello lucullano sit scelus in Paulum . . ." Q iniciálé (22×22 mm) zöldkeretű körben, piros alapon, négy zöld levélből álló egyszerű motívum. A betű alsó szárát kis piroszöld színű sárkány képezi, annak farka csomóba bogozódva, kis levélkében végződik.

166a lap: „. . . Vivat in eternum codicem qui scripserat istum, mercedem a Domino percipiatque suo."

168a lap (Későbbi bejegyzés.): „Epistolae Gregorii M. sive s. papae ab ann. 589. ad 604. maximi momenti sunt, editae cum inter alia Gregorii magni opera, tum etiam in tomis conciliorum. Cum vero plurimae suppositae sint vel interpolatae, inspersis multoties commentis: igitur nihilomnius hic codex magni est favendus. Cimeliis subtractus abbatiae Moissiacensis et aere meo redemptus est MDCCXXII. J. P. Ludewig Fridericianae cancellarius.

Catalogus praestantissimi thesauri Librorum typis vulgatorum et manuscriptorum Joannis Petri de Ludewig . . . . . publicae auctionis lege finitis nundinis Lipsiensium vernalibus 1746 . . . . . Libris addidit et indicibus illustravit M. Joannes David Michaelis. Cum praefatione illustris viri Christiani Wolfii. Halae Magdeburgicae, Sumptibus Bibliopolii Lüderwaldiani. MDCCXLV. 86. l. — Ocsovszky 28. l. — Majer 294. l. — Csontosi 308. l. 2. sz: — Ex libris 14. l. 84. sz. — Lehmann 168—170. l.

MDK

Mendlik Lajos grafikus

Siklóssy L: Őszi tárlat a MUcs.-ban. Pesti Hírlap.
1943. okt. 2. 6 l.

Mendlik Lajos
Tavaszi, vizf.
Halászbárkák, "

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 1950. jun.

Mendlik Lajos
Esztergom, vizf.
Veszprém, vizf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 9 l.

127. kép. *Balen, Hendrik van :*

Mendlik Lajos
Bucsu Diósjenőn, vizf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. február, 11 1.

1 darab

32. kép. *Az apostolvértanuságok mestere, 1490 körül: Félix, Regula és Exuperantius menekülése.*

Mendlik Lajos .
Diósjenő, vizf.
Cséplés, vizf.

Tervezet kifüllítés. Bogsoti Benlen. 1941. jú
jundszg lo 1.

MDK

Mendlik Lajos, festöm.

Diósjenö.	Vizf.
Cséplés.	"

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941.jun.15-29. Kat.

MDK

Mendlik Lajos

Őszi napfény, vizf.

Budai Szépművészeti Társ. kiáll. 1934. ápr.

MDK

Mendlik Lajos
Balaton, vizf.

Budai Szépmüvészeti Társ. kiáll. 1934. ápr.

MDK

Mendlik Lajos

Szt.Margit a Nyulak szigetén, aquarell

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

Mendlik Lajos MDK

Este az utcán

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

MDK

Mendlik Lajos

Tengerpart Raguzában, vf.

Tavasz, vf.

Csendes öböl, vf.

Képzőm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 38.l.

MENDLIK LAJOS

Nádas. Vizf.
Őszi Balaton-part. Vizf.
Szélmalom. Vizf.
Esti Dunapart. Vizf.

MAFB kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

MDK

Mendlik Lajos

Képzőművészet 1929. 16. sz.

MDK

Mendlik Lajos

/e.a./: Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7-8.l.

M.D.K.

Mendlik Lajos

"Alkony" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap a Corvin Áruház kiállitásáról.

"Akvarellek, szobrok és szines repr.-ók kiállitása a Corvinban" c.
Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V.évf 29. sz. 38-39. lap.

M.D.K.

Mendlik Lajos

"Uj nevek, szinek a Corvinban" cimmel számol be a lap a Corvin Áruház kiállitásáról. Itt emliti meg a müvész nevét az akvarellfestők között.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 17-23. VI. évf. 9. sz. 2. lap

Mendlik Lajos MDK

A tiberis partja, vizf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Mendlik Lajos MDK

Balaton, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

MDK

Mendlik Lajos

Téli utca, aquarell

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 20.1.

Mendlik Lajos MDK

Tengerpart Raguzában, vizf.

Tavasz, vizf.

Csendes öböl, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Mendlik

Sz.: A Mücsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 1901.
16.sz. 261.l.

MDK

Mendlik, festöm.

a régi jó márkákat is felsorakoztatja a Magyar Akvarel- és,Pasztelfestők Egyesületének kiállitása.

Pipics Zoltán dr.: A Mücsarnok gyüjt. kiállitása. Magyarság. 1934.márc.4.

MDK

Mendlik festőmüv.

Olah Gy: Uj müvésztelep Sárospatakon. Magyarság, 1924. okt. 19. 9.l.

Mendlik Lajos MDK

Tavaszi erdő, vizf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Mendlik Lajos MDK

Balaton, vizf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Mendlik Lajos Mendlik Lajos

Uj müv.telep Sárospatakon. Nemz.Ujs. 1924.nov.1. 9.1.

Mendlik Lajos MDK

Junius, vizf.

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.

Tavaszi Tárlat

Mendlik Lajos MDK

Zalai part

Műcsarnok 1943 nov-dec.
Téli kiállitás

MENDLIK LAJOS

488. Este az utcán.

KMTárs. 1929/30. téli kiáll.kat. 21.oldal

MDK

Mendlik Lajos, festöm.

127. Esö a Börzsönyben. Vizf.
128. Tavasz. "

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.~~XXXXX~~ töl 25.-ig.

MDK

Mendlik Lajos, festö

Pasarét.
Tihany.
Balatonpart.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 29.l.
Magy. XXXX Akv . és Paszt. festök Egyesülete.

Mendlik Lajos

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.l.

Mendlik Lajos MDK

Balaton ősszel, vizf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

MDK

Mendlik Lajos, rajztanár

Kinevezések a főv.isk.nál. Függetlenség, 1938. jun. 26. 8.l.

MDK

Mendlik Lajos, festő

Jegenyék.	Vizf.
Tihanyi kabinok.	"
Őszi napfény.	"

Nemzeti Szalon.-MAPE XX.Jub.Kiáll. 1935. d.e. 20.-1936 jan.6. Kat.

MDK

Mendlik Lajos, festö

Szeros-ut. Aquarell.
Dunapart. "

Budapesti Föv. Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll. kat.
1948.jan.3.-22.

Mendlik Lajos

festő

MDK

Kiállítások

Uj Magyarság 1941. jun. 15.

MDK

Mendlik Lajos

Balaton ősszel, vf.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Mendlik Lajos festőművész

Madonna

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok

Mendlik Lajos MDK

Madonna

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Mendlik Lajos MDK

Erdőben

A magyar a kvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

„MŰTEREM"

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK KFT.

BUDAPEST, IV.,

KOSSUTH LAJOS UTCA 12

FÉLEMELET

TELEFON: 189-554

A kiállítás megtekinthető:
május hó 1-től 16-ig, 9—6 óráig,
vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

Katalógus ára: 30 fillér.

Küldi:

NEMZETKÖZI VÁSÁR
MESSE
BUDAPEST
1938 ÁPR.29-MÁJ.9

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán *~~úrnőnek~~ úrnak*

Budapest

ker., Andrássy *út ~~utca~~ ~~tér~~* 73/75. *sz.*

MEGHÍVÓ

MENDLIK LAJOS

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA, 1938 MÁJUS HÓ 1-ÉN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR A „MŰTEREM" KIÁLLÍTÁSI TERMEIBEN, BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12. FÉLEMELET.

A MEGNYITÁSSAL KAPCSOLATBAN

A TOBORZÓ ZENEMŰKIADÓ KIADVÁNYAINAK BEMUTATÁSA.

ÓMORAVICZAI SZALMÁSSY ZSIGMOND
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ

KATÓ KÁLMÁN
FESTŐMŰVÉSZ, MŰVÉSZETI VEZETŐ.

MDK

Mendik Lajos,festő

250. őszi Balaton. Vízf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.12.l.

MDK

Mendlik Lajos, festö

140. Balaton. Olf.

Nemzeti Szalon.-A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

Mendlik Lajos festőművész

Erdőben

1934.évi emlék és gyűjteményes kiállítás tárgymutatója. Micsarnok

MDK

Mendlik Lajos, festö

Edvi-Illés Aladár tanitványa.

(e.a.)

A Képzömüv. Föisk. növ. kiáll. - Mücs.
Ujság. 1928 máj. 2o. 22.l.

MDK

Mendlik Lajos, festö

Edvi Illés Aladár, festö tanár növendéke.

Kis korsó. Vízfestm.

Az OMKK Főisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 22.l.
Ernst Muz.

MDK

Mendlik Lajos

Nádas.

KMTárs K.Szll. 1941. dec. Műcs. 16. 1.

MDK

Mendlik Lajos

Vitorlás

KMTáre kiáll. 1941. dec. Mücs. 16. l.

MDK

Mendlik Lajos,

Gáspár Dezsö és Vadon Benjámin müvésztársaival rendezte meg a szokásos karácsonyi kiállitásukat a Fehérvas-téri iskolában.

Kis kiállitások XXXX

MDK -

Mendlik Lajos

Patakpart.

KMTárs 1941. dec. Mücs. 18. 1.

Mendlik Lajos

Kiállít

P. H. 932. szt. 29.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a t

Mendlik Lajos

Kiállít

N. U. 932. X. 3.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa

Megrendelés esetén az összeg MNB

ciós Központ számlaszámára utalan

tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból

mely a terület építészeti állagának a

Mendlik Lajos

Lidlist

M. 932. X. 30.

orgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.
:9.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
. Ebben az esetben a kért könyvet pós-

'Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
örök utáni állapotát rögziti.

Müvészettörténeti Dokumentációs
Központ

Mendlik Lajos.

A fehérsartéri polgári iskolában dec. 9.-én nyílik meg együtteses kiállítása Gárpár Dezső-ki Vadon Benjaminnal.

Est, 1928. dec. 7.

Mendlik Lajos MDK

Tavasz a völgyben, vizf.

Miesarnok 1938 Téli tárlat

Mendlik Lajos MDK

Utcarészlet, vízfl

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Mendlik Lajos

festőművész - tanár

A Teleki-téri polgári iskolában kiállítást rendezett Kárpáti Dezső- és Vadas Benjamin-tanárokkal együtt, akik műrajztanári képei szerepeltek.

Magyarság, 1928. dec. 13.

Mendlik Lajos.

A fehérvártéri polgári fiúiskola rajzteremében
e hó 9.-én nyílik meg kiállítása.

Ujság, 1928. dec. 6.

Kendlis Lajos

Szerepelt az „1939-es Falon" kiállításon.

Vk 1939. VI. 11.

Mendlik Lajos MDK

Patakpart

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Mendlik Lajos

— *Mendlik Lajos festőművész kiállítása most nyílt meg a Műteremben. Akvareljei, amelyek legnagyobb részben tájképek, kiforrott szinkulturáról, nagy technikai készségről és biztos stilusérzékről tesznek tanuságot.*

Nemzeti Ujság 1938 V. 3.

Mendlik Lajos MDK

Téli utca, aqu.

Miccsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Mendlik Lajos MIK

Vitorlás

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Magyarország 1938 V. 5

MŰVÉSZET

Mendlik Lajos kiállitása a Müteremben

Hatvanhét kép, csupa akvarell és pedig a szónak nem csupán anyagi, hanem müfaji értelmében is. Tiszta akvarell-stilus, világos rajz alapozással, a ceruzarajz néhol meg is látható a képen, de sohasem ütközik ki belőle. Életének, vagy hangulatainak egyes időszakában *Mendlik* Lajos elmosódó, körvonaltalan, szinte bolyhos foltokkal fest, itt néha a pasztellstilushoz közeledik, de ezek a képek is erős és világos rajz- és szin-szerkezetüek. Párás, néha szinte viharelötti vizpára-telitettségü levegője, nevető csillogásu hullámjátékai, aranyos szélü felhői, tágas égboltjai meleg kedélyről tanuskodnak, megszerettetik e müvészben az embert is. Reális, őszinte, szerény és mindig igaz. Képei tárgyát legszivesebben a Balaton és a Duna tájairól veszi, de néha őszinte csodálatot kelt akvarellfestésü aktjainak becsületes elmélyedettségével, tudásával. Legsajátosabb témája azonban a szeles idő, a közeledő boru, a természet kedves mosolyának elhalkulása a sötétebb felhő közeledtére. Értékei közül legtöbbre tartjuk harmóniáját, a ma oly ritka egészséget, ami a müvészetben a jóságot jelenti.

Meg kell emlitenünk még a képeknek feltünően olcsó árát is, mely lehetővé teszi, hogy a szerénysorsu balatoni nyaraló magyar is (ez a válfaj magyarságot és lelkiséget is jelent) állandó szép hangulatokkal, szivhez szóló emlékekkel népesithesse be otthonát.

B. A.

Mendlik Lajos

Magyarország 1938. V. 5.

Mendlik Lajos

~~Edvi Illés Aladár~~ utvendéke.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. Máj. 20.

Mendlik Lajos.

~~tanári segédlevéltáros tanítványa.~~

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán akvarelljei szerepelnek.

Ujfalu, 1928. Máj. 20.

Kendlik Lajos

Kerepel a „Műterem"
Balaton - kiállítása

Magyarság 1937 VI. 13

Mendlik Dajos MDK

Nádas

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Mendlik Lajos emlékkiállítása

Rendhagyó kiállítás nyílt a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, Piliscsabán. Mendlik Lajos özvegye – férje akaratát teljesítve –, száz akvarell festményét az egyetemnek adományozta, azzal a céllal, hogy a képek együtt maradjanak és funkciójukat is teljesítve – mindig láthatóak legyenek. Ékesítve az egyetem előadótermeit, közösségi terek belső falait. Segített a megvalósításban a Vörösmarty Gimnázium rajz- és művészettörténet tanára Bérczessyné Berzicza Mária. Rövid ideig Mendlik Lajos tanítványa volt. Ismertem az embert és a művészt. Határozott, de szerény egyéniség volt. Küzdelmek közepette az agyonhallgatás időszakában vállalta művészi hitvallását. Ars poetikája egyszerű: "A művészi alkotás gyötrelmes gyönyörűség. Gyötrelmes, mert küzdés az anyaggal; gyönyörűség, mert az Isteni erő megnyilatkozása".

Ezt a gondolatot elemezte megnyitó szavaiban Dr. Korzenszky Richárd OSB rendházfőnök is.

Mendlik Lajos nem volt divatos festő, de különc se. Figyelte a bennünket körülvevő természetet és az adott pillanatban megállította az időt. Így örökítve meg számunkra a múló, de örökké megújuló szépséget, mint a felhők mögül előtörő fénysugarat, a szél által felkorbácsolt hullámokat és a fák engedelmes meghajlását a szélben, a vizeken tükröződő nap sugarait, a sikátorok kapualjaiba besurranó fény játékát és azt a pillanatot, ahogy a házak meglátják magukat az Ikva patak tükrében. Mind-mind megannyi élmény a festőnek, de a képek közvetítésével nekünk is.

Előttem van szikár alakja, ahogy vízfestékes dobozával és vázlatkönyvével barangolja a hazai tájakat. Különösen szerette a Balatont. Színeivel érzékeltette a párát ezüstös szürkébe tört halvány zöldekkel, kékes-violás-narancsos árnyalatokkal. De ugyanez a paletta megkeményedik és sötét kontrasztokba fordul a tátrai és erdélyi bércek megjelenítésekor. Majdnem a tarkáig felszínesedik az ausztráliai tenger képein.

Az olasz városképek között egy gyöngyszemre bukkantam, címe: "A Tiberis hídja Rómában". Alig nagyobb két tenyérnél e kép. Itt a színek parázslóan fényes harmóniájára talált a festő, elegáns ecsetkezeléssel pontosan érezve a valeuröket. Máskor a fülledtséget érzékeli az alföldi figurális életképein. Ilyenkor folytottabban, puhábban festi a meleg színeket. A városképeknél ismét csillogtatja ereényeit, megszínesedik a palettája, ércesebben teszi egymás mellé a tónusokat, kihasználva a hideg-meleg effektusokat. Mendlik Lajos igazi művésze az akvarellfestészetnek. Dicséret illeti az egyetem fogadókészségét. A hagyaték így élő marad, mert a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre évente érkező fiatalok megismerhetik Mendlik Lajos festészetét.

Sandrighami hullámok

Kőhegyi Gyula

Irodalom: Balogh András: Mendlik Lajos (VITA Kiadó, az özvegy támogatásával, 1992) Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára (Szeged, 1988)

Bakos István

után a Bethlen Gábor Alapítványról

intézkedések azonban már az úgynevezett létező szocializmus agóniáját jelezték. Az ellenzéki csoportok hajszálerekként erősítették mozgalommá egymást, határon innen és túl, amelyben a Bethlen Gábor Alapítványnak meghatározó szerep volt térségünkben.

Ez a civil kurázsival és anyagi-szellemi-fizikai áldozatvállalással működő Alapítvány, 1985-ös legalizálását követően egészen a rendszerváltásig a nemzet, s különösképp az elcsatolt részeken élő magyarság mindenféle terhét és gondját kényszerült vállalni, a menekültek és üldözöttek ügyeinek intézésétől, az élelmiszer segélyek és könyvek, folyóiratok kicsempészésén a továbbtanulók ösztöndíjazásán át, a legkiválóbbak megismertetéséig és díjazásáig. Ebben az emberpróbáló feladatban, az 1985-től kuratóriumi elnökünkké választott kiváló közgazda Márton János és rebellis verseiért hosszú szilenciumra ítélt titkárunk Nagy Gáspár önzetlen, bölcs és szívós összehangoló munkája révén, becsülettel helytálltunk.

"Ki a múltját nem becsüli az a jövőt nem érdemli" – szól a mondás, ezért többszöri elhatározás után a Kuratórium most úgy döntött, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány történetének megírására a jövő évben az ifjú történész nemzedék kiválasztott tagjának ösztöndíjat nyújt, s ha elkészül a mű, 2001-ben megjelenteti.

A rendszerváltás és a határon túli magyarok iránti kormányzati szerepvállalás óta a Bethlen Alapítvány támogatóinak sora és tevékenységi köre is szűkült, maga az Alapítvány pedig úgy járt, mint a magyar polgárok zöme: vagyonát gyarapítani nem tudta, befolyása nem növekedett, tevékenységéhez állami támogatást nem kért és nem is kapott, az adóalap 1%-ából az adózó állampolgárok csak szerény támogatásban részesítették, s még csak egy saját irodát vagy szobát sem szerzett a nagy társadalmi osztozkodásban.

A számvetéshez hozzátartozik, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány alapvető célja a létrejöttét előidéző külső feltételek, mindenek előtt a környező országokban élő magyarság sorsa az elmúlt évtizedben alig változott, néhol inkább romlott, mint javult. Ezen sajnos sem a rendszer- és kormányváltások, a kényszeres alapszerződések, de sajnos még a létrehozott új szervezetek és intézmények sem tudtak ez ideig sokat javítani.

Kocsis Károly legújabb tanulmányában bemutatja, hogy miként változtak 1910-1991 között a Kárpát-medence demográfiai, etnikai és vallási jellemzői. E szerint térségünkben a legjelentősebb mértékben a 80 év során, az ortodox vallásúak száma és aránya nőtt: 2,3 millióról 7,3 millióra; 12,8%-ról 27,1%-ra. Ez alatt a katolikusok, evangélikusok és az izraeliták számra és aránya jelentős mértékben csökkent; a felsorolás rendjében 60,5%-ról 43,1%-ra; 7,2%-ról 3,3%-ra; 5%-ról 0,3%-ra. Ezen belül Erdélyben 69,4%-ra, a Vajdaságban 58,1%-ra, Kárpátalján 56,2%-ra növekedett az ortodox vallásúak aránya, amely összefügg az etnikai térhódítással. Az egész térségben a románok, a ruszinok, a szlovákok és a szerbek aránya növekedett; a magyaroké, a németeké, a horvátoké és a szlovéneké csökkent. Kiugró mértékben 5,8 millióra nőtt a románság száma Erdélyben, 4,4 millióra s szlovákoké a Felföldön, 1,2 millióra a szerbeké a Vajdaságban és közel 1 millióra a ruszinoké Kárpátalján.

Ennél is szomorúbb a kép ha az iskolai mutatókat figyeljük, amely leleplezi az erőszakos asszimiláló törekvéseket. A szomszéd országbeli magyar gyerekek egy harmada nem tanulhat anyanyelvén az iskolában. Különösen veszélyes és jogsértő, hogy a környező országok mintegy 3 milliós magyarságának nincs illetve alig van módja az anyanyelvű szakképzésre és felsőfokú képzésre. A magyar népesség számaránya alapján, európai mértékkel, s a romániai felsőoktatási intézményszámot tekintve, legalább három többkarú magyar tannyelvű egyetemnek kellene például Erdélyben működnie. Egy évtizede azonban, hogy a kolozsvári állami magyar egyetem visszaállítása a román demokrácia szegletköve lett és sajnos mindmáig az is maradt. Ezért is tartjuk fontosnak a Partiumi Keresztény Magyar Egyetem kezdeményezését, amelyet két Bethen-díjasunk Tőkés László és Tempfli József püspök urak a keresztény ökumenizmus szellemében, s az erdélyi-partiumi magyar közösségek és kultúrájuk védelmében indítottak, s amely a magyar egyházak és híveik hitén és szellemi erején alapul. Ehhez azonban szellemi háttérre és jelentős létszámú, fel-

Bakos István

Húsz év után a Bethlen Gábor Alapítványról

Immár húsz esztendeje annak, hogy a szomszédos államok, főként Ceausescu Romániája magyarellenes politikáját, erőszakos asszimilációját és a hazai vezetés tehetetlenségét tapasztalva, nemzetféltő szándékkal kezdeményeztük a Bethlen Gábor magánalapítvány létrehozását és államilag engedélyezett működését.

Pozsgay Imre kulturális miniszternek 1980 Húsvét napján személyesen adtuk át kérelmünket, melyet öt évvel később Köpeczi Béla művelődési miniszter hagyott jóvá.

A Bethlen Gábor magánalapítvány azonban a gondolat megszületésével egyidejűleg megkezdte működését. Hiszen mindazok, akik nevüket adták hozzá, korábban is tevékeny szerepet vállaltak az idegen önkényuralom által szorongatott magyarság értékeinek, személyiségeinek, kultúrájának és intézményeinek védelmében, most azzal a többlettel, hogy cselekvő szolidaritást vállaltak ez ügyben egymással is. Természetesen később sorban csatlakoztak hozzánk azok a barátaink is, akiket féltő óvatosságból, vagy gondatlanságból nem kerestünk meg az első időszakban.

Néhány évünk a fokozódó zsarnoki önkénytől szenvedők védelmében és erőnktől telő segélyezésében, valamint a legalitásért folyó keserves hadakozásokban, a titkosszolgálatok megfigyeléseitől s a hatalmi retorzióktól kísérve telt el. Ebben a korszakban a hatalmasokkal perelő lelkes ügyvivőnk, a közelmúltban elhunyt kedves tanárunk, Kiss Ferenc volt.

1982 májusában Csoóri Sándor a Kárpátia Étterem Különtermében tanácskozásra hívta össze az Alapítvány kezdeményezőit. Aztán Illyés Gyula, Kodály Zoltánné, Németh Lászlóné és Csoóri Sándor, mint alapítók, hamarosan befizették a magánalapítvány alaptőkéjét és aláírták az alapítványtervezetet.

A hatalom ekkoriban büntető akciók sorát indította el az alapítvány hivatali támogatóival szemben. Először Bíró Zoltánt távolították el az irodalmi és sajtó főosztályról, majd Pozsgay Imrét a miniszteri székből, aztán az írók és művészek cenzúrázása, szilenciuma, majd az őket közlő folyóiratok, s főszerkesztőik vegzálása következett. Ezek a lélektani hadviselést és egzisztenciális fenyegetést egyaránt hordozó intézkedések azonban már az úgynevezett létező szocializmus agóniáját jelezték. Az ellenzéki csoportok hajszálerekként erősítették mozgalommá egymást, határon innen és túl, amelyben a Bethlen Gábor Alapítványnak meghatározó szerep volt térségünkben.

Ez a civil kurázsival és anyagi-szellemi-fizikai áldozatvállalással működő Alapítvány, 1985-ös legalizálását követően egészen a rendszerváltásig a nemzet, s különösképp az elcsatolt részeken élő magyarság mindenféle terhét és gondját kényszerült vállalni, a menekültek és üldözöttek ügyeinek intézésétől, az élelmiszer segélyek és könyvek, folyóiratok kicsempészésén a továbbtanulók ösztöndíjazásán át, a legkiválóbbak megismertetéséig és díjazásáig. Ebben az emberpróbáló feladatban, az 1985-től kuratóriumi elnökünkké választott kiváló közgazda Márton János és rebellis verseiért hosszú szilenciumra ítélt titkárunk Nagy Gáspár önzetlen, bölcs és szívós összehangoló munkája révén, becsülettel helytálltunk.

"Ki a múltját nem becsüli az a jövőt nem érdemli" – szól a mondás, ezért többszöri elhatározás után a Kuratórium most úgy döntött, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány történetének megírására a jövő évben az ifjú történész nemzedék kiválasztott tagjának ösztöndíjat nyújt, s ha elkészül a mű, 2001-ben megjelenteti.

A rendszerváltás és a határon túli magyarok iránti kormányzati szerepvállalás óta a Bethlen Alapítvány támogatóinak sora és tevékenységi köre is szűkült, maga az Alapítvány pedig úgy járt, mint a magyar polgárok zöme: vagyonát gyarapítani nem tudta, befolyása nem növekedett, tevékenységéhez állami támogatást nem kért és nem is kapott, az adóalap 1%-ából az adózó állampolgárok csak szerény támogatásban részesítették, s még csak egy saját irodát vagy szobát sem szerzett a nagy társadalmi osztozkodásban.

A számvetéshez hozzátartozik, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány alapvető célja a létrejöttét előidéző külső feltételek, mindenek előtt a környező országokban élő magyarság sorsa az elmúlt évtizedben alig változott, néhol inkább romlott, mint javult. Ezen sajnos sem a rendszer- és kormányváltások, a kényszeres alapszerződések, de sajnos még a létrehozott új szervezetek és intézmények sem tudtak ez ideig sokat javítani.

Kocsis Károly legújabb tanulmányában bemutatja, hogy miként változtak 1910-1991 között a Kárpát-medence demográfiai, etnikai és vallási jellemzői. E szerint térségünkben a legjelentősebb mértékben a 80 év során, az ortodox vallásúak száma és aránya nőtt: 2,3 millióról 7,3 millióra; 12,8%-ról 27,1%-ra. Ez alatt a katolikusok, evangélikusok és az izraeliták számra és aránya jelentős mértékben csökkent; a felsorolás rendjében 60,5%-ról 43,1%-ra; 7,2%-ról 3,3%-ra; 5%-ról 0,3%-ra. Ezen belül Erdélyben 69,4%-ra, a Vajdaságban 58,1%-ra, Kárpátalján 56,2%-ra növekedett az ortodox vallásúak aránya, amely összefügg az etnikai térhódítással. Az egész térségben a románok, a ruszinok, a szlovákok és a szerbek aránya növekedett; a magyaroké, a németeké, a horvátoké és a szlovéneké csökkent. Kiugró mértékben 5,8 millióra nőtt a románság száma Erdélyben, 4,4 millióra s szlovákoké a Felföldön, 1,2 millióra a szerbeké a Vajdaságban és közel 1 millióra a ruszinoké Kárpátalján.

Ennél is szomorúbb a kép ha az iskolai mutatókat figyeljük, amely leleplezi az erőszakos asszimiláló törekvéseket. A szomszéd országbeli magyar gyerekek egy harmada nem tanulhat anyanyelvén az iskolában. Különösen veszélyes és jogsértő, hogy a környező országok mintegy 3 milliós magyarságának nincs illetve alig van módja az anyanyelvű szakképzésre és felsőfokú képzésre. A magyar népesség számaránya alapján, európai mértékkel, s a romániai felsőoktatási intézményszámot tekintve, legalább három többkarú magyar tannyelvű egyetemnek kellene például Erdélyben működnie. Egy évtizede azonban, hogy a kolozsvári állami magyar egyetem visszaállítása a román demokrácia szegletköve lett és sajnos mindmáig az is maradt. Ezért is tartjuk fontosnak a Partiumi Keresztény Magyar Egyetem kezdeményezését, amelyet két Bethendíjasunk Tőkés László és Tempfli József püspök urak a keresztény ökumenizmus szellemében, s az erdélyi-partiumi magyar közösségek és kultúrájuk védelmében indítottak, s amely a magyar egyházak és híveik hitén és szellemi erején alapul. Ehhez azonban szellemi háttérre és jelentős létszámú, fel-

Mendlik Lajos emlékkiállítása

Rendhagyó kiállítás nyílt a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, Piliscsabán. Mendlik Lajos özvegye – férje akaratát teljesítve –, száz akvarell festményét az egyetemnek adományozta, azzal a céllal, hogy a képek együtt maradjanak és funkciójukat is teljesítve – mindig láthatóak legyenek. Ékesítve az egyetem előadótermeit, közösségi terek belső falait. Segített a megvalósításban a Vörösmarty Gimnázium rajz- és művészettörténet tanára Bérczessyné Berzicza Mária. Rövid ideig Mendlik Lajos tanítványa volt. Ismertem az embert és a művészt. Határozott, de szerény egyéniség volt. Küzdelmek közepette az agyonhallgatás időszakában vállalta művészi hitvallását. Ars poetikája egyszerű: "A művészi alkotás gyötrelmes gyönyörűség. Gyötrelmes, mert küzdés az anyaggal; gyönyörűség, mert az Isteni erő megnyilatkozása".

Ezt a gondolatot elemezte megnyitó szavaiban Dr. Korzenszky Richárd OSB rendházfőnök is.

Mendlik Lajos nem volt divatos festő, de különc se. Figyelte a bennünket körülvevő természetet és az adott pillanatban megállította az időt. Így örökítve meg számunkra a múló, de örökké megújuló szépséget, mint a felhők mögül előtörő fénysugarat, a szél által felkorbácsolt hullámokat és a fák engedelmes meghajlását a szélben, a vizeken tükröződő nap sugarait, a sikátorok kapualjaiba besurranó fény játékát és azt a pillanatot, ahogy a házak meglátják magukat az Ikva patak tükrében. Mind-mind megannyi élmény a festőnek, de a képek közvetítésével nekünk is.

Előttem van szikár alakja, ahogy vízfestékes dobozával és vázlatkönyvével barangolja a hazai tájakat. Különösen szerette a Balatont. Színeivel érzékeltette a párát ezüstös szürkébe tört halvány zöldekkel, kékes-violás-narancsos árnyalatokkal. De ugyanez a paletta megkeményedik és sötét kontrasztokba fordul a tátrai és erdélyi bércek megjelenítésekor. Majdnem a tarkáig felszínesedik az ausztráliai tenger képein.

Az olasz városképek között egy gyöngyszemre bukkantam, címe: "A Tiberis hídja Rómában". Alig nagyobb két tenyérnél e kép. Itt a színek parázslóan fényes harmóniájára talált a festő, elegáns ecsetkezeléssel pontosan érezve a valeuröket. Máskor a fülledtséget érzékeli az alföldi figurális életképein. Ilyenkor folytottabban, puhábban festi a meleg színeket. A városképeknél ismét csillogtatja ereényeit, megszínesedik a palettája, ércesebben teszi egymás mellé a tónusokat, kihasználva a hideg-meleg effektusokat. Mendlik Lajos igazi művésze az akvarellfestészetnek. Dicséret illeti az egyetem fogadókészségét. A hagyaték így élő marad, mert a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre évente érkező fiatalok megismerhetik Mendlik Lajos festészetét.

Sandrighami hullámok

Kőhegyi Gyula

Irodalom: Balogh András: Mendlik Lajos (VITA Kiadó, az özvegy támogatásával, 1992) Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára (Szeged, 1988)

Kanizsa József

Anyám simogatása

Fény-kezével
érintette meg arcom
Lágy énekével
csitította dacom.
Fény-szemével
védte kicsi testem.
Tárt kezével
emelt, ha elestem.
Tejet adott,
ha éhség gyötört.
Simogatott,
ha rám álom tört.
Most csak nézem
fény-keze-ráncát
s ahogy lejti
Életnek táncát...

* * *

Itt járt...

(Édesanyám emlékére)

Mintha
itt járt volna
itt
itt a lakásban
volt a dolga
szék reccsent
heverőrugó nyikkant
helyét kereste szobámban
itt-ott
fel-felbukkant
most csend van
illatozik szobám
csak ő lehetett
csak ő
az Édesanyám

* * *

Fény-híd alatt

Fény-híd ível fölöttem
anyám szalad mögöttem
alatta a híd már szikrázik
ezüstös haja leng hullámzik

szaladnék de nem tudok
a Fény-híd összeomlott
anyám szalad még ez sorsa
ködkönnye hull orcámat mossa

Mendlik Lajos

Szerepelt a dunaszerdahelyi Tavasz táblatáján.

N. M. 1931. IV. 26.

Mendlik Lajos

MDK

Balatöngyörök, vizf.

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

A Balaton „élőben” és képeken

Mendlik Lajos festményei

A budai hegyvidék, a Németvölgyi út és környéke az otthona volt a művésznek, Tihany pedig az erőt adó, csendet, nyugalmat jelentő varázsos sziget az életében. Nem véletlen, hogy *95. születésnapján Tihany idézi emlékét.* A bencés apátság tövében húzódó, a Balatonnal körülölelt Rege kávézó galériájában kiállított – főképpen balatoni képei – játékosan találkoznak az élő Balatonnal. Az álomszerű képek csendes szemlélésébe belevegyül a tó erősödő hullámzásának hangja.

A látás csodájának bizonyságai ezek a képek, *Mendlik* Lajos festőművész akvarelljei. Amióta ember az ember, szeretne beleolvadni a tájba, s amióta ember az ember, szeretné magába szívni a táj igéző szépségét… – idézem *Korzenszky* Richárd, a tihanyi bencés apátság házfőnöke kiállítást megnyitó beszédéből. A táj szépsége, harmóniája, az itt töltött percek, órák emléke sokáig kíséri az ide látogatót. A képek hűséges tanúi, hordozói Mendlik Lajos hitvallásának: *„A művészi alkotás gyötrelmes gyönyörűség. Gyötrelmes, mert küzdés az anyaggal, gyönyörűség, mert az isteni erő megnyilatkozása.”*

Balatoni életkép az 1920-as évekből, 1978

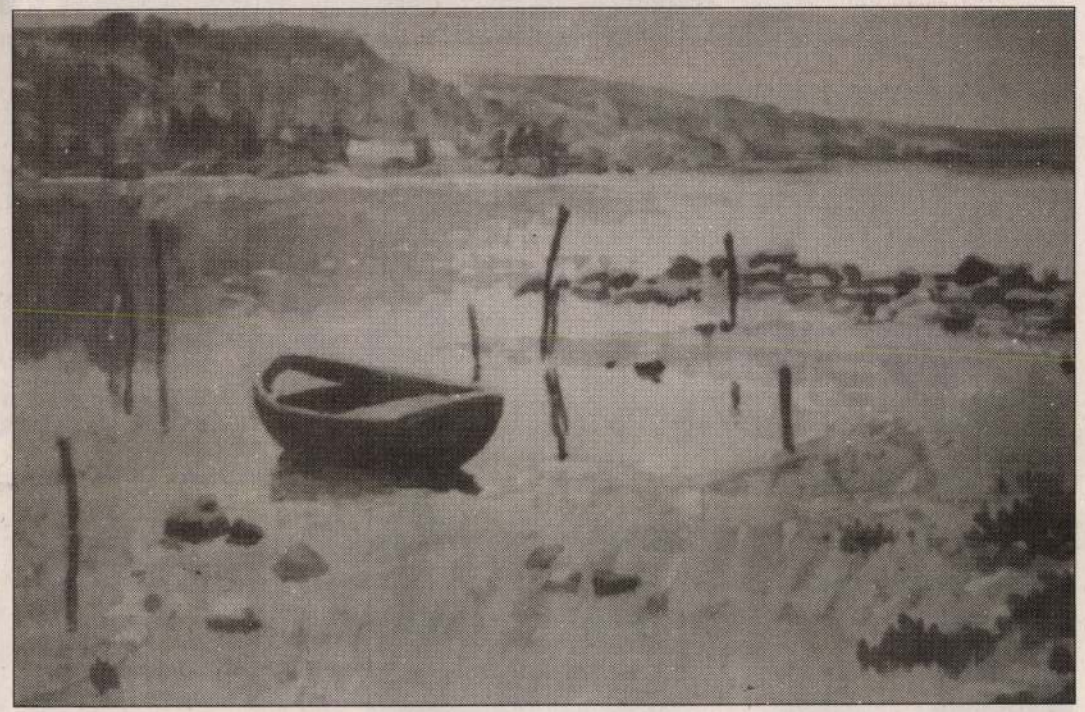

Akarattyai öböl, 1950-es évek

1992-ben megjelent emlékalbumában művészettörténészek és tanítványai értékelik munkásságát, művészi pályáját. A csaknem egy évszázadot élt művész mesterei *Bosznay* István és *Edvi Illés* Aladár voltak. Tanulmányútjai során hosszabb-rövidebb időt töltött Hollandiában, Itáliában, Németországban és Franciaországban, festményei emlékeztetnek Ausztria, Svájc, Erdély, Északi-Kárpátok, a Tátra és Ausztrália többször is felkeresett városaira, természeti szépségeire. De az ausztrál tengerparti eukaliptuszok, Velence, a Vezúv Neckar-völgye, Firenze, az Arno hídja, a bajor erdő, Torocko–Székelykő megörökítése után boldogan tért vissza a Balaton mellé pihenni, és egymás után kerültek palettájára a tihanyi házak, a bencés apátság jellegzetes kéttornyú templomával, az akarattyai öböl és a Balaton, a Balaton több mint félszáz képen…

A kiállítás *július 31-ig* tekinthető meg.

Schelken Pálma

MN 1998. júli 18. 22.

tervei alapján az épületet kibővítették és átalakították az Állami Nyomda számára. Később több átalakítást végeztek az épü-

Iványi Grünwald Béla: IV. Béla hazatér és vizitálja a muhi csata halottait

és sok szép, értékes b... ható az épületben, így érdeme... rászánni egy látogatást.

Hankó Ildikó

Uhrl Ferenc Szeretet című szobra

Így az épület akár *Városház Galériának* is nevezhető a sok műkincs megtekinthetősége okán.

Belépve a dongaboltozatos kapualjba, a Szentháromság téren álló Szentháromság-szoborról származó *eredeti dombormű látható*. A pestisjárványt ábrázolja, háttérben a budai Várral. Érdekes a dombormű felirata: *Quia Dominus dixit, sufficit (Mert az Úr mondta, megszűnt).*

A földszinti ügyfélszolgálati iroda bejárattal szemben levő falán ugyancsak régi domborművek láthatók; *budai polgárok,* amint a Szentháromságszobrot építik.

Belépve az üveggel fedett aulába, négy hatalmas szobor – 285 centiméter a talapzattal együtt – ejt ámulatba. A négy szép klasszicista szobor eredetileg a *Hild* József által tervezett pesti régi városháza épületének homlokzatát díszítette 1844 ősze vagy 1845 tavasza óta. A díszítés eredetileg *tizenegy szoborból állott*. A régi városházát 1900-ban lebontották és a szobrok közül négyet 1901-ben a központi városháza északi, *Kammermayer* Károly utcai homlokzatának oromattikájára helyezték. A második világháború utáni restaurálás során a négy szobor a központi zálja. 1998-ban *Módy* Péter restaurálta. A bejárattal szemben, bal oldalon, Bauer Mihály Törvényesség című szobra áll. A női alak oszlopra támasztott bírói fascest tart kezében. A restaurálást Konkoly György végezte 1998-ban.

Az aula bal oldalán lezárt perselyt tart kezében Uhrl Ferenc lírai nőalakja, a „becsületesség". A szobor 1844-ben készült *Pollack* Mihály tervei alapján, 1998-ban *Varga* Zoltán restaurálta.

A fedett udvart két hatalmas festmény is díszíti. Jobboldalt *Iványi Grünwald* Béla 1896-ban a millenáris kiállításra, Münchenben festett hatalmas képe látható. *IV. Béla hazatér és vizitálja a muhi csata halottait* címmel. A festmény méretei: 600x364 cm. A hatalmas kompozíció azért került a városházára, mert IV. Béla alapította 751 évvel ezelőtt Budavárát. Az aula bal oldalán *Vágó* Pál monumentális vászna csodálható meg *Budavár ostroma 1849. május 21-én* címmel. A kép méretei: 600x371 cm. A művet Vágó a fővárosnak készítette.

Az önkormányzat földszinti házasságkötő termében egy ritkaság látható: *Benczúr* Gyula *Éneklő angyalok* című kompozíciója. Méretei: 242x200 cm.

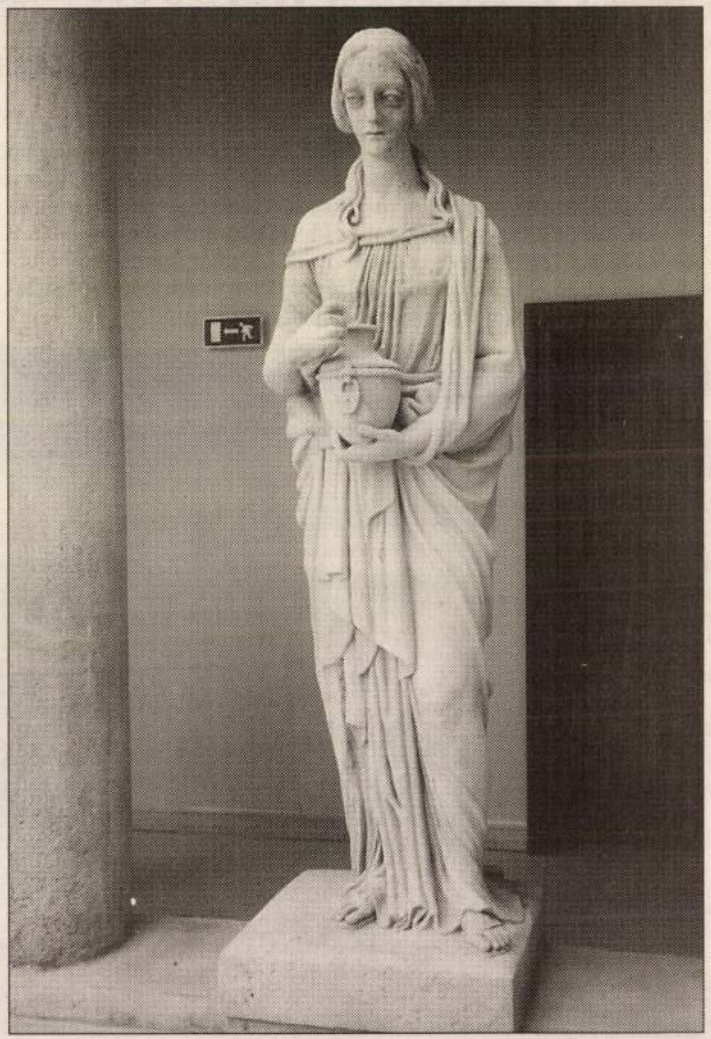

Uhrl Ferenc: Becsületesség

Mendlik Lajos MDK

Junius, vizf.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Mendlik Lajos MDK

Tihany, vizf.

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Mandlik Lajos

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.IX.8.

Mandlik Lajos

Akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt (176.).

Újság 930. XII. 14.

Mendler Lajos

A Központi Kárrendezési Iroda közleménye

az 1999. május 4–14-ig terjedő időszak – II/1., II/2. és II/3. földalapra vonatkozó – termőföldárveréseiről

Az 1999. május 4–14-ig terjedő időszak – II/1. földalapra vonatkozó – termőföldárveréseiről

A megyei (fővárosi) kárrendezési irodák 1999. május 4–14-ig terjedő időszakra eső termőföld-árverési hirdetményeit az 1995. évi LXIII. törvény 1. §-ával módosított 1991. évi XXV. törvény 27. §. (2) bekezdése alapján (II/1. földalap) az alábbiakban tesszük közzé:

Tájékoztató az árverések fontosabb szabályairól

1. Az ingatlanok tehermentesen kerülnek árverésre, kivéve az 1991. évi XXV. törvény 25. §-ának (1) bekezdésében meghatározott AK-értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésének kötelezettségét.
2. Az ingatlanok adatai és térképe az ingatlan fekvése szerinti önkormányzat hirdetőtábláján és a gazdálkodó szervezetnél, valamint az árverés helyszínén megtekinthetők.
3. Az ingatlanok AK-értékben kerülnek árverezésre. Amennyiben az igénybejelentés alapján egyezség jön létre, úgy az 1000 Ft/AK-értékben kerül átszámításra, az egyezség tényét az árverésen be kell jelenteni; ha egyezség nem jön létre, egy AK-érték az 1991. évi XXV. törvény 22. § (1) bekezdése alapján 3000 Ft/AK kikiáltási áron indul.
4. Az árverésen a vételre szánt kárpótlási jegyet (banki letéti igazolást) letétbe kell helyezni, amelynek 20%-a az árverési előleg, amely a vételárba beszámít, vagy visszaadásra kerül.
5. Az árverésen az 1995. évi LXIII. törvény 1. §-ának – a II/1. földalapra vonatkozó – (2) bekezdése alapján az őt megillető kárpótlási jegyekkel és/vagy banki letéti igazolással az a kárpótlásra jogosult vehet részt:

a) akinek az állandó lakhelye 1991. június 1-jén az érintett településen volt és jelenleg is ott rendelkezik állandó bejelentett lakhellyel, vagy

b) a kárpótlás alapjául szolgáló termőföld tulajdona a település közigazgatási határán belül volt.

Az árverésen részt venni kívánó jogosultak egyrészt személyi igazolványukkal, vagy önkormányzati igazolással bizonyíthatják a lakhely szerinti illetékességüket, másrészt a megyei kárrendezési hivatal által hozott határozattal igazolhatják, hogy a kárpótlás alapjául szolgáló termőföld az adott település közigazgatási határán belül volt. A kárpótlás alapjául szolgáló termőföld fekvését a földhivatal, illetve a megyei kárrendezési iroda is igazolhatja, amennyiben ez a határozatból nem derül ki.

Meghatalmazással árverező személy esetében a fenti igazolásokat – a meghatalmazó nevére kiállítva – az adatfelvételnél szintén be kell mutatni.

Az árverésen mezőgazdasági vállalkozást támogató utalvánnyal tulajdont szerezni nem lehet.

Az árverésen való részvétel jogosultságát igazolni kell; a jogosultságot igazolni nem tudó személyt az árverésen való részvételből ki kell zárni.

Figyelmeztetés! Árverezni a 104/1991. (VIII. 3.) Korm. sz. rendelet 28., 29. és 30. §-ai alapján személyesen, meghatalmazott útján, vagy – több kárpótlásra jogosult esetén – együttesen lehet. A meghatalmazást közokiratba, vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A 104/1991. (VIII. 3.) Korm. sz. rendelet 33. § (5) bekezdése alapján az árverés vezetője kizárja a további árverésből azt az árverezőt, aki az ajánlat lezárását követően nem él vételi jogával. A kizárt személy az árverési előlegét elveszti. Az elvesztett árverési előleg az államot illeti meg.

A vételi jogot csak az a jogosult gyakorolhatja, aki kötelezettséget vállal a termőföld mezőgazdasági hasznosítására (fertőzésmentes és gyommentes állapotban tartására), és arra, hogy a termőföldet a mezőgazdasági termelésből öt éven belül nem vonja ki. Amennyiben vállalt kötelezettségét a tulajdonszerzéstől számított öt éven belül megszegi, a termőföld kártalanítás nélkül állami tulajdonba kerül és árverés útján lesz értékesítve.

[illegible] az árverés során elővásárlási jog illeti meg.

Helyrajzi szám	Terület	Művelési ág	Aranykorona-érték	Korlátozó intézkedés	
				megnevezése	értéke
0109/12	1 ha 3587 m²	gyümölcsös	34,24		
0114/37 a	6 ha 3265 m²	szántó	12,36		
0114/37 b	1923 m²	erdő	2,21		
0147/4	5 ha 4223 m²	szántó	74,34		

A Központi Kárrendezési Iroda Vaja községben, a Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, Nyíregyháza használatában (kezelésében) lévő termőföldterületből a Magyar Állam által kijelölt földrészletre az **árverést kitűzi.**

1. Az árverés helye: Vaja, Művelődési Ház
2. Az árverést a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kárrendezési Iroda közreműködésével tartjuk meg.
3. Az árverés ideje: 1999. május 6., 10 óra.
4. Az árverésre kerülő földrészletek: Település: **Vaja**

Helyrajzi szám	Terület	Művelési ág	Aranykorona-érték	Korlátozó intézkedés	
				megnevezése	értéke
054-ből	10 ha 8162 m²	erdő	124,38	közös művelési kötelezettség	

Szilágyi János s. k., mb. irodaigazgató

TOLNA MEGYE: A Központi Kárrendezési Iroda Mucsfa községben, a Szabadság Mgtsz., Kisvejke használatában (kezelésében) lévő termőföldterületből a Magyar Állam által kijelölt földrészletre az **árverést kitűzi.**

1. Az árverés helye: Mucsfa, Művelődési ház.
2. Az árverést a Zala és Vas Megyei Kárrendezési Iroda közreműködésével tartjuk meg.
3. Az árverés ideje: 1999. május 4., 10 óra.
4. Az árverésre kerülő földrészletek: Település: **Mucsfa**

Helyrajzi szám	Terület	Művelési ág	Aranykorona-érték	Korlátozó intézkedés	
				megnevezése	értéke
072/2	3732 m²	szántó	3,88		
072/16	2000 m²	szántó	5,04		

Dr. Györe Attila s. k., irodaigazgató

Az 1999. május 4–14-ig terjedő időszak – II/2. földalapra vonatkozó – termőföldárveréseiről

A megyei (fővárosi) kárrendezési irodák 1999. május 4–14-ig terjedő időszakra eső termőföld-árverési hirdetményeit

Mendlik Lajos életműkiállítása

A régi veszprémi, balatoni, budai és messze tájakat megörökítő festményein kívül száz kis képet – 6x9, 7x10, 6x8 centiméteres remekműveit – is bemutatják Veszprémben a művész kézzel festett naplójából, sajátos képes krónikájából. *Mendlik* Lajos (1903–1985) művészi munkás-

ságában különös szerepe van ezeknek a kis képeknek. Sokat utazott, és szinte képekből állította össze útinaplóját. De ezeket a kicsi képeit is ecsettel festette, a látottakat sűrítve, gyakran a pillanat hatására. A természet pillanatnyi változásait a színeket, fényeket is kitűnően érzékelteti, hely- és időmegjelöléssel.

Veszprémben, a Laczkó Dezső Múzeumban április 18-ig látható a kiállítás. **(sch)**

Bűntényekről nyomtatásban

Indul a Kriminális

Ha kedd, akkor Kriminális. A szörnyülködés hívei, a felháborító gonosztettek, a megdöbbentő bűntények, az erőszak nézői hűségesen merednek ilyenkor a képernyőre. Sajnos az élet minden héten kínál megtörtént eseteket. Április 9-től ehhez kapcsolódóan megjelenik a hasonló című újság a műsorvezető, *Juszt* László főszerkesztésével.

– Miért kell egy népszerű műsor mellé nyomtatott hetilap?

– Mert a műsorból gyakran kimarad olyan résztéma, amely közérdeklődésre tarthat számot. Azonkívül több más ötlet vár megvalósításra, ami nem fért bele a műsorba, nem oda való, hanem egy szerkesztett bűnügyi magazinba, mint amilyen a csütörtökönként százezer példányban megjelenő Kriminális című lesz. Az első számban olvashatnak a „whiskys" bankrabló hölgyek iránt érzett gyengéd érzelmeiről. Találnak majd képregényt, mely hétről hétre izgalmas, szórakoztató történeteket mesél. Az új lap folytatásos krimit is közöl, a szerző: *Ungvári* Tamás.

– Milyen rovatok lesznek még a hetilapban?

– Rejtélyes ügyek – ügyes rejtélyek címmel indul rovat, melyet tapasztalt, magas rangú nyugdíjas rendőrtisztek írnak megoldatlan bűnügyekről. Ismét lesz Sokkoló, ezzel a címmel közlekedési balesetekről tudósítunk, mint korábban a képernyőn. Ezt a rovatot *Komáromi* Endre rendőr ezredes vezeti, és ezzel is a megelőzést szolgáljuk. Vitateret adunk ügyvédeknek, fejtsék ki véleményüket egy-egy bonyolult ügyben. Hírt adunk a gazdasági élet botrányairól. Még sokan nem mérik fel, milyen fontos foglalkoznunk a számítógépes bűnözéssel, pedig iszonyú károkat okoznak a rendszerekbe betolakodók. Tervezzük A hét áldozata című rovatunkat, egy-egy bűneset feltárásával a többi elkerülését reméljük. Keresztrejtvény tarkítja a 32 oldalas, 75 forintért kapható színes hetilapot.

– Terjesztik majd a börtönökben, fogdákban is a Kriminálist?

– Természetesen a büntetésüket töltő rabok is olvashatják, ha megveszik. **(v)**

Nyitány Szentendrén

A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum minden évben a húsvéttal kezdi meg hét végi rendezvényeinek sorozatát. Március 30-tól ismét várják az érdeklődőket.

A tavaszi ünnepkör népszokásait ezúttal is kiváló hagyományőrző együttesek közreműködésével elevenítik fel. Húsvétvasárnap, április 4-én bőrmunkák készítését, csuhéfonást, fafaragást, csipkeverést, hímzést, fazekasságot, gyöngyfűzést, szövés-fonást, kéregedény-készítést mutatnak be, a martonvásári Százszorszép együttes pedig megismerteti a zöldágjárás, kiszehajtás szokását a nézőkkel.

Húsvéthétfőn, április 5-én délelőtt 11 órakor református istentiszteleten vehetnek részt a hívek. Délután táncházat tartanak. A kézműves bemutatók sorában ezúttal a kópickötés, virágkötészet, üvegfúvás, népihangszer-készítés is szerepel. Nem hiányzik a tojásfestés sem a programból, a látogatók a tojáshímzés érdekes technikáit ismerhetik meg. **(r.)**

Húsvéti programajánlat

Az Evita a Tháliában

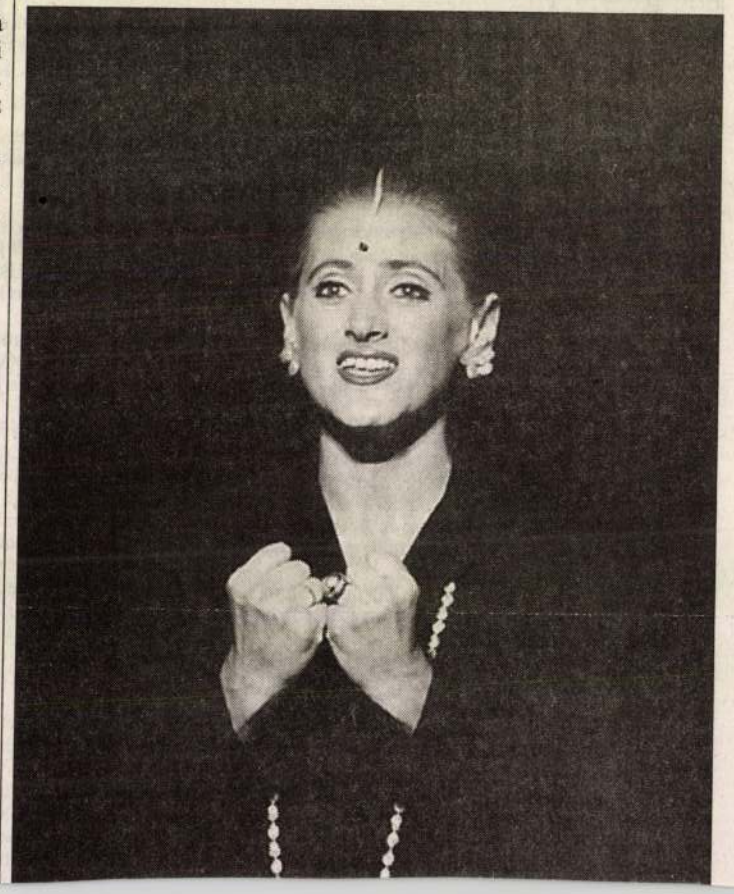

MENDLIK LAJOS

KIÁLLÍTÁSA NYÍLIK AZ
ERDŐS REVÉE-HÁZBAN

RÁKOSVIDÉK 1994, május, 16

mértéke alapján nyerhetünk. *Esztergom*ban,
volt az építőtevékenység a székesegyházon
465–466 kontraszt, ha a legszerényebb javadalmakka
esztergomival: a nyitrai igen szerény, egyh
formájában maradt a középkor végéig; bővít
század folyamán. A leggyakoribbnak a
modernizálás tekinthető: a 14. század folyamá
pedig késői gótikus stílusú átépítésre kerü
460–462, 464 székesegyházai, mint a *veszprémi*, *győri*, é
1581 jelentősebb városi plébániatemplomok fölé. E
díszítése lehetett nagyobb művészi vállalkozás
és szobrászati szerepe a 14. században, s aligha
(312) székhelyek közül kettő is, *Eger* és *Várad* az eg
tűnik ki. Míg Váradon mindenekelőtt a püspö
tehető fel, Egerben a sűrűn meg-megújuló átép
ezen a szinten – a leggazdagabban javadalma
ismert esztergomi viszonyok mintájára jel
számolhatunk állandóbb jellegű, művészeti
formák meglétével. A nagyobb, huzamosabb i
találhattak: nem véletlen, hogy a váradi kápt
Meszesi Demeter építkezéséről: úgy tartottá
viszont a több főpapgenerációt foglalkoz
testvéreknek ugyancsak huzamosabb idei
művészettörténeti jelentősége volt egy-egy na

Viszonylag ritkán maradtak ránk olyan f
esetében is átfogóbb képet alkothatnánk szer
1449–1450 Ezért jelentős, hogy Pálóci György esztergo
1452–1454 formájában hozzá került, s az eredetinél lényeg
ellátott – szarvkupát, s emellett fennmaradt u

Mendlik Lajos MDK

Őszi Balaton, vizf.

Micsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Mendlik Lajos festőművész

ápr.-ban a „Május 1." filmszínház előcsarnokában látható akvarelljei.

Magyar Nemzet, 1947. ápr. 3.

Mendlik Lajos MDK

Zalai part

Mücsarnok 1943 Téli tárlat

Mendlik Lajos

kiállitott a XI Fővárosi Müvelődési Házban tájképeket.

Rajztanitás 1975-3-32

Balogh András: Mendlik Lajos kiállitása

Mendlik Lajos

festőművész

A Balatoni Társaság képzőművészeti kiállítása - kivá-
ló festménnyel szerepel.

Budapesti Hirlap
1930.VII.8.

Mendlik Lajos

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása- Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XII.22.

Mendlik Lajos

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nati Furir
1935.XII.28.

Hegyvidék 1998 VIII. 26

A Világörökség része

Ismerjük-e valójában a Duna-korzót?

„... egyszerre világváros és strand, egyszerre szalon és kikötő, egyszerre Szent Márk tér és Levante... olyan soha nem látott és rögtön hódító, amelynek csakugyan nincs párja a világon."
(Márai Sándor)

Igazi szórakoztató, kedves emlékeket idéző nyári olvasmányról gondoskodott *Prohászka László* a nagysikerű *Szoborsorsok* (1944) és a *Várnegyed szobrai*nak bemutatása, a magyar múlt történelmi és kulturális értékeinek felidézése után. A *„Duna-korzó"* nemcsak a főváros, a budapesti Duna-part csodálatos panorámát nyújtó pihenő, sétahelyét mutatja be. A múlt század közepétől sokszor módosult a Duna-korzó képe s ehhez a történelmi események is hozzájárultak, de *Márai Sándor* 1937-ben papírra vetett sorai ma is érvényesek.

A szerző időben írta meg könyvét, mert az egykori híres szállodasorról, a hotelek építészet-történeti, vagy műszaki újdonságairól, a korzó éttermeiről, kávéházairól, híres vendégeiről még szemtanúk is beszélhettek. A reformkorban a pesti Duna-parton kialakult gyönyörű klasszicista palotasort – a Budát Pesttel összekötő Lánchíd láttán – követte a szállodaépítkezés...

A korzó története a kiegyezéstől 1945-ig, a házak, nevezetes épületek, köztéri szobrok és emléktáblák, a hozzájuk fűződő eseményekkel – nemcsak visszatekintés a múltba: egy nagyváros fejlődésének valós útja, a városukért tenni vágyó emberek tudatos munkája. Erről szól Prohászka László legújabb színes, sok eredeti képeslappal illusztrált, kulturális értéket mentő kis könyve. Színes leírásában egymás után élednek a régi épületek. Az István Főherceg Szálló, szomszédságában az Európa Szálló, az 1790-es években épült Angol Királynő Szálló, a *Hild József* tervezte Lloyd-palota s a palotasor közepén épült Redoute, *Pollack Mihály* egyik legszebb alkotása, mely a kulturális események sokat emlegetett helyszínévé vált. 1833-ban már *Johann Strauss* koncertezett és *Liszt Ferenc* nagysikerű koncertjeit is itt rendezték. 1848 nyarán itt ülésezett az Országgyűlés. A szabadságharc idején Hentzi tábornok bosszúból szétlövette a palotasort, – a szomorú eseményről *Jókai Mór* számol be *A kőszívű ember fiai* című regényében. A történelmi és társadalmi események felidézésével vezet végig a szerző a külföldiek előtt is oly népszerűvé vált városrészen. Bemutatja a kávéházak sorát, előrelátó, a főváros népszerűségét is elősegítő tulajdonosok életének felidézésével. S ahogy a Gellért-hegyről pillantást vet a pesti oldalra, a korzóra, úgy mutatja be a budai oldal szépségeit.

A Duna-korzón felállított szobrokat s alkotóikat is közelebbről ismerjük meg: *Báró Eötvös József – Huszár Adolf, Petőfi Sándor – Izsó Miklós*, a Dunai szél – *Pátzay Pál* alkotása. A korzó legérdekesebb művészi szobra a Vigadó tér közelében, a villamospályát határoló vaskorlátra ültetett kedves kis bronzalak: a Kiskirálylány. *Marton László* alkotása 1990 óta a turisták kedvence, felvételeik, filmük egyik elmaradhatatlan tárgya. Szimbóluma annak a meseszerű világnak, a Dunát körülölelő látványnak, melyet a Duna-korzó nyújt.

Vajon a Hegyvidék hasonló jellegzetességeiről – szállodák, múltbeli magánvillák, nevezetes épületek, vendéglátóhelyek, kilátók – történelmi múltjáról és mai szerepéről nem lenne érdemes hasonló kis sorozatot indítani?

Sch

Emlékkiállítás Tihanyban

Mendlik Lajos képei előtt

Tegnap még a *Hegyvidék* szerkesztőségében a Németvölgyi útról, lakóhelyéről készített festményeit, rajzait válogattuk. A Lejtő úti villamos megállót, az Istenhegyi kertet, az Irhás árok múltat idéző képeit néztük, ma kedves tartózkodási helyén, a Balaton mellett a magyar tengert oly sokszínűen, megszámlálhatatlan változatban megörökített akvarelljeiben gyönyörködünk a Tihanyi Bencés Apátság tövében rendezett kiállítás látogatóival.

Önarckép, 1975

A Rege kávézó galériájában kiállított közel félszáz képének fény és színvilága keveredik a nyári nap sugárözönével, a művész mondanivalójának, sajátos látásmódjának kivetítésével. Mesterségbeli tudását és végtelen természetszeretetét tükrözik a Magányos fa a vízparton, a Tihanyi öreg házak, Lelátás Badacsonyból, a Keszthelyi öböl, Találkozás Vörösberénnyel, a Balatonakarattyai partrész, Vihar előtt, Balatoni alkony... a természet nemcsak témája, tárgya képeinek, – kifejezője is *Mendlik Lajos* gazdag érzelemvilágának.

Tanulmányútjai során Hollandia, Itália, Németország, Franciaország, Ausztria, Svájc, Erdély, Északi Kárpátok, sőt Ausztrália tájai is palettára kerültek. Megörökítette a holland tengerpartot, az ausztráliai eukalyptusokat, a firenzei Arno hidat. Nem feledkezett meg a felrobbantott Erzsébet hídról sem, a hazai tájakról, mégis *legközelebb állt szívéhez a budai hegyvidék és Tihany*. Ezért is örült annyira özvegye, hogy a művész 95. születésnapján a Tihanyi Bencés Apátság adott helyet az emlékkiállításnak. Nézzük a képeket a galériában, egyiken a fehér vitorla éppen révbe ér – kimegyünk a Rege teraszára, látjuk, Füredről most indulnak felénk a vitorlások. Erősödik a szél, duzzadnak a vitorlák... aztán újból a „festett" Balatonban gyönyörködünk. Alkonyi séta a parton, Hullámok játéka... *Mendlik* jól választotta a szép pillanatokat, vagy a pillanatok szépségét a megörökítésre. Szerette a Balatont, szerette Tihanyt, ezért is fogta meg a látogatókat az Apátság házfőnöke dr. Korzenszky Richárd kiállítást megnyitó beszédének záró sora: ... ne hagyjuk veszni ezt a szép világot...

S. P.

Írhás árok, 1939

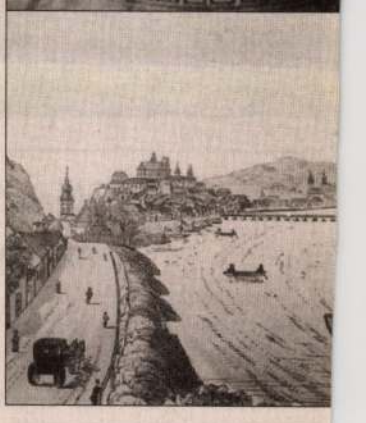

Az elmúlt esztendők kiállításai, megemlékezései méltóképpen idézték *József nádor*, „a legmagyarabb Habsburg" közéleti tevékenységét. „Emlékezete ércbe vésett, márványból faragott szobroknál maradandóbban ott van minden honfiú szívében, és lesz mind az idők végéig, amíg áll Buda és él magyar a Duna–Tisza közén." Kevés szó hangzott el azonban a kétszer megözvegyült nádor harmadik feleségéről, *Mária Dorottyáról*, aki pedig magyarságszeretetében és tennivágyásában, karitatív munkájában, a szellemi élet felvirágoztatásában is hűséges társa, segítője volt a nála huszonegy évvel idősebb férjének.

Ezt a hiányt kívánta pótolni *dr. Fabiny Tibor* teológiai tanár *Mária Dorottya – az utolsó magyar nádorné élete képekben* címmel összeállított, nagyon szép kiadásban megjelent könyvével. Számtalan új adattal gazdagítja ismeretünket a nagyon olvasmányos és további érdeklődést felkeltő munka. Életrajz képekben, sokatmondó vagy inkább elgondolkoztató, jól válogatott idézetekkel.

A 43 éves nádor és a 22 éves würtembergi hercegnő esküvőjét a Stuttgart melletti kastélyban tartották. A szertartást a katolikus püspök és a würtembergi család udvari evangélikus prelátusa celebrálta. Esküvő után a házaspár Budára, állandó otthonába tért. A fiatal feleségre nem könnyű feladat várt, a nádor második feleségétől származó ikerpár nevelése. A kis Hermináé, aki az apáca hivatást választotta, de fiatalon hunyt el és Istváné, akit saját fiaként szeretett. Mária Dorottya evangélikus volt, a pápai diszpenzációt azzal a feltétellel kapta meg, ha születendő gyermekei a római katolikus vallásban nevelkednek. Három évtizedes magyarországi működésének második évét iskolaalapítással kezdte, alapítványt tett a pesti evangélikus (ma Deák-téri) iskolára, megszervezte a pesti gimnáziumot, gróf *Brunszvik Teréz*t biztatta kisdedóvó intézete megnyitására – mely a mai Mikó utcában működött. Fél év múlva megnyílt a várban is. A kicsik odaszállításáról Mária Dorottya gondoskodott. Jótékony nőegyletet alapított, ipariskolát létesített, pénzzel segítette a lőcsei evangélikus iskola elindítását. Segítette a budai evangélikus gyülekezet önállósítását, templomépítését. Az 1838-as nagy pesti árvizet sem nézte tétlenül, segítette *Wesselényi*t éppen úgy, ahogyan támogatta *Széchenyi* terveit, a Lánchíd megépítését. *Széchenyi* Naplójában nagy tisztelettel emlegeti: „Egyike a szeretetre legméltóbb, legkedve-

A „Számadás, 1997." kiadványban
Egyesület, mely már nem működik.
velezési címe: 1121 Bp., Arató u.

A fák élni akarnak

Felháborodott hangvételű telefont kapott nemrégiben szerkesztőségünk a Mártonvölgy utcából. E szerint a 4. számú ház kertjében elkezdtek kivágni két nagyon öreg védett fát. A Mártonhegyi és Mártonvölgy út sarkán álló kis családi házat eddig nem is igen lehetett látni a sűrűn behajló ágak között, most azonban az épület összes részlete előtűnt.

A terület tulajdonosa, *Szöllősi Ferenc* kérdésemre elmondta, hogy nem áll szándékában elpusztítani a kertben lévő két, közel 100 esztendős juharfát, csupán a ház felé hajló ágakat vágta le. Erre azért volt szükség, mert a jelenlegi épület helyére egy sokkal nagyobbat és magasabbat szeretne emelni. Ennél fogva a fának ez a része rálógna a majdani tetőre. Elmondta továbbá azt is, hogy az elfogadott építési tervbe be van rajzolva a két juhar, sőt az oldalágak levágása is a kertészeti szakvéleménynek megfelelően történt.

A szomszédoknak ezzel együtt nem tetszik ez az építkezés részint a fa megcsonkítása, részint pedig az új épület szerintük túlzott mérete miatt. Több alkalommal fellebbeztek az engedély megadása ellen. Ennek az lett az eredménye, hogy 2 évig húzódott az ügy. Most azonban a XII. kerületi Önkormányzat végre rábólintott a tervre.

De kibírja-e a nagy „operációt" a két öreg juharfa?!

Kép és szöveg: *Janzsó Tamás*

Új kiránduló célpont a Hegyvidéken

A közelmúltban adták át a felújított ciszter kápolnát a Széchenyi-hegy és Farkasvölgy közötti erdőségben. Azért kellett ezen munkákat elvégezni, mert az elmúlt évtizedek alatt a kis emlékhely gyakorlatilag teljesen elpusztult. A szükséges anyagiakat Wildner Gábor alpolgármester kezdeményezésére a XII. kerületi Önkormányzat teremtette elő pályázat útján. A helyrehozatalt támogatták még a hegyvidéki cserkészek is.

Az elkészült épület a maga egyszerű, természetes szépségével hirdeti isten igéjét. A fából készült előtéren díszes faragások láthatók. Kicsit beljebb lépve azonnal szemünk elé tárul a sokszínűre festett mennyezet.

Mivel sajnos sem a kápolna, sem a környező utcák nincsenek igazán kitáblázva, és a területre vonatkozó térképek sem a legjobbak, fontosnak tartom részletesen leírni, hogy hogyan lehet odatalálni. Az Edvi Illés út Törökbálinti út felőli végétől indulva nagyjából 10 15 perces kényelmes séta után jobb oldalon találunk egy viszonylag széles földutat. Ez a Tearózsa utca. Ezen haladjunk végig a zöld háromszög turistajelzés mentén.

Útközben balkéz felől előbb egy „ottfelejtett" teherautó roncsot, majd a Tearózsa utca 9 -es számú házat pillanthatjuk meg. Innen utunk ösvénnyé szűkül, s egy éles jobbkanyar után hamarosan szemünk elé tűnik a kis épület.

Mindenkinek nagyon jó kirándulást kívánok, továbbá arra kérem az erre járókat, hogy fogadják meg a kápolna elejére írt üzenetet: „NE BÁNTSD, CSAK GYÖNYÖRKÖDJ!"

Kép és szöveg *Janzsó Tamás*

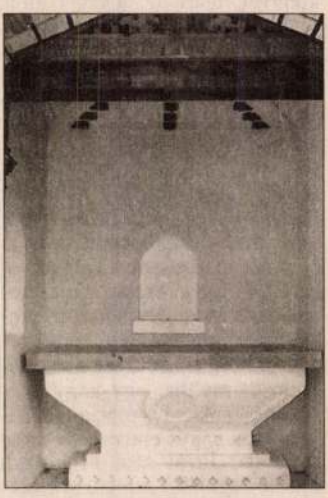

Újabb önkormányzati határozat közli, hogy a tulajdonost többezer forint pénzbüntetéssel sújtják, ha a megbontott tetőt nyolc napon belül nem hozza helyre.

Tulajdonos a füle botját se mozdítja. Érthető, a többtízmilliós telekérték mellett a bírság baksis, de még ezt is fellebbezheti.

Megy a tető, jön az eső, a beköltözöttek tovább működnek, módszeresen verik szét a házat. különben is, a műemlék bontási tilalmát és a kötelező karbantartási határozatot is meg lehet fellebbezni. A fellebbezés elbírálásánál majd jöhet új szemle és ha minden oké, a sváb műemlékház haldoklása akkorra már át is ment agóniába.

A pusztító beköltözők rendőri eltávolításához a tulaj beleegyezése, pontosabban akarata kéne. De akarja-e? Érdekei a műemlék fennmaradásával ellentétesek. Nem is tett semmit a ház lezüllesztésének megállítására.

Hát így néz ki egy műemlékké nyilvánított svábház sorsa a Svábhegyen, napjainkban. Még annyit, hogy a közvetlen közelben, a Tündér utca 11. szám alatt van egy ugyanekkora kert, amely hasonlóan hatalmas összegért kelt el. Azon is egy műemlékké nyilvánított svábház áll az eladótól elhagyottan, de még viszonylag jó állapotban. Ott is feltűntek kétes elemek, benne vannak, lehet, hogy rövidesen ott is bontják a tetőt.

Nem vagyunk bíróság, se hatóság, nincs jogunk módunk azt mondani, hogy összejátszás történik. Ezért csak halkan jegyezzük meg: a hatalmas telekár nem túl alkalmas arra, hogy bármely tulajdonosban lelkiismereti húrokat rezegtessen. A megkopasztott műemlék ház szétázik, haldoklik és az időhúzásban elvérző kevéske bírság nem visszatartó erő.

(Tannenbaum)

A Jókai Klub programjaiból

Szeptembertől újra várunk mindenkit a Jókai Klubba, induló tanfolyamainkra, új programjainkra és rendezvényeinkre.

Jóga tanfolyam

Szerdán 13 órától – szeptember 17-től

Vezeti: *Verena Brandon*

Angolnyelv-ismeret szükséges!

Terhes torna

Szüléselőkészítés, relaxáció, légzéstechnika – kedd, péntek 10 órától

Vezeti: *Boros Anikó* gyógytornász és *Jaczó Zsuzsa* szülésznő

Díja: 350,- Ft/óra

Gömbös torna

Ízületmobilizáló, alakformáló és speciális kondicionáló torna gyógytorna elemekkel – kedden és pénteken 9 órától

Vezeti: *Jaczó Zsuzsa* és *Boros Anikó* gyógytornász

Díja: 350,- Ft/óra

Kondicionáló torna

Zenés torna szptember 8-tól minden kedden 17 órától

Vezeti: *Juhászné Vágvölgyi Györgyi*

Díja: 800,- Ft/hó

Tánctanfolyam

Latin és standard táncok tanítása – beiratkozás szeptember 5-én 9 órától

Vezeti: *Juhászné Vágvölgyi Györgyi*

Díja kezdőknek: 2.800,- Ft/8 alkalom

Klasszikus balett-tanfolyam

ADAGIO BALETT-ISKOLA

Mini balett óvodásoknak – hétfő 15^{00} és 15^{45}

Díja: 1.200,- Ft/hó

Balett iskolásoknak – hétfőn és szerdán 16^{30} órakor

Díja: 1.800,- Ft/hó

Vezeti: *Bognárné Kiss Stefánia*

Étka jóga

Csütörtökön 13 órától

Díja: 250,- Ft/alkalom

Játékos gyermekjóga

Koncentráció fejlesztő, immunrendszer erősítő – szombaton 10 órától

Díja: 1.000,- Ft/hó

Vezeti: *Berkes Márta* etka jóga oktató

Kineziológia

Dislexia, egyéb tanulási nehézségek, szorongásos betegségek, fóbiák, pánikbetegségek, életvezetési problémák esetén és stresszoldásra.

Bejelentkezés telefonon

Szentpéteri József ötvös Iparművészeti Stúdió

Szakiskolai és Iparművészeti Főiskolára felvételi előkészítőt hirdet!!!

– cizellálás, egyedi ékszer- és tárgykészítés – vörös- és sárgarézből, alpakkából

– tűzzománcozás

– kőfoglalás

– az ötvösművészet az őskortól a napjainkig

– régi kézművestechnikák feleleventése – tervezés és kivitelezés

Bemutatkozási lehetőség, pályázatokon való részvétel

Foglalkozások hétfőnként

10 éves kortól 14^{30} órakor

felnőtteknek 17 órától

Bővebb információ augusztus 18-tól

KOBUDÓ-IAI-DO tanfolyam

Harcművészet és önvédelem a keleti sportokat kedvelőknek – hétfőn és szerdán 18 órától

Klubok

Nyugdíjas klubunk zenés és irodalmi műsorokra, baráti beszélgetésekre, hangulatos kirándulásokra várja régi és új tagjait.

Augusztus 13-tól, minden csütörtökön 15 órától

Klubvezető: *Bartha Erzsébet*

Bridzsklub

Haladóknak minden szerdán 15 órától

Táncklub

Előkészítők és versenyzők részére – kedden 18 órától

Rendezvények

Szeptember 12-én 19^{30} órától – BRAN KLUB

20^{30} órától BRAN koncert

Szolgáltatások

REGENSBURG, PASSAU városnéző őszi túrák

Részvételi díj: 6.500,- Ft és 65,- DM (péntek-szombat-vasárnap)

a mindig időszerű

eszélgetés Szabó Ferenccel

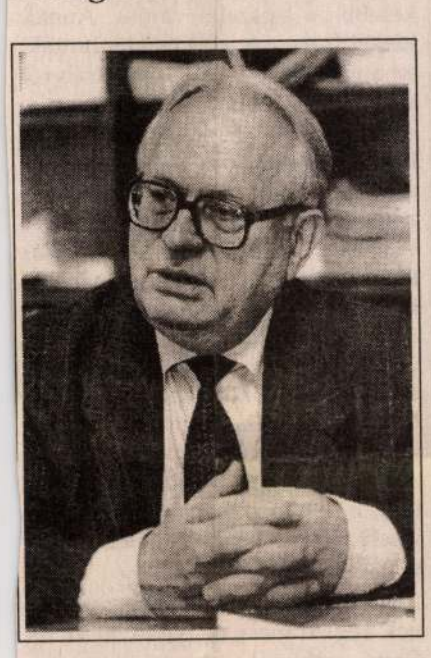

De Pázmány, amint ez 1608-as, Mátyás főhercegnek benyújtott emlékiratából kiviláglik, a 11 elvi nemmel szemben 21 gyakorlati érvet sorol fel arra, hogy az uralkodó miért adjon vallásszabadságot a protestánsoknak. Pázmány — amint ez a piliscsabai konferencián is hangoztatták — nem erőszakkal, hanem a szó és a toll fegyverével térített, meggyőzéssel igyekezett elvezetni az igazságra az atyafiakat. Főleg a tanítókat, a lelkészeket ostorozta, az egyszerű kálvinista vagy luteránus hívőkhöz szeretettel szólt vitairatainban is. A *Kalauz* elöljáró-levelében és a III. könyv bevezetőjében elmondja, miként kell a hit dolgairól hasznosan beszélgetni. Figyelemre méltó „módszerének" első pontja: Isten segítségét kell kérnünk, „hogy nyelvünket az eltántorodtak oktatására vezérelve, azon kell lenni, hogy keresztyéni szelídséggel, mértékletességgel és szeretettel szólva, szidalom, bosszúbeszéd és rágalmazás ne elegyedjék a beszélgetésben." Persze, amikor az újítók mindenféle gyalázatot szórtak a pápistákra, Pázmány is „megélesítette a penna hegyét", mert azt tartotta, hogy a hamis tanítóknak „keményen torkukba kell verni hamisságokat", de az egyszerű emberekhez, „egyéb rendbéliekhez lágyan kell nyúlni..." Azt is hangoztatta, hogy előbb látni kell azt, amiben a keresztények egyetértenek, azután a Szentírás helyes értelmét kell kifejteni...

Pázmány időszerűségét hogyan lehet ma megfogalmazni?

— Pázmány szeretetének kettős fókusza volt: az Egyház és Magyarország, amint ezt Prohászka is kiemelte 1920-ban. Ma a II. vatikáni zsinat után is tanulhatunk tőle egyházhűséget, mégha az ökumenikus párbeszéd ma más stílust diktál is. Hála Istennek, a Pázmány által vitatott és védett több teológiai kérdésben már egyességre jutottunk (pl. a Szentírás és Szenthagyomány, megigazulás, Eucharisztia). A „két pogány", a német és a török között őrlődő Magyarország sorsa miatti aggódás vezette Pázmányt Erdélyt védő politikájában, a protestáns erdélyi fejedelmekkel való kapcsolatában. — Továbbá ma is tanulhatunk Pázmánytól szép magyar nyelvet, ahogy nagy íróink tették. Kosztolányi szavát ismerjük: Ő, Pázmány „a magyar próza atyja."

Üzenetének aktualitása az is, hogy az „erkölcsök jobbításán" kell fáradoznunk, ha Magyarország megújulását elő akarjuk mozdítani, — nem a törökdúlás, hanem — a kommunista pusztítás után. Csak erkölcsi-lelki megújulással lehet hazánk „emelkedő nemzet".

Tóth Sándor

iskolák

magyar iskola igazgatója vagy Nagy Károly egyetemi tanár, aki korábban ugyanennek az iskolának a tanítója volt.

Mint mondottam, két magyar iskolában tehettem látogatást: a New York-i Arany János és a New Brunswick-i Széchenyi István Iskolában. Szombati napon folyik a tanítás, illetve az óvodai foglalkozás, más amerikai diákok ilyenkor kirándulni mennek szüleikkel vagy barátaikkal, tehát már csak azért is áldozathozatalt követel a hétvégi magyar iskola fenntartása: a pedagógustól, a diáktól és a szülőktől egyaránt. Mindenütt rokonszenves és lelkes tanárok és gyermekek fogadtak, verseket mondtak, énekeltek, játszottak — ismerkedtek a magyar irodalommal és történelemmel. Az iskoláknak önálló tanterve van, és többnyire a tanítási eszközöket, például a tankönyveket is maguk állítják elő.

Nem könnyű ezeknek az iskoláknak a fenntartása és működtetése, és sajnos, mind kevesebb amerikai magyar szülő vállalja a magyar iskolák érdekében meghozandó áldozatokat. Azt azonban minden amerikai magyar barátom meggyőződéssel állította, hogy a hétvégi iskoláknak fenn kell maradniok. Mindez közös erőfeszítést is kíván: a nemes erőfeszítések sikerét a magyarországi intézményeknek is elő kell segíteniök. Egyszer érdemes lenne tanácskozni arról, hogy ezeknek az iskoláknak a megmaradása milyen anyaországi támogatást követel.

Pomogáts Béla

Márton Áron hangja

(Az alábbiakban Sándor István professzor visszaemlékezését közöljük, amelyet Miklósi Lászlónak mondott el boldog emlékű Márton Áron püspök egykori kászoni bérmálásáról.)

Sajnos már csak a halála után hallottam a hangját, de ez a hang lenyűgözött. Egészen más hang volt, mint amilyet könyvben kiadott beszédeiből vélnénk hallani. Nyomtatásban is megjelent beszédei jobbára az értelmiségi hallgatókhoz szólnak: azokról a nehézségekről, amelyek Erdély népére a II. világháború után köszöntöttek. Azokat kellett vázolnia és azokra kellett felkészítenie hallgatóságát. Sajnos csak ezek a beszédek jelentek meg könyvekben.

Márton Áronnak ugyanis volt egy másik hangja is. Annak a püspöknek a hangja, aki a szélesebb néprétegekhez, az egész néphez szólt; a falu népéhez úgy, hogy a város népe is meghallja! Úgy gondolom, minden püspöknek ezen a hangon kellene szólnia.

Ezt a hangot főképp a bérmálások alkalmával kellene mind többeknek hallaniuk. Hiszen a bérmálás szentsége a felnőtt korra való felkészítésnek „eszköze" is. Arra készít fel, hogy az ember a maga hitét állhatatosan vallja, hogy attól el ne térjen. A bérmálás szentsége megerősít. Megerősíteni azonban halkan és bátortalanul aligha lehet. Az erősítéshez erőre van szükség! És az, akinek birtokában van a megerősítés az isteni hatalma, lehetősége — a püspök, vagy a helyettese —, az a szavával és a hangjával is erősítsen. Erre is tanít Márton Áron hangja.

Erdélyben vagyunk. A történelmi (Nagy-)Magyarország határán. A Kászon patak mellett épült négy falu központjában, Kászonfeltizben. Márton Áron jött bérmálni. A püspök megjelenése abban a mély katolikus hittel rendelkező székely világban olyan óriási jelentőségű volt, hogy a nagytakarítás nemcsak a lakóházak belsejére szorult, hanem takarított az egész falu. A házakat kívülről is átfestették, átmeszelték, megújították az utcákon mindent, amit lehet, valósággal új köntöst öltött magára maga a táj is. Néhol lombos ágakkal díszített diadalkapu fogadta az odaérkező püspököt. Márton Áron ekkor már megjárta hogy is mondjam csak — az ország hét poklát, s onnan egyenes derékkal, töretlenül jött ki, legalábbis lelkileg.

A bérmálások ünnepélyes helyi rendje szerint minden korosztálynak volt egy szónoka, aki röviden, néhány szóval köszöntötte a püspököt. A püspök érkezésekor csak röviden válaszolt ezekre. A szertartást megelőzően egy elvi, komolyabb és egyházias színezetű, az esemény tartalmának megfelelő beszédet mondott, de igazi mondanivalója a búcsúzáskor következett. Hát ez volt az a beszéd, amelyet én már csak magnetofonról hallgattam.

Márton Áronnak volt egy szigorú meghagyása a papjaihoz: hogy ne vegyék fel magnetofonra a beszédet. Szerencsére a kászoni pap vette magának a bátorságot és egy rejtett magnetofonnal mégis rögzítette a püspök beszédét.

Élmény volt azokat a mondatokat hallgatni! De az nem volt susogás! Így kiált a parancsnok. Valóban így annak, aki az erőt, a Szentlélek erejét esdi le a hívekre a bérmálás keretében. Akár úgy, hogy először és utoljára feladja azt a szentséget, akár úgy, hogy megújítja az egykor felvett szentséget a későbbi évek során a hívekben.

Márton Áron köszönő szavakat mondott, de ezek úgy hangzottak, mint a katonaságnál a parancskiadás. Köszönöm megyebíró uramnak, hogy — ezután nem az következett, amit a megyebíró előzőleg tett, hanem azt köszönte meg a püspök, amit a megyebírónak tennie kell, ellenséges széljárás idején, a székelységgel hömpölygő ár ellenében. Arról beszélt, hogyan kell megállni Isten erejével megerősítve, de a megyebíró szavára hallgatva a falu népének.

„Köszönöm megyebíró uramnak, hogy a faluban tisztaság van, nemcsak az utcákon, hanem az emberi szívekben is. Itt nincs vadság, itt nincs torzsalkodás, és nincs paráznaság sem.

Köszönöm a legényeknek, hogy ilyen szépen helytálltak. Érezzék is magukat Krisztus katonájának. Viselkedjenek úgy, hogy fajtájukra szégyent ne hozzanak.

És köszönöm az asszonyoknak, hogy itt nincsenek egykék, hogy itt világos szívű minden asszony. Azt a magzatot, amit a Jóisten hozzájárulásával fogadott a méhébe, óvja és védje. Tartsa maga előtt a Magyarok Nagyasszonyának, a Boldogságos Szűz Máriának a példáját is, aki mostoha körülmények között, de világra hozta Fiát — Megváltónak.

És köszönöm az egész falu népének, hogy helytáll, ahogy az ősei helytálltak úgy, ahogy a székelyek helytálltak tatárral, törökkel szemben, vérük hullásával, katonasorba kényszerítve a Habsburg uralkodó által, megmaradtak és itt vannak mostanáig. Maradjanak is itt meg ezen a földön, és tartsanak ki hagyományaik mellett. Ne felejtsék el: ez a rendeltetésük! Istennek a követelése! — Ő állította ide ezt a kis népet. Maradjon is ezen a helyen — Isten akarata szerint!"

Jó volna minél gyakrabban hallani ezt a hangot. Jó volna ehhez hasonló hangok kórusaként hallani egyházunk papjainak és püspökeinek szavát.

Jegyzetek a liturgiáról

Mellékoltár

Nagyon szerettem gyermekkoromban a mellékoltárokat. S azt is, amikor egyikhez a másik után odalépett egy-egy pap, s elmondta hajnali, reggeli miséjét. Tudom, hogy ezt a zsinat után aliturgikusnak nyilvánították, s azt mondták a papoknak: koncelebráljatok. Meg egyébként is, hol van már annyi pap, hogy mellékoltárhoz kényszerüljenek, mikor a főoltár kiírt miséit is csak binálással, trinálással lehet ellátni?

Valamit azonban itt rosszul gondolunk, vagy elfelejtettünk. A mellékoltárok nem azért létesültek a középkorban (sőt már az ókorban), hogy „elférjenek a papok". Azok kultuszhelyek voltak: egy-egy különös buzgalommal tisztelt szentnek állítottak a templomban napról napra látható emléket, melyhez oda lehet menni, a szenthez imádkozni lehet, ünnepén vagy emléknapján, emléknapjain tiszteletére szentmisét lehet mondani stb. Ez teljesen független tehát attól, hogy hány papja van a templomnak.

A zsinat után sok templomban lebontottak mellékoltárokat, a meglévőket sok helyen nem tartják rendben, nem takarják le, nem díszítik, és soha nem miséznek nála. Azt hiszem, nem kellene így lennie. Hadd maradjunk katolikusok, akik igenis tisztelik a szenteket, közülük egyeseket az adott közösség különösen is (vagy hagyományainál fogva) tisztel. Legyenek a mellékoltárok tiszták és megterítettek. Az igazi az lenne, ha minden mellékoltárnak lenne egy kis saját „csapata" (egy-egy hittanosztály, vagy társulat, vagy oltáregyleti csoport), mely azt gondozná, időnként annál mint sajátjánál imádkozna, oda megfelelő imaszövegeket helyezne ki. Sőt, ha lenne szívünk hozzá, bizony ott kellene állnia a gyertyák, mécsesek elhelyezésére alkalmas állványnak is. És a szent ünnepén, vagy meghatározott más napokon bizony misézni is kellene az oltárnál. Egy ilyen oltár szinte sír azután, hogy misézzenek már rajta! Úgyis oly sokszor folyik 10-20 hívővel a hétköznapi mise; miért nem tarthatnánk azt olykor egy mellékoltárnál, hogy ne legyen már annyira elhanyagolt!

Így mást jelentene az is, amikor nagycsütörtökön minden oltárnál elvégzik az oltárfosztást (és az esztergomi rend szerint: az oltármosást), ami nem csak gyászszertartás, hanem az oltárok szeretetteljes meglátogatása, gondozgatása is. Vagy az, amikor templombúcsú napján a vesperásban a Magnificat alatt külön-külön megtömjéneznek minden oltárt.

Nem érezzük, hogy ez nemcsak jámbor és illő, de ugyanakkor milyen gyengéden emberi is?!

Dobszay László

New Orleans minden bizonnyal az Egyesült Államok egyik legérdekesebb és legszebb városa. Annak idején francia telepesek alapították, ez a város lett a XV. Lajos királyról elnevezett Louisiana központja, egyszersmind a nagy kiterjedésű francia gyarmat székhelye. A francia terület később a spanyolok kezére került, New Orleans székesegyháza, a hírneves Szent Lajos-katedrális spanyol koloniális építészeti stílusban készült. A spanyoloktól a napóleoni háborúk idején ismét visszakerült a franciák tulajdonába, ők azonban ekkor már nem tartottak rá igényt, és az egész gyarmatot jó pénzért eladták az Egyesült Államoknak. Így jött létre Louisiana állam, amely azonban ma is magán viseli a francia kultúra, életmód és építkezés nyomait.

Különösen New Orleans, amelynek régi francia negyede, a Vieux Carré szebbnél-szebb régi francia, kovácsoltvas erkélyes házaival valóban egy kis „kreol" sziget a nagyjából hasonló felhőkarcolókból álló amerikai nagyvárosok között. A régi városnak magyar emlékei is vannak, többen telepedtek le ott az 1849-es emigránsok közül, 1851-ben *Kossuth Lajos* is ellátogatott New Orleansba, beszédet is mondott, ennek azonban nem volt sikere: a rabszolgatartó déliek nem rokonszenveztek a menekült magyar kormányzóval, aki több alkalom-

„Hallgassuk a Szót a Csendben!"

Mendlik Lajos akvarelljei Tihanyban

A lélek él betűben, színben, fában,
Hullámos hangban és merev márványban,
*
A lélek él, és munkál csendesen,
Kis szigeten, vagy roppant tengeren...

(Reményik Sándor)

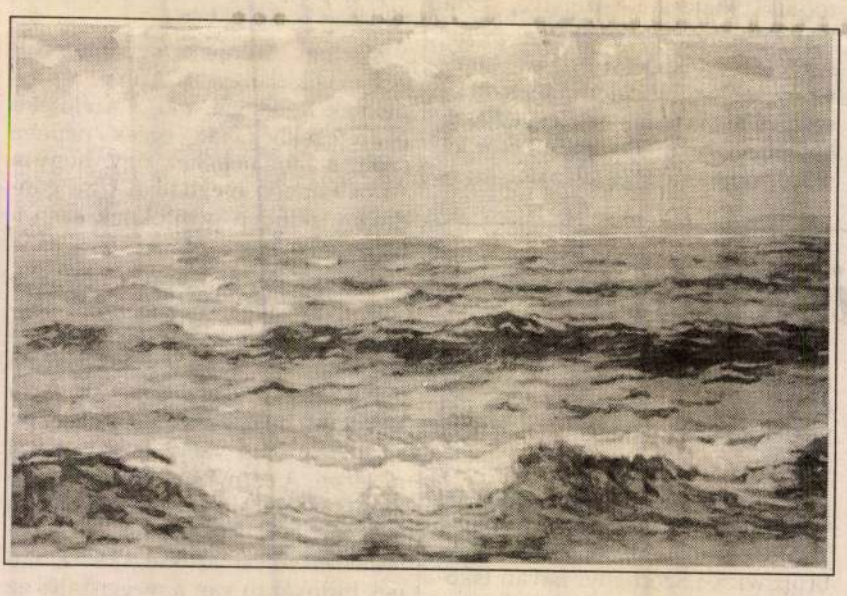

Mennyire illenek a költő versének kiemelt sorai a Tihanyi Bencés Apátság *Mendlik Lajos* festőművész emlékére rendezett kiállítására! A Rege kávéház galériája hófehér falán gondos összeállításban elhelyezett negyvenhat festmény — főképpen balatoni tájak, a teraszt körülölelő Balaton csendben sikló vitorlásaival, a művész sajátos természetlátása, halvány színeinek különös játéka a beözönlő napfény hatására — valami csodálatos harmóniával fogadta az ünnepélyes megnyitóra érkező vendégeket. A kedves hangú, fiatal *Hajnóczy Júlia* szép magyar énekével még fokozta a találkozás ünnepélyességét. *Mendlik Lajos* (1903—1985) életéről, tanulmányútjairól, művészi fejlődéséről, pályafutásáról, hazai és külföldi kiállításairól, festményei utóéletéről *Gopcsa Katalin* művészettörténész beszélt abban a szellemben, amelyet maga a művész ars poeticájának tartott: „A művészi alkotás gyötrelmes gyönyörűség. Gyötrelmes, mert küzdés az anyaggal; gyönyörűség, mert az isteni erő megnyilatkozása."

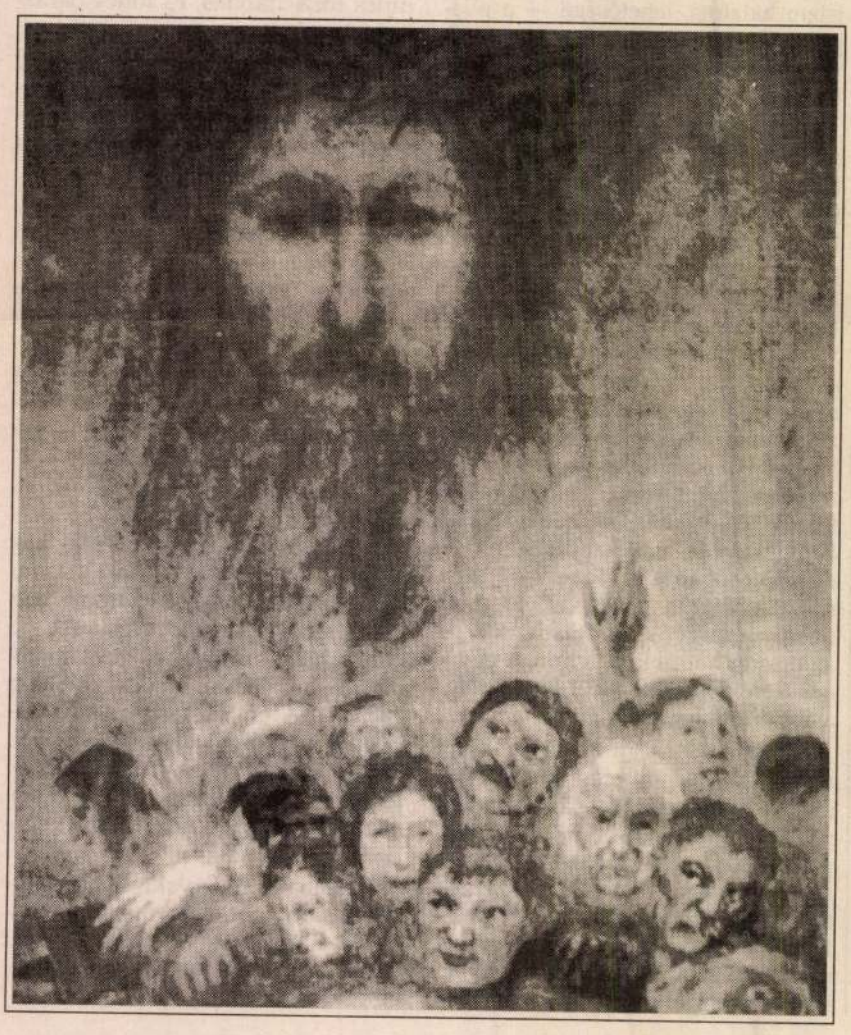

Mendlik Lajos akvarelljeit a táj igéző szépsége megnyilvánulásának nevezte a vendégeket és a művész özvegyét köszöntő beszédében *Korzenszky Richárd*, a Tihanyi Bencés Apátság házfőnöke, rámutatva arra, hogy a mindig többre, szebbre, jobbra vágyó emberek számára

„...Az egyéniségen átérlelt színek, formák, benyomások üzennek ma is:
ne hagyjuk veszni ezt a szép világot,
hiszen mi világot teremteni nem tudunk,
csak őrizni, óvni — és szeretni.
Szeressük ezt az Isten-teremtette,
embernek otthonul szolgáló világot,
őrizzük, óvjuk a Balatont,
szeressük Tihanyt,
a belső Csend helyét!
Hallgassuk a Szót a Csendben!"

A kiállítás július 31-ig tekinthető meg.

Schelken Pálma

Mendlik

Karepel a Képzőművészeti Múzeum
Balló Ede Nagy-Tétényi kiállítása

Nemzeti Újság 1938 IV. 6.

Mendlik

festőművész

téli tájlat - Nagyarcsban - képével szerepel.
Kiemelkedik Hollandiából küldött ké t kitünő tengerképe.

Magyarság
1934.1.14.

MDK

Mendlik, festő

R.Sz.I: Akvarellkiáll. a Főv. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

MDK

Mendlik

Ernst Moz. 21. aukc.

22 l.

MDK

Mendlik
tanulmánylap

Ernst Muz. 18. aukt. 1921. dec.

56 1.

M.D.K.

Mendlik O.

és Székely A. vizfestménye

Az Aranybika épülete 1896-ban, repr.

Balogh István: Debrecen, Bp. 1952. 35.l.

Táblakép – Tengerészletek – Mendlik

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. I. 684–686. l.

Téli-Zárlat.

Mendlik

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Aquarell és Pastellfestők Egyesületének kiállításán kollekciója szerepelt.

MH: 929.X.6.

Mendlik

Magyar Akvarell és Pastellfestők Egyesületének kiállításán a Mű-csarnokban tájképével szerepelt.

8ó4.929.X.6.

Mandlik

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban neve szerepelt.

M.934.III.4.

MDK

Mendlik

Uj mütárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823 l.

Mendlik Lajos 1903–1985

Szép könyvet jelentetett meg a Vita Kiadó egy ma is eleven hatású festőről és a talán még kitűnőbb pedagógusról. Mendlik Lajosnak nevezetes elődei voltak családjában és művészeti ágazatában. Nagybátyját, Mendlik Oszkárt a Monarchia nagy tengerfestőjeként tartja számon a művészettörténet-írás, édesanyja dr. Mangold Lajos neves földrajz—történelem szakos egyetemi tanár leánya volt. A tematikus festészet és a tematikus pedagógia hagyományát örökölte, de mindkettőn — értékeiket átmentve — megnyerő szuverenitással sikerült átlépnie. A legtöbben „Tanár Úrként" említik, például Hegedüs István grafikusművész, Eisler János művészettörténész vagy Klement Zoltán akadémikus, aki egyébként más pályán került mélyebb területekre „a természet csodáinak megismerésében".

A budapesti Horánszky- (később Makarenko) utcai, Vörösmarty Mihályról elnevezett gimnáziumban két jelleget, életstílust meghatározó tanár nevelt nemzedékeket, az irodalmár Péch Zoltán — Horváth János tanítványa — és Mendlik Lajos, akinek a főiskolán Bosznay István és Edvi-Illés Aladár voltak a mesterei.

A Kecskeméti Kálmán tervezte könyv Balogh András festőművész és művészeti író szubjektív jegyzeteivel kezdődik. A néhol elfogult, de egészében magával ragadó Mendlik-életrajz szerzőjének nevét (sajnos) nem tüntették föl. Mégis fontosabb ennél, hogy eredeti látású akvarellistáról, irányzatokba alig sorolható művészi egyéniségről és kivételesen nagy hatású nevelőről kapunk arcképet és elfogadható minőségű reprodukciókat műveiről. A fekete-fehér grafikák közül démonikus hatást kelt például a *Halál karjai*, az *Emberi arculatok*, a csak látszatra hagyományosabb színes akvarellekből az *Ősz a Dunaparton*, a *Magányos fa vízparton*. Politikai mondanivalója is húsba vágó, akár a negyvenes évek, akár 1956 drámáját idézi föl. Élete vége felé Mendlik Lajos csaknem megvakult. Kései műveiben a természeti és emberi látvány emléke és fölidézése látomásos tehetséggel társulva emelkedett legmagasabbra.

CSŰRÖS MIKLÓS

Hogyan vették ki részüket az amerikaiak a nácik műkincsrablásaiból?

Az elhurcolt művészet nyomában

Hátborzongató epizóddal kezdődik Eckhart Klessmann cikke: a nácik által elrabolt, az Alt-Aussee-i sóbányában őrzött műkincsek (köztük a genti oltár és Michelangelo Brugge-i Madonnája) csak hajszál híján menekültek meg a megsemmisüléstől. Bár Hitler ellenezte a műkincsek elpusztítását, fanatikus gauleitere, August Eingruber felkészült a sóbánya levegőbe röpítésére az amerikaiak bevonulása előtt. Ernst Kaltenbrunner, a Birodalmi Biztonsági Hivatal vezetője azonban csak a bánya bejáratát robbantotta be.

A legfontosabb „lerakaton", Alt-Aussee-n kívül a nácik 1700 hasonló műtárgyraktárt létesítettek. Mivel a németek sejtették, hogy Németországot zónákra fogják osztani, a háború utolsó heteiben a leendő amerikai megszállóövezetbe telepítették a rejtekhelyeket a Vörös Hadsereg elől. A műkincsvédelemre kijelölt amerikai tiszteket (művészettörténészeket, építészeket, múzeumigazgatókat) bízták meg a kastélyok, bankszéfek, kolostorok, légvédelmi pincék, só- és rézbányák kiürítésével. Három gyűjtőhelyre — Marburg, Wiesbaden és München — szállították a műkincseket, ahol jegyzékbe vették, szükség esetén restaurálták a tárgyakat, majd részben eredeti helyükre, részben az Egyesült Államokba szállították őket.

Az amerikai kormányzat először háborús kárpótlásnak tekintette a rendkívüli műtárgyakat. Washington akkor tért el ettől az állásponttól, mikor a németeket a szovjetek elleni szövetségesnek akarta megnyerni: így 1948 márciusában 202 festményt visszaszállítottak Németországba a washingtoni Nemzeti Képtárból. Festmények, szobrok, grafikák ezrei maradtak azonban az Egyesült Államokban — illegálisan. A műkincsvédelmi bizottság tagjai mellett részt vettek a lopásban a szövetséges csapatok erői is. Az amerikai csapatok 1945. június végéig hatalmas mennyiségű műtárgyat szállítottak el többek között az általuk ideiglenesen megszállt Thürin-

giából, így fosztva meg a s
mányától". Zsukov marsal
konferencia idején fölterje
bányából elvitt 250 festmé
dát említ, melyek a porosz
mazták.

1987-ben nagy feltűnést
éve elhunyt büntetőjogász
iratban, miszerint magas ra
ügynökök még egyszer el
Chaneles meglepő helyeke
tárgyakat, melyek régen eu
tek, s írásában számos péld
mi bizottság maga is előseg
ben azon tárgyakat nyilván
legalább 5000 dollárt érte
lem hiányában a háború vé
tetszés szerint határozták m
taktika volt a német múzeum
megszerzése és a legértékes
tele az igen alacsony biztosí
te a csempészést, hogy a ha
nem vetették vámvizsgálat a
alátámasztotta Kenneth D. A
történész. Az Egyesült Állam
keltettek a két kutató lelep
megcáfolhatatlannak bizony

Az 1954-es párizsi szerződ
kérdéseinek szabályozásáról"
zsákmányát. A 6. fejezet 3. pa
mondtak minden lefoglalt ér
ról is, ezenkívül több záradék
eladókat. A német kormányz
a szabályozást, mely alapján tö
műkincset eltűntnek nyilván
kárpótlásról és visszaszolg
hogy 1945-ben eltűntek a leg
Klaus Goldmann, a berlini Ős
főmuzeológusa, aki 20 éve fog
sal, azt javasolja, tűzzenek ki j
tárgyak értékének arányában.
vannak Németországban fel n
A keresést ő modern technoló
gekre bízná. Érdemes lenne ak
bevetni, mint például a háboru
hauseni bányában, ahova többe
meisseni étkészlete is került. A
üveganyaga és a berlini Kirá
mintagyűjteménye is elveszett
a híres Zahn Könyvtár antik ék
rabjai. Valamennyit az oroszok f
sóbányában az amerikaiak szán

Sok nyom vezet Amerikába. K
hogy Fort Knox amerikai arany

MENDLIK Lajos

Uj Mûv. 1993/12.

Mendlik Lajos

APROPÓ POSTALÁDÁK!

A lakosság szolgálatában

Minőségi munka és pontosság

Gyakran van úton a kis csauszínű Trabant kombi a kerületben, sőt, Buda más részein is. A kormánykeréknél Hadházi László *gépésztechnikus, lakatos kisiparos, hátul meg a szükséges anyagok, felszerelések. Azt persze túlzás lenne állítani, hogy „cikázik" a nem éppen fiatal Trabcsival, de mindenhová időben odaér. Amióta szakmáját űzi, két alapelvet betart: minőségi munkát végezni és a megbeszélt időpontban ott lenni a megrendelőnél.*

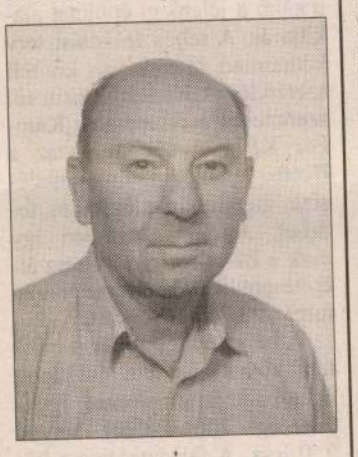

Átnyújtott névkártyájáról olvasom, hogy mi mindent vállal. Íme a terjedelmes lista: biztonsági és elektromos zárak, heveder-, postaláda-, ablak és erkélyajtó zárak szerelése, ablak- és ajtórács készítése, kerítés, kapu- és garázsajtó javítása, kulcsmásolás. Akad dolga elég kora reggeltől késő estig a különböző helyszíneken, és még a műhelyében is tevékenykedik.

Harminc éve a kerületben

– Olykor a műhelyembe kell szállítani ajtókat, rácsokat, miegyebeket, és ott megjavítani, majd visszavinni – magyarázza. – Ezzel együtt, amit csak lehet, a helyszínen beszerelek, megjavítok, hogy mielőbb elkészüljön.

– Ön mióta kerületi lakos?

– Több mint harminc esztendeje lakom egy helyen, az Alkotás utcában. Ismerem is, mint a tenyeremet az egész kerületet, „ügyfeleim'' elsősorban innen kerülnek ki. Kialakult egy törzsvevő-köröm, ami azzal az előnnyel is jár, hogy másoknak is ajánlanak engem, pontosabban a munkámat.

– Jó, hogy ezt említette. Hogyan lehet Önt megtalálni, ha egész nap járja a kerületet, a főváros más részeit?

– Felhívnak otthon telefonon, és elmondják kívánságukat a feleségemnek. Ha szükséges, még aznap este visszajelentkezem, és rögzítjük a mindkettőnk számára alkalmas időpontot – hangzik a válasz. – Mint már mondtam, nagyon lényegesnek tartom a pontosságot. Inkább én várjak, mint a megrendelő... Olyan nálam nem létezik, hogy órákat, netán napokat kelljen várni rám! Minden áldott nap pontos időbeosztással kelek útra.

Igény biztonsági zárakra

– Beszélgetésünk elején szót ejtett arról is, hogy egyik elve minőségi munkát végezni. Gondolom, ez valamennyi kisiparos feladata.

– Igen ám, csakhogy a gyakorlat nem éppen ez. Szakmánkban is találhatók szép számmal kontárok, akik alig konyítanak valamit is a mesterséghez, mégis mindent elvállalnak alacsony árakon. Aztán rövid idő alatt kiderül, hogy nem értenek hozzá, elkezdődnek a viták, veszekedések; a hoppon maradt megrendelők kereshetik az igazukat. Ezért is olyan sok a javítási munka.

– Most leginkább milyen munkák „futnak''?

– Az emberek sokhelyütt szereltetnek fel különféle biztonsági zárakat – állapítja meg Hadházi László. – Véleményem szerint nagyon helyesen teszik; a mai világban minden lehetőséget fel kell használni értékeink megvédésére. Ezeknek egyike a biztonsági zár. Természetesen más tevékenységet is végzek, hiszen univerzális lakatos vagyok. *(E)*

Bajusz és a terjesztés

Bajuszt csak hárman hívják tisztes polgári nevén Juhász Károlynak*: a hivatalos iratok, továbbá aki nem ismeri, vagy aki haragszik rá. Aki nem ismeri, az még csak hagyján, de aki haragudna rá, olyan igazán kevés ember van. Kerületünk lakói közül talán az a harminc-negyven, akinek valami gondja van a* Hegyvidék *terjesztése körül, mert a többi harminc-negyvenezer család bizony rendszeresen és hiba nélkül megkapja kerületünk újságját. Azt pedig Bajusz terjeszti.*

Juhász Károly, hivatalos álnevén a *Hegyvidéki Futár Bt.*, havonta kétszer megkapja a 40.000 lappéldányt, amit öt nap alatt kell kipostáznia a kerületben. Berámolja a kötegeket az öreg Zsiguliba, beülteti segítőit, a középiskolás gyerekeket, aztán legyezőszerű terítésben irány a kerület! A 8 oldalas lapszámból 300 db fér egy hátizsákba, a karácsonyi 20 oldalasból csak száz; azt viszik el minden házhoz, majd ha kiürült, egy újabb találkozási ponton ismét lehet vételezni és talpalni. Hegynek föl, völgynek le, lépcsőket mászva, ott is, ahol van utca, ott is, ahol csak neve van a semminek. Kap mindezért 2 Ft 50 fillért példányonként (A postai hírlapterjesztés ugyanezt 6 forintért teszi).

Fejében a kerület

Bajusznak olyannyira fejében van a kerület, hogy sokszor a taxisok is őt kérdezik a címek felől. Tudja, melyik utca közepére telepedett lakótelep, hogy megszakadva párszáz méterrel odébb ugyanazon a néven folytatódjék a számozás, tudja melyik utca fordul vissza önmagához képest 180 fokkal, hogy többször átszelve ugyanazt az utat fusson a maga bolondos módján. Tudja, hol szakítja meg az utcát lépcső, erdei ösvény, átjárhatatlan szakadék, hogy odébb ismét folytatódjék, melyik utcának megy a páros és a páratlan oldala egymáshoz képest egészen más irányba, – szóval ismeri mindazokat a tájékozódási rejtvényeket, amiket ez a mi szép kerületünk a címkereső elé állít alig megoldható feladatul. Bizony elkelne már a közterületek neveinek felülvizsgálata és ésszerűsítése!

„Gond nincs, feladat van'' – szokta mondani Bajusz –, *„a feladatot pedig meg kell oldani!''* A lapot nem névre és címre kell kipostázni, hanem lényegében minden lakásba. Sok sarkon nincs utcanév, sok házon nincs házszámtábla, olyan ideális ház pedig alig akad, amin az utcanév és a ház száma egyszerre szerepelne. Ez már csak azért is lényeges, mert nem egy olyan telek van, ahol az egyik lakóépület mögött megbúvik a másik, csak éppen ezt semmi sem jelzi kívülről. A kertekben szabadon engedett, vagy az utcákon kóborló kutyák is veszélyt jelentenek a kézbesítéskor, – igaz, komolyabb bajt még eddig nem okoztak. Egyes reklamálók úgy gondolják, hogy neki is fejből tudnia kéne, ki hol lakik, holott ezt kívülről se név, se postaláda nem jelzi.

A reklamálók zömének nincs „kasztnija"

Apropó postaládák! No ezekkel van igazán baja Bajuszéknak, főként ha nincs postaláda. A reklamálók zömének ugyanis nincs semmiféle ilyen kasztnija. Csak szidják még ma is az IKV-t, amely legalább négy éve már nem is létezik, hogy miért nem szerelték fel?! Hogy az ember magának is felszerelhetné, arra nem is gondolnak.

Aztán ha van is egy lépcsőházban egy tucat postaláda, ki tudja, hogy van-e a földszinti lakóknak is, vagy csak az emeletieknek, s a földszintiek az ajtórésen keresztül szokták megkapni küldeményeiket. Ő tudja, de honnan kellene ezt tudnia az újságkihordónak? Külön fel kell deríteni.

Vannak faramuci postaládák is. Pl. az, amelyiket úgy szereltek fel a kerítésre, hogy nem az utcáról van a bedobónyílás, hanem belülről, a kert felől. Vagy a másik, amelyik olyan kicsi, hogy alig fér bele valami. Reggel jön a postai újságkihordó, napközben a postás meg a reklámkiadványok terjesztői, később a kerületi újság, az meg csak gyűrve-nyomorgatva fér bele az apró szekrénykébe. Aztán lehet reklamálni.

„A postaládát nem magyarázni kell, hanem kirakni!'' – mondja Bajusz, és neki van igaza.

Aztán ott vannak a zárt kapuk. Ha az utcán van/volna a postaláda, az volna jó. Csakhogy a zárt kapun belül van. Valamelyik lakásba be kell csöngetni. „Miért éppen hozzám?'' – mondja a lakó, ha otthon van. A közös képviselő, aki történetesen nem szereti a Hegyvidéket, goromba hangon küldözgeti a gyerekeket melegebb éghajlatra, mert szeretnék elvégezni a munkájukat. Másutt a magántulajdon bérlője azt kéri számon a terjesztőn, hogyan mert gépkocsival behajtani a magánútra, gyalog is jöhetne. Különben sem jöhet kocsival, mert ez magánút!

Felderítési feladat, ha egy házon kívül három csengő van, lépcsőházon belül meg öt külön lakás. Nem is volt rossz az a régi házmester, kár, hogy ma alig van ilyen.

Megoldások

A lapterjesztést világosodástól sötétedésig végzik. Nyáron gyorsabban, télen lassabban végeznek. A gyerekek órabért kapnak, nem érdekük tehát, hogy valahova ne vigyék ki a lapot. A pártok és bizonyos közintézmények, ahol sok ember megfordul, több példányt is kapnak: hadd vegyen az újságból, akinek kell. Lehetőség van arra is, hogy a kerület üzletei is kapjanak a Hegyvidékből, de csak ha nyitvatartási időn belül jön a terjesztő, vagy ha van a boltnak is postaládája.

Már csak a nagyobb postai küldemények miatt is jók lennének a nagyobb méretű gyűjtőládák, amiből a lakók maguk vehetnék ki és oszthatnák el a gyűretlen példányokat. De ha nincs ilyen, legalább normális postaláda legyen mindenütt névvel, címmel!

Reklamálni persze lehet. De nem árt, ha a reklamáló azt is átgondolja, vajon biztos a terjesztő a hibás abban, ha hozzá nem jutott el a kerület lapja? Vagy netán a polgártárs is elmulasztott valamit megtenni a saját érdekében?

Amíg ezen törik a fejüket, Bajusz teszi a dolgát, ahogy felvállalta. Még a reklamálóknak is mindent megtesz: ne legyen okuk bosszankodni.

Bajusz ugyanis mindkettőt szereti: az embereket is, meg a Hegyvidéket is. *– muzsay –*

Lapterjesztőket felveszünk, jelentkezés: T.: 1564-688

A társasházakról (1.)

Tehetetlenség vagy szakértelemhiány?

Számos cikk jelent már meg az újságokban a társasházakról, amelyek szerint ma már a lakásprivatizáció eredményeképpen a társas öröklakások száma *több százezres* nagyságrendű, a társasházakban élők száma tehát megközelíti a *másfélmilliót*. E társasházakban lakó polgárok tehát már a számuknál fogva is nagyobb figyelmet érdemelnének a közigazgatás részéről, hiszen a lakáskörülmények az állampolgári közérzet és hangulat jelentős tényezői.

Jó gazda módjára

Ezzel szemben az a tapasztalat, hogy az állampolgárok e rétegét a mindenkori kormányzat csupán arra igyekszik felhasználni, hogy az elmúlt sokévtizedes rendszer bűnös mulasztását, a városi bérházak többéves tatarozási elmaradásának terhét a nyakukba sózza. Természetesen az elmaradt épületkarbantartások állami gondjának megoldására a társasházak kialakítása igen jó és kétoldalúan gazdaságos megoldás lehetne, ha az gazdaságossági megfontolásokon is alapuló gondossággal párosulna. Ugyanis a legjobb kezekben egy lakásállomány csakugyan akkor lenne – ideálisan elképzelve –, ha azt a benne lakók bizonyos minimális szakértelmen felül – érdekelten és tehetősen – „jó gazda módjára'', odafigyelve őriznék, karbantartanák, és szükség szerint kellő előrelátással, időben tataroznák. De ehhez az állam, az önkormányzatok és a lakók *összefogására* és *kölcsönös segítségére* lenne szükség. Egyrészt az állami, illetve az önkormányzati vezetésnek el kellene jutni arra a felismerésre, hogy – ha nem is állami feladatnak – hosszú távon továbbra is állami *érdeknek* fogja fel a társasházak megfelelő karbantartását. A jogrendszer és -gyakorlat, valamint a gazdasági tényezők befolyásolásával működőképes gazdasági egységeket, sejteket teremtsen, segítse elő a gazdálkodás lehetőségét. Sőt, *ellenőrizze* e téren is a törvényességet – az igazgatás sajátos eszközeivel és gondosságával.

Társasházi ügyintézőket!

Mindez természetesen gondos, szakképzett társasházi ügyintézőket, tisztségviselőket kíván. Ezzel szemben minek vannak kitéve ma a társasházi lakástulajdonosok, mi a közigazgatás és az önkormányzati igazgatás mai gyakorlata, mit néz tétlenül ma az állami és az önkormányzati apparátus? Azt, hogy nincs megfelelő jogi szabályozás. Nincs egységes jogi értelmezés. Nincsenek megfelelően szakképzett társasházi tisztségviselők és közhivatalt viselő szakemberek. Nincs ellenőrzés, nincs lehetőség megfelelő jogorvoslatra, vagyis társasházi ügyviteli szempontból nem élünk jogállamban! Ügyintézési anarchia, illetve a bíróságok elárasztási veszélye fenyeget, miközben többszörösen megismétlődhet az Ó utcai házösszeomlás.

A bérlakásokból álló állami házak privatizációját jelentő társasházzá alakítás eddigi végrehajtása, az eladások ügyintézése és a kialakított jogi helyzet hosszú távon sok tekintetben mind az állam (vagy az önkormányzat), mind a tulajdonosok érdekeivel *ellentétes* volt. Ugyanakkor lehetőség nyílt a magántulajdon elveit sértő tulajdonosi helyzetek kialakulására.

Az eladásoknál nem az önkormányzat közvetlen anyagi előnyeit, hanem az épületeknek, mint a nemzeti vagyon sejtjeinek a sorsát kellett volna szem előtt tartani. Így pl. a ház egészét kellett volna (a jövedelmező üzlethelyiségeket, garázsokat és egyéb bérbe adható épületrészeket is) a társasházak közös részeiként, a tatarozáshoz szükséges anyagi forrásokként a társasház további gondozójának a rendelkezésére bocsájtani. Annak meg lehetett volna találni a biztosítékát, hogy ezek nem az új tulajdonosokat, hanem elsősorban az épületek állagfenntartását segítették volna. Így annak ellenére, hogy sok társasházban éppen az anyagilag kevésbé tehetősek, nyugdíjasok vannak többségben, mégis a gondozás lehetőségére ezek már bizonyos garanciákat is jelenthettek volna.

Hiányzik a jogi szabályozás

Lényegében az egyetlen ide vonatkozó szabályozás a 11/1977. sz. törvényerejű rendelet, amely tulajdonképpen nem is az állami bérlakásokból átalakított társasházakra, hanem a természetes közös érdekeltségből kifolyóan *önként alakult* korábbi társasház-közösségekre vonatkozik. Sajnos, a mindennapi gyakorlattól távoleső törvényalkotók és alkalmazók ezt összemossák, nem hiszik el az óriási különbséget e kétféle eredetű társasház tulajdonosainak egymáshoz való viszonya között. Márpedig az éles viták, perek ezzel szorosan összefüggenek.

A különbség ott kezdődik, hogy az alapító okiratot *nem* az érdekeltek képviselői állítják össze. Pedig a hatósági és bírósági gyakorlat ezt az 1977/11. sz. törvényerejű rendeletben veszi figyelembe, amely önmagában – már az első bekezdésében 18/1 – kizárja a bérházakból átalakított társasházakra vonatkozó alkalmazást, hiszen ez esetekben nem „a tulajdonostársak alapító okiratba foglalt megállapodása'' hozta azokat létre. Ezeket az IKV-k alakították át társasházakká, amely átalakítást részleteiben *semmi sem szabályozta, ezért országosan különbözőképpen hajtották végre*, de túlnyomórészt úgy, hogy az alapító okirat nem az érdekeltek megállapodásának okiratba foglalása, sőt, sok esetben a használatos sablonszöveg adott bérházra való adaptálása is elmaradt, lényegében csak a rendelet felületes kivonataként jött létre.

Aki sorra veszi a rendelet egyes bekezdéseit, megállapíthatja, hogy további kiegészítő részletezés (például végrehajtási utasítás) nélkül a rendelet előírásainak a szövege egyszerűen pongyola és hiányos fogalmazás. Lehet, hogy a rendeletalkotó szándéka szerint a részletes előírásokat az alapító okiratnak kellene tartalmaznia, de akkor meg kellett volna teremteni a garanciáit annak, hogy az alapító okiratok megfelelő színvonalon jöjjenek létre. A rendelet nem írja elő *pontosan* az alapító okiratok tartalmi követelményeit a szükséges részletességgel, nem gondoskodik a szakszerű szövegírás feltételeiről és annak ellenőrzéséről sem (pl. hatósági jóváhagyási kötelezettség formájában). Arról már említést tenni is nevetségesen hat, hogy a kirívóan gondatlan szerkesztésű alapító okiratok szerzőit senki soha felelősségre nem fogja vonni, pedig sok érdekelt állampolgárnak okoznak gondot és jogviták esetében sokszor nagy anyagi értékek függvényei. Az IKV-k külső munkatársaiként ezeket gyártó jogászok ezt tudva nem is erőltetik meg magukat a sablonszöveg épületre adaptálása irányába sem, a tiszteletdíj anélkül is jár.

(folytatjuk)

Kovács Béla
okl. mérnök

NEGYVENÖT ÉV A SZILÁGYI ERZSÉBET GIMNÁZIUMBAN

Mendlik Lajos régi festménye az 59-es Lejtő úti megállójáról

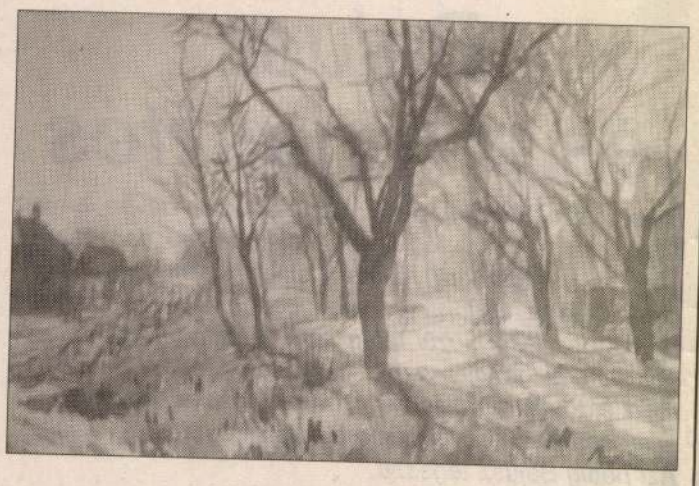

„Adj, alkoss szépet és jót, újat és igazat, fáradtságot nem ismerve állj helyt''!

Emlékezetes délutánok

B. Sztojanovits Adrienne Böszörményi úti otthonában

A FENTI IDÉZET élete mottójául választott szavai annak a tanár-művészasszonynak, B. Sztojanovits Adriennek, aki félévszázados pedagógiai pályáján nemzedékekkel szerettette meg az éneket, a zenét. Negyvenöt esztendeig volt a Szilágyi Erzsébet Gimnázium tanára. Iskolai kórusából hazánk határain túl is ismert, hangversenydobogóra érett együttest nevelt. A huszas években két nővérével megalakította a Sztojanovits-tercettet, ezzel is példát mutatott tanítványainak az énekművészet sokszínűségére.

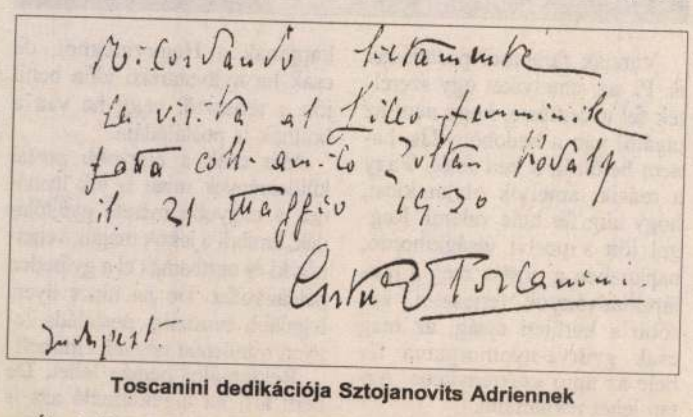

Toscanini dedikációja Sztojanovits Adriennek

Életéről, pályafutásáról, tanári és művészi élményeiről magnófelvételt is készítettem; szívesen emlékezett vissza a pályakezdő évekre.

„Rengeteg zenei anyagot szívtam magamba gyerekkoromban. Tizenegy éves koromtól volt filharmóniai bérletem. Zenei tanulmányaimat részben otthon, később nagybátyám *Bellovits Imre* és édesapám zeneiskolájában végeztem. Édesapám, *Sztojanovits Jenő* indította el 1910-ben az iskolai zenetanfolyamokat és az iskolai énektanítást. Ő alakította meg azt a zenei szervezetet, melynek később *Kacsóh Pongrác* lett a vezetője. 1908-ban érettségiztem. Énektanítói oklevelet Kolozsvárott, *Farkas Ödön*nél szereztem, énektanári oklevelet pedig a Zeneművészeti Főiskolán. Tagja voltam a Magyar Nők Kamaraegyesületének, alapítója a Palestrina Kórusnak. Bécsben, 1917-ben meghallgattam a Sängerknaben néhány csodálatos hangversenyét, akkor határoztam el, hogy az én diáklányaim is olyan szépen fognak énekelni... Életem egyik legszebb emléke 1930-ból való. Az egyik bécsi hangversenyünk után, délelőtt próbáltam az iskolában, amikor telefonhoz hívtak, *Kodály Zoltán* akart velem beszélni. Közölte, hogy félóra múlva szeretne feljönni *Toscanini*vel, aki néhány kórusművet szeretne hallani iskolai énekkaromtól.

Rohantam le a gyerekekhez, fellelkesítettem őket – és bár a kitűnő hangúak nagyrésze, az érettségizők az írásbeli vizsgán voltak, a kis létszámú kórus úgy énekelt, hogy Toscanini nagyon meg volt elégedve. *Tóth Aladár* és Kodály Zoltán is.... Kedves emlékeim közé tartozik az az ünnepség, amelyet 1970-ben, a Szilágyi Erzsébet Gimnázium 90 éves jubileuma alkalmából rendeztek a MOM-ban, és amelyen én nyolcvanegyedik születésnapomon újra vezényelhettem a Pünkösdölőt, amelyet annak idején Kodály ezekkel a sorokkal adott át: „A Szilágyi Erzsébet leányliceumnak és mesterének, *Sztojanovits Adriennek* ajánlom''. Énekkarunkkal többször hangversenyeztünk Salzburgban, Bécsben, Münchenben a hazai, a bécsi és a müncheni rádióban...''

ÉLETE, MUNKÁSSÁGA eredményeit a sok kitüntetés, a hivatalos írások csak megerősítették, de az igazi elismerés a tanítványok ragaszkodása, a felé áradó őszinte szeretet volt! Egy téli délután elővette a „leveles-ládát'', s tanítványai leveleit olvasgattuk. Micsoda levelek! Ügyszeretetét, hihetetlen akaraterejét és nem utolsósorban tehetségét sokan állították példának saját környezetükben is. Az az aprólékos foglalkozás – a *műhelymunka*, ahogy ő nevezte – az iskolai énekórák lényege volt. „...Adi néni mindig arra vigyázott, ne unjuk meg a tanulást, mindig valami új ötlettel tette érdekessé az énekórát... Megköszönöm, hogy megszerettette az éneket s ezzel életemet gazdagabbá tette...''

A TANÍTVÁNYOK sugárzó szeretete ragyogta be életét. Megemlékezések, messze távolból érkező üdvözletek elevenítették fel tanításának mozzanatait, köszönték az énekórákat, a „dal-ajándékot'', amely életük nehéz perceiben – s nem utolsó sorban a második világháború borzalmai idején – a megnyugváshoz, a felemelkedéshez, az újjáéledés felé vezetett. Élete utolsó perceig látogatták tanítványai. Túl nyolcvanadik évén, egy súlyos szemműtét után is, maga sütötte tortákkal várta a köszöntésére érkezőket. Élményekben gazdag, tartalmas találkozások voltak ezek a Böszörményi út 6-ban. Egyszer megkértem, beszéljen kerületünkről is, melynek – őslakója volt!

A magnó felidézi szavait: „...A Böszörményi út ötven évvel ezelőtt? Nem volt itt semmi. Akkor ezek a házak sem voltak. Az iskola ott volt, ahol ez a nagy étterem van. Egészen falusias környezet volt, csak az 59-es villamos járt, de rövidebb útszakaszon... Tanúja vagyok a környék fejlődésének, a kerület kialakulásának... hozzánőttem ehhez a vidékhez...'' – hallgatom kedves, de határozott hangját. Rápillantok a felvétel időpontjára: *1975*. Éppen húsz esztendeje készült, Adi néni 81. születésnapján!

EGY ESZTENDŐVEL KÉSŐBB újra összegyűltek tanítványai – a határon túliak is –, de most a Farkasréti temetőben volt a szomorú találkozás, könnyes szemmel csendült fel az ének. Virággal borított sírjánál nemzedékek találkoztak, búcsúztak énektanárnőjüktől, példaképüktől, akire ma is szeretettel emlékeznek. „A Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban *Sztojanovits Adrienne* volt az énektanárom, akinek vezetésével az iskolában igen komoly zenei élet folyt'' – olvastam örömmel az ugyancsak a kerületünkben lakó kiváló pedagógus és zeneszerző, *Szőnyi Erzsébet* nyilatkozatát a *Magyar Nemzetben* egy vele készült beszélgetésben.

Ki is volt Adi néni, a kedves jóbarát? A választ egykori igazgatójának hozzá írt sorai foglalják össze legszebben:

„A KODÁLY-BARTÓK KÓRUSOK által képviselt zenei anyanyelvünk első hazai és külföldi elterjesztője Ön volt... *Kodály* és *Toscanini* személyes látogatásai énekkari próbáin, hanglemezek és főként leánynemzedékek hatalmas seregének az élmények özönétől átitatott emlékezete hirdeti az Ön munkáját...''

Schelken Pálma

A református gyülekezet életéből

Megkezdődött a templom átépítése

A reformáció kezdetei Budán *Dévai Bíró Mátyás* nevéhez fűződnek. Kezdetben *Luther* híve volt („a magyar Luther''), később a kálvinizmus eszméit hirdette mint „magyar prédikátor''. Budán 1531-ben prédikált, de mint fogoly is megfordult itt 1534-ben, persze nem a mai XII. kerületben, hisz akkoriban alig volt itt épület.

A török idők után a protestánsoknak egészen II. József koráig nem volt lehetőségük egyházalapításra. Csak az itt állomásozó katonák protestáns tagjainak tarthattak istentiszteletet. Jellemző az akkori idők vallási türelmetlenségére, hogy a jezsuiták 1707-ben ötszáz „eretnek'' könyvet koboztak el a debreceni református könyvtárból, s Budán nyilvánosan elégették őket. A XVIII. században az óbudai középkori királynéi vár egy, még fennálló részében rendezték be az első polgári református imaházat, s ennek helyén épült a század végén az első templom. Budán – mint ezt *dr. Nagy Tibor* lelkésztől megtudtam – 1890-ben tartottak először református istentiszteletet (a Szilágyi Dezső téri templom építésének esztendeje ez). Kerületünkben 1932-től van református istentisztelet, előbb a Márvány utcai iskolában, majd 1936-tól a jelenlegi helyén, a volt Kredics vendéglő épületében.

Gondolatból szándék

1936-ban a vendéglő bezárta kapuit. Ekkor megvásárolta az egyház, és kisebb módosításokkal gyülekezeti házat és lelkészlakást létesített.

1942-ben a főváros, mint az egyházak főkegyura templomépítés céljára telket adományozott az egyházközségnek (a MOM művelődési ház helyén). 1944-re összegyűlt az előirányzott költség fele (65 ezer pengő), s a főváros 1945-re ígérte a másik 65 ezret (ennyi volt az évi keret). A hadihelyzet alakulása természetesen elsöpörte a terveket. Később – az 50-es évek végéig – a Diana utcában is használtak egy kis termet.

1985 körül merült fel ismét a templomépítés gondolata, ám csak pár éve vált határozott szándékká. A MOM Művelődési Ház melletti telket szerették volna megkapni, de az Önkormányzat nem járult hozzá, a helyette felajánlott telket viszont az egyház tartotta alkalmatlannak, s úgy döntött, hogy inkább a jelenlegi épületet alakítja át. A teljes felújítási terv kétharmad részére van kiviteli szerződés (kivitelező a nem túl szerencsésen elkeresztelt Kám-For Kft.). A többire, azaz a Beethoven utcai szárny befedésére, átépítésére még nincs fedezet. Az első ütemben így csak a Böszörményi úti rész átépítésére kerül sor, ennek során tornyot is kap az épület.

A belső építés során a mostani köves kisterem és karzat egészíti ki a templomot, így a jelenlegi 200 ülőhely helyett 350 lesz. A feladatokhoz a következő összegek állnak rendelkezésre: gyülekezeti tagok és mások adományaiból 4,5 millió forint, az egyházkerület segélye: 5 millió forint, a XII. kerületi Önkormányzat támogatása: 4 millió forint. Külföldi – hollandiai és amerikai – testvérgyülekezetek 4 millió forint adományt ígértek. A hiányzó mintegy 6,5 millió forintot a hívek adományaiból szeretnék fedezni. Várható, hogy kétkezi segítséget is kérnek majd a gyülekezet tagjaitól.

A holland kapcsolat

A külföldi gyülekezetek áldozatkészségét olyanféle gesztusokkal igyekeznek viszonozni, mint például: magyaros karácsonyi sütemény küldése Hollandiába, amerikai ifjúsági küldöttség vendégül látása. (Mint ismert, a holland és a magyar reformátusok kapcsolata igen régi keletű. A hollandok többször adták ki a magyar nyelvű bibliát mint a magyarok, ők váltották ki a magyar gályarab lelkészeket, és ők vitték ki feltáplálni a két világháború után a magyar gyerekeket. Az Egyesült Államokban viszont két magyar református egyházkerület is található.)

A választójogú (konfirmált, adományt fizető) egyháztagok száma mintegy 1200 fő. (Ők választják a lelkészt, a presbitereket, a 32 tagú vezető testületet.) Az egyházhoz lazábban kötődő lakosok száma ennél jóval nagyobb, amit az is jelez, hogy az egyházközség által végzett temetések száma évente 130 (a keresztelések száma fele ennyi).

Minden vasárnap két istentiszteletre kerül sor. Hetenként háromszor van bibliaóra felnőtteknek, s külön bibliaórát tartanak a középiskolásoknak, a konfirmált, valamint a 18 éven felüli fiataloknak. 17 csoport vesz részt hittanórákon. A részletes program elolvasható a gyülekezet „Hegyvidéki harangszó'' c. időszaki híradójában.

Önkéntes munkatársak

Dr. Nagy Tibor lelkipásztor 12 éve a Dunamelléki Egyházkerület püspökhelyettese. (Hazánkban négy, az országhatáron túl 8 magyar egyházkerület létezik.) Funkciójából adódóan jól ismeri más hazai és külföldi gyülekezetek tevékenységét, s tapasztalatait kerületünkben is hasznosítja. Mint az egyházi iskolai bizottság ügyvezető elnöke a református iskolák dolgaiban is járatos. Ezekbe az iskolákba, mint mondja, többszörös a túljelentkezés. Felesége – nyugdíjas lelkész – az idősek látogatásával segíti a gyülekezetet. Egy főállású diakonissza dolgozik még a gyülekezet betegei között. A felsoroltakon kívül jó néhány önkéntes munkatárs is segít, ők főként a betegeket és a magányos öregeket látogatják. Ebben együttműködnek a kerület szociális hálózatával s a többi egyházzal is.

Mint évek óta minden január harmadik hetében, így ez évben is a kerület római katolikus, evangélikus és református gyülekezetei közösen tartják meg az ökumenikus imahetet.

Kérész Gyula

A század legelső operabemutatója

„Ha a tétlenség az atyja minden bűnnek, akkor a gőg az atyja minden olyan mesternek, mint Puccini!...''

Az ilyen idézetek olvasásakor az emberek valamiféle csöndes, rezignált felháborodással sóhajtanak fel: hát igen, a géniuszoknak mindig is voltak irigykedő ellenségeik....

Csakhogy, aki a fent idézett mondatot papírra vetette – nem ellensége volt Puccininak. A fenti mondatot ugyanis Luigi Illica, Puccini egyik legjobb barátja és legmegbízhatóbb librettistája vetette levélpapírra, közvetlenül a Tosca első előadása után.

És a hatszáznyolcvankilencedik összeveszés után.

Az az idő ugyanis, ami egy–egy ötletrügy kipattanása és az ötletből kivirágzó opera bemutatója között eltelik, majdnem annyira bővelkedik drámai fordulatokban, mint később a kész mű. Pucciniban a gondolat, hogy Victor Sardou Tosca című drámájából operát készít, 1889-ben vetődött fel először. A Tosca bemutatójára pedig 1900-ban került sor. E tizenegy esztendő alatt Puccini, Giacosa, Illica és a kiadó: Giulio Ricordi számtalan udvarias, dühös, türelmetlen, szeretetteljes, csipkelődő, sértődött, mószerolló, lelkesült, valamint szenvedély- és gondolatgazdag levelet váltottak egymással, amíg eljutottak a huszadik század legelső operabemutatójáig. A premier ugyanis az 1900-as esztendő legelején, január 14-én zajlott le Rómában, a Teatro Costanziban. (Történészek és matematikusok szerint a század 1901. január elsejével kezdődött, de Itália népe erre ügyet se vetvén, a saját elnevezésének – Novecento – logikájából kiindulva már egy évvel korábban ünnepelte. Kétségtelen: a kilencszázas évek valóban 1900. január elsejével kezdődtek.)

Egyébként igen viharosra sikeredett a premier. A kacsának bizonyuló rémhír miatt, miszerint az előadás alatt bomba robban majd a Teatro Costanzi nézőtéren, a rendőrség csaknem minden nézőt megmotozott. A felháborodott – és Puccini ellenségeitől alaposan fel is bújtott – publikum a szó szoros értelmében „agyonlármázta'' a zenekart. Leopoldo Mugnone, a karmester, az első felvonás közepe táján kénytelen volt megszakítani az előadást. Néhány dermedt, tanácstalan pillanat után zseniális ötlete támadt: a zenekarral eljátszatta az új himnuszt, amely akkorra már minden olaszok nemzeti fohászává vált. A patrióta közönség, amelynek szívében a Risorgimento tüze még pislákolt egy kicsit, rögtön tisztelgő némaságba merevedett. S az előadást el lehetett kezdeni, újra az elejétől...

Érdemes idézni néhány mondatot a korabeli kritikákból:

„A Toscában az illusztris szerző művészien leggyöngébb, zenéjében legszegényebb alkotását látjuk.''

„Íme, az erősen lehajló ívben rajzolódó pálya legújabb állomása: Tosca... Ízlésbeli és művészi tévedés, mely az operairodalom hanyatlását okozza.''

A Toscát azóta a halhatatlan művek sorába emelte a pártatlan idő. (A megfellebezhetetlen kortársi kritikákat nem árt fenntartásokkal fogadni manapság sem...)

A bemutatón egyébként a szerelméért minden áldozatra kész énekesnőt, Toscát Ericlea Darclée, a republikánus elveiért életével fizető festőt, Cavaradossit Emilio De Marchi, a kegyetlen rendőrfőnököt, Scarpiát pedig Eugenio Giraldoni alakította.

A budapesti Operaházban 1903-ban került színre a mű Krammer Terézzel, Anthes Györggyel és Takáts Mihállyal a három főszerepben. Az itteni kritika sem volt sokkal kegyesebb Puccinihoz, mint az olasz. Idézzük csak az egyik bírálót:

„Konstatáljuk, hogy ami a partitúra olvasása közben visszásnak és tökéletlennek látszott, most a fülnek sem tetszett. Mint például a sok párhuzamos kvint, meg a képtelen harmóniai összeköttetések. Ellenben Puccini olaszos szenvedélytől duzzadó, minden önkritika nélkül és mégis zseniálisan összetákolt melódiái nem maradtak hatás nélkül.''

Ezeknek az „összetákolt melódiáknak'' a bűvöletéből azóta sem tudunk szabadulni. Nem is akarunk. Mert amíg lesz könnye az emberiségnek, senki sem tudja megindultság nélkül hallgatni Tosca imáját vagy Cavaradossi híres Levéláriáját, amelyet az Angyalvár börtönében utolsó éjszakáján énekel.

Mert mindenki kétségbeesetten sikoltja vele: úgy vágyom élni!

Baranyi Ferenc

Dr. M Kiss Pál művészettörténész

MENDLIK LAJOS művészetéről

Mendlik Lajos képei közvetlen élményükkel hatnak. Ám ez a közvetlenség egyuttal rangjelző is, mert ez nem olyan egyszerű, magától értődő, komoly felkészültség előzi meg. A természet motívum csupán, alkalom arra, hogy a magában érlelt művészi mondanivalót kivetíthesse. Delacroix francia festő azon intelméhez híven, hogy " a teremészet csak szótár, amiből formálja a művész a mondatait." A természet egyrészt tárgya a műveknek, de ugyanakkor gazdag érzelmi világ kifejezője is.
A nagybányai művésztelep alapítójának, Hollósy Simonnak is idézhetjük híressé vált megállapításait: " a művésznek a természetből kell merítenie, de a szív edényével." A táj sokféle hangulatot válthat ki a művészből: lehet szomorú és örömteli, zárkózott és bensőséges, fenséges és ünnepélyes, de lehet szerény és egyszerű is. Nem alaptalan az a felfogás, hogy nemcsak az emberi karakterekre, hanem a természet jellegzetességeire is a művészek hívják fel a figyelmet.

Mendlik Lajos művészetében a szabad festés, majd ennek nyomán kialakult friss szinkultúra, a fény és levegô érzékelésének kifinomult gyakorlata, a táj lelke jellemzi festményeit. Nagy könynyedséggel festett akvarelljein páratelt levegő hatja át az atmoszférát, s leheletes fátyolt borít a tájra. Képein a szineknek külön nyelvezete, expresszív kifejező ereje van. A fénybe mártott színek mögött a művész világának szívdobbanása lüktet. Önarcképe legalább annyira tükröz finomságot és érzékenységet, mint viszszafogott indulatot, s a jó megfigyelő észreveszi, hogy tájképei is ugyanerről vallanak,felszínükön üde fény játszik, legbelsejükben dráma kavarog Víz és szikla, kő és föld, lomb és fa, fény és árnyék ellentétére épülnek. Végső soron a dinamizmus és statikusság feszülnek egymásnak.
Alkotásain a kompozició, a fény és színvilág az életet ünnepli, a lélekig ható kapcsolatot. Valóban művészetének legfőbb célja az volt, hogy képeiben öröme teljék a szemnek, a szívnek és az értelemnek. Így Mendlik Lajos képeit nemcsak a mesterségbeli tudás, hanem a sajátos látásmód, az abból sugárzó hangulat egyéniti, és teszi igazán műalkotássá. Mindez bizonyítja, , hogy törések, szakadékok nélkül is lehet teremteni értékes életművet.

Mendlik Lages

MENDLIK Lajos

Mendlik Lajos. = Művészet és Barátai, 3, 1993, 3. 14.

purpose is served by misattribution. By way of demonstrating th bibliographic entries include every instance encountered when Vi has been miscredited with having made (fol. 9v) a personal aesth judgment about the Laon tower. Beginning with Quicherat (1849.1 dozens of authors report that Villard said the Laon tower was "t most beautiful in the world" or "the most beautiful I have ever seen." Were this correct, it might prove that Villard was a dis ing individual with developed aesthetic sensitivity. But he sai such thing. He noted only that "in no place, ever, did I see su tower as is that of Laon," a strong but simple statement of fact Villard of course made aesthetic judgments. But without knowing he excluded from his drawings, it is impossible to determine the verse significance of what he included therein. And it is absol inexcusable to misquote him to support one's personal views.

The question of when Villard was active is more easily answe at least generally, than is the question of why he did what he d It is unsupportable that Villard was active into the 1260s (Viol le-Duc, 1860.2; Chevalier, 1905.1), let alone that he lived as l as 1270 or beyond (Henszlmann, 1858.3; Renan, 1862.1; Coulton, 1928.1). No author has yet identified for any Villard drawing a model which came into being as late as 1250, although this fact not in itself provide a sure terminus post quem for Villard's ac ity since Bucher, especially, points out convincingly that Villa appears either ignorant of or indifferent to structural and deco tive trends dating from the 1230s and later. Bucher notes that Villard did not visit such progressive centers as Amiens and

MENDLIK Lajos

M. Nemzet
1994. szept. 6.

MENDLIK LAJOS művészetét bemutató kiállítás nyílt meg a keszthelyi Balatoni Múzeumban. Mendlik Lajos már 1926-tól részt vett a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain. Alkotásai között szép számmal vannak balatoni, keszthelyi témájúak. Ezek közül néhányat a Balatoni Múzeumnak ajándékozott a festő özvegye.

Florins fee for the altarpiece was still in process. According to Ricci's biographer, P. Pascoli (1736), the painting was received with the greatest acclaim by the Emperor, the aristocracy and every expert in Austria. Its composition became one of the most popular at the time, and exercised a widespread influence in Central Europe until the end of the century. Several sketches and innumerable versions and copies of the painting have survived. The art literature considers the Budapest sketch the original *bozzetto*, and this opinion is also confirmed by the sketch's excellent quality and dynamic brushwork. The sketch essentially matches the executed altarpiece, with some minor changes in the clothes and gestures of the apostles, the figures of some angels, and the position of the shroud and candle. The Budapest sketch came to the Budapest Szépművészeti Múzeum with the Esterházy Collection, together with three other sketches of altarpieces for the same church, made by Martino Altomonte, Daniel Gran and Giovanni Antonio Pellegrini. Amongst the other sketch-versions of the altarpiece, the one kept in Munich's (previously Aschaffenburg's) Bayerische Staatsgemäldesammlungen is, according to the somewhat ambiguous opinions of experts, an autograph version, or variant made by his workshop. The same is believed about the version conserved in Prague's Národní galerie (previously in Melnik) even though it can be considered, on the basis of its fine execution and vividness, an original work of Ricci.

Literature: Pigler 1967, 579; Garas 1968, no. 7; Daniels 1976a, 138; Daniels 1976b, 21; Rizzi 1989, 206; Museum of Fine Arts 1991, 102; Venedigs Ruhm 1991–1992, 230.

GK

ROST Jacob

Mendlik Lajos festőművész
XX. Kerület
akvarell kiállítása a CSILI kiállítóterében szept. 24-okt. 11.-ig látható.

A képzőművészeti világ élet főrangú vendegvényei,
Kerületi vendegvények.
Pesti Napló, 1946. szept. 29.

MDK

Mendlik Lajos

Lánchid, vf.

Pedagógus szakszervő I.képzőm. kiáll. 1947.máj.
6. l.

Trendlik Lajos

A Stúdió alapító tagja

A budapesti tanítóképző gyakorló képzőművészeti stúdiója 1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963. 29 o.

Mendlik Lajos

A Stúdió Anja

A budapesti pedagógusok képzőművészi stúdiója 1953-1963.
Bev.: Vajkai Aurél Bp. 1963.
38-0:

Mendlik Lajos

Balatonpart
Vízfestmény
Repr.

Abrahamperti pedagógusok képzőművészi stúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

Mendlik Lajos

Mendlik Lajos (1903–1985)

Mendlik Lajos a két világháború között pályára lépő képzőművész-tanár nemzedék egyik utolsó képviselője volt, aki nemcsak rajzolni és festeni tanított, hanem életével és munkájával hiteles emberi magatartást is közvetített. Hollandiában élt apai nagybátyja, a neves tengerfestő Mendlik Oszkár, a Képzőművészeti Főiskolán pedig Lyka Károly és Edvi Illér Aladár van rá maradandó hatással. 1926-tól rendszeresen részt vesz a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain, tagja lesz a Magyar Aquarel- és Pasztellfestők Egyesületének, 1935-ben önálló kiállítása van a Műterem Galériájában. A rajztanítás mellett az akvarellt magas fokra fejleszti, majd a második világháború után festés- és látásmódja mintegy a művészeti élet peremén, a tanítványok és barátok szűk körében szinte észrevétlenül tovább érlelődik. 1957 után különböző fővárosi kiállítóhelyiségekben több önálló és közös kiállításon szerepel, néhány munkája a hazai valamint a külföldi köz- és magángyűjteményekbe kerül. Időnként kisebb egyházi megbízásokat teljesít: részt vesz például a szegedi dóm Mária-kápolnájának kifestésében, elkészíti a Budapest-Remetekertvárosi templom Szent József kápolnájának és az erdőkertesi plébániatemplomnak a festett kazettaborítását. Festészetének központi témája a természet és az ember egysége, illetve ennek az egységnek, az ember tájhoz való belső viszonyulásainak a festői megjelenítése. Az utolsó évtizedekben festett legjobb képein a látható valóság elemei már csak eszközül szolgálnak neki arra, hogy azokat átlényegítve mélyebb szellemi-lelki távatok felé forduljon és valami átfogóbbat fejezzen ki. Így lesz nemcsak az embernek és környezetének, hanem valami benne és általa megnyilvánuló sokkal nagyobb valóságnak a hiteles megörökítője. Életművének felmérése és tanulmányozása az elkövetkező évek művészettörténeti kutatásának feladata.

Tüskés Gábor

Uj Ember, 1985.V.12

Mendlik Lajos, festö MDK

Hajók. Aquarell.

Bpest Fëv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

Mendlik Lajos, festő

–: Heti ajánlo

Új Tükör

4.

XXIV/8

Pesti Napló

1935 november 20

(*) **Bemutató és repríz a Nemzeti Színházban.** Pénteken este lesz a bemutatója a Nemzeti Színházban *Boross* Elemér új darabjának, a *Ti, szegény lányok*-nak. A darab nyilvános főpróbája a bemutató napján, pénteken délelőtt lesz. — December 5-én, a kormányzó névnapjának előestéjén újítják fel a Nemzeti Színház Barátainak díszelőadásában *Herczeg* Ferenc *Bizáncát*. A császár szerepét *Abonyi* Géza játssza, a császárné szerepében először lép fel *Tasnády* Ilona, először játssza *Hermát Somogyi* Erzsi és ugyancsak először lép fel *Giovanni* zsoldoskapitány szerepében *Kiss* Ferenc. A *Bizánc* felújításához új díszletek és új jelmezek készülnek gróf *Batthyány* Gyula tervei szerint.

(*) **Josef Hofmann zongoraestje.** Kedden este *Hofmann* üde, tiszta zongorahangját hallhattuk a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Hatásos virtuóz formakészség támasztja alá Hofmann zongorajátékának inkább külső, mint belső törvényszerűségeken épült harmóniáját. Kár, hogy művészi fölénye inkább technikai tudásának gazdagságából fakad és nem felfogásának emelkedett, költői szelleméből. Előadásában nélkülözzük a végső drámai feszültséget, a műsor költői megformálásánál elengedhetetlen intenzív lendületet; mindezért adja cserébe egy okos élet okosan leszűrt tapasztalatait, s egy rokonszenves életforma ép, egészséges életérzéseit. *Händel, Brahms, Beethoven, Chopin, Schumann, Liszt* művei nemesen virtuóz formában elevenednek meg programjában. A közönség őszinte lelkesedéssel, sok tapssal hálálta meg Josef Hofmann művészi játékát. *Kv.*

(*) **Kabos Gyula betegsége.** *Kabos* Gyula hirtelen megbetegedett és kedden este a Pesti Színházban az *Érettségi* című Fodor-színdarabban szerepét *Gárdonyi* Lajos játszotta. Gárdonyi az est folyamán sok tapsot kapott.

(*) **Bosambo.** A *Royal Apollo* és a *Corso* mozgóképszínház mutatta be a *Bosambo* című filmet, amely a *London Film* produktuma, Afrikában rendezte *Korda* Zoltán. Érdekes film, amelyről sokat beszéltek londoni bemutatója után, amely úgyszólván tökéletesen adja vissza *Wallace* regényét, amelynek alapján *Bíró* Lajos készítette a film könyvét. Izgalmas a mese, melynek középpontjában *Brit-Columbia* katonai biztosa, *Sanders* és az egyik legbátrabb afrikai törzsnek embere, *Bosambo* áll. Sanders át van itatva a béke szeretetével, de mint elsőrangú katona, nem irtózik attól a szigortól sem, amely, ha kell, *életet* vesz el és perzselő lángba borítja az afrikai törzsek pálmalevelekkel borított kunyhóit. Szeretik Sanderst a törzsek és félnek tőle. Ameddig ott tartózkodik, nincs semmi baj, de mihelyst kiteszi lábát a gyarmatról, azonnal lázadást szítanak a zavarosban halászók. Bosambo akkor is becsületes és akkor is kitart *Sanders* mellett, amikor ez a bátor angol katona elutazik Afrikából, hogy Londonban végre feleségül vegye kapitányának, *Hamiltonnak* húgát. A magukra maradt törzsek között szeszcsempészek járnak, akik elhíresztelik, hogy *Sanders meghalt*. Erre a hírre az újra hatalomra kapott, elbizakodott törzsek az angol katonaság ellen fordulnak, megölik Sanders helyettesét s elrabolják *Lilongot*, Bosambo feleségét. Az angolok táviratilag könyörögnek Sandersnek, hogy azonnal térjen vissza Afrikába és Sanders csakugyan repülőgépbe ül és megjelenik a lázongó törzsek között. Jókor érkezik, úgyszólván az utolsó pillanatban, akkor, amikor ki akarják végezni *Lilongot* és vele együtt *Bosambot* is, aki két gyermeke anyját saját élete árán is meg akarta menteni. A törzshöz érkező Sanders megmenti Bosambot és feleségét, ami természetesen azzal jár, hogy a kíséretéhez kirendelt katonák megölik *Mafalagát*, a vérengző törzs főnökét, aki helyett azután *Bosambo* lesz a főnök. *Wallace* regényét Afrikában filmesítette meg *Korda* Zoltán, sok rátermettséggel és hitelességgel. Legnagyobb előnye ennek a filmnek, hogy Bosambo szerepét a világhírű Paul *Robeson* játssza és — énekli. Éneke felejthetetlenül szép. Mintha egy elrejtett, csodálatos zengésű csellő búgna *Robeson* hangjában. *Lilongo* szerepét Nina Mae Mc *Kinney* játssza. A színlap a néger Greta *Garbonak* hirdeti. Nem Greta Garbo. Korántsem az. De kellemes jelenség és meghatóan kedves a hangja. Az a dal, amelyet két gyermeke mellett énekel, valóban nagyon szép. A többi szereplő is kifogástalan. *(f. i.)*

(*) **Bus Fekete László vígjátéka az Andrássy-úti Színházban.** Úgy volt, hogy a *Kontusovska* sorozatos előadásai után *Zágon* István és *Herczeg* Géza *Tizenötéves találkozó* című vígjátéka kerül bemutatóra az *Andrássy-úti Színházban*. Erről a bemutatóról kora tavasz előtt már nem igen lehet szó, mert a darabhoz szükséges szereplők más színházban vannak elfoglalva. Az *Andrássy-úti Színház* igazgatósága a *Tizenötéves találkozó* helyett *Bus Fekete* László vígjátékát fogja a Kontusovka után bemutatni. A vígjáték címe: *Édesapám*, s a darab főszerepeit *Rózsahegyi* Kálmán és *Cs. Aczél* Ilona játsszák.

Éjjel telefónon

kötötték le a nagy külföldi színpadok a Bécsi tavaszt, a Városi Színház kitűnő operettujdonságát, a tegnap esti nagysikerű rádióközvetítés után.

Mendlik Oszkár

Szerda

— **Mendlik Oszkár tengerképei. A külföldről nemrég** hazatért *Mendlik* Oszkár új képeiből rendezett kiállítást a *Műterem*. Több mint száz olajfestményét, akvarelljét, színes és fekete rajzát mutatja be e régi, érdemes festőnknek, aki már évtizedek óta a tengerre korlátozza művészi témakörét. Most is úgy találkozunk vele, mint a hullámok specialistájával, az örök-nyugtalan víz fáradhatatlan megfigyelőjével és lelkiismeretes ábrázolójával. Amerre tekintünk gyűjteményében, mindenütt csak víz, víz, víz... Partnak vagy hajónak semmi nyoma. Ami elvégre nem is fontos. A fontos inkább az, hogy a tenger folyton hullámzik, habbal vagy hab nélkül, s hogy ez a kedves, szorgalmas és kitartó művész máig sem szűnt meg a szakadatlan víztüremlések ismétlődő játékát vászonra vagy papírra rögzíteni. Csodálatos, hogy el nem únja. Holott olyan jól ismeri és tudja már »kívülről« a hullámkeletkezés minden apró mozzanatát, akár a legkitűnőbb oceánográfus. Mégis mindig újrakezdi, szinte megbabonázva az újra meg újra felszökő habok végtelen sorától, amely sohase bír elpihenni. Valóban sajátságos szenvedély. Egy egész életet betöltő. Olyan kiapadhatatlan, mint maga a tenger. —*io.*

— **Meghalt Medgyasszay hadnagy, a nyirbátori revolverszerencsétlenség áldozata.** *Nyirbátorról* jelentik: *Medgyasszay* Mihály, a 12. honvédgyalogezred hadnagya egy főhadnaggyal revolvert nézegetett. A fegyver elsült és *a golyó Medgyasszay gyomrába fúródott.* Kórházba szállították, ahol háromnapi szenvedés után *meghalt.*

— **Karinthy Frigyes előadása a repülésről.** A Hétfői Társaság kulturális előadássorozatában legutóbb *Karinthy* Frigyes tartott előadást »*Visszaemlékezés repülőutjaimról és élményeimről*« címen. Karinthy rámutatott az emberiség haladása szempontjából nagyjelentőségű fejlődésre, amely a repüléstechnika terén mind megszokottabbá és megbízhatóbbá teszi a legmodernebb közlekedési eszközt. *Schober* József alelnök megköszönte az előadást.

— **Halott asszony a kútban.** *Debrecenből* jelentik: A hajdúnánási rendőrség értesítette a debreceni királyi ügyészséget, hogy *Kónya* Mártonné 33 éves asszonyt *az udvarban levő kútban holtan találták.* Hozzátartozói azt állítják, hogy *öngyilkosságot* követett el. Ezzel szemben a rendőrorvosi vizsgálat megállapította, hogy *Kónyánén nemrégiben magzatelhajtást végeztek és az asszony vérmérgezésben halt meg.* A rendőrség feltevése az, hogy valaki, akinek érdekében állott a tiltott műtét nyomait eltüntetni, *az asszonyt már holtan dobta a kútba.* A debreceni ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

— **Az ukrán terrorista szervezet bűnlajstroma a Pieracki gyilkossági per tárgyalásán.** *Varsóból* jelentik: A tizenkét ukrán terrorista, *Pieracki* belügyminiszter gyilkosának bűntársai ügyében a főtárgyaláson tegnap és ma a vádiratot olvasták fel. A vádirat igen nagyjelentőségű leleplezéseket tartalmaz az ukrán nemzeti szervezet (OUN) szerepéről. Egy magasrangú lengyel személyiség *meggyilkolását* még 1933-ban előkészítették, az OUN külföldön lakó vezérlő szervezetének parancsára, amelynek egyik főirányítója *Konovalec. Lebed,* az egyik vádlott Berlinben találkozott *Jaryval, akinél összejött Pavelicsel, a horvát usztasa-szervezet vezérével.* Lebed Pieracki meggyilkolása után Németországba menekült, de Swinemündeben letartóztatták és később kiadták Lengyelországnak. Az OUN 15 év óta *több politikai merényletet hajtott végre,* így egyet még 1921-ben *Pilsudski tábornagy ellen,* azután *Wojciehowski* köztársasági elnök ellen 1924-ben, továbbá *ez a szervezet gyilkoltatta meg 1933-ban a lembergi szovjetkonzulátus titkárát.*

— **Nemzetközi babakiállítást rendez a Vöröskereszt.** Most folyt le az ifjúsági Vöröskereszt budapesti és pestkörnyéki iskolákban működő csoportjai vezetőinek havi értekezlete *Simon* Elemér elnöklete alatt. *Mirossay* Gábor az ifjúsági Vöröskereszt legutóbbi működését ismertette jelentésében. December elején rendezi a központ XV. jótékonycélú karácsonyi kiállítását és vásárát a csoportok munkaóráin készült kézimunkákból. A kiállítás egyik érdekessége lesz *a nemzetközi babakiállítás,* amelyre máris igen sok népviseleti baba érkezett a világ minden részéből. Az értekezlet keretében előadást tartott *Vajkai* Rózsi, a Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség magyarországi megbízottja, az amerikai szociális nevelésügyi intézményekről.

HIRDETMÉNY.

Alább megnevezett két egyén házasságot kötni szándékozik:

Patzkó Jenő Mária József róm. kat. özvegy MÁV főintéző, szül.: 1890, lakik Budapesten, VIII., Népszínház ucca 13. II. 4., fia Patzkó Adolfnak és néhai Moskó Máriának, valamint Kubicza Ilona róm. kat. hajadon háztartásbeli, szül.: 1907, lakik Nyitra, Kasalová 10., leánya Kubicza Miklósnak és néhai Kubicza Jankának.

Felhívom azokat, akiknek tudomása volna esetleges törvényes akadályokról, melyek az egybekelést megakadályozhatnák, hogy azokat a községi elöljáróságnak (anyakönyvvezetőnek) ide bejelentsék.

Félix,
anyakönyvvezető.

Nyitra, 1935. XI. 19.

OHLÁSKY.

Nasledované dve osoby hodlaju uzavret manzelstvo a sice: Eugen Maria Jozef Patzkó vdovec, vrchny správca MÁV. rod. 1890, rim. kat. bývá Budapest, VIII., Népszinház ucca 13. II. 4., syn Adolfa Patzkó a neboh. Marie Moskó, a Helena Kubiczová slobodná, domácá, rod. 1907, rim. kat. bývá Nitra Kasalová 10. dcera Mikulása Kubicza a neboh. Johanne Kubicza.

Vizývám tich ktori maju známost o nejakej zákonnej prekážke vitvárajucej slobodnu vôlu, abi to u obecneho predstavenstva (potzne matrikára) Nitre oznámili.

Félix,
matrikár.

Nitra, 19. XI. 1935.

Mendlik Oszkár.
festőművész

— **Mendlik Oszkár képeit Bécsben is kiállítják.** *Mendlik* Oszkár festőművész képeit a Műcsarnok téli tárlatának bezárása után Bécsbe szállítják, ahol a művész önálló kiállítás keretében mutatja be festményeit.

N. Ú. 928 XII/21.

Nemzeti Újság, 1928. dec. 21.

Mendlik Gyula

Rajzok az óriásnarvasról

Élet és Tudomány 1961 jul. borítólap

Mendlik Ottokár

Munkaroda,
honnan a háború miatt csak ok
vissontagság után jutott Hollandiába, 1912. tartotta első nagy kiállítását Amszterdamban, 1913 s 1915. Hágában. 1923. Kis Ázsiában és Görögországban, 1926. pedig Közép Amerikában járt tanulmányúton. Művei Párisban, Londonban és Amerikában többször szerepeltek. A háborús évek alatt mindvégig nem mehetett az repfestésel is foglalkozott. 1928/29. téli szakban a Munkaszakban tartotta első koll. kiállítását Aranyszarvon.

Munkaszak

1929, tav. kall 95, 136, 138.

Sopron vármegye és Sopron sz.-kir. város
egyesült múzeumának műtárlata
1915-ben V. 139–140.

Mendlik Ottó

levelezőnek.

cím: Kepre. 1897 Tengeparti
temető c. képére a Rath féle
díjat kapta, a kép Sopron vár-
megye tulajdona. 1898. az
Andrássy ösztöndíjat Romába
kölcsönt. 1900 festette a Polyp
hollandit, melyet az állam vett
meg és első nyilt tengeri képét
az Utolsó napnyugatat, mely
kép Andrássy Manó gróf bir-
tokába jutott. 1901 óta Holland-
diában él, 1904-ig Scheveningen-
ben, azóta pedig Aerdenhout-
ban Haarlem mellett. 1902
óta első tanulmányait az At-
lanti óceánon és azóta bejárta
a világ minden részét, hogy tanul-
mányozza a tengert. 1909 kapta
meg a Rév állami aranyérmet,
1912. a Ferenc József rendjel
tüntette ki. 1914 volt díszei a
tropusok alatt Keleti Indiában,

Sámuel felkenetése, vérnetszet

X-140

Mendlik Oszkár

festőművész

— **Mendlik Oszkár Budapesten.** Mendlik Oszkár, Hollandiában élő magyar festőművész, Budapestre érkezett. „*A tenger*“ című képkiállítása kedden délután négy órakor *József Ferenc* királyi herceg védnöksége alatt a „*Műterem*“ Kossuth Lajos-utca 12. szám alatti helyiségében nyilik meg. Mendlik Oszkár szerdán délután hát órakor a *Magyar-Keletázsiai Társaság* és a *Magyar-Hollandi Társaság* meghivására a Fészek klubban vetitett képekkel kisért előadást tart keletindiai utjáról.

Mendlik Oszkár, a Hollandiában élő jeles festőművész, akinek gyüjteményes kiállitása most nyilt meg a „Műterem“ helyiségeiben. (Székely A. felv.)

Pesti Hirlap

1935 XI. 19.

met, a kockázatokat is vállaló bátorságot és ama képességet kívánja az embertől, hogy elviselje a kudarcokat és csalódásokat. S hogy nem lankadóan tovább tudjon küzdeni az eredményekért. Az is mélyen igaz, hogy ezeket a tulajdonságokat nem hozzuk magunkkal a bölcsőből, ezek az öntudat-kialakulás folyamatának termékei. Következéséppen, *a sakkjáték erősíti az önismeretet, fokozza a küzdőszellemet,* s mi más ez - a művészeti vonatkozása mellet -, mint a sportélmény átélése is?

A sakk tehát művészet és sport. Két valóságoldalához egy harmadik is kapcsolódik, nevezetesen a módszertani, tudományos érveket-tartalmakat hordozó oldal. A stratégiai elvek feltárása és rögzítése, a megnyitás- és végjáték elmélet egyaránt tudományos tevékenység is - a 64 részre tagolt mező öntörvényű világában. A fejlődést kettős hatás szabályozza. Részint a szellemi alkotóműhelyekben folyó (egyéni vagy csoportos) elemző s kutatómunka, részint a mind nagyobb információs áradat. Nehéz volna annak megállapítása, hogy egy-egy nagymester vagy világbajnok milyen változattömeg ismeretében ül a táblához, s hogy mennyire időálló a saját információs készlete?

A sakkjáték korábbi egységes értelmezése túllépett önmagán. Immár három valóságoldalával számolunk, a sakkozónak mind nehezebb összhangot teremtenie tervei és a hadállás törvényszerűsége, hogy ne mondjuk objektívitása közt. S eközben jár-ketyeg a sakk-óra, mérve a mérhetetlen időt. Időzavaros kapkodásaink közepette aztán még inkább csonthajlító feladat követni-megelőzni a játszma eseményeit.

Feltesszük a kérdést: vajon művészet, tudomány vagy sport-e a sakk? Mindhárom, játszmákban kifejezve. A sakkjáték mint sport? Igen, mert *a szellemi képességeket fejlesztő kedvtelésből* mily gyakran a mérkőzés keretében űzött tevékenységként fogható fel. Egy amerikai pszichológiai kutatóintézet megállapítása szerint egy-egy vesernyjátszma tízmenetes ökölvívómérkőzés vagy ötszettes teniszjátszma megterhelésének is megfelel. S ezen aligha csodálkozhatunk el.

A sakkjátékhoz való viszonyunk tisztázásakor mégis legfontosabb a róla alkotott vélemény tárgyilagossága. Amikor sakkozom, tulajdonképpen "rendezem" magam. Nemcsak a hadállás belső összefüggéseit tárom fel több-kevesebb eredménnyel, hanem létrehozom magát a műalkotást, s e bonyolult folyamat révén mozgosítom egész személyiségem apparátusát. A hadállások teljes értékrendjének feltárása alighanem a legnehezebb területe a sakkjátéknak. Szövevényes, akár egy perzsa imaszőnyeg. S meglehet kockáztatni, hogy a sakk - hasonlóan a matematikához - olyan üres struktúra, amit kitölthetünk eltérő minőségű és értékű dinamikus, avagy kevésbé dinamikus stratégiai-taktikai teveinkkel, gondolatainkkal. Mint a gondolkodás iskolájának sajátos válfaja a sakkjátszma, tettenért absztrakció.

Két fél küzdelmét a sakktáblán lélektani szempontból is vizsgálhatjuk. De elemezhetjük akár a szociálpszichológia szférájában is. Még inkább lehet a küzdelem modellje, annak ellenére, hogy a szalonremik, békés döntetlen újból és újból kísértenek a nagy veresenyeken. Éppen ezért a korszerű szemlélet is azt írja elő, hogy a versenyző ne térjen ki a küzdelem vállalása elől.

Ha megkérdeznék, mire kötelez a sakkjáték kultúrtörténete, azt felelnénk: figyeljünk a nézők széles táborára, a szellemi sport kedvelőire és szerelmeseire. A tetszés vagy nem tetszés más művészetekhez hasonlóan a sakktábla mellett is fokmérő lehet.

A sakkjáték "oroszlános udvara" kitüntetett terep.

Fenyves Mária Annunciáta

A nappal az éjbe költözött

A Nap bíborban lement
és eljött már a csönd,
szellőűzött felhők között
az alkony megérkezett.

Már pályáján a Hold is,
s az ég is átöltözött sötétbe,
mint az éj, várva, hogy
hódoljanak a csillagok.

Gomola György

Tavasz-pompa

Pompás tavaszba tulipános út
Vezet a kertbe: csend öbleibe,
Tavaszi vízzel telik meg a kút
És nyárfarügyek nyár-ígérete,
A föld békéje tagad háborút.
A vetés zöldje hullámzó palást,
Tavasz-ruhában táncol már a szél,
Majd ez ringatja az érő kalászt,
Ha ideje jő, addig jót ígér:
Pompás tavaszban tulipános út
S tavaszi vízzel telik meg a kút.

Kanizsa József

A pitarban

Anyám botján támaszkodó idő
molyrágta köténnyt lebegtet

Odvas-kerítésnek
moha-virágai nyílnak

S a vályogház veréb-szemeinek
riadt tükrén pára-hályog

A pitarban mama-arcú vasárnapok ülnek

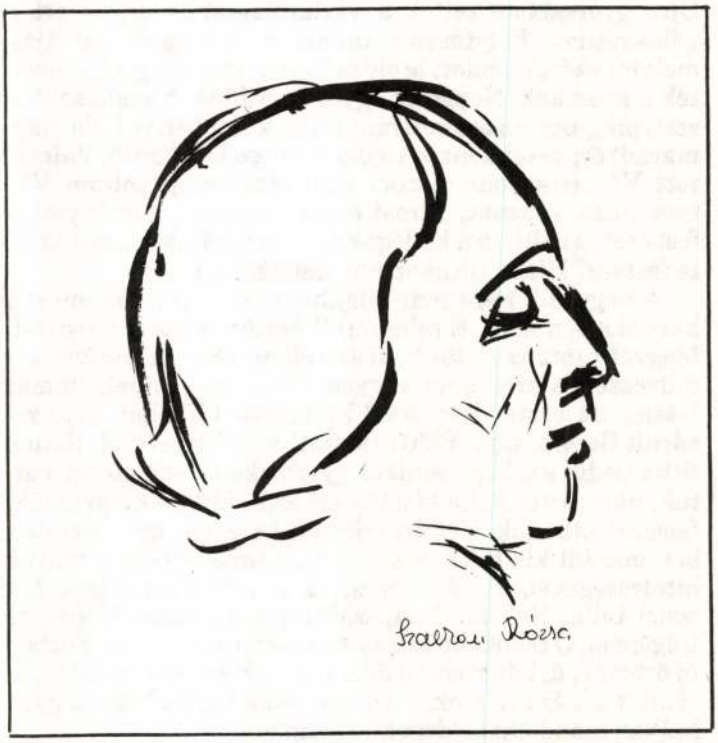

Szalkári Rózsa rajza

VALLOMÁS

Röviden, tárgyilagosan jegyzem föl a történetét. Több mint negyve éve ismertem meg Őt egy ócsai biciklikirándulóson: cserkészek, Szív-lányok mentek együtt az őzekkel ékes erdőbe. Még ebben az esztendőben, névnapomra, lerajzolt, kitűnő portrét adott át nekem 1949-ben, az elsőéves egyetemistának. Most, hogy Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban megnyílt századik önálló kiállítása magyar, amerikai, japán, német, osztrák bemutatók után; emlékezem.

Vázlatfüzeteiben már akkor tájak és arcok sorakoztak, vonallal és színekkel húzott, alkotott jegyzetek. Házasság követte szerelmünket, megszületett Laci, Miki. Lilla tanított Taksonyban, Dunaharasztin, Szigetszentmiklóson, Dunabogdányban, tömérdek dolga akadt otthon is, végezte örömmel. Fáradtnak soha nem láttam, mert fáradhatatlan volt és mosolya sugárzott. És a rajzok? Abba soha nem maradtak, de nehezebben, lassabban teltek a füzetek, odaadással végezte anyai és tanári hivatását. Mondhatjuk: szüneteltette rajzi álmait? - Képzeletében akkor is rajzolt, de többnyire nem a papíron. Rilke említi egyik levelében, hogy tűzvésznél is kell állnunk, madárzenét is szükséges hallgatnunk, merítkeznünk indokolt az élet partitúrája szerint örömökben, fájdalmakban, s ezeket el is kell felejtenünk, s amikor az emlékek visszatérnek, akkor indul "a vers első szava".

Lilla esetében pont így történt. Az élmények tapasztalatokká váltak, telítődött, s minden megpróbáltatás után visszaszerezte környezetét fölemelő derűjét, ő e rejtélyes áramlatokban festő lett.

Még egy fontos közjátékot említek. Azt, hogy mély bizalommal és oadaadással lendítette művészettörténészpályámat. Sokat köszönhetek annak, hogy házi munkával soha nem terhelt, átvette tevékenységében az én részemet is. Egyszerre lett nagyon szigorú hozzám a teljesítményt illetően és engedékeny más dolgokban. Együtt jártuk a kiállításokat, múzeumokat itthon és külföldön, pallérozta ízlésemet. Egyenragú társam, sokszor vezetőmmé vált a csodák fölismerésében.

Kiröppentek a fiúk a házból. Lilla lélegzethez jutott. Újra gyorsabban teltek a vázlatfüzetek, s ekkor ért a válaszúthoz. Folytassa-e tanári és igazgatói pályáját, melyről azért mondott le oly nehezen, mert nagyon szerették a gyerekek. Nemcsak együtt tanultak, hanem sakkozott, ping-pongozott taníványaival: különben is Lilla megmaradt ősgyerekként ma a játék varázslatában él. Választott. Választásában részben én is támogatója voltam. Vittem haza vásznat, farostlemezt, ecsetet, töménytelen festéket, a boltban a kollégák arra gondoltak, mondták is: te festesz? Hiába tiltakoztam, kételkedtek.

A negyedik képe már felejthetetlen volt számomra: a karnaki templom. E pillanattól kezdve élete a festészet. Megváltozott az életünk, új szerelem érkezett a szívébe, a művészet, s erre nem vagyok féltékeny. Ennek immár lassan tíz esztendeje. Első kiállítása 1988-ban sikerrel zárult Budapesten. Előtte döntött művésznevéről. Ennek titka pedig az, hogy amikor gyermekünk születését vártuk, határoztunk, ha kislány érkezik, Lillának nevezzük, Losonci Lillának. Két fiú érkezett helyette, így a nemlétben maradt kis Lilla most mégis megneveződik a művek hitelességével, új név a magyar képzőművészetben: Losonci Lilla. Hajnaltól napszálltáig dolgozunk. Kopog az írógépem, Ő csöndben húzza ecsetjével a színeket. Közben új örömök, új bánatok, új fölismerések érnek minket is, új riadalmak és távlatok, (nem kopogom le,) halkan, nagyon halkan mondom: boldogok vagyunk.

Losonci Miklós

Mendlik Lajos

A közelmúltban (1992-ben) jelent meg róla, "Mendlik Lajosné gondozásában, a Művészeti Alap támogatásával" a katalógus küllemű kötet, egykori tanítványainak emlékezéseivel, életútja méltatásával, és 36 festményének színes reprodukciójával. Egyesületünk tagja, a művészi hagyatékát gondozó özvegy, ajánlotta figyelmünkbe a munkát. Ebből idézünk néhány részletet.

Balogh András festőművész, művészeti író: "Székesfehérvárott született 1903-ban. A Képzőművészeti Főiskolán Bosznay István és Edvi-Illés Aladár tanítványa volt. Mint gimnáziumi tanár negyven évet töltött katedrán. Eközben hazai kiállításokon mint az ország egyik legkitűnőbb akvarellistája szerepelt . . . Tanulmányútjai - Európán kívül - Ausztráliáig terjedtek. Hazai kiállításai (Műcsarnok, Nemzeti Szalon, Fővárosi Művelődési Házak stb.) mellett az NSZK-ban, Hollandiában voltak . . . A század modern törekvései idegenek maradtak számára, mert a művészet eszményeinek kikezdését látta bennük. Az, ha valami új a művészetben, számára csak akkor jelentett megkülönböztetett értéket, ha az új több, fejlettebb, gazdagabb volt a réginél. Napjaink művészete ezt az örömet nem nyújtotta neki . . . Mint emlékkiállításának méltatója mondta: 'Ha Angliában élt volna, híre rég bejárja a világot.'"

Dr. M. Kiss Pál művészettörténész: "A XX. század végének naturalista és nonfiguratív irányzatai s a gépszerkezetekkel hajtott, világító effektusokra beállított képek és szobrok közepette, Mendlik Lajosnál a festészet kiegyensúlyozott világa érvényesül. Ahogy Babits Mihály egyik vitájában kifejtette, "Modern az a művészet, amelyben az egész múlt benne rejlik és még egy kicsi. 'Ezt a még egy kicsit adta hozzá Mendlik Lajos ahhoz, amit komoly tanulmányok alapján szerzett, s a mesterségbeli tudás tiszteletét is . . ."

Életrajzírójától: ". . . A mai, mindenáron újat hajhászó művek inkább megrémítő sokkhatásra törekszenek. Az életben azonban nemcsak ijesztő, sötét, leverő, fájó dolgok vannak, henem derűs, örömteli napsugaras élmények is, melyek jórészt hiányoznak a mai festészetből. Ezért a művek egyoldalúak, unalmasak lesznek. A fém, üveg, papír, textil-ragasztás stb. anyagokkal készült alkotások, már nem festmények, nem művek; szerkesztmények. Ha valaki állandóan kiabál, (disko) ha egy könyvben minden sort aláhúz, ha egy jó plakátot 15-20-szor egymás mellé helyez, unalmassá, fárasztóvá válik, elveszti a lendületét. Ahogy a jó szavalónak, a szónokoknak érteni kell a hangsúlyozáshoz, a fordulatos, érdekes előadáshoz, úgy a jó festőnek a lényeg kiemeléséhez, a mellékes dolgok elhagyásához, szóval a kompozíció fokozásához jusson el, pl. Egry József - A visszhang képe . . ." 1985-ben halt meg.

Mendlik Lajos rajza – Katona a fronton

MENDLIK Lajos festő

Mendlik Lajos, festő

MENDLIK LAJOS FESTMÉNYEI

Pataky István
Művelődési Központ

Üde, derűs, könnyed, laza színfolt Mendlik Lajos emlékkiállítása: több mint félszázad munkájának java termése. A képek alkotója 1903-ban Székesfehérvárott született, és az elmúlt évben halt meg Budapesten. Egy ember, aki a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után negyven évet töltött a katedrán, gimnáziumban művészettörténetet és rajzot tanított, soha nem akart rossz értelemben vett „művész" lenni, de amit műtermében magányosan és csaknem visszhangtalanul létrehozott, az maga mégis tiszta és nemes művészet volt. Ami a nézőt meglepi, az az anyag roppant egysége: eszközökben, anyagban, témavilágban, fölfogásban, stílusban egyaránt. A három teremben mintegy hetven nagyobb méretű akvarellt és százharminc levelezőlap nagyságú miniatűrt láthatunk. A miniatűrök nem vázlatok, hanem lírai naplóföljegyzések, útijegyzetek. A nagyobb méretű akvarellek pedig érzékeny és finom vallomások a természetről, a vizekről, a fákról, a Balatonról, a tengerről. Önarcképe legalább annyira tükröz finomságot és érzékenységet, mint eltemetett és visszafogott indulatokat. Tájképei — közvetve — ugyanerről vallanak: felszínűkön üde fény játszik, legbelsejükben dráma kavarog: víz és szikla, szél és fa, víz és nádas, hullám és kő, föld és ég, fény és árnyék ellentétére épülnek, végső soron a mozgás és az állandóság, a dinamizmus és a statikusság pólusai feszülnek bennük egymásnak. Ha angol lett volna, képeit ma a szigetország műgyűjtőinél láthatnánk. Mivel magyar volt, egy ködtel, füsttel, téli zúzmarával sújtott fővárosban a nyár, a napfény, a tiszta víz, a még romlatlan természet szépségével ígéznek meg.

Tüskés Tibor

– Heti ajánlo

Új Tükör

4.

XXIV/8

A VIGYÁZÓ FERENC MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG
ÉS A KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
meghívja Önt és kedves ismerőseit

MENDLIK LAJOS

festőművész emlékkiállításának megnyitójára
az ERDŐS RENÉE-HÁZBA (Bp. Rákoshegy, Báthori u. 31.)
1994. május 7-én - szombaton - délután 6 órára.
A tárlatot CSŰRÖS MIKLÓS egyetemi docens nyitja meg.

Megközelíthető: Kőbánya-Kispesttől a 80-as busszokkal, vagy az Örs vezér tértől a 61/E, majd a végállomástól 98-as buszokkal Rákoshegy vasútállomásig.

A kiállítás megtekinthető 1994. június 1-ig naponta
- hétfő kivételével - 15 és 18 óra között.

A következő kiállítás 1994. június 4-én nyílik.

ERDŐS RENÉE-HÁZ

M e n d l i k Oszkar festő

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
141-142.
"Céhbeliek"

M e n d l i k Oszkár festő

1871 -
/Céhbeliek kiáll.és cikk
a katalogusban/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
234-236.
"A Céhbeliek"

Mendlik Oszkár.
festőművész

— Mendlik Oszkár képeit Bécsben is kiállitják. *Mendlik Oszkár* festőművész képeit a Műcsarnok téli tárlatának bezárása után Bécsbe szállitják, ahol a művész önálló kiállitás keretében mutatja be festményeit.

PH
928
XII. 21

Pesti Hirlap, 1928. dec. 21.

Mendlik Oszkár
festőművész

MENDLIK OSZKÁR KIÁLLITÁSA

Hosszu idő után ismét megjelennek a magyar kiállitási termek falain *Mendlik* Oszkár képei. A *Műterem* kiállitási helyiségében mutat be egy sorozat tengerképet. A kiállitás anyaga ugy hat, mint egy nagy szimfonia, egy-egy frissen feljegyzett motivumsorozata. *Mendlik* beutazta a tengereket, sokáig élt az Atlanti Óceán, a Földközi-tenger és a La Manche-csatorna pontjain, de kedvenc tartózkodási helye a tengerrel átszőtt Hollandia. Kiapadhatatlan tengerrajongása szines változatokban örökiti meg a tomboló hullámoknak vad harcát és az ezüstösen csillámló végtelen vizfelület lirai hangulatait. Számára minden hullám külön egyéniség, élete pillanatok alatt születik, él és belevész a végtelen viz örök mozgásába. A képek közül a mesterien előadott napsütéses „Dalmát tengerpart" részletét, a finom szürkékkel festett „Téli hangulat az Atlanti Óceánon"-t és a tomboló „Viharos tengert" kell különösen kiemelnünk.

Keresztény Ujság
1935 XI. 19

Mendlik Oszkár

Mihalik Dániel

Festészeti ösztöndíj. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister egy, magát megnevezni nem akaró, nagylelkű alapító 111.500 frtos képzőművészeti ösztöndíj alapítványának kamataiból a folyó évre Mendlik Oszkár és Mihalik Dániel festőművészeknek 2100 – 2100 frtnyi ösztöndíjat adományozott.

Magyar Iparművészet

1897/98. 372. 1

Mendlik Oszkár

KITÜNTETÉSEK. A Képzőművészeti Társulat akvarell-, pasztell- és grafikai kiállításán az állami 1000 koronás akvarell-díjat Edvi Illés Aladár „Borjak“ című műve kapta; a 600 koronás állami akvarell-díjat Mendlik Oszkár „Beomló hullám“ című műve nyerte el; a „Művészet“ 1000 koronás rajz-díját Glatz Oszkár „Olvasó öreg úr“ című rajza kapta, az 1000 koronás Társulati díjat Olgyai Viktor „Február“ című rézkarca kapta, a Lipótvárosi Kaszinó 500 koronás díját Poll Hugó „Sátor előtt“ című pasztell-képe kapta.

K
A

Művészet 1909. 135. l.

Ismeretd.

ntik.
századból.

s kissé balrafordulva ábrázolt
n korsót tart, mintha abból
van. Rövid haja arczába lóg,
ránczos.

110 cm. — Lelt. sz. 1188. —
stantinitől 5000 lirán, vagyis
5 augusztus 31-én (246–895). —
347–895 és az 1895 november
yi ivet. — Az elszámolást jóvá-
i 4561 (635–900) és az 1901
irat (464–901).
tr. 10. l. — Verzeichniss N° 108.

– 21.

Mendlik Oszkár

festőművész

MENDLIK OSZKÁR KÉPKIÁLLITÁSÁNAK MEGNYITÁSA

Kedden délután 4 órakor ünnepélyes keretek között nyilt meg *Mendlik* Oszkár Hollandiában élő festőművész kiállitása, vitéz *József Ferenc* főherceg és *Anna* főhercegnő jelenlétében. A megnyitáson jelen volt *Simonyi-Semadam* Sándor volt miniszterelnök ifj. *Wlassics* Gyula báró h. államtitkár, vitéz *Haász* Aladár miniszteri tanácsos, *Liber* Endre alpolgármester, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, *Némethy* Károly fővárosi tanácsnok, *Csánky* Dénes főigazgató, *Klinge* Fledderus főkonzul Jan. *Vreede* alkonzul és sok más előkelőség.

Magyarság

1935. XI. 20.

Mendlik Oszkár.

Budapesti Hírlap 1928. dec. 16.

Téli kiállítás a Műcsarnokban

A Képzőművészeti Társulat idei téli tárlatának gerince ismét néhány ismert művész gyűjteménye. Csak az oldaltermek egy részét és a szoborcsarnokot töltik meg a különböző festőktől és szobrászoktól származó művek. Érdekesebb alkotásokkal, mely a meglepetés erejével hatna, sajnos, egyik részen sem találkozunk. Jelentékenyebb művészeink közül ismét csak egy-kettő vesz részt a kiállításon, a fiatalság pedig teljesen távolmaradt. A szokott képek, a szokott színvonal. Mintha az óramutató néhány évtized óta megállott volna a Műcsarnok fölött. Semmi sem mutat itt arra, hogy már régóta új utak, új eszmények, új távlatok merültek föl a vezető művészegyéniségek előtt. Az őszi kiállításnál azonban kétségtelenül sokkal jobb ez a tárlat.

Ritka vendég a magyar kiállításokon a Hollandiában élő *Mendlik Oszkár*, aki ezúttal nagy gyűjteménnyel szerepel a tárlaton. Egy-két tulipánföldes tájkép mellett csupa tengeri képet állított ki. Mendlik régóta specialistája a tengerfestésnek. Mindegyik képe hűséges természetfölvétel, amelyek a békés vagy haragos víz pillanatnyi változatait, a ragyogó kékből és mély zöldből kiloccsanó hullámok habzó, fehér taraját bámulatos valószínűséggel rögzítik meg. Tengerészek Mendlik képein szinte fölismerik, hogy melyik tengert ábrázolják. De éppen e nagy természethűség, pillanatszerűség folytán, amely csakis tárgyilagosságot ismer és kiküszöböl minden egyéni színélményt és sommásabb színösszefoglalást, kissé egyhangúak Mendlik tengeri képei. Mendliknek felesége *Myussen* Júlia hollandi szobrásznő is szerepel a tárlaton, aki néhány gonddal mintázott fejet és kis bronzfigurát állított ki.

Poll Hugó gyűjteménye ezúttal is kizáróan pasztellekből áll. Nagy technikai tudás, lelkiismeretes megfigyelés jellemzi minden munkáját. Technikája természeténél fogva is kisebb képei artisztikusabbak, tartalmasabbak, mint nagyobb méretű munkái. Egy-egy részlet naturalisztikus ábrázolásában a legjobbat adja, de összefoglaló, egyéni és helyi zamatú stilusig nem emelkedik föl. Poll Hugó művészete a közelmúlt nemzetközi izlésének komoly nivójú példája.

Néhai *Glatter* Gyula arcképei közül is túlsokat állítottak ki. Az egymás mellé zsúfolt, azonos sémájú képek nem reprezentálják legelőnyösebb oldaláról a tragikus véget ért, rokonszenves művészt. A sok portré helyett több tanulmányt kellett volna kiállítani. Utóbbiakban szabadabban nyilatkozott meg a művész egyénisége. A 96., 101., 105. és 132. számú arckép

1928 XII 16 BUDAPE

művész minden jeles tulajdonságát magán viseli. *Szüle* Péternek Wlassics Gyula báróról festett hivatalos portréja komoly, reprezentativ jellegű arckép. *Tatz* László képmásai szintén igaz tudást, fejlett festői technikát árulnak el és igen elismerésre méltó komolyságra vall *Bachó* István férfiarcképe. *Müller* Ágosta jeles portréjában a müncheni iskola tiszteletreméltó hagyományait követi.

A figurális kompoziciók között feltűnik *Komáromi* Kacz Endrének Beethoven-vászna. Bizonyára Balestrieri ismert alkotása inspirálta a művészt, aki a halhatatlan mestert úgy örökítette meg, amint Martonvásáron, a Brunswick grófoknál zongorázik. A nagyméretű, Komáromi Kacz interieurjeinek stilusában készült kompozició Esterházy Pál herceg tujaldona. Figurális kompozició *Kövesdy* Géza *Birkanyírása* is, amelynek rajzát kell megdicsérnünk. *Brenner* Nándor artisztikus színhatású kompoziciójában ismét a XVIII. századi barokk mesterek stilusára ismerünk. *Gy. Sándor* József velencei városképe a Colleoni-szoborral a művész efajta képeinek egyik legjobbika. Vitéz *Darvassy* István cigánygyerek-képmása a kiállítás egyik legerőteljesebb, legartisztikusabb munkája.

A tájképek közül *Burchardt* Rezső, *Szlányi* Lajos, *Márton* Ferenc, *Vidovszky* Béla, *Kárpáthy* Jenő, *Udvary* Pál, *Kunffy* Lajos, *Bosznay* István, *Barkász* Lajos, *Nádler* Róbert, *Pádly* Aladár, *Csalány* Béla, halasi *Horváth* István, *Horváth* Béla, *Szabó* Dezső, és *Major* Jenő munkái emelkednek ki. *Juszkó* Béla magyaros zamatú csikós- és állatképei ezúttal különösen sikerültek és szívesen megállunk *Edvi Illés* Aladár szeretettel készült állatzsánerei előtt is. A többi festő közül még *Éder* Gyula, *Udvary* Géza, *Endrey* Sándor, *Csóka* István, *Gyenes* Lajos, *Péter* Mária, *Brüll* Aladár, *Aradi Edvi* Illés, *Náray* Aurél, *Vas* Ferencné, *Prohászka* József, *Fried* Pál, *Leidenfrost* Pál, *Vargha* Béla és *Antal* Loránd műveit említhetjük föl.

A szobrászati részen külön gyűjteménye van *Szentgyörgyi* Istvánnak. A művész tehetségének jeles tulajdonságai különösen a Róth Miksát ábrázoló bronzfejben és egy jó felépítésű márványkút kedves csoportjában érvényesülnek, de nemes, klasszicisztikus fölfogás jellemzi egy női alakkal ékes síremlékét is. *Cser* Károly az utóbbi időben mindig erősen stilizáló, a természettől elvonatkoztatott szellemben

Szinai vallozasi

ménye lesz, amelynek eredménye dönti el, hogy Debrecen csapata, vagy a Ferencváros foglalja-e el az őszi forduló végén a második helyet. A megsemmisített Ferencváros—Sabária-mérkőzést ugyanis csak a tavasszal játszák újra s így a Ferencváros eggyel kevesebb játékkal és két pont hátránnyal fejezi be a szezont. A jelenlegi tíz pontját alapul véve, tehát csak abban az esetben kerülhet a második helyre, ha hátra levő két meccsét megnyeri s ezzel szemben a 14 ponttal a harmadik helyen álló Bocskaynak már a döntetlen is elegendő ahhoz, hogy megelőzze a szintén 14 pontos Ujpestet. S hogy ezt az egy pontot megszerezze, erejének teljes megfeszítésével fog küzdeni a Bocskay. A mérkőzés a Ferencváros üllői-úti sporttelepén kerül döntésre, ami ugyan a túlságosan hangos közönséget figyelembe véve, csökkenti a debreceni csapat sánszait, mégis izgalmas jelenetekben bővelkedő, nyílt küzdelem várható.

Az első liga többi csapata könnyű tréning-mérkőzéseket tart vasárnap. A második ligában a *Turul* az *Erzsébetvárossal*, a Pesterzsébettel történt fuzió következtében jelentősen megerősödött *Husos FC* pedig a *Bak FC*-vel játssza le hátralévő bajnoki mérkőzését.

A Szövetségi díj a *Ferencváros* és a *Nem-*

LÓVERSENY.

)(**Ügetőverseny.** A programm a decem-
beri miting harmadik napján is *igen* jó spor-
ot ígér. A nap első száma a *Guillotin-díj*
esz, amelyben kedvező helyzete *Krampusz-*
ak átlagos formájával is a legjobb esélyt
biztosít. *Krampusz* után nehéz a választás
Lea, Csongor G. és *Bazsalikom* között, mert
utolsó formájuk szerint azonos sánsszal pá-
vázhatnak a helyezésre. A *Kőbányai díjban*
Rámás és *Cserkész* olyan nagy előnnyel in-
dulnak, amellyel ellenfelük közepes tudása
ligha fog eredményesen megbirkózni. A *Re-*
geda-díjban Dobos esélyét klasszisa ajánlja,
e Dobos az utóbbi időben igen megbízha-
tlan s ezért *Kocogóban*, vagy a mult va-
lárnap előnyösen mutatkozó *Pogányban* biz-
atunk. A *Hendikepben Öcskös* jutott igen
ló elbíráláshoz, *Angelicát* klasszisa ajánlja,
meglepetést *Avanti I* hozhat. Az *Amatőrver-*
enyben a már többízben jól futott *Vételnek*
Wiesner lovai: *Clayton* és *Iwa* lehetnek ve-
zélyes ellenfelei. Jelölésünk a következő:

I. *Krampusz—Bazsalikom.*
II. *Rámás—Cserkész.*
III. *Kocogó—Pogány.*
IV. *Öcskös—Avanti I.*
V. *Vétek—Wiesner-idomítás.*

43. Őszi vihar az Atlanti-óceánon.
44. Hullámtörés Lacroma szigetén.
45. Mare azurro (Földközi-tenger).
46. Hullámtörés Jáva szigetén.
47. A Földközi-tenger eső után.
48. Tavaszi hangulat a Biscayai-öbölben.
49. Vihar kezdete az Atlanti-óceánon.
50. Borongós hangulat a La Manche-csatornán.
51. Vihar után az Atlanti-óceánon.
52. Vihar a Biscayai-öbölben.
53. Délutáni hangulat az Atlanti-óceánon.
54. Ködös hangulat az Atlanti-óceánon.
55. Esthangulat a Biscayai-öbölben.
56. Felhők a Földközi-tenger felett.
57. Hollandi tengerpart.
58. Viharos idő a Biscayai-öbölben.
59. Orkánhullám az Atlanti-óceánon.
60. Zivataros idő az Atlanti-óceánon.
61. Tengerpart Zandvoort mellett (Hollandia).
62. Vihar kezdete Florida mellett.
63. Reggeli hangulat a Földközi-tengeren.
64. Az Egyenlítő alatt.
65. Zivatarfelhők az Indiai-óceán felett.
66. Zivatar a Levanten.
67. Viharhullám az Atlanti-óceánon. József kir. herceg Ófensége tulajdona.
68. Napos délután a Levantei-tengeren.
69. Zivataros idő Florida mellett.
70. Hullámtörés a dalmát-partokon.
71. Tavaszi hangulat (Levante).
72. Hullámtaréj az Atlanti-óceánon.
73. Derült reggel a Trópusokban.
74. Attica mellett.
75. Estefelé a Caraibi-tengeren.
76. Derült reggel a Levanten.
77. Beömlő hullám a déljávai partokon.

78. Napkelte az Indiai-óceánon.
79. Derült reggel a La Manche-csatornán.
80. Hullámfodrok a Biscayai-öbölben.
81. Téli vihar kezdete a Biscayai-öbölben.
82. Novemberi hangulat az Atlanti-óceánon.
83. Hullámhegy az Indiai-óceánon.

(Mendlik Oszkár műveinek folytatása a VII. teremben.)

MENDLIK OSZKÁRNÉ

SZÜL. MYNSSEN JULIA, SZOBRÁSZNŐ.

Született 1873-ban Amszterdamban. Iskoláit Amszterdamban végezte, majd az amszterdami akadémiába iratkozott, hol Leenhoff szobrász-professzor tanítványa lett.

1899-ben megkapta a holland királynő aranyérmét «Tavasz» című művére és utána a Prix de Rome-t. Ő volt az első nő Európában, ki Prix de Rome-t kapott.

1900-ban nőül ment Mendlik Oszkár festőművészhez és azóta Aerdenhoutban él családjának és művészetének.

MŰVEI:

Magántulajdonok. Nem eladók.

84. Olvasó ember.
85. Olvasó fiú.
86-tól 93-ig Arcmások.

VII. TEREM.

MENDLIK OSZKÁR MŰVEI.

(A II. terem folytatása.)

Vízfestmények. Olajfestmények. Rajztanulmányok. Eladók.

297. Ködös idő az Óceánon.
298. Mistral.
299. Indiai-óceán.
300. Zivataros idő.
301. Hullámhegy.
302. Tarajos hullám az Atlanti-óceánon.
303. A dalmát partokon.
304. Felhőtükrözés az indiai-óceánon.
305. Derűs reggel a Földközi-tengeren.
306. Vihar után (Atlanti-óceán).
307. Bóra.
308. Csendes hullámzás.
309. Hullámtanulmány (színes rajz).
310. A Zuiderzee partja (színes rajz).
311. Távozó hullám (színes rajz).
312. Hullámtanulmány (színes rajz).
313. Tulipánmezők Hollandiában.
314. Tulipánmezők Haarlemnél.
315. Jácintmező Haarlemnél.
316. Jácintok Aerdenhoutnál.
317. Sumatrai part.
318. Az Egyenlítő alatt.
319. Tengerpart Sumatrában.
320. Biscayai öböl (vízfestmény.)
321. Hullámtanulmány (rajz).
322. Hullámok (rajz). Magántulajdon.
323. Hullámfodrok (rajz).
324. November az Óceánon.

Fordít

Kiállítás 1928/29. téli szezon

325. Zivataros idő az Északi-tengeren.
326. Hullámtörés Jáva déli partjain.
327. Jácintmezők.
328. Hullámtörés Curaçao-nál. Magántulajdon.
329. Orkán az Atlanti-óceánon.
330. Esthangulat az Atlanti-óceánon.
331. Vihar az Óceánon,
332. Csendes hullámok.
333. Hullámtaréj (rajz).
334. Hullámtanulmány (rajz).
335. Távozó hullám (színes rajz).
336. Óceánhullám (rajz).
337. Holdas éjjelen.
338. Nagy vihar az Atlanti-óceánon.
339. Hullámhegy.
340. Földközi-tenger.
340a. Hullámtörés Dalmáciában.
341. Vihar kezdete.
342. Őszi reggel az Északi-tengeren.
343. Zivatar a biscayai öbölben.
344. Téli hangulat az Atlanti-óceánon

28. TATZ LÁSZLÓ: Zólyomi Ili arcképe. Magántulajdon.
29. BARKÁSZ LAJOS: Leszáll az est.
30. TATZ LÁSZLÓ: Özvegy Strasser Vilmosné arcképe. Magántulajdon.
31. KÖVESDY GÉZA: Birkanyírás.
32. LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK: Rákosi Jenő arcképe. Magántulajdon.
33. CZENCZ JÁNOS: K. Évi arcképe. Magántulajdon.
34. GY. SÁNDOR JÓZSEF: Colleoni szobra Veneziában.
35. CZENCZ JÁNOS: Akt.
36. BOSZNAY ISTVÁN: Téli álom.
37. CZENCZ JÁNOS: Magyar bánat.

II. TEREM.

MENDLIK OSZKÁR.

Született 1871. június 23-án Radváncon (Ung m.). Édesatyja, Mendlik Ferenc főgimn. matematikatanár volt és általánosan ismert és nagyrabecsült pedagógus, anyja született tusnádi Pálffy Mária. Midőn az elemi iskola utolsó éveit végezte, atyja rajzoktatásban is részesítette. Később a gyakorló főgimnáziumba került és édesatyja kollégájához, Balló Ede festőművészhez járt rajzórára. 1888-ban a Tátrában megismerkedett Molnár József festőművésszel, kinek támogatásával festette első tájképeit. Az érettségi letétele után az orsz. rajztanárképzőbe iratkozik, hol Greguss, Aggházy, majd a második évtől kezdve Székely Bertalan tanítványa lett. 1891-ben látta meg először a tengert Fiúménál s ez időtől fogva az lett vonzalmának főtárgya és nyáron az Adria, főleg a dalmát partokon festett. 1894-ben állított ki először a régi Műcsarnokban egy tátrai erdőrészletet a Képzőművészeti Társulat téli tárlatán. 1894-ben megkapta a rajztanári diplomát és azután beiratkozott a

KMTársv. 1928/29 téli kiáll.

Lotz-iskolába, 1895-ben asszisztensi állást kapott a műegyetemen Rauscher professzor mellett.

1896-ban a millennáris kiállításon bronzérmet kapott «Hullámverés Raguza mellett» képére. 1897-ben állította ki a Műcsarnokban első nagy képét: «Tengerparti temető»-t, melyet Sopron vármegye vett meg és melyre a Ráth-féle díjat kapta. 1898-ban, miután megkapta az Andrássy-ösztöndíjat, Rómába, a Palazzo Veneziába költözött. Itt festette a «Bolygó hollandi»-t, melyet az állam vett meg és első nyilt tengeri képét, az «Utolsó napsugarak»-at, mely kép Andrássy Manó gróf birtokába jutott. 1901 óta Hollandiában él, 1904-ig Scheveningenben, azóta pedig Aerdenhoutban Haarlem mellett. 1902-ben tette első tanulmányútját az Atlanti-óceánon és azóta bejárta a világ minden részét, hogy tanulmányozza a tengert. 1909-ben kapta meg a kis állami aranyérmet; 1912-ben Ő Felsége I. Ferenc József királyunk a Ferenc József-renddel tüntette ki. 1914-ben volt először a trópusok alatt Kelet-Indiában, honnan a háború miatt csak sok viszontagság után jutott Hollandiába. 1912-ben tartotta első nagy kiállítását Amszterdamban, 1913. és 1915-ben Hágában. 1923-ban Kis-Ázsiában és Görögországban, 1926-ban pedig Közép-Amerikában járt tanulmányúton. Műveit Párizsban, Londonban és Amerikában többször kitüntették. A háborús évek alatt, midőn tengerre nem mehetett, arcképfestéssel is foglalkozott. Magyarországon ez az első kollektív kiállítása.

MŰVEI:

Olajfestmények eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

38. Viharhullám (Indiai-óceán).
39. A Caraibi-tengeren.
40. Cap d'Antibes.
41. Tavaszi hangulat a Földközi-tengeren.
42. Hullámtörés (Raguza).

M.D.K.

Mendlik Oszkár, festő (1871-1926)

mint a tengeri légfrepes specialistája, fölep tökéletes technikájával keltett bámulatot.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

291. old.

Mendlik Oszkár festő

— **Most nyilt meg a haarlemi Frans Hals-muzeumban** *Mendlik* Oszkár Hollandiában élő magyar festőművésznek és a röviddel ezelőtt elhunyt feleségének, született Mijnssen szobrászművésznőnek együttes kiállitása. A megnyitáson mintegy kétszáz személy jelent meg, közöttük a hágai magyar követség képviselője, Haarlem város polgármestere és számos ismert holland festő. Jonkheer Berkhout, a Művészegylet elnöke megható szavakban emlékezett meg néhai Mendliknéről, akit mint finomérzésü nagy művészt jellemzett. Majd a jelenlevőket üdvözölte és a kiállitást megnyitottnak nyilvánitotta. A kiállitott képek és szobrok a Frans Hals Muzeum egyik nagy termét teljesen betöltik és megragadó képet adnak a művészpár magas művészi képességeiről.

Nemzeti Ujság 1937 IV. 3

MDK

Mendlik Oszkár

Tengerparti temető, repr.

Képzőm. Társ. 1897/98 téli kiáll. tárgym.

MDK

Mendlik Oszkár

Viharhullám c. munkájáért az állami vizfestmény dijat kapta /I.dij/.

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből. Évk. KMT. 1936. 21.l.

Mendlik Oszkár MDK

A tavaszi nemzetközi kiállitáson a kiralyi palota számára megvásárolták Hullámtörés c.olaj pét.

Vásárlások....

Mücsarnok,1902 3.sz.18 l.

Menyhért Ozsváth

MDK

A tavaszi nemzetközi kiállításon a királyi palota szamara megvásárolták Hullámtörés c.olaj pét.

Vásárlások....

Budapesten,1902 3.sz.18 l.

Mendlik Oszkár

"Tengerparti Temető" c. képéről mondja Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" c. kritikájában, hogy a müvész Böcklin hatása alatt áll.
A kiállitást a Képzőmüvészeti Társulat rendezte.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

szövarch 20.-172.lap

Mendlik Oszkár.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Muzeom 1921-ben.

Bende J:

A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

M e n d l i k Oszkar festő

MŰVESZET
II.évf. 1903.
74.
"Ünvásár"

Mendlik Oszkár

festőművész

— **Mendlik Oszkár kiállitása.** A Magyar Keleti Társaság és a Magyar-Holland Társaság rendezésében a *Müterem* Kossuth Lajos-utcai kiállitó helyiségében november 20-án nyilik meg *Mendlik* Oszkárnak, a több mint három évtizede Hollandiában élő festőművésznek gyüjteményes kiállitása, amely tengeri tájképeit fogja bemutatni. A kiállitást megelőző napon a művész az Iparmüvészeti Muzeumban keletindiai utjáról fog vetitett képes előadást tartani.

Nemzeti Ujság

1935. XI. 12.

Mendlik Oszkár

Az alant felsorolt festőművészek mutatták be müveiket a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán: Szlányi Lajos, Révész Imre, Benczur Gyula, Csók István, Mendlik Oszkár, Ziegler Károly, Háry Gyula, Mikola András, Skuteczky Döme, Udvary Géza, Roskovics Ignác, Herrer Cézár, Rippl Rónai József, Feiks Jenő, László Fülöp, Bruck, Kosztományi Kann Gyula, Klammer Mariska, Hilbert Irén, Wildner Glatz Mária, Dudits Andor.
Mendlik Oszkár: Két tengeri képét emliti meg a kritika: a "Bolygó hollandi" bizarr téma. A hullámok fölött a felhőgomolyagból előtör a fantasztikus rém, a néptelen hajó. Másik képén "a zöld vizek tomboló mechanikája döbbenetes."

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III. évf.
52. sz. 1610-1612. lap.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Lovranában, mely lassanként látogatott müvésztelepé alakul át. Jelenleg M. gyüjt ott inspirációt.

Müvésztelep Lovranában.
"Mücsarnok" 1899. 374.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Napkelte a Földközi tengeren.Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11. téli kiáll.kat. 51.l.

MDK

Mendlik Oszkár

"Tengerparti temető" c. olajfestménye nyerte a téli kiállitás 300 forintos Rath-féle díját.

Cikk: A téli kiállitás palyadijai.

Vas.Ujs.1898. 45.évf. 15.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Képzőművészet 1934. 86.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Salamis, o.

Alkonyat Jáva szigetén a tengerparton, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Mendlik Oszkár

Székely Bertalan tanítványa volt.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makovecz Tamás.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) - 201 l.

Mendlik Oszkár MDK

Esthangulat Ra pallo mellett, olf.

Vihar az Atlanti óceánon, olf.

Mücsarnok 1904-5. téli kiáll.

Mendlik Oszkár - MDK

Egy holdvilágos éj az Óceánon, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár

GerLonModfest. 87.1.

MDK

Mendlik Oszkár

/d.a./: Kárpáthy Jenő festményei a Müteremben.
Uj Magyarság 1937. márc. 7. 21.l.

MDK

Mendlik Oszkar

A st. louisi vilagkiallitáson bronzérem kitüntetést kapott.

Művészet, 1904. 406.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

tengerképein tenyérnyi a végtelent tudja sejtteti ni.

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet. 1929. 24.sz. 213.l.

szövarch 20.-15.lap

Mendlik Oszkár.

A "Céhbeliek" társaságának alapitó tagjai 1914-ben

Bende J: A Képzőmüvészeti egyesületek története.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"Dalmát tengerpart" c. müvét dicséri a "Tavaszi Kiállitás"-ról Rippl Rónai János a tárlatról szóló kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. juni. 2.
17. évf. 23. sz. 366-367. lap

KÖZPONT

Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mendlik Oszkár.

a "Magyar aquarell és pasztellfestők egyesületének tagja.

Benda János.
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Mendlik Oszkár

Műcsarnok őszi tárlatán az akvarellisták között szerepelt.

Est 929. X. 6.

Mendlik Oszkár

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban átélszően csillámló tengerképei szerepeltek.

M. 929. X. 6.

Mendlich

Műcsarnok őszi tárlatán a víz és pastell festők között szerepelt.

NU. 929. X. 5.

Mendlik Oszkár
festőmüvész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.

Feltünnek itt a Hollandiában élő festő szép tengerképei.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Mendlik Oszkár

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Kék tengerképek.

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Mendlik Oszkár

festőművész

Téli Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Mendlik Oszkár

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt: "Borus tenger"
"Utolsó napsugarak"
"Tarajos hullám" vízfestmények. Hollandiából jött haza.

PH. 934. III. 4.

Mendlik Oszkár

festőművész

Téli Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Kissé megmerevedett tengerképei.

Magyar Hirlap
1934.I.14.

Mendlik Oszkár

Jubiláris művészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 932. IX. 18.

MDK

Mendlik Oszkár

Hullámtörés, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-135.l.

Mendlik Oszkár

MDK

Borus nap az Északi-tenger partján

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Vihar után, repr.

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Mendlik Oszkár

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásároltak Hullámtörés, c.olajf.-

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-135. l.

MDK

Mendlik Oszkár

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897.
827-828.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

feleségének ábitatosan mintázott tanulmányfe-
jei együtt szerepelnek az ő gyűjteményével.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata. -Szobrművek.
Képzőművészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

MDK

Mendlik Oszkár

A Műcsarnok 1902-évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Hullám, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. tars.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. 1.

Mendlik Oszkár MDK

Ködös hangulat az Atlanti óceánon

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros/ Képtárának katalógusai

MDK

Mendlik Oszkár

Müvészet 1918. 61 l.

Mendlik Oszkár MDK

Téli hangulat az Óceánon, olf.

Micsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

Mendlik Oszkár

Fürdőzés az Adrián, festm. repr.

Ger Lon Mod fest. 89 l.

Mendlik Oszkár MDK

Zivatar a biscayai öbölben

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Viharos est az Óceánon, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Mendlik Oszkár
festőművész

Téli tájlat - Budapestben - Madával azonosul.

Keleti Ujság
1934.1.13.

Mendlik Oszkár

MDK

Téli hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Műcsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Tarajos hullám

Sziklás tenger

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Utolsó napsugarak

Borus tenger

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Tavaszi hangulat a biscayai öbölben

Északi tenger

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Ködös hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállítás

M.D.K.

Mendlik Oszkár,festő

Norvég és holland előképek után,a tengerek megosodált technikájú festője lett 1871.

Kampis Antal: A képzőművészetek

- Kultúra világa.III.~~xxxx~~ köt.- képzőművészetek,a zene a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Mendlik Oszkár.

— A Műcsarnok tárlata február végéig tekinthető meg. A *Műcsarnok* téli tárlatának szokatlanul nagy sikere arra indította a *Műcsarnok* igazgatóságát, hogy a kiállítás bezárását február végére halasztotta el. Így a téli tárlat még egy hónapig megtekinthető. A tárlat eseménye *Mendlik* Oszkár kollektív kiállítása. Ép a nagy magyar tengerfestő kollekciójának döntő sikere kényszeritette a tárlat vezetőségét a kiállítás idejének a meghosszabbitására. A külföldön élő kiváló magyar mesternek ez első kollektív kiállitása. Egészen sajátos erővel nyilatkozik meg a kiállítás keretében *Mendlik* Oszkár nemesveretű művészete. Dus fantáziáju, gazdagon szinezett és előkelő kulturáju kompozicióí lenyügöző hatást gyakorolnak a tárlatot látogató közönségre. Mendlik Oszkárnak a magyar pikturában szinte egyedülálló művészi munkássága teljes szépségében és érettségében áll előttünk a Műcsarnok két termében, amelyet állandóan az érdeklődők nagy serege tölt meg. Az ő kiállitása és az egész téli tárlat művészi sikerének elismerése ez a nagy érdeklődés, amely megnyilvánul a közönség részéről.

N.Ú. 929 I 26

Nemzeti Ujság, 1929. Jan. 26.

Mendlik Oszkár

Az Osz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli
tárlatán kollekciója szerepel.

Magyarság, 1929. dec. 12.

Mendlik Oszkár élete.

A Szerz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlata az általános versenyen kívül műveit – kollekcióját foglalja magába.

Keresztény Ujság, 1928. dec. 12.

~~Martin Hadzsy Olga~~

~~LASZGALLNER OSZKÁR.~~

492 Üvegek. Olajf. Eladó.

~~CSALÁNY BÉLA.~~

493 Regélő leányka. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.

494 Feleségem. Olajf. Magánt.

MENDLIK OSZKÁR.

495 Téli hangulat a Biscayai öbölben. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.

496 Férfiarckép. Olajf. Eladó.

STROBL ZSÓFIA.

497 Nyári csendélet. Olajf. Eladó.

XIV. TEREM.

~~BARANSKI E. LÁ~~SZLÓ.

498 A Kazán-szoros. Olajf. Eladó.

PAP EMIL.

499 Csendélet aranyhallal. Olajf. Eladó.

500 Csendélet. Olajf. Eladó.

UJVÁRY IGNÁC.

501 Szirtek a Quarneróban. Olajf. Eladó.

TURMÁYER SÁNDOR.

502 Arcképtanulmány. Olajf. Magánt.

PÁLFY JÓZSEF.

503 Halászbárkák. Olajf. Eladó.

~~MARTIN HADZSY OLGA.~~

504 Dunaparton. Eladó.

Képrőm. Tár.
1913. tav. Eladv.

~~Hilbert Irén~~

~~ANDAHÁZI KASNYA BÉLA~~

505 Leánder. Olajf. Eladó.

PÁLFY JÓZSEF.

506 Cale della Carossi Velenczében. Olajf. Eladó.

~~FERENCZY JÓZSEF.~~

507 Tanyázók (M.-Kövesd). Olajf. Eladó.

~~ANDAHÁZI KASNYA~~ BÉLA.

508 Cinkotai tanya. Olajf. Eladó.

~~FERENCZY JÓZSE~~F.

*509 Mise után (Mezőkövesd). Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

510 Tél a hegyek közt. Olajf. Eladó.

~~CSUK JENŐ.~~

511 Utolsó répahordás. Olajf. Eladó.

~~BÁNSÁGHI VINCE.~~

512 Falusi utca napfényben. Olajf. Eladó.

NAGY VILMOS.

513 A piros tojás. Olajf. Eladó.

~~L. HILBERTH IRÉN.~~

514 ~~Csendélet. Pastell. Eladó.~~

PAP EMIL.

515 Finale. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

516 Zólyomvölgyi út. Olajf. Eladó.

SÁRKÁNY GYULA.

517 Párisi leány. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

518 Utca a völgyben. Olajf. Eladó.

NAGY VILMOS.

519 Fürdés után. Olajf. Eladó

Mesélik barátok!

Mendlik Oszkár.

*** Mendlik Oszkár képeit Bécsben is kiállitják.** *Mendlik* Oszkár festőművész képeit a Mücsarnok téli tárlatának bezárása után Bécsbe szállitják, ahol a művész önálló kiállitás keretében mutatja be festményeit.

Magyarság, 1928. dec. 29.

Mendlik Oszkár.

* **A kormányzó megtekintette a Mücsarnok téli tárlatát.** A Mücsarnok téli tárlatának pénteken délelőtt volt a sajtóbemutatója. Ugyanekkor *Horthy* Miklós kormányzó és felesége is megtekintették a kiállitást. A kormányzót és feleségét a Mücsarnok előtt *Lukács* György elnök, *Hódossy* Gida igazgató, *Bosznay* István és *Paur* Géza fogadták. Az első teremben *Komáromy-Katz* Endre kalauzolta a kormányzót, a második teremben pedig *Mendlik* Oszkár, a hires tengerfestő mutatta meg a képeit. A kormányzó örömének adott kifejezést, hogy *Mendlik* Oszkárt, akit régebbi idők óta ismer, ismét láthatja s tengerképeiről egymásután megmondotta, hogy melyik tengerről festette. A kormányzó és felesége másfél órát töltöttek a Mücsarnokban, ahol a kiállitás teljes anyagát megszemlélték.

Magyarság. 1928. dec. 15.

MDK

Mendlik Oszkár

Utolsó napsugarak, repr.

KMT. 1901. tav. nemzetk. kiáll. kat.

Mendlik Oszkár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.
Négy szines tengerképével,melyek a Levantén,a biscayai öbölben és az Atlanti-óceánon készültek.

Pesti Hirlap
1930.XII.20.

Mendlik Oszkár.

udapest, 1928. december 16. vasárnap

A Műcsarnok téli tárlata

Két halott művész élő művészete mellett a harmadik holnap nyíló kiállítás legnagyobbrészt *élő művészek halott művészetét mutatja meg.* El kell ismernünk, hogy javulás mutatkozik a Műcsarnok tárlatai rendezésében, amióta a nagy káosz helyett nagyobb kollekciókat is bemutatnak, de sok újat ez a kiállítás nem hoz. Most két teremben Mendlik Oszkár zöld és kék tengerei hullámoznak, kétségkívül hivatott művelője ő a tengerfestés nálunk nem túl népszerű műfajának. *Glatter* Gyula emlékének szenteltek egy másik termet, a szobrászok közül pedig *Szentgyörgyi* István állított ki nagyobb kollekciót. *Kukán* Géza és *Pol* Hugó is nagyobb gyűjteménnyel szerepel. A többi teremben is találtunk feljegyzésre érdemes neveket: *Szülu*

Nemzeti Újság, 1928. dec. 16. 14

Mendlik Oszkár

— **Mendlik Oszkár haarlemi kiállítása.** Haarlemből jelentik: Most nyílt meg a haarlemi Frans Hals-Muzeumban Mendlik Oszkárnak, a Hollandiában élő kiváló magyar festőművésznek és röviddel ezelőtt elhunyt feleségének, született Mijnssen szobrászművésznőnek együttes kiállítása. A megnyitáson mintegy kétszázan jelentek meg, közöttük a hágai magyar követség képviselője, Haarlem város polgármestere és számos ismert holland festő. Jonkheer Berkhout, a Művészegylet elnöke meleg, megható szavakban emlékezett meg néhai Mendliknéről, akit mint finomérzésű nagy művészt jellemzett. A kiállított képek és szobrok a Frans Hals-Muzeum egyik nagy termét teljesen megtöltik. Ezen a kiállításon Mendlik Oszkár, a „tengerfestő", néhány kitűnő portréját is kiállította.

Ujság 1937 IV. 13

MDK

Mendlik Oszkár

Müvész Kurir. 1938. 4. sz. 5o.l.

Mendlik Oszkár

Magyar Vízfestők és Pastellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

Mendlik Oszkárt finom tenger-változatok (köztük a színes adriai hullámtörések), *Baranski E. Lászlót* munkástipusai és hangulatos balatoni vázlatai, az Amerikában élő *Pogány Willyt* mesethémái képviselik. Ezek még első dolgai a Szépművészeti Muzeum [illegible]teméntárából.

PH. 929.X.6.

Mendlik Oszkár festőművész

Pesti Hirlap 1935. XI. 20.

Két kiállitás.

Mendlik Oszkár, a Hollandiában élő magyar festőművész, hosszu idő óta először mutat be itthon önálló kiállitást. „*A tenger*" cimmel, a *Magyar Külügyi Társaság* és a *Magyar-Holland Társaság* rendezésében és dr. *József Ferenc* királyi herceg védnöksége alatt nyilt meg Mendlik Oszkár kiállitása kedden a Kossuth Lajos-utcai *Műteremben*. A falakon — kisebb-nagyobb festményekbe, rajzokba szoritva — egy-egy darab hullámzó, tajtékzó, viharzó végtelenség. Az ezer arcu, pillanatról pillanatra változó óceán arcképcsarnoka ez, a naturalista festő lelkiismeretes megfigyelésével vonalakba és színekbe irva, de átnemesitve azzal a természetlélekkel, amelyet csak az érezhet igazán, aki a tengert szereti és ismeri. Mendlik Oszkárt elsősorban a tenger ritmusa és dinamikája érdekli, ez a megszámlálhatatlan árnyalatu, a lágy pihegés piánóitól egészen az egetostromló háborgás fortisszimójáig váltakozó muzsika, amelyet a művész szinte hallhatóan tud tolmácsolni képein. Bizonyos, hogy a tenger szineit, párázatát, levegőjét, mozgását alig érezteti élőbben a hallgató és mozdulatlan festmény, mint ahogy azt Mendlik Oszkár művein látjuk. A kiallitás megnyitásán megjelent *József Ferenc* királyi herceg, *Anna* királyi hercegasszony, továbbá ifjabb *Wlassics Gyula* helyettes államtitkár, *Liber Endre* helyettes polgármester és *Klinge Fledderus* holland főkonzul is.

A *Nemzetközi Klub* helyiségeiben két festő és egy szobrász kiállitása nyilt meg. Az egyik festő *Bors Károly*, akinek nemesen hagyományos, nagy kulturáju festményeit a Műcsarnokból ismerjük. Olaszországi tájai között sok friss és finom természettanulmányt látunk, arcképei pedig a gondos megfigyelést egyesitik a dekorativ hatással. Különösen erős *dr. Herz Ottó* arcképe és tetszetősen lirai *dr. Bilkei-Papp* főorvosé. — A másik festő a fiatal *Halwax Gyula*, aki tavalyi kiállitása óta jelentős lépést tett a természetábrázolás nagyvonalusága és a természetélmény elmélyülése felé. Balatoni képein a vizfelület fényjátékának vibráló, csillámló elevensége meglepő, de ennél sokkal mélyebb balatonparti és somogyi tájainak magyar lelki tartalma: az a halkan lélegző végtelen nyugalom, amelyet kevés festő érez és éreztet annyi átéléssel, mint Halwax Gyula. Technikája is érdekes: az olajfesték száraz, pasztellre vagy temperára emlékeztető kezelése, amellyel igen friss levegőhatásokat ér el. — A kiállitás szobrásza, illyefalvi *Lőte Éva*, néhány erős és komoly szobortanulmányát mutatja be.

(*L. j.*)

pontból veszélyes, hanem számtalan emberéletet és kulturális értékeink pusztulását is okozhatja, ezt mindenki tudja, aki a külföld lázas hadikészülődéseit és a polgári légvédelem terén évek óta folyó tervszerű munkát ismeri.

Mindenesetre a maga nemében egyedülálló eset, hogy fővárosunk, amely légi uton a legközelebbi határtól perceken belül elérhető, máig sem vette tudomásul, hogy repülőtámadás egyáltalában érhetné. És amidőn minden állam, még a megcsonkitott *Ausztria* is a légvédelmi gyakorlatok sorozatát rendezi, a lakosságot oktatja, a házak padlásait lomtalanitja, hogy azokat gyujtóbomba nehezen gyujthassa, házi tűzoltóságot szervez, a pincéket lajstromoztatja és azok óvóhelyekké való berendezését készitteti elő, a segélynyujtásra hivatott osztagokat szervezi stb. —

Mendlik Oszkár

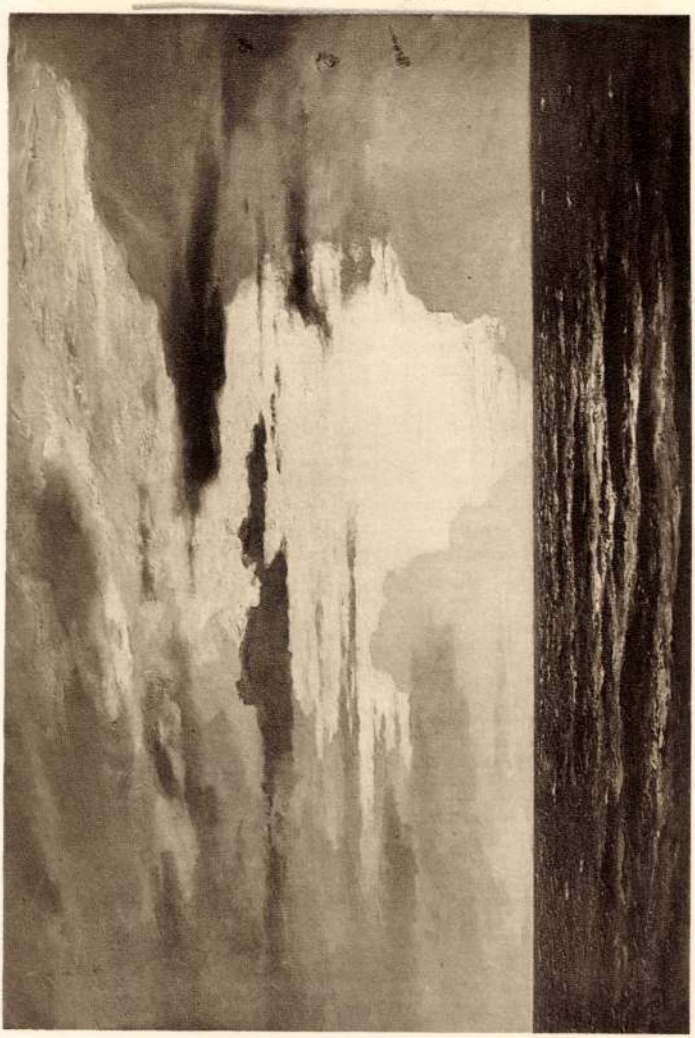

MENDLIK OSZKÁR: NAPKELTE AZ INDIAI ÓCEÁNON

KMTársl 1928/29. téli kiáll

MENDLIK OSZKÁR: ORKÁNHULLÁM AZ ATLANTI ÓCEÁNON

MENDLIK OSZKÁR: ESTEFELÉ A CARAIBI TENGEREN

Mendlik Oszkár

Szmtárs. 1928/29. tél. 5. sz.

TATZ LÁSZLÓ: ZÓLYOMI ILI ARCKÉPE

II-od példány

MENDLIK OSZKÁR
A TENGERFESTŐ

ÍRTA: A. DE MEESTER-OBREEN
HOLLAND EREDETIBŐL FORDÍTOTTA: EDVI ILLÉS ALADÁR

Mendlik Oszkár a tengertől távol, Magyarország északkeleti részén született, a galíciai határ közelében fekvő Radváncon. Egyéves korában szülői Budapestre költöztek. Édesatyját ide nevezték ki tanárnak. Itt nőtt fel a gyermek s itt végezte a középiskolát.

Mendlik tehát nem a tenger gyermeke. Ifjúkori emlékei, vágyai nem a tengerhez tapadnak. Sejtelme sem volt a sóspárás tengeri levegőről, a napsütötte partokról, ahol a gyermek mélyeket lélekezve kedve szerint futkározhat a végtelennek tetsző homoklapályon. Nem tudta még, milyen öröm nézni a lábunknál szétomló, vagy a sötét szikláknak nekivágódó fehér habos hullámok játékát; nem hallgathatta — a tengerparton heverészve — a víz fölött csapongó sirályok elnyujtott, panaszos sikoltozását, a parton ütemes szabályossággal megtörő hullámok morajlását; nem ismerte azt az érzést, melyet a végtelenbe vesző horizont szemlélete ébreszt.

És Mendlik mégis szerelmese lett a tengernek. Egész életét annak szentelte, hogy mindnyájunknak érthető színköltemények hirdesse szépségeit. A tenger szeretete öntudatlanul élt benne már gyermekkorában. Egy csendes tó vagy csörgedező patak partján órákig el tudott álmodozni. Vajjon mire gondolt akkor — ki tudná ezt megmondani? Talán már ébredezett lelkében a vágyódás valami ismeretlen után, ami csak később nyert határozott alakot.

Természetszeretetét Mendlik bizonyára szüleitől örökölte. Lelkes atyjának a szabad természetben való gyönyörködés volt legnagyobb öröme. Anyja, Magyarország egyik legelőkelőbb nemesi családjának sarja, igen finomérzésű és magas műveltségű nő volt, nagyon szerette a zenét, fiatal éveiben sokat rajzolgatott s fia lelkében ápolgatta ébredő szépérzékét.

A gimnázium elvégzése után a budapesti rajzakadémiára iratkozott és itt szerzett tanári diplomát. Mint műegyetemi adjunktusnak sikerült bejutnia a Lotz iskolájába. Lotz akkor úgy el volt halmozva rendelésekkel, hogy alig győzte s ezért

Évk 79 m T. 1930.

MENDLIK OSZKÁR: TENGERPART HOLLANDIÁBAN.

néha tanítványainak is juttatott ezekből munkát. Igy festette meg Mendlik a Vígszínház mennyezetének egy részletét. Ezzel egyrészt jó alkalma volt, hogy magát az aktrajzolásban gyakorolja, másrészt egy kis pénzt is szerzett, amivel aztán a nyári vakációban tanulmányútra mehetett. Egy ilyen alkalommal ismerkedett meg először a tengerrel, 1891-ben a dalmát partokon, 27 éves korában. 1898-ban szép ösztöndíja s megtakarított pénzecskéje lehetővé tette, hogy Olaszországba utazhasson. Itt élte át «Sturm und Drang»-korszakát. Fantasztikus alakokat, tájakat és tengerképeket festett. Első nagy tengerképe, az «Utolsó napsugarak» alapította meg hírnevét. A kritika egyhangúlag dícsérte s a kép hamarosan vevőre is talált. Egy nagytekintélyű honfitársa, bár elismeréssel adózott művészetének, mégis hibáztatta, hogy képei nem elég magyarosak. Ez azonban nem térítette el Mendliket a tenger tanulmányozásától és szeretetétől. Rómában élt, egyedül művészetének. Ebben az egyedüllétben találkozott egy fiatal kollégával, egy kiváló szobrásznővel, a németalföldi nagy mesterek hazájából, Hollandiából. Az ismeretségből nemsokára házasság lett s ez a házasság Mijnssen Júliával hozta őt ide hozzánk. Azonnal megszerette Hollandiát finom színeivel és hangulataival. Otthon kellett hogy érezze magát ebben az országban a tenger közvetlen közelében, melyet annyira szeret.

Mert Mendlikre nézve a tenger egy világ önmagában; a tenger, mely legmélyebb lényében mindig ugyanaz, habár folytonosan változik is. Mintha csak benne

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMZÁS ESŐ UTÁN.

A háború alatt természetesen utazásról szó sem lehetett, el volt zárva a tenger, amely pedig neki több volt puszta modellnél, mely többet nyujtott neki mint festőtémákat és ihletet, mely után az ő legmélyebb énje sóvárgott, sokkal inkább, mint a tengerészé. Honvágy fogta el a tenger után.

«De hiszen a tenger itt van kéznél» jegyeztem meg, «a mi országunkban az ember bárhol láthatja».

Naiv észrevételem csodálatosan érinthette a művészt. Fejét rázta s arcának finom redői kedvetlenséget fejeztek ki.

Ami a part melletti tengert illeti, az neki nem tenger; itt minden gátlólag hat: maga a part, a homokbuckák, a hajók, melyek elvonulnak, minden eltereli az áhítatot. Csakis távol a parttól igazi a tenger, csakis ott van egyedül vele az ember, csakis ott van az ő jelleme igazán kifejezve.

Mendlik a tengernek ebben a felfogásában tökéletes ellentéte Mesdagnak, aki szintén nemcsak minálunk, hanem külföldön is nagy hírnévre tett szert. Mit is adott nekünk Mesdag a valóságban? Egyetlen vásznát, a dordrechti múzeumban lévő «Hullámtörés»-t kivéve — mely egy igazi eleven tengerkép —, Mesdag mindig a benépesített tengert festette. A hajókat, a partot, a felhőket, az embereket és a tengert csak mint környezetet, háttért. Történeteket mondott a partról és a parti tengerről, de a meghatottságot, amit mindez a szépség felébreszt bennünk, ezt nem adta vissza.

tükröződnék az élet, ahol sohasem ismétlődik egy pillanat. Végtelen, mint az élet és áthatolhatatlan, valóban egy élő valami és mindig más és más természetű. Szeszélyes néha, vagy szevedélyes, áruló, nagyszerű, hatalmas és büszke, ilyennek alkotja a képzelet egy uralkodó eszményképét. De viszont tud kedves és szeretetreméltó is lenni. A legnagyobb szépséget nyujtja és tud jelentéktelen lenni. Sóvárgó vágyódást ébreszt, önfeledt boldogsághoz vezethet, de hatalmas, büszke nagysága az embernek elviselhetetlen.

Mendlik tehát szívesen maradt a mi országunkban. Kezdetben három évig Scheveningenben tartózkodott, azután Aerdenhontba költözött, ahol azóta is lakik. Ezen a vidéken, mely tele van a tölgylevelek illatával s ahová a tengeri levegő is beszűrődik, ahol semmi sem töri meg a mély csendet, csakis a feltámadó szél zúgása a sűrű lombokon, a varjak károgása és széles szárnycsapásai a fatetőkön, vagy néha a fejünk felett berregő repülőgép zaja. Ebben a nyugalomban, ahol a házak is aludni látszanak, van a zandvorti úton Mendlik villája, nagy műteremablakával.

Az elmult évben olyan szerencsés voltam, hogy meglátogathattam a művészt. A jó világítású, tágas műteremben fogadott. Hajlékony, finoman redőzött arcáról sugárzott a szeretetreméltóság. A szemszögletekben jelentkező gond vonásaival különös ellentétet képez fiatalos testtartása. A szeretetreméltóság nagyon jellemző erre az emberre, aki a háborús években bizonyára sokat szenvedett, hiszen nem egy jó barátja vagy rokona esett el a világháborúban, vagy került nyomorúságba.

MENDLIK OSZKÁR: CSENDES HULLÁMZÁS.

MENDLIK OSZKÁR: ORKÁNHULLÁM AZ ATLANTI ÓCEÁNON.

«Mesdag azt nyujtotta, felelte Mendlik, amit az emberek kívántak. Neki megvolt az ő kis kunyhója a tengerparton és nem kívánt többet a tengertől. Ő nagyon tehetséges művész volt. Nem szeretek összehasonlításokat tenni. Aki becsületesen törekszik, annak megvan a létjoga. Ami engem illet, tudom jól, hogy sokan vannak nálam ügyesebbek. Éppen ez a gondolat az, ami mindig megőrzi nyugalmamat. Sohasem bosszankodtam, ha kollégáimat nagyon magasra emelték. Én mentem a magam útján, bőségesen élveztem a nagy természetet és mindig gazdagnak éreztem magam. Legfeljebb azon bosszankodtam, ha tehetségem gyengének bizonyult, hogy visszaadjam azokat a felséges benyomásokat úgy, hogy az másokban is visszhangot keltsen.»

«Nem», folytatta, «Mesdagnak csak más témaköre volt, mint nekem. Rám nézve a tenger belső szükségesség. Egy világ, ahol mint szemlélő, mindenért kárpótolva vagyok s ebben rejlik boldogságom. Én nem haladtam az idők árjával, annyi különféle irány és felfogás jött egymás után, én az én világomban maradtam, amely habár mindig más, de reám nézve mégis mindig ugyanaz maradt. Én tudom ezt nagyon jól, nem vagyok modern, elmaradtam, de ez az elmaradottság az én életem. Ha követtem volna a változó áramlatokat, akkor nem szerettem volna a tengert, akkor elfojtottam volna sajátos tehetségemet a szellemi fejlődés kedvéért.»

«Tudom, hogy a modern művészetben egy új szellemi világot akarnak felépíteni, egy világot, amely felszabadít a természettől és föléje emel. Nos, ezzel az

MENDLIK OSZKÁR: ZIVATAR KÖZELEDIK.

nek, azok nem ismerik, nem értették meg a tengert. A művész feladata, hogy mások részére is érthetővé tegye ezeket a szépségeket.

Kedvesen beszéli el, hogy a hajós nép, még a kapitány is, eleinte idegenül állnak az előtt, amit ő vásznára vet. A matrózok, akik egész életüket a tengeren töltik, s mégis vakok maradnak annak szépségeivel szemben, bizonyára valami különös kedvtelésnek tekintik a festést. Merevre nézik a szemüket, ha egy hajót vagy bármi kis pontot látnak s a legcsekélyebb dolog sem kerüli el figyelmüket a távoli láthatáron. Figyelik a szelet, a vihart, de a tengert, — azt nem látják.

Minden ilyen tengeri út kezdetén először bizalmatlanul nézegetik Mendliket, és csak napok mulva, amikor egyik hangulatot a másik után veti vászonra, amikor a nagy, ide-oda hömpölygő hullámokat megrögzíti, akkor kezdenek érteni valamit a dologból.

Egymásután hozza elő Mendlik vásznait és festődeszkáit a műterem egyik sarkából. Valami sajátságos hangulatot érzek, egészen mást, mint forma- és színérzeteket. Most a vihar szele csap meg, mindig sűrűbben és sűrűbben jönnek a hullámok, mindig határozottabb alakot kapnak. Aztán rendetlen összevisszaságban összecsapnak, majd nagy hullámhegyekké duzzadnak, amelyeknek megint kis hullámalkatrészeik vannak, míg végre a tengerfelület egy hegyes-völgyes vidékhez kezd hasonlítani. Egész alpesi tájképek mutatkoznak a vizen, ahol a hullámcsúcsok hegyekként bukkannak fel egymásután. Reggel napfelkelte előtt néha minden szín eltűnik, a vízhegyek mintha fényben és ködben lennének feloldva, hogy később megint sötét smaragdzölddé váljanak, a fehéren szétporzó habok alatt. Fölséges színek szimfóniája akkor a tenger, elragadó kékekkel és zöldekkel, a leggyöngédebb tiszta színárnya-

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMTARAJ.

MENDLIK OSZKÁR: AZ ATLANTI ÓCEÁN.

irányzattal nem akarok együttmenni! Rám nézve a természet csoda, érthetetlen, áthatolhatatlan és ha a művész ezerszer másolja is, minél becsületesebb lesz az igyekezete, annál nehezebbnek fogja azt találni, mert ő nem a természetet másolja, hanem saját érzelmeit a természet megfigyelése közben. Áhítattal gondolok nem Mesdagra, hanem a Maris testvérekre, különösen Jacobra! Nem szerették-e ők is a természetet? Jacob, aki a hollandi felhős egeket festette az öreg városok felett; Willem, aki boldogan álmodozott a napsugártól átitatott mezőkön. Ezek részére is természetimádás volt a művészet, ők is ismerték a tiszta természetszemléletet (reine Naturanschauung), amiről Schopenhauer ír.

Ez a nagy szépségérzet akkor nyilatkozik meg leginkább Mendlikben, amikor egy egyszerű teherhajón, ahol a hajószemélyzet őt nem zavarja, a nyilt tengerre megy. Csak ott érzi magát igazán egynek vele s él át minden hangulatot, minden pillanatot vele együtt. Korán reggel, mikor a ködön áttörnek az első sugarak és halvány világosság verődik vissza a zöldes-kék ragyogáson, délben, mikor mély indigó-kék lesz a víz, erősen markírozott vonallal a horizonton, vagy estefelé, mikor egy nagy szélűzött felhő közeledik és a tenger vöröses színbe öltözik a felhő mögött lenyugvó naptól, mikor egy perc alatt kell a festőnek az ezerféle reflexet megragadnia, mert különben a pillanat elmúlik. Éjjel sincs nyugta a hajókabinban, megint a fedélzeten van. A tenger sötét kobalt, a hold fényét visszatükröző habokkal. Villanylámpa mellett ezt a hangulatot is megrögzíti. Mindennap más a tenger, minden két órában változik a látvány. Akik azt mondják, hogy a tenger unalmas, mindig ugyanaz, akik az úton csak egy végtelen szürkeséget látnak és vigasztalan melancholiát érez-

MENDLIK OSZKÁR: ÓCEÁNHULLÁMOK.

Négy és fél hónapig tartott ez az indiai utazás. Ez alatt az idő alatt festett tengerképein — víz és ég a legtöbbnek témája — megnyilatkozik az indiai természet szépsége, nagyszerűsége és fenséges nyugalma. A szárazföldön nem festett, mert az idő túlságosan rövid volt arra, hogy a vidék karakterébe beleélje magát, csak gyors útijegyzeteket készített. A visszaemlékezések egész köteteket töltenének meg.

* * *

Mendlik finom kolorista és tónusfestő, — ezt már említettem — s vajjon nem ez a kettő a leglényegesebb kelléke-e a tengerfestőnek? Hogy fejezze ki színekben a festő a tenger végtelen kiterjedését, nagyságát másképpen, mint hogy a vonalritmus mellett a lehető legnagyobb tónustisztaságot tartja szem előtt? Dacára erős karakterisztikumának, a tengernek még sincs valami jellegzetes, előtérbe nyomuló vonalkompozíciója, mely a különböző síkokat, melyeken a hullámtarajok tovagördülnek, érzékeltetné, megokolná.

Mendlik nem alkalmaz hajókat vagy sziklákat, hogy az arányokat éreztesse. Csak a festékek, a színek állanak rendelkezésére, hogy azokkal a tenger karakterét és annak nagyszerűségét a vásznon kifejezze. Ezeket a színeket a kellő tónusértékben, egymással való kellő viszonylatban és a tisztán átérzett színárnyalatban a vászonra

MENDLIK OSZKÁR: PARTI HULLÁMZÁS.

latokkal, hogy aztán megint komor, misztikusan sötétkékké váljon, amint az utolsó fényreflex is eltűnik.

Csevegve teszi egy festőállványra Mendlik az ő tengereit, melyek mind friss impressziók, valamennyi künn a födélzeten festve. Csodálatos az elképzelhetetlen változatosság, amivel két egymás után következő pillanatot tónusban, színben és a hullámok karakterében vissza tud adni. Mindig fenyegetőbbé válik az orkán, nyilván ciklon lesz. A tenger sötét acélkékké válik, félelmesen és gonoszul nyugtalan a mélyből fölfelé törő víztömeg. Hirtelen köd száll le, a látóhatár eltűnik, minden elmosódik valami bizonytalan szürkeségben, a haboktól kuszált vízen kormány nélkül, akaratlanul ide-odahányódik a ciklon közepébe került hajó. Minden porzik, forr, össze-vissza kavarog. A festőnek el kell hagynia a fedélzetet, ahol életveszélyben volt, ahol festőfelszerelésével erősen odakötözve ült, a hajóhíd egy része a tengerbe sodródott, erős rézgerendák eltörnek, a gép is defektust kap, a hajó megfordul, a hullámokkal együtt sodródik.

Hál' Istennek, négy nap mulva a ciklon elmúlt. Világosodni kezdett, a tenger megint mélységesen sötét színt öltött és távolról valami világos-zöld áramlat közeledik, ünnepélyesen, ragyogón, mint egy fejedelmi szerencsekívánat a tengernek, hogy a hajó megmenekült.

Ime egy vihar, amit Mendlik festődeszkái átéltek.

Mendlik legérdekesebb utazása az indiai út volt, mikor a világháború kitört, akkor volt éppen útban hazafelé. Elragadtatással beszél Indiáról, erről az országról, ahol a csoda nem mese, hanem valóság, s az ember néha azt képzeli, hogy a paradicsomba került.

MENDLIK OSZKÁR: NAPKELTE AZ INDIAI ÓCEÁNON.

felrakni, ez az egyedüli eszköz. Mendlik vásznain majdnem mindig találni vagy az előtérben, vagy a kép közepén, vagy más oldalon egy sötét színfoltot, ha mégoly kicsiny is, egy hullámtörés alatt, vagy éppen közeledő hullám sötét profilján, szóval mindig van valami, egy uralkodó hangsúly, amivel a végtelen kiterjedést szabatosan éreztetni tudja, amivel az ő egész tengere mintegy finom színárnyalatokká alakul át. De nem ez a legnagyobb nehézség a tengerfestőre nézve. Ezt a kolorista Mendlik már intuitíve érzi.

Előtte van, amivel állandóan meg kell birkóznia munkaközben: a tenger karakterét, a hullámoknak örökké tartó változó játékát megrögzíteni és nyugodt egyensúlyba hozni. Nem elég egy egyszer megfigyelt és stílusba hozott formát adni, hanem egyre változó új formákat, újonnan megfigyelt pillanatokat kell visszaadni, hogy hűen tolmácsolhassa magát az örökké eleven tengert, melyet szemével és lelkével figyelt meg.

Mendliknek színeiben van fő ereje. Palettáján a legraffináltabb színeket tudja kikeverni és alkalmazni. Azt mondhatjuk, hogy az ő tengerei dalok, színekkel énekelve. Nézzük csak az ő szelíd kék tengereit, nyugodtak azok és ragyogók és könnyedek, anyagtalanok, mint valami gőzkör; még étheribbek, mint a legragyogóbb ég, gyöngédebbek színben, kedvesebbek, telve végtelen jósággal, melyben mintha egy megmagyarázhatatlan titokzatos varázshangot hallana az ember; tőle megnyílik a lelkünk s az egész földet boldogan és szelíden átölelni akarja.

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMTÖRÉS A SZIKLÁKON.

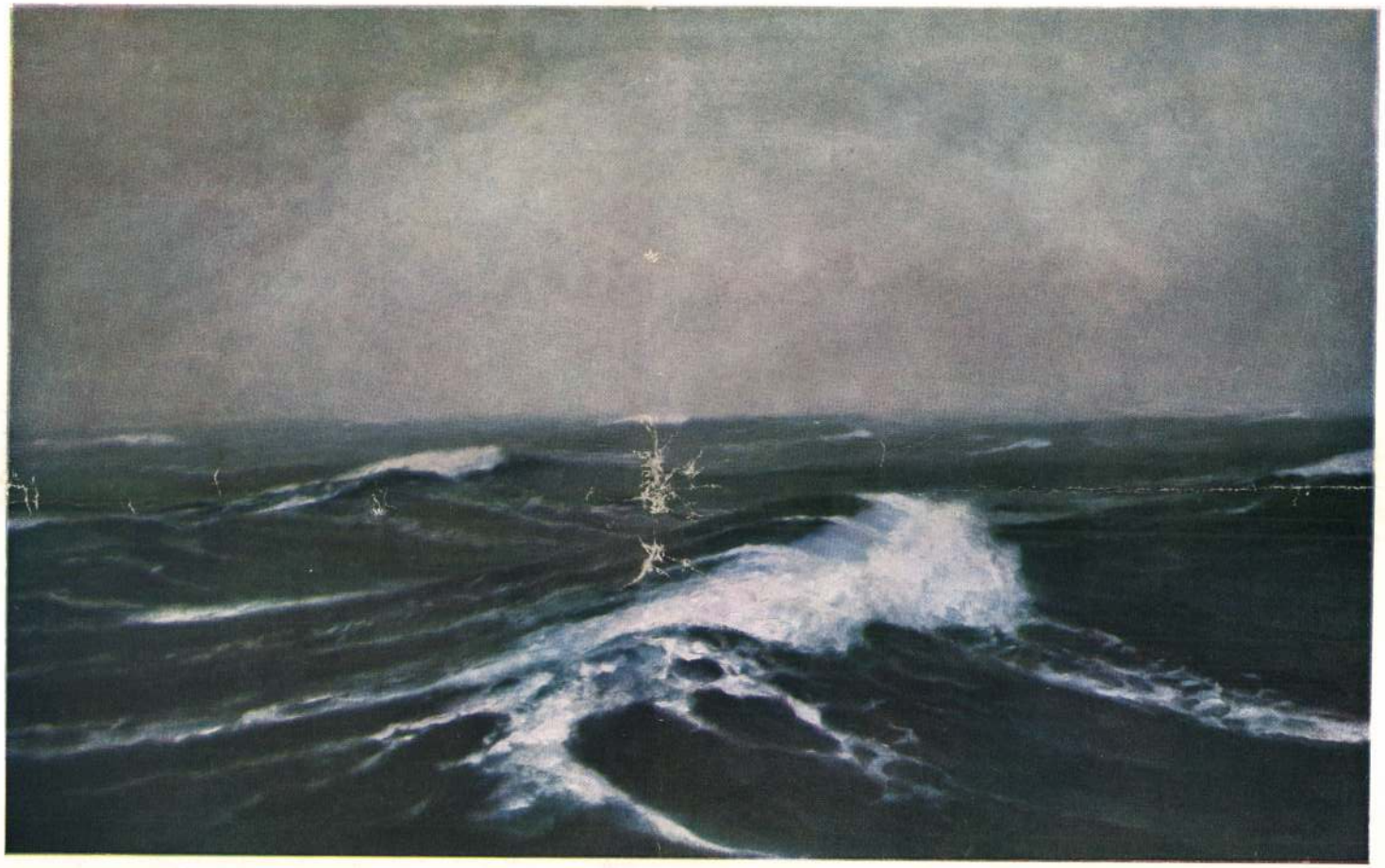

MENDLIK OSZKÁR: VIHAR AZ ATLANTI-ÓCEÁNON.

Mendlík O. Náp

Mendlik Ostrár (1871-1963)

„Ragusai réylet" o.v. 56x84 cm
J.l. Ragusa 1896 (fennt) Védett.
kikiáltási ár: 12000 ft

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Mendlik Ostrás (1871-1963)

„Hullámzó tenger" o.v. 38x52 cm
J.l.j.: Mendlik (Szerült) kikiáltási ár: 4000 ft.

„Tenger" o.v. 40x53 cm J.l.b. Mendlik O.
kikiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 48.Müvészeti Képaukció Bp.1979.május

Mendel Oszkár (1871-1963)

„Holland tengerpart" o. fa. 14x24 cm
J. l. j.: Mendel 1900 kikiáltási ár: 2500 ft.

„Háborgó tenger" o. fa. 13x24 cm
J. l. b.: Mendel O. kikiáltási ár: 3000 ft

BÁV 49. Képaukció Budapest, 1979. szeptember

Mendlik Oszkár

A kiállitásokról szóló ismertetést nagyrészt M. sign.-val, vagy teljes nevén Margitay Ernő irja. Egyes müvészeket alkotásaikkal együtt sorolja fel, némelyiknek csupán nevét emliti meg: Vajda Zsigmond, Pettenkoffen Agost, Mendlik Oszkár, Bruck Miksa, Keményffy Jenő. Hadl Richard, Boruth Andor, Boemm Ritta, Góth Móric, Pentelei Molnár János, Kacziány Ödön, Szenes Fülöp.

Mendlik Oszkár: "Sirocco a Rivierán" c. festménye.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. dec. 19. I. évf. 52. sz.
816. lap.

Mendlik Oszkár

A következő müvészek alkotásait bemutatja a lap:
Dudits Andor: "A tavasz" c. festményét
Mendlik Oszkár: "Óceánhullámok" c. "
Tóth István: "Keresztelő Szent János" szobormüvét,
Istók János: "Csányi László" és "Bartha Miklós" c. szobrait,
László Fülöp: "Női portré"-ját és
Körösfői Kriesch Aladár: "Arcképtanulmány" - c. festményét.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. ~~1913~~ 1914. ápr. 12. VI. évf. 15. sz. 460-461,462,463, 464-465, 466, 467. lap.

Mendlik Oszkár

Igen figyelemre méltóak az itt következő művészek alkotásai, melyek a Nemzeti Szalonban rendezett "Céhbeliek" kiállitásán szerepelnek:

Mendlik Oszkár tengeri képei,

Zemplényi Tivadar érdekes vázlata egy Krisztus képhez,

Ujváry Ignác szép tavaszi tájképe,

Kunffy Lajos jól sikerült tuniszi festményei.

A "Céhbeliek" megalakulásának indokaira vonatkozó ismertetést lásd: Körösfői Kriesch Aladár nevénél az alanti jelzet és dátum mellett. ÉLET, Bp. 1914. ápr. 19. VI.évf. 16. sz. 506-507. lap.

Mendlik Oszkár (1871-1960)

„Habozó tenger" o. fa. 26 x 40,5 cm
J. l. b.: Mendlik O. 1909.

kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Mendlik Oszkár (1871-1962)

„Erdőrészlet patakkal"
o.v. 82x54 cm j.l. p. Mendlik O.
kikiáltási ár: 8000 ft.

BAV 53. Kepauctio. 1980. december 8p.

Mendlik Ostrár

(Rándvánc, 1871 – Haarlem 1963)

„Scheveningen" o.v. 30x50 cm

J.l.b.: Mendlik 1901. Scheveningen

kikiáltási ár: 6000 ft

„Balaton" o.v. 31x46 cm J.l.b. Mendlik O.

kikiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 55.Képaukció Bp.1981.szeptember

Mendlik Ottokár

(Kadvánc, 1871 – Haarlem 1963)

„Tengerparti villák" o. fa. 21x14 cm

J. l. j.: Mendlik Kikiáltási ár: 2500 ft.

—

„Borus nap az Égyari Tengeren"

o. v. 33x50,5 cm J. l. b.: O. Mendlik

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Mendlik Oszkár (1871-1960)

„Tenger" o.v. 56 x 48 cm

J. l. j.: Mendlik 1903. becsült ár: 5000 ft.

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Mendlik Oszkár

Karlovszky, Balló, Stetka, Kunwald művészek a sok tehetség közül a legkiválóbbak a jubiláris tárlaton, -irja dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60. éve a Műcsarnokban" c. kritikájában. Külön kiemeli Karlovszky Bertalant, mint "az arcképfestők közül a nagyok legnagyobbikát."
A legszebb tájképek festői: Kárpáthy, Major, Bosznay, Nádler, Ujváry, Székely, Mendlik, Ölgyay. Poll Hugó pasztelljei "külön első klasszist képviselnek."
A figurális képek mesterei: Kukán, Mihalovits, Merész, Knopp Imre, Kövér, Szabó Béla, Tornai.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf.
11. sz. 269-270. lap.

A teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Mendlik Oszkár

„A Mücsarnok kiállitása" cimmel Margitay Ernő számol be. Felsorolja néhány müvész nevét, értékeli, vagy csupán megemliti őket: Moiret Ödön, Berán Lajos, Mendlik Oszkár, Komáromi Kacz Endre, Nyilassy Sándor, Olgyay, Mihalik Dániel, Róna József, Ligeti Miklós, Pásztor János, Zala György.

Fenti öt aláhuzott nevet együttesen emliti a kritikus, valamennyiük alkotásait kiemeli, csak annyit mond róluk, hogy amikor müveiket látja az ember, Olyan érzés fogja el, hogy elfelejti mindennapi gondjait.

ÉLET, Bp. 19o9. ápr. 18. I. évf. 16. sz. 525. lap.

Mendlik Oszkár

Basch Árpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jendrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László, Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp, Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar vesznek részt a tavaszi tárlaton, amelyet "Képtári kaleidoszkop" cimmel, Olló sign.-val közöl a lap, értékelve a felsoroltak müveit.

Mendlik Oszkár nevét együtt emliti meg Basch Árpád nevével. Mindkettőjükről azonos véleményt nyilvánit: a két fiatal müvész munkáját nagyra becsüli a kritika.

Élet. Bp. 1895. május 5. V. évf. 32.sz. 9-lo. lap.

Mendlik Ottokár (1871-1963)

„Tengerpart" o. v. 36x59 cm

l. j.: Mendlik 1904

kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1976.szeptember

Mendlik Ottó (1871-1963)

Tengerpart Hollandiában

olaj, vászon 29 x 50 J.l.b. Mendlik 1904.

Scheveningen

Becsült ár: 4000 Ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Mendlik Ottó (1871-1963)

„Tengerparti részlet" o. vászon 13x28

J. l. l.: Mendlik O. 1905.

Kikiáltási ár: 2000 Ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Mendlik Oszkár

„Gőlles part" O. vászon 40x90

S. l. j. Mendlik 98.

kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 40.Képaukció katalógus Bp.1976.szeptember

Mendlik Oszkár (1871-1963)

„Tenger" O. fa 14x28

J. l. b. Mendlik Oszkár 1899.

U. ár: 1500 ft.

BÁV 40.Képankció katalógus Bp.1976.szeptember

Mendler Ottó (1871-1963)

„Nápolyi táj" o. v. 30x45

J. l. b. : Mendler O.

becsült ár: 5000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

Mendlik Ostrár (1871-1963)

Ithakosi utca

Olaj, vászon 24x34 keretben

jobbra: Mendlik O.

Ithakos

Kikiáltási ár: 2000 Ft.

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Mendlik Oszkár

"Technikai akadályok"-kal magyarázza meg Kun Imre: „A Nemzeti Szalon kiállitása" c. kritikájában azt, hogy az itt felsorolt három művész nem a legkiválóbb alkotásaival szerepel a Nemzeti Szalon törzstagjainak a tárlatán:
László Fülöp, Mendlik Oszkár és Baditz Ottó.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Mendlik Oszkár

"Hullámtörés" c. festményét kiemeli a "Téli tárlat"-ról szóló ismertetésében "Egy tárlatlátogató".

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Mendlik Oszkár

A fiatal müvész is azok között szerepel, akiket Piktor sign.-val felsorol /Ignotus/,-az értetlenül igazságtalan, hivatalos krtika ellen szólva- hogy annyira elkedvenetlitik a most jelentkező fiatal tehetségeket a meg nem értéssel, hogy néhány év mulva eltünnek a kiállitó termek falairól.

"Mégegyszer a szecesszióról" c. közl. A Krónika II. c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 3o. X. évf.
18. sz. 281-283. lap.

Mendlik Oszkár

"A Böcklinnel magas sógorsági viszonyban lévő" müvész, munkáival részt vesz a "Tavaszi tárlat"-on, mint a Pamacs sign.-val jelölt kritikából, s a fent idézett véleményből egyaránt kiderül.

A HÉT, Bp. 1902. ápr. 13. XIII. évf.
15. sz. 242-243. lap.

Mendlik Oszkár

Tengeri képein az Adriában fürdő gyerekek kissé elrajzoltak, -irja X.: "A téli tárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 19o2. dec. 7. XIII. évf. 49. sz. 783-784. lap.

Mendlik Oszkár

Böcklintől tanult és "szerencsésen ellapositott elemeket permutál és variál"-irja Marco: "Téli tárlat" c. kritikájában a müvész munkáiról, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 20. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

MENDLIK OSZKÁR, festő

Telcs Ede plakettet készitett róla. A plakett: 1935.-MENDLIK OSZKÁR-FESTŐMŰVÉSZ 1935. bajuszos férfi arckép balra. 155 mm. egyold. öntött, bronz. 128. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

MENDLIK OSZKÁR, festő

Edvi Illés György szobrászmüvész plakettet készitett róla. A plakett:
1935. MENDLIK O. Bajuszos férfi arcképe b. álló tégla, 125 95 mm. egyold. öntött, bronz. Mendlik Hollandiában Harlemben él. 15/255/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Edvi Illés György szobrászmüvész érmei és plakettjei 14/254/. old.

AZ Érem, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XVI. 1960. 15. sz. Bp.

Mendlik Oszkár

Györök Leó nyári tengeri barangolásaira magával vitte a tengeri bárányfej képei révén ismert Mendlik Oszkárt is, aki valószínűleg Györöktől kapta az első utmutatásokat a tenger ábrázolására.

Fleitler László: Györök Leó

Látóhatár 1971/3-4 383 old.

Mendlik Oszkár

A viz hullámzásának ábrázolásánál igyekszik a müvész, hogy „hatása erőteljes legyen, mégsem kemény, játszikedvü, de nem erőtlen," - mondja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló beszámolójában.

Otthon, Bp. 19o2. május hó
18-28. lap

Mendlik

Lovas képei és a tengert ábrázoló tájképe komoly sikert aratott az uralkodó előtt is, amiről "Királynapok Magyarországon" cimmel számol be a lap.

Otthon, Bp. 1901. május hó
1-16. lap

Mendlik Oszkár

"Tengerei ezuttal is festőien háborognak"- mint Gerő Ödön megjegyzi: "A Téli Tárlat képei" c. beszámolójában. Ezután elismerését fejezi ki azért, hogy a MIÉNK és a Szövetség tagjai, -akik egymástól elváltak, most mindkét fél egy kis engedménnyel- ujra együtt mutatják be alkotásaikat a Mücsarnokban. Ezen a kiállitáson való résztvétel előnyt jelent a festők számára, helytelen is volna, ha lemondanának róla.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 20.
XXI. évf. 47. sz. 758-759. lap.

Mendlik Oszkár

Plehanovot a századfordulós egyik legjelentősebb marxista esztétájaként nemcsak az irodalom, hanem a művészet is érdekelte. A Leningrádban őrzött dokumentumok igazolják, hogy az 1905 és 1909 közi velencei kiemelkedő magyar művészek műveivel is találkozott és figyelte azokat. A feljegyzésekben szerepel a művész „Tivataros idő az Égeikai tengeren" c. műve. (emlékezve)

Sándor László: Plehanov magyar festőről. Népszabadság, 1974. aug. 25.

Mendlik Ostrár (1871-1963).

„Tenger" Olajvászon, 43x52

Jelenre lent balra: Mendlik O. 1909

Becsértéke: 2500 ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Mendlik Oszkár

Kikötő, olaj, 12,5 x 23,5, 1200 Ft

30. Művészeti Vásárkölcsönző, 1973.

MDK

Mendlik Oszkár, 1871

Sziklás tengerpart

Ernst Muz. 23.aukc. 1923. - 4o.l.

MDK.

Mendlik Oszkár festő

"Tengerparti részlet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.

41.l.

M.D.K.

Mendlik Oszkár.

Pécsi származásu Hollandiában élő festőmüvész Budapest polgármesterének 10,000 koronát ajánlott fel az elesett vagy munkaképtelenné lett hősök gyermekeinek karácsonyi megajándékozására.

Egy festőmüvész ajándéka

Városok Lapja. 1915. X.évf. 50.szám. dec. 11.

407.0

MDK

Mendlik Oszkár,festö
1871-

Virágos tengerpart. Jel. Olf. Fa.
Tenger. Jel.
" Lemez.

XXXXXXX v.Ernst Muzeum VI.müv.aukció. Kiáll. 1947 okt.
Kat. 21.1. 12-19.

M.D.K.

Mendlik Oszkár /1871-

528. Ködös hangulat az Atlanti Óceánon. Olajf. 41.5x53.2 vászon.
529. Esthangulat a Földközi tengeren. Olajf. 51.5x40. fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 37. l.

Mendlik Oszkár.

A lüdamola téli tárlatán tenger-képei szerepelnek.

Üzsda, 1928. dec. 16.

Hermann Cohen.

A Hermann téli tanulóinak szeretettel
megelőlegezve.

Budapest, 1928. dec. 16.

Mendlik Ottokár.

A lőcsemonk téli tárlatán két teremben van kiállítva tengeret ábrázoló képgűjteménye.

Magyarság, 1928. dec. 16.

MDK

Mendlik Oszkár
festő

művei a grafikai kiállításon

— Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban

Grafikai Szemle, 1909. 2 z. 29 l.

M.D.K.

Mendlik Oszkár /1871-

413. Salamis. Olajf. 68 x 150.5, vászon
414. Alkonyat Jáva szigetén a tengerparton. Olyajf. 40.5 x 95.5, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 47. l.

Mendlik Ozskár

tengerjáró.

1901. óta Hollandiában él, itt nőtt és a Haarlem mellett Aerdenhoutban telepedett le. Hollandiában az Északi tengerrel, tanulmányutjai révén az Atlanti-óceánnal, később szumátrai útján a trópusi tengerekkel és az Indiai óceánnal ismerkedett meg.

A Műcsarnok téli tárlatán 92 darab tengerképét láthatjuk.

Pesti Hírlap, 1924. dec. 16.

Mendlik Oszkár

a külföldön élő festő két teremre való festményei vesz részt a Műcsarnok téli kiállításán. Festményei a tengert ábrázolják.

Népszava, 1928. dec. 21.

Mendlik Oszkár.

A Mücsarnok téli kiállításán tengert ábrázoló festményei szerepelnek, köztük „Oszkárkodám az Atlanti óceánon" c. vászon. (emlékül.)

Ett, 1928. dec. 16.

Allerhöchste Urkunde.

A Miskolcznak régi kiváltságait, szabadságait és szokásait megerősítve, és azokat a „Szabadságlevélben az eddigiek szerint” szóban (szóbeli)

Szt. Lőrincz, dec. 10.

Mendlik Oszkár.

az ovr. magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán tenger-képei szerepelnek.
(említve.)

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Mendlik Ornkár.

~~tengerfestő~~

A Műcsarnok téli termében bemutatásra került a 92 db.-ból ~~álló~~ Hollandiából érkezett tengerképekből álló gyűjteményes kiállítása.

Magyarság, 1924. dec. 16.

Mendlik Ozkár.

Műnei szerepletek a lucsomak téli táslatán.

Pesti Napló, 1928. dec. 16.

Mendlik Oszkárné

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlatán műnei-kollekciója-, szerepelnek

Magyarország, 1928. dec. 12.

Mendlik Ostrava

festo

l.

Dějiny Kult 1921

14. l.

1944.

Am.kir.postatakarékpénztártól

BUDAPEST 44 VII 22 54

16136

MÜEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest
IX.Hügyes Endre u.10.

58

60.

Hivatalból
Díj átalányozva

Mendlík Ondřej

l.

Dějiny Kult 1921

55. l.

Mendlik Oszkár

laird

Velencei nemzetk.

kiáll. 1905.

41. t. kappel

Mendlik Oszkár

cikk
a
Nieuwe Rotterdamsche Courant (Hága)
1921. máj. 28.

A cikk magyarul
közölve
Deny Kult. 1921.
46, 47. l.

Am.kir.postatakarékpénztár

16136

72

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest 74.

IX. Ilgyes Endre u. 10.

– 500.– Szék

Hivatalból
Díj átalányozva 20.000.– M.T.T

Mendlík Oskár

l.

Dený Rník 1921

14. l.

Mendlik Oszkár MDK

Esthangulat az Atlanti óceánon, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Debrecen, 1941 szeptember 1.

N

ES

1-én é

pén

SZE

ÜS

yházm

ból.

lenc

ző, K

agyta

ket

gos,

, Sz

, öss

-ugocsai egyházmegyétől a *b)* pont alatt

az idézett törvénycikk és e végrehajt
szerint tartoznia kell. A megmaradó eg
tisztikara a kiegészült, vagy változó terül
megye egész területére kiterjedően folyt
dését az általános tisztújítás útján meg
tisztviselők beiktatásáig.

4. Ha az egyházmegyék közti ter
folytán a lelkészi tisztségek valamelyikén
más egyházmegyéhez kerülő egyházközsé
gál, tisztsége az 1933. évi I. egyházi
87. § második bekezdése értelmében 1
1-én megszűnik, helyét csak az általáno
rendjén kell betölteni, addig pedig szükség
sítéséről az esperest illetően az 1933. év
törvénycikk 92. § szerint, egyházmegye
illetően elnökségi megbízás útján kell g

5. Az 1941. évi V. törvénycikk r
alá eső egyházmegyékben a 3. és 4. §-ok
a jelenlegi tisztikar működése a legutób
tisztújítás idejétől számított tíz év e
véget, ha ez az időpont nem esik kés
december 31-nél. A tizenkét évi időtarta
megbízással végrehajtandó általános tiszt
december 31-ig az egyházmegyék minden
kell tartani. Célszerű azonban a rész
teljes összeolvadása érdekében is mi
tartani. Minthogy ezeknek az egyházm
területe általában növekszik, célszerűnel
egyházmegyei tanácsbírák számát az eddi
sabban állapítani meg. Igazságos és kívá
a megszűnő egyházmegyék ama lelkés
tisztviselői, akik a megszűnő egyházmegye
ban érdemeket szereztek, új egyházmeg
sukban lehetőleg az egyházmegyei tisztség
emeltessenek.

Mendlik Oszkár

Révai XXI. 594. l.

Lajos ép. tajé.
ffi I. u. 29. I. 14.

BUDAPEST
93 NOV 24

BUDAPEST
935 NOV. 2 11
LKB 4 LKB

Mendlik Ottó

kül. 1871

376. Tengeri táj, vászon

42 x 57

Ernst Múzeum aukciói

38. sz. Budapest, 1928.

Mendlik Oszkár

Magyar Levéltár

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR

TERMÉSZETBEN FIÓKPÉNZTÁR

MENDLIK OSZKÁR született 1871 junius.
aztán Zotz mellett tan
(1900) c. kézet a Zöpmüve
gerrészletekt pest, natura

Mendlik Orzkár

Cikke

Huszár, a Cseh-
szlovák köztársaság
Bp
1914.

Mendlik Ondřej

d

Šrejmr Alois Eth

VIII 175 l.

A MAGYAR POSTAHIVATAL ENGEDÉLYE

761.152/1948
szám

BUDAPEST
8 VII 29 12
54 C

Müemlékek országos Bizottsága,

Budapest.

HIVATALBÓL.
DÍJ ÁTALÁNYOZVA.

918.

MŰVÉSZET
VIII.évf.1909.
193.l.

Péczely
Béla

Méndlik Oszkár:

Beomló hullám

Vizfestmény

A Müosarnok grafikai kiállitásán a 600 K-s állami akvarelldij nyertese

M Ú V É S Z E T
IV.évf.1905.
309.1.

Péczely
Béla

M e n d l i k Oszkár:
Tanulmány/Vizparti szikla/
Gouache-rajz
Reprodukció barna alapon

M Ú V É S Z E T
IV.évf.1905.
308.l.

Péczely
Béla

Mendlik Oszkár:
Tanulmány/Hullám/
Gouache-rajz
Reprodukció barna alapon

M Ú V É S Z E T Péczely
IV.évf.1905. Béla
301.l.

M e n d l i k Oszkár:

Tanulmány/Sziklák a tenger-
parton/

Gouache-rajz

Egész oldalas reprodukció
barna alapon

M Ú V É S Z É T
IV. évf. 1905.
300.1.

Péczely
Béla

M e n d l i k Oszkár:
Tanulmány/Hullámtörés/
Gouache-rajz
Egész oldalas reprodukció
barna alapon

M Ü V É S Z E T
IX.évf.1910.
19.l.

Péczely

M e n d l i k O s z k á r :

Zivatar a biszkájai öbölben

Olajfestmény

A kis allami aranyérem nyertese

Vizfestmény - Tájkép

M e n d l i k Oszkár:
Reggeli hangulat a Földközi tengeren

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijai"

Mendlik Oszkár

sz. 3959

Tenger a Égre

repr.

Pesti Napló képes

mell. 1929 jún. 9.

Mendlik Ondrás

Kell. kiáll. 1935.
a Mütermben.

Hol Erwin: M. O.
gépíróiskolai kiállítása.
Budapesti Hirlap
1935. Dátum
levaqva

127689. számu kiadási csekksz

1937. évi március hó 14-én. A

Ödön s.k. miniszteri tanácsos

A hivatal

A MAGY. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM MŰVÉSZETI ÜGYOSZTÁLYA

mi

Mendlik Ondřej

U. 1818

Var. Rjs. 1912

356-l.

Εφήμ. Κοιμησεωνα

1908

Mendlik

M. 2. *Oszkárné Mynssen Júlia*, szobrász, * Amsterdam 1873. U. i. Leenhoffnál tanult. 1899. aranyérmet és Prix de Rome-t kapott. 1900 óta neje M. 1. festőnek. 1928. három művét állította ki koll. kiállításán Budapesten.

Kg II 10 fl

Torontál vármegye IV. 261

Mendlik Otakárné

Özv. Mynssen Julia
szobrászné

Budapest
1928/29 tan. évben 3. szobor.

Szül. 1873. Amszterdamban
s ugyanott Leenhoffnál tanult
1899. megnyerte a Holland
kormány ösztöndíját Párizsban
a szobrászat és festészet a
Prix de Rome-t. 1900. most
vette Mendlik Otakárt s
azóta Aerdenhoutban él
és dolgozik a művészetének.

Sepsiszentgyörgyi lelet X. 136.

Mendlikné Mijnssen Julia

festő Aerdenhout by Haarlem

Hollandia.

1934. téli kiáll. 163/a.

668. Campovecchi

Est a XVIII. század vége

Napnyugta.

71

~~Belsa~~ A római templom
le s jobb kezével átkarolv
a mögötte álló előkelő n
dényt tart és a kinek
zi legelő kecskeit és ju
va beszélget az előtte a
et középtérben Kanyar
szarvas markait az
valamivel hátrább me
vidék vázsokkal é te
ban két madár röp

Vázsm, mére
Pyrker Jan

↳ mely fölött a le-
nyugvó nap ragyog.

Mendlik Oszkár

1890/91 – 1895/96

Ferkèpzomfoisk vk

113. l.

[illegible] maradt Vladimir melletti Pokrov-templom, a XII. század végén épült Dimitrij-székesegyház és Jurjev Polskij katedrálisa; e két utóbbinak külső falai teljesen el vannak borítva reliefekkel, amelyek kisázsiai, főleg örmény hatásokra vezethetők vissza. A vladimiri művészetnek a tatárok betörése vetett véget.

A XIV. században Moszkva kezébe került a politikai és kulturális hegemónia. Moszkva korai templomaiból

Mendlik Oszkár

Művészet 1909 135. l.

Mendlik Oszkár 1871 június 23-ikán született, Radvánc ungmegyei faluban, Ungvár mellett. Iskoláit Budapesten végezte, és pedig a főgimnáziumot a tanárképző gimnáziumban, négy évet a rajztanárképzőben, ahol rajztanári oklevelet kapott és két évet Lotz Károly iskolájában. Mint gimnazista Molnár József útmutatása mellett festegetett, később az említetteken kívül Székely Bertalantól is tanult. 1891-ben tette meg első nagyobb tengeri utazását Görögországban s azóta főleg a tenger festésével foglalkozott. 1894—1898-ig a műegyetem Rauscher Lajos tanár asszisztense volt, 1898—1901-ig Rómában élt, ebben az évben Hollandiába költözködött, ahol ma is tartózkodik. A Képzőművészeti Társulat 1897-ben részesítette első ízben kitüntetésben, midőn „Tengerparti temető" című festményét a 300 frtos Ráth-díjjal jutalmazta. Mendlik legnépszerűbb művészeink közé tartozik s valósággal specialistája a tengerfestésnek.

Poll Hugó a pasztell-díj nyertese, beható irodalmi méltatásra talált már a Művészetben, az 1907-iki évfolyamban. Fejlődésének menetét, életrajzát ott találja meg az olvasó. Műveinek egész sorát reprodukáltuk már e folyóiratban.

Olgyai Viktor művészi munkásságát hasonlóképp méltatta már a Művészet, még pedig az idei első számban.

esztetikusokat és regészeket hívták meg, kik könnyed modorban magyarázzák el hallgatóik előtt a műtörténelem vagy a mai művészet főbb mozzanatait.

A Petit-Palais műtárgyainak bemutatása után később a többi városi múzeumok következnek. Mindegyik előadás ingyenes. A költségeket a föntemlített szubvenció fedezi.

Az első előadást Lecomte Georges író tartotta a francia iskola festményeiről és rajzairól. Akik előítéletet tápláltak az esti múzeum iránt, csalódtak, mert már az első előadás is sok hallgatót vonzott s kétségtelen, hogy a jövőben a hallgatók száma erősen növekedni fog.

Érdekesnek tartom megemlíteni itt a további programmot.

Thiébault-Sisson műkritikus az olasz, flamand, német és holland iskolákról. Vauxcelles Louis az olasz faience-ről, Alexandre Arzén a francia faience-ről értekezik. Továbbá következnek: Sarradin, a renaissance korabeli bronzokról és érmekről, Sainte-Croix Kamill a márvány, terracotta és fafaragásról, Lumet az ezüstművességről, órásságról és ékszerekről; Roujon Henry Rembrandt festményeiről és

Mendlik Oszkár

Budapest József körút

10.)

MENDLIK OSZKÁR született 1871 június 23-án Radvánczon. A rajztanárképző intézetben oklevelet szerzett, aztán Zotz mellett tanult. Irdalmas (1900) c. képét a Szépművészeti Múzeum szerezte meg. 1901 óta Hollandiában él. Tollpen-gerezleteket festi, naturalista technikával.

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONT
TAKARÉKPÉNZTÁR

TERÉZVÁROSI FIÓKPÉNZTÁR

Mendlik Oskar

l.

Off München 1905

95. l.

MDK

Mendlisz

Weichinger Karoly és Mendlisz, az Apollo projektograf pécsi tervpályázatan 1.dij.

M M É E Közl. 1935. 244.l.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"Dalmát tengerpartok" c. müvét birálja N. Istvánffy Gyula festőművész "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" cimmel közölt kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó , 23. kötet. 230-254. lap

MDK

Mendlik Oszkár

A Képzőm.Társ. fennállásának ötven nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lassáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941. márc.2. 13.l.

MOK

Mendlik

A Nemzeti Szalon művésze, a párisi kiáll.-on kiállított és kitüntetést is kapott.

Bock János írása.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll. 4.lap

Mendlik Oszkár

Egyre tisztuló tengeri képeit dicséri Kázmér Ernő: "A "Céhbeliek" a Nemzeti Szalonban" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1918. márc. 1o.
XXIX. évf. 1o. sz. 154-155. lap.

Mendlik Oszkár

Kilátó, o. fa, 12,5 x 23,5

30. Művészeti Kiállítás
1973.

Mendlik Endre, festő

Tehetett. („Zivataros idő az Égei-tengeren")

↓

Sándor László: Plehanov magyar festő körül M. Y.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 25.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

A Szalon választmányi müvésztagjaként emliti meg Rózsa Miklós: "A Nemzeti Szalonról" c. cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. julius
693-708. lap

Mendlik Oszkár

Debrecen város tanácsa bízta meg az Aranybika szálló képének megörökítésével. 2 festménye az 1896-os kiállításon Debrecen fejlődését bizonyította. A két arvatell ma a Déri Múzeumban.

Bakassa Sándor: A debreceni Aranybika Szálló Története 1959. Debrecen 56.l.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"Tengerparti kép"-et ábrázoló müve , valamint figurális képei komoly értékelést nyernek Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"A hullámverések méltóságos játszadozását kutatja, s a szinek finom egybeolvadását" elemzi a müvész festményén Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 19o2. május hó. XXXVII. kötet 127-14o. 1 p

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"...azt figyelte meg, mint törik meg az Adria egének lemenő napsugara a kék viz fodros hullámaiban."-irja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-136. lap

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"Dalmát tengerpart" c. festményét hozza a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1906. jan. hó. 44. kötet
320. lap

Festészet.

„Fergeptüntetés"-re.

Kép.

(Mendlik Aurél-tól).

K. T. 37/1898.

1898. jan. 11.

Mendlik Ondrej Pest.

Ir. F. 37/1898.
1898. jan. 11.

Mendlik Oszkár Jertos,
(Firenze).

Nr. V. 1783/1897.
1897. dec. 27.

Mendlik Ozkár perto.

Vr. V. 1476/1897.

1897. nov. 17.

Mendlik Oszkár postás
(Rónai)!

Z. V. 1/1899.
1898. dec. 27.

Festészet.

„Tengerpart Senneto"

c. kép.

(Mendlik Oszkár-tól)

Sz. V. 1476/1897.

1897. nov. 17.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

"Dalmát tengerpart" c. müvét emliti meg a Hónapról-hónapra c. rovat az Eggenberger-könyv kereskedésben rendezett kiállitásról.

Magyar Salon, Bp. 1905. május hó, 42. kötet
732. lap

Mendlik Oszkár,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. magy.képzőmüvészetének keresztmetszete.388 mü,180 müvész Mendlik egy müvel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Mendlik Oszkár

vród
2

Helytörténő 48.l.

Tenetö, jaryg-kori, Adai VII. 240

VII. TEREM.

MENDLIK OSZKÁR MŰVEI.

(A II. terem folytatása.)

Vízfestmények. Olajfestmények. Rajztanulmányok. Eladók.

297. Ködös idő az Óceánon.
298. Mistral.
299. Indiai-óceán.
300. Zivataros idő.
301. Hullámhegy.
302. Tarajos hullám az Atlanti-óceánon.
303. A dalmát partokon.
304. Felhőtükrözés az indiai-óceánon.
305. Derús reggel a Földközi-tengeren.
306. Vihar után (Atlanti-óceán).
307. Bóra.
308. Csendes hullámzás.
309. Hullámtanulmány (színes rajz).
310. A Zuiderzee partja (színes rajz).
311. Távozó hullám (színes rajz).
312. Hullámtanulmány (színes rajz).
313. Tulipánmezők Hollandiában.
314. Tulipánmezők Haarlemnél.
315. Jácintmező Haarlemnél.
316. Jácintok Aerdenhoutnál.
317. Sumatrai part.
318. Az Egyenlitő alatt.
319. Tengerpart Sumatrában.
320. Biscayai öböl (vízfestmény.)
321. Hullámtanulmány (rajz).
322. Hullámok (rajz). Magántulajdon.
323. Hullámfodrok (rajz).
324. November az Óceánon.

325. Zivataros idő az Északi-tengeren.
326. Hullámtörés Jáva déli partjain.
327. Jácintmezők.
328. Hullámtörés Curaçao-nál. Magántulajdon.
329. Orkán az Atlanti-óceánon.
330. Esthangulat az Atlanti-óceánon.
331. Vihar az Óceánon,
332. Csendes hullámok.
333. Hullámtaréj (rajz).
334. Hullámtanulmány (rajz).
335. Távozó hullám (színes rajz).
336. Óceánhullám (rajz).
337. Holdas éjjelen.
338. Nagy vihar az Atlanti-óceánon.
339. Hullámhegy.
340. Földközi-tenger.
340a. Hullámtörés Dalmáciában.
341. Vihar kezdete.
342. Őszi reggel az Északi-tengeren.
343. Zivatar a biscayai öbölben.
344. Téli hangulat az Atlanti-óceánon.

Mendlik Oszkár

Mendlik Ondrás

A bolygó hollandi

Cinpe Cat

Mendlik Oszkár

l.

Szépmüvészet

1942. 287. l.

BEICH
NAKESZ

BUDAPEST
1923
VI 19

Mendlík Ondřej

Lřod
z
Myslkrio?

75,1

Áthozat Kor.			46 60
...ztól			—.50
			12.—
...hímző iskolájá			1.—
...mia			6.—
...ány.			1.20
			2.20
...építmények			3.—
			1.20
...kvérjeink			4.11
...tlen Bilol			4.—
			1.—
			—.50
			1.

Mendlik Oszkár

Kiáll. erem

Közlezrkiáll.

1267 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Mendlík Oskar

l. Dery 1927

23. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Mendlik Onkár

Ul. 390.

907. szám
1915.

Elism

Alólirtak ezennel elismer
ház igazgatóságának az Ors.
ideiglenes állami letétül az al
nyeket adta át:

Szám		A műtárg
sor	leltár	
1	2185	Mendlik Oszkár
		Vászon, mére
2	2187	Ch. J. Palmié: R

Mendlik onkáj

rod

Mnovin Mar. 1891: 27

Mendlik Oszkár festő szül.
1871. VI. 23. Radvánczon. Buda-
pesten tanult, 1901 ~~[illegible]~~ -tól ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Scheveningen-
ben, 1906 -tól Aerdenhordt
by Zandvoortban (Hollandia)
él. Tengeri tájképeket festett.
Vihar a biscayai öbölben c.
képére itthon állami kiszaví-
nmat kapott.

Művészeti lexikon 1/90.l

666. Giovan

Szü~~letett~~ Velenaiben 1726-ben

Szt. Jerom

A földre térdelt ~~állati~~ bőrö
~~ke~~ kerekben a keresztet ta
szatva. Látszik kissé ősiek
o mellette a földön koponya
felé néz, hol ~~néki~~ a szador
~~tanyja~~ s a kit három angy
bége fa ~~dicsől meg~~ alatt de
nöri kalapja lóg. 3

Vaszin, mérete 2

Lanoplant és Flebegő.

493

A Nemz. Muzeumban

Czimó Zsigmon

Mendlik Ozkar

Měsíčník 1904-406
-1905. 300, 301, 308, 309
-1909- 135, 193
-1910. 19, 45, 102
-1911. 125, 128, 132, 134, 135
138, 140, 143, 144
-1912. 207
-1913. 360
-1915. 287

Guardi Francesco: Doge palota belsője 196 (615), 1343 (90). – Murano látképe 196 (615), 4062 (586).

MDK

Mendlik Oszkár

Alkonyat, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

26 l.

MDK

Mendlik Oszkár festő

Szélmalom

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.

4 1.

Mendlik Oszkár

szöd
2

Forum
1935. 338. l.
(F. Z.: Budapesti
kiállítások.)

1907.

nájú, de egyedalú érmen van ábrázolva. Kissé
afordult~~an~~ és szembenéz~~ve van áb-~~
álla hosszú. Tollas kucsmát és bro-
Feliratan ~~a~~ mellvert perem mentén:

RT. CCCC. XXXXIIII.

~~a képes lap háttere, a karima~~

, méretei 6.5:6.5 cm. -- Becsértéke
1907. április 30-án (787-907-5).

106

1429

338

1907.

3432. Mendlik Oszkár.
Sz. Radvánczon 1871 junius 23-án.

Őszi reggel az Adrián.

Hol a hullámok, ~~A reggeli világításban ábrázolt~~ nyugtalan tengerszínű ~~hul~~ felszínű habokban törnek meg, ~~mint~~ és csak itt-ott emelkednek magasabbra. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra két sorban: »Mendlik Oszkár 1906«.

Vászon, méretei 80:121 cm.
Vétetett az 1907. január 24-iki 7738 sz. leirat alapján a Szépművészeti Muzeum keretein kivül eső elhelyezésre 1600 Kán (160-907).--

Vád. Ihrz.

Vét 7738-907

Mendlik Oszkár

festő

Kőcéraj

ind

Krück

II. 240. l.

Budapest kereskedő egyesület

1904. évi ~~[illegible]~~ vegyes kereskedő tanló évkönyve (1903/1904.)

1904. VIII. 12.

Visegrádi János: Egyházi
ötvösművek Zemplén vármegyé-
ből III. 19 – 24.

Mendlik Oszkár

u. 1878

l. 8 h.

Germán Šorsek V. 247.

Mendlik Oszkár

~~19~~ Münchmeyer Aerdenhordt

1907. tav. kiáll. 109

1907-8. téli kiáll. 191, 197

1908-9. téli kiáll. 200

1909. graf. neuwerk. kiáll. 318, 321-325, 328

1909-10. téli kiáll. 10, 12

1910. tav. kiáll. 37, 39

1910-11. téli kiáll. 4, 8, 419

1911-12. jub. kiáll. 10, 12

1912-13. téli kiáll. 576

1913. tav. kiáll. 495

1913-14. téli kiáll. 422, 446

1811. Fr. Gauermann

~~Arany~~. Táj

A előtérben balra, a
van és jobbra a kár
a melyeknek egyike le
~~mely~~ fejét ~~piros~~ kendővel
deréka kék pöröny
~~nem~~ elöl kis tócsa vize c
társzik és a háttérben
madár repred. ~~A~~ vá
„Gauermann."

Pergamen, mé
B. Wodianer
A 1900. évi ~~XI.~~ 12. á

Szerzemény a 2. szám a
— Szám 620. —

335/900

Mendlik Ottrár

Budapest

Munkanok

1894/95. téli kiáll.

1895/96. téli kiáll.

1896. nyári kiáll.

1897. tav. kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1898. tav. kiáll.

1899. tav. kiáll.

1899-1900. téli kiáll.

1901. tav. kiáll.

1901-2. téli kiáll. Scheveningen 87

1902. tav. kiáll. 216, 237, 238

1902-3. téli kiáll. 102, 104

1903. tav. kiáll.

1903-4. téli kiáll. 399

1904. tav. kiáll. 21.

1904-5. téli kiáll. 167, 168.

1905. tav. kiáll. 290

1906-7. téli kiáll. 106, 131.

Aerdenhordt by Zand-
~~voort~~ voort
Hollandia

Adriányi László IX. 55.

(— Lászlóné özv. Scholtz Elza IX. 55.

Mendlik Oszkár

Műcsarnok. Hollandia
Ardenhout by
Harlem

1922. jub. kiáll. 282
1927. magyar táj. 189
1928/29. téli kiáll. 3–83
297 – 344

Kollektív kiáll. katalógusban életrajza – Szül. 1871. jún. 23. Radvánczon (Ung m.) Dallo Edmund, tőzsér fő-szerepe, több a bécsi akadémiában Gregorovits, Ispánhoy és Körösfő-Kerekes mellett tanult. 1891-Párisban látta élőnek tengeri szerepét, mely egyik legfőbb utóbbi fő-tése lett. 1894-megnyerte a rajztanári diplomát, aztán a Lőr iskola tagja lett 1895. augusztusi állást kapott a műegyetemen Rauscher Lajos mellett. 1896 a millenniumos kiállításon bronzérmet kapott Hullámverés Ragyva mellett

Ferri, Nerino IV. 167.

Mendlik Oszkár

irod

Nemzeti Szalon. A sociétaire-ek első kiáll. katalógusa.
1921. márc.

Miskolczi ág. h. ev. egyhází Kt.
épitk. egyége 1911-ben

V. 304

Mendlik Ozkár

---

képei a Szépmű-

Múzeumban

Földmivelésügyi minisztérium, m. kir.

V. 309

Mendlik Oszkár

nős

Munkaerő, 1899. 329

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a műhelyfő

8. sorsz. Műhelyi m

Mendlík Oszkár

festő

lásd

Vas. Ny.

1912. 356. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Mendlik Oszkár

1896/97 gyak. fest. ösz.

Mártonfy Marcell dr., jogakad. tanár

V-311.

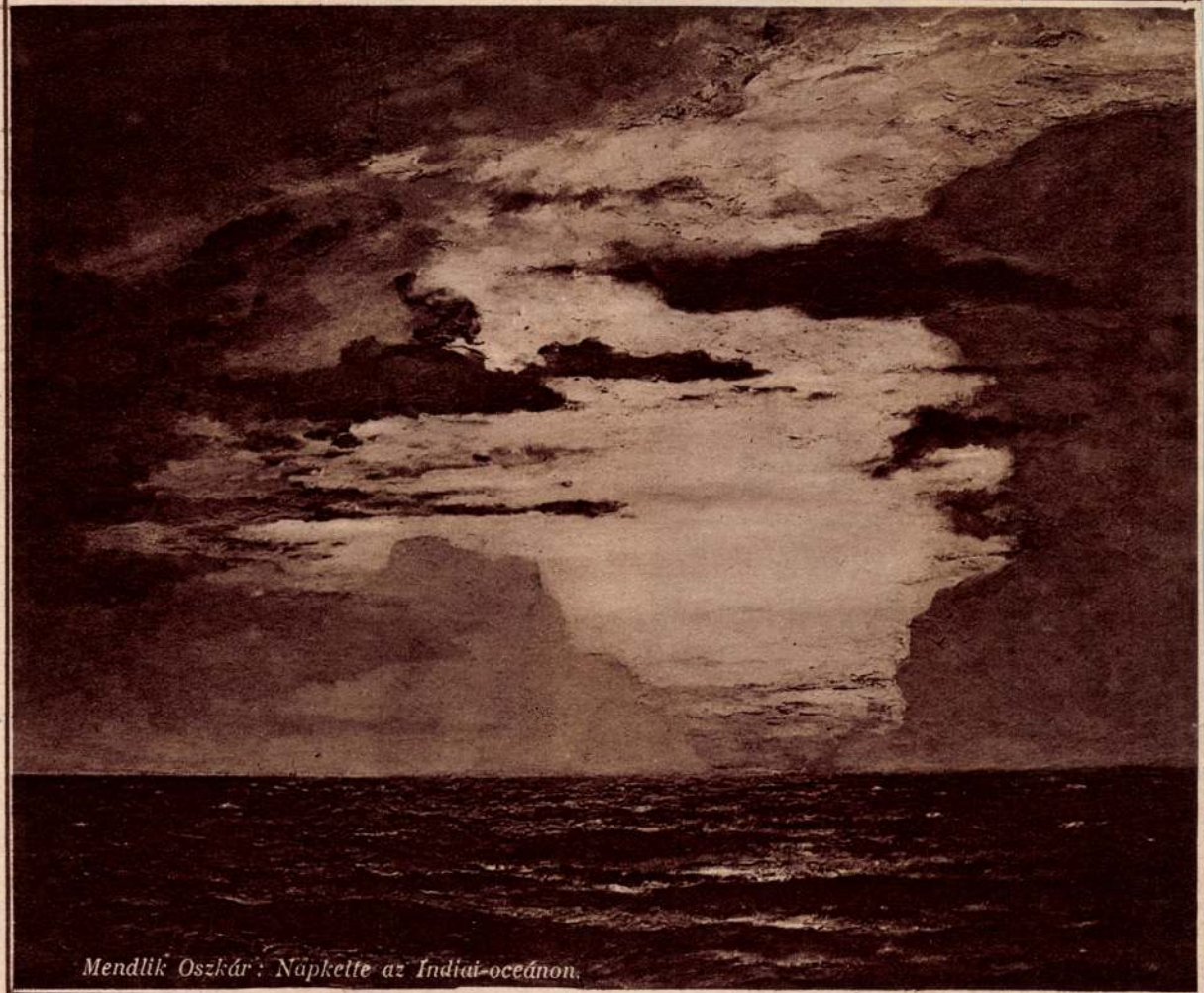

Mendlik Oszkár: Napkelte az Indiai-óceánon.

Margonyó Béla vall 1928. dec. - 25

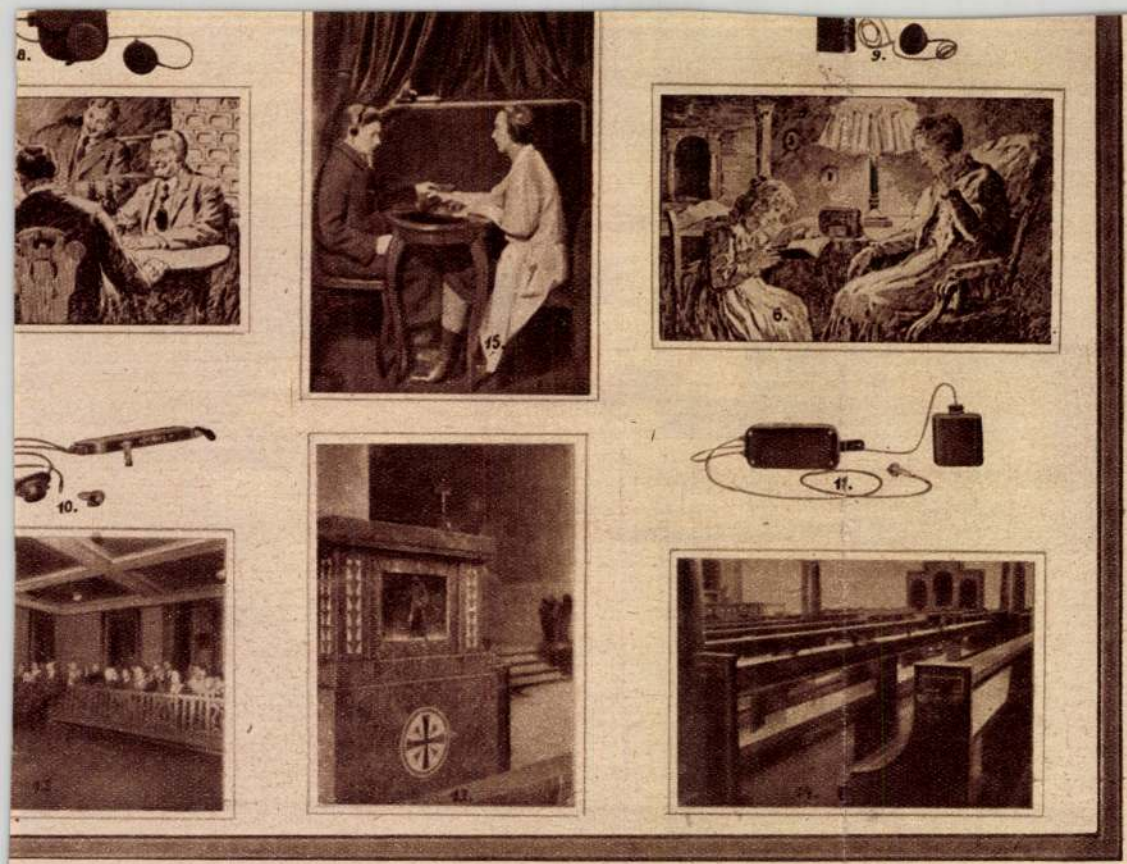

r kirándulásnál, 2. utazásnál, 3. tárgyalás alkalmával, 4. vásárlásnál, 5. társaságban, 6. otthon.
ü és erősségü Siemens Phonophor-készülékek. 12. Többhallgatós Phonophor-berendezésünk előadásnál.
berendezésünk a zürichi Jézus Szive templomban, 14. nagyothallók számára fentartott padok.
-készülékek eladási helye és 16. annak külön helyiségében a készülékek kipróbálása és kiválasztása, a

ikai Ipar rt. Budapest, VI., Nagymező-u. 4., a terézvárosi templommal szemben

Mercedes Oszi

Mendlik Gottár, „Ferkó", stb. marad,

l. 490. old. — Folytatólag: Salamis (1900) c.

Repre a Szepmüv. Múz.-ban.

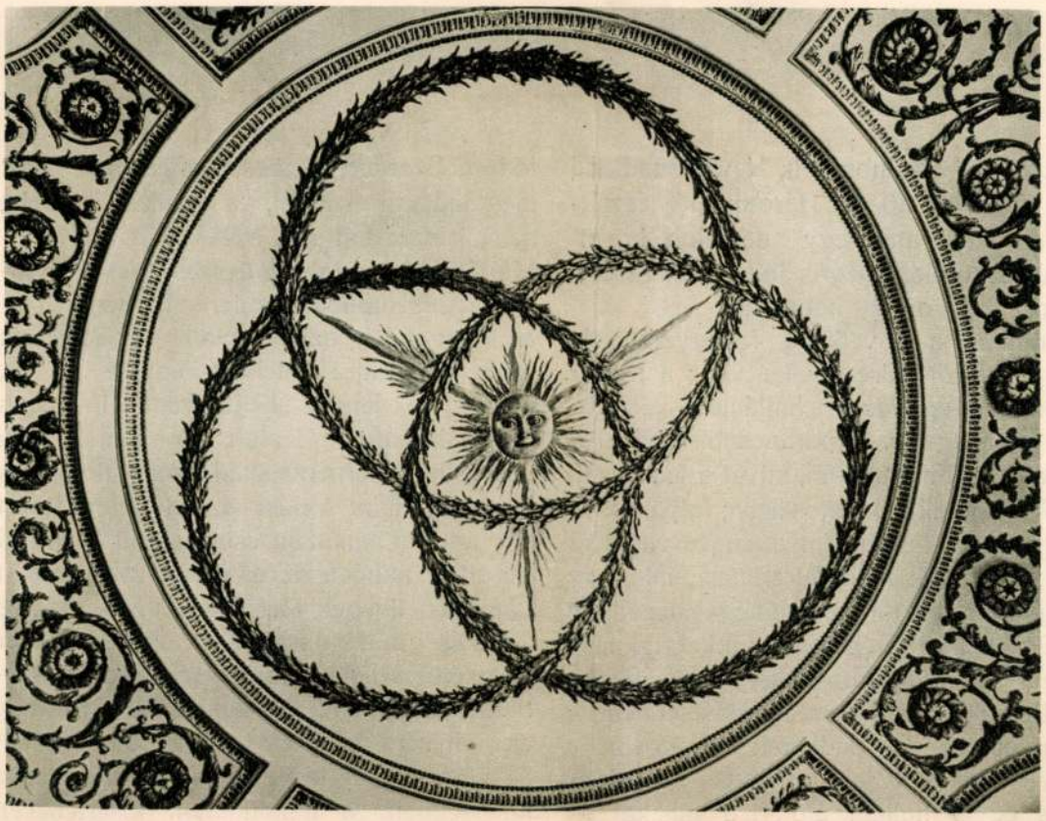

STUKKÓTETŐ
Palazzo Falconieri, Róma

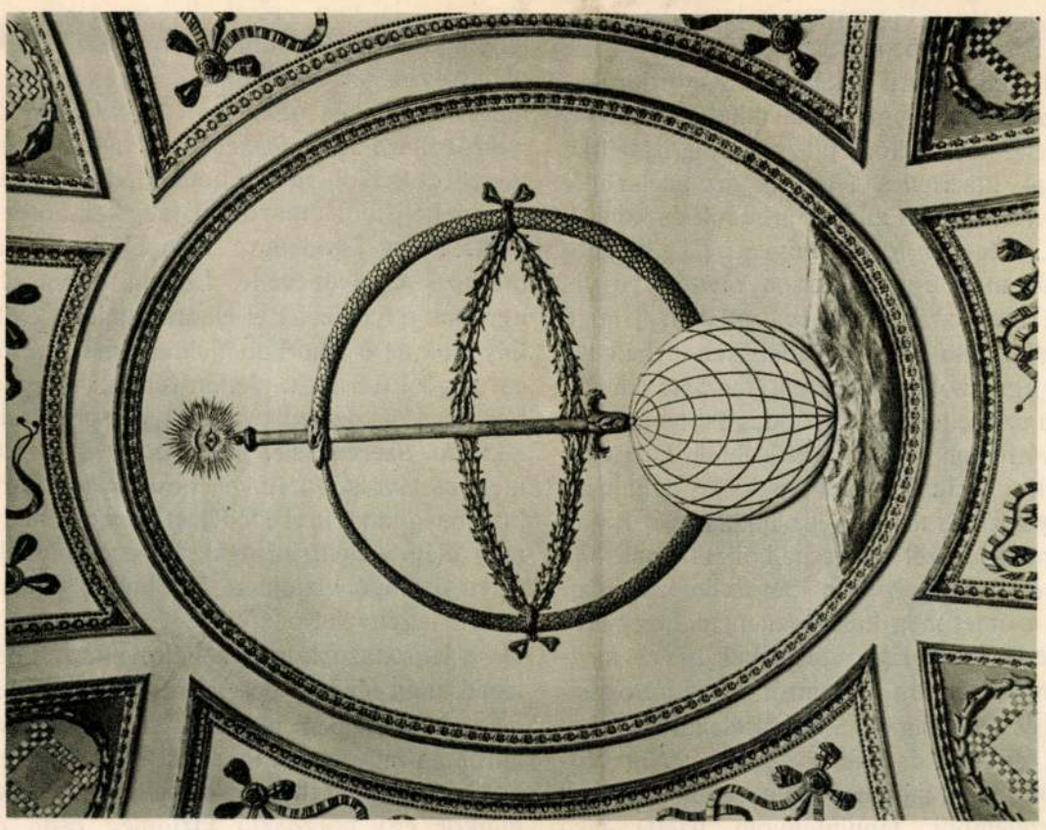

STUKKÓTETŐ
Palazzo Falconieri, Róma

Magyar Művészet 1929.

EGY MAGYAR TENGERFESTŐ NAPLÓJÁBÓL

Az Atlanti-óceánon volt, New-Foundland és Irland között. Háromnapos északnyugati vihar után egy anticiklon következtében hirtelen megfordult a szél és délkeletről jövő orkánt kaptunk.

Naplómban a következő följegyzés áll: Nov. 1. Időről-időre zivatar van; a tenger rendkívül nyugtalan és a hullámok szélesebbek, mint tegnap. A parancsnoki híd első emeletén kell maradnom, mivel a fedélzeten sehol sem található biztos hely; folytonosan elönti a víz; lassanként a tenger vadabbá válik, olyannak tűnik fel előttem, mint egy elhagyott alpesi táj hófedte hegycsúcsokkal és kékesszürke glecscsermezőkkel, de minden zúgó és mozgékony. Úgy látszik, mintha a hullámok még állandóan növekednének; óriási víztömegek zúdulnak el gyorsan és magasságukat 12—15 méterre becsülöm. Néha egyik hullám utóléri a másikat és ilyenkor kékeszöld vízfal emelkedik a magasba, vastag haragosan fodrozó habtaréjjal, legalább 5 méter függőleges vízfal, mely a következő pillanatban zúgó dörgéssel omlik le, maga körül mindent sistergő habtengerré változtatva. A világosszürke levegő kísérteties fényt vet az acélszürke tengerre. A szél zúg az árbocok és kötelek közt, a tenger tompa bőgésébe és bömbölésébe még egy panaszos sivítás vegyül bele, mint száz és száz kínjában jajgató macska sikítása; a fedélzeten lehetetlen még egy szót is megérteni és szinte lehetetlen a szél ellen bármily mozgást tenni.

Folytonosan csak még erősebben fúj a szél; szürke porfelhők szállanak fel a hullámhegyekről és néha egész hullámfejet ragad magával a szél és ködfelhőként vonszolja magával. Borzasztóan inog a hajó, és minden erőmet meg kell feszítenem, hogy ülve maradhassak. Egy váratlanul heves mozgásnál azonban ülésemről festékdobozommal és palettámmal könyörtelenül a korláthoz repülök, és ámbár sikerül törött végtagok nélkül megmenekülnöm szorongatott helyzetemből, tanulmányom fizette meg ennek az árát, amennyiben egy része letörlődött. Szerencsére összes fölszerelésemet meg tudtam menteni, és csodák csodája, semmit sem fújt el a szél.

Miután kabátomat az összes festékfoltoktól megtisztítottam, atelierembe megyek — az igazgatóság az orvos kajütjét bocsátotta rendelkezésemre „atelier"-ként — és ott, amennyire lehet, „bekötözöm" invalidus tanulmányomat. Ezalatt azonban benn a szalonban a terített asztallal sem állt jobban a dolog, mint velem a fedélzeten, mert egy adott pillanatban csörömpölő lármával gurult le minden az asztalról és a padlón tányérok, üvegek töredékeivel kés, villa és kanalak gurultak szerteszét, amit a főpincér átkozódása és haragja kísért. Igazi felfordulás volt. De mi nevetünk rajta; tengeren ez már nem megy másképpen. Már leszállt az éj; a tenger félelmet keltő a lilásszürke sötétségben, a minduntalan kísértetiesen felbukkanó fehér habfoltokkal. A fedélzeten minden tele van vízzel, habzó, sistergő, forrongó vízzel, és amint a hajó az egyik oldalról a másikra dűl, a víz őrületes rohammal zúg ide és oda. A fedélzetközön a matrózok a matrózmesterrel nyugodtan végzik dolgukat, a nehéz homokládát, melyet a vízár helyéből kimozdított, meg kell kötözniök. Nagy fáradságot igényel ez ott az áradozó víz közepette. Látom, amint elugranak a fedélzetet el-elborító hullám elől. Olyanok az ő viharkabátjukban, mint víztől csöpögő kísértetek. Aztán látom, hogy a hajó orráról közeledik valaki, gyorsan körültekintve, szerencséjét lesve, hogy a 10—20 méteres távolságot futva tehesse meg, hogy biztonságban érje el a fedélzet közepét, mely még elég védett. Jaj neki, ha egy a fedélzeten átcsapó víztömeg hatalmába keríti! Derék legények!

De a legrosszabb még nem következett be. Ebéd után éppen ecseteimet mostam ki, — ami zárójelben mondva, szintén egész akrobata-művészetet igényel, — és fölkeresem a kapitányt, hogy elbeszélgessek vele, amikor egy borzasztó víztömeg csap át a hajón, úgyhogy a hajó minden porciká-

GUIDO RENI KÖVETŐJE: KRISZTUS SZÜLETÉSE
Palazzo Falconieri, Róma

MENDLIK OSZKÁR: ŐSZI VIHAR AZ ATLANTI-ÓCEÁNON

Herceg Esterházy Pál tulajdona

MENDLIK OSZKÁR: KÖDÖS HANGULAT AZ ATLANTI-ÓCEÁNON

Budapest székesfőváros tulajdona

Mendlik Oszkár

155. Hegedűs László: Emmausba.

121. Mendlik Oszkár: Az alvilág bejárata.

Mendlik Oszkár

K.

MENDLIK OSZKÁR: Bolygó hollandi.

Szinvonalok 1911/12. kép. Szál.

Mendlik Oszkár

László F. Elek: Lady Wantage.

121. Mendlik Oszkár: Az alvilág bejárata.

155. HEGEDŰS LÁSZLÓ: Emmausba.

MENDLIK OSZKÁR: Téli vihar.

Mendlik Oszkár

Munkáinak 1903. tav. szemrehelyi.

STETKA GYULA: Arckép.

102. Mendlik Oszkár: Fürdés az Adrián.

Mendlik Oszkár

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

224. Jendrássik Jenő: Az útfélen.

191. Mendlik Oszkár: Búcsúzó sugarak.

Mendlik Oszkár

M NT 19078. kép. kiáll.

211. Vastagh György: Arckép.

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR MŰVE

években megfesti a „Szögletszobá"-t a szélben lobogó függönynyel, „Albrecht herceg kertjé"-t, a „Házépítők"-et s a „Berlin-Potsdami vasút"-at, az ötvenesekben az „Atelierfal"-at és a „Théatre Gymnase"-t, a hatvanasokban a „Párisi utcá"-t s a „Tuileriák kertjé"-t, az impresszionizmus e diadalait, a „Prédikáció"-t a köseni napos bükkök alatt és későbbi években a „Vashámor"-t, a „Gyermekalbum" lapjait, a „Gasteini körmenet"-et s a kissingeni képeket.

Menzel festészete a rajz fundamentumán épül fel. Ő, ki a grafikából indult ki, mindvégig megtartotta annak a végletekig analizáló vonaljátékát, a merész rövidülések kombinációit, a tömör, kemény gerincet, melyet a szín ruhájából nála mindig kiérezünk. Még a „Vashámor"-ban is, hol pedig a színnek önnönmagáért, mint hangulati tényezőnek is van jogosultsága, hol a kohóból előtörő forró fény a lázas munka izgalmának közvetítője, még ott is a kortörténet hatalmas rajzolója marad. Nála a szín sohasem oldja fel a formát. A bizonytalan színes melodiáját, a parenthézis ingerét, a lehetőségek sejtelmességét hiába keressük művészetében, melynek a kiméletlen valóság szabta meg törvényeit.

Sajátságos az az „impassibilité", melylyel Menzel az életvásár kalejdoszkopját nézte. Úgy nézte, mint egy folyton mozgó, folyton készülő képet, mintha festőállványán látná, három lépésnyi távolságról. És „ahol megmarkolta, ott lett érdekes". Ha az objektiv, külső szemlélettől, melyet ő képvisel, ma általánosan egy szubjektiv, belső szemlélethez jutottunk, az „adat"-tól a „lélekállapot"-hoz, ne felejtsük el, hogy a külvilágnak lelki értelmezéséhez az ő pozitivizmusán keresztül vezetett az út és annak legegyszerűbb konzekvenciája.

Ma, mikor feminista művészeink, mivel könnyelműségből vagy gyávaságból „szenzibilis" idegekhez jutottak, a szerelem „rejtélyességé"-t kutatják unos-úntalan, mikor szimbolista művészeink régóta ismert metaforákat és díszítő jelzőket személyesítenek meg szószerint, mikor

Művészet 1905.

minden vértelen érzéske felszínre kerül, s a „meg nem értettek" önmaguk előtt gyujtják meg a tömjénfüstölőket, lehet művészetük nagyon finom, nagyon nüanszirozott, merész, őrületes vagy tragikus, de lényegében negativ marad. S igazi napfürdő lelkünknek a nagy mester művészete, ki Musset értelmében „egyensúlyt tart az arany tengelyen". Ki túl az időn, túl önnönmagán belevilágít az általános emberibe.

Számtalan apróbb művei közül emlékünkben maradt egy kicsi kép. Barátságos tornácba betoppant egy siető vándor, az örökös kaszás és csontkezével türelmetlenül rángatja meg a csengőt. Szignálva: „Plusquamperfectum. — Adolf Menzel".

A német esztétika mezején újabban áldatlan háborúság folyik. Meyer-Graefe Böcklin vállairól rángatja le a bibortógát, viszont Thode támadja a naturalizmust és az impressziót. E véleményharc érdekes eszmecserét teremt ugyan, de könnyen zavarba hozza a művészettől távolabb álló, önállótlan rétegeket. Pedig a kérdés nagyon egyszerű: a festészetben a prózának épp oly létjogosultsága van, mint a kötött beszédnek s nem a tárgynak mivolta, de annak mikéntje a döntő szempont. Egy művészet, mely Menzelt, Leiblt hozza létre, törvényszerű szükségességgel teremti meg ellenértéköket, Böcklint és Thomát. Carlyle szavait idézzük: „A nagy szellemek, inkább mint a kolosszeumok, az igazi világcsodák, kiket akkor értünk meg legmélyebben, ha magasságukat csodáljuk".

OLGYAI VIKTOR

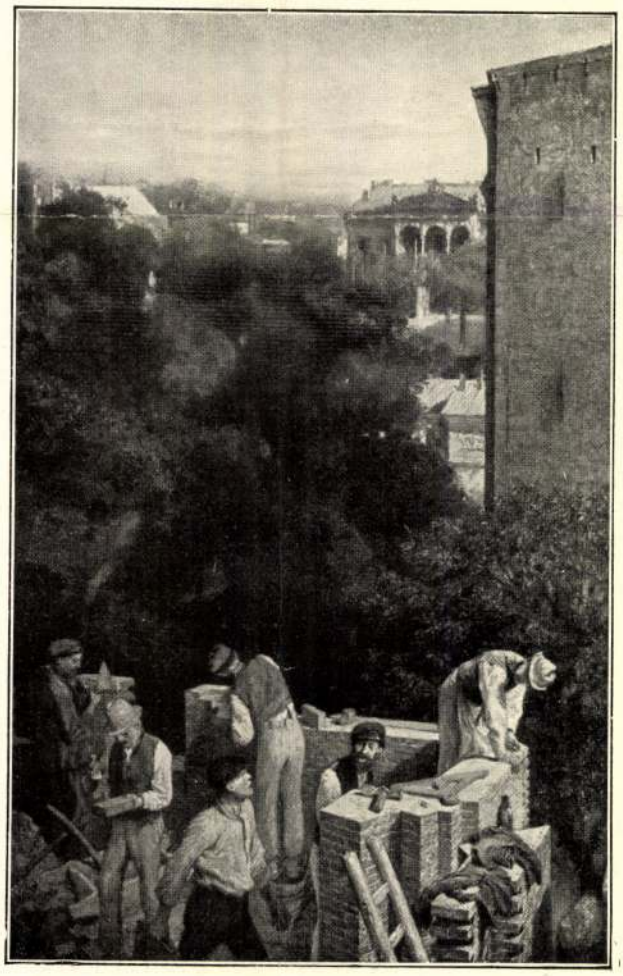

HÁZÉPÍTŐK
MENZEL ADOLF FESTMÉNYE

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR MŰVE

melyeken túl nem fejlődhetett volna már ő maga. Csirát fejlesztő képessége végtelen s azért hat néha ránk oly szárazon és ridegen mint a gyökér.

Ez különben korántsem bizonyítja tehetségének határtalanságát. De bizonyítja felfogó képességének oly széleskörűségét, melyet a mai nemzedékben hiába keresünk, rávall egy vagyon birtokára, mely a művészetben teljességgel nélkülözhetetlen: fejlett esztétikus kulturájára.

Meg kell fontolnunk azt, hogy Menzel első föllépése — harminc év mulva egy százada lesz annak — abba a korba esik, melynek művészete még Lessing és Winckelmann hellén világnézetével telített és az „eszmé"-ben való hit törhetetlen volt. Cornelius és társai az üres egeket ostromolták ideálért. Akkoriban Menzel volt az első, ki megérezte maga alatt az anyaföldet, ki nem rajongott mámoros fővel, de tárgyilagos megfigyeléssel kereste a művészet reális forrásait. Mikor tizennyolc éves korában „Brandenburg és Poroszország történeti nevezetességei"-vel rajzónja megszabadította a történeti felfogást patetikus szépségességétől és a nagy gesztusoktól, fejcsóválva fogadták. Tudatos, finom iróniával konstatálja: „a kor még nem engedélyezi, hogy az ember necsak cselekedjék, de külsőleg is látható legyen".

De a kor mégis meghajolt a kényszerítő szuggesztiv erő, a divinatorikus biztosság előtt, mely megjelenítette előtte a XVIII. századbeli Poroszország történetét. De Menzelnek a mult ködében fürkésző szeme bármily valószinűséggel eleveníti is meg előttünk Hochkirch lázas éjjelét, Leuthen sáros havát és szomorú egét, a Frigyeskor egész napos nagyságát. Sanssouci csillárjainak világát s a taxuszboszkettes Rheinsberg idilljeit, a „történész" Menzelnél jobban leköt minket a nagy, szabad, egyetlen Menzel, kinek művészete Constable kapcsán érintkezik a nagy tradiciókkal. Az a Menzel, ki a negyvenes

Bismarck, „a villogószemű szörnyeteg", ahogy Lenbach nevezte, húsz éven át ihlette művészetét. Festette számtalanszor a hivatalos Bismarckot s a varzini háziurat. Öregedése minden fázisában festette ezt a sziklabálványt, kinek hatalmas termete, gömbölyödő fejformája tökéletes erőakkumulátor. A bozontos szemöldök árnyékából kidűlő véredényes szemek nyugodt önbizalomnak, dacos, nem tágító büszkeségnek szikráit szórják. A lipcsei múzeumban levő Bismarck-arckép talán legfokozottabb megszemélyesítője ez óriásnak, ki a kép keletkezésekor, a berlini kongressus idejében, Európa sorsát tartotta kezében.

Megdöbbentő jellemző erővel festette Döllinger száraz, szikár fejét is, ezt a sajátságos, megkövesedett agyhüvelyt, a dogmatika furfangjaiba mélyedő szemek lidércfényét, a vékony ajkakat, éles argumentumok hirdetőit. Ijesztő életteljességben áll előttünk különösen azon arcképen, hol fején az anathéma súlyaként sötétlik a papi birétum és a zöld háttér, a fakó hús, a fekete köntös mély egységéből kisértetiesen felénk lobog szúró tekintete.

Különös charme-ja Lenbach arcképeinek a szem e lázas, démoni élete. Ha Allmersnek, a ditmari poétának, Linggnek, a komor peszszimistának, Böcklinnek, Mommsen, Helmholtz, Nansen, Virchownak arcképeibe elmerülünk, mintha illumináltak, szent őrületben égők társaságában volnánk. Ez életfokozásban fekszik az arcképfestő Lenbach ereje és gyöngesége. Mert néha elfog az érzés, mintha elementáris alkotó képességének heve túlragadta volna az esztétikus kulturának neki juttatott körén. Művészetének harsonaszava túlzengi a bensőbb, gyöngédebb hangokat, szenvedélyes ecsetje sokszor elűzi azokat az alig felszínre kerülő, sejtelmes árnyalatokat, melyekből az arcnak rejtélyes szövete szövődik.

A kiállítás meglepetést is hozott. Bemutatja a fiatal Lenbachot, ki még nem volt „híres", de ki igényteleneknek látszó tájképekben, interiőrökben, fenomenális parasztfejtanulmányokban tanuságot tesz arról, hogy egyike volt azon hivatottaknak és választottaknak, kik előtt a festői forma lényege megnyilatkozott. A hatvanas évekből valók e művek, abból a nagy időből, melynek emléke most éled a német művészet körében. Lenbach akkor közelebb állott Leiblhoz, mintsem sejtettük volna, a Schack-képtárban lógó, sokszor csodált „Pásztorfiú" dacára. Akkoriban, mint maga beszéli, erdőszéleket festett „hatalmas, a nyugvó naptól megvilágított fenyőtörzseket, furcsa állatcsoportokat, szalmakalapos, vörös mellényes, kéknadrágos parasztokat". Kisméretű művek, néha tenyérnyiek, melyek a rajtuk nyugvó szemmel csodálatos harmóniákat közvetítenek. És ha megláttuk őket, akkor veszszük észre, hogy a híres Lenbach is akkor volt legnagyobb, ha ifjúságának napsugara keresztültört a képei felett borongó régimesteri barna föllegen.

Ha élte végén sokszor hevesen kikelt a művészi áramlat ellen, mely minden médiumnak mellőzésével keresi a természettel való kapcsolatot, csak úgy volt vele, mint Tolsztoj, ki szintén minél vénebb lesz, annál szenvedélyesebben követeli az érzékiségtől való szabadulást.

*

A Menzel-kiállítás váratlanul jött. A műegyesület helyiségeiben helyezték el úgy — ahogy, raktárszerűen. Talán maga is így akarta volna. Képviselni egy a mai felfogással teljesen heterogént: hogy a műremeknek nincs szüksége hangolt környezetre, drága lim-lomra, úgy is beragyogja azt. Persze olyan abszolut becsűnek kell lennie, mint ezeknek a felerészben a mult század közepéről való, régi divatú keretekbe foglalt műveknek.

Úgy tudjuk, hogy a művészetben a „készek" elmaradnak és aki kivánni valót nem hagy vissza, nem elégít ki semmi vágyódást. Mert a művészet célja: vágykeltés, életfejlesztés.

De ha Menzel művészetében vágy volt és küzdés, olyan volt az, melynek eleve teljesülés és győzelem volt zászlajára írva. Hisz benne minden le van igázva és a diadal minden lehetősége kimeritve. A mi „új" művészetünk ott lappang az ötvenes, hatvanas évek Menzel-műveiben, a mi új értékeink és felfedezéseink, és csak úgy mellesleg.

Menzel művészetének regulativje más, mint a mienké. Menzel kollektiv művészi lény. Megismerésének mindent átölelő körében bárhol tömörülhet az érzés. Művészetében nincsenek olyan kimondott, egyoldalú principiumok letéve,

Mednyánszky László

MENDLIK OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA AMSTERDAMBAN.

Alig egy-két évtizede annak, hogy a magyar képzőművészeti viszonyokat a külföldiekkel összehasonlítva szomorúan sóhajtottunk fel, mert csak ritkán volt rá eset, hogy a külföld tudomást szerzett a mi művészetünkről. A legutóbbi évek alatt azonban a helyzet lényegesen megváltozott. Egymásután oly kiállításokat tudtunk a külföldön rendezni, melyek nemcsak jóakaratú elismerést, hanem nagy feltűnést sőt csodálkozást keltettek, öntudatunk is megnőtt, ma már épenséggel nem tartjuk magunkat az utolsóknak. S nemcsak a több művész munkáiból rendezett kiállítások jártak sikerrel, hanem a mi a sikerültség még nagyobb fokát jelenti, egyes művészeink kollektiv kiállításai is oly elismerést tudtak aratni, mely nemcsak erkölcsi, hanem anyagi is volt.

A mint az előttünk fekvő amsterdami lapok mutatják, ilyen teljes erkölcsi és anyagi eredményt ért el egyik jeles művészünk Mendlik Oszkár is Amsterdamban a Wisselingh és társa czég gyönyörű képszalonjában rendezett kiállításán. Mendlik Oszkárt nem kell közönségünk számára felfedezni. Tengeri tájképeivel régen megszerezte annak szeretetét, s ha az elmult utolsó évek kiállításain legtöbbször nélkülöztük is az ő komoly, mély természeti romantikát lehellő művészetét, nem felejtettük el. Hiszen körülbelül ő az egyedüli számbavehető tengeri festőnk, kinek tengeri képei nem épen véletlenségből, egy adott alkalom vagy kirándulás alkalmából születtek, hanem valóságos együttélésből és mély lelki élménynyé vált rajongó gyönyörűségből.

Minden esetre érdekelni fogja közönségünket, hogy Mendlik művészete Hollandiában is nagy és mély sikert aratott. Igaz, hogy a tengeri tájainak megitélésére, megértésére és megkedvelésére nem kell semmi specziális különös tengerismeret, de mégis jól esik az elismerés szavait egy oly nép műkritikusaitól hallanunk, melyet egész élete évszázadok óta a tengerhez fűz s ezért annak legrejtettebb szépségeit is

MENDLIK OSZKÁR.

ismeri. Az amsterdami Handelsblad birálóját idézzük:

«Mendlik a tenger festője, ki azt hol a mi sík partunkról, hol sziklás vidékről, de legtöbbször onnan nézi, hol a levegőn és vizen kívül egyebet sem lát a szem s még egy távolban megvillanó vitorla sem zavarja a nagy viztükör áhitatát, csillámlását, tündöklését, gyűrűzését, hullámzását. Igy csak nyilt tengeren, hajóról láthatni. Mendlik látta és meglátta a tengert, minden időben s a fénynek minden játékában: fénylő napsugárban, midőn a sötétkék tenger zöldeskék hullámtarajt vet és a hajót kisérő hab vakitóan fehér; borús égbolt alatt, mikor a szürke felhők a hullámok milliárdjában tükröződve, fátyolt szőnek a viz s az égbolt közé, midőn az esőt jósló felhő már előre szürke borulást von a vizre, látta a hajnal derengő fényében, a napnyugta biborában és a köd szürkeségében. Mégis a legnagyobb előszeretettel világos időben festi a tengert, midőn minden hullám, minden rezgés fényt tükröz vissza, mikor a behajló hullámok árnyékolt oldalai élesen elütnek a napfényben ragyogó haboktól és ezernyi sugártörőből ömlik a ragyogó sugárzás és a szin váltakozása.

A kiállítás Mendliknek különböző időből való képeit mutatja be. Régente úgy látszik egyedül maga a tenger nem elégitette ki, egy-egy szines halászbárkával, vagy hullámtörő sziklákkal kereste a változatosságot. Később elegendő motivumot talált a tenger ezernyi változásában. Újabban a lapos hollandi partot festi elnyuló, hosszú kullámaival és az északi tengert, mely annyira különbözik az Adriától. Művészetének egyéni voltát mi sem bizonyitja jobban, hogy legjobb műveiben és másként látja a tengert, mint a mi festőink.»

Az utolsó szavak adják a legnagyobb elismerést, mert arról tanuskodnak, a mi a legfontosabb, hogy idegenben is elismerték Mendliket annak, minek mi idehaza tartjuk, önálló jelentékeny művészegyéniségnek.

Csak sajnálkozással állapithatjuk meg a tehetséges fiatal művészről, hogy őt hazánk számára csaknem teljesen elveszítettük, a mennyiben állandóan idegenben telepedett meg. Régebb festőink közül ép a legkiválóbbaknak hasonló sors jutott osztályrészül. Markó Károly, Zichy Mihály, Munkácsy Mihály, Wagner Sándor, Paál László idegen országokban alkották legmaradandóbb műveiket, s idegen országokat választottak második hazájukul. A mult időben a kényszerűség hozta magával így. Idehaza nem volt még műértő közönség, legalább nem volt akkora, a mely elismerésével megrendeléseivel és vásárlásaival boldogulást biztositott volna a művésznek. Ez az állapot ma már megváltozott. Mendlik Oszkárt családi viszonyai kötik Hollandiához. De az a tapasztalásunk, hogy idővel haza sóvárognak a legnagyobbjaink is. Reméljük, hogy ez a sóvárgás úrrá lesz még Mendlik Oszkáron is. *F. Z.*

RÉSZLET MENDLIK OSZKÁR KIÁLLÍTÁSÁBÓL AMSTERDAMBAN.

A mamát a ház körüli teendők tiz-tizenöt perczes időközökre hol a konyhába, hol a mosónék közé — lám, mire jó a nagymosás! — szólították. A fiúcska pedig elszökött játszani pajtásaival.

Mikor végre magukra maradtak, Károly megfogta Olga kezét, megszorította; majd magához ölelte a lányt és forró csókban forrtak össze ajkaik.

— Szeretsz?

— Nagyon szeretlek.

— Vársz még reám? híven?

— Várlak.

— Ha kell, szakítasz a jómóddal és követsz a szegénységbe?

— Követlek: a boldogságba.

Nyargaltak, vágtattak a gyönyörű perczek. Most, hogy két gyengéd kar ölelését érezte a nyaka körül, hogy érezhette az üde bársony arcz simulását és mámorosan itta a vállára boruló leány tiszta, illatos csókjait, — most tudta csak, hogyan repül az idő! Négy óra után folyton az óráját nézte.

— Még húsz percz, Olga!

Húsz percz... édes kicsikém... húsz percz...

A lány szeme könybeborult. Némán szorongatták az egymás remegő kezét.

— Még tiz percz! — sóhajtott ismét a fiú — mintha haldokolnám és tudnám, hogy tiz percz mulva végem van. Olga, engedje meg, hogy az ölébe hajtsam a fejemet. Ki tudja, meddig élek.

Ott pihentette égő fejét a lány ölében. Dübörgés zajára rebbentek föl.

— A kocsi. Itt a kocsi... Károly, hát elhagysz!?

— Nem hagylak el... csak elutazom...

— Maradj még egy napig.

— Nem lehet. Már úgy határoztam, hogy most utazom. Mit szólnának, ha itt maradnék...

— Törődöm is vele! Maradj! — És az ölelő két kar át akarta fonni, magához akarta lánczolni a fiút, a ki talán maradt volna még egy napig, meg sem gondolván, hogy már elfogyott a pénze,... de lépések zaja közelgett, a mama jött be.

— Tehát hazautazik, kedves Károly? Isten vele! Szerencsés utazást! — és a mama kézcsókra nyujtotta a kezét.

— Igen, elutazom.

Károly kezet csókolt a mamának, azután Olgának és kitámolygott az előszobába. Heves zokogást hallott. Olga sirt, odabent a szobában... Egy pillanatig azon töprengett, hogy visszarohan, nem bánja, akármi történik és a karjába zárja a lányt. Talán meg is teszi, ha az előszobának a kapubejáratból nyiló ajtajában meg nem jelen levett kalappal a kocsis, a ki így szólt:

— Siessünk kérem, mert lekésünk. Elmult háromnegyed öt. A gyors pont ötkor indul.

— Igen, igen, már megyek...

Károly beült a kocsiba. Az ablakokra nézett, nem látja-e még egy pillanatra Olgát? A kocsis a lovak közé csapott, a kocsi elindult, de Károly hiába forgatta hátrafelé a fejét, senkit sem látott az ablakban.

Majdnem gépiesen észlelte ezt a távozást. A szive elzsibbadt; sokkal nagyobb és nehezebb volt a fájdalom, hogysem most rögtön érezhette volna. A mikor a bérkocsi az állomás felé vezető főutczába fordult, harsogó trombita-zene riasztotta magához a fiatal embert. Beethowen gyászindulójára eszmélt. Hirtelenében nem lepődött meg; természetesnek fogadta majdnem ezt a gyászos, elsirató muzsikát, melyben a harangok zokogása hallatszik. Boldogsága, ifjúsága a halott, azt temetik. Kábultságában egy pillanatig arra is gondolt, hogy talán halluczinál.

A bérkocsi megállt. A kocsis hátraszólt a bakról:

— Hej, tekintetes fiatal úr alkalmasint lekésünk. Várnunk kell, a mig a temetési menet elhalad.

Katonát temettek. Nagy csapat tiszt ballagott, lehajtott fejjel, a halottas fogat nyomában. A katona-zenekar befejezte a gyászindulót. Hűvös szél kerekedett és az eső szitálni kezdett. A gyorsan támadt borulatban elfakultak az arczok és kisértetiesen hangzott a fekete posztóval bevont gyászdob pergése, mint a mikor a rög dübörögve hull a nyitott sírba.

Károlyon átfutott a hideg didergés. Sohasem volt babonás hajlamok hijján; de most sirva tudott volna fakadni ennyi szomorúság miatt. Azon gondolkozott: ki a boldogabb, az-e, a kit most kisérnek ki a temetőbe, vagy ő, a ki még eleven, de a kinek szintén itt kell hagynia mindenét?

A gyászmenet elvonult és a kocsis megpattantva ostorát, őrült iramban kergetve lovait, igyekezett a késedelmet behozni. A pályaház előtt már szemközt jövő bérkocsikkal találkoztak. Talán még nem késő. A vonat öt perczig vesztegel itten. Károly kifizette a kocsit és rohant jegyet váltani. De ugyanabban a pillanatban hallotta a mozdony füttyét.

Lekésett.

A legközelebbi vonat tiz órakor indul.

Vonatról lekésni különösen furcsa és kellemetlen érzés. Nem segitett ezen az a felvillanó öröm sem, hogy hiszen még itt marad. Még nem kell elszakadnia. Visszasiet Olgáékhoz és megmondja, hogy lekésett a vonatról, csak tiz órakor utazhatik. Tehát még beszélhet Olgával és elmondhatja neki mindazt, a mit elfelejtett, vagy nem mert elmondani.

Megnézte a pénztárczáját. Alig pár hatossal maradt többje, mint az utiköltség. Kocsin már nem jöhet ki az állomásra és még csak nem is vacsorázhatik.

A pályaház előtti parkba ment, gondolkozni. Az eső megszünt és az ég kiderült. Furcsának, lehetetlennek találta, most visszamenni Olgáékhoz, a hol már elbucsuzott. Koczkázatosnak is; mert úgy látszik, eltávozása nagy és mély hatást gyakorolt Olgára és ezt a hatást nem szabad megbolygatni... A parkban vagy egy jó félórát sétálgatott, majd, nem birván leküzdeni valamely parancsoló ösztönt, befelé vette utját a városba.

Vig zeneszóval, csinadrattás indulókat fujva jött vissza a katonabanda. Mintha nem is temetésről jönne. Beérve aztán a főutczán levő korzóra — most tart javában, ilyenkor, alkonyatkor — ugyanazokat a tiszteket, a kiket az imént sápadt arczu bajtársi meghatottsággal látott a koporsó megett ballagni, most a korzón pillantotta meg, jókedvtől vigan, kardjukat mosolygó szép hölgyek oldalán csörtetve... Mintha semmi sem történt volna. A korzó villanylámpái kigyulladtak; a város fiatalsága csak úgy hemzsegett a maga boldog ifjuságában. Mintha semmi sem történt volna, mintha egy fiú nem is utazott volna el messzire, nagyon messzire, az édes párja mellől.

— Nem bánom, akármit gondolnak! — bátorította magát Károly, és már be akart fordulni a sarkon, hogy Olgáékhoz megy egyenest, a mikor hátrahőkölt és kábultan, mintha fejbeütötték volna, visszatámolygott, és — nehogy meglássák, mert, hihetetlen, még ő félt valóban, hogy észreveszik — a legközelebbi háznak a nyitott kapuja mögé bujt.

Onnan nézte, nem akarva hinni könnytől elborított szemének, hogyan vonul be a korzó víg forgatagába Olga, oldalán Vikivel, a főispáni titkárral és mögöttük lehetős távolságban az anyja, meg az apja.

Olga jókedvűnek látszott. Viki valami tréfás megjegyzést tehetett, mert a lány csengőn felkaczagott és napernyőjével kaczérul ráütött a karjára. Talán ezt mondhatta:

— Ugyan, csacsi, csak nem gondolja, hogy komolyan vettem azt a szamár filozoptert?

Károlynak ökölbe szorult a keze. Vágyat érzett, szörnyű vágyat, odarohanni és a földhöz teperni az udvarlót. De a legyőzöttek gyengesége öntötte el vérét és ott, a kapu alatt, idegen házban, a falnak fordult és keservesen zokogott.

Aztán kikandikált a korzóra. Olgáékat már sehol sem látta. Sietve, a kabátja gallérját felgyűrve, vágott át a korzón és sáros mellékutczákon a pályaház elé ment és ott, a parkban várakozott háromnegyed tizig. Akkor megváltotta a jegyét, jött a vonat, beleült... Nem birt aludni egész éjjel. Folyton azon járt az esze, hogy ostobaságot csinál az a halott, a ki a siratást és jajgatást komolyan véve, fölkel sirjából és visszamegy a temetőből az élők közé, az életüknek önzőn örvendezők közé...

NEARER, MY GOD, TO THEE.*

Te hozzád, Uramisten,
Közelebb, közelebb!
Ha mindjárt a kereszten
Kell is jutnom feljebb,
Akkor is e zsolozsmát
Éneklem szüntelen:
Csak közelebb tehozzád,
Közelebb, Istenem!

Ott, hol utat mutattál
A mennybe fényesen,
Mindazzal, a mit adtál
Itt lenn kegyelmesen,
Angyalaid karján át
Szállnom segíts nekem
Csak közelebb tehozzád,
Közelebb, Istenem!

Ha mint vándor, sietve
Száll lefelé napom,
Rám borul a nagy estve
S fekszem egy kőlapon,
Álmaimban ott is rád
Áhítozik szivem:
Csak közelebb tehozzád,
Közelebb, Istenem!

Tudom, hogy dicsőséged
Egykor megláthatom
S Beth-el hegyén ér véget
Sok sulyos bánatom;
Habár így is, ó! hozz át
A tengerkönnyeken,
Csak közelebb tehozzád,
Közelebb, Istenem!

Fejes István.

MOSTANSÁG CSUPA SZÉPET ÁLMODOM!

Aranynyal átszőtt szines puha kelmék
Nagy sátra borul most rám minden éjjel,
Távol kelet virágos könnyü selymét
Piros rózsák borítják szerte-széjjel,
Perzsa királyok tarka szőnyegére
Nehéz brokátok arany fodra ér le,
Ezüstszalagból kötött puha párnák
Hevernek biborszínü bársonyon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Opálszinű áttetsző régi vázák,
Kis kő csodák egy sorban állanak,
Átöleli egy-egy relief a vázát
Karcsú vonallal metszett lányalak;
Virággal metszett a másik fele
És minden váza csordultig tele,
Mézédes bor és illatos olaj
Csöppen ki szűk metszésű szájakon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Bús ében hárfák ezüst húrja pendül,
Lágy ujjak játszák istenek dalát,
Valahol messze halk orgona zendül
És sóhajtoznak gyöngéd fuvolák,
Tárogatóhang — ködbe veszve el —
A csellók bugó hangjára felel:
Egy titkos művész lelke lány-sirást
S asszony-kaczajt együtt dalába fon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Te jössz! Tánczolsz! A kelmék biborát
Mint egy királyi palástot felöltöd,
Egy vázából az istenek borát
Kék eres fehér tenyeredbe töltöd
S e drága kelyhet nyujtod im felém,
Alázatos csókkal üritem én...
Az utolsó pár csöppet Te iszod meg
Egymáshoz most már varázs vágya von...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Tóth László.

A KIK A MESÉK ÚTJÁT JÁRJÁK...

Ma üzentem az esti széllel
A régi sugaras napoknak:
Szép hugaitok mind elfogytak
S utamra már leszállt az éjjel.

Manon csókja, kihunyt dél lángja
Csak egyszer még — jaj — visszatér-e?
(Oh hányan sohajtják el ezt még
Tavaszi szélbe, őszi szélbe.)

Választ várón és vágyakozva
Megállottam, hogy visszanézzek —
S a kik a mesék utját járják
Elvesznek, hogyha visszanéznek.

Kárpáti Aurél.

* Angol ének, melyet a Titanic hajó elsüllyedésekor énekeltek, s melyet kiváló költőnk Fejes István ref. püspök a Hymnusz dallamára fordított le nyelvünkre.

Mendlik Oszkár

MARGITAY TIHAMÉR, 1892. Társulati 300 frtos műlapdíj. *A féltékeny.*

MARGITAY TIHAMÉR, 1894. 2000 frtos társulati díj. *Utolsó szerelem.*

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ, 1888. 400 frtos második társulati díj. *Mindszentek napján.*

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ, 1898. Állami aranyérem. *Hegyi táj.*

MÁRK LAJOS, 1902. 4000 koronás társulati díj. *Női arckép.*

MÁRK LAJOS, 1904. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. «... *és részegedjetek meg szerelmesim*».

MEISSL ÁGOSTON, 1895. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Tinók.*

MENDLIK OSZKÁR, 1897. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Tengerparti temető.*

MENDLIK OSZKÁR, 1909. Állami második, 600 koronás akvarell díj. *Beomló hullám.*

MENDLIK OSZKÁR, 1909. Kis állami aranyérem. *Vihar a biscayai öbölben.*

MÉSZÖLY GÉZA †, 1883. Társulati 200 drb 4 frtos aranyból álló művészi nagydíj. *Részlet a Balaton vidékéről.*

MIHALIK DÁNIEL †, 1903. Ráth György-féle 600 koronás díj. *Zagyva medre.*

MIHALIK DÁNIEL †, 1907. 4000 koronás társ. díj. *Heretáblák.*

MOIRET ÖDÖN, 1909. néhai Ráth György-féle 1200 koronás díj. *Forrás.* (Szobormű.)

MUNKÁCSY MIHÁLY †, 1888. Állami aranyérem. *Pillanatnyi felhevülés.*

NÁDLER RÓBERT, 1887. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Két nővér.*

KRIESCH ALADÁR, 1900. báró Forster-féle Vaszary-díj. *Dobó István megvédi Eger várát a törökök ellen.*

LÁSZLÓ FÜLÖP, 1891. Műbarátok köre által alapított 1500 frtos ösztöndíj. *A regélő asszony.*

LÁSZLÓ FÜLÖP, 1897. Kis állami aranyérem. *Női arckép.*

LÁSZLÓ FÜLÖP, 1900. Állami aranyérem. *Csekonics grófné arcképe.*

LIGETI ANTAL †, 1886. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Buda-Örs vidéke.*

LIGETI MIKLÓS, 1904. 4000 koronás társulati díj. *Arckép.* (Szobormű.)

LOTZ KÁROLY †, 1880. Ipolyi Arnold-féle 500 frtos történelmi díj. *Hunyadi János halála.*

LOTZ KÁROLY †, 1881. A vallásalap 500 frtos egyházfestészeti díja. *Kapisztrán Szent János keresztes-hadjáratra buzdítja a népet.*

LOTZ KÁROLY †, 1882. Ipolyi Arnold-féle 500 frtos történelmi díj. *Szent István alamizsnát oszt.*

LOTZ KÁROLY †, 1896. Állami aranyérem. *Női arckép.*

LÖSCHINGER HUGÓ, 1908. Báró Forster Gyula-féle Vaszary-díj. *Szent László megszabadítja az elrabolt magyar leányt.*

MAGYAR MANNHEIMER GUSZTÁV, 1901. 4000 koronás társulati díj. *Esti hangulat.*

MAGYAR MANNHEIMER GUSZTÁV, 1902. Kis állami aranyérem. *Scherzo.*

MAJOR JENŐ, 1904. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Téli nap.*

MARGITAY TIHAMÉR, 1888. 600 frtos első társulati díj. *Kosár.*

MARGITAY TIHAMÉR, 1889. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Mézeshetek.*

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR RAJZA

Mendlik Oszkár

részletes leírások alapján tüzetesen megismert. Ennek, az ilyen munkának, az összes műemlékekre vonatkozólag, feltétlenül meg kell előznie a tulajdonképpeni spekulativ tudományos munkát. Anélkül légvárakat építünk, sőt tudományos leírás nélkül a műemlékek megmentésére irányuló minden reményünk is légvárakká foszlik. Ez a tudományos anyagszállítás azonban a tudomány arisztokratái szemében igen alárendelt értékű, vagy legalább is nagyon hálátlan, mindenekfölött kényelmetlen munka. Ilyesmire nálunk pl. egyetemi tanár nem vállalkozik, ami magában még hagyján, de az már méltán megrovást érdemel, hogy egyetemeink évtizedek alatt sem voltak képesek a tudománynak erre az ágára elég kutató erőt nevelni. Műtörténelemmel foglalkozó embereink nagyrésze az egyetemes művészettörténelem terén működik, vagy úgynevezett műkritikát gyakorol. Innen van, hogy gyakorló művészeink kilenctized része is alig ismer valamit a Magyarország területén létrejött műalkotásokból. Ellenben a XI—XII. századbelinek szánt restaurálási, vagy új épület- és szobormüveink ornamentális részletei német és francia kézikönyvekből vannak másolva. Bezzeg a magunk, százával szerteheverő hasonlókorú emlékeinkkel senki sem törődik. Magyar művészet! Nemzeti művészet! Jőjjön el a te országod! De hogyan? Ha volt, ki támaszsza fel? Ha nem volt, ki teremtse meg? Magyar építőművészetet bármily jeles műszaki képzettségű, de minden nemzeti históriai érzék nélkül szűkölködő művésznemzedék sem fog teremteni. Valamint magyar festőművészetet sem várhatunk azoktól, akik mindig Münchenben, Párisban pingálnak s akik az építés és szobrászat műveit csak külföldi műveken tanulták ismerni. Így ha a magyar műemlékeket históriai érzés nélküli kezekre bízzák, ezek finyás művészi gőggel addig válogatnak a „falusi ízlés" termékei közt, míg a nagy részt pusztulni engedik.

Amíg tehát műemlékeinket gondosan számba nem veszszük, le nem írjuk s megmentésükre radikális intézkedéseket nem teszünk: sem magyar művészettörténelemről, sem igazi magyar nemzeti művészetalkotásokról, sőt általában a műemlékek radikális védelméről sem beszélhetünk. z

tekintetből tartanak figyelemreméltónak. Hol van azonban nálunk tudományos vagy hivatalos forum, amely minden mű- és történelmi emléknek annyi oldalú védelmet biztosítana, mint ahányféle nemzeti érdek hozta azokat létre, vagy mint ahány oldalról nyilatkozhatik meg azokban a nemzeti mult szelleme?

Nem tartanám tehát hiábavaló dolognak még magáról a mű- és történelmi emlék fogalmáról is tiszta, világos, minél kimerítőbb és a legszélesebb művészi és tudományos körök bevonásával megállapítandó definiciók felállítását, esetleg a törvényes intézkedésekben ilyen megállapodásoknak kötelező kihirdetését. Hiszen hányszor vagyunk mi tanui annak, hogy a művészeti tárgyak körül dolgozó szakemberek egyrésze hihetetlen hidegvérrel ront el olyan régi tárgyat, amelyet a másik szentségtörésnek tart érinteni is.

Nem sürgethetjük eleget, hogy minden mű- és történelmi emlékünk lehetőleg minél előbb s minél részletesebben a modern rajzoló és sokszorosító technika összes eszközeivel megörökíttessék s közzététessék. Csakhogy könnyű ám ezt így jámbor óhajtásként vagy szigorú kategorikus imperativussal kimondani. Magának a munkának számos előföltétele van, s mi még csak addig sem jutottunk, hogy bár általános eszméket adhattunk volna azoknak, akik a végrehajtás iránt intézkedhetnének. A műemlékek tudományos és nem tudományos leírása nálunk is már csaknem egész könyvtárt tesz ki; a legbuzgóbb, legszélesebb látókörű embereinknek egész csapata áldozta életét a műemlékek leírásának, s mégis minden túlzás nélkül kimondhatjuk, hogy műemlékeink rendszeres leírásától még igen messze vagyunk. Mű- és történelmi emlékeink tudományos megismerése tekintetéből egyetlen komoly s végrehajtott lépés nem történt. Azonban a rendszertelenség, a kapkodás, a sokat fogni akarás ezen a téren egyáltalán nem a magyar műtörténelem úttörőinek hibája, hanem általában minden kezdődő, vagy új tudományágnak úgyszólván belső kényszerűsége. Henszlmann felállít négytornyos magyar építési rendszert, megállapít magyar kronologiai törvényeket stb., holott még ma is nagyon kevés magyar műtörténelmi anyagot ismerünk, amelyből e végérvényes indukciókat levonhatnók. Az a dolog természetében rejlik, s nem is vehetjük rossz néven, hogy azok a jeles úttörők az anyagnak legkimagaslóbb, helyesebben az általuk legkönnyebben megismerhető részét nagy mohósággal, sebtében megismerték s mindjárt igyekeztek azt tudományos rendszer anyagává gyúrni; igyekeztek a jól-rosszul, de mindenesetre csak kevés részében megismert anyagot áttekinteni, azokról tudományos elveket megállapítani. Talán maguk sem vették észre, hogy a tudományos rendszer megállapítása érdekében nem mindig ragaszkodnak szorosan az induktiv módszerhez, hanem deduktive járnak el, azaz előre fölvett tételekből indulnak ki s a kedvenc ideáik megbizonyítására példákat keresnek, ahelyett, hogy előbb csupán a nyers anyag teljes megismerésére szorítkoztak volna s a tudományos tételek levonását engedték volna át annak a korszaknak, mely valamennyi műemlékünk ismeretével rendelkezhetik. Ma már a magyar művészettörténelem „csinálásának" első lázas és mégis vajmi kevéssé sikeres évei után elég nyugodtak lehetnénk arra, hogy rendszeres és alapos munkához fogjunk. De ezt nem engedi első sorban kényelemszeretetünk, azután pedig a helyes munkaprogramm hiánya. Előbb vegyük számba, amit az úttörők mint nyers anyagot összehoztak s vállvetett munkával fogjunk hozzá a még szerte heverő s rohamosan pusztuló műemlékek nagy tömegének megismerése és megmentéséhez. Mi azonban még arra sem gondolunk, mint kellene ezt megkezdeni. Itt már maga a munka rendje és módjának megállapítása rendkívül szükséges és fontos; mert a magyar művészettörténelem az egyetlen ág, amelyet éppen mint a botanikát, zoologiát, geologiát, egy lépéssel sem viheti előbbre az, aki négy fal közé zárkózik.

Két-három külföldi munkából, nehány száz poros aktából, de mindig jó meleg szobában dolgozva, szokás nálunk számos tudományágban „nemzeti" tudományt produkálni; de a magyar művészettörténelem terén újat mondani csak az merhet, aki előbb minden egyes ingó és ingatlan műemléket vagy a helyszínén, vagy a leggondosabb ábrázolások útján készült

Nyúvesítet 1905.

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR RAJZA

Váratlanul elmaradt Észak-Kína függetlenségének kikiáltása

Doihara japán tábornokot Tokió, nemzetközi bonyodalmaktól tartva, dezavuálta — Hivatalos tárgyalás indult meg Csangkaisek tábornagy és a japán nagykövet között — Kínai-japán háborús viszály helyett kínai-japán összefogás?

London, november 20.

Az északkínai tartományok függetlenségének mára várt kikiáltása *elmaradt*. A helyzet váratlan megváltozását a következőknek tulajdonítják:

1. Nankingban *Csangkaisek* tábornagy és *Ariosi* japán nagykövet között *diplomáciai megbeszélések* folytak, amelyek eredményét Tokió meg akarja várni.

2. Santung és Szanzi tartományok kormányai *idegenkednek a japán befolyástól*, úgyhogy e tartományok kormányzói *nem is utaztak el Pekingbe, hogy Doihara tábornokkal tárgyaljanak.*

Doihara tábornok ma reggel *Pekingből sürgősen* Tiencinbe utazott, hogy Tada tábornokkal, a kvantungi japán hadsereg főparancsnokával tanácskozzék. Állítólag *nagyon bosszankodott amiatt, hogy a tárgyalások súlypontját Pekingből Nankingba helyezték át.*

A legújabb hírek szerint valószínűnek tartják, hogy Csangkaisek amikor megtudta, hogy Tokió nem szándékozik Észak-Kína elszakítására nyomást gyakorolni, Pekingbe küldött táviratában *elrendelte az ottani diplomáciai tárgyalások felfüggesztését*, mire Doihara tábornok bosszúsan távozott és állítólag *nem is tér vissza újból Pekingbe.*

Ariosi japán nagykövet Csangkaisekkel folytatott háromórás tárgyalás után kijelentette, hogy *meggyőződött a kínai kormánynak Japán iránti barátságos szándékáról.*

Pekingi hírek szerint Csangkaisek tábornagy a Kuomintang külpolitikai vitáján beszédet tartott és ebben ezt mondotta:

— *Nem lehetetlen, hogy azok, akik ma ellenségeink, holnap barátaink lesznek.*

A Reuter-iroda pekingi jelentése szerint Doihara tábornoknak, hír szerint, *nem sikerült az északkínai hatóságokat rábírni* arra, hogy mondják ki függetlenségüket a nankingi kormánnyal szemben.

Ez azt jelentené, hogy *az északkínai tartományok függetlenségére irányuló törekvések kudarcot vallottak.*

Peking, november 20.

A Havas-iroda tudósítója kínai hivatalos körökben úgy értesül, hogy Csangkaisek tábornok, az Arijositól kapott megnyugtató kijelentésekre való tekintettel távirati úton *azonnal utasította a pekingi és a tiencini helyőrség parancsnokát, hogy szakítsa meg a tárgyalásokat Doihara japán tábornokkal.* Arijosi e hírek szerint arról biztosította Csangkaisek tábornagyot, hogy *Japán nem óhajt Kínával szemben nyiltan barátságtalan politikát folytatni.* A Doihara tábornokkal folytatott megbeszélések megszakításából arra lehet következtetni, hogy *a tábornok túllépte a feletteseitől kapott utasításokat.*

A nankingi kormány utasítására tegnap este a kínai hatóságok közölték *Doihara* japán tábornokkal, hogy *magánjellegű tárgyalásokat nem folytathatnak.*

Az északkínai tartományok függetlenségi nyilatkozatának elhalasztása a következőképpen magyarázható: A japán külügyminisztérium, valószínűleg *nemzetközi bonyodalmaktól tartva*, közbelépett azoknak a tárgyalásoknak fékezésére, amelyek a japán Kvantung-hadsereg és az északkínai hatóságok között folytak. A kínaiak ezt az előnyt gyorsan kihasználták. A japán külügyminisztérium közbelépése következtében *Hanfucsau*, Santung tartomány kormányzója, akinek *Szungcseuan* tábornok, Peking és Tiencsin katonai parancsnoka mellett szintén esélyei voltak az északkínai szövetség elnökségére, óvatosabb lett és magának Szungcseauannak is határozatlanabbá vált a magatartása. A helyzet változására jellemző, hogy Hopei tartomány kormányzója, aki Pekingbe készült, hogy a szövetség megalakulásáról tárgyaljon, *elhalasztotta utazását.*

Tokió, november 20.

A japán félhivatalos Rengo-iroda tudni véli, hogy Észak-Kína függetlenségének kikiáltását *csak néhány napra halasztották el.*

A statisztikai hivatal meg van elégedve a gazdasági helyzet javulásával

A számok a válság elmulásáról számolnak be

(Saját tudósítónktól.) A főváros statisztikai hivatala nem hagyja magát. Állandóan azt jelenti, hogy *a gazdasági helyzet javul.* Sajnos, a közönség erről *nincs ennyire meggyőződve.*

A számadatok az idei háromnegyed esztendőről számolnak be. *Az építkezések nagy lendületet vettek.* 701 új lakóház építésére adtak engedélyt a tavalyi 489-cel szemben. Az is érdekes, hogy *különösen a nagyobb bérházépítkezések szaporodtak.* Szeptember végéig 539 új lakóház építkezését fejezték be: *2997 új lakás keletkezett 7908 szobával.* Mindössze 81 lakóházat és 93 egyéb épületet bontottak le. 12.935 a kiadatlan bérlemények száma, tavaly még 16.880 volt.

Ezeket az adatokat megerősíteni látszik a magánépítési ügyosztály jelentése is. *Legújabban a Fehérvári úton hatemeletes, a Pannónia uccában négyemeletes, a Jurányi ucca és még két más helyen háromemeletes bérház építésére adták ki az engedélyt.*

A közlekedés is emelkedik. A Beszkár 215 millió utast fuvarozott. *Közel 4 millióval többet, mint tavaly.* A kisszakaszutasok száma ebből majdnem 94 millió, *10 és fél millióval több, mint tavaly, ellenben az egyéb utasok száma csökkent.* Az autobuszüzem utasforgalma 18 és fél millió, az emelkedés itt is 300.000.

Az idegenforgalommal is meg lehetünk elégedve. Eddig 172.385 idegen kereste fel Budapestet, *14.000-rel több, mint tavaly.*

Az Elektromosműveknek nagyon jól megy. Több mint 220 millió kilowatt óraáramot termelt és ebből *185.9 millió kilowattórát értékesített.* A fogyasztás egy év alatt *11 és fél millió kilowatt órával emelkedett.* A motorikus áramfogyasztás emelkedése is 10.6 millió. Az üzem árambevétele majdnem 31 millió pengő, 550.000 pengővel több, mint tavaly.

Ezzel szemben a Gázművek termelése *csökkent.* Egy és fél millió köbméterrel adott el kevesebbet, mint tavaly.

A Vízművek szolgáltatása 53.2 millió köbméter, itt az emelkedés 2 millió.

A Községi Élelmiszerüzem egy ideig visszafejlődött, *de a forgalom most újra fellendült.* A Községi Lóhúsüzem állandóan visszafejlődik. *Háromnegyed esztendő alatt mindössze 5741 lovat evett meg Budapest közönsége.*

A fővárosi fürdők közül a *Gellértnek egynegyedmillió látogatója volt.* Negyvenezerrel több, mint tavaly. *A többi fürdőknél valami visszaesés mutatkozik.*

Az év háromnegyedévében 12.035 születés történt, 138-cal kevesebb, mint a mult évben. A halálozások száma 11.736, 836-tal több, mint egy esztendővel ezelőtt. *A házasságkötésre is megjött az emberek kedve,* 156-tal kötöttek most többen házasságot, mint tavaly.

Zálogolás 72.186 volt 45.2 millió pengő adótartozás miatt. 1013 árverést tartottak meg, sajnos, *itt is nagyon nagy az emelkedés, mert tavaly hasonló időszakban csak 139 adóárverés volt.* A hatóságok nem csináltak ezzel jó üzletet, mert *az adóhátralék 1.1 millió volt, de mindössze csak 34.213 pengőt tudtak bevenni a szerencsétlen emberek elkótyavetyélt értékeiért.*

Meghalt Jellicoe tengernagy

London, november 20.

Lord *Jellicoe* tengernagy, aki a világháborúban az angol hajóhad parancsnoka volt, 76 éves korában tüdőgyulladásban *meghalt.* Jellicoe a fegyverszüneti ünnepségen hűlt meg.

*

John *Rushworth Jellicoe*, Scapa viscountja 1859-ben született Doverben. Atyja katonatiszt volt, aki fiát is katonának nevelte. Jellicoe 1898-tól 1901-ig már mint vezérkari főnök vett részt a távolkeleti bokszerlázadás leverésében. Peicsangnál súlyosan megsebesült. Ezután főleg az admiralitásnál foglalkoztatták, de 1910-ben kinevezték az atlanti flotta parancsnokává. A világháború kitörésekor az admiralitás második lordja volt és mikor Nagy-Britannia háborút üzent, a Grand Fleet, az egész angol hajóhad főparancsnokává nevezték ki. Először az úgynevezett »távtaktika« híve volt, csak a skagerraki ütközetnél értesült a nyilvánosság is szerepléséről. 1916 novemberében a főparancsnokságot átadta *Beatty* admirálisnak, ő maga pedig az admiralitás első lordja lett, azaz az admiralitás szakminisztere a parlamenti tengerészeti miniszter mellett. 1917-ben lemondott és ekkor nevezték ki peer-ré, Scapa viscountjává. 1919-ben nagyadmirálissá nevezik ki, 1920-ban Uj-Zéland kormányzója és 1924-ben nyugalombavonult.

Kérje minden előkelő úridivatüzletben
a világhírű
Sphinx
nyakkendőt
P 10.-

MIÉRT?

Az idén nem adják ki a Nobel-békedíjat. Miért? Indokolást nem hallottunk és most csodálkozva, farkasszemet nézünk a kérdőjellel. Miért nem adták ki? Hiszen az alapító dinamitgyáros végrendelete úgy szól, hogy az kapja a rémsok ötvenmillió svéd korona kamatainak ezt az ötödét, aki a világ békeügyét legjobban szolgálja?

Márpedig... márpedig, egész esztendőben egyebet sem olvastunk, vastagbetűs cím, komoly szöveg, kép és rajz egyébről sem szólt, mint arról, hogy a békét mindenki ellen is megőrzik. Ősz és fiatal államférfiak, régi és új diplomaták multbanyúló és friss sütetű jegyzőkönyvek állandóan abcugolták Mars urat és az arra illetékesek, foggal-körömmel, hadihajóval, felemelt öklöl és kiéheztetéssel őrzik a békét. A békevágy olyan határozott és olyan erős, hogy a latin közmondás-receptet is megcsináltatták — és a recept alkalmazása szerint, ha kell, mindenkit leölnek, mindenkinek hadat üzennek, a Déli Sarktól az Északi Sarkig mindent elgázosítanak, de a békét megőrzik.

*

A shorting ötös bizottságának határozatával szemben tisztelettel különvéleményt jelentek: tévedés, hogy senki sem alkalmas a díjra.

Itt vannak elsősorban a díjalapító szakmatársai, akik, mint számtalanszor olvashattuk, éjjel-nappal dolgoztatnak — a béko érdekében. A béke érdekében — ezt is megmagyarázták nekünk — építik a tengeralattjárókat, a békéért konstruálják a repülőgépeket és az iskolásgyerek is tudja, hogy csak a békét szolgálja a halálsugár, a szinte elefantiázisban szenvedő órásbomba, a háromszázhatféle titkos összetételű gáz — túláradó boldogsággal tapasztalhatjuk, hogy soha háborúnak annyi fegyvere nem volt, mint a mai makacs, ellentmondást nem tűrő, lázban égő, harcoshangú, ugrásra kész békének.

A béke ügyét igenis szolgálják. Összehasonlíthatatlanul nagyobb erőfeszítéssel és tízezerszeresen nagyobb technikai felkészültséggel, mint a dinamitgyáros békedíjalapító — a díj alapítása előtt. A szolgálattal talán nem is lenne baj... talán a díj statutumai körül van a bibá? És ha a béke igaz szolgáit a shorting ötösbizottsága, a végrendelet feltételeinek értelmezése alapján, az idén nem is találta meg, talán jutalmazni lehetne helyettük azokat, akiknek ugyan nincs módjukban a béke ügyét aktívan szolgálni, de annál intenzívebben vágyódnak, — ha nem is a mai — de a békebeli békére.

*

Ez esetben, közel kétmilliárd földlakó nevében és túlzás nélkül mondva: megbízásából — jelentkezem erre a rokonszenves *Nobel-díjra.*

(B. B.)

Rejtélyes autóbaleset érte Zeleskit, a romániai Skoda-ügy főszereplőjét

Bukarest, november 20.

Zeleski Brunót, a Skoda-ügy főszereplőjét a brassói fogházból, ahol büntetését tölti, gépkocsin Bukarestbe szállították. Utközben *a gépkocsi felborult és Zeleski, valamint az őt kísérő fogházigazgató és fogházőr könnyebben megsebesült.*

Mivel a balesetet semmivel sem lehet megokolni, a kocsi felborulását *Zeleski szökési kísérletével hozzák összefüggésbe.* Zeleski — mondják — arra számított, hogy kísérői súlyosabban megsebesülnek és a zavarban el tud menekülni.

— **Az egyetemi ifjúság karácsonyesti vacsoraakciója.** A *Magyar Nemzeti Diákszövetség* a nyomorgó egyetemi és főiskolai hallgatók részére szerény karácsonyi vacsorát rendez. Ezért a magyar társadalomhoz fordul és kéri, hogy akciójában az 1 P-s vacsorajegyek megváltásával — melyekkel egy-egy szegény egyetemi, illetve főiskolai hallgatót juttat a szent estén vacsorához — legyen segítségére. A jegyek megválthatók a *Magyar Nemzeti Diákszövetség* hivatalos helyiségében (Budapest, IV., Semmelweis ucca 2. fm.) a hivatalos órák alatt, délelőtt 10—1-ig és délután 4—6-ig.

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szerdán tovább tüntettek az egyetemeken. Az igazi tanulóifjúság nem vett részt a tüntetésben. Sőt távollétével tüntetett.

Kiderült, hogy a Nep ellen is volt már terror vidéki választásokon. Szegény kormánypártnak sok baja van az erőszakos csöpp ellenzékkel.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Tönkrementek a dunai mentőcsónakok.« »Nem csoda, elég sokat használják őket. Reméljük, hogy a mentőcsónakok javára inditanak egy mentőakciót.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a marseillei pörben csak a védőügyvédeket ítélik el?«

A nap hőse: George Boyog, huszonkétéves matróz, aki egyedül ki akart rabolni egy hadihajót. Ő a világ legnagyobb optimistája — a négus után, aki személyes jelenlétével meg akarja nyerni a háborút.

Kézilabdában jól állunk a jövő olimpiászra. Csak attól félünk, hogy a vehemens futballhátvédek is kézzel fogják meg a labdát.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Ajánlásokat loptak az egyik vidéki kerületben, de bizonyosan felmentik a tolvajokat.« »Miért?« »Mert teljesen értéktelen holmit nem lehet ellopni.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **A lisszaboni magyar követ átadta megbízólevelét.** *Lisszabonból* jelentik: *Wodianer* Andor magyar királyi ügyvivő szerdán átadta megbízólevelét *Monteiro* portugál külügyminiszternek.

— **Megkeresztelték a kenti hercegi pár fiát.** *Londonból* jelentik: A canterburyi érsek szerdán keresztelte meg a Buckingham-palotában a kenti hercegi pár fiát, aki a keresztségben *Edward, George, Nicholas, Paul és Patrick* nevet kapta. Az érsek a szertartásnál a világhirü windsori arany keresztelőmedencét használta.

— **Ötezerre emelkedett a murciai mérgezett kenyér áldozatainak száma.** *Murciából* jelentik: Hétfőn ismeretessé vált, hogy egy molnár ólmot kevert a lisztbe és hogy e liszt vásárlói megbetegedtek. A hatósági megállapitás szerint azoknak száma, akiket ez a liszt megmérgezett, *ötezerre emelkedett.* Az igazságügyi és munkaügyi miniszter külön mentőállomást küldött Pacheco városába, amelynek *jóformán minden lakosa* mérgezés tünetei között megbetegedett. A pénteki minisztertanács az inséges sorban lévő betegek támogatásáról fog határozni.

— **Egy fiatal rendőrkapitány tragikus halála.** A főkapitányságnak gyásza van. A Szent László-kórházban szerdán meghalt dr. *Torontáli-Hetlinger* Elemér rendőrkapitány, akt a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóságnál teljesített szolgálatot. A fiatal rendőrtiszt *néhány nappal ezelőtt furunkulust kapott, majd orbánc lépett fel, amely három nap alatt végzett vele.*

— **Elfogták a budapesti osztrák utazási iroda betörőit.** A főkapitányság központi ügyeletére szerda délután előállitottak két fiatalembert, *Bosnyákovics* Ferencet és *Petróczi* Károlyt. Azzal gyanúsitják őket, hogy néhány nappal ezelőtt *betörtek az osztrák utazási iroda Andrássy út 28. szám alatt levő helyiségébe.* A rendőrség megállapitotta, hogy Bosnyákovics kapuzárás előtt ment be a házba, éjszaka behatolt az irodába, ahonnan irógépeket, különféle holmikat és *egy vaskazettában 240 pengőt vitt el.* Másnap reggel Petróczi várta őt a kapuban és együtt vitték zálogházba a lopott tárgyakat. Mindkettőjüket *őrizetbe vették.*

— **Két leány titokzatos öngyilkossági kisérlete.** A Rákóczi út 59. számú házban *Böhm* Anna 23 éves leány *morfiummal megmérgezte magát.* A Rókus-kórházba vitték. — A Horthy Miklós úton *egy 17 éves leány ivott mérget.* Ő is a Rókusba került. A detektívek mindkét leányt ki akarták hallgatni a kórházban, *de egyik sem volt hajlandó megmondani, hogy miért akart meghalni.*

— **Hajápoláshoz** Tarpan hajcsepp. Nem rontja a frizurát.

Szabadalom internationális értékesítéséhez
társat (társnőt) keresek.
Nyugati államokbani értékesítés céljából nyelvek ismerete szükséges. Válaszokat „10—20.000" jeligére a kiadóhivatalba.

— **Átszervezik a külföldi magyar intézetek igazgatását.** *Hóman* Bálint kultuszminiszter nyilatkozatot adott a külföldi magyar intézetek sorsáról. Elmondotta, hogy szükségessé vált *az összes külföldi magyar intézetek igazgatásának újjászervezése.* A személyzeti létszám csökkentése mellett arra törekedett, hogy a magyar intézetek igazgatását az ugyanazon városok egyetemein működő magyar tanárok lássák el. A berlini intézet igazgatásával *Farkas* Gyula berlini egyetemi tanárt bízta meg, a bécsi intézet vezetésével pedig *Miskolczy* Gyula egyetemi tanárt. A római *Magyar Intézet* élére *Koltay-Kastner* Jenő pécsi egyetemi tanárt óhajtja megnyerni. Jövőre gróf *Teleki* Pál elnöklete alatt külön külföldi intézeti kuratóriumot szerveznek, melynek előadója lesz dr. *Gerevich* Tibor egyetemi tanár, a római *Magyar Intézet* kurátora is.

— **Istentisztelet Ottó születésnapján.** *Ottó* huszonharmadik születésnapja alkalmából szerdán délelőtt hálaadó istentisztelet volt a *Szent István Bazilikában. Grösz* József győri segédpüspök pontifikálta a nagymisét és báró *Kray* Pál tb. kanonok mondta az ünnepi szentbeszédet.

— **A kúria új döntvényei.** A m. kir. kúriának a közpolgári ügyekben alakított jogegységi tanácsa dr. *Osvald* István, a m. kir. kúria elnökének elnöklésével ma délelőtt tartott ülésén *a következő döntvényeket hozta:*

I.

Az állat hibájából eredő szavatosságon alapuló, száz pengőt meg nem haladó pénzösszeg fizetése iránt indított perek a községi biróság hatáskörébe tartoznak.

II.

A budapesti központi kir. járásbiróság és a budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság az olyan követelésre vonatkozó fizetési meghagyás kibocsátására, amely követelésre nézve per esetében illetékes lenne, abban az esetben is illetékes, ha a fizetési meghagyás az adós részére Budapestnek olyan részén kézbesitendő, amely nem a fizetési meghagyást kibocsátó kir. járásbiróság területéhez tartozik.

— **A vörös hadsereg első marsalljai.** A szovjetkormány tudvalevőleg szeptemberben *helyreállította a vörös hadseregben a régi tiszti rangsort.* Az első kinevezések most jelentek meg. Tábornaggyá kinevezték *Vorosilov* hadügyi népbiztost, *Tuhacsevszkij* helyettes népbiztost, *Jogorov* vezérkari főnököt, *Budjonnit,* a lovasság és *Blüchert,* a távolkeleti hadsereg főparancsnokát.

— **Orvosi Zsiroskenőcs** a legérzékenyebb száraz arcbőrt is nyugtatja és konzerválja. Dr. med. László V.-féle különleges kozmetikum. Kapható kizárólag a főlerakatban: Múzeum-patika, IV., Kossuth Lajos ucca 22. (Astoriával szemben.)

— **Meghalt Giardino olasz tábornagy.** *Torinóból* jelentik: *Giardino* tábornagy hosszú betegség után teljesen legyöngült állapotban szerdán tüdőgyulladásban meghalt.

— **Konrad Falke előadása Budapesten.** Konrad *Falke,* svájci publicista és költő szerda délután felolvasta a budapesti *International Clubban »Lucifer«* című eposzának első énekét. A közönség a svájci költő felolvasását nagy tetszéssel fogadta.

— **Mi történt a gróf és a hölgy között?** Gróf *Gatterburg* Frigyes rágalmazásért feljelentette *Kollár* József százados-orvos elvált feleségét, mert az asszony állitólag azt állitotta róla, hogy *14.000 pengővel tartozik, hogy autón kirándulásra vitte és ekkor ki akarta dobni az autóból, majd meg akarta mérgezni.* Azt állitotta állitólag róla, hogy özvegy *Berger* Oszkárnét *ciánnal megmérgezte, holttestét feldarabolta, csakhogy Bergerné házát megszerezze.* Ezenkivül az asszony egy kávéházban inzultálta a grófot. A járásbiróság előtt az asszony *tagadta* bűnösségét, de bizonyitani kivánta azt, hogy *a gróf vagyonából kiforgatta, hogy házasságot ígért neki, de becsapta és hogy a kávéházban a gróf pofozta fel őt.* A gróf ügyvédje a valódiság bizonyításához *hozzájárult,* mire a járásbiróság a bizonyitást *elrendelte.*

— **Elfogták a ruhatárfosztogatókat.** A főkapitányságon szerdán *letartóztatták Székely* Kálmán és *Hudák* Bertalan munkanélkülieket, akik az utóbbi hónapokban *végigfosztogatták a kávéházak és mozik ruhatárait.* Egész sereg télikabátot, bundát és felöltőt loptak el. Hetekig tartó nyomozás után került kézre a két tolvaj. *Eddig 40 lopást ismertek be. Székely* az ellopott bundában idegen igazolványt talált, ezidőtől kezdve *Barankay Béla álnéven szerepelt* és ezen a néven tartott lakást is.

— **Elitélték a templomfosztogatókat.** *Pécsről* jelentik: A törvényszék szerdán vonta felelősségre *Szokola* János többszörösen büntetett előéletű pécsi kovácssegédet lopás miatt, valamint *Visnyei* Juliannát orgazdaság miatt. A vád szerint ugyanis Szokola János a mult őszön Siklósbodonyban és Szentlőrincen *betört a templomba,* feltörte a perselyeket és elvitt több áldoztató kelyhet is körülbelül 400 pengő értékben, Visnyei Julianna ellen pedig az volt a vád, hogy segitett Szokolának az értékesitésben. A főtárgyaláson Szokola beismerte a betöréseket, mire a biróság bizonyitottnak látta a vádbeli cselekményt és ezért *Szokola Jánost háromévi szigorított dologházra, Visnyei Juliannát pedig hétévi börtönre itélte.* Mindkét itélet jogerős.

Kombinált bútorujdonságok
Nagy Zsigmond, Lázár ucca 3 (egész házban), Styl- és antik lakberendezések is nagy választékban

FŐNÖK UR!
Az Ön ceruzája a „TURAN"
a legfinomabb grafitból gyártott legjobb magyar irón.
A cégvezető úré a „THEBRIS"
a legfinomabb másoló, u. n. tintaceruza.
A kisasszony „TITÁN"
magyar irónt használjon a gyorsíráshoz.
Gyártja: **SCHULER JÓZSEF R.-T.**

— **Húsz új bíborost neveznek ki december közepén.** *Vatikánvárosból* jelentik: A titkos konzisztórium december 16-i ülésén *20 új bíborost nevez-nek ki,* köztük 14 olasz és hat külföldi főpapot. Az új bíborosok között lesz *Tedeschini* madridi, *Maglione* párizsi, *Marmaggi* varsói, *Sibilia* bécsi pápai nuncius, *Caccia Dominioni* pápai szertartásmester. A hat új külföldi bíboros a következő: *Baudrillart* francia érsek, *Suhard* reimsi érsek, *Coppelle* buenosairesi érsek, *Gomay Tomas* toledói érsek és *Kaspar* prágai érsek, valamint *Tappauni* antiochiai pátriárka.

— **A polgármester — a budapesti cserkészek díszelnöke.** A budapesti cserkészkerület küldöttsége tisztelgett *Szendy* Károly polgármesternél. *Szegheő* Béla tábornok felajánlotta a polgármesternek a kerület díszelnökségét, amelyet a polgármester örömmel vállalt el.

— **Áttörték a falat és gumicsövön keresztül mentették meg a Grande Chartreuse kolostor likőrkincsét.** *Párizsból* jelentik: A karthauziak nagy pincéjének egyik része legutóbb födésuszamlás következtében beomlott. Az ott elraktározott rendkívül értékes likőrök megmentésére több nagy hordóhoz a falon keresztül nyilást fúrtak és *gumicsövekkel kiürítették a hordók tartalmát.* Így sikerült az értékes folyadékból mintegy száz hektolitert megmenteni. A kiszivattyúzott likőr értékét egymillió frankra becsülik.

— **Kártérítést itélt meg a kúria a szénapanama-per ártatlan gyanusitottjainak.** Annakidején nagy feltűnést keltett, hogy a szénapanamával kapcsolatosan letartóztatták a *Kelemen* és *Durai* terménynszállítmányozási cég két főnökét, *Durai* Gyulát és *Kelemen* Aurélt, az ismert sportembert. Néhány heti fogság után mindkettőjüket *szabadlábra helyezték és megszüntették ellenük az eljárást bűncselekmény hiányában.* A kúria dr. *Töreky* Géza másodelnök elnöklésével most kimondotta, hogy *mindkettőjüknek kártérítés jár,* minthogy nemcsak, hogy bűncselekményt nem követtek el ők, de a cég szállításai körül sem történt semmiféle bűncselekmény, *még gyanusitásnak sem volt alapja.* Így letartóztatásukért feltétlenül megilleti őket kártérítés.

— **Mendlik Oszkár ünneplése.** Szerdán este a Magyar Keleti Társaság és a Magyar Holland Társaság a Fészek Klubban ünnepélyt rendezett a majdnem negyven éve Hollandiában élő magyar tengerfestő *Mendlik* Oszkár tiszteletére. Az ünnepély keretében *Mendlik* Oszkár előadást tartott *keletindiai útjáról.* Az előadás után vacsora volt, amelyen a kormányt ifj. báró *Wlassics* Gyula államtitkár, a fővárost *Liber* Endre helyettes polgármester és dr. *Némethy* Károly tanácsnok, a holland követséget *Flederus* főkonzul képviselte.

— **Tüntetés a varsói csehszlovák követség előtt.** *Varsóból* jelentik: Szerda este fiatalemberek *tüntettek a csehszlovák követség előtt* és ablakait kövekkel bezúzták. A rendőrség körülbelül tíz tüntetőt *őrizetbe vett.*

— **Házasság.** *Fischer* Sárikát Szőnyből eljegyezte *Lefkovics* Henrik Piszkéről. (Minden külön értesités helyett.)

Kiszner Eleonóra és *Blumenthál* Dávid (Bercel—Galgaguta) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

= **Számos női bajnál** reggel, éhgyomorra félpohárnyi természetes »Ferenc József« keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhigítja és akadálytalanul kiüríti.

= **Nincsen hideg!,** ha a Kálvin téri Fenyves Áruház jó meleg flanell fehérneműit viseli: Flanell női hálóingek 1 pengő 90 fillér, flanell női hálókabátok 2 pengő 50 fillér, fanell női ruhák és pongyolák 3 pengő 90 fillér, flanell női blúzok 2 pengő 90 fillér, flanell női és férfipizsamák 3 pengő 90 fillér, flanell férfi sportingek 2 pengő 90 fillér, flanell férfi hálóingek 2 pengő 90 fillér, flanell férfiköntösök 3 pengő 90 fillér, gyermek fanellpizsamák 1 pengő 45 fillér, fiú flanellingek 1 pengő 95 fillér, gyermek flanell játszóruhácskák darabja csak 75 fillér. A gyermekcikkeknél kis áremelkedés.

= **Csak most érdemes vásárolni!** Ez a jelszava *Bárczai* András cég mai számunkban megjelent hirdetésének! Valóban, oly meglepően olcsó árakkal jött ki ez a jónevű cég, amelyek olvasóink táborában bizonyára feltűnést fognak kelteni.

— **A főuccai verekedés.** Róna Henrik, a Fő ucca 40. számú házban lévő vendéglő tulajdonosa annak a közlését kéri, hogy nála szurkálás nem volt. A két súlyos sebesültre a ház előtt bukkantak, nyilván máshol verték meg őket.

KIADÓ SZUTERÉN **május 1-re** cca 350 m³ nagyságú egész világos, száraz, tiszta helyiség **Pozsonyi út 14.**

De Telegraaf, Amsterdam

23. Juni 1951

9210

THUIS OP DE ZEVE

NEPTUNUS' R ATELIER

Zeeschilder Oscar Mendlik 80 jaar

WIE door Aerdenhout wandelt, zal het witte huis van Oscar Mendlik nauwelijks opmerken, want het ligt nagenoeg geheel verscholen. Reeds ongeveer een halve eeuw bewoont de schilder dit romantische buitenhuis en hij heeft er steeds de rust gevonden om er de indrukken van zijn zeereizen in schilderijen te verwerken. In de stemmige kamers vindt men tal van herinneringen aan de gulden tijd der impressionnisten: schilderijen van Breitner, Bauer en de vissenschilder Dijsselhof, die destijds in Aerdenhout woonden en met wie Mendlik bevriend was.

In het atelier

„De zee is een wereld op zichzelf," zegt de schilder. Hij schuift een fluwelen doek van een enorm schilderij en op hetzelfde ogenblik blaast een zilte wind de bezoeker om de oren. Men zit midden in een orkaan op de Atlantische Oceaan. De watermassa's zijn opgestuwd tot een schuimende heuvelrug.

Deze eenzaamheid heeft Mendlik steeds gezocht, want daar beleefde hij het mysterie van de zee. Het liefst vaart hij op een vrachtschip, omdat hij er met rust gelaten wordt.

„Om de zee te schilderen, moet ik met haar alleen zijn," zegt Mendlik en als bewijzen toont hij tal van studies en kleine schilderijen, in momenten van volkomen concentratie aan boord gemaakt. Al kijkend maakt men een wereldreis over de betoverende kleurenpracht der golven: eindeloze variaties van blauw, bruin, grijs, geel, smaragd, turkoois, violet, purper en zelfs zwart.

Werken in de storm

Meermalen heeft Mendlik, gehuld in oliejas, Zuidwester en

OSCAR MENDLIK
....olie(verf) op de golven....

waterlaarzen, zich aan de reling laten vastbinden om de storm te kunnen schilderen. Eens had een vierdaagse orkaan het schip zelfs zodanig geteisterd, dat bijna alles van het dek was geslagen tot en met de luchtkokers en de halve commandobrug.

Mendlik de zeeschilder, is diep in het land te Radvancz, in Nrd.-oost Hongarije, dicht bij de Galicische grens geboren. Maar als kind droomde hij reeds van de zee. Toen hij twintig jaar was, zag hij haar voor 't eerst en zij was een openbaring voor hem. Later kwam hij door zijn huwelijk met de beeldhouwster Julia Mijnssen naar het zo geheel van de zee en haar atmosfeer doortrokken Nederland.

Mendlik schildert de zee om de zee. Geen schepen, geen boeien, geen pittoreske havenstadjes en zelfs geen wrakhout stofferen zijn stukken. Golven en wolken, dat is zijn onderwerp. Men heeft hem meer dan eens bestreden en hem zelfs een mensenhater genoemd, omdat zich op zijn zeestukken geen enkel teken van menselijk leven vertoont. Desondanks hield hij vaste koers en.... hij is er wèl bij gevaren.

In de loop der jaren kreeg hij vele vrienden en vereerders, van eenvoudige burgers tot kunstenaars en vorsten, matrozen, gezagvoerders en reders. Als men een zeeman een enkele golf van Mendlik laat zien, zal hij onmiddellijk zeggen van welke zee deze golf afkomstig is, zo zeker weet de schilder het karakter te treffen.

In Nederland is zijn werk grotendeels in bezit van particulieren, die een speciale voorkeur hebben voor de zee en van directies van scheepvaartmaatschappijen, zoals die van de Maatschappij „Nederland", de Holland-Amerika-Lijn en de Hollandsche Stoombootmaatschappij. Ook in het clublokaal der Nederlandse marine-officieren in de Haagse sociëteit De Witte hangt een doek.

Portrettist

Bovendien heeft hij in de loop der jaren ook naam gemaakt als portretschilder en figurist. Zo schilderde hij o.m. de portretten van Herbert Cremer, dr. J. E. baron de Vos van Steenwijk, prof. Van Slogteren, ir. Hupkes, B. F. Enschedé, dr. J. B. de la Faille, Ernst Krelage, prof. A. W. de Groot, mr. W. Wendelaar, Karel van Leeuwen Boomkamp, jhr. F. Teding van Berkhout en Dirk Harting.

Intussen denkt deze eeuwig jonge zoon van Neptunus en de Muzen er niet aan „voor anker" te gaan. Verleden jaar maakte hij in October nog een tocht van vier weken op de Atlantische Oceaan met het weerschip Cirrus. Thans heeft hij weer een reis voor de boeg, want nu hij vandaag de tachtigste boei passeert, komen zijn vrienden hem vanmiddag in zijn woning huldigen en hem een studiereis naar Italië en de Middellandse Zee aanbieden.

Voor een eretentoonstelling gunt de jubilaris zich geen tijd, maar enige indrukwekkende zeestukken van hem zijn te zien bij Van Wisselingh te Amsterdam en Leffelaar te Haarlem.

Oszkár

Amszterdamban. Írta F. Z.

2

Szecs 1912. 207. lj

ZEEËN

JK ALS

RIJ

d

LOEREN

DIGE

ium en toe-
an werken,

en prac-
5, Adver-
Utrecht.

HAPPIJ

rkoop-afde-
amerijen

KE

PERS

le practijk-
arenkennis.

bur. de Tel.

HANDELSONDERNEMING

voor haar Hoofdkantoor te Amsterdam

TWEE ASSISTENTEN
voor de administratie

Vereist: Middelb. schoolopl. of Mulo en enige ervaring.

Een practijkdiploma strekt tot aanbeveling.

Leeftijd 20—25 jaar.

Brieven met voll. inl. onder Cm-10214, Bur. v. d. Blad.

Verzekering Maatschappij vraagt voor spoedige indiensttreding:

a) **VRL. KRACHT** voor de boekhouding
Vereist worden: accuratesse en enige administratieve kennis. Leeftijd tot 25 jaar.

b) **enige MNL. en VRL. KRACHTEN**
voor administratieve werkzaamheden, bekend met typen. Leeftijd tot 21 jaar.

Brieven met opgave van genoten onderwijs, leeftijd, Godsdienst en verlangd salaris, worden ingewacht onder No. C-2300 Van Hees Advertentiekantoor, Herengracht 287, Amsterdam.

---

en Constructie- en Wagenfabriek
01 - Utrecht - Liesbosch - Tel. 18124

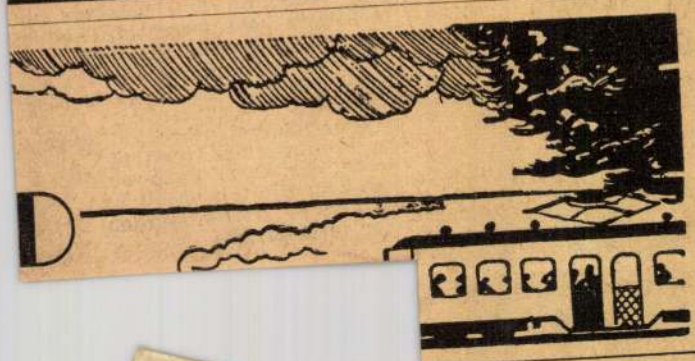

-Café-Rest. „HET RECHTHUIS", Reeds
672 bezocht door koning-stadhouder
De Ruyter. Riant gelegen, met tuin en
trom. wat. op alle kamers. ANWB.
Dir. T. Verhoek.

Klasse „D"
AND.

Slijpe,
. Tel.
n verz.

'S
RK
nen.
2247.

el. 1

gt prospectus.

Boulevard

niel de Ruyter.
SMITS & ZOON.

„DE WITTE"

pers. Pr. diners —
Tel. Den Bosch 7054.

ERDUIN" Schitt. gel.
en. Alle comfort.
BESCHIKBAAR.

UINHOEVE", Julianaweg
17—381. Schitterend gele-
e - duinen - bos. Pr. keuk.,
ners beschikb. voor Juli-Aug.

Rest. „Gottschalk", Water-
Tel. K 4180—313. Gelegen
ANWB—KNMV. Zalen voor
reisgezelschappen en partijen.
ontbijt f 4.—. Nieuwe directie
es
en.

DVOORT — RICHE

Gerenommeerde keuken, Schitte-

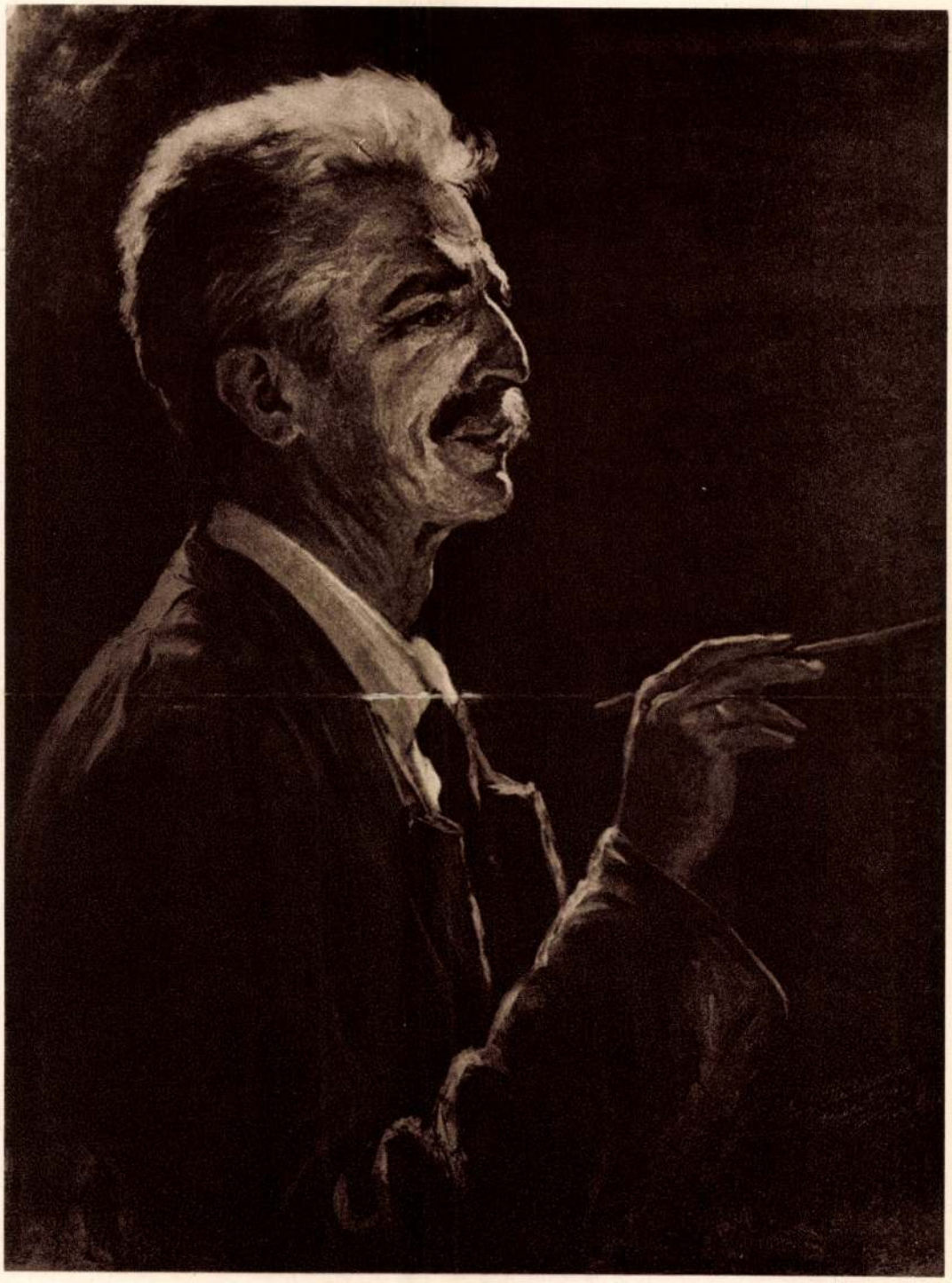

MENDLIK OSZKÁR.
Edvi Illés Aladárné festménye.

Evk Kiut. 1930

retű Sz. Márkja. Műtörténetileg talán legbecsesebb egy Pisanellohoz közel álló Sz. Jusztina, szimbólikus állatával, az egyszarvúval, erdei háttér előtt. A XVI.—XVII. századi olaszok közül kiemeljük a bolognai Bartolomeo Passerottinak korai Sz. Családját, melyen Sz. József alakját a művész önarcképének tekinthetjük, későbbi földijének, Lavinia Fontanának szinte miniaturszerű aprólékossággal festett női arcképét, a Bassanoi iskola néhány jellemző alkotását, Tizian tanítványának, Polidoro Venezianonak a keresztvitelt ábrázoló képét, Ercole da Ferrarának Ev. Jánosát, Luini követőjének Krisztus keresztelését.

Ipolyi gobelin-gyüjteménye az ország leggazdagabb érdemű gyüjteménye. Húsznál több darabot számlál. Legbecsesebb két darabja egy a XV. században szőtt, s a Kálváriát ábrázoló tournaii és egy hasonlókorú s római diadalmenetet ábrázoló olasz gobelin. A többiek nagy része brüsszeli s a XVI. századból származik.

Az Ipolyi gyüjteménybe tartozik mintegy félszáz értékes keleti szőnyeg, török, kisázsiai, kaukázusi, anatóliai, perzsa és erdélyi szőnyegek, továbbá egy válogatott magyar néprajzi gyüjtemény, felvidéki hímzetekből és szőttesekből, XVII—XIX. századi Habán-fajánszokból, alvinci fajánsz korsókból, erdélyi cserépedényekből, nagy zöldmázos céhkancsókból. Találunk néhány igen szép XVII. századi aranyszalag magyar úrihímzést, régi olasz hímzést és recés és német hímzést, két hímzett miseruhát, casulát a XV. századból. A liturgikus tárgyak közül a legérdekesebbeket, néhány sodronyzománcos kelyhet, továbbá az összes aranytárgyakat, köztük pénzeket és érmeket ellopták és Amerikába vitték, midőn a gyüjtemény a nagyváradi múzeumban volt letétben; velük szökött a múzeum altiszt-őre is. Még így is sok becses darab maradt, XII. századi limogesi tárgyak, több feszület, kehely, ciborium, körmeneti kereszt a XIV—XVIII. századból, magyar, olasz és német munkák.

Az Ipolyitól szerzett világi ötvösművek közt a régi magyar ötvösség sok szép és jellemző emléke díszeleg: ékszerek, poharak, serlegek, kupák, evőeszközök. De kiváló darabokkal szerepel az osztrák és a német, bécsi, augsburgi, nürnbergi, berlini ötvösség is. Változatos, rendszeres sorozatok, melyek elárulják, hogy gyüjtőjük nemcsak áldozatkész műbarát, hanem kiváló szakértő, az ötvösség történetének ismerője s a magyar ötvösség történetének első tudományos feldolgozója volt. Ezt a nemes és ritka jegyet egyébként Ipolyi egész gazdag gyüjteménye magán viseli.

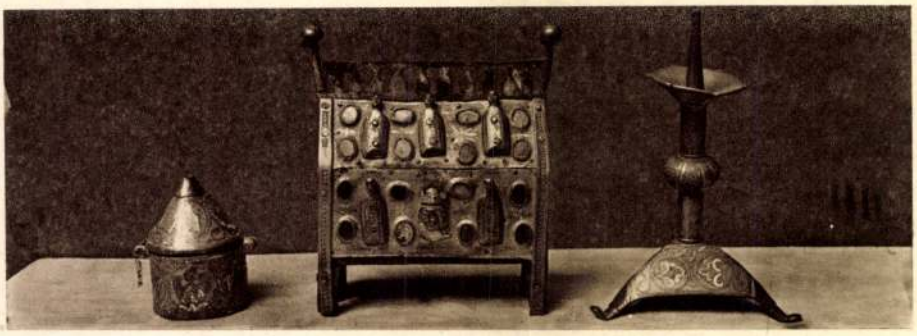

LIMOGESI ZOMÁNCTÁRGYAK.

MENDLIK OSZKÁR
A TENGERFESTŐ

ÍRTA: A. DE MEESTER-OBREEN
HOLLAND EREDETIBŐL FORDÍTOTTA: EDVI ILLÉS ALADÁR

Mendlik Oszkár a tengertől távol, Magyarország északkeleti részén született, a galíciai határ közelében fekvő Radváncon. Egyéves korában szülői Budapestre költöztek. Édesatyját ide nevezték ki tanárnak. Itt nőtt fel a gyermek s itt végezte a középiskolát.

Mendlik tehát nem a tenger gyermeke. Ifjúkori emlékei, vágyai nem a tengerhez tapadnak. Sejtelme sem volt a sóspárás tengeri levegőről, a napsütötte partokról, ahol a gyermek mélyeket lélekezve kedve szerint futkározhat a végtelennek tetsző homoklapályon. Nem tudta még, milyen öröm nézni a lábunknál szétomló, vagy a sötét szikláknak nekivágódó fehér habos hullámok játékát; nem hallgathatta — a tengerparton heverészve — a víz fölött csapongó sirályok elnyujtott, panaszos sikoltozását, a parton ütemes szabályossággal megtörő hullámok morajlását; nem ismerte azt az érzést, melyet a végtelenbe vesző horizont szemlélete ébreszt.

És Mendlik mégis szerelmese lett a tengernek. Egész életét annak szentelte, hogy mindnyájunknak érthető színkölteményekben hirdesse szépségeit. A tenger szeretete öntudatlanul élt benne már gyermekkorában. Egy csendes tó vagy csörgedező patak partján órákig el tudott álmodozni. Vajjon mire gondolt akkor — ki tudná ezt megmondani? Talán már ébredezett lelkében a vágyódás valami ismeretlen után, ami csak később nyert határozott alakot.

Természetszeretetét Mendlik bizonyára szüleitől örökölte. Lelkes atyjának a szabad természetben való gyönyörködés volt legnagyobb öröme. Anyja, Magyarország egyik legelőkelőbb nemesi családjának sarja, igen finomérzésű és magas műveltségű nő volt, nagyon szerette a zenét, fiatal éveiben sokat rajzolgatott s fia lelkében ápolgatta ébredő szépérzékét.

A gimnázium elvégzése után a budapesti rajzakadémiára iratkozott és itt szerzett tanári diplomát. Mint műegyetemi adjunktusnak sikerült bejutnia a Lotz iskolájába. Lotz akkor úgy el volt halmozva rendelésekkel, hogy alig győzte s ezért

MENDLIK OSZKÁR: TENGERPART HOLLANDIÁBAN.

néha tanítványainak is juttatott ezekből munkát. Igy festette meg Mendlik a Vígszínház mennyezetének egy részletét. Ezzel egyrészt jó alkalma volt, hogy magát az aktrajzolásban gyakorolja, másrészt egy kis pénzt is szerzett, amivel aztán a nyári vakációban tanulmányútra mehetett. Egy ilyen alkalommal ismerkedett meg először a tengerrel, 1891-ben a dalmát partokon, 27 éves korában. 1898-ban szép ösztöndíja s megtakarított pénzecskéje lehetővé tette, hogy Olaszországba utazhasson. Itt élte át «Sturm und Drang»-korszakát. Fantasztikus alakokat, tájakat és tengerképeket festett. Első nagy tengerképe, az «Utolsó napsugarak» alapította meg hírnevét. A kritika egyhangúlag dícsérte s a kép hamarosan vevőre is talált. Egy nagytekintélyű honfitársa, bár elismeréssel adózott művészetének, mégis hibáztatta, hogy képei nem elég magyarosak. Ez azonban nem térítette el Mendliket a tenger tanulmányozásától és szeretetétől. Rómában élt, egyedül művészetének. Ebben az egyedüllétben találkozott egy fiatal kollégával, egy kiváló szobrásznővel, a németalföldi nagy mesterek hazájából, Hollandiából. Az ismeretségből nemsokára házasság lett s ez a házasság Mijnssen Júliával hozta őt ide hozzánk. Azonnal megszerette Hollandiát finom színeivel és hangulataival. Otthon kellett hogy érezze magát ebben az országban a tenger közvetlen közelében, melyet annyira szeret.

Mert Mendlikre nézve a tenger egy világ önmagában; a tenger, mely legmélyebb lényében mindig ugyanaz, habár folytonosan változik is. Mintha csak benne

tükröződnék az élet, ahol sohasem ismétlődik egy pillanat. Végtelen, mint az élet és áthatolhatatlan, valóban egy élő valami és mindig más és más természetű. Szeszélyes néha, vagy szevedélyes, áruló, nagyszerű, hatalmas és büszke, ilyennek alkotja a képzelet egy uralkodó eszményképét. De viszont tud kedves és szeretetreméltó is lenni. A legnagyobb szépséget nyujtja és tud jelentéktelen lenni. Sóvárgó vágyódást ébreszt, önfeledt boldogsághoz vezethet, de hatalmas, büszke nagysága az embernek elviselhetetlen.

Mendlik tehát szívesen maradt a mi országunkban. Kezdetben három évig Scheveningenben tartózkodott, azután Aerdenhontba költözött, ahol azóta is lakik. Ezen a vidéken, mely tele van a tölgylevelek illatával s ahová a tengeri levegő is beszűrődik, ahol semmi sem töri meg a mély csendet, csakis a feltámadó szél zúgása a sűrű lombokon, a varjak károgása és széles szárnycsapásai a fatetőkön, vagy néha a fejünk felett berregő repülőgép zaja. Ebben a nyugalomban, ahol a házak is aludni látszanak, van a zandvorti úton Mendlik villája, nagy műteremablakával.

Az elmult évben olyan szerencsés voltam, hogy meglátogathattam a művészt. A jó világítású, tágas műteremben fogadott. Hajlékony, finoman redőzött arcáról sugárzott a szeretetreméltóság. A szemszögletekben jelentkező gond vonásaival különös ellentétet képez fiatalos testtartása. A szeretetreméltóság nagyon jellemző erre az emberre, aki a háborús években bizonyára sokat szenvedett, hiszen nem egy jó barátja vagy rokona esett el a világháborúban, vagy került nyomorúságba.

MENDLIK OSZKÁR: CSENDES HULLÁMZÁS.

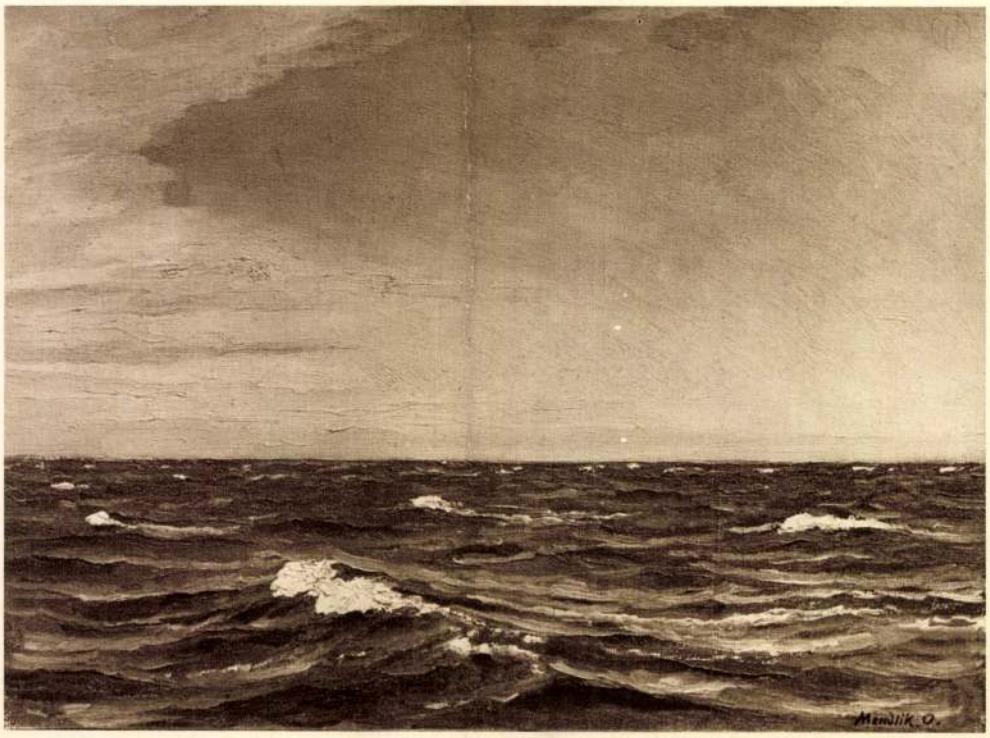

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMZÁS ESŐ UTÁN.

A háború alatt természetesen utazásról szó sem lehetett, el volt zárva a tenger, amely pedig neki több volt puszta modellnél, mely többet nyujtott neki mint festőtémákat és ihletet, mely után az ő legmélyebb énje sóvárgott, sokkal inkább, mint a tengerészé. Honvágy fogta el a tenger után.

«De hiszen a tenger itt van kéznél» jegyeztem meg, «a mi országunkban az ember bárhol láthatja».

Naiv észrevételem csodálatosan érinthette a művészt. Fejét rázta s arcának finom redői kedvetlenséget fejeztek ki.

Ami a part melletti tengert illeti, az neki nem tenger; itt minden gátlólag hat: maga a part, a homokbuckák, a hajók, melyek elvonulnak, minden eltereli az áhítatot. Csakis távol a parttól igazi a tenger, csakis ott van egyedül vele az ember, csakis ott van az ő jelleme igazán kifejezve.

Mendlik a tengernek ebben a felfogásában tökéletes ellentéte Mesdagnak, aki szintén nemcsak minálunk, hanem külföldön is nagy hírnévre tett szert. Mit is adott nekünk Mesdag a valóságban? Egyetlen vásznát, a dordrechti múzeumban lévő «Hullámtörés»-t kivéve — mely egy igazi eleven tengerkép —, Mesdag mindig a benépesített tengert festette. A hajókat, a partot, a felhőket, az embereket és a tengert csak mint környezetet, háttért. Történeteket mondott a partról és a parti tengerről, de a meghatottságot, amit mindez a szépség felébreszt bennünk, ezt nem adta vissza.

«Mesdag azt nyujtotta, felelte Mendlik, amit az emberek kívántak. Neki megvolt az ő kis kunyhója a tengerparton és nem kívánt többet a tengertől. Ő nagyon tehetséges művész volt. Nem szeretek összehasonlításokat tenni. Aki becsületesen törekszik, annak megvan a létjoga. Ami engem illet, tudom jól, hogy sokan vannak nálam ügyesebbek. Éppen ez a gondolat az, ami mindig megőrzi nyugalmamat. Sohasem bosszankodtam, ha kollégáimat nagyon magasra emelték. Én mentem a magam útján, bőségesen élveztem a nagy természetet és mindig gazdagnak éreztem magam. Legfeljebb azon bosszankodtam, ha tehetségem gyengének bizonyult, hogy visszaadjam azokat a felséges benyomásokat úgy, hogy az másokban is visszhangot keltsen.»

«Nem», folytatta, «Mesdagnak csak más témaköre volt, mint nekem. Rám nézve a tenger belső szükségesség. Egy világ, ahol mint szemlélő, mindenért kárpótolva vagyok s ebben rejlik boldogságom. Én nem haladtam az idők árjával, annyi különféle irány és felfogás jött egymás után, én az én világomban maradtam, amely habár mindig más, de reám nézve mégis mindig ugyanaz maradt. Én tudom ezt nagyon jól, nem vagyok modern, elmaradtam, de ez az elmaradottság az én életem. Ha követtem volna a változó áramlatokat, akkor nem szerettem volna a tengert, akkor elfojtottam volna sajátos tehetségemet a szellemi fejlődés kedvéért.»

«Tudom, hogy a modern művészetben egy új szellemi világot akarnak felépíteni, egy világot, amely felszabadít a természettől és föléje emel. Nos, ezzel az

MENDLIK OSZKÁR: ZIVATAR KÖZELEDIK.

MENDLIK OSZKÁR: ORKÁNHULLÁM AZ ATLANTI ÓCEÁNON.

MENDLIK OSZKÁR: AZ ATLANTI ÓCEÁN.

irányzattal nem akarok együttmenni! Rám nézve a természet csoda, érthetetlen, áthatolhatatlan és ha a művész ezerszer másolja is, minél becsületesebb lesz az igyekezete, annál nehezebbnek fogja azt találni, mert ő nem a természetet másolja, hanem saját érzelmeit a természet megfigyelése közben. Áhítattal gondolok nem Mesdagra, hanem a Maris testvérekre, különösen Jacobra! Nem szerették-e ők is a természetet? Jacob, aki a hollandi felhős egeket festette az öreg városok felett; Willem, aki boldogan álmodozott a napsugártól átitatott mezőkön. Ezek részére is természetimádás volt a művészet, ők is ismerték a tiszta természetszemléletet (reine Naturanschauung), amiről Schopenhauer ír.

Ez a nagy szépségérzet akkor nyilatkozik meg leginkább Mendlikben, amikor egy egyszerű teherhajón, ahol a hajószemélyzet őt nem zavarja, a nyilt tengerre megy. Csak ott érzi magát igazán egynek vele s él át minden hangulatot, minden pillanatot vele együtt. Korán reggel, mikor a ködön áttörnek az első sugarak és halvány világosság verődik vissza a zöldes-kék ragyogáson, délben, mikor mély indigó-kék lesz a víz, erősen markírozott vonallal a horizonton, vagy estefelé, mikor egy nagy szélűzött felhő közeledik és a tenger vöröses színbe öltözik a felhő mögött lenyugvó naptól, mikor egy perc alatt kell a festőnek az ezerféle reflexet megragadnia, mert különben a pillanat elmúlik. Éjjel sincs nyugta a hajókabinban, megint a fedélzeten van. A tenger sötét kobalt, a hold fényét visszatükröző habokkal. Villanylámpa mellett ezt a hangulatot is megrögzíti. Mindennap más a tenger, minden két órában változik a látvány. Akik azt mondják, hogy a tenger unalmas, mindig ugyanaz, akik az úton csak egy végtelen szürkeséget látnak és vigasztalan melancholiát érez-

nek, azok nem ismerik, nem értették meg a tengert. A művész feladata, hogy mások részére is érthetővé tegye ezeket a szépségeket.

Kedvesen beszéli el, hogy a hajós nép, még a kapitány is, eleinte idegenül állnak az előtt, amit ő vásznára vet. A matrózok, akik egész életüket a tengeren töltik, s mégis vakok maradnak annak szépségeivel szemben, bizonyára valami különös kedvtelésnek tekintik a festést. Merevre nézik a szemüket, ha egy hajót vagy bármi kis pontot látnak s a legcsekélyebb dolog sem kerüli el figyelmüket a távoli láthatáron. Figyelik a szelet, a vihart, de a tengert, — azt nem látják.

Minden ilyen tengeri út kezdetén először bizalmatlanul nézegetik Mendliket, és csak napok mulva, amikor egyik hangulatot a másik után veti vászonra, amikor a nagy, ide-oda hömpölygő hullámokat megrögzíti, akkor kezdenek érteni valamit a dologból.

Egymásután hozza elő Mendlik vásznait és festődeszkáit a műterem egyik sarkából. Valami sajátságos hangulatot érzek, egészen mást, mint forma- és színérzeteket. Most a vihar szele csap meg, mindig sűrűbben és sűrűbben jönnek a hullámok, mindig határozottabb alakot kapnak. Aztán rendetlen összevisszaságban összecsapnak, majd nagy hullámhegyekké duzzadnak, amelyeknek megint kis hullámalkatrészeik vannak, míg végre a tengerfelület egy hegyes-völgyes vidékhez kezd hasonlítani. Egész alpesi tájképek mutatkoznak a vizen, ahol a hullámcsúcsok hegyekként bukkannak fel egymásután. Reggel napfelkelte előtt néha minden szín eltűnik, a vízhegyek mintha fényben és ködben lennének feloldva, hogy később megint sötét smaragdzölddé váljanak, a fehéren szétporzó habok alatt. Fölséges színek szimfóniája akkor a tenger, elragadó kékekkel és zöldekkel, a leggyöngédebb tiszta színárnya-

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMTARAJ.

MENDLIK OSZKÁR: PARTI HULLÁMZÁS.

latokkal, hogy aztán megint komor, misztikusan sötétkékké váljon, amint az utolsó fényreflex is eltűnik.

Csevegve teszi egy festőállványra Mendlik az ő tengereit, melyek mind friss impressziók, valamennyi künn a fedélzeten festve. Csodálatos az elképzelhetetlen változatosság, amivel két egymás után következő pillanatot tónusban, színben és a hullámok karakterében vissza tud adni. Mindig fenyegetőbbé válik az orkán, nyilván ciklon lesz. A tenger sötét acélkékké válik, félelmesen és gonoszul nyugtalan a mélyből fölfelé törő víztömeg. Hirtelen köd száll le, a látóhatár eltűnik, minden elmosódik valami bizonytalan szürkeségben, a haboktól kuszált vízen kormány nélkül, akaratlanul ide-odahányódik a ciklon közepébe került hajó. Minden porzik, forr, össze-vissza kavarog. A festőnek el kell hagynia a fedélzetet, ahol életveszélyben volt, ahol festőfelszerelésével erősen odakötözve ült, a hajóhíd egy része a tengerbe sodródott, erős rézgerendák eltörnek, a gép is defektust kap, a hajó megfordul, a hullámokkal együtt sodródik.

Hál' Istennek, négy nap mulva a ciklon elmúlt. Világosodni kezdett, a tenger megint mélységesen sötét színt öltött és távolról valami világos-zöld áramlat közeledik, ünnepélyesen, ragyogón, mint egy fejedelmi szerencsekívánat a tengernek, hogy a hajó megmenekült.

Ime egy vihar, amit Mendlik festődeszkái átéltek.

Mendlik legérdekesebb utazása az indiai út volt, mikor a világháború kitört, akkor volt éppen útban hazafelé. Elragadtatással beszél Indiáról, erről az országról, ahol a csoda nem mese, hanem valóság, s az ember néha azt képzeli, hogy a paradicsomba került.

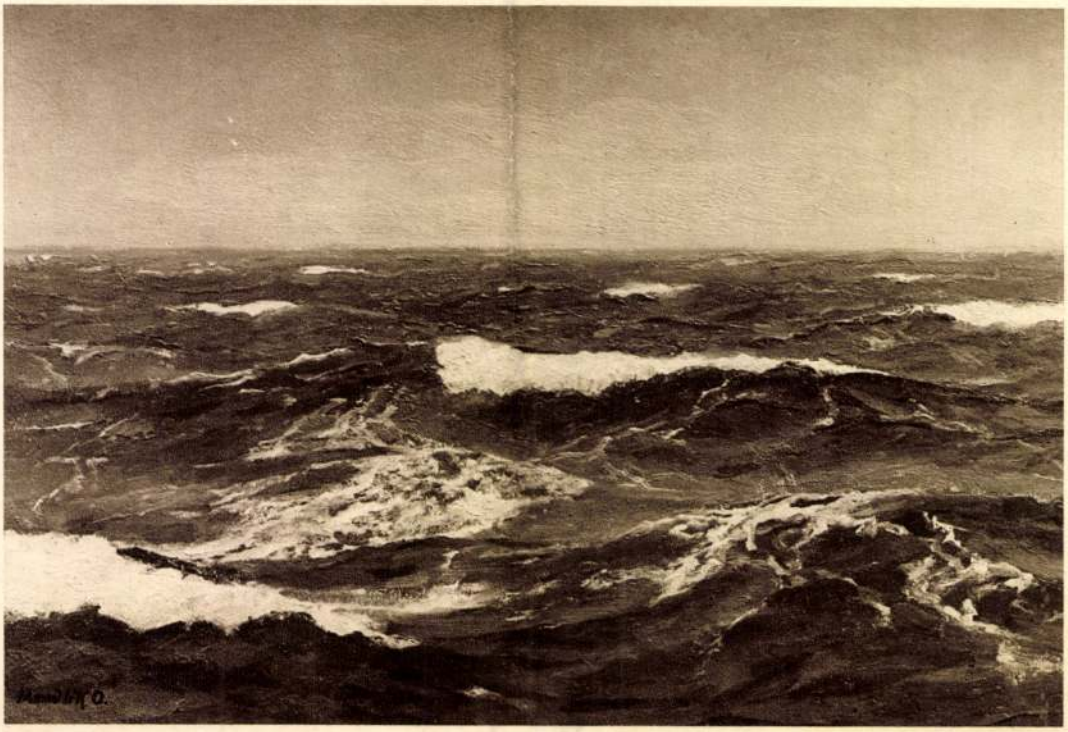

MENDLIK OSZKÁR: ÓCEÁNHULLÁMOK.

Négy és fél hónapig tartott ez az indiai utazás. Ez alatt az idő alatt festett tengerképein — víz és ég a legtöbbnek témája — megnyilatkozik az indiai természet szépsége, nagyszerűsége és fenséges nyugalma. A szárazföldön nem festett, mert az idő túlságosan rövid volt arra, hogy a vidék karakterébe beleélje magát, csak gyors útijegyzeteket készített. A visszaemlékezések egész köteteket töltenének meg.

* * *

Mendlik finom kolorista és tónusfestő, — ezt már említettem — s vajjon nem ez a kettő a leglényegesebb kelléke-e a tengerfestőnek? Hogy fejezze ki színekben a festő a tenger végtelen kiterjedését, nagyságát másképpen, mint hogy a vonalritmus mellett a lehető legnagyobb tónustisztaságot tartja szem előtt? Dacára erős karakterisztikumának, a tengernek még sincs valami jellegzetes, előtérbe nyomuló vonalkompozíciója, mely a különböző síkokat, melyeken a hullámtarajok tovagördülnek, érzékeltetné, megokolná.

Mendlik nem alkalmaz hajókat vagy sziklákat, hogy az arányokat éreztesse. Csak a festékek, a színek állanak rendelkezésére, hogy azokkal a tenger karakterét és annak nagyszerűségét a vásznon kifejezze. Ezeket a színeket a kellő tónusértékben, egymással való kellő viszonylatban és a tisztán átérzett színárnyalatban a vászonra

MENDLIK OSZKÁR: NAPKELTE AZ INDIAI ÓCEÁNON.

felrakni, ez az egyedüli eszköz. Mendlik vásznain majdnem mindig találni vagy az előtérben, vagy a kép közepén, vagy más oldalon egy sötét színfoltot, ha mégoly kicsiny is, egy hullámtörés alatt, vagy éppen közeledő hullám sötét profilján, szóval mindig van valami, egy uralkodó hangsúly, amivel a végtelen kiterjedést szabatosan éreztetni tudja, amivel az ő egész tengere mintegy finom színárnyalatokká alakul át. De nem ez a legnagyobb nehézség a tengerfestőre nézve. Ezt a kolorista Mendlik már intuitíve érzi.

Előtte van, amivel állandóan meg kell birkóznia munkaközben: a tenger karakterét, a hullámoknak örökké tartó változó játékát megrögzíteni és nyugodt egyensúlyba hozni. Nem elég egy egyszer megfigyelt és stílusba hozott formát adni, hanem egyre változó új formákat, újonnan megfigyelt pillanatokat kell visszaadni, hogy hűen tolmálcsolhassa magát az örökké eleven tengert, melyet szemével és lelkével figyelt meg.

Mendliknek színeiben van fő ereje. Palettáján a legraffináltabb színeket tudja kikeverni és alkalmazni. Azt mondhatjuk, hogy az ő tengerei dalok, színekkel énekelve. Nézzük csak az ő szelíd kék tengereit, nyugodtak azok és ragyogók és könnyedek, anyagtalanok, mint valami gőzkör; még étheribbek, mint a legragyogóbb ég, gyöngédebbek színben, kedvesebbek, telve végtelen jósággal, melyben mintha egy megmagyarázhatatlan titokzatos varázshangot hallana az ember; tőle megnyílik a lelkünk s az egész földet boldogan és szelíden átölelni akarja.

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMTÖRÉS A SZIKLÁKON.

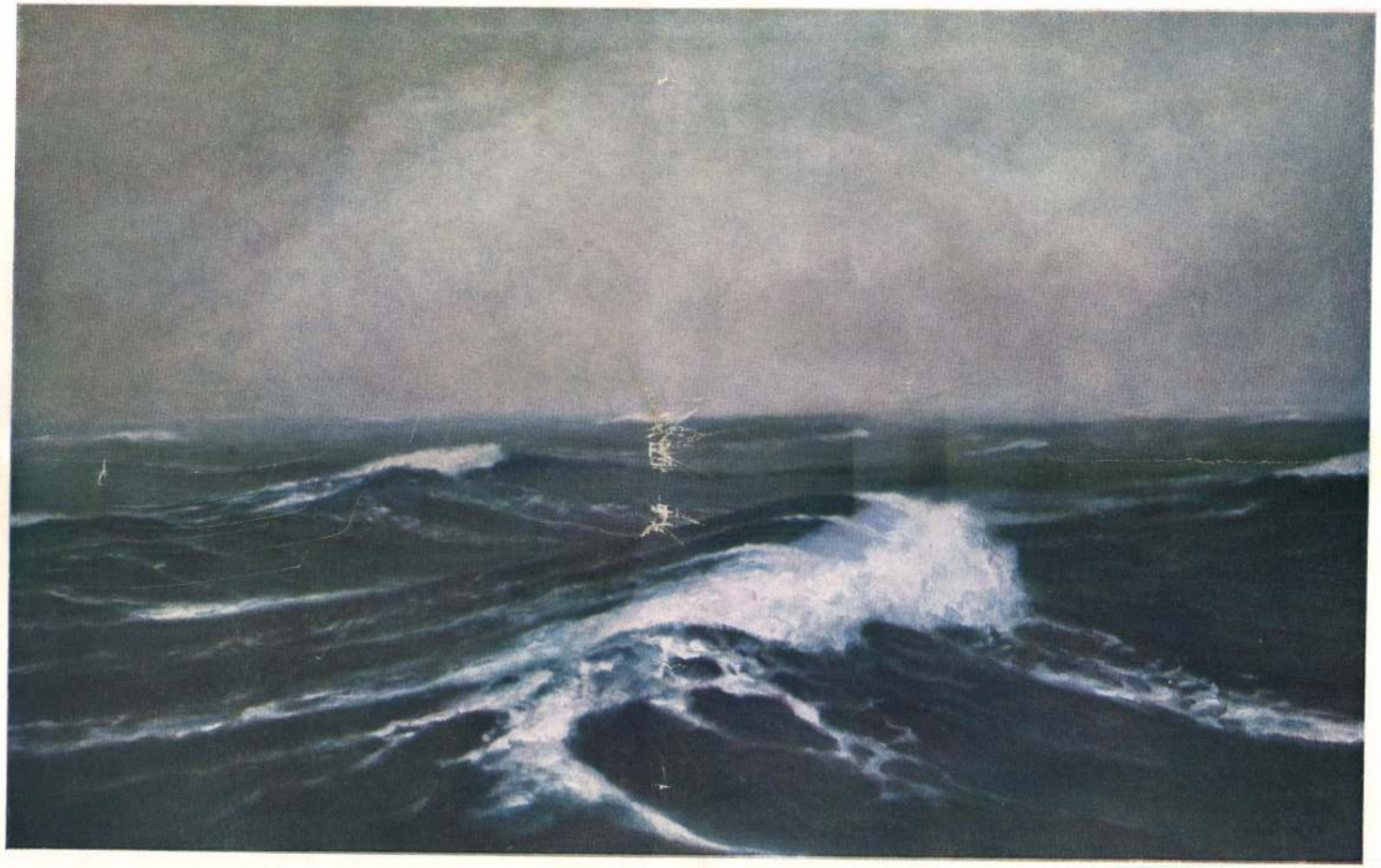

MENDLIK OSZKÁR: VIHAR AZ ATLANTI-ÓCEÁNON.

Mendlik Oskár

210. Mendlik Oszkár. halászok az adrián.

Kiállítva 1898. tav.
Nemzeti Szalon.

Mendlik Onrád

213. LOCHHEAD JOHN. VIRÁGOS RÉTEN.

MENDLIK OSZKÁR

Külföldi aukció:

Oszkar Mendlik: Meeresstrand bei Scheveningen. - Öl auf Karton, 30x50 cm.
Sign. und dat. 1901.

Wien, Dorotheum
475. Kunstverste igerung, 6-9 Nov. 1984.
Katalogus 525.sz.

MENDLIK OSZKÁR

Külföldi aukció:

Oszkar Mendlik: Meeresstrand bei Scheveningen. Öl auf Leinwand auf Karton, 30x50 cm. Sign. und dat. 1901.

Wien, Dorotheum
472. Kunstversteigerung 10-17 April 1984.
Katalogus 433.sz. kép: Taf. 29.

Mendlik Ottó

l.
Műv. Krónika
1905. 2. sz. 6. l.

n
S
r
a
k
ai
f
-c
di
n
ol
sá
im
Jé
s
st
be
er
ik
ol
n

... szegényül

n függél és min-
ntid és ismerőid
d támadának és
özülök vigaszta-
leszen vala, hanem

ősnyomtatványból is adunk cín-
ben a számunkban, de ezek olva-
at különösebb fejtörést olvasóink-
leg a helyesírás története szem-
nlékek ezek is.

ász felelőssége.

... a nyomdaiparban is
atjuk ezt
nyt olyan
nkaviszo-
ombolva
zők élet-
megne-

ág sorsát
ta életre,
a tudás,
en senki
ényeket
n.
ziszifuszi
nívóját
ldozatot
zhetnek
örülmé-
ni tevé-
i esetre
ő föld-

n tollat
hívtam
ét arra
zágban
nyom-

dák munkáinak kivitelezésénél.

Nemcsak én, de a helyi sajtó is foglalkozott az említett nyomtatványok siralmas voltával és a cikkek hatása alatt mind nagyobb hullámokat vér az „értesítőügy". Egyik helyi lap átvette cikkemet a „Typographiá"-ból s ennek hatása folytán a kávéházi asztaloknál és egyebütt is vitáztak a kérdés felett. Érdekes jelenség, hogy a tanári kar egyik-másik tagjának olyan véleménye hangzott el, hogy az értesítőkben található hibákért nem felel a nyomda, mert ők azt átolvasták s csak a kijelölt hibák korrigálása után nyomtatták ki az íveket. Bár szokás könyvek készítésénél, hogy a nyomda a szerzőnek hasáblevonatot küld, hogy esetleges javítá-
sait eszközölhesse, de viszont szokás minden rendes

A szedőgépes munka birodalmából

A G. Sz. 4. füzetében Bánhegyi Mátyás kollégám ismerteti Gutmann L. módszerét a római számok egymás alá szedéséről. E módszert, tudniillik, hogy a gyűjtőben megfordított római számokat leakasztjuk a fogassínről: már több mint húsz évvel ezelőtt is követtük.

Tíz-húsz sor leszedésekor jó is ez a művelet, de árjegyzékek szedésekor előfordul, hogy ezer-ezerötszáz sort is kell egymás alá szednünk. Ilyen esetben nagyon hátráltatja a szedést a minden sornál való leakasztás, illetve a géppel való megállás. Ezt elkerülendő, legegyszerűbb, ha az X vastagságának megfelelő 3 darab kizárást és 5 darab verzális I vastagságának megfelelő matricát rendelünk a gyárból. Az egész 5–6 pengőből kitelik. Azonban nem mindegyik nyomdában honorálják a szakmáját szerető gépszedő igyekezetét, s az ily matricát rendszerint nem rendelik meg. Hogy segíthetünk magunkon, különösen ha keskenyebb, vagy nem normális vastagságú betűfajtát használunk az árjegyzék szedéséhez?

Ha petit matricával szedünk, az X vagy V helyének betöltésére normális vastagságú betűtípusnál 6 pont vastagságút, az I matrica helyének betöltésére pedig mittel négyzetet szedünk (ellenőrizhetés végett természete-

Ne kínozzuk sok millió üté
hegyét, hanem inkább hüve
ujjunk közé szorítsuk az ism
nálandó matricákat.

Gépmester kollégáink c
kodnak a görbe sorokért. Az
kat az okozza, ha például
szedést 8-as kitolólappal t
kissé melegebb ólomnál
talpába s meggörbíti azt. E
igen egyszerű. Abban a pil
a pumpa lenyomult a pers
lefogjuk s a pumpával az ö
jük, aminek következmén
tömör sorokat nyerünk.

* * *

A Linotype instrukció
legújabban megjelent kiad
eljutott. A 286 oldal terjede
munka, melynek célja, hogy
szedőnek a gép konstrukci
sét megmagyarázza, valam
lésre vonatkozó utasítások
zavarok kiküszöböléséről
teljesen átdolgozva jelent
sokkal részletesebben fogl
a helyes billentyűzéssel, va
fő-fő feladatával, mint a ré
és a jól kidolgozott klavia
meg a szövegrészben p
utasításokat közöl az ujjak
táról. A kéziratolvasásra vo
újabb kiadás is azon az

Mendlík Ondřej

báseň
z
Mův. Kronika

1904. 9. 22. 15. 0.
Metner

Lipscher Kálmán nyug. postafelügyelő u
Istvánné, Erzsébet és **Sándor,** nemkülönben az
tudatja, hogy szeretett jó hitvese, a drága jó éde
és rokon

Lipscher

szül. mezőtele

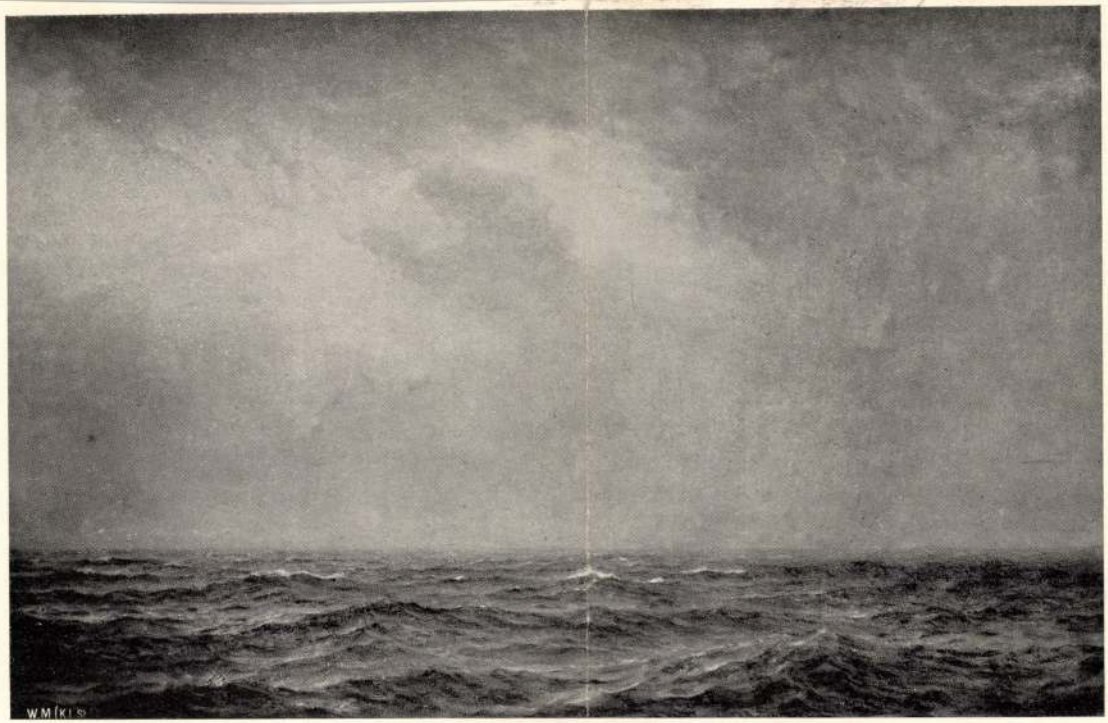

ZIVATAR A BISZKÁJAI ÖBÖLBEN
MENDLIK OSZKÁR FESTMÉNYE
A KIS ÁLLAMI ARANYÉREM NYERTESE

Művészet 1910. 19. l.

el a kellő anyaggal. Barabáson kívül az ifjabb Marastoni József és Grimm Rezső, sőt olykor Szemlér Mihály is segített honfitársakat örökíteni. A derék Verebi aztán a nevezett művészeknél körben forgott, leginkább akkor, ha bizonyos differenciák voltak a nervus rerumra nézve egyik-másikkal.

Ez időszakba esik a Borsszem Jankó alapítása is, melynek első címlapját Barabás tervezte.

Két régebbi élclap: az Üstökös Jókai szerkesztésében s a Bolond Miska Tóth Kálmán tulajdonában, uralta a helyzetet akkortájt. Mindkettő ellenzéki lévén, a Deák-párt intézői elhatározták, hogy kormánypárti élclapot fognak alapítani.

Szerkesztőül dr. Ágai Adolfot szemelték ki, a Bolond Miska előbbeni munkatársát. A kormányférfiaknál Maszák Hugó, akkoriban par-

KIS-SVÁBHEGY
BOEMM RITTA FESTMÉNYE
AZ ESZTERHÁZY-DÍJ NYERTESE

lamenti gyorsíró s a Pesti Napló munkatársa járt el az ügy érdekében. Barabás címlapját a bécsi Kollarz rajzolta kőre s az első számokat még Jankó János az Üstökös és Bolond Miska rajzolója látta el a szükséges rajzokkal.

De nemsokára felfedezte Bécsben Ágai Klics Károlyt, a jeles karrikatura-rajzolót s lehozta előnyös feltételek mellett Budapestre. Minden szám valamelyik ellenzéki férfiú irgalmatlanul eltorzított, a groteszk karrikaturába átcsapó alakját hozta. Ötletgazdagság s kegyetlen szatira jellemezték Klics rajzait. A Borsszem Jankó egy-egy száma éppen a rajzok révén, szinte mint művészi esemény állott a politikai s művészi élet központjában. Minő nagy és világra szóló ötletnek minősítették azt, mikor Klics Pulszkyt elefántnak rajzolta le roppant találóan. Az élet akkortájt s legfőképpen a

TÁRLATOK

A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATA

A Műcsarnok téli kiállítása ezúttal két oknál fogva is reprezentativ. Az egyik tényező művészeti, a másik anyagi jellegű. A művészeti reprezentáció a magasnivójú gyűjteményes kiállítások mellett a beérkezett anyag szigorú megrostálásában nyilvánult. A másik tényező a kiállítás anyagi sikerét reprezentálja, amit főleg herceg *Esterházy* Pál dr. 13000 pengős vásárlása és a Komáromi Kacz Endre Beethoven képének 16000 pengős megrendelése jelent. Örömmel kell regisztrálnunk azt is, hogy az *Országos Képzőművészeti Társulat* az idén először lépett fel vásárlóként hosszú évek hallgatása után a Műcsarnok tárlatán. Ezúttal a Társulat vásárlása kerek számban 20000 pengő összeget tesz ki és így csupán az Esterházy herceg és a Társulat révén 50000 pengő kerül a Műcsarnok művészeihez. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a Tárlat bezárása napjáig a magánosok vásárlásai is el fogják érni az állam és a főváros vételeit is hozzászámítva a 30000 pengőt, megállapíthatjuk, hogy a Műcsarnok téli tárlatának 80000 pengős, azaz egy milliárdos eladása az utolsó évek legnagyobb tárlatsikere az anyagiakban. A Téli Tárlat művészeti jelentőségéről alábbi cikkeink adnak beszámolót.

FERENCZY KÁROLY: Mária és Magdolna

br. Kohner Adolf gyűjteményéből

I.
GLATTER GYULA

A harmadik nagyterem Glatter Gyuláé, ki a magyar arcképfestők galeriájában a legelsők között is kimagasló egyéniség, *ki 23 éves korában a kis állami aranyérem tulajdonosa.* Egy hihetetlenül magasba törő egyéniség mestermunkája előtt ma elmerengve, egy kifürkészhetetlen sors-

Képzőművészek
1929. 16. sz.

tragédia után teljes nagyságban bontakozik ki előttünk a »kis Gattler« zseniálitása, mely minden esztendő tárlatain meghozta számunkra azt a meglepetést, melyet vártunk mi művészek, de vártak a tárlatlátogatók egyaránt.

Rendre, a falakon fölvonulnak a »kis Glatter« fényesebbnél fenyesebb »tárlati névjegyei«, melyekre boldogan emlékezünk vissza s azok a képei, melyek a hagyatéki kiállításon nem szerepelnek, emlékezetünkben élnek annyi évek után is.

Glatter Gyulát nem lehet, de nem is szabad összehasonlítani egyetlen magyar, nagy portré festővel sem. Társtalanul állott, a maga útját járta, világított, utat mutatott azon az úton, melyen fölfelé ívelő pályája vezette őt a világnagyságok pantheonja felé, melybe ő is beérkezett előbb mint ő gondolta s fényesebb »*adjusztirunggal*« mint hitte ő maga.

Vérbeli művész volt, nem alkudott meg soha a konvenciók követelte »portrésablonokkal«, nem hódolt be a divatos áramlatok nagyhangú »bombasztjainak«, nem vette le a lábáról a sokat kereső piktorok *ősbetegsége;* a konvencionális piktura semmitmondó *vásári üressége.* Glatterben a *poetát* nem tudta lebirni a *finánc,* pedig ha az utóbbi vezeti csak néha-néha is az ecsetjét, bizonyára ma is közöttünk van. Nála *egy-egy portré,* a lélek s embertanulmány együttesén át, egy leszűrt izlésű, briliáns színskálán mozgó idealizált *etherikus képpé nemesült,* hol minden a »Lart-pour Lart« elvén fölmagasztosulva vált alkotása egységességévé, legyen az szín, vonal, vagy folttömeg, melynek a művészeti ideál szabja meg a meg nem másítható örök törvényeit.

Mesterien komponál; »*Az ember*« közvetlensége nála, szinte az ellesett egyéni karakter egy-egy pillanatra sürített összkarakter megrögzítése csupán, hol élet van az élettelennek látszó rapériákban csak úgy, mint az életet kimondottan kifejező fej, kéz vagy a testmozgást kifejező megjelenítésben.

FÉNYES ADOLF: Csendélet

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

A mai realítást hangsúlyozó korszak Glatter etherikusan finom szürkeségeit s a nála, az egyénben rejlő puhaságot, mint a képein szimfolizálódó diszkrét eleganciát művészete »tehertétele«-ként szereti hangoztatni, mely hovatovább letűnő divattal, erejét veszített, üres lövedék rozsdás repeszei máris egy nagy művész robosztus tudása ellen fölvonuló kritikáknak.

Glatternél a forma megszépülve, az eszményi »szépség« jegyében bontja ki magát a színek szivárványában, legyen az bármi, ami a képhez tartozik. Mesterségbeli tudása hihetetlen fölkészültségü, s ha a színharmonizálása megköveteli a formának a tónusokban való lefokozását színben, erős rajzi tudása stabillá teszi azt a formát mindig, mely egyébként az erős kont-

Mendlik Oszkár festőművész

— **A magyar grafika nagy sikere Hollandiában.** *Amszterdami* tudósítónk írja: Amszterdam művészi köreiben szombat óta jóformán egyébről se beszélnek, mint a magyar rézkarcolóművészek kiállításáról. A holland sajtó a legnagyobb elragadtatás hangján ír arról a huszonkét magyar művészről, akiket hágai követünk: dr *Török* Béla, a harminc esztendeje Hollandiában élő magyar tengerfestő, *Mendlik* Oszkár és *Barta* Ernő, a kiváló magyar grafikus mutat be Hollandia legelőkelőbb és alig hozzáférhető múzeumában, a *Stedelijk Museum*-ban. A szigorú holland kritika egyhangúan megállapítja, hogy a kiállítás ragyogó fényt vet a magyar művészet sajátos karakterére, mely minden nemzeti volta mellett is európai. Az amszterdami *De Standard*, mint a rézkarcolás legnagyobbjait méltatja *Barta* Ernőt, *Zádor* Istvánt, *Szőnyi* Istvánt, *Conrád* Gyulát, *Molnár* C. Pált, *Komjátit*, *Patkó* Károlyt, *Végh* Gusztávot és *Tarjáni* Jenőt. Hasonló hangnemben foglalkozik a többi lap is a magyar művészek kiállításával, melynek németalföldi nagy sikerében jelentékeny rész illeti a *Magyar Rézkarcolók Egyesületét* is.

Magyar Hírlap
1933 II. 15.

47

Nemzeti Szalon

Szinyei-Merse Pál Társaság

VIII. Tavaszi Szalonja.

1933. III. 19–29.

katalogus-tiszteletpéldány.

— **Mendlik Oszkár tengeri fantáziái.** A „Müterem" Kossuth Lajos-utcai helyiségében száznál több müve látható Mendlik Oszkárnak, a Hollandiában élő kitünő magyar festőnek. Mendlik Oszkár specialistája a tengernek. Már amikor itthon élt is, a tengereket járta, a tengerviz és a tengeri levegő szinsajátosságait figyelte. Témája a puszta tengerviz, staffage nélkül. Csak a legritkábban fest partot is a vizhez, ember, vagy állat soha nem szerepel képein. Azt hinné az ember, hogy a tenger festőisége bizonyos számu képpel kimeríthető. Mert mi történik a tengerrel? A vize vagy sima, vagy fodrozódó, vagy hánykolódó, vagy végül hullámhegyeket vető. És persze mindezeknek az állapotoknak közbenső fokozatai is vannak. Mendlik Oszkár pedig az egész életét a tengereken tölti és a rajzoknak, a viz- és olajfestményeknek megszámlálatlan százait szenteli tengerfigyelő tanulmányainak. Most néhány olajfestményén tul, csupa tanulmányát mutatja be, köztük egészen koraiakat is (1902-ből valókat) és a legutóbbi esztendőkben készülteket. Rajtok jól követhető az a bensőségesen szerető munka, amellyel Mendlik a tengerviz szin- és formajátékának tanulmányozásába elmerül. Egy-egy szines rajzán a hullám keletkezését mutatja be, szinte a fejlődéstörténetét. Más rajzain a viz borzongásának, a viztükör fodrozódásának mozgását érzékiti meg. Hány órányi, hány napi, hány esztendei feszült figyelésnek eredményei ezek a lapok! Az egyhanguságuk csak látszólagos. Aki az egyes lapok tanulmányozásába mélyed, az meglátthatja, hogyan talál Mendlik az olyan személytelennek és annyira egyetemesnek tetsző tengermüködés látványosságában különleges vonásokra, a viznek, a hullámoknak olyan formai és szinbeli változataira, amelyek szinte egyénieknek nevezhetők. Kár, hogy ezt az értékes müvészt olyan ritkán látni itthon. Amióta elszakadt tőlünk, a tenger, mint festői motivum, csaknem eltünt müvészetünkből. *(e. a.)*

Pesti Napló, 1933. máj. 19.

, attort perennel, közepen szinesen bútorok közt kinai
Dessertteller, 12 Stück. Porzellan, mit durchbrochenem
end, 1912.

biszkuit, babérleveles oszlop körül. Bécs, 1862. — Drei
en, 1862.

, körteidomu testén szines virágdisz. Bécs, XVIII. sz.
zellan, birnförmig, mit farbigem Blumendekor. Wien,

tott mázzal. Modern, 1901. — Kleine Vase, Porzellan.

ad testén szines tájkép friz alakban. (Talpa javitott.)
ellan, eiförmige Leibung, mit Landschaft. Wien, um 1820.

r és ibolyapiros alapon Sorgenthal modoru relief-arany
z aljon felhők közt Ámor szinesen. Bécs, 1800. — Prunk-
olddekor in der Manier Sorgenthal. Auf der Schale Diana
Wien, 1800. Illusztr. XXXVI. tábl.

festett gótikus épület, ajtajában két alakkal, az aljon
omantikus diszitéssel. Bécs, 1805. — Schale mit Unter-
kor: ein gotisches Gebäude mit Figuren. Wien, 1805.

, tojásdadidom, arany sávval. Fischer és Reichenbach.
s, aus drei Teilen, Porzellan, mit Goldstreifen. Pirken-

És ennek az örök rejtelemnek, ennek az örök mozgásnak és ezer változatnak a zseniális festője, világhírű mestere *Mendlik* Oszkár. Minden vonása, minden színfoltja más és más, két egyenlő alkotása még nem fordult elő, pedig a képein nincs más, mint az alsó kétharmadban víz, a felső harmadon a horizont és mégis mindegyik képe egy pillanat a minden pillanatban más és más tenger időtlen életéből. Nagy eszmei gyönyör ezt a művészetet így együtt látni, amelyről a világon kialakult vélemény él: Mendlik Oszkár tenger képei, a tenger tudományának felmagasztosult művészete.

*

Poll Hugó pasztelljeiből egy élet munkásságát átfogó gyüjtemény kerül a közönség elé. Poll Hugó művészetét két dolog jellemzi: a tárgy megválasztása s a kifejezés eszközének biztos kezelése. Amint a zenei hangok keményebb, vagy lágyabb alkalmazása megváltoztatja a dallam színét és jellegét, a művészi kifejezés anyaga, az olajfesték, a kréta, a szén, a grafit, a vízfesték, a tempera, vagy a pasztellkréta, avagy a metszetek sokfélesége, vagy talán a plasztikai anyagok alkalmazása más és más jelleget ad annak a jelenségnek, amely a művészt megszólaltatja. Romboló vihart is lehet pasztellben ábrázolni s habkönnyű selymek, bársonyos érzések is megelevenedhetnek az olajfestés technikájában, de ideális ez a harmonia, amelyben a tárgy és annak megszólaltatása együtt vannak. *Poll* Hugónál csaknem hiánytalanul cseng ez a harmonia.

GLATTER GYULA: Női arckép. Eisner Gyula tulajdona

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Tájlátásában csak azok keltenek kifejezési vágyat, amelyekben a szín és hangulat költői jellege a lirát érintik s így tájképei szonettek, madrigalok, derűs epigrammák és soha sem harsognak drámát. Éppen így választja meg zsáner tárgyait is, amelyek elbeszélések, kis novellák, anekdóták, mind a forró, meleg napsugár ölelésében. Ezekhez a tárgyakhoz az ő művészi anyaga, a pasztell egyenesen kivántató, ezek-

Glatter Gyula

rasztok hangsúlyozását mellőzni szerető festő alkotásaival néha labilisnak tetszik.

Az aranyéremmel kitüntetett férfiarckép a biztos kezü, markáns rajzu Glattert mutatja be, ki széles felfogásban kezelt képén mindent nyujt, amit a »ma« divatja a portréfestőinktől megkíván. Itt van az a fundamentum, melyre Glatter nem egy gránitból összehordott *sasfészket épített fel*, de válogatott drágakövekből egy *tündérpalotát rakott össze*, melynek romantikus szépsége hozzá, az álmok lovagjához közelebb állott, mint a harcokban edzett, a harcot kivánó lovagok

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Atyám és öcsém

br. Kohner Adolf gyüjteményéből — Az Ernst Muzeum kiállitásáról

mentalítása, kik egyformán dekorált hősei a művészet küzdelmeinek.

Glatter művészete egy későn elrobbant planeta ragyogása tán, ki a XIV—XV. Lajosok korában élte a maga romantikáját abban a fejedelmi várban, melynek alapját a »*ma*« rakta le, de erre az alapra a *barok*, a *rokokó* romantikája hordta össze azt a sok-sok drágakövet, melyben a Fejedelem a »*kis Glatter*« élte meg nem alkuvó életét s szórta pazar kézzel kincseit közénk, kik hangtalan megilletődéssel nézünk föl arra a tündér palotára, melyet a palota gazdája oly korán üresen hagyott.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

II.

MENDLIK OSZKÁR ÉS POLL HUGÓ

Két teremre való gyüjteménnyel szerepel *Mendlik* Oszkár, Hollandiában élő festőművészünk. Két terem, csupa tenger festmény. Tenger! Ez a szó a mi földi életünk egyik olyan mistikuma, amely előttünk van, látjuk, tapintjuk, észleljük életének, mozgásának tüneteit, de mégsem foghatjuk át lényét. Tudósok megmérik hosszát, szélességét, mélységét, búvárok átkutatják bensejét, a tudósok mindent tudnak róla s nekünk mégis sejtelmes, rejtelmes, mérhetetlen. Ha sima, nem értjük, mi az az erő, amely most pihen, ha hullámzik, értelmetlenül állunk a mérhetetlen erő megnyilatkozása előtt. Látjuk tornyosulni, tarajosodni, örvényleni, fehér habokra összemorzsolódni a vizrengeteget, halljuk félelmes zúgásának, csattogásának hangját, látjuk néha üvegridegségű, néha folyékony fémszerű, néha forró lávaszerű vagy fagyos, jégszerű anyagát, elcsodálkozunk, ha zöld, ha fekete, ha kék színben játszik ez a rettenetes nagy viztömeg s még tudósok is vagyunk, ha ilyesmiket meg tudunk különböztetni, pedig ez még csak morzsája annak a változat végtelennek, amit a tenger nyújt.

A Műcsarnokból Képmás. Mendlik Oszkárné szobormüve

Hirtelen egész testében összeborzongott. Tüzet és jeget érzett egyszerre.

A vezér állt előtte.

Megfogta a kezét.

A vezér keze forró volt, mint a tűz. És a szemébe nézett. A vezér nagy szeme hideg volt, mint a jég.

— A bátyja vagy az édesatyja van fogságban, kisasszony? — kérdezte halkan, közelhajolva hozzá.

— A vőlegényem — lehelte Encella.

— Nagyon szeretheti, hogy idejött miatta.

— Nagyon szeretem, uram.

— A vőlegénye is nagyon szereti önt?

— Ő is, uram.

A vezér szürke szeme végigsiklott a leány alakján. Mélyet lélekzett és beharapta az alsóajkát. Aztán megfordult és visszament trónszerű karosszékéhez.

— Alkalmat fogok önöknek adni arra, hogy bebizonyíthassák egymás iránt való szerelmüket.

Behivatta apródját és olaszul utasításokat adott neki. A nők észrevették, hogy kint mozgás támad, kürtök szólalnak meg, csapatok jönnek, ágyukat vontatnak.

A vezér a hölgyekhez fordult.

— Nagyrabecsülöm és írigylem ezt a várost a nőiért. Áldozatkészek és bátrak. Lovagi szavamra igérem, hogy ha feltételeimet elfogadják, szabadon engedem a tíz polgárt és kardcsapás nélkül kivonul innen a sereg . . .

Mosolyogva elmondta a feltételeit.

Az asszonyok ziháló mellel, a szégyentől sárgafehéren hallgatták. Encella gyönge, kis madársikollyal esett össze.

— Ha pedig nem történik meg, amit akarok, katonáimat rászabadítom a városra és kő-kövön itt nem marad.

Encellát, amikor magához tért, ketten támogatták le a lépcsőn.

A téren áthaladva kiegyenesedett és visszanézett a városháza felé.

A templom előtt állt a tíz akasztófa és velük szemben tíz ablakban tíz férfi. A vezér parancsolta így: nézniök kellett az akasztófákat. Ott volt Encella vőlegénye is.

Kedves fiatal arca halottfehér. A halál már rátette

Ujdok. 1929. jan. 13. 3-27.

kezét a fejére. Ez a fej merev volt, kihült. Csak a szemei lángoltak ijesztően: fekete tóba ejtett parazsak.

Encella szívét tüzesen ütötte meg az élet.

— Nem! Nem adlak oda! Élned kell, bármit is adjak érte. Pünkösdkor megszólalnak az aranyszayú harangok és együtt indulunk a templomba. Megmentelek! Nincs áldozat, ami meg nem érne téged! Újra látni akarom a régi, kedves arcodat, a meleget, pirosat, mosolygót.., Nem adlak oda a halálnak!...

Kitépte kezét a támogató kezekből és lelkendező iramodással futott hazafelé.

A vezér ezt kívánta:

— Déli tizenkét órakor szólaljanak meg a harangok. A lakosság ünneplőruhában vonuljon ki az utcára. A sereg a déli kaputól az északiig sorfalat áll, végig a városon. És Encella, a polgármester lánya, a város legelőkelőbb kisasszonya, mezítláb, fődetlen fővel, ruhátlanul jöjjön végig a városon. Én várni fogom és követem. Ha megteszi, a város szabad. Ha nem...

Dús déli nap volt.

A bokrokon fehér virágfáklyák lobogtak bele a téli kék égbe. A nap ráömlött a városra, sugárzóan bevilágította az öreg házakat.

A városház nagy órája ijedt csöndben ütötte el a tizenkettőt. Nyomban utána megzendültek a bánatos harangok. A zsoldosok hetykén vigvorogva állták végig az utcákat. A férfiak mereven maguk elé néztek, a nők sírtak, öreg koldusasszonyok ügyetlen kis imákat mormogtak. Fájdalmas csend volt, a tömeg lélekzete ott hullámzott a közömbös, kék levegőben.

Hirtelen megperdültek a dobok. Száraz, rekedt dobbanásuk, mint megannyi szívverés.

Encella elindult.

Fehér, vékonyka teste valószínűtlen fényben ragyogott a széles úton. Lassan jött, nem megtörten, nem szégyenült futással. Finom fejecskéjét magasra tartotta, mintha a cél láthatatlan szálakon vonzaná maga felé. Előre nézett, mindég előre. A dobok pergéséből, a harangok zajából, a nyüzsgő tömegből nem hallott, nem látott semmit. A vőlegénye fiatal arcát látta mosolygón, élettel teljesen. Elhaladt az öreg kőházak között, abonnan ismerősök, barátok, rokonok tekintettek reá. Rövid ifiúságának minden emléke felkelt a boltívek alól, a vén kapuk alól, a virágzó kertekből és követte őt. Elhaladt a Szent Antal-szobor mellett s a Kálvária három keresztje előtt. El a templom előtt, amelyben megkeresztelték és amelyben először áldozott. A színes ablakok tarka fénye néhány pillanatra felöltöztette ruhátlan testét...

Kis, meztelen talpa megérintette a macskafejű köveket, amelyeken eddig csak pirosbársonybélésű hintóban suhant végig. Ujjacskáit már megvérezték az éles kövek, de ő nem érezte. Nem érezte az őrtálló katonák durva lihegését, a vad kacajokat, az ő testénél ezerszerte meztelenebb pillantásokat.

Csak ment.

Az út végében valami ködös fehérség lebegett. A csipkeszövet utolsó meghímzésre váró lilioma... Ó, be nagy, be távoli volt ez a virág...

Kétszer pillantott fel. A templomtéren az akasztófákra nézett. Mosolygott. Győztesen. Ő, a kicsi, a gyönge legyőzte a tíz halálfát, amelyekkel sem az arany, sem a férfierő nem tudott megmérkőzni.

Másodszor a házuk előtt mosolygott. Az emeleti vaskosaras ablakból egyszer kidobott egy rózsát. A rózsa lehullott a földre, a vőlegénye vette fel. Azóta a szive fölött hordja...

Amíg az ablak előtt elhaladt, puháknak érezte a köveket, puháknak és bársonyosaknak. A rózsa sötétvörös emlékén járt.

Azután lehúnyta szemét s a különös erő tovább vezette őt az északi kapu felé.

Mögötte a vezér lépdelt sárga paripáján, violaszín bársonyruhában. A fejét félrehajtotta, szép, gonosz arca hófehér volt. Nagy szemére fáradtan bocsátotta le szempilláit. Ruháján ragyogtak a drágakövek, sok titokzatosfényű smaragd.

Mögötte jött a serege. Amerre a vezér s a leány elhaladt: a sortálló katonák elhagyták helyüket és követték a vezérüket.

A város a leány minden léptével szabadabbá lett.

Végre megérkeztek az északi kapuhoz.

A dobok, harangok elhallgattak.

Encella kábultan állt a hirtelen némaságban.

A vezér széttekintett.

— Senki sem vár itt rád, kisasszony. A vőlegényed már szabad. De nem jött érted. Tudtam, hogy így lesz. Férfi.

Titokzatosan szép és titokzatosan gonosz arcában felragyogtak nagy szemei:

— Bár elvihetnélek magammal, vagy itt maradhatnék magam is...

Levette válláról violaszín köpenyét és beletakarta Encellát.

A sugárzó, áldozati test, amely beragyogta a szürke várost, eltűnt a violabársony redők alatt.

— Légy boldog, kisasszony, — mondta a vezér, — szép és bátor a szived. — Belevágta sarkantyúját a sárga paripába és lehajtott fővel kilovagolt a kapun.

A város megmenekült.

Encellát hatlovas batáron vitték otthonába és virágokat szórtak kocsija elé.

A gyászolók visszakapták apjukat, férjüket, fiúkat, csak Encella nem kapta vissza vőlegényét. Nem látta viszont a neki oly édes arcot, úgy, amint remélte: mosolyogva, pirosan. A vőlegénye visszaküldte a gyűrűt Encellának.

— Nem tudlak többé szeretni, — üzente. — A város minden köve és minden háza tele van a te meztelen tested emlékével. Mindenki látott! A legtöbbet, ami az enyém lett volna, mindenki megkapta. Bemocskoltak a vágyak, leheletek, tekintetek... Bár inkább meghaltam volna.

A várossal szemben van egy hegy. Még ma is Lányhegynek hívják. Nagy mélység tátong alatta. Abban találták meg Encellát három nap mulva, holtan.

*

Eddig tart a régi történet.

Dédnagyapám, a messze tűnt empire-gavallér, mélységesen megérezte a furcsa mese szomorú értelmét. Nem írt hozzá kisérőjegyzetet, de a jeligeként odajegyzett Catullus-vers sok mindent elárul.

„... Gyászoljatok Vénuszok és Kupidók és gyászoljon veletek minden szerelmes ember..."

Igen, gyászoljatok szerelmesek, mert a szerelem hamar elég. Nagyon forró, nagyon tüzes, el kell lángolnia. És az áldozatok is hamu nélkül égnek el ezen a gyülékony oltáron.

Jaj, Vénuszok, Kupidók, szerelmes emberek, hiábavaló az áldozat, melyeket hozunk s amelyeket értünk hoznak. A szerelem mindent feléget és végül maga is ellobog.

Amióta ezt a mesét olvastam, gyakran gondolok a Lányhegyre. Szeretném látni — az ember nagyon kicsinyes — vajjon nyílnak-e rajta virágok? Süt-e oda a nap?

Ámbár... sok magasság van, amelyen asszonyok állnak és sok mélység, amelybe belehullanak a férfiért. Ugyan ki kérdi, virágos volt-e a hegy és sötét-e a szakadék?

Mandlík O

utolsó napszám-
Repr. Ta 10.l
vrdl. 5

Mendlik Dorát

U. 872.

Mendlík Oskar

nat. Radvánc (Ung m)
1871. Gymn. gelt.

1890/91 I-II. I. ontál
1891/92 II "
1892/93 I III "
1892/93 II " "
1893/94 I IV " "
1893/94 II " "
1894/95 I-II fest. ont.
1895/96. " "

Libral as V. 255.

Mendlik Oskar

Lód

Z

KL. 45

Mendlik Ozkaj

Król

Kwpsz 1898

256-l

.....*műhely.*

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

.

i ..... hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Mendlik Oszkár f.

Az 1898. 37666 sz. min. rend. értelmében Mendlik Oszkárnak a gróf Andrássy Dénes és neje Francska grófnő által a magyar állam czéreli évi fenállása alkalmából műverseli ösztöndíjakra lett alapítványból 4200 k utalványoztatott 1898 évre.

A szla könyv 356 l. 1898. i tétel.

Ugyanezen ösztöndíjat 1899-re is megkapta. Az első, a ki másodszor is megkapta ez ösztöndíjat.

ÁR KIÁLLÍTÁSA AMSTERDAMBAN.

mutatják, ilyen teljes erkölcsi és anyagi eredményt ért el egyik jeles művészünk Mendlik Oszkár is Amsterdamban a Wisselingh és társa czég gyönyörű képszalonjában rendezett kiállításán. Mendlik Oszkárt nem kell közönségünk számára felfedezni. Tengeri tájképeivel régen megszerezte annak szeretetét, s ha az elmult utolsó évek kiállításain legtöbbször nélkülöztük is az ő komoly, mély természeti romantikát lehellő művészetét, nem felejtettük el. Hiszen körülbelül ő az egyedüli számbavehető tengeri festőnk, kinek tengeri képei nem épen véletlenségből, egy adott alkalom vagy kirándulás alkalmából születtek, hanem valóságos együttélésből és mély lelki élménynyé vált rajongó gyönyörűségből.

Minden esetre érdekelni fogja közönségünket, hogy Mendlik művészete Hollandiában is nagy és mély sikert aratott. Igaz, hogy a tengeri tájainak megitélésére, megértésére és megkedvelésére nem kell semmi specziális különös tengerismeret, de mégis jól esik az elismerés szavait egy oly nép műkritikusaitól hallanunk, melyet egész élete évszázadok óta a tengerhez fűz s ezért annak legrejtettebb szépségeit is

MENDLIK OSZKÁR.

ismeri. Az amsterdami Handelsblad birálóját idézzük:

«Mendlik a tenger festője, ki azt hol a mi sík partunkról, hol sziklás vidékről, de legtöbbször onnan nézi, hol a levegőn és vizen kívül egyebet sem lát a szem s még egy távolban megvillanó vitorla sem zavarja a nagy viztükör áhitatát, csillámlását, tündöklését, gyűrűzését, hullámzását. Igy csak nyilt tengeren, hajóról láthatni. Mendlik látta és meglátta a tengert, minden időben s a fénynek minden játékában: fénylő napsugárban, midőn a sötétkék tenger zöldeskék hullámtarajt vet és a hajót kisérő hab vakitóan fehér; borús égbolt alatt, mikor a szürke felhők a hullámok milliárdjában tükröződve, fátyolt szőnek a viz s az égbolt közé, midőn az esőt jósló felhő már előre szürke borulást von a vizre, látta a hajnal derengő fényében, a napnyugta biborában és a köd szürkeségében. Mégis a legnagyobb előszeretettel világos időben festi a tengert, midőn minden hullám, minden rezgés fényt tükröz vissza, mikor a behajló hullámok árnyékolt oldalai élesen elütnek a napfényben ragyogó haboktól és ezernyi sugártörőből ömlik a ragyogó sugárzás és a szin váltakozása.

A kiállítás Mendliknek különböző időből való képeit mutatja be. Régente úgy látszik egyedül maga a tenger nem elégitette ki, egy-egy szines halászbárkával, vagy hullámtörő sziklákkal kereste a változatosságot. Később elegendő motivumot talált a tenger ezernyi változásában. Újabban a lapos hollandi partot festi elnyuló, hosszú kullámaival és az északi tengert, mely annyira különbözik az Adriától. Művészetének egyéni voltát mi sem bizonyítja jobban, hogy legjobb műveiben és másként látja a tengert, mint a mi festőink.»

Az utolsó szavak adják a legnagyobb elismerést, mert arról tanuskodnak, a mi a legfontosabb, hogy idegenben is elismerték Mendliket annak, minek mi idehaza tartjuk, önálló jelentékeny művészegyéniségnek.

Csak sajnálkozással állapithatjuk meg a tehetséges fiatal művészről, hogy őt hazánk számára csaknem teljesen elveszitettük, a mennyiben állandóan idegenben telepedett meg. Régebb festőink közül ép a legkiválóbbaknak hasonló sors jutott osztályrészül. Markó Károly, Zichy Mihály, Munkácsy Mihály, Wagner Sándor, Paál László idegen országokban alkották legmaradandóbb műveiket, s idegen országokat választottak második hazájukul. A mult időben a kényszerűség hozta magával igy. Idehaza nem volt még műértő közönség, legalább nem volt akkora, a mely elismerésével megrendeléseivel és vásárlásaival boldogulást biztosított volna a művésznek. Ez az állapot ma már megváltozott. Mendlik Oszkárt családi viszonyai kötik Hollandiához. De az a tapasztalásunk, hogy idővel haza sóvárognak a legnagyobbjaink is. Reméljük, hogy ez a sóvárgás úrrá lesz még Mendlik Oszkáron is. *F. Z.*

RÉSZLET MENDLIK OSZKÁR KIÁLLÍTÁSÁBÓL AMSTERDAMBAN.

Vas. Ujs. 1912. 356. l

A mamát a ház körüli teendők tiz-tizenöt perczes időközökre hol a konyhába, hol a mosónék közé — lám, mire jó a nagymosás! — szólitották. A fiúcska pedig elszökött játszani pajtásaival.

Mikor végre magukra maradtak, Károly megfogta Olga kezét, megszorította; majd magához ölelte a lányt és forró csókban forrtak össze ajkaik.

— Szeretsz?

— Nagyon szeretlek.

— Vársz még reám? híven?

— Várlak.

— Ha kell, szakitasz a jómóddal és követsz a szegénységbe?

— Követlek: a boldogságba.

Nyargaltak, vágtattak a gyönyörű perczek. Most, hogy két gyengéd kar ölelését érezte a nyaka körül, hogy érezhette az üde bársony arcz simulását és mámorosan itta a vállára boruló leány tiszta, illatos csókjait, — most tudta csak, hogyan repül az idő! Négy óra után folyton az óráját nézte.

— Még húsz percz, Olga!

Húsz percz... édes kicsikém... húsz percz...

A lány szeme könybeborult. Némán szorongatták az egymás remegő kezét.

— Még tiz percz! — sóhajtott ismét a fiú — mintha haldokolnám és tudnám, hogy tiz percz mulva végem van. Olga, engedje meg, hogy az ölébe hajtsam a fejemet. Ki tudja, meddig élek.

Ott pihentette égő fejét a lány ölében. Dübörgés zajára rebbentek föl.

— A kocsi. Itt a kocsi... Károly, hát elhagysz!?

— Nem hagylak el... csak elutazom...

— Maradj még egy napig.

— Nem lehet. Már úgy határoztam, hogy most utazom. Mit szólnának, ha itt maradnék...

— Törődöm is vele! Maradj! — És az ölelő két kar át akarta fonni, magához akarta lánczolni a fiút, a ki talán maradt volna még egy napig, meg sem gondolván, hogy már elfogyott a pénze,... de lépések zaja közelgett, a mama jött be.

— Tehát hazautazik, kedves Károly? Isten vele! Szerencsés utazást! — és a mama kézcsókra nyujtotta a kezét.

— Igen, elutazom.

Károly kezet csókolt a mamának, azután Olgának és kitámolygott az előszobába. Heves zokogást hallott. Olga sirt, odabent a szobában... Egy pillanatig azon töprengett, hogy visszarohan, nem bánja, akármi történik és a karjába zárja a lányt. Talán meg is teszi, ha az előszobának a kapubejáratból nyiló ajtajában meg nem jelen levett kalappal a kocsis, a ki igy szólt:

— Siessünk kérem, mert lekésünk. Elmult háromnegyed öt. A gyors pont ötkor indul.

— Igen, igen, már megyek...

Károly beült a kocsiba. Az ablakokra nézett, nem látja-e még egy pillanatra Olgát? A kocsis a lovak közé csapott, a kocsi elindult, de Károly hiába forgatta hátrafelé a fejét, senkit sem látott az ablakban.

Majdnem gépiesen észlelte ezt a távozást. A szive elszibbadt; sokkal nagyobb és nehezebb volt a fájdalom, hogysem most rögtön érezhette volna. A mikor a bérkocsi az állomás felé vezető főutczába fordult, harsogó trombita-zene riasztotta magához a fiatal embert. Beethowen gyászindulójára eszmélt. Hirtelenében nem lepődött meg; természetesnek fogadta majdnem ezt a gyászos, elsirató muzsikát, melyben a harangok zokogása hallatszik. Boldogsága, ifjúsága a halott, azt temetik. Kábultságában egy pillanatig arra is gondolt, hogy talán halluczinál.

A bérkocsi megállt. A kocsis hátraszólt a bakról:

— Hej, tekintetes fiatal úr alkalmasint lekésünk. Várnunk kell, a mig a temetési menet elhalad.

Katonát temettek. Nagy csapat tiszt ballagott, lehajtott fejjel, a halottas fogat nyomában. A katona-zenekar befejezte a gyászindulót. Hűvös szél kerekedett és az eső szitálni kezdett. A gyorsan támadt borulatban elfakultak az arczok és kisértetiesen hangzott a fekete posztóval bevont gyászdob pergése, min' a mikor a rög dübörögve hull a nyitott sírba.

Károlyon átfutott a hideg didergés. Sohasem volt babonás hajlamok hijján; de most sirva tudott volna fakadni ennyi szomorúság miatt. Azon gondolkozott: ki a boldogabb, az-e, a kit most kisérnek ki a temetőbe, vagy ő, a ki még eleven, de a kinek szintén itt kell hagynia mindenét?

A gyászmenet elvonult és a kocsis megpattantva ostorát, őrült iramban kergetve lovait, igyekezett a késedelmet behozni. A pályaház előtt már szemközt jövő bérkocsikkal találkoztak. Talán még nem késő. A vonat öt perczig vesztegel itten. Károly kifizette a kocsit és rohant jegyet váltani. De ugyanabban a pillanatban hallotta a mozdony füttyét.

Lekésett.

A legközelebbi vonat tiz órakor indul.

Vonatról lekésni különösen furcsa és kellemetlen érzés. Nem segitett ezen az a felvillanó öröm sem, hogy hiszen még itt marad. Még nem kell elszakadnia. Visszasiet Olgáékhoz és megmondja, hogy lekésett a vonatról, csak tiz órakor utazhatik. Tehát még beszélhet Olgával és elmondhatja neki mindazt, a mit elfelejtett, vagy nem mert elmondani.

Megnézte a pénztárczáját. Alig pár hatossal maradt többje, mint az utiköltség. Kocsin már nem jöhet ki az állomásra és még csak nem is vacsorázhatik.

A pályaház előtti parkba ment, gondolkozni. Az eső megszünt és az ég kiderült. Furcsának, lehetetlennek találta, most visszamenni Olgáékhoz, a hol már elbucsuzott. Koczkázatosnak is; mert úgy látszik, eltávozása nagy és mély hatást gyakorolt Olgára és ezt a hatást nem szabad megbolygatni... A parkban vagy egy jó félórát sétálgatott, majd, nem birván leküzdeni valamely parancsoló ösztönt, befelé vette utját a városba.

Vig zeneszóval, csinadrattás indulókat fujva jött vissza a katonabanda. Mintha nem is temetésről jönne. Beérve aztán a főutczán levő korzóra — most tart javában, ilyenkor, alkonyatkor — ugyanazokat a tiszteket, a kiket az imént sápadt arczu bajtársi meghatottsággal látott a koporsó megett ballagni. most a korzón pillantotta meg, jókedvtől vigan, kardjukat mosolygó szép hölgyek oldalán csörtetve... Mintha semmi sem történt volna. A korzó villanylámpái kigyulladtak; a város fiatalsága csak úgy hemzsegett a maga boldog ifjuságában. Mintha semmi sem történt volna, mintha egy fiú nem is utazott volna el messzire, nagyon messzire, az édes párja mellől.

— Nem bánom, akármit gondolnak! — bátorította magát Károly, és már be akart fordulni a sarkon, hogy Olgáékhoz megy egyenest, a mikor hátrahőkölt és kábultan, mintha fejbeütötték volna, visszatámolygott, és — nehogy meglássák, mert, hihetetlen, még ő félt valóban, hogy észreveszik — a legközelebbi háznak a nyitott kapuja mögé bujt.

Onnan nézte, nem akarva hinni könnytől elborított szemének, hogyan vonul be a korzó víg forgatagába Olga, oldalán Vikivel, a főispáni titkárral és mögöttük lehetős távolságban az anyja, meg az apja.

Olga jókedvűnek látszott. Viki valami tréfás megjegyzést tehetett, mert a lány csengőn felkaczagott és napernyőjével kaczérul ráütött a karjára. Talán ezt mondhatta:

— Ugyan, csacsi, csak nem gondolja, hogy komolyan vettem azt a szamár filozoptert?

Károlynak ökölbe szorult a keze. Vágyat érzett, szörnyű vágyat, odarohanni és a földhöz teperni az udvarlót. De a legyőzöttek gyengesége öntötte el vérét és ott, a kapu alatt, idegen házban, a falnak fordult és keservesen zokogott.

Aztán kikandikált a korzóra. Olgáékat már sehol sem látta. Sietve, a kabátja gallérját felgyürve, vágott át a korzón és sáros mellékutczákon a pályaház elé ment és ott, a parkban várakozott háromnegyed tizig. Akkor megváltotta a jegyét, jött a vonat, beleült... Nem birt aludni egész éjjel. Folyton azon járt az esze, hogy ostobaságot csinál az a halott, a ki a siratást és jajgatást komolyan véve, fölkel sirjából és visszamegy a temetőből az élők közé, az életüknek önzőn örvendezők közé...

MOSTANSÁG CSUPA SZÉPET ÁLMODOM!

Aranynyal átszőtt szines puha kelmék
Nagy sátra borul most rám minden éjjel,
Távol kelet virágos könnyü selymét
Piros rózsák borítják szerte-széjjel,
Perzsa királyok tarka szőnyegére
Nehéz brokátok arany fodra ér le,
Ezüstszalagból kötött puha párnák
Hevernek biborszinü bársonyon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Opálszinű áttetsző régi vázák,
Kis kő csodák egy sorban állanak,
Átöleli egy-egy relief a vázát
Karcsú vonallal metszett lányalak;
Virággal metszett a másik fele
És minden váza csordultig tele,
Mézédes bor és illatos olaj
Csöppen ki szűk metszésű szájakon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Bús ében hárfák ezüst húrja pendül,
Lágy ujjak játszák istenek dalát,
Valahol messze halk orgona zendül
És sóhajtoznak gyöngéd fuvolák,
Tárogatóhang — ködbe veszve el —
A csellók bugó hangjára felel:
Egy titkos művész lelke lány-sirást
S asszony-kaczajt együtt dalába fon...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Te jössz! Tánczolsz! A kelmék biborát
Mint egy királyi palástot felöltöd,
Egy vázából az istenek borát
Kék eres fehér tenyeredbe töltöd
S e drága kelyhet nyujtod im felém,
Alázatos csókkal ürítem én...
Az utolsó pár csöppet Te iszod meg
Egymáshoz most már varázs vágya von...
Mostanság csupa szépet álmodom!

Tóth László.

A KIK A MESÉK ÚTJÁT JÁRJÁK...

Ma üzentem az esti széllel
A régi sugaras napoknak:
Szép hugaitok mind elfogytak
S utamra már leszállt az éjjel.

Manon csókja kihunyt dél lángja
Csak egyszer még — jaj — visszatér-e?
(Oh hányan sohajtják el ezt még
Tavaszi szélbe, őszi szélbe.)

Választ várón és vágyakozva
Megállottam, hogy visszanézzek —
S a kik a mesék utját járják
Elvesznek, hogyha visszanéznek.

Kárpáti Aurél.

* Angol ének, melyet a Titanic hajó elsüllyedésekor énekeltek, s melyet kiváló költőnk Fejes István ref. püspök a Hymnusz dallamára fordított le nyelvünkre.

A „Magyar Művészet“ melléklete

MENDLIK OSZKÁR: HALÁSZOK AZ ADRIÁN

Jungfer József úr gyűjteményéből

Az Athenaeum r.-t. nyomása

1929. 7. sz.

Mendlik Ondrej

Mendlik Oszkár

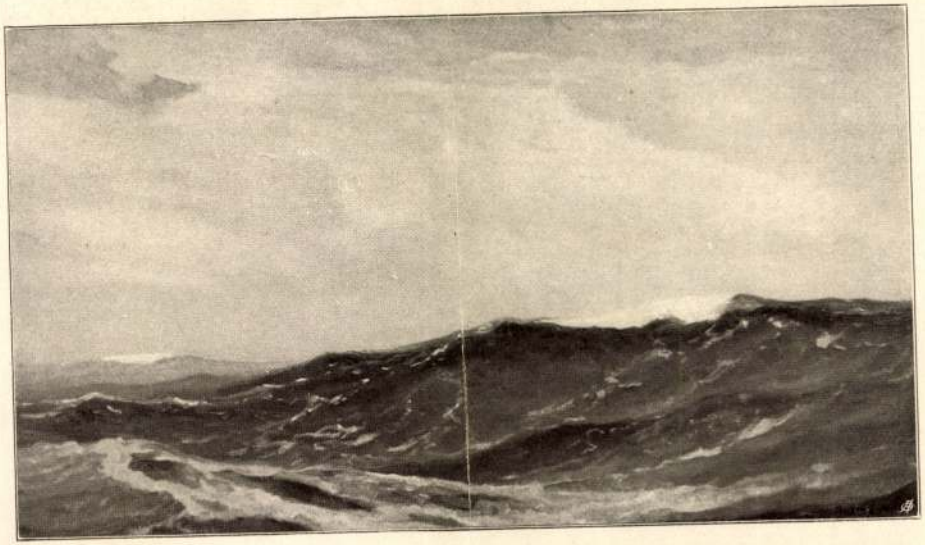

MENDLIK OSZKÁR: Atlanti Óceánon.

A TÁRSULATI TAGOK JAVÁRA TARTANDÓ SORSJÁTÉK SZABÁLYZATA

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat alapszabályainak 4. §. *c)* pontja értelmében, tagjai javára kisorsolás céljából, évenkint nyeremény-műtárgyakat vásárol a tavaszi, illetőleg a téli kiállításokon levő, magyar művészektől való műtárgyak közül, az évi előirányzatba e célra felvett összeg erejéig, a következő feltételek mellett:

1. A művásárlásra fordítható összeg a tagsági díjakból eredő bevétel arányában állapítandó meg.

2. A társulat a tavaszi kiállítás előtt vagy alatt, de az évi rendes közgyűlés után a művásárlásra szánt összeg erejéig tagjai javára sorsjátékot rendez, melyben a pártfogók 15, az alapítók 3, s a rendes tagok *tagságuk első három évében 1 számmal, tagságuk minden további három éve alatt pedig egygyel több számmal vesznek részt.* Az alapítót, vagy alapítóvá lett rendes (egyes) tagot e jog belépése idejétől számítva szintén megilleti, hozzáadva az alapítói minőségben őt megillető három számot. Testület mint alapító mindenkor három számmal játszik. Az a lajstrom, a melyben fel van tüntetve, hogy ki milyen számokkal vesz részt a sorsolásban, egy héttel a sorsolás előtt a titkári hivatalban közszemlére teendő ki, és az érdekeltek által megtekinthető.

Kacziány G.

Nyári, Tavi, 1913/14. téli Szalon

Mendlik Oszkár

A báró sógor, egy megrögzött lecsegő, le
alább szóba állt vele, de minden szavával csipt
marta.

— Hát osztozkodunk . . . Lesz szépen. Hi
Mi? Sok pénze fogja lenni, Herr von izé -
Kovács . . .

— Molnár a nevem.

— No mindegy. Alzo Molnár . . . Mit fog
csinálni barátocskám azzal a sok pénz? Hi
Mit?

Molnár Pál felpattant indulatosan.

— Én nem vagyok az ön barátja, hallja-e?

— Quel diable? No és miért nem?

— Mert én nem szoktam majmokkal barát
kozni.

Boriska grófnő látta, hogy veszedelem készü
Odaszökött az urához: «Pali lelkem, ne ijesz
meg, ne tüzeskedj!»

— Nem türöm ezeket. Eredj innen.

Melle zihált, a halántékai lüktettek, mind
izében reszketett. El akarta magától lökni
asszonyt, de az a nyakába fonódott és azt sug
neki elpirulva:

— Majd meglátod, megharagszik a kis *jöv*
vény. Tedd meg a kis jövevény kedvéért, nye
el, a mit mondanak. Tudod, az orvos mit mo

festő eleinte úgy segített magán, hogy messze
eldobált nehány fillért, tizen visszafutottak, s

Mendlik Oszkár

Miskolczi 1930/31 jub. Ecsap.

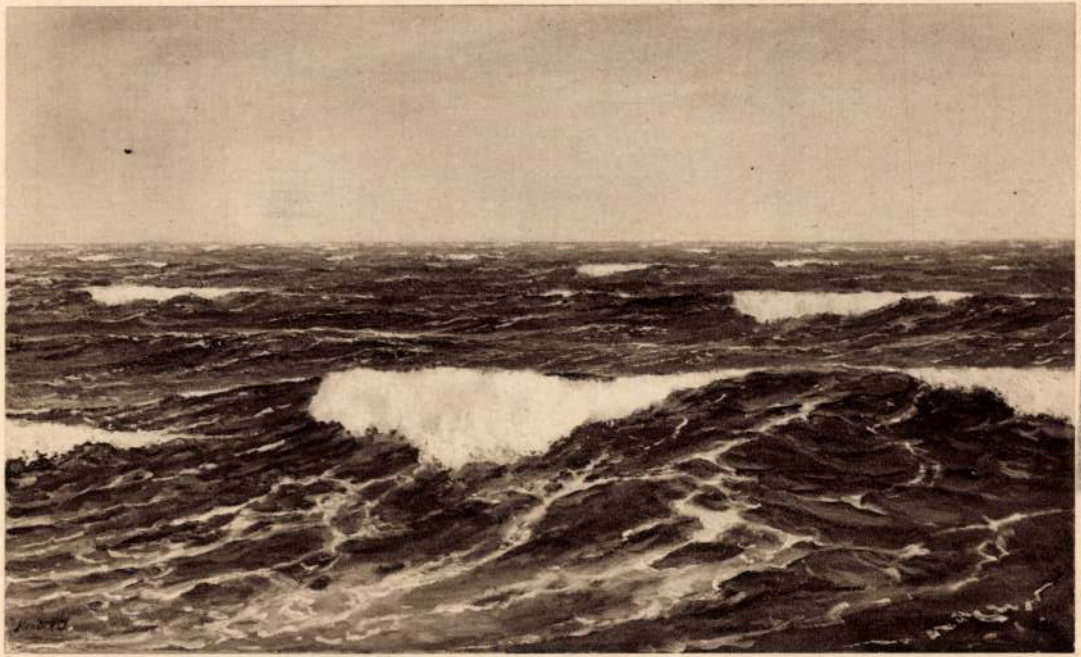

MENDLIK OSZKÁR: ESTHANGULAT AZ ATLANTI ÓCEÁNON

NEOGRÁDY ANTAL: VETÉLYTÁRSAK

GUIDO RENI KÖVETŐJE: KRISZTUS SZÜLETÉSE
Palazzo Falconieri, Róma

jában recseg, mindent törve és magával sodorva; az egész hajó fehér; fehér a habtól, mint egy zúgó hegyipatak. ... A kapitány a parancsnoki hídra siet; én meg lemegyek a főgépészhez, ki mindig szolgálatkész és szíves volt velem. Aggódónak látszik és mikor újra egy vízáradat borítja el a fedélzetet és a hajó recseg, mintha meg kellene hasadnia, remegés vonul át a főgépész arcán. „Addig, ameddig a gép működik, — mondja — minden rendben van, de....; aztán ne felejtse el, hogy lyukas az egyik kazán. Kijavítottuk ugyan, de most újra csepegni kezd."

Értem most már aggodalmát és engemet is bizonytalan, nyugtalan érzés fog el. Megtörténhetik, hogy... és aztán?!

Gondolatokba mélyedve ülünk mindketten, midőn hirtelen megszólal a gépház csengője. A főnök elsápad, aztán ijedten ugrik a szócsőhöz... Sietve nyúl a sapkája és olajtörülője után: „Mendlik úr, le kell mennem; az első gépész elájult, — jelentik nekem — most magánkívül fekszik, nem tudom mi van vele?" — Az első tiszt, kit időközben értesítettek, odajön, hogy vele együtt menjen el. Egy aránylag nyugodt pillanatra várunk; kitárom a folyosó ajtaját a gépház felé; ők átrohannak rajta; a gépház ajtajánál látom őket, midőn egy rettenetes víztömeg lepi el a fedélzetet. A másodgépésznek, ki szintén velük akar menni, nem nyílik már alkalma arra, hogy a gépházat elérje; folyosónk ajtaja előtt a homokládához vágódik; imbolyogva jön be. Sietve csapom be az ajtót; lába megsérült ugyan, de szerencsére törésről szó sem volt. A szalonba ülök be, de nem bírom ott ki... Minden recseg és kinn bőg az orkán a köteleken és sodronyokon keresztül, mintha az összes gonosz szellem kiszabadult volna. Hullám hullám után csap át a fedélzeten, a hajó mindenütt recseg, ropog, mintha egészen szétesnék. Atelierembe megyek, hogy ott írjak vagy rajzoljak, hogy valamivel foglalkozzam. Nem sokáig tart ez, mert egyszerre megremeg az egész hajó: egy hatalmas hullámözön ment neki. Tompa zúgást hallunk, mint a mennydörgés, majd a mindent elborító, habzó ár sikoltozó sistergését... Rettenetes ez... Kiáltást hallok lent; a lépcsőhöz sietek, de nem tudok a szalonba menni...; folyosó is, szalon is tele van habzó, kavargó vízzel, mely a himbálódzásban ide-oda csöbög. Mindenütt könyveket, sapkákat, cipőket látok a szennyes árban... és a tulajdonosokat, kik szitkozódva halásszák ki holmijukat. A legénységnek megparancsolják, hogy vedrekkel merítsék ki a vizet. A külső ajtókat — egy kivételével — bereteszelik. A hajóőrség is a szalonba menekül... a két matróz viharsapkájukban úgy áll ott, mint két régi római katona. Mindenki hallgat. A főgépész visszatér, sápadtan, idegesen. Az első gépész csakhamar magához tért: egy hullám szellőztetőkéményt ragadott magával, a víz a tátongó nyílásokon át a gépházba hatolt és abban a pillanatban azt gondolta, hogy a hajó sülyled, és összeesett... Miután nagy nehezen elértem kajütömet és meggyőződtem, hogy nem hatolt oda a víz, újra felmegyek az első emeletre. Odajön a hajó egyetlen macskája, borzasztóan nyávogva, csuromvizesen, csontvázsoványan. Jól szárazra dörzsölöm a szegény kis állatot, és beteszem a harmadik tiszt kajütjébe száradni.

Közben csak folytonosan rosszabbodik a helyzet. Halálosan fáradt vagyok: fáradt és ideges. Visszamegyek a szalonba, hol a két matróz őrt áll merev-n és mozdulatlanul, mint két szobor. A szalon egy sarkában, a dívánon ül a főgépész, sápadtan, leverten és szemrehányó pillantást vet rám, mintha csak azt akarná mondani: most itt van, megkaptad a viharodat, amelyet annyira óhajtottál! Így ülünk csendben, hallgatagon, a szomorú világításban, mert a villany rosszul ég; nyilván nincs valami rendben a vezetékben vagy a dinamónál; nem tudom. Egy óra felé annyira fáradtnak érzem magam, hogy kajütömbe megyek és aludni próbálok a fülsiketítő lárma közepette.

Nov. 2. Még ébren vagyok, amikor a hajó egyszerre csak hatalmasan meginog, minden ízében remeg. Valami ugrándozó dübörgést hallok közeledni az előfedélzetről, dörögve, mintha egy súlyosan megrakott teherkocsi gördülne a fedélzeten át... és aztán nekivágódik a kajütjeink oldalának, a parancsnoki hídnak...

A víz kajütöm kerek becsavart ablaka szélein préselődik be kajütömbe, melyet a foszforeszkáló víz egy pillanatra sápadtzölden világít meg. Kint gerendákat hallok recsegni,

nehéz tárgyakat lezuhanni... mintha földrengés rombolna szét egy házat. Hangos kiabálást hallok; hirtelen ijedtségtől elfogva kiugrom ágyamból, csak nagy nehezen állva lábamon, mert a hajó 42 fokban hajlik ide-oda. Egy rántással kitárom ajtómat. A szomorúan megvilágított szalónban ijedt arcokat látok, mindenben megfogódzkodnak. Minden tele van vízzel; hangok jönnek felülről, valaki jelenti, hogy a parancsnoki híd eltűnt...

Egymásra nézünk... s ekkor e lárma és borzalom közepette egyszerre éles csengetyűszó hallatszik a főgépész kajütjéből... Felugrik, támolyog... és aztán visszatér krétafehéren s mereven rám nézve így szól: „A gép felmondta a szolgálatot!" Ránézek, anélkül hogy mondani tudnék valamit. Ő rám ordít: „és Ön ily nyugodt; nem tudja, hogy talán el vagyunk veszve?"

Nem tudok neki feleletet adni és a szalon sarkában a dívánon fekve maradok. A matrózok aggódva tekintenek egymásra. Az egyik azt suttogja: „most belefulladunk." A másik csendesen feleli: „csak az első korty... a másodikat már nem érzed"... Akkor nevemen szólítanak, onnan felülről... Felugrom és amilyen gyorsan csak lehet a hatalmas elhajlásoknál a síkos, nedves, csúszós padlón, felsietek. Az első tiszthez hívnak. Ott áll kajütje közepén, vértől sötétpirosan. Lemossuk a vért és bekötözzük a tátongó sebet homlokán, mely csúnya, de szerencsére nem látszik életveszélyesnek. A víztömeg a kormányházhoz vágta őt. A parancsnoki híd a hajó jobb oldalán eltűnt az árral; szerencse, hogy abban a pillanatban senki sem állt ott! De különböző szellőztetőkéményeket elragadott az ár és a nyílásokon át tódul be a víz a hajó belsejébe... Hallom, hogy össze-vissza kiabálnak... parancsokat hallok... A nyílásokat betömik deszkával, vászonnal, vaslemezekkel — és mindezt ebben a rettenetes időben! Folytonos életveszélyben! — Üdv e derék embereknek, üdv ezeknek a hősöknek!... A gép már alig működik; minket elsodor az ár és hajónk ide-oda dobódik, mint egy labda...

Pusztulás és borzalom képe... És mi minden pillanatban várjuk az „első korty vizet", mely aztán mindennek véget vethet...

*

Két nappal rá, reggel, elült a vihar, a nap keresztültört a felhőkön: mindenki ujra vidám képet öltött, mintha mi sem történt volna. Senki sem gondolt többé a veszélyre, mindenki vígan beszélt róla, mintha a tengeren viharban mindig így kellene ennek lenni. Csak a főgépész panaszkodott, hogy rosszul aludt; hogy rémálmok gyötörték: álmában valaki minduntalan a festményeimet mutogatta neki!

MENDLIK OSZKÁR

MENDLIK OSZKÁR: ŐSZI VIHAR AZ ATLANTI-ÓCEÁNON
Herceg Esterházy Pál tulajdona

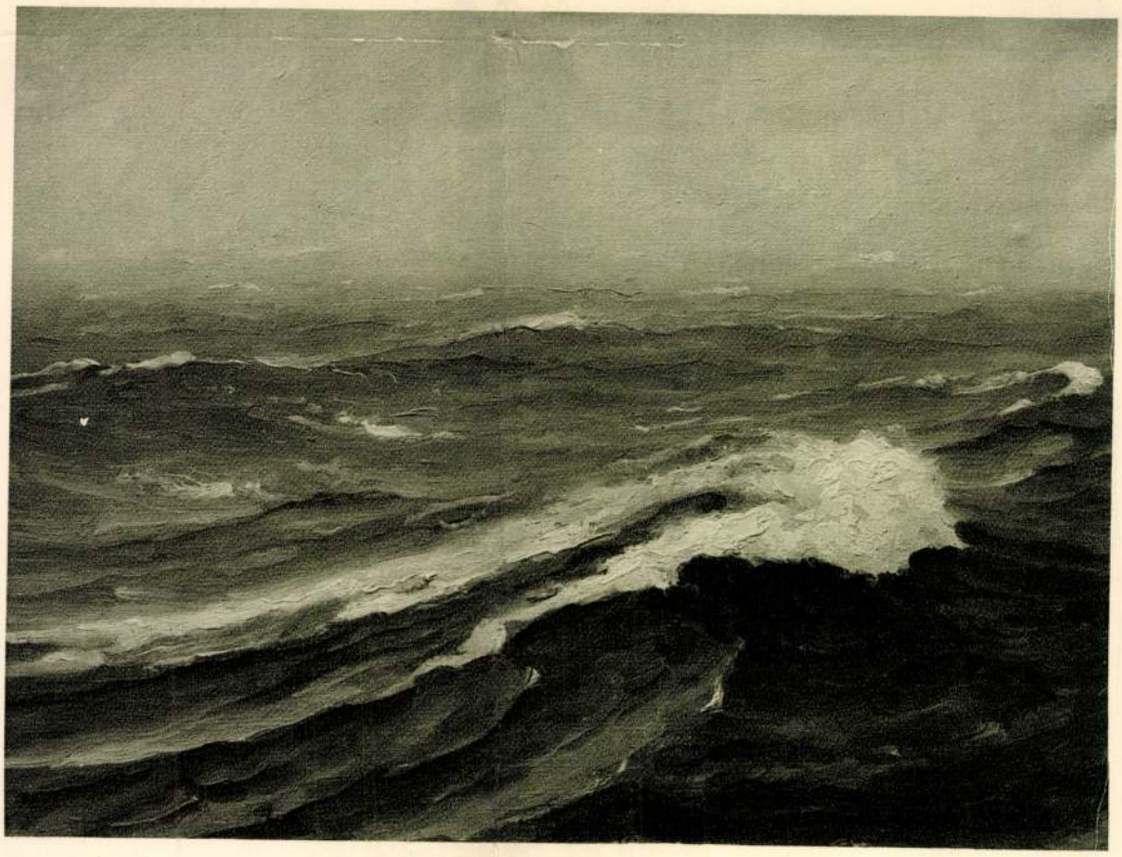

MENDLIK OSZKÁR: KÖDÖS HANGULAT AZ ATLANTI-ÓCEÁNON
Budapest székesfőváros tulajdona

Magyar Művészet
1929.

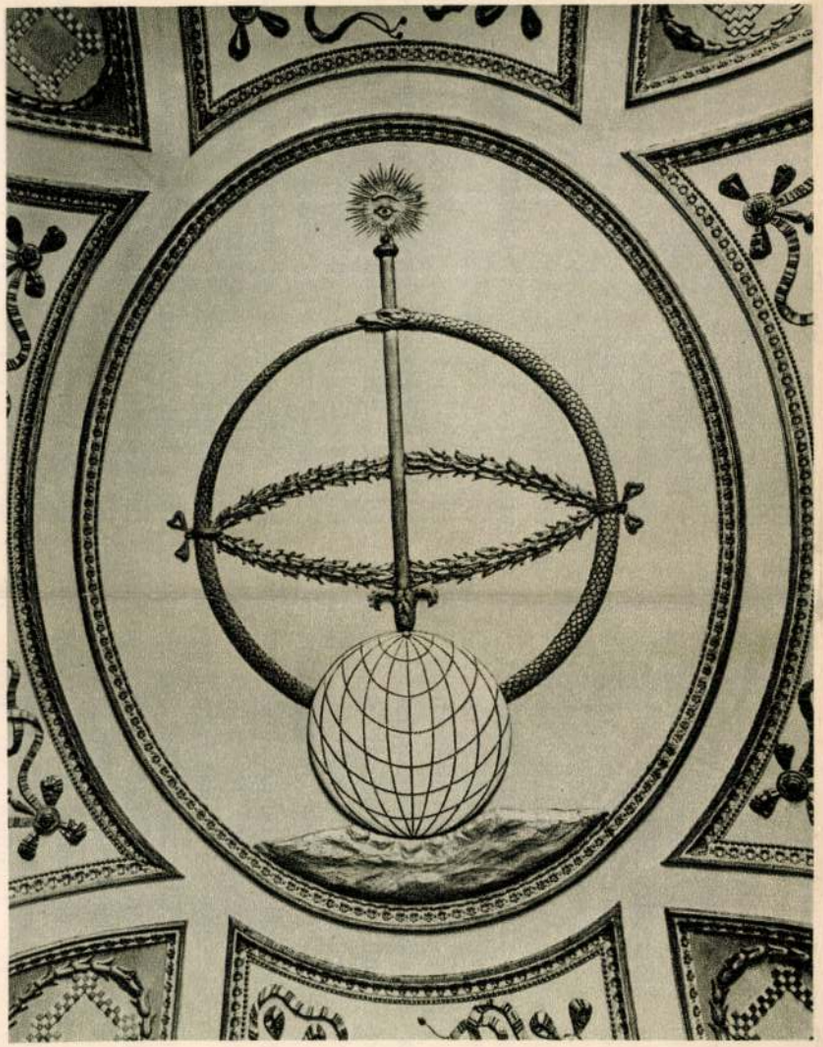

STUKKÓTETŐ
Palazzo Falconieri, Róma

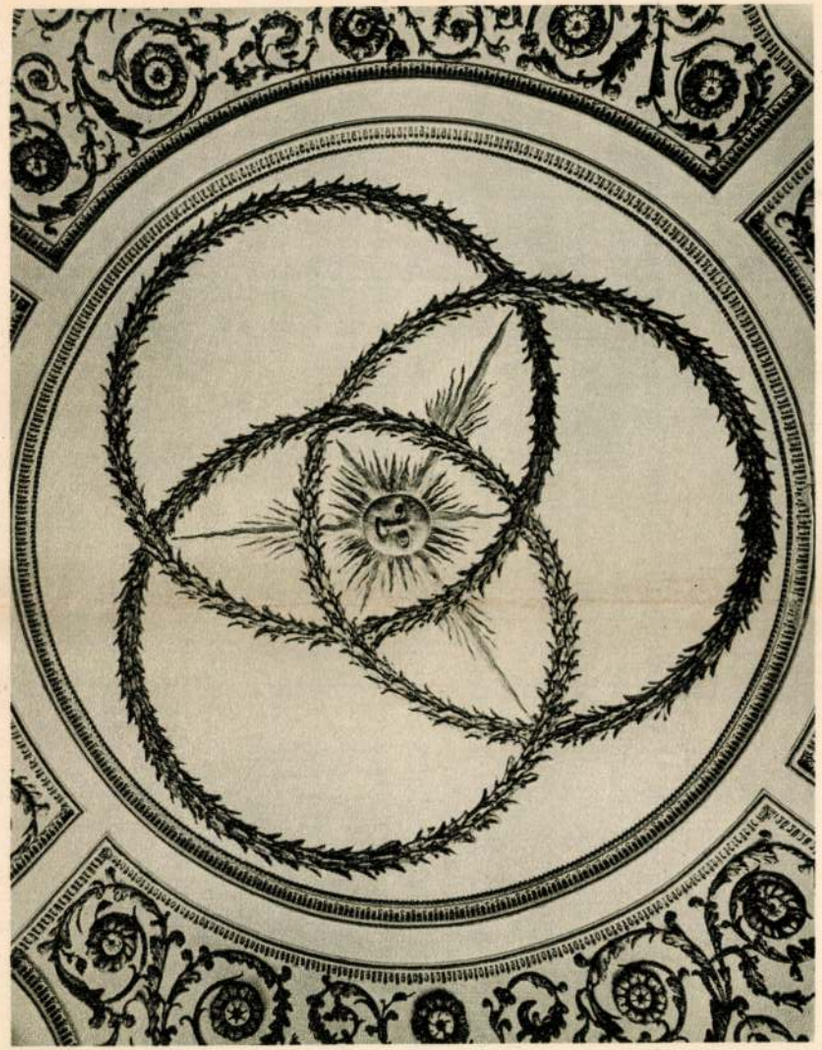

STUKKÓTETŐ
Palazzo Falconieri, Róma

EGY MAGYAR TENGERFESTŐ NAPLÓJÁBÓL

Az Atlanti-óceánon volt, New-Foundland és Irland között. Háromnapos északnyugati vihar után egy anticiklon következtében hirtelen megfordult a szél és délkeletről jövő orkánt kaptunk.

Naplómban a következő följegyzés áll: Nov. 1. Időről-időre zivatar van; a tenger rendkívül nyugtalan és a hullámok szélesebbek, mint tegnap. A parancsnoki híd első emeletén kell maradnom, mivel a fedélzeten sehol sem található biztos hely; folytonosan elönti a víz; lassanként a tenger vadabbá válik, olyannak tűnik fel előttem, mint egy elhagyott alpesi táj hófedte hegycsúcsokkal és kékesszürke glecscsermezőkkel, de minden zúgó és mozgékony. Úgy látszik, mintha a hullámok még állandóan növekednének; óriási víztömegek zúdulnak el gyorsan és magasságukat 12—15 méterre becsülöm. Néha egyik hullám utóléri a másikat és ilyenkor kékeszöld vízfal emelkedik a magasba, vastag haragosan fodrozó habtaréjjal, legalább 5 méter függőleges vízfal, mely a következő pillanatban zúgó dörgéssel omlik le, maga körül mindent sistergő habtengerré változtatva. A világosszürke levegő kísérteties fényt vet az acélszürke tengerre. A szél zúg az árbocok és kötelek közt, a tenger tompa bőgésébe és bömbölésébe még egy panaszos sivítás vegyül bele, mint száz és száz kínjában jajgató macska sikítása; a fedélzeten lehetetlen még egy szót is megérteni és szinte lehetetlen a szél ellen bármily mozgást tenni.

Folytonosan csak még erősebben fúj a szél; szürke porfelhők szállanak fel a hullámhegyekről és néha egész hullámfejet ragad magával a szél és ködfelhőként vonszolja magával. Borzasztóan inog a hajó, és minden erőmet meg kell feszítenem, hogy ülve maradhassak. Egy váratlanul heves mozgásnál azonban ülésemről festékdobozommal és palettámmal könyörtelenül a korlathoz repülök, és ámbár sikerül törött végtagok nélkül megmenekülnöm szorongatott helyzetemből, tanulmányom fizette meg ennek az árát, amennyiben egy része letörlődött. Szerencsére összes fölszerelésemet meg tudtam menteni, és csodák csodája, semmit sem fújt el a szél.

Miután kabátomat az összes festékfoltoktól megtisztítottam, atelierembe megyek — az igazgatóság az orvos kajütjét bocsátotta rendelkezésemre „atelier"-ként — és ott, amennyire lehet, „bekötözöm" invalidus tanulmányomat. Ezalatt azonban benn a szalonban a terített asztallal sem állt jobban a dolog, mint velem a fedélzeten, mert egy adott pillanatban csörömpölő lármával gurult le minden az asztalról és a padlón tányérok, üvegek töredékeivel kés, villa és kanalak gurultak szerteszét, amit a főpincér átkozódása és haragja kísért. Igazi felfordulás volt. De mi nevetünk rajta; tengeren ez már nem megy másképpen. Már leszállt az éj; a tenger félelmet keltő a lilásszürke sötétségben, a minduntalan kísértetiesen felbukkanó fehér habfoltokkal. A fedélzeten minden tele van vízzel, habzó, sistergő, forrongó vízzel, és amint a hajó az egyik oldalról a másikra dűl, a víz őrületes rohammal zúg ide és oda. A fedélzetközön a matrózok a matrózmesterrel nyugodtan végzik dolgukat, a nehéz homokládát, melyet a vízár helyéből kimozdított, meg kell kötözniök. Nagy fáradságot igényel ez ott az áradozó víz közepette. Látom, amint elugranak a fedélzetet el-elborító hullám elől. Olyanok az ő viharkabátjukban, mint víztől csöpögő kísértetek. Aztán látom, hogy a hajó orráról közeledik valaki, gyorsan körültekintve, szerencséjét lesve, hogy a 10—20 méteres távolságot futva tehesse meg, hogy biztonságban érje el a fedélzet közepét, mely még elég védett. Jaj neki, ha egy a fedélzeten átcsapó víztömeg hatalmába keríti! Derék legények!

De a legrosszabb még nem következett be. Ebéd után éppen ecseteimet mostam ki, — ami zárójelben mondva, szintén egész akrobata-művészetet igényel, — és fölkeresem a kapitányt, hogy elbeszélgessek vele, amikor egy borzasztó víztömeg csap át a hajón, úgyhogy a hajó minden porciká-

XVIII. évfolyam, 232. szám. Ára 15 fillér Pécs, 1928. október 12. Péntek.

DUNÁNTÚL

Szerkesztőség
Lyceum-utca 4. sz.
Szerkesztőség telefonja
650. szám.
Kiadóhivatal:
Lyceum-utca 4. sz.
Kiadóhivatal telefonja:
222. szám.
Hirdetés díjszabás szerint.

Előfi
szál
Egy hó
Egyes szá
oldalas 24 fillér.

Kéziratokat nem adunk vissza.

18. Nagys Szőnyi Öttó urnak,
Szépmüvészeti Muzeum
Állatkerti u 1. Budapest IV.

Olcsó tarifát, jó utat!

Irta: **Dencz Ákos** min. tanácsos, országgyülési képviselő

A kereskedelmi szerződések terén kétségtelenül igen nagy akadályokkal kell megküzdenünk, épen ezért áruforgalmunk kifejlesztésének egyéb eszközei felé is figyelnünk kell.

Exporttörekvéseinket nagyon bénitja a tőkehiány, amely gátolja a kedvező áruhitelezést. Szükség van tehát arra, hogy az állam az exporthitelbiztosítás keretében az exporthitel kockázatának egy részét vállalja és a kivitelt erős tőkével finanszirozza. Értesülésünk szerint a kormány, ezzel a tervvel foglalkozik is.

Hogy a nyersanyagok és félgyártmányok exportképesekké, még pedig vámmentesen exportképesekké lehessenek, szükséges, hogy az u. n. vámmentes kikészitő eljárás a folyamodónak minél hamarabb és minél gyorsabban engedélyeztessék.

Termelésünk értékesitéséhez mulhatatlanul szükséges az is, hogy a külföld megfelelő propaganda révén, megismerje termékeinket, ipari, de különösen mezőgazdasági kincseinket. Az összes ipari és mezőgazdasági cikkek kiviteli versenyképességét döntő módon befolyásolják a szállitási költségek. Exporttarifák kellenének, amelyekkel az exportáló már jóelőre kalkulálni tud! Az államvasútaknak tehát igen nagy körültekintéssel kell eljárniok, mert itt nemcsak saját üzemköltségeiket, hanem a külföldi relációkat is figyelembe kell venni. Ennek azonban semmiesetre sem szabad a házai export terhére alakulnia.

A tranzitó áruk versenytarifájára vonatkozólag például azt olvastam, hogy a Kelebia állomáson feladott magyar élőmarha fuvarköltsége, akár a cseh-szlovák, akár az osztrák határig, nagyobb mint a Jugoszlávia felől érkező tranzitó élőmarháé, amely ugyanezt az útvonalat futja be. Igy a jugoszláv élőállat versenyképességét magunk fokozzuk a külföldi piacokon, saját álattenyésztésünk rovására. Ily esetben a magyar élőállat számára is biztositandó lenne a magyar versenytarifa díjtétele. Boszniából, Banjalukából egy vagón fának fuvartétele jóval olcsóbb, mint Zalavármegye felső részéről az alsó muraközi részre terjedő viszonylatban. Ez olyan tünete az államvasút fuvar-politikájának, amelyet feltétlenül revizió alá kell venni.

A tarifa-tételekkel kapcsolatban legyen itt szabad az illetékes körök figyelmét a póstai tarifák tételeire is ráirányitanom. Amikor a póstaüzem jelentékeny bevételi felesleget produkál és ezt, — nagyon helyesen, — saját üzemének invesztálására fordítja, legyen figyelemmel a pósta, távíró, és távbeszélő díjtételekre is, mert azt tapasztaltuk, hogy ezekben a díjtételekben a multtal szemben, igen sokszor a közönség terhére eltolódások vannak.

A kivitelnek és az értékesitésnek egyik fontos eszköze a jó út. Ha egyetlen pillantást vetünk a régi és csonka Magyarország térképére, lehetetlen meg nem döbbennünk annak láttára, hogy az annyi panasszal telt nemzetiségek — s immár az utódállamoknak juttatott — területeit keresztül-kasul a legjobb utak hálózzák, ezzel szemben Csonka-Magyarország, csekély úthálózattal rendelkezik, és annak idején ezt a kevés úthálózatot is, jó részben politikából, vagy hadászati szempontból épitették ki. Botorság volna az utak kérdésében politikumot keresni, a jó utak a termelésnek az értékesitésnek — a gép, autó korszakában — oly nélkülözhetetlen eszközei, amelyeknek kiépitése elsőrendü kötelességünk. Az útépités terén a kormány a társadalommal karöltve igyekszik a multak hibáit reparálni. Mérnöki szakkörök, egyéb érdekeltségi körök, természetbarátok már egyesületekbe tömörültek és szakszerü tanácsaikkal és terveikkel sietnek a kereskedelmi kormánynak támogatására.

Ezek kétségtelenül igen értékes és szép törekvések, de ezek mellett, mégis a legfontosabb volna, az útaknak törvényhozási uton való mielőbbi kiépitése és rendezése, a különböző úttipusok, törvényhatóságiak, vicinálisok, sőt a forgalom szempontjából fontos községi utak is vonassanak össze az állami utak fogalma alá. Az ekként egységesitett állami tipusok egy erőforrásból tápláltassanak, amelynek bevételeit az állami útadó, útvám, és közmunkaváltság képezné s mindezeknek azután a tárcának rendes és a beruházásoknak rendkivüli tételeivel erősittetnének meg.

Különben, csak elismeréssel kell adóznunk a kereskedelemügyi miniszternek idevonatkozó tevékenységéért és be kell látnunk szavainak helyességét, hogy: egyszerre mindent nem lehet pótolni.

A miniszterelnök nyilatkozott a nagykanizsai választásról a házszabályreviziós bizottság tanácskozása után

Kállay Tibor nyerte el a kanizsai mandátumot

Budapest, okt. 11. — A Budapesti Értesitő jelenti: Az egységespárt házszabályreviziós bizottsága Kenéz Béla elnökletével, ma délelőtt befejezte tanácskozásait, és letárgyalta az előadó által felvetett elvi kérdéseket. A bizottság ugy határozott, hogy a tegnapi és mai vita alapján Orffy Imre előadó a tegnap kiküldött albizottsággal együtt végzi el a szövegezés munkáját, határidőt azonban ennek befejezésére nem tűztek ki. Az albizottság valószinü, hogy a jövőhét elején ül össze. Mindenekelőtt a törvényeken alapuló változtatásokat illesztik be a házszabályokba, majd az elvi jelentőségü kérdésekkel végeznek. A tervezet pártértekezlet elé kerül döntés végett. A képviselőház első üléseinek egyikén javaslatot terjesztenek be majd olyan irányban, hogy külön bizottság foglalkozzék a tervezettel és azt plenáris tárgyalásra készitse elő. A Ház dönt majd arról, hogy ez a bizottság hány tagból fog majd állani. Bethlen István gróf miniszterelnök, aki ma részt vett a bizottság tanácskozásain, több izben is kijelentette, hogy a bizottság tagjait a legkevésbbé sem kivánja befolyásolni állásfoglalásukban.

A tanácskozás befejezése után **az ujságirók körülvették a miniszterelnököt és informáták őt a nagykanizsai választás eddigi eredményeiről.**

— Ez izgatja annyira az urakat? — felelte mosolyogva a miniszterelnök, majd igy folytatta:

— **Felfujták egy kissé ezt a dolgot. Ugy állitják be, mintha Nagykanizsán a kormány mérköznék Kállayval, pedig a kormánynak eszében sem volt felvenni a küzdelmet.** Harcról a kormány és Kállay között már csak azért sem lehet szó, mert hiszen hivatalos jelöltet sem állitottunk.

Ma reggel kezdődött meg a választás Nagykanizsán Kállay Tibor és Bazsó József között. Háromnegyed 1 órakor a választási helyzet a következő volt: Kállay 2422, Bazsó 1038 szavazatot kapott.

Fél 2 órakor a szavazatok állása a következő: Kállay 2504, Bazsó 1090. Kállay tehát 1414 szavazattal vezetett.

A választási helyzet 4 óra 30 perckor: Kállay 3343, Bazsó 1613 szavazatot kapott.

A végeredményt az esti órákban hirdették ki:

Kállay Tibor 3477 szavazattal győz Bazsó József 1275 szavazata ellenében 2202 szótöbbséggel.

150.000 pengő értékű ékszert találtak a Vigyázó hagyaték leltározásánál

Budapest, okt. 11. — A gróf Vigyázó hagyaték leltározását az örökös Magyar Tudományos Akadémia néhány napja megkezdte. Most került sor a Károly-körút 1. szám alatt levő palota leltározására. Felnyitották az évtizedek óta lezárt lakosztályokat, egyenkint számbavették az antik családi butorokat, nagyértékü festményeket és a palota egész felszerelését. A leltározás alkalmával a grófné ágya mellett levő kis szekrényben egy beporosodott collié került elő, amely megtisztitva teljes pompájában ragyogott a jelenlevők előtt. A szakértők a darabot

80.000 pengőre becsülték.

Egy másik fiókból egy nagy értékü antik nyaklánc került elő, amelynek mai értéke több mint 30.000 pengő. Ilyen és más ékszerdarabok kerültek elő, amelyek létezéséről, gróf Vigyázó Ferenc említést sem tett. A leltározo bizottság folytatja munkáját és további értékes leleteket várnak.

Felrobbant egy olasz lőszerraktár Castagnoleban

Milanó, okt. 11. — Trevisot és környékét tegnap iszonyú robbanás rázkódtatta meg. Az történt, hogy Castagnoleban a levegőbe repült a lőporraktár. A telepen most a háború idejéből fennmaradt tüzérségi muníciót szerelték le és ezen a helyen egy félév óta ez már a második robbanás. Az egész telep romhalmaz lett. Eddig

hat halottat és négy súlyos sebesültet találtak.

Az áldozatok között van a katonai raktár parancsnoka, egy Tosire nevü tüzérhadnagy Nápolyból, akinek a fivére is meghalt. A telep valamennyi épülete rombadőlt és a szerencsétlenség szinhelyén körülbelül 5 méter mélységü tölcsér képződött. A helységben a robbanás ereje minden ablakot bezúzott.

A városi közgyűlés a házadó leszállítását, a közüzemi pótlék visszaállítását és a felmondás kiterjesztését kéri a kormánytól

Pécs, okt. 11. — Az éjszakai városi közgyűlés azon részének, amelyet lapunk mai számában már nem ismertethettünk, legérdekesebb eseménye Sárkány Armin dr. beadványa volt a háztulajdonosok sérelmeiről. A terjedelmes beadványra vonatkozólag Sebestyén Lajos dr. tanácsnok a következő tanácsi javaslatot terjesztette elő.

A március 6-i városi közgyülés már felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez

a házadónak 18 százalékról 14 százalékra való leszállítása iránt.

Ezt a felterjesztést most ujból megismétlik. Egyuttal kérik a pénzügyminisztert, hogy állandósítsa a házadó alapját ép úgy, mint az általános kereseti, jövedelem, vagyon és általános forgalmi adónál. Ez által a háztulajdonosok mentesülnek az évenkint megismétlődő vallomási ivek kiállításától, az adótárgyalások fellebbezések terheitől.

A bérbe adott lakrészek után vizszolgáltatás, csatornázási járulék szemétkihordás és kéménysepresi díj cimén felmerült kiadásokat a háztulajdonosok levonni kívánják az adóalapul szolgáló nyers házbérjövedelemből. Ezt a kivánságot teljességében nem teheti magáévá a tanács, mindössze azt javasolhatja, hogy

a közüzemi pótlékok cimén szedett százalék ujból való behozatalát kérje a közgyűlés.

Ez a vízvezetékkel és csatornázással járó helyeken 7, csak vizvezetékkel biró helyeken 6, a sem vizvezetékkel, sem csatornázással nem bíró helyeken 3 százalék, üzletekre vonatkozólag pedig mindenütt egy százalékkal kevesebb. E költségeket az 1917. évi alapon megkötött bérekbe azért nem számíthatják be a háztulajdonosok, mert ezek a költségek jobbára azóta keletkeztek a vízműbővítés és csatornázás folytán.

Felterjesztést intéznek a pénzügyminiszterhez azért is, hogy azok a háztulajdonosok, akiknek bérlői havi részletekben fizetik a lakbért, a házadót késedelmi kamat nélkül fizessék a házbérnegyed második hónapjának végéig, vagy legalább közepéig. Más szóval a kamatmentes házadó fizetés határideje november 15. helyett december 15. legyen.

A népjóléti miniszterhez abban az irányban hajlandó a város felterjesztést intézni, hogyha a bérlő a lakással üzérkedik, az albérletbe adott lakrészek bérkülönbözetének 50 százaléka a háztulajdonost illesse. Kérik egyuttal

a felmondás eseteinek kiterjesztését a következő két esetre is: ha a lakó elhelyezése biztosítva van,

mert háza van, de olcsóbban lakik, mint amennyi bért a saját házában bérbeadott lakás után kap. A másik eset az,

amikor a háztulajdonos gyermekeinek, vagy unokáinak van szüksége lakásra.

Ez esetben, ha háztulajdonos gyermekeivel, vagy unokáival együtt lakott, lakás felajánlása nélkül, ha pedig külön laktak, a felszabaduló lakás rendelkezésre bocsátásával érvényes legyen a felmondás.

Végül a csatorna bekapcsolásra kért halasztást, a tanács nem javasolja, mert a szabályrendelettel ellenkezik, de annak végrehajtását méltányosan fogják kezelni és nem indítják meg a kihágási eljárást azok ellen, akik nem önhibájukból mulasztották el a csatlakozást.

Gombos Edé dr. két pontot tart sérelmesnek a tanácsi javaslatban. A házigazdákat nem elégítheti ki 6 százalékos engedmény, amikor a vízdíj, csatornajárulék, szemétkihordási és kéménysepresi díj ennél jóval több. A lakókra pedig sérelmes az, hogy albérletbe adott lakásuk után 50 százalék a tulajdonost illese.

Sebestyén Lajos dr. tanácsnok válaszában arra hívatkozott, hogy 1865. óta a házadó alapja mindig a nyers bérjövedelem volt és abból csupán a közüzemi pótlékokat lehetett átmenetileg áthárítani a lakókra. A bérlőknek a lakással való üzérkedését pedig a tanács nem tartja méltányosnak a háztulajdonosok szempontjából.

A közgyűlés ezután elfogadta a tanács javaslatát. A tárgyalásnál Sárkány Armin dr., a beadványszerzője az idő előrehaladottsága miatt már nem is volt jelen. A letárgyalt többi kisebb ügyről hírrovatunkban emlékezünk meg.

Kisiklott személyvonat

Szarvas, okt. 11. — Ma hajnaiban fél 3 órakor az Orosházára induló vegyesvonat két személykocsija a szarvasi állomáson hibás váltóállítás következtében kisiklott. Emberéletben nem esett kár. A vizsgálat megindult.

CHARLES FARELL
(a „Hetedik menyország" főszereplője) és
GRETA NISSEN
:: :: ezidei nagy filmje :: ::
A SEJK HALÁLA
legközelebb csak 2 napig az Apolloban.

Mendlik Ágoston belvárosi plébános hamvainak áthelyezése

A Mendlik család története

Pécs, okt. 11. — A pécs-belvárosi hívek kezdeményezésére a belvárosi egyházközség elhatározta, hogy Mendlik Ágoston hamvait, aki 20 esztendőn keresztül volt a belvárosi hívek plébánosa, s jelenleg a budai külvárosi temetőben levő családi sírboltban pihen, exhumáltatni fogja s az új temetőben helyezi ujból nyugovóra.

Ebből az alkalomból nem tartjuk érdektelennek, ha röviden adjuk az elhunyt belvárosi plébános életrajzát, s megemlékezünk a Mendlik családról, amelyből a megboldogult is származott. Az alábbi adatokat Szentkirályi István tb. kanonok, teológiai tanár szivességének köszönhetjük.

Scitovszky János, pécsi püspök korában (1838—1852.), papjelöltjeinek felvételénél súlyt fektetett arra, hogy a város és környék jobb családjainak sarjai képviselve legyenek szemináriumának ifjúságában és megyéjének papságában és lehetőleg ezeknek megkülönböztetett papi kiképzéséről is gondoskodott. Igy vette fel a pécsi nagynevü Mendlik János (és neje Kaltzer Magdolna) két fiát; Jánost és Ágostont is növendékei közé.

Az atya, id. Mendlik János, 1819-ben kezdte meg működését mint tanító, 1823-ban pedig a pécsi minta (normál) iskolához kerül, kezdetben mint tanító, később mint igazgató s 1831-től kezdve az iskolával kapcsolatos tanitóképezdében is tanított. 1864-ben nyerte el óriási ünnepeltetéssel kapcsolatban az arany érdemkeresztet. 1869-ben pedig nyugalomba vonult. 1877-ben hunyt el, s a budai külvárosi temetőben levő családi sírboltban van eltemetve.

Ifj. Mendlik E. János Pécsett 1829. november 26-án született s itt végezte tanulmányait. Papi pályára lépve Scitovszky püspök két másik pécsi papnövendékkel, rudnai és divékujfalusi Rudnay Istvánnak és Kempelen Győzővel 1845. szeptemberében Rómába küldötte. Rudnayt azonban az erős honvágy néhány hónap mulva haza hozta a világi pályára lépve jogot tanult s a 48-as szabadságharcot mint honvéd küzdötte végig s emiatt egyidőre be is börtönözték. Földbirtokos, ügyvéd, főbíró, majd alispán lett Nyitrán s 1916. február 16-án Divékujfalun halt meg. Kismagyari Kempelen Győző pedig (kinek atyja — egyideig Pécsett állomásozó — katonatiszt volt) 1848-ban szintén hazajött Rómából mint kispap, a szabadságharcban mint honvéd huszár vett részt, utána pedig ujságiró, azután jászberényi tanár, majd szerkesztő lett, 1865 április 6-án hunyt el. Mendlik János Rómából 1850-ben a politikai zavarok következtében, mint filozófiai doktor szintén hazajött, 1852-ben átlépett a kalocsai egyházmegyébe, ahol 1853-ban pappá szentelték. Mint levéltáros kezdi meg működését, azután Doroszlón, Zomborban s Almáson káplánkodik, majd 1860-ban katonapap lesz s Ragusában, Paduában s Mantuában szolgál. 1867-től kezdve betegeskedik (Trieszt, Péterváradi), 1869. óta pedig fivérénél Vajszkán tartózkodik s ott is halt meg 1871. március 29-én.

A másik Mendlik fiut, Ágostont (szül. 1831. márc. 13-án) szintén Scitovszky vette fel papjelöltnek és pécsi gimn. és bölcseleti tanulmányainak elvégzése után a hittudományi tanfolyamra Budapestre küldötte, tanulmányi elvégeztével 1854. márc. 14-én pappá szentelték. Szebényben, Bonyhádon káplánkodott, 1856-tól kezdve pedig a pécsi reáliskolában és tanitóképezdében mint hitoktató működött. Dobszay Antal belvárosi plébánosnak székesegyházi kanonokká történt kinevezése folytán a megüresedett pécs-belvárosi plébánia javadalmat 1871. jan. 9-én a négy pályázó közül (Mendlik Ágoston hitelemző, Petrovich Ferenc főgimn. tanár, Vlasics Gábor hercegszőllősi s Hegyessy László hosszúhetényi plébános) 52 szavazattal, Petrovich Ferenc 49 szavazatával szemben elnyerte. 1873-ban kerületi esperes, 1877-ban c. apát, 1881-ben pedig a Ferenc József-rend lovagja lett.

Fáradhatatlan, pontos lelkipásztor; ritka buzgalmú pap; tapintatos mint esperes. Szókimondó, egyenes jellem. A szegényeket szinte erején felül gyámolitotta, jóllehet maga is állandóan anyagi gondokkal küzködött a silány javadalmazású plébánián. Nem dohányzott, bort nem ivott s hosszú idön keresztül húst sem evett, így akarta leküzdeni idegességre hajló természetét. Korán kelt és feküdt. Nagyon szerette a Mecseket s gyakran tett sétákat. 1890. november 20-án hunyt el. Délután még Pucher György (néhai Pucher Gusztáv Agoston-téri apátplébános fivére) ünnepélyes temetését végezte. Az esti órákban Erreth Antal családjához volt hivatalos vacsorára.) Ekkor még egyes családok pótolták a katolikus egyesületeket.) Megjelentek Erreth Kálmán és János családtagok is, továbbá Károly Ignác apátplébános és Hilbert bankigazgató. Vacsora végén Mendlik apát hirtelen rosszul lett; Károly Ignác budai külv. plébános a beteg kérésére azonnal meggyóntatta. Majd álomba merült s egy órai tusa után kiszenvedett. A haldoklás tartama alatt Károly apát feladta neki az utolsó kenetet s a családdal együtt állandóan imádkozott.

Temetése vasárnap, november 23-án volt, talán soha nem tapasztalt részvéttel. Dulánszky püspök maga temette s megkönnyezte. A városi s vidéki papság misealapitványt tett érte. Gazdag irodalmi működést is fejtett ki. Lelkipásztorkodási, hitszónoklati és hitelemzési munkái mellett történelemmel is foglalkozott, többek között irt egy művet a honi főpapságról és a máriagyüdi és pécs-belvárosi plébániák történetét is röviden összeállította.

A Mendlik fiuk közül családot négyen alapitottak:

Zsigmond, gazdatiszt Bácskában. Szül. 1837, máj. 1-én, Ferenc, Baján főgimn. tanár. Egyik fia, Oszkár, hírneves festőművész, Hollandiában él. Mihály, tanitó. (szül. 1840. ápr. 7.), 1868—72-ig Pécsett a normál iskolában tanitott; azután Pécsről elköltözött. Alajos, szül. 1843. jún. 21.-én. Budán elemi isk. tanitó, később reáltanár. Pécsett élt és működött, id. Mendlik János egyetlen leánya, Teréz, kinek 1858—63. között magániskolája volt. Nem ment férjhez, késő öregkort ért el. Mendlik János kilenc gyermeke közül két fiu — Károly és Ignác — kiskorában halálozott el. A Mendlik családból ezidő szerint senki sem tartózkodik Pécsett.

A megboldogult plébános hamvainak exhumálása szombaton délelőtt lesz a budai külvárosi temetőben s miután az elhunyt szülei és Károly testvére is a családi sirboltban nyugszik, az egyházközség valamennyiüket exhumáltatja s vasárnap délután fél 4 órakor helyezik el a hamvakat az új temetőben. Az egyházközség vezetősége ezuton hívja meg a pécsi híveket a temetésre, valamint a gyászmisére is, amely hétfőn október hó 15-én, reggel 8 órakor a belvárosi plébánia templomban lesz bemutatva.

Miután a régi temetőben levő síremlék teljesen hasznavehetetlenné vált, az egyházközség úgy az új sír rendbehozatalára, valamint az exhumálás költségeinek fedezésére köszönettel fogad el adományokat. Eddig erre a célra a következő adományok érkeztek az egyházközséghez: Ujvári Kamilla egy márványkeresztet s annak felállitási költségeit, összesen: 158 pengőt, Kelemen József 30, Derlik Paula 10 és Haksch Emilia 2 pengőt adott.

Vasárnap a Nőegyletben Milassinnál össztánc.

APOLLO

Kedd, október 16. Utoljára!

A Metro-Goldwyn-Mayer filmgyár mesteri filmje!

Csak 16 éven felülieknek!

KETTEN A LEJTŐN

Ragyogó filmregény a newyorki Broadway éjszakai rejtelmeiből.

Főszerepben: Norma Shearer, L. Gray és Gwen Lee.

Előadások: fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel.

November 1-én tárgyalják az optánspert Rapallóban

Budapest, okt. 15. — Az optánsper tárgyalásai november 1-én, Rapallóban kezdődnek. Magyarországot Szterényi József báró, Egri Aurél dr., az optánsokat Lakatos Gyula képviselik.

—

Ludendorfot meghívták a kínaiak hadseregük újjászervezésére

Budapest, okt. 15. — Londoni jelentés szerint a kínai nemzeti kormány hadügyminisztere kérdést intézett Ludendorf tábornokhoz, hogy vállalkozik-e a kínai hadsereg újjászervezésére és kiképzésére. Ludendorf rövidesen Pekinghe utazik, hogy a dolgot hivatalos tényezőkkel beszélje meg.

—

Ellopták az FTC 100 ezer pengőt érő győzelmi trófeáit

Budapest, okt. 15. — Vasárnap, a kora esti órákban Szigeti Imre részvénytársasági igazgató Főherceg Sándor-tér 5. szám alatti lakásából ismeretlen tettesek körülbelül 100.000 pengő értékű arany és ezüsttárgyat vittek el, amelyek legnagyobbrészt sportvonatkozásúak. Elloptak egy arany serleget is, amely egyedül 17.000 pengő értékű. Szigeti Imre ugyanis a Ferencvárosi Torna Club alelnöke és mint ilyen lakásán őrzi a klub nagyon sok díját, amelyeket most elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Uj telefonközpontot állítanak fel Pécsett

A póstafiókok új elhelyezése

Pécs, okt. 15. — Pécs városa a pósta és távírda terén már régen rászolgált a minta jelzőre. A póstai és távírdai küldemények feladása és kézbesítése a lehető legideálisabb. A magyar pósta már a békeidőkben világhires volt megbizhatóságáról és pontosságáról. Ezt a jó hirnevet sem a háború, sem az azután következő súlyos idők nem tudták lerontani, sőt manapság még tökéletesebb, mint valaha. Különösen Pécsett valósággal elkényezteti a közönségét a pósta. Mayer József dr. póstafőigazgató, a pécsi póstaigazgatóság népszerü vezetője, olyan kapcsolatot teremtett a pósta és a közönség között, amely egyedülálló az egész világban. Abból a helyes elvből kiindulva, hogy a pósta van a közönségért, Mayer József dr. póstafőigazgató időnkint értekezletre hívja meg a közönséget. Meghallgat minden panaszt és kivánságot és nyomban intézkedik is, mert azt akarja, hogy úgy a póstai felvétel, mint a kiadás a lehető legtökéletesebb legyen. Azért irjuk, hogy hasonló kapcsolat nincs az egész világon, mert az abszolut pontosság hazájában Németországban csak most vetették fel az ilyen értekezletek eszméjét. Pécsett már három éve van meg ez a kapcsolat a pósta és a közönség között. Mint értesülünk

november 8-án ismét ilyen nagyszabású értekezlet lesz

a póstaigazgatóságnál. Mindazok, akiknek valami új ideájuk, vagy panaszuk, kivánságuk van a póstai forgalom tökéletesebbé tételére, bátran előadhatják azokat és ha arra mód van, meg is valósítják.

Az értekezleten első sorban a póstafiókok új elhelyezéséről lesz szó.

Erre vonatkozólag a póstaigazgatóság ismerni akarja az érdekeltek óhajait és csak azután kíván dönteni. Eddig csak a 4. számú póstafiók új elhelyezésére vonatkozólag történt döntés.

Ez a hivatal ugyanis a Szcitovszky-térről a Szigeti-országút 36. szám alá költözik november 1-én.

Szó lesz azután a régi elavult telefonközpont kicserléséről is.

A terv ugyanis az, hogy teljesen új telefonközpontot állítanak fel a főpóstán.

A mostani telefonközpont 1600 előfizetőre szól és már munkahely sincs hozzá. **Az új telefonközpontot,** amely belátható időn belül megvalósul, **3000 előfizetőre rendezik be.**

Szó volt egy időben arról, hogy a levélküldemények minél gyorsabban való összegyüjtése, valamint a kézbesítés gyorsabbá tétele céljából **motorkerékpárokat** állitanak be. Mint értesülünk ezt a tervet most véglegesen elejtették, mert Pécs földrajzi fekvése, különösen tél idején nem alkalmas a motorkerékpárforgalomra.

Elejtették azt a tervet is, hogy a villamos vasuti kocsikra levélszekrényeket helyeznek el.

Ennek ugyanis gyakorlati szempontból nem volna sok haszna. A város három legforgalmasabb helyén felállított levélszekrényből ugyanis naponta tizenhétszer szedik ki a leveleket. Ezzel pedig a közönség igénye tökéletesen ki van elégítve.

A telefonszolgálat minél tökéletesebbé tétele céljából azt tervezik, hogy

mindazok az intézmények, amelyeknek több telefonszámuk van, a katonai körlet mintájára önálló telefonközpontot kapnak.

Pécs város közönsége nagy örömmel látja a törekvést, amely a pósta fejlesztését célozza és hálával adózik Mayer József dr. póstafőigazgatónak, aki ezeket a törekvéseket nagy agilitással irányítja.

Betörési kísérlet a Kazinczy utcában

Letartóztatott pécsi csavargó

Pécs, okt. 15. — A pécsi rendőrkapitányság vasárnap délelőtt előzetes letartóztatásba helyezte, a mai nap folyamán pedig a kir. ügyészségre kisértette át Földvári Mihályt nyomjai születésü, 25 éves pécsi csavargót, aki a Péter-utca 30. szám alatt lakik. Súlyos gyanuokok szólnak ugyanis amellett, hogy betörést kisérelt meg Tóth Kálmár dr. Kazinczy-utca 1. szám alatt levő lakásába.

A nyomozás adatai szerint Földvári Mihály október 1-én az esti órákban becsengetett Tóth Kálmán dr. lakására. A csengetésre senki nem jelentkezett. Földvári erre, valószinüleg álkulcs segítségével fel akarta nyitni az ajtón elhelyezett Wertheim-zárat. Ezt a zajt azonban meghallották a lakásban, ahonnét valaki kiszolt. Földvári ijedtében bemondott valami idegen nevet, azután elmenekült. Tóth Kálmánék csak másnap az elromlott Wertheim-zárról látták, hogy betörési kisérlet történt. Jelentést tettek a rendőrkapitányságon, ahol megindult a nyomozás. A rendőrség már az első napokban Földvárira gyanakodott, de bizonyitékot nem talált ellene. Később a rendőrség megállapította, hogy Földvári az említett este a Kazinczy-utca 1. számú házzal összefüggő Apollo borozóban tartózkodott. A gyanu azért terelődött itt rá, mert gyakran kiment az udvarra és általában nagyon izgatottnak látszott.

A kihallgatás során Földvári kézzel-lábbal tiltakozott a vád ellen. Tóth Kálmánék azonban a hangjáról felismerték azt, aki náluk becsengetett és a kérdezősködésre azt felelte, hogy valakit keres. Földvári Mihály büntetett előéletü és egyébként is gyakran meggyült már a baja a rendőrséggel. Állandóan elegánsan járt, kávéházakban szórakozott és soha nem tudták, honnét szerzi a pénzt. Tagadása most aligha fog segiteni.

Hirek néhány sorban

Bethlen István gróf miniszterelnök is megjelenik a képviselőház mai első ülésén, ahol a napirendi vita során fog felszólalni. — **Wekerle** Sándor dr. pénzügyminiszter elnökletével ankét volt a pénzügyminisztériumban, amelyen a jövedéki adó ügyeit beszélték meg. — **Villani** Frigyes báró, az új párisi magyar követ, novemberben foglalja el állását. — **A II. oszt.** magyar érdemkeresztet kapta Thurner Mihály dr. Sopron polgármestere. — **Kormányfőtanácsos** lett Hikisch Rezső müépítész. — **Kormányzói elismerésben** részesült Stróbl Zsigmond szobrászmüvész. — **Széchenyi** Irma grófnő nyerte a hölgyek, Imre Dénes a férfiak lovasbajnokságát Budapesten. — **Meghalt III. Sándor cár özvegye** Feodorovna Mária Kopenhága közelében. — **Elhunytak:** Polner Zoltán dr. rendőrfőtanácsos Bpesten, Csók István festőművész neje Nagy Julia Bpesten, Nádor Béla aranymisés piarista tanár Szentgyörgyön, özv. Beiczy Lajosné Németh Anna Kispesten, Eisenstädter Károly volt temesvári kereskedő Bécsben, özv. Beke Józsefné Héger Katalin Székesfehérváron, Dinda Árpád ny. vasúti ellenőr Temesváron, Divéky Andorné Deák Giza Cseszten, Brokés Baba Bpesten, gróf Festetich Kálmán gyöngyöspusztai nagybirtokos, Soós Károly ny. községi főjegyző Révfalun, Adorján Istvánné Miskolcon, Fehér József adóügyi jegyző Füzesgyarmaton, Garami Sándorné Gyöngy Margit Bpesten, Teller Antal dr. kir. közjegyző Teller Gyula kerületi rendőrfőkapitány öccse Jászberényben, ifj. Rába-Pfeifer Sándor Bpesten, Szatmári Sámuel Budapesten. — **Az Országos Jegyzőegyesület** jövő héten tartja rendes közgyülését. — **Megtalálták** Johannisburgban Luther 1532-ből való katekizmusát. — **A tuberkulotikus** halálesetek száma közel ezerrel csökkent Budapesten, az előző évekhez viszonyítva. — **Az első idei hó** tegnap reggel esett Debrecenben és környékén. — **18 ezer pengőt sikkasztott** a letartóztatott Ehrenfeld Jenő, az eltünt Havas bankár bűntársa. — **Teljes kudarcnak** állítja be kereskedelmileg a francia sajtó a Graf Zeppelin óceánrepülését. — **Agyonszúrta ollóval** Celldömölkön tanonctársa Klinits Ferenc szabóinast. — **Romboló tüntetést** rendeztek a varsói diákok a külföldi cikkeket árúsító üzletek és kereskedők ellen. — **Felfordult** egy autóbusz Csernovitznál. A szerencsétlenségnek eddig 7 halottja van. — **Agyonszúrták** romániai török árusok a csernavodai sziguranca elnökét és egyik barátját, mert kocsmai mulatozásokat be akarta tiltani. — **Rothermere lord vándordíját,** egy 1 méter magas remekművü ötvösmunkájú ezüst serleget Ujpest város kapta válogatott teniszcsapatának a vidéki városok fölötti győzelméért. — **Magyarország** csatlakozását a Kellogg-paktumhoz behatóan tárgyalja és örömmel üdvözli az amerikai sajtó. — **Félszázados** jubileumát üli holnap a kalocsai Haynald-obszervatórium. — **A debreceni** Csokonay-színházat 960 ember befogadóképességről 2 ezerre épitik át. — **Esti időjóslat:** A felhőzet további csökkenése várható, erősen emelkedő hőmérséklettel.

—

Mohács város 1929. évi költségvetése 900.000 pengő

A pótadó 50 százalékos lesz s annak több mint a felét az állami és a vármegyei hozzájárulás viszi el

Mohács, okt. 15. — Az elmult héten terjesztette a tanács elé a város számvevősége Mohács város költségvetését, amelyet az soronkívül letárgyalt és a város pénzügyi, gazdasági és városfejlesztési bizottsága elé vitt. Mivel nagyjában és egészében a költségvetést elfogadták, valószinü, hogy a közgyűlés, amely a jövő hét folyamán ül össze, jóvá fogja hagyni.

Szomorúan tanulságos ez a költségvetés, amelynek történetéhez hozzátartozik az, hogy az első tervezetben felsorolt beruházásokat, amelyek föltétlen szükségesek lettek volna a város fejlesztéséhez, de amelyek beiktatásával a pótadó 140%-os lett volna, mind törölni kellett, hogy a kormány által előírt 50%-os pótadót túl ne lépjék. A beruházási programból nem is maradt meg semmi, úgyhogy Mohácson a jövő évben alig lesz nagyobb beruházás.

A költségvetés a szükségletet 906.338 pengőben irányozta elő, amire a város jövedelmeiből 757.606 pengő fedezet mutatkozik. A hiány 148.731 pengő, amelyet a város 50%-os pótadóval fog fedezni. Az ez évi költségvetés ezzel szemben 1,176.949 pengő, a hiány azonban csak 111.929 pengő volt, s 48% pótadóval elő lehetett teremteni. A pótadó kulcsának és összegének emelkedésére vonatkozólag ugyan a költségvetés egyelőre nem ad felvilágosítást, de valószinüleg azáltal állt elő, hogy a fogyasztási adó már ebben az évben is nagyobb csökkentést mutatott, az állam elvette a várostól és a vármegyének ítélte oda az ebadót, amely 8000 pengő csökkenést jelent a jövedelmekben. Ezenkívül kisebb a kereseti adóból az előirányzat és az üzemek hozzájárulása is kevesebb lett az 1928. évi költségvetésnél.

Az egyes csoportok közül a közigazgatás emeszti fel a legnagyobb összeget 363.946 pengőt. Igaz, hogy ezen a csoporton mutatja a költségvetés a legnagyobb bevételeket is. És pedig 414,780 pengőt, vagyis több mint 40.000 pengő felesleg mutatkozik tehát. Ezzel szemben a legtöbbet fizet rá a város a közmüvelődésre. Dacára annak, hogy az összes elemi iskolák felekezetiek s csak az iparos és kereskedő tanonciskolákat, a gazdasági ismétlőiskolát tartja fenn a város, 60 ezer pengőt meghalad az az összeg, amit a város kultúrális és vallási célokra fordít, amire mindössze 2012 pengő a bevétel. Még a közegészségügyi csoportban is több a jövedelem (mintegy 5000 pengő) 47.000 pengő kiadással szemben.

Nagy tétel Mohács költségvetésében az adósságok törlesztésére fordított összeg, amely 1929-ben 117.730 pengőt emészt fel s erre csak 65.977 pengő fedezet van s így 51.743 pengőt a háztartás jövedelmeiből kell erre a célra elvonni. Azonban ennél is nagyobb ez az összeg, amelyet olyan célokra kénytelen Mohács városa fordítani, amelyek tulajdonképpen az államot terhelnék. Így az államrendőrség 29.960 pengő költséget okoz a városnak, a vármegyei hozzájárulás összege pedig 44.600 pengő. Az iskolánkívüli népművelésre fordított összeg 3000 pengő, a leventeoktatás 8000 pengőt emészt fel a jövő évben. Még az állami polgári iskola fenntartásához is kénytelen 2000 pengővel hozzájárulni. Ugyhogy ezek a kiadások több kisebb tétellel együtt megközelitik a 90.000 pengőt.

Ami már most a beruházásokat illeti, amelyeket a tanács a jövő évre tervbevett, összevéve nem tesznek ki 40,000 pengőt. Az egész tekintélyes költségvetésnek tehát nem teszi ki 5%-át. Az elmult évben ezzel szemben 32% volt. A visszaesés tehát óriási, s azt mutatja, hogy dacára hatalmas határának és gazdaságának, maga a város anyagilag gyenge és nincs elegendő jövedelmi forrása, amely alapját képezhetné egy nagyvonalu várospolitikának, anélkül, hogy azt a város közönségére ne kellene teljes egészében áthárítani. S ezek a beruházások is jobbára olyanok, amelyek jövedelmet nem hoznak.

Mendlik Ágoston belvárosi plébános hamvainak eltemetése

Pécs, okt. 15. — Kegyeletes és megható körülmények között helyezte újból nyugovóra a pécs-belvárosi egyházközség volt plebánosának, Mendlik Ágostonnak hamvait. A megboldogult szülői és testvére hamvaival együtt a budai külvárosi régi temetőben levő családi sírboltban pihent, s így a megboldogult plébános hamvaival együtt exhumálták a hozzátartozók holttetemeit is. A kegyelet és a hála a megboldogult hozzátartozói iránt szokatlan nagy számban vitte ki a híveket a temetőbe, úgy, hogy a beszentelést a ravatalozó csarnok előtti téren kellett megtartani. Az elhunyt rokonsága is igen nagy számban volt képviselve, Pécs szab. kir. város nevében pedig Makay István polgármesterhelyettes jelent meg. A székeskáptalan részéről Igaz Béla dr. és Hanuy Ferenc dr. prelátus kanonokok voltak jelen, azonkívül testületileg vett részt a belvárosi egyház Lieber György dr. egyházközségi elnök vezetésével, hasonlókép igen nagy számban jelentek meg a Credo férfiegyesület s az Iparos Asszonyok Mária kongregációjának tagjai is.

A beszentelés után, melyet Kelemen Andor dr. belvárosi plébános végzett káplánjai segédletével, Kröller Miksa zalavári bencés apát méltatta az elhunyt érdemeit. Különös és megható szeretettel emlékezett meg a megboldogult szüleiről, akik kilenc gyermekük mellett őt is mint árva fiút családjukba fogadták s nemcsak szülői szeretetben részesítették, hanem lehetővé tették számára a középiskolai nevelfetést. A szívből jövő, kegyeletteljes szavak mélységes hatást váltottak ki a hallgatóság lelkéből, s alig maradt szem szárazon. A sírnál Dudás Géza belvárosi karnagy vezetésével az Iparos Asszonyok Kongregációja egy gyászdalt énekelt, amelynek hangjai mellett hantolták el újból a Mendlik-család hamvait.

Az exhumálás és a sír rendbehozatalára a következő adományok érkeztek az egyházközség pénztárába: Mendlik család 50 P, Mendlik Oszkár Hollandiából 25 holland forint, Szuly János 8, Hanuy Etelka 5, egy belvárosi hívő 5 pengő.

A 21-ik m. kir.
Osztálysorsjáték
október 20-án kezdődő húzására — sorsjegyek még korlátolt számban kaphatók a Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.-T.-nál.

A szekszárdi iparosszékház felavatása

Pécs, okt. 15. — Vasárnap délelőtt avatták fel ünnepélyesen a szekszárdi ipartestület székházát, amelynek tervezője és építője a pécsi származású Uglár János vállalkozó volt. Az ünnepséget szentmise előzte meg, amelynek végeztével az iparosok zászló alatt testületileg vonultak a díszes új székházhoz. Az ünnepségen résztvettek Jankó Ágoston főispán, Szévald Oszkár alispán, vitéz Vendel István polgármester, Kiss Lajos apátplébános, a hivatalok vezetői, az ipari és kereskedelmi élet kiválóságai. Megjelentek Őrffy Imre dr. kincstári főtanácsos, Frühwirth Mátyás, Klein Antal országgyülési képviselő, Kerékgyártó György miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium képviseletében, Dobsa László dr., az ipartestületek országos szövetségének igazgatója. A pécsi kereskedelmi és iparkamarát Vétek János dr. titkár képviselte.

Az ünnepi beszédet Zsigmond Endre dr. ügyvéd, iparhatósági biztos mondta, Majd Szévald Oszkár alispán, vitéz Vendel István polgármester, Frühwirth Mátyás, Őrffy Imre országgyülési képviselők, Kerékgyártó György mitanácsos és Dobsa László mondtak hatásos üdvözlő beszédeket. Pesthy Pál igazságügyminiszter táviratilag üdvözölte a szekszárdi ipartestületet.

A székházavatással kapcsolatban ünnepelték André Zoltán kormánytanácsos, ipartestületi elnököt, akit 31 éven át kifejtett buzgó elnöki működéséért az Iposz ezüst díszéremmel tüntetett ki. Az ipartestület viszont értékes ezüst cigarettatárcával lepte meg Zsigmond Ernő dr. ügyvédet, aki az ipartestületnek húsz éven át volt jogtanácsosa. Képviseltették magukat az ünnepségen a kaposvári, bonyhádi, bátaszéki és más környékbeli ipartestületek is és mind elismeréssel nyilatkoztak az új székházról.

Megható volt, amikor Szekszárd legöregebb embere, a 90 éves Adler Nep. János nyugalomba vonult kereskedő kérte Isten áldását az ipartestületre.

Ozanics Viktor, az ipartestület jegyzője ismertette a székház építésének történetét. A székház 70.000 pengőbe került, de nagy része még nincs kifizetve. Az ünnepség a Hiszekeggyel ért véget, amelyet a Szekszárdi Dalkör énekelt el igen szépen. Az ünnepséget több mint száz terítékes bankett követte. Este pedig szép müsorú díszelőadást tartottak.

Nobl fest, tisztitt, Rákóczi-ut. 30. szám.

HIREK

— **Személyi hírek.** Belicska Sándor volt honvédelmi miniszter, varsói magyar követ, családjával Pécsre érkezett.

— **Dormándy Géza a DGT új igazgatójának bemutatkozó látogatása Pécsett.** Dormándy Géza ny. tábornok, a Dunagőzhajózási társaság és a Mohács-pécsi vasút új üzletigazgatója Pécsre érkezett és itt bemutatkozó látogatásokat tett a város vezető köreinél.

— **Pécs város kereskedelmi iskolai bizottságának ülése.** A pécsi városi fiú és női felsőkereskedelmi iskola igazgatóbizottsága október 17-én, szerdán délután 5 órai kezdettel a városi székház I. emeleti tanácstermében Nendtvich Andor dr. polgármester elnöklete alatt ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Jelentések a tanév megnyitásával kapcsolatosan az intézetek állapotáról és működéséről. 2. Tandíjmenteségi kérvények. 3. Szaktanfolyami ügyek. 4. Kisebb ügyek.

— **Ujból életbe léptek a délutáni hivatalos órák a városházán.** Nendtvich Andor dr. polgármester intézkedésére, a mai naptól kezdve a városházán ismét áttértek az úgynevezett téli hivatalos órákra és a tisztviselőknek délelőtt fél 9 órától fél 1-ig és délután 3—5 óráig tart a munkaidejük. Ez idő alatt az adóhivatalban a pénztári órák tartanak, a tisztviselők pedig az idézésektől eltekintve, délelőtt 11 órától fél 1-ig állhatnak a közönség rendelkezésére.

— **Megalakul a Pécsi Irók Egyesülete.** A belvárosi állami elemi népiskola 8. sz. termében október 16-án, kedden este 7 órakor tartja alakuló ülését a Pécsi Irók Egyesülete. Az egyesülettel s annak programjával legközelebb részletesen foglalkozunk.

— **Vasárnap szentelték fel a mohácsi restaurált csatakápolnát.** Tegnap vasárnap Frey János dr. apátplébános, a város papságának fényes segédlete mellett felszentelte a mohácsi Kálvária-dombon épült és újonnan kifestett csatakápolnát. A kis kápolna zsúfolásig megtelt hívőkkel, úgy, hogy rengeteg ember kiszorult. Valószínüleg a kápolna szűk keretei okozták azt is, hogy a felszentelés szertartására a hivatalok és a hatóságok meghívást nem kaptak s így hivatalosan senki sem képviseltette magát. A hatóságok fejei közül egyedül Margitai Lajos dr. polgármester volt jelen. A szentmiseáldozat megkezdése előtt Frey János dr. apátplébános megszentelte az oltárt, megkente szentelt olajjal a kápolna falait s a gyönyörü szertartás után ünnepélyes szentmise áldozatot mondott. Evangéliumkor szépen felépített szentbeszédben emlékezett meg a kápolna történetéről, arról, hogy mi vezette a restauráláskor és hogy mit szimbolizálnak az egyes képek. Mise végeztével pedig vendégül látta mindazokat, akik a restaurálás munkáját vállalták. A kápolnát egész napon át látogatták a hívek és gyönyörködtek annak új képeiben.

— **A Barania corporatió** f. hó 16-án, kedden este ¾8 órakor apródgyülést és ½9 órakor curiálist tart.

— **A pécsi Szent Vince egylet** egy ismeretlen jótevőnek 15 pengős adományát köszönettel nyugtázza.

Mendlik Oszkár

Garó Győr, London Elek

Modern magyar festő-
művészek. Budapest, é.n.
84.l, 87.l,

Fürdőzés az Adrián
c. kép repr. 89.l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Menoltík Oszkár

U. 1818

Száma		A mű szerzője, címe, anyaga stb.
sor	leltár szerint	

Mendlik Oszkár

Tengerparti részlet,
olajf. 65×150 cm
Kiállító Vasvármegyei
Múzeum

Horsombathely

77.1.

Mendlik Oskár

Közös hangulat az Atlanti-óceánon.

Olaj

Tm. Bp. 1932.

erterich Lajos.

1856 október 13-án.

ataktól szelt sík vidék előterében
a, a hol egy jobbrafordult és fel-
n mellett áll. Jobb kezét csipőjére
kantárszárat fogja. Nyirott haja
akálla leberetvált. Öltözete: vért,
ág, ugyanilyen harisnya és czipő.
petekintő paripa hátsó bal lábával

3: 154·6 cm. — Lelt. sz. 3721. —
ti 8491 sz. engedély szerint Andorko
908). — Elszámoltatott 1908 július
ámolást jóváhagyta az 1911 márczius
tározat (911–911).

III
506 [3721]
617 [215]
506

Mandlik Oszkár

Állami I. vőt. díj
MAPE kiállításán
1929.

3184. J

Sz. Ayr Boroughban 1774
1855 á

A hajótörött~~ek.~~

A hegyes előtérben,
az öbölbe szorult hullámo
nyujtanak a szerencsétlenü
közűl egy hajós a vállaira
négyen két férfit húznak f
ketten a habok elől menek
lévőknek biztonságba helyez
térben, a tengerbe benyuló
köti le figyelmünket. Az é

Vászon, méretei 90·5 :
Glück Frigyes ajándéka 1905
adományt elfogadta az 1906 r
(755–906). — Bejelentetett 19

Kifüggesztésére vonatko
ban. 1906 : Cab. O. 787. *Jo*
1906, 1910 : Cab. O. 787.
Naufrage.

Ajándék
Glück Fr.
1905

1792. Mendlik Oszkár.

Sz. Radoánokon 1821 június 23-án. Ő és szerűk

Őszi est Bornholmról.

A Keleti tengernek kissé hullámzó vizét és a jobbról elterülő szigetet, a szinekben ragyogó felhők mögött látszó és lenyugvóban lévő nap sugarai világitják meg. A szárazföld elől kopár. A középtérben, jobbra a dús lombozatú fák közül, házak bontakoznak ki téglavörös és barnapiros tetővel. A part mentén pedig, a kanyarulaton túl, két dán halász iparkodik haza felé. Az égbolt különféle szinét a tenger visszatükrözi. Jelzése jobbról: Mendlik O. 1900.

Vászon, méretei 68.2:150 cm.
Vétetett 1900: V. 26-án a 37857 sz. leirattal (292/900) 800 K-án.
Elszámoltatott 1900: IX. 3-án (457/900). alatt
Az elszámolást elfogadták 1900: XII. 17-én 14683 sz. alatt (689/900).

Letétképen átadatott a szombathelyi Muzeumnak 1908. szept. 30-án (1446-908).

904: IV. 30.

vr. 37857-900

MDK

Mendlik Oszkár

A magyar tájak festője

Gent. Nagy festőmův. tört.
A Szépmův. Könyve 1940. 945 l.

MDK

Mendlik Oszkár, festö

Sziget az Adrián. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt. 4. rk.sz.
37.l.

MDK

Mendlik Oszkár

A képzőművészeti év története. P.H. 1930 évi naptára. 80.l.

Mendlik Oszkár MDK

Napkelte a Földközi tengeren, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Mendlik Oszkár MDK

Elhagyott ház Atrani mellett, sz. rajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai mövek nemzetközi kiállitása

Mendlik Oszkár MDK

Viharos hangulat a Bisquájai öbölben, vizf.

Beomló hullám, vizf.

Tengerpart, rajz

Hullámtörés, rajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Mendlik Oszkár

MDK

Kastély Taormina mellett, sz. rajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés, olf.

Holdas éj az Adrián, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Hullámok az Óceánon, olf.

Mücsarnok 1910/11 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Téli hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Mendlik Oszkár

MDK

Hullámtörés, olf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállítás

Mednlik Oszkár

MDK

Océán-hullám,olf.

Miesarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Fürdés az Adrián, repr.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Scirocco, olf.

Mücsarnok 19o2/3. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Egy nyári nap az Adrián, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Tengerparti temetö. 1897. - Ráth György-féle 300 ft-os dij.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 16.1.

Mendlik Oszkár MDK

Téli vihar, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Őszi est Scheweningennél, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Téli vihar, olf. repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Utolsó napsugarak, repr.

Mücsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Hullámjáték

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Mendlick Oszkár, festöm.

660. Hullámjáték.

Mücs. - A bp.-i Gryosszövvtség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 60.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Tli vihar. Repr.

Mücsarnok. 1903. Tav. nemzk. kiáll. Kat.

Mendlik Oszkár MDK

Az alvilág bejárata, olf.tempera

Műcsarnok ~~1904~~ 19o4. tavaszi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Az alvilág bejárata, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Mendlik Oszkár

MDK

Óceánon, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

MDK

. Mendlik

Képzőművészet 1929. 24. sz. 213.l.

Mendlik Oszkár MDK

Őszi délután Scheweningennél, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Mendlik Oszkár festő M.D.K.

/1871/

Norvég és holland előképek után , a tengerek nagy technikáju festője.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 725.1
A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

1897. Ráthy György-féle 300 ft-os díj: Tengerparti temetö.
1909. Állami második, 600 koronás aquarell-díj: Beomló hullám. 67.1.
1909. Kis állami aranyérem: Vihar a biscayai öbölben. 67.1.

OMKT-Vándorkiállitások.1910. szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.Ujhely,Debrecen,Gyöngyös.
Kat. 66.1. és 67.1.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Holdas éj az Adrián. Olf. Repr.
Hullámtörtés. "

OMKT-Vándorkiállitások 1910.szept.8.- dec.27.Eger,Miskolc,Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 80.1.

MDK

Mendlich Oszkár

Tenger, repr.

Árverési Közlöny 1929. jun. 4. rk. sz.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Raguza mellett. Vevöje: Giergl Károly.

Mücs.- 1897-1898 téli kiáll.
Magánvásárlások. Mücsarnok.1898. 54.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Tengerparti temetö. Vevöje: Sopron városa.

Mücs. - 1897-98.Téli kiáll. Nyerö társulati tagok vá-
Mücsarnok.1898. 53.l. sárlása.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Castel mavo. Vevöje: Tóth László.

Mücsarhok. 1898. 53.1.

1

MDK

Mendlik Oszkár

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

Mendlik Oszkár

MDK

Bolygó hollandi, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

495. Téli hangulat a Biscayai öbölben. Olf.

KMT 1913. tav.kiáll. Kat. 71. l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

van

is képviselven/müveivel ezen a kiállitásen.

A Nemzeti ZÁRXXX Szalon tárlata. 19oo.máj.12.
Vas. Ujság.19oo.47.évf. 2o.sz. 331.l.

MDK

Menilik Oszkár, festőm.

Utolsó napsugár. Repr.

/Sötét hullámok fölött/.

KMTárs. Magyar táj- és életkép. kiáll. 1927. Kat

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

Atlanti Óceánon. Repr.

Műcsarnok.1913/14. téli kiáll.

Mendlik Oszkár

MOK

Bucsuzó sugarak, olf.

Miscarnok 1907/8. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

November a hollandi tengerpartton, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Őszi délután Scheweningennél, repr.

Miesarnok 1907. tavaszi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Őszi reggel az Adrián, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Viharos est az óceánon, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Bolygó hollandi, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Mendlik Oszkár

MDK

Óceánhullám, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

102. Fürdés az Adrián. Repr.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. Kép.Kat.

MOK

Mendilik Oszkár

Esti hangulat a Földközi tengeren, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

M.D.K.

Mendlik Oszkár

A Képzőmüvészeti Társulat 19o7/19o8-ban rendezett kiállitásán az állam számára vásároltak a müvész kiállitott müveiből, -adja hirül a "Képzőmüvészet" c. rovat.

Szinház és Élet, Bp. 19o8. május 3. VI. évf. 19. sz. 6. lap

Mendlik Ozkár

2 tengerparti tanulmány.

Pfeiffer Ferenc tulajd.

Flor Rombathelz

30. l.

SZEPESY SÁNDOR
OKL. ÉPÍTÉSZ
BUDAPEST IV, HAVAS-UTCA 2
TELEFON: AUT. 87-2-95

Mendlik Oszkár

MAGYAR MÜVESZET

1929. 358, 422, 424-6, 428

SZENTIVÁNYI JOLAN PAULA

MDK

Mendlik Oszkár, 1871--

Tájkép

Erdőrészlet

Tájkép

Erdő mélye

Ernst Muz. 13-14. aukc. 192o.

28. l.

Mendlik Oszkár, 1871--

Viharos tenger

30. 1.

MDK

Mendlik Oszkár
Hollandiában
portrét készit az ott tartózkodó Edvi Illés
Aladárról.
/fényképfelv./

Esti Hirlap 166 sz. 1957. jul.18 2 old.

Mendlik Oszkár

Vihar a tengeren.
c. képe. repr.

Album. A nyolcvanas évek Pesti Napló apró-cséh.
1860-1930. 42. l.

nánkori mester.

zázadból.

as látható, a mely szárnyait
rdította.

2 cm. — Lelt. sz. 1466. — Véte-
arotól 40 lirán, vagyis 36·80 K-án
1898 május 22-én (191–898).
az 1901 augusztus 26-iki 373

13

Mendlik Oszkár, festő; szül. 1871 junius 23-án Radvánczon

Mendlik Oszkár

Lásd

Mendlik Oszkár: Egy magyar tengerfestő naplójából. a.

MAGYAR MÜVESZET
1929. 422.

Mandlik Oszkár

— Úgy valljál, ahogy igaz! — szólt közbe Tóth Istvánné, diadalmas tekintetet vetve Rozikára. — Mondd meg a bíró úr előtt, amit nekem megvallottál: hogy Lőrinc öcséd felesége tekintettel, mosolygással, szép szóval, jó étellel-itallal minduntalan csábítgatott.

— Ezt nem tagadom, — szólt látható zavarral Tóth István.

— Nem tagadod? — kiáltott Rozika és villogó szemekkel Tóth István mellé ugrott, mint egy fiatal párduc. — No hát akkor nem tagadom én sem, hogy te vettél nekem selyemkendőt, mézeskalácsot, cifra papucsot, vásárfiát. És amikor egyszer megcsókoltalak...

— Ugy-e megcsókoltad, alávaló? — kérdezte Tóth Istvánné.

— Meg hát! Ha ő ölelgetett, én meg megcsókoltam! — vallotta be Rozika mosolygó őszinteséggel. Julis néni hátralökte a leányát és halálraijedten magyarázta az egybegyülteknek, de kiváltképpen a vejének:

— Nem mond igazat, gyerek ez még, nem tudja, hogy mit beszél. A méreg hozta ki belőle a szót...

— Igazat mondott, — kiáltotta Tóth Istvánné. — Én tanukkal tudom bizonyítani, hogy ölelkeztek.

A járásbíróné, aki eddig csak mulatott a parasztasszonyok csetepatéján, fölugrott most a székéről és ráordított a szép, büszke Tóth Istvánnéra:

— Maga hallgasson! Fogja be a száját! Lajoskám, — fordult az ingerültségtől lihegve az urához, — csukasd el ezt az asszonyt! Csukasd el rögtön, ha mondom. Tanukkal akarja bizonyítatni, hogy egy asszony egy férfival ölelkezett. Szemérmetlenség! Cudarság! Szemtelen alávalóság! És az úri körök is tele vannak ebben a városban ilyen aljas rágalmazókkal! Lajoskám, hallgass reám, csukasd el ezt az asszonyt. Hadd ijedjenek meg a csúf pletykálók, ideje volna, hogy az emberek féljenek tőled. Te járásbíró vagy, te leghatalmasabb ember vagy a városban és tőled nem fél senki?!

— Mi baj van? Miért oly ingerült a nagyságos asszony? — szólt be a szomszéd szobából az albíró: egy csinos, kövér kis fiatal ember. — Egészen megrémültem.

A járásbíróné kimerülten, lihegő orrcimpákkal ült a székén. De sietve rendbe hozta a frou-frouit és mialatt hosszu szerelmes pillantást váltott vele: halk hangon előadta a történteket a csinos albírónak.

A járásbíró meghozta eközben az itéletet. Ötven forint pénzbírságra itélte el Tóth Istvánnét becsületsértés és rágalmazás miatt.

— Ez nem elég! Ha én járásbíró vagyok el is csukatom ezenfelül! — jegyezte meg fontoskodva az albíró, kicsinylő tekintetet vetve a főnökére.

— Az ilyesmihez ám erély kell és férfiasság! — sóhajtott a járásbíróné, és megint oly tekintetet váltott az albíróval, mint amilyennel egy pár kövér tuzok néz egymásra, amikor jóllakottan tele begygyel a szerelem gyönyörűségeiről álmodoznak.

A járásbíró félénken dünnyögött magában valamit. Rozika kevélyen és gondtalanul lépdelt kifelé, bambán mosolygó férje oldalán. Julis néni alázatos kézcsókkal búcsúzkodott a járásbírónétól, de e közben a fejét csóválta és magában fölsóhajtott:

— Lám, lám! A szegény ember el sem hinné, ha nem a tulajdon szemével látná, hogy az urak között is esik baj a kréta körül!

FEHÉR JUDIT

Uj Idők 1901 VII. 564. p.

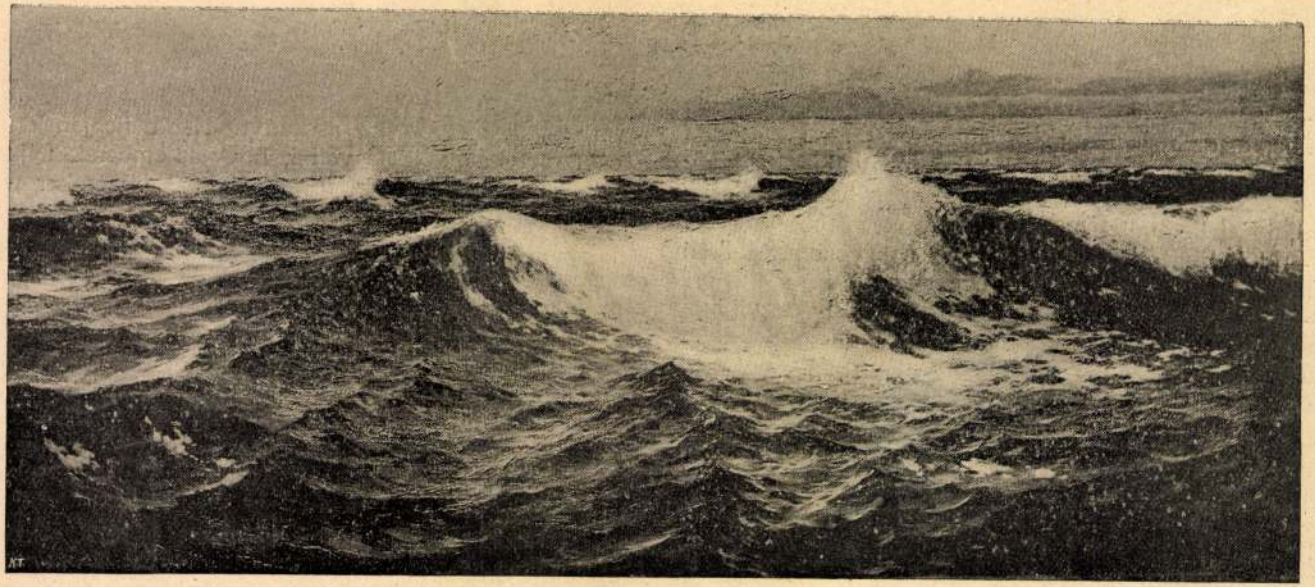

A Műcsarnok tavaszi tárlata — MENDLIK OSZKÁR: Utolsó napsugarak

A Szigfrid-sárkány

Az Operaház legutóbbi Wagner-ciklusának scenikailag legnagyobb sikere a trilogia második részében előforduló sárkány volt, amelyet Kéméndy Jenő scenikai főrendező tervezett és maga készített.

Fafner, a sárkány, tudvalevőleg nagy és fontos szerepet játszik Szigfrid második fölvonásában: a szörnyeteg énekel, küzd Siglinde hős fia ellen, megszólal a düh, megfélemlítés, fenyegetés skáláján és megfelelő taglejtésekkel kell, hogy illusztrálja rémes szavait, végül Szigfrid halálos csapása követ-

mindegyik a gőz fuvására szolgál. A nyak és a test spirális nádabroncsból készült, a felső és alsó lábszár pedig forgatható csuklókkal van ellátva.

Lehetetlenség elmondani mindazt a sok rögtönzött leleményességet, amelynek segedelmével ez a sárkány az élet teljes szerves valószinüségét mutatja.

A szörnyeteg tizenkét méter hosszu, fejének átmérője két és fél méter és az egész kasirozott állat oly könnyü, hogy akár egy gyermek minden megerőltetés nélkül fölemelheti. A sárkány fönt nyaral a szertárban és a szertári szolgák humora, valami kiseleit-

Madarak szerelme

Az Uj Idők ezévi harmincötödik számában igen kedves dolgokat olvastam a mi kis dalosaink szerelméről. Magam is nagy állatbarát, de leginkább madárbarát vagyok s van egy pár törpe papagályom, egy pár kanárim. Ezeknek életmódját négy év óta módomban volt megfigyelni s megfigyeléseimet e helyen leirom.

Szólok először a törpe papagályokról Egymás iránt való ragaszkodásuk mindenki előtt ismeretes s népies nevük: „elválhatatla-

Kiállitá ok

Müterem. Mendlik Oszká kiáll.
1936.

Budapesti Szemle CCXLII: 1936: 110
121: Ybl Ervin: Képzőmüvészet

kr. Mesenil rajzoló

314.

Táblakép – „Utolsó papsugarak"

Mendlik Ottkár

Budapesti Szemle, 1901. (CVI.)

425.–437. l. – Meller Simon: A Tavaszi Tárlat.

M e n d l i k Oszkar festő

MŰVESZET
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijaf

Mendlik Ozkár festő

Budapesti Szemle, 1898. XCV.

106. – 120. l. Éber László: A Képző-
műv. Társ. Szerzői Tárlata.

Mendlik Oszkár festő

Budapesti Szemle CCXLII. 1936.
110-121. Ybl Ervin: Képzőművészet

Mendlik Oszkár festő

Budapesti Szemle CLVII. c. f.
1914. 280-291. o. Berzeviczy
Albert: Jelentés az 1913. évi
Greguss-jutalom tárgyában

Mendlik Orkén, Perkő

Magyarország 1928. X. 287.

Mendelssohn festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.
565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely
kiptárva

Patak Jenő

Olasz müvek a Ligeti A.által ujjárendezett Nemzeti Muezum-i Képtárban.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.31.279.old.

Mendlik Oszkár festő, 1871 –

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.
565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely építése

Mendlik (Ottó?)
festő

Revue de Hongrie
1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Téli tarlat.

Mendlik Ottokár festő

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX.) 144. – 153. l. – Meller Simon:
A téli Tél.

Mendlik Oszkár festő

Magyar Iparművészet, 1899. II. köt.

4. sz. 175. o. Hivatalos Indoklások.

Mendlik Oszkár festő

Budapesti Szemle, 1901. (CVI.)

425. – 437. l. – Meller Simon: A Torosi

Tárlat.

Mendlik Oszkár festő.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Mendlik Oszkár festő

Népszava 1909 febr. 24.
Müvészet, irodalom, hir.
A Nemzetközi Grafikai kiállitás dijai.

Mendlik Oszkár

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Mendlik Oszkár

Katol.Szemle.1941.143-45.l.

MDK

Mendlik Oszkár

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909.
237.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Őszi est Scheweningennél, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 47.l.

MNK

Mendlik Oszkár, festöm.

Vitorlás hajó. Vevöje: Buzzi Géza /Kar.kiáll./

Mücs. - Téli kiáll. 1897-98.

Vásárlások. - Mücsarnok. 1898. 54.l.
Magánosok vásárlása.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Telcs Ede arcképe. Festm.

Városi Muzeum. Baja. -Telcs Ede. kiáll.
1948. aug. 20. Kat.

Mendlík Oskar

Mendlík Oskar kočíž

Mutěrem 1935

g. 2002.

OLAJFESTMÉNYEK

		Pengő
1.	Tengerpart Bergen am See mellett	1000.—
2.	Téli hangulat az Atlanti óceánon	1500.—
3.	Holdvilágos éj a Földközi tengeren	1000.—
4.	A La Manche csatornában	800.—
5.	Esthangulat a Földközi tengeren	1200.—
6.	Vihar	1200.—
7.	Sirokkó	1000.—
8.	Derűs reggel	1300.—
9.	Viharos tenger	1500.—
10.	Bóra	1500.—
11.	Atlanti óceán	1400.—

VIZFESTMÉNYEK

12.	Atlanti óceán	700.—
13.	A déli tengereken	300.—
14	Viharos idő	500.—
15.	A La Manche csatornában	600.—
16.	Földközi tengeren	600.—
17.	Téli hangulat Görögországban	600.—
18	Hullám tanulmány	200.—
19.	Déljávai tengerpart	400.—
20.	Hullám tanulmány	280.—
21.	Viharhullám	300.—
22.	Hullámtörés	300.—
23	Hullám tanulmány	150.—
24	Raguzai partrészlet	250.—
25.	Esthangulat	200.—
26.	Földközi tenger	250.—
27.	Atlanti óceán	200.
28.	Atlanti óceán 1935	200.—
29.	Viharos hangulat az Atlanti óceánon	180.— (1935.)

SZINES RAJZOK

30.	Viharhullám	m. t.
31.	Vihar	280.—
32.	Hullámtörés	300.—
33.	Siciliai partok 1925	150.—
34.	Görög part	150.—
35.	Indiai tenger	220.—
36.	Zandvoorti part	150.—

SZINES RAJZOK

		Pengő
37.	Északi tenger	150.—
38.	Napkelte az Indiai óceánon	180.—
39.	Viharhullám	m. t.
40.	Hullám tanulmány	120.—
41.	Napnyugta a Trópusok alatt	320.—
42.	Nyugodt tenger	85.—
43	Dalmát partrészlet	200.—
44.	Dalmát partrészlet Ragusa (1908)	150.—
45.	Raguzai tengerpart (1902)	290.—
46.	Tanulmány	175.—
47.	Atlanti óceán	120.—
48	Tenger tanulmány	250.—
49.	Tenger tanulmány	80.—

FEKETE KRÉTARAJZOK

50.	Atlanti óceán	300.—
51.	Viharban	250.—
52	Atlanti óceán (vihar)	350.—
53.	Földközi tenger	250.—
54.	Viharhullám tanulmány	200.—
55.	Vázlat	120.—
56.	Viharhullám (vázlat)	180.—
57.	Bóra (tanulmány)	220.—
58	Sziklás part Portofino-nál	m. t.
59.	Részlet Lacroma szigetéről	m. t.
60.	Hullámtörés (1902)	200.—
61.	Hullámtörés (1905.)	200.—
62.	Hullám tanulmány	250.—

CERUZARAJZ

63.	Nyári nap	m. t.
64.	Atlanti óceán vízfestrozottás	100.—
65.	Tanulmány	100.—
66.	Hullám tanulmány	85.—
67.	Tenger tanulmány	120.—
68.	Tenger tanulmány	150.—
69.	Hullám tanulmány	95.—
70.	Tenger tanulmány	60.—
71.	Hullám tanulmány	100.—
72.	Szeles idő	150.—

FEKETE KRÉTARAJZOK

		Pengő
73.	Földközi tenger	110.—
74.	Hullám tanulmány	95.—
75.	Tenger tanulmány	95.—
76.	Hullám tanulmány	85.—
77.	Tenger tanulmány	95.—
78.	Hullám tanulmány	100.—
79.	Tanulmány	150.—
80.	Hullám tanulmány	95.—
81.	Viharhullám	150.—
82.	Felhőtükrözés (Indiai óceán)	120.—
83.	Viharos tenger	85.—
84.	Hullám tanulmány	80.—
85	Hullám tanulmány	85.—
86.	Hullám tanulmány	95.—
87.	Vihar hullám	100.—
88.	Hullám tanulmány	80.—
89.	Hullámtörés	100.—
90.	Sziklás part Raguzánál	m. t.
91.	Hollandi tengerpart	85.—
92.	Beömlő hullám	300.—
93.	Tenger tanulmány	90.—
94.	Tenger tanulmány	90.—
95.	Hullám tanulmány	80.—
96.	Hullám tanulmány	150.— Olyan mint a jégen.
97.	Viharhullám	150.—
98.	Földközi tenger	150.—
99.	Tenger tanulmány	150.—
100.	Hullám tanulmány	260.—
101.	Tenger tanulmány	80.—
102.	Óceánhullám	100.—

SZINES RAJZ

103	Esthangulat az óceánon	280.—

VIZFESTMÉNYEK

104.	Földközi tenger	500.—
105.	Zivatar Eritrea felett	450.—
106.	Hullám	500.—
107.	Tengerpart Zandvoortnál	650.—

Mendlik Oszkár

II-od ösz. magyar érdem-
keresettel tüntették ki-
vad

Pesti Napló. 1933 szept
16. (Kitüntetés.)

U. 2382

A MAGYA

180299/ szám.
1/240g

Müem

Hivatalból.
Díj átalányozva.

524/1933.

a Pyreus melletti

2185. Mendlik Oszkár:
Sz. Rabrántzon 1871 junius 23-án.

Salamis.

ábrázolt vidék

Az előtéren sziklák foglalják el, a melyek egyikén madár áll és a melyekhez tenger hulláma verődik. A háttérben hegyek képezik és a kék viz felett két röpül. Az égbolt derült és könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: O. Mendlik 1900.

Tsirály

Vászon, méretei 68: 150.5 cm.
Vétetett az 1902: IV. 18-iki 26802 sz. leirattal 1400 K-ért (372-902-6.)

Az elszámolást elfogadta 1903: III. 21-én az 1047 szvsz. leirat. (255-903).
Elszámoltatott 1902: XI. 14-én. (791-902)

Ugyanaz, ugyanaz!

26802-902.

Mendlik Oszkár

Laid okr.

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve az 1930 évre

Pajzsot Jenőnek, Benczúr Gyulának és Mendlik Oszkárra nézve releváns forrás

ducation
et de
écréation

ELLE SÉRIE
OME XXII

1905

ZEL
JR
RIS (VIe arr.)

DEUX NUMÈROS PAR MOIS
le 1er et le 15.

Chaque numéro : 60 centimes.
Par la poste : 70 centimes.

reproduction réservés.

3691. Mendlik Oszkár.

Sz. Radvánczon 1871 június 23-án.

November a hollandi tengerparton.

Az őszi idő az éjszaki tenger zandvoorsi részén szemlélhető, a hol a hullámok tajtékozva közelednek az előtér felé, hogy gyűrűzve haladjanak tova. Az égboltot sötétszürke felhők borítják. Jelzése alól balra: »*Mendlik O. 1907.*«.

Vászon, méretei 93·4 : 120·3 cm. — Lelt. sz. 3691. — Vétetett az 1908 január 15-iki 146170–907 sz. engedély szerint 1600 K-án (153–908). — Elszámoltatott 1908 május 2-án (763–908). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

III

498 (3691).
634 (343).

III : 498

Vét. 1908

3432. Mendlik Oszkár.

Sz. Radvánczon 1871 június 23-án.

Őszi reggel az Ádrián.

A nyugtalan raguzatáji tengeren szemlélhető, hol a hullámok fehér habokban törnek meg és csak itt-ott emelkednek magasabbra. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra két sorban: »*Mendlik Oszkár 1906*«.

Vászon, méretei 80 : 121 cm. — Lelt. sz. 3432. — Vétetett középületek diszítésére és más gyüjtemények gyarapitására az 1907 január 24-iki 7738 sz. engedély szerint 1600 K-án (160–907). — Kifizettetett 1907 február 11-én. — Elszámoltatott 1907 márczius 18-án (429–907). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

Jegyzet. Másolta 1910-ben Horváth Ilona és Hranitzky Ilona.

III

463 (3432)
634 (3431)

III : 463

Vétel
1907

Közokt. min.

melynek

1708. Mendlik ~~[illegible]~~ Oszkár.
Sz. Radvánczon 1871 junius 23-án.

A bolygó hollandi.

A háborgó tengeren (~~balra~~ jobbról balra, egy utolsó hajó) siklik tova Van Staaten a ~~hollandi hajó~~ kapitány, ~~vitorlás hajója~~, ki arra van kárhoztatva, hogy a tengereken ítéletnapig kóboroljon és nyugtot soha se találjon. A vitorlák egyikén fantasticus alak vehető ki és a hajó orrán, a felcsapó hullám közelében, az ablakot sárga karika veszi körül. Az égbolton zivataros felhők tornyosulnak. Jelzése alól jobbra: Mendlik O. Roma 1899.

Vászon, méretei 136: 200 cm.

Vétetett az 1899: ~~[illegible]~~ 3-án kelt 31153 sz. rendelettel (228/99) ~~[illegible]~~ 1000 frt ~~[illegible]~~ elszámoltatott 1899: V. 18-án (250/99). ~~[illegible]~~ Az elszámolást tudomásul vették 1899: VIII. 25-én 12993 szvsz. alatt (521/99.)

~~[illegible]~~

1899: X. 14-én 76633 sz. leirattal kiadatott a pétervári és moszkvai kiállitásra (573/99), honnan 1900: IV. 9-én érkezett vissza. (188/900.).

904: IV. 28.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.
Marcellé Anikó
1968 FEB 9

NÉPSZAVA

FEBRUÁR 9

1026

AZ ÁLTALÁNOS MUNKÁSEGYLET,
a magyarországi munkásság első szocialista szervezete megalakulásának 100. évfordulója.

MENDLIK OSZKÁR
magyar festőművész, aki Hollandiában tengerképeivel vált világhírűvé, 5 évvel ezelőtt halt meg.

BOLYAI FARKAS
matematikus, aki jelentős matematikai munkásságán kívül számottevő technikai eredményeket is elért, 193 éve született.

FEJÉR LIPÓT
világhírű matematikus, Kossuth-díjas akadémikus születésének 88. évfordulója.

V. I. CSAPAJEV,
a fiatal Vörös Hadsereg első alakulatainak egyik parancsnoka, a polgárháború legendás hőse 81 éve született.

PIETRO NENNI,
az Olasz Szocialista Párt főtitkára születésének 77. évfordulója.

F. M. DOSZTOJEVSZKIJ
kiváló orosz regényíró, 87 évvel ezelőtt halt meg.

amikor budapesti látogatásakor magyar érdemrendet kapott. A császár személyi titkárságának vezetője a következő választ írta Huszár bácsinak: »*Az Ön levele, amelyben jókívánságait küldi Ómagasságának kitüntetése alkalmából, örömet okozott a Fenségnek és személyesen kívánta, hogy nevében köszönetet mondjak az Ön előzékenységéért.*«

Büszkén mutatja *Kállai Gyulának*, az országgyűlés elnökének sorait: »*Örülök, hogy idős kora ellenére is figyelemmel kíséri a béke érdekében kifejtett erőfeszítéseinket.*« A szakszervezeti kérdések iránt tanúsított érdeklődése s régi szervezett munkás mivolta elismeréseként Gáspár Sándor, a Szaktanács főtitkára tavaly meghívta őt a SZOT XXI. kongresszusára is.

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés, vizf.

Őszi hangulat Lacroma szigetén, vizf.

Tavaszi hangulat az Adrián, vizf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Tavaszi délután, vizf.

Hullámtörés Raguzánál, vizf.

Hullámtanulmány, vizf.

Viharhullám az Óceánon, vizf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Mendlik Oszkár (szül.1871)

A Nyitra. Jelz. lent balra: Mendlik. Fa, 14x20.5

Viharos tenger. Jelz. lent jobbra: Mendlik.
Vászon, 56x84.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 28.lap

MDK

Mendlik Oszkár

Képzőművészet 1930. 27. sz. 36.l.

Mendlik Oszkár **MDK**

Biscayai öböl, vizf.

Hullámtanulmány, rajz

Hullámok, rajz

Hullámfodrok, rajz

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

November az Óceánon, olf.

Zivataros idő az Északi tengeren, olf.

Hullámtörés Jáva déli partjain, olf.

Jácintmezők, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár NDK

Hullámtörés Curacao-nál, olf.

Orkán az Atlanti óceánon, olf.

Esthangulat az Atlanti óceánon, olf.

Vihar az Óceánon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Csendes hullámok, olf.

Hullámtaréj, rajz

Hullámtanulmány, rajz

Távozó hullám, szines rajz

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár **MDK**

Óceánhullám, rajz

Holdas éjjelen, olf.

Nagy vihar az Atlanti óceánon, olf.

Hullámhegy, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Földközi tenger, olf.

Hullámtörés Dalmáciában, olf.

Vihar kezdete, olf.

Őszi reggel az Északi tengeren, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Ködös idő az Óceánon, olf.

Mistral, olf.

Indiai óceán, olf.

Zivataros idő, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Jácintmezők Aerdenhoutnál, olf.

Sumatrai part, olf.

Az Egyenlitő alatt, olf.

Tengerpart Sumatrában, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár

MDK

Távozó hullám, s ines rajz

Hullámtanulmány, szines rajz

Tulipánmezők Hollandiában,olf.

Tulipánmezők Haarlemnél, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Hullámhegy, olf.

Tarajos hullám az Atlanti óceánon, olf.

Derüs reggel a Földközi tengeren, olf.

Vihar után, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár

MDK

Bóra, olf.

Csendes hullámzás, olf.

Hullámtanulmány, szines rajz

A Zuiderzee partja, szines rajz

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Pálmák a tengerparton, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Holdas éj a tengeren, olf.

Reggeli hangulat, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

Mednlik Oszkár MDK

Orkánhullám az Atlanti óceánon, repr.

Estefelé a Caraibi tengeren, repr.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Napkelte az Indiai óceánon, repr.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár

MDK

Zivatar a biscayai öbölben, olf.

Téli hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

MDK

Mendlik Oszkár

Bolygó hollandi, of.

Utolsó napsugarak, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 6.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Reggeli hangulat a Földközi tengeren

N.Szal. ezüstérme a M.Grafikusok Egy. IV. kiáll.

Müvészet, XII. é. 1913, 36o.

Mendlik Róbert

festőművész

Pontatakarékpénztár gukciója- képével szerepel.

Tengeri Béke.

Nemzeti Újság
1929.VI.9.

Mendlik Ombár

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - képével szerepel.

vi Laros tenger

U j s á g
1929.VI.9.

Mendlik Oszkár (1871-)

Ködös hangulat az Atlanti Óceánon.
Oljf.41.5x53.2 vászon.[Ltsz:1852.Sign.

Esthangulat a Földközi tengeren.
Oljf.51.5x40 fa [Ltsz:3106

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Mendelík (bassa?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. szám. V. I. 777 – 782. l.

Nagy Ferenc Tarlós (Mucsarok).

Mendlik

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466-468. l.

Magyarország a római nemzetközi
művészeti kiállításon.

Mendlik Ottó

festő

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. évf. 8. sz. 372. o.

Hirtelen Tudósítások.

Mendlik Oszkár, ~~fő~~ igazg.)

Igazgatóvá 1895-ben 106.

Mendlik Ondřej.

Óra ujocj.
1928. XII. 16., 7.
(:kritika.:)

Mendlik Oszkár, festő, 1871 –

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtár

Mendlik [Ottokár], festő MDK

Tenger képe c. művét a

Derkovits-teremben adták

el.

Dotcsokó Kornélia: A múlt mögött 2.

ESTI HIRLAP, 1963. febr. 19.

MDK

Mendlik Oszkár

Tavaszi hangulat a Földközi tengeren, of.

Hullámtörés /Raguza/. Of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 6.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Hullámverés Ragusa mellett, of.

Tengerparti temető, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 6.l.

Mendlik Oszkár

MDK

Océán-hullám, repr.

Nücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár

"A tárlat legjobb képe" c. pályázaton jelentékeny szavazatot kapott Mendlik Oszkár "Orkánhullám az Atlanti Óceánon" c. festménye.

Cikk: A tárlat...

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 55.lap

Mendlik Oszkár
festőművész

Magyar Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - uj hazájából Hollandiából pompás tengerkép sorozatot küldött.

Magyarság
1930.XII.10.

Mendlik Oszkár MDK

Tavaszi hullámok

Vihar után

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Mendlik Oszkár festő

100 esztendővel ezelőtt, 1871 június 23-án
született az Ungvár melletti Radvánon
Mendlik Oszkár festőművész

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Művészet: 1971.április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő -

1897-ben a „Tengerparti temető" című képével elnyerte a Réth György díjat, 1904-ben Ferency Károllyal, Rétével és Szinyei-Grünwaldéval bronzérembe részesült a St Louis-i világkiállításon.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Művészet, 1971.április - 8.oldal

Mendlik Oszkár festő.

1891-es Görögországi utazása és évekre szóló tartós tanulmányait érdeklődését speciális témakör felé fordította. A tengerészet, vitorlás festője lett.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár

Müvészet: 1971.április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

Ismert művei a: „Szalamisz", „Reggeli hangulat a Földközi-tengeren", a „Hullámtörés", „Őszi reggel az Adrián", „Viharban utban" és arcképek.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Müvészet, 1971. április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

1928-ban volt gyűjteményes
kiállítása Budapesten. Ősszel
Ernő a „Magyar Hírlap", 1904 ápr.
14-i számában emlékezik
meg Mendlik munkásságáról.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Müvészet, 1971. április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

Mendlik naturalista szemléletű festő volt, a tradicionalis felfogásu alkotók legújabbkori köré tartozott. Nagy mesterségbeli kultúra, igényesség, a természet iránti alázat jellemzi.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Művészet, 1971. április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

Mendlik Oszkár 1963 február 9-én
élete 92 évében halt meg Frauenhals városában: Haarlemben.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Művészet, 1971. április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

Györök Leo petitaisa volt egy alkalommal a kunst vitorlaissal való nyaraláskor. Mendlik Oszkár több tengeri tárgyú lepevel ajándékozott nekem

Heitler László: Györök Leó élete és festészete.
Művészet, 1971. junius - 20.oldal

Mendlik Oszkár
festő.

Művészeti tanulmányait Budapesten végezte. Molnár József, Rotz és Szikely Bertalan voltak a mesterei.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Művészet: 1971.április - 8.oldal

Mendlik Oszkár
festő

„Livatan a liszkájai öbölben" című festménye 1909-ben a kis állami aranyérmet kapta meg számára

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár
Müvészet, 1971.április - 8.oldal

Mendlik Oszkár

festő.

1900-ban honfiasságot kötött Mynssen Julia holland orvásznővel, és feleségével hazájába telepedett le. Több kiállítása volt Amsterdamban, Rotterdamban és Hágában.

Dévényi Iván: Mendlik Oszkár

Művészet, 1971. április - 8.oldal

MDK

Mendlik Oszkár

Viharhullám /Indiai óceán/. Of.

A Caraibi-tengeren, of.

Cap d'Antibes, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 6.l.

festészet (1900-1919) – Czóbel Béla.

Mendlik: Hungerrészletek.
(Grafika?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777-782. l.

Magy. Tudomány Tárlat (Műcsarnok).

MMK

Mendlik Oszkár (szül.1871.)

Állami kis aranyéremmel kitüntetett művész.
1909-ben, "Vihar a bisquaiai öbölben" c.olajfm.

Szm KT 50-125. l.

Mendlik Oszkár MDK

Novemberi hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Hullámhegy az Indiai óceánon, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Tengerparti temető, repr.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Utcarészlet Ragusa mellett, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Tengerparti temető, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Nyilt tengeren, olf.

Castel Nuovo, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Az utolsó napsugár, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Utolsó napsugár, repr.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállítás

MDK

Mendlik Oszkár (1871-)

Tengeri táj. (Indiai Óceán) Jelz.l.j.:
Mendlik O. Vászon 36x57.

Ernst Múzeum aukciói.XVII. 29.l.

Mendlik Oszkár, festöm. MRK
szül.1871.

Velencei részlet. Jel.l.b.: Mendlik Oszkár.
Fa. 21x27

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. 1924. Kat. 34.l.

MDK

Mendlik Oszkár festő

r.sz.l: N.Szal. törzstagjainak kiáll. Uj Magyarság, 1941. ápr. 27. 16.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Tangerpartimrészlet. Olf.
J.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3. rk.sz. 61.l.

Mendlik Oszkár MDK

Viharos idő a Biscayai öbölben,olf.

Orkánhullám az Atlanti óceánon , olf.

Zivataros idő az Atlanti óceánon, olf.

Tengerpart Zandvoort mellett, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mednlik Oszkár MDK

Hullámtörés a dalmátpartokon, olf.

Tavaszi hangulat

Hullámtaréj az Atlanti óceánon, olf.

Derült reggel a Trópusokban, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mednlik Oszkár MDK

Zivatar a Levanten, olf.

Viharhullám az Atlanti óceánon, olf.

Napos délután a Levantai tengeren, olf.

Zivataros idő Florida mellett, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Napkelte az Indiai óceánon, olf.

Derült reggel a La Manche csatornán, olf.

Hullámfodrok a Biscayai öbölben, olf.

Téli vihar kezdete a Biscayai öbölben, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Attica mellett, olf.

Estefelé a Caraibi tengeren, olf.

Derült reggel a Levanten, olf.

Beömlő hullám a déljávai partokon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

M.D .K.

Mendlik Oszkár,festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt.Hollaniában élő magyar festő.1871-

Csatkai Endre:"Győr város kultúrképe."Az ~~1903~~ 1903-as képkiállitás.236.o.

Arrabona,8.A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Xantus János Múz.

Mendlik Oszkár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - négyével szerepel.

Több tengerképet láthatunk az ő ismert naturalizmusában.

Budapesti Hírlap
1[illegible].VII.[illegible].

Mendlik Oszkár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Kiváltságos művészetét négy legujabb kitünő tengerképe képviseli.

Nagyarság
1930.XII.20.

Mendlik Oszkár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.XII.20.

Mendlik Oszkár MDK

Ragusa, olf.

Miscarnok 1895/96. téli kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Fenyveserdő részlet, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

MENDLIK OSZKÁR

91 12 24

Új Müvészet

Mendlik Ozkár

Aerdenhaut by Harlem

Múzeumok

1929. őszi kiáll. - 217 - 223.

1930/31. jub. kiáll. 94, 69, 98, 100

1934. téli kiáll. 66, 77.

R. ÁVICA.

rendelések

NEUZPENZZEL BÉLYEGEZVE
1922 SEP. 14.
BUDAPEST

...ösz bizottsága

...rágének,

6

Mendlik Ottokár

rajztanár

l

Művészi Ipar

1894. 100. l

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegramm-Adresse:
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

A
1

LI

Nagyságos Szent

Tisztelettel értesitjük, ho
1,000.000.- koronával,
tárunknál lefizetett összegé

H. B. «Levelezés» 3. sz. 20.000. 1923. VIII. — Hauptmann

Mendlik Oszkár

l.

Bánffy Miklós

Emlékeimből.
Kolozsvár 1932

140, 141. l.

Mendlik Oszkár (Radvánc, 1871. jun. 23. -- Hollandia, ? 1960. ??): festő. A bp.-i ak.-n Greguss, Aggházy és Székely növendéke volt. 1904-ben rajztanári oklevelet szerzett. Később Lotz tanitványaként részt vett a Vigszinház freskóinak festésében. 1891-ben Fiumében járva, egy életre eljegyezte magát a tengerfestéssel. 1894-ben állitott ki először a Mücsarnokban. 1898-ban Olaszo.-ban megismerkedett Mynssen Julia holland szobrásznővel, akit feleségül vett, s vele Hollandiába költözött. Szinte az egész világot bejárta, hogy tanulmányozhassa a tengert. Kiállitásokat rendezett Amszterdamban (1912), Hágában (1913, 1915) és Bp.-en (1928, 1935). Számos hazai és külföldi kitüntetést kapott. Müvei Európa több muz.-ban megtalálhatók. Néhány festményét az MNG őrzi.

Mendlik Oszkár festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Mendlik Ozkár

Peredtag III.

1495. l.

1410/t. **Cukortartó,**

ezüst, filigrán, kerek talppal és leveles pártával. Empi
Fuss, die Schale mit Blattkrone. Empire.

1410/u. **Függő,**

leveles virág, brilliánsokkal kirakva. — ANHÄNGSEL

1410/v. **Melltü,**

arany és platina foglalatban brilliánsokkal és gyémá
csüngő. XIX. sz. — BROCHE, in Gold und Platina
und Anhängsel. XIX. Jahrhundert.

1410/w. **Női zsebóra,**

arany. — DAMEN TASCHENUHR aus Gold.

1410/z. **Női zsebóra,**

arany. — DAMEN TASCHENUHR aus Gold.

1410/1. **Dohányszelence,**

ezüst, Tula-díszítménnyel. — TABATIÉRE, Silber,

1410/2. **Dugóvég,**

ezüst, trébelt díszítményekkel. XIX. sz. közepe. — ST
XIX. Jahrhundert.

VIII. Veg

Diverse

1411. **Vadászkés,**

fekete bőrhüvelyben, sárgarézveretén domború virágin
Lederscheide. Mitte XIX. Jahrhundert.

1412. **Vadászkés,**

vörös bőrhüvely, domború díszítésű aranybronzveretek

Körper aufrechtstehende grade und rote Reiter mit A...
Böhmen, zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

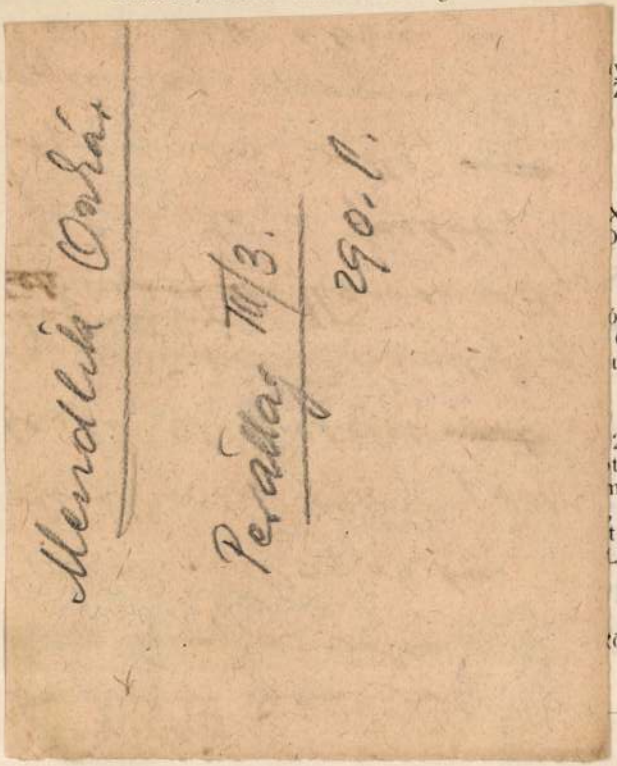

...yt ölő szent György, illetve vágtató
Zwei GLÄSER, trichterförmig, mit
tötend, bez. galoppierender Reiter.
(Illusztrálva a XIV. táblán.)

...XVIII. század első fele. — FLACON,
Deutsch, erste Hälfte XVIII. Jahrh.

...ónkupakkal. Német, XVIII. század
Glas, in Form einer Hand mit dem
utsch, erste Hälfte XVIII. Jahrh.

...20 kis boros pohár, 22 sörös pohár,
...ttányér, 26 fagylalttányér, 2 üveg-
monogrammal. — GLASSERVICE,
, 20 Rotweingläser, 22 Biergläser,
...teller, 26 Eisteller, 2 Schüsseln und
LK.

...römische GLASFLASCHE, bauchig

578. . . . . .

579. . . . . .

580. . . . . .

VIII. Ezüst, arany, szelence.

Silber, Gold, Dosen.

581. **Bagoly,**

ezüst. XIX. század. — EULE, Silber. XIX. Jahrhundert.

582. **Kis fedeles serleg,**

aranyozott ezüst, hólyagos, szára nőalak, fedelének gombja virágcsokor. Nürnberg. — Kleiner DECKELPOKAL, Silber, vergoldet, gebückelt, der Schaft in Form einer Weiblichen Gestalt, als Deckelknauf ein Blumenstrauss. Nürnberger Beschaureichen.

583. **Két karosgyertyatartó,**

ezüst, hengeres talapzattal, baluszteres szárral és két volutás karral. XIX. század második fele. 1165 gr. — Zwei ARMLEUCHTER, Silber, zylindrischer Fuss, balusterförmiger Schaft. Die Arme volutenförmig. Zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

MDK

Mendlik Oszkár

Tavaszi délután, of.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 72.l.

Mendlik Oszkár MDK

Viharhullám, olf.

A Caraibi tengeren, olf.

Cap d'Antibes, olf.

Tavaszi hangulat a Földközi tengeren, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Ködös hangulat az Atlanti óceánon

Esthangulat a Biscayai öbölben

Felhők a Földközi tenger felett

Hollandi tengerpart

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Borongós hangulat a La Manche csatornán, olf.

Vihar után az Atlanti óceánon

Vihar a Biscayai öbölben, olf.

Délutáni hangulat az Atlanti óceánon, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Vihar kezdete Florida mellett, olf.

Reggeli hangulat a Földközi tengeren, olf.

Az Egyenlitő alatt, olf.

Zivatarfelhők az Indiai óceán felett

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés /Raguza/

Őszi vihar az Atlanti óceánon

Hullámtörés Lacroma szigetén

Mare azurro, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés Jáva szigetén, olf.

A Földközi tenger eső után, olf.

Tavaszi hangulat a Bascayai öbölben, olf.

Vihar kezdete az Atlanti óceánon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

MDK

Mendlik Oszkár

Festményei a Postatakarékpénztár aukciója juniusi kiállitásan.

Cikk: A Postatakarékpénztár aukciója.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Művei, az 1901.évi tav.nemzetk.kiallitason.

Lyka Károly: Tavaszi műtárlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

Mendlik Oszkár MDK

Ariadne, olf.

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Utolsó napsugarak, olf.

Mücsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Mendlik Oszkár

d. foto

l.

Kelp

81·1

Vertecn. Salvator-patika XVIII. 97. – Geb.

Felszerelés: expirál

VII. 96.

Borsai Pál, rm. XVIII.
Borsos József, f. 1821 – 1883.
Borsos Márton, f. 1796 – 1876.
Borszéky Frigyes, f. 1880 –.
Borszéky Vep. János, f. 1865 –.
Bortisch, áö. 1602.
Boráth Andor, f. 1873 –.
Bory Jenő, é. sz. 1879 –.
Borzási Ferenc, ö. XVII.
Borzási György, ö. XVII.
Boznay István, f. 1868 –.
Boszrucker Lajos Vilmos, f. 1873 –.
Bótfalvi Czeleszta, ö. XVI.
Bottfalvi Mihály, ö. 1539.
Both Menyhért, f.
Botmayr János, kf. XVII.

Mendlik Oszkár

Hullámzó tenger

Repr.

Arv. Csanak 103

anke. Eat.

CORVIN-CODEX: Divi Hieronymi Breviarium in Psalmos David (Paris, Bibliothèque Nationale)

Csontosi János: Attavantetől festett Corvin-Codex. AÉ, V-1885, 383 l.:
Attavante valószínű műve. Másolta Mátyás király számára 1488 febr. 29. Antonius Sinibaldus. Két címlappal.

—

Mendlík Oskar

vrod

z

Bernštejn

193, 198. l.

Schmidt H. dr. VIII.175.

Mendlík Ondřej

l.

Ernst Muzeum aukcio1

XXXII. 278 n.

Lehrs, Max II. 170.

Mendlik Ondřej

Thieme Becker
XXIV. 385.l.
(Lyka)

Mendlik Ondřej

vrch

Dvůr Páně

42, 43 - l -

Mendlik Onkar

l. Din Pars

37. l.

~~Aggaptaan VI: 174~~

Mendlik Ondrá festő

l. Művészi Ipar

1892. 219. l.

712.

I

330.

712. Pieter Pauwels Rubens.

Sz. Siegenben 1577-ben. † Antwerpenben 1640-ben.

Szent Mihály.

A vértbe öltözött szt. Mihály, jobb kezében lángpallossal és baljában pajzszsal, az Úrtól vett parancs folytán, a pártos lelkeket üzi ki a dicsőségből és boldogságból, melyre magokat méltatlanokká tették. Jobb vállára piros kendő van vetve. Körülötte három angyal lebeg, a kik néki segédkeznek a gonosz lelkeknek pokolra-taposásában. Alól szörnyetegek alakjában Luczifer hiveit veszszük észre, kik lángot lehelve kinozzák az elkárhozattakat.

Fa, méretei 54 : 42 cm. — Mündler: VI. 5.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: XII. 26. *Schule Rubens:* Die Seelen der Verworfenen, wie sie in die Hölle gestürtzt werden. — 1815: VIII. 53. *Schule Rubens:* Die Seelen der Verworfenen stb. — 1835: IV. 4. *P. P. Rubens:* Sturz der Verdammten. — 1844: IV. 3. *P. P. Rubens:* Sturz

Mendlik Oszkár

l.

4 Az igazmondók
1895-ben Bp. 1896.
110 l.

4 Rátli György –
Gyöngyi Kálmán –

alvi, mélt. VI. Vilma királynő út 22.

ci u. 9.
. Pasaréti út 78.
rig. mélt. I. Ráth György u. 58.

XI. Bercsényi u. 12.
t. XIV. Ida u. 2.
mélt. VI. Benczúr u. 41.
imbó u. 42.
. V. Vilmos császár út 60.

. V. Zrinyi u. 16.

. Katona József u. 10.
y u. 14.
Teréz körút 40.
gyet.m. tanár, V. Sas u. 19.

király u. 102.

Mandlík Ondřej

vrád
z
Lažan 1899
29. l.

Mendlik Oszkár

Művészi Ipar

1891. 217. l

olcsó, egyszinű kárpit helyett márvány borítja, ablakai szines üvegtől villognak, de az a nagy fényüzés, melyet az amerikai könyvtárak leirásaiból ismerünk, itt még nem kapott lábra.

Miként az épületek terjedelme s külső fénye, úgy belső elosztásuk is igen különböző, habár a térelosztásban jobban észlelhető egy már bevált rendszer általános kialakulása.

Rendesen minden egyes központi könyvtár-épület a következő helyiségekből áll: egy-egy ujság, folyóirat s tudományos olvasóteremből, egy kikölcsönző helyiségből, a könyvraktárból, a könyvtári bizottság ülésteremből, a könyvtáros dolgozó-helyiségéből s az ifjúság részére fentartott olvasóból és könyvraktárból.

E helyiségek közül természetesen egyik-másik hiányozhatik, illetve egy másik, közelálló rendeltetéssel biró helyiséggel van egyesítve (pl. a könyvtáros dolgozója egyúttal tanácsterem, a folyóiratok az ujságokkal együttesen van elhelyezve stb.) s az ekként felszabaduló helyiségek egy kis helyi vonatkozású múzeum, vagy külön felolvasóterem berendezésére lettek lefoglalva.

A helyiségek elhelyezése rendesen a kö-

Lajd A Gyűjtő 1913
II. 143. l. 508. n

Mendelssohn Berlin

MENDLIK OSZKÁR :

183. Téli hangulat az Atlanti óceánon. - Olajf., v. 52 x 40 cm. Jelz.a.b.s.: "O.Mendlik 1912".

Székesfőv. kept. pub. kiáll 1944.

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár

Alkonyat a Java
szigeti tengerparton
a Balló Ede alapít-
ványból vásárolt
mű -

Szépm. Mur.
Balló Ede emlék-kiáll.
1938.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8.53.

Mendlik Oszkár

áll. I. vizs. dij 1929

Nemzeti Szalon
MAPE. [redacted].
16. kiáll. 1930. dec.

Mendlik Oszkár (1871).

367. HULLÁMTÖRÉS. Jelezve. 100.–
Fa. 16×24 cm.

Almásy-Telki II. 1939

Mendlík Ozkar

l. Skana Stárek

311, 312 l.

Vasárnap

3

Balázs pk.

● Ujhold 17 ó. 27 p.

Hétfő

4

Korz. András pk.

Kedd

5

Ágota sz. vt.

Szerda

6

Protestáns naptár

Február

V	3	Balázs
H	4	Ráhel
K	5	Ágota
S	6	Dorot.
C	7	Tódor
P	8	Arank
S	9	Abigai

Ó görög naptár

Január

V	21	Ágnes
H	22	Anaszt
K	23	Kelem.
S	24	Babila
C	25	Gerg
P	26	Simon
S	27	Kriz. e.

Mendlík Ondrej

Adriai halászok
c. Rejl repr. 31.3.1.
Kanakaiev

Mendlík Oskar

Tenger c. kaje repor-
áveréri Kozlony
1929. jún. 4. rk. 7.

ILLUSZTRÁTIÓK

Mendlik Oskár

Ernst Múzeum aukciói

VII–VIII. (1918.) 355–360. sz. 393.

XIII–XIV (1920.) 323–326. sz.

Mendlik Oszkár

674. *Mendlik Oszkár:* Sziget az Adrián.

Árverési Közlöny
1936. 2. vk. 74.

235. *Barabás Miklós:* Női képmás.

Mendlik Oszkár

l.

Czihbelich II. kiáll.

1918.

Nemzeti Szalon

ságának müködése 1935-ben.

tatta multévi nagy lendületü munkássá-

tása és

Mendlik Oszkár

l. Czibelick I. kiáll

Nemzeti Szalon 1914

Mendlik Oszkár

Hullámtörés Arziónál c. képe repr. és emlékezik arról, hogy mit tart az életről.

Ylusvét, a Cebbelick első könyve.
[Bp.] 1914.

Mendlik Ondráš

Spůsob. kiall.

Müsterem 1937. 8 n.

l. Königstaeandlar

Mendlik Ostrák
fes L.

Fővárosi Lapok 1895. jún. 7., 1799. old.
(Művészetek. Képzőművészeti osztály díjak.)

Kalmár

Mendlik Oszkár
festő

Fővárosi Lapok 1900. máj. 20., 13. old.
(Hírek. A Nemzeti Szalon tárlata.
1 reprodukcióval)

Kalmár

Mendlik Oszkár
festő

Főváros Lapok 1896. jan. 18., 5. sz.
(Művészeti A Nemzeti Szalon kiállítása.)

Kalmár

MDK

Mendlik Oszkár

Sziget az Adrián.Olajf. 24x17./Jelzett./

Arverési Közlöny,1936.febr.1.rendk.sz.
21.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm

Az alvilág bejárata . Repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav.kiáll. Kép.ka t.

MDK

Mendlik Oszkár

a N.Szal. törzstagja

N. Szal. tav.tárlat, 1922. máj.

MDK

Mendlik Ottokár, festőm.

59. Ariadne. Olf.

KMT 1901. tav. nemzeth. kiáll. Kat. 24. l.

Mendlik Oszkár MIK

Csak a neve említve a XIX. sz. tájképfestői köst.

Mirowi Nyskovszky Ernő: A magyar képzőművészet
története. Bp. 1906.

75.l.

Mendlik Oszkár MDK

Dalmát tengerpartokról, olf.

Mücsarnok 1895.tavaszi kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár

Téli vihar, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 42.l.

Mendlik Oszkár MDK

Hullámtörés, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Mendlik Oszkár MDK

Sziklás tengerpart Ragusa mellett, olf.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár

Művével szerepelt a Műcsarnok 1934 évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Mendlik Oszkár MDK

Halászok az Adrián, repr.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

MDK

Menélik Oszkár, festő.

Estefelé a Caraibi tengeren. Repr.

KMTárs. 1928/29 téli kiáll. Kat.

Mendlik Oszkár MDK

Tengerpart Ragusa mellett, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Mendlik Oszkár MDK

Sziklás tengerpart Raguza mellett, repr.

Miesarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

Sziget azAdrián. Olf. Jelz.
Illusztrálva a II.táblán.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 45.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Álkonyat. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 30.l.

Mendlik Oszkár MDK

Téli hangulat az Atlanti Óceánon, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

Mendlik Oszkár

Képzőművészet 1931. 37.sz. 41. l. kép

MDK

Mendlik Oszkár

Résztvett a Céhbeliek I.kiállitásán

A C.első kiállitása (Bálint Aladár cikke)

Nyugat,1914 ápr.16. 58o l.

Mendlik Oszkár festőm. MDK

Farkas Z: Téli kiáll. a Milen.-ben. Vas. Ujs. 1910.47.sz.nov.20. 966 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Salamis, repr.

Mücsarnok 1902. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

87. "Nero palotájának romjai Anzio mellett."

Olf.

Képzőm. Tára. 1901-2 téli kiáll. Kat. 29.1.

Mendlik Oszkár MDK

Hullámok az Óceánon, repr.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Mendlik Oszkár

Téli hangulat az Atlanti óceánon, of.

Fővárosi Képtár jub. kiáll. 1944. jan.

MDK

Mendlik Oszkár

Egy nyári nap az Adrián, of.

Scirocco, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.l.

Mendlik Oszkár, festőm. MDK

41. Utolsó napsugarak. Olf.

KMT 1901. tav.nemzetk.kiáll. Kat. 23.1.

MDK

Mendlik Oszkár

Ködös hangulat az Atlanti Óceánon, o.

Esthangulat a Földközi-tengeren, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Mendlik Oszkár MDK

Téli hangulat az Atlanti Óceánon, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Mendlik Oszkár

Nero palotájának romjai Anzio mellett,of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.l.

MENDLIK OSZKÁR

573. Hullámtörés a dél-olasz partokon. Olajf.
595. Bolygó hollandi.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.63.oldal
és 64.old.

Mendlik Oszkár

MDK

Az Atlanti óceánon, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás.

Mendlik Orsolya
festőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – Díjkérő szerepel.

Budapesti Hírlap
1929 III. 3

MDK

Mendlik Oszkár

Keleti tenger, of.

Törzstagok kiáll. N.Szal. 1941. ápr.

MDK

Mendlik Oszkár

Zivatar a biscayai öbölben. Gróf Károlyi László-né tulajdona.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 14.l.

Mendlik Oszkér festőművész MDK.

A Postatakarékpénztár Aukciójának jun. kiáll.

Képzőművészet, 1929. 21. sz.144.l.

Mendlik Oszkár festőművész

Ködös hangulat az Atlanti óceánon

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MENDLIK OSZKÁR

109. Őszi délután Scheweningennél. Olajf.

KMT ~~1907~~ 1907.tav.kiáll.kat. 29.oldal

MDK

Mendlik Oszkárné, szobrászm.

ábitatosan mintázott tanulmányfejeiröl meg kell emlékeznünk, melyek Mendlik Oszákár gyüjteményével együtt szerepelnek.

/gy./: A Mücsarnok téli tárlata. -Szobormüvek. Képzőmüvészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

Mendlik Oszkárné MDK

Olvasó ember, szobor

Olvasó fiu

Arcmások

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Mendlikné Mijussen Julia

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Mendlikné Mijnsenn Julia

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - finom kisplasztikával szerepel.

Budapesti Hirlap
1934.I 14.

Mendlikné Mijnssen Julia

szobrász

Téli Tárlat - Mücsarnokban - szoborral szerepel.

Kisplasztikával.

Magyarság
1934.I 14.

MDK

Mendlik Oszkár

a N.Szel. törzstagja

Szövetség 1. kiáll. N.Szel. 1921. márc.

MDK

Mendlik Oszkár festő, sz.1871, Radvánc

Tengerparti sziklák, of.

Gyárak a viznél, of.

Tengerrészlet, of.

Északi tenger, of.

Hullámtörés, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Mendlik Oszkár

Viharhullám, állami vizfestménydij, I.dij

Évk. KMT. 1930. 21.1.

MDK

Mendlik Oszkár

N.Szal. societaire-tag.

KEVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.
4. l.

MDK

Mendlik Oszkár

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

1. o.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.
sz.1871.

Sziklás tengerpart. Jelz.l.b.:Mendlik O.19o7.
55x 1o2. Vászon.

Ernst Muz.aukc. XVI. 1921. Kat. 39.1.

MDK

Mendlik Oszkár

Egyike azoknak, akik megalakitottak a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületét.

Cikk: Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.

Művészet, 1910. 222.lap

MDK

Mendlik Oszkár

a Cennini Társ.tagja.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr. 1.o.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

109. Őszi délután Scheweningennél. Repr.

KMTárs. 1907.Tavaszi kiállitás.

MDK

Mendlik Oszkár festőm.

Napkelte az Oczeánon, repr.

Céhbeliek kiáll. A N.Szal.ban. Vas.Ujs. 1914.
16.sz. 309. l. képek

MDK

Mendlik Oszkár

GerLonModfest, 83-84 l. kép

Mendlik Oszkár

Őszi est Scheweningennél, olf.

Micsarnok 1903/4 téli kiállitás.

MDK

Mendlik Oszkár. festöm.

592. Hullámzó tenger. Olf. 43x65 J.l.b.

Árv. Csarn. 1932. l.rk. sz. 30.l.

61. sz. mű

MDK

Mendlik Oszkár

Mullámtörés, of.

Tenger, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 26 l.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

Székely osztályából került ki, kihez akkortájt csak a rajztanárjelöltek jártak/ nem kapott magasabb besztást a nagytudásu mester/.
Medlik jelen volt ugy 30 év elött, mikor Székely e cikk irójának feladott müvét elismerően fogadta / egy fejet kellett egy óra alatt alla prima lefesseni/. Mendlik volt az egyik ki Bánffy sikeréhez gratulált,mikor Székely B. kritikája ez volt:
"Nem is rossz."

Bánffy Miklós :Székely bBertalanról.-Személye emlékek
Erdélyi Helikon. 1935. dec. 707-712.l.

MDX

Menlik Ownér, fertőm.

Szécsényi ezredjavadó vezetik vi, vihen szvetszájt ovuk a rajtszmérjelőlten jártak\ nem lapott magyarabb bocsátást a magyarnak mester\.
Menlik jelen volt nagy ze ev eljött, mikor Szécsényi e elkk irójának felszólott milvett elismerően fogadta \ egy fejet vellett egy órs alatt alla prima lefeszem\. Menlik volt az agyik vi Bánffy miniszterőnek gratulált,mikor Szécsényi B. Vitiznéja az volt: "Nem is rossz."

Bánffy Miklós:Szécsényi Bertalanról.-Szemlélve emlékek
Erdélyi Helikon. 1935. dec. 707-712.l.

MDK

Mendlik Oszkár, festőm.

"Egy nyári nap az Adrián" c. művét /Olf./
megvette Kriegler Miksa.

Vásárlások a társulati nyerő tagok és magánosok részéről.
Műcsarnok. 1902.évi. 31.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár művei, a Műcsarnok 1928-29 évi téli kiállitásán.

Cikk: A képzőművészeti év története.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre. /képpel./ 80.l.

Mendlik Oszkár

festőművész

— **A Mendlik-kiállítás ünnepélyes megnyitása.** Ma délután négy órakor ünnepélyes keretek között nyílt meg *Mendlik* Oszkár Hollandiában élő festőművész kiállítása vitéz dr. *József Ferenc* főhercegh és *Anna* főhercegaszszony jelenlétében. A megnyitáson jelenvolt *Simonyi-Semadán* Sándor volt miniszterelnök, ifjabb báró *Wlassics* Gyula h. államtitkár, vitéz *Haász* Aladár miniszteri tanácsos, *Liber* Endre alpolgármester, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, *Némethy* Károly fővárosi tanácsnok, *Csánky* Dénes főigazgató, *Klinge Fledderus* főkonzul, *Jan Vreede* alkonzul és sok más előkelőség.

Nemzeti Újság

1935 XI. 20

MDK

Mendlik Oszkár

Orkánhullám c.festm.Repr. (A Műcsarnok téli tárlatáról.)

Képzőművészet, III.évf.17.sz. 43.l.

M.D.K.

Mendlik Oszkár festőművész

Téli hangulat a Biscayai öbölben.Olajf.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár

Tavaszi délután.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat.72.l.

Mendlik Oszkár

Alkotása, a szfőv. képzőm.gyűjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Ч.Н.ОЗЗ.АТ.Іо.

Мандлік Сергей

Алкоголь, а если у чего нервы.Выпьешь-чувствуешь
хлопотливый и нервозный.

Mendlik Oszkár MDK

Viharos est a Földközi tengeren, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Mendlik Antal
Istállóőrző

Tavaszi kiáztatás – műcsamokban – kévével
szerpul

Est. Dunai
16,29 III. 3

Skendik Oszkár
festőművész

Pavar Pálat - Műsorokban - behívni szerel

Pécs Uzsi

1924 III. 3

Mendlík Ondřej

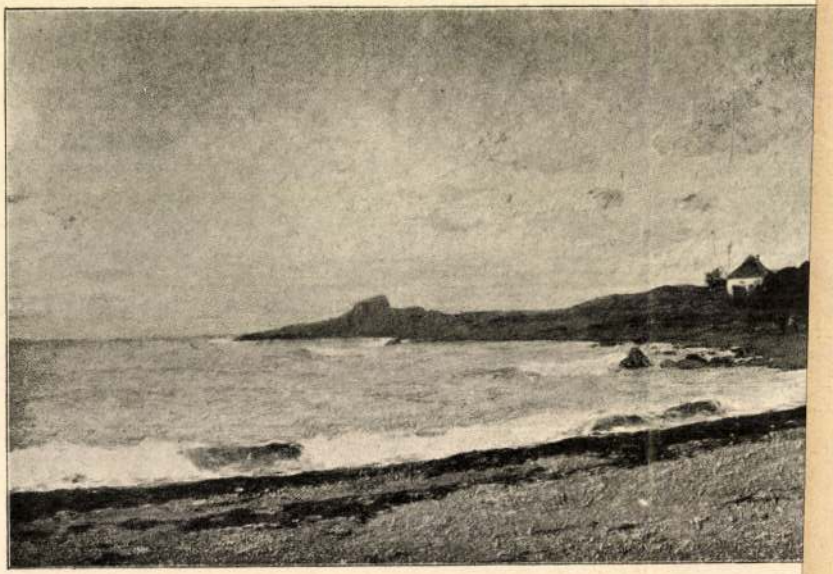

Mendlik Oszkár: *Őszi est Bornho*

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll

MENDLIK OSZKÁR:

73. Keleti tenger, olajf. vitéz Békey Béláné úrnő tulajdona

Nemzeti Szalon
1941. ápr.-máj.
Törzstagok kiáll.

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár

131 Őszi hangulat olajf. 1000.—

Nemzeti Szalon

1918 máj.
Aav. kiáll

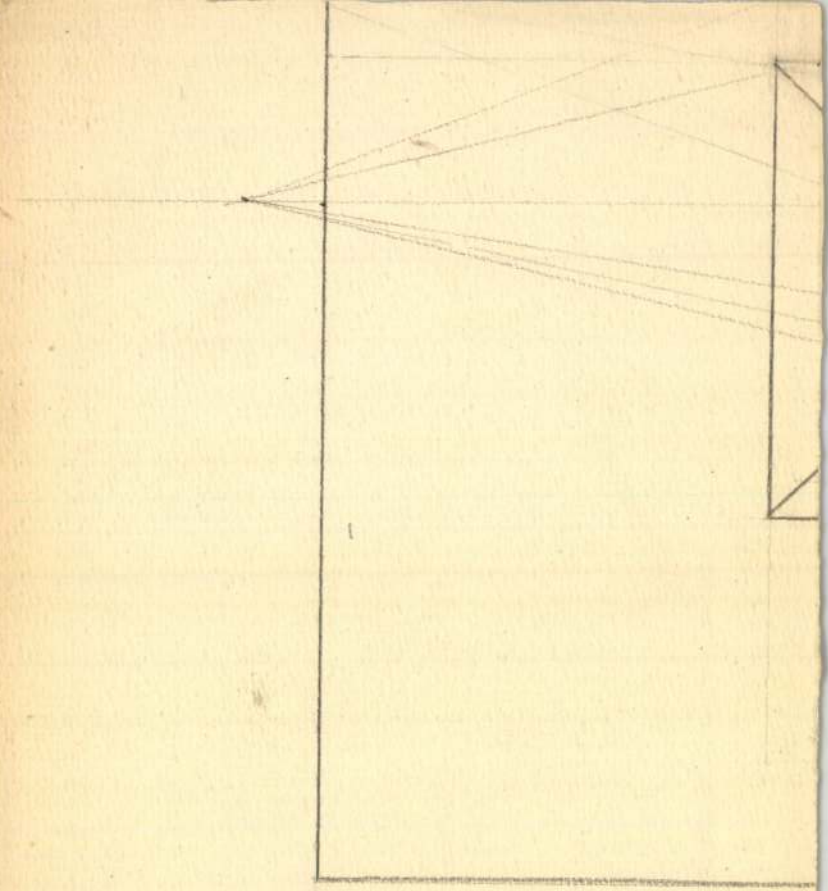

BUDAPEST, 1933 XI

62. MENDLIK OSZKÁR: Esthangulat (olajf.) Ára 400 kor.

63. „ „ Őszi est Bornholmról. (olajf.) Ára 800 kor.

Mendlik Oszkár

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Mendlik Oszkár

szül. 1871. Radvánc

191. Tengerparti sziklák olaj

192. Szárak a vízben olaj

193. Tengervízlet, olaj

194. Keleti tenger, olaj

195. Hullámtörés olaj

Nemzeti Szalon

1921. márc.

Sociétaire-ek kiáll

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA

ELNÖK:

gróf Andrássy Gyula v. b. t. t.

MŰVÉSZETI ALELNÖK:

Horvai János, szobrászművész

IGAZGATÓ:

Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Bauman Márton

Gellért Jenő
alelnöki teendőkkel megbízva

Katona Nándor

Kézdi Kovács László

MŰTÁROS:

Kató Kálmán

TITKÁR:

Bende János

ÜGYÉSZ:

Dr. Képessy József

PÉNZTÁROS:

Weiser Kálmán

SOCIETAIRE-TAGOK:

Baditz Ottó
Déry Béla
Horvai János
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
† Körösfői Kriesch Aladár
László Fülöp Elek
† br. Mednyánszky László
Mendlik Oszkár
Rubovics Márk
† Székely Bertalan
† Szikszay Ferenc
Vajda Zsigmond

onnan vonultak kocsikon Cettinjébe, kisérve a menyasszonyt.

Montenegróban még nem láttak ily fényes ünnepet. Cettinjében átadták a jegyeseknek a montenegrói nép, a czár, a szultán, az olasz és az angol király, valamint Loubet elnök ajándékát, Olaszország és Törökország külön követet küldöttek a többi hatalmak czettinyei diplomácziai ügyvivőikkel képviseltetik magukat. Julius 13-ikán délelőtt ment végbe az udvari kápolnában Mirkó herczeg és Konstantinovics kisasszony esküvője. Az esküvést a metropolita végezte az egész czettinyei papság segédletével. Daniló trónörökös palotájától a templomig katonaság állott sorfalat. Feltünt gróf *Zichy* Jenő pazar magyar viseletében. E hó 14-ikén gróf Zichy Jenő elutazása előtt *Nikita* fejedelem megjelent az osztrák-magyar követségen, a hol a gróf lakott, hogy elbucsuzzék vendégétől, megölelte gróf Zichyt és köszönetet mondott neki. Gróf Zichy a Danilo-rend nagykeresztjét, továbbá a fejedelemnek és nejének arczképét kapta a fejedelemtől. *Mirko* herczeg is meglátogatta Zichy grófot. *Danilo* trónörökös megigérte gróf Zichy Jenőnek, hogy nejével együtt meglátogatja magyarországi vadászbirtokán. A gróf örömmel hivta meg a trónörökös-pár birtokára.

Lenau születésének századik évfordulója. A magyar lelkületét megőrzött jeles német költő, *Lenau* Miklós születésének századik évfordulóját díszszel ülik meg szülőhelyén, a torontálmegyei *Csatádon*, augusztus 13-ikán. A költő szobra alapkövének letételére a magyar irodalom képviselői is megjelennek. A szobrot is magyar adományokból állítják s így az egész ünnepély magyar jellegű lesz.

Aug. 13-ikán reggel a csatádi képviselőtestület díszgyülést tart, azután istentisztelet lesz a plébániatemplomban, majd az ünneplők a Rákóczi-induló hangjai mellett vonulnak a községháza elé. Az ünnep a Szózat eléneklésével kezdődik és *Bartole* János, a szoborbizottság tagja mond megnyitó beszédet. Az ünnepi beszédet *Herczeg* Ferencz mondja. Azután következik az alapkő letétele, szavalatok, *Stein* József német nyelvű ünnepi beszéde. Az ünnep után a költő szülőházához vonulnak és ott megkoszorúzzák a rajta levő emléktáblát. Ott ismét szavalnak Lenau költeményeiből és a Himnuszt éneklik. Délben lakoma, este tánczmulatság.

Eltünt éjszaksarki expediczió. Négy éve múlt most, hogy a norvég tudományos világ egyik ismert utazója, *Sverdrup* Ottó kapitány a «Fram» hajón elindult a grönlandi jéghegyek közé. Úgy tervezték, hogy az expediczió három évig marad oda, de még most, négy év eltelte után sem tért vissza. Ámbár a hajót öt esztendei utra látták el mindennel, illetékes körökben mégis aggódnak a hajó sorsán. Az expedicióról az utolsó hír 1899. nyarán érkezett, a «Vinvard» hajó hozta. Akkor azt izente a kapitány, hogy elég jól megy minden, de nagy veszteségük, hogy dr. Svendsen hajóorvos meghalt. Az expediczió tulajdonképeni czélja az volt, hogy tudományos földrajzi szempontból kutassa föl a grönlandi part északi részét, nem lehetetlen azonban, hogy Sverdrup a viszonyok által kényszerítve, később más, messzebbre menő czélokat is tűzött ki magának. A norvég akadémia a «Fram»-ról most a «Kolibri» dán hajó révén vár hírt. Ezt a hajót a napokban útnak indítják, hogy ha lehet, kutassa fel az elveszett Sverdrupot és bajtársait. A «Kolibri,» ha megtalálja is a «Fram»-ot, csak másfél év mulva térhet haza.

EGYVELEG.

* **A legdrágább pillangó** a washingtoni múzeumban látható. Ez a rendkívül ritka rovar csakis Sierra Leone hegységében élvén, dr. Strecker oda egy expedicziót küldött, mely két évi keresés és kutatás után végre ráakadt a pillangó egy példányára. Az e közben felmerült költségek 48 ezer koronára rúgtak, melyeket dr. Strecker fedezett.

* **A legnagyobb tiszteletdíj**, melylyel valamikor orvost megkináltak, 240 ezer korona volt. Ugyanis ennyit igért egy kelet-indiai fejedelem Critchett londoni szemorvosnak, ha őt kigyógyítja. Dr. Critchett azonban gyógyíthatatlannak találta a bajt s az ajánlatot nem fogadta el.

* **Leggyorsabb négylábú állat** az agár, mely egy percz és 28 másodpercz alatt egy angol mérföldet képes befutni s így a postagalamb röptét megközelíti. Nansen szerint a szibériai kutya jégen öt óra alatt negyvenöt mérföldet fut.

* **Az adósok börtönébe Angliában** 1900-ban 4692 ember került. Habár ezen középkori intézmény tulajdonkép már el van törölve, az említett adósok azért jutottak mégis a börtönbe, mivel a biróság fizetési meghagyásának nem feleltek meg s így állítólag a törvényt vetették meg.

* **Philadelphiában** a tüdővészes betegek számára egy új kórházat építenek. Minden beteg üvegből készült szobában fekszik, mely a nap sugarainak van kitéve s melybe folyton élenynyel teli levegőt szivattyúznak.

* **Új étlapok.** Elsőrangú franczia és angol szállodák éttermeiben most a vendégek elé finom tésztából készült étlapokat tesznek, melyeket a sajthoz meg lehet enni.

* **Japánban a termőföld** fele részét kizárólag rizstermesztésre használják. Miután pedig a rizstermelést a szárazság nem veszélyeztetheti, a menynyiben a rizsföldek mindig víz alatt állnak, éhinség Japánban soha sem fordul elő.

* **Régi hollandi házakban** rendesen két ajtót lehet látni, melyek mindig zárva vannak, ezek egyike csak akkor nyílik meg, ha menyasszonyt visznek a házba, a másik pedig, ha valaki a házban meghalt, a midőn a koporsót azon az ajtón kell kivinni.

* **Rózsa-divat Amerikában.** New-York városában évenként több mint 48 millió korona áru rózsa kel el. Ennek magyarázata az, hogy mai napság a virágok használata New-Yorkban rendkívüli s magánházakban és nyilvános éttermekben ebédlő-asztalt rózsacsokrok nélkül gondolni sem lehet. Valamely meghivást udvariasan visszautasító levél mellé múlhatlanul egy frissen levágott rózsákból kötött csokrot küldenek. A gyöngélkedő hölgynek udvarlói naponta szebbnél szebb rózsákat küldenek. A szokásos öt órai teára előkelő háznál a hölgyeknek felajánlandó rózsacsokrok nélkűl — télen nyáron egyformán — megjelenni nem lehet. Egyszóval mindenre és mindenfelé rózsa kell.

* **A pálinkafőzést** ezelőtt hatszáz esztendővel Francziaországban találták fel.

* **Különös falu.** Irland egyik falujában, mely mindössze tizenhárom házból áll, tizenegy korcsma van. A többi két házban azért nem mérnek pálinkát, mivel abban a rendőrség és a tejkereskedés vannak elhelyezve.

* **A különféle izlések.** Az arabs nő keze és lába újjait pirosra, szája szélét pedig kékre festi. A perzsa nők szemüket fekete vonásokkal körítik, arczukra pedig különféle alakokat festenek. A japáni nő fogait megaranyozza, az indián nő pirosra festi. India nehány részében a nő csak úgy szép, ha fogai feketére vannak festve. A hottentotta nő egész testét pirosra és feketére festi.

* **A Dél-Afrikában tenyésztett struczok** átlag harmincz évig szoktak élni s ezen idő alatt egy-egy évenként 3—4 font tollat ad, melynek értéke 80—90 koronára tehető.

* **Petroleum-ivás.** A párisi orvosi egyetem tanácsának jelentése szerint Párisban a petroleum-ivás aggasztó mérveket öltött. Az átkos szokást állitólag a szeszes italokra kivetett nagy fogyasztási adó okozta, de az e részben megejtett vizsgálatból kitünt, hogy a petroleum-ivás tulajdonképen a vidékről származott Párisba. A petroleumivás áldozatai gyorsan elbutulnak. Az orvosok véleményei a petroleum-ivás következményeire nézve elágaznak ugyan, de abban mindannyian megegyeznek, hogy az uj rosz szokás az életet veszélyezteti.

* **A világ legjobban fizetett énekese** valószinüleg *Reszké* János, a hires lengyel tenorista, ki Amerikában minden egyes fellépésért 5400 koronát kapott. Azonkivül uti költségeit és ellátását impreszáriója fizette.

HALÁLOZÁSOK.

Id. ujfalusi Ujfalussy Miklós, Szatmármegye volt főispánja, szatmár vármegyei nagybirtokos, a Szent István-rend vitéze, remetemezői birtokán e hónap 11-én, 92 éves korában elhunyt. A régi közélet derék hazafia volt. A mult század negyvenes éveiben, mint a Szatmár vármegyei liberális párt egyik vezérfiát, 1841-ben Közép-Szolnok vármegye az erdélyi országgyűlésre követének választotta meg, 1843-ban Szatmármegye küldte a pozsonyi országgyűlésre. Ez alkalommal készítette Kováts Lajossal együtt a Szatmár vármegyei liberális párt programmja gyanánt a 12 pontot. Az 1861-ik évben az alkotmány visszaállítása alkalmával Szatmár vármegye első alispánjává választotta meg, később az 1865—67-iki országgyűlésre már mint Szatmár vármegye nagybányai választókerületének képviselője jelent meg. 1868-tól 1875. évig Szatmár vármegye főispánja volt, míg a következő évben Szörény vármegye királyi biztosa és Krassó vármegye főispánja. Az elhunytat Remetemezőn nagy számú rokonai, tisztelői és Szatmármegye tisztviselő kara mély részvéte közt temették el.

Bilkei Lipcsey Péter egri királyi közjegyző, életének 82-ik évében, julius 15-ikén meghalt. Mint a volt Heves- és Külső-Szolnok vármegye alispánja és országgyűlési képviselő jelentékeny részt vett a közélet mozgalmaiban, a szabadságharczot is végig küzdötte. Az újabb alkotmányos élet kezdetén képviselővé választották megyéjében és a balközép párthoz csatlakozott. Midőn 1874-ben a közjegyzői intézményt életbeléptették, Lipcsey Pétert kinevezték Egerbe királyi közjegyzőnek és ezt az állást viselte immár közel harmincz esztendeig. *Lipcsey* Ádám ismert iró és a «Magyar Nemzet» főmunkatársa édes atyját gyászolja az elhunytban.

Koncsek János földbirtokosnak e hó 15-ikén 78 éves korában történt halálát jelentik Jászberényből. A szabadságharcz kitörésekor mint hadnagy a Prágában állomásozó Nádor-huszároknál szolgált s százhetvenöt huszárral áttört a határon, Pozsonyban Kossuth Lajos sorban kezet fogott a hazatért jászhuszárokkal. A szabadságharcz után Koncsek Jánost, ki bujdosott, halálra itélték, a mi elől azután több hónapon át is bujdosott a jászberényi tanyákon. A megkegyelmezés után a város komisziriusává választotta. Az elhunytban Papp Károly dr. geológus nagyatyját, s Papp János, a magyarországi kegyes tanítórend kormánysegéde közeli rokonát gyászolja.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Mendlik Ferencz, a főváros V. kerülete állami főreáliskolájának czímzetes igazgatója, a tanári kar egyik derék tagja, Mendlik Oszkár festőművész édesatyja, Lovranában, honnan holttestét Budapestre szállitották. — Felix János, az érsekujvári főgimnázium igazgatója, a városi képviselőtestület tagja, 48 éves Budapesten. Holttestét Érsekujvárra vitték. — Gozon Gyula zsámbéki apátplébános 58 éves korában. — Milján József zágrábi kanonok, egy időben a horvát közoktatásügyi osztály előkelő tisztviselője, Zágrábban, vasuti baleset következtében. — Sztolmár József fővárosi tanító 45 éves korában Budapesten. — Kovásznai Vajna István földbirtokos, nemzetőr, Alsó-Fehérmegye törvényhatósági bizottságának tagja, 84-ik évében Nagy-Enyeden. — Nyomárkai Nyomárkay Hugó földbirtokos, 48-as honvéd 71 éves korában Kacsand községben. — Pellionis József, volt 1848/49-es honvédhuszár-főhadnagy, 83-ik évében Huszton s nagy család gyászolja. — Thuriki Thuránszky Marczell, volt 48-as honvéd, 76-ik évében Egerben. — Stieberth Lothár magánzó, 1848—49-iki honvédhuszár-főhadnagy Budapesten. — Nagynyujtódi Jancsó Mózes városi képviselő, törvényhatósági bizottsági tag, ref. egyházközség kebli tanácsának tagja, szeszgyártulajdonos és földbirtokos 63 éves korában Kézdivásárhelyen. — Gross Albert ügyvéd, Erzsébetváros tiszti ügyésze 60 éves korában Erzsébetvárosban. — Reisner Lajos nyug. főispán 79 éves korában Zágrábban. — Palinay Tivadar papnövendék, 24 éves, Egerben. — Dr. Parlaghi Márton, nyug. főtörzsorvos, a temesvári állatvédő-egyesület díszelnöke és alapítója 88 éves korában. — Végh János, az osztrák-magyar bank tisztviselője, 33-ik évében Ároktőn. — Alk Ferencz, a losonczi hitelbank igazgatója 56 éves korában Losonczon. — Fridrich István magyar államvasuti ellenőr, 47 éves, Kolozsváron. — Dr. Draskóczy Miklós ügyvéd 50 éves korában, Budapesten.

Özv. szentkatolnai Biró Pálné, szül. Győrffy Jozefin 83 éves korában Kolozsváron. — Özv. Mara Györgyné, szül. Puji Puy Irma 55 éves korában Dévan. — Nagybarcsai Barcsay Tamásné, szül. nagykászoni Bornemisza Eszter bárónő 30 éves korában Nagydebrek községben. — Szigeti Lidia, Szigeti Imre 48-as honvéd özvegye, *százegy* éves korában Temesvárott. Férje mint zászlótartó, Buda bevételekor esett el. Felesége mellette küzdött és szintén sulyosan megsebesült. — Hollós Gyuláné, szül. Ódor Berta, főreáliskolai tanár neje, 25 éves, Győrben. — Szathmáry J. Mihályné, életének 63-ik évében, Maros-Vásárhelyt. — Kemény Ignáczné, szül. Gallai Gaál Anna, tanító özvegye, 72 éves korában, Keszthelyen. — Özv. Szenkovits Istvánné, szül. Láth Katalin 68-ik évében Kolozsvárott. — Gyulai Anna, Gyulai Elek leánya 21 éves korában Maros-Vásárhelyen. — Özv. Remsey Józsefné, szül. Tüske Erzsébet, 76 éves korában Székesfejérváron.

Szerkesztői üzenetek.

Zimony. S. V. A genfi nemzetközi egyezmény értelmében az európai nagyhatalmaságok ágyu- vagy puska-lövegekben dinamitot, ekrazitot és melinitet nem használhatnak. Mivel azonban az egyezmények erre vonatkozó czikkéből a nitroglycerin felemlítése véletlenül kimaradt, nem lehetetlen, hogy amaz iszonyú pusztító erőt kifejtő robbanó szer a csatatereken még szerepelni fog. A genfi egyezményt Anglia és Törökország mai napig sem irták alá.

Méhész. Dzierzon, a világhirű méhész még most is életben van; immár 90 éves. Kétségtelen, hogy főkép az ő működésének köszönhető a mai tökéletesített méhészet fellendülése és általános elterjedése, de azért mégsem ő találta fel először az ingó szerkezetet. Mert a mi ránk nézve különösen érdekes, több magyar ember jóval Dzirzon előtt rájött már az ingó szerkezetre s azt a saját méhesében használta is. Így pl. Szuhányi nevű hazánkfia Dzirzon előtt 70 évvel már alkalmazta a léczeket, Szarka, Krasznai és más magyar méhészek is sokkal előbb használták Dzirzonnál a kereteket, a mint ez az újabb búvárlatok alapján kétségtelenül bebizonyítható.

M. K. Az osztrák-magyar seregben jelenleg 16 huszárezred van. — 1848-ban csak 12 huszárezred

Muzeum Sümegen. Sümegen *Darnay* Kálmán már régen gyűjti a régiségeket, történelmi és irodalmi ereklyéket s egész muzeumot rendezett, a melynek külön épületet is emelt. A muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének tagjai, dr. *Fraknói* Vilmos püspök és *Szalay* Imre a Nemzeti Muzeum igazgatója mint főfelügyelők, dr. *Schönherr* Gyula főfelügyelőségi titkár kiséretében közelebb Sümegen jártak a muzeum megtekintésére. Hampel József, a Nemzeti Muzeum régiségtárának igazgatója a keszthelyi premontrei tanári karral együtt szintén megszemlélte a muzeumot. A látogatók a Darnay-muzeum gyűjteményeit több órán át kiváló érdeklődéssel tanulmányozták. A Darnay-muzeum új épülete e napokban nyílik meg a nagyközönség számára.

A nemzetközi tengerészeti kongresszus elnöksége. Kopenhágából jelentik, hogy az ott tárgyaló nemzetközi tengerészeti kongresszus *Láng* Lajos kereskedelmi minisztert tiszteletbeli elnökévé választotta.

A nemzetközi tengerészeti egyesület közgyülésén a magyar kormányt *Gonda* Béla miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium tengerészeti szakosztályának főnöke képviselte, ott volt azonkívül Magyarországból *Kuranda* Emil, az «Adria» tengeri hajózási társulat vezérigazgatója is. Charles *Roux* elnöki megnyitója után a végrehajtóbizottság javaslatára megválasztották *Láng* Lajos kereskedelemügyi magyar minisztert tiszteletbeli elnökké. *Kuranda* Emil a tárgyalások során több ízben felszólalt s felhívta a kongresszus figyelmét azokra a törekvésekre, a melyekkel Magyarország a tengerészeti ügyeket szintén előbbre vinni igyekszik, utalt az Apponyi Albert gróf elnöklete alatt nem régiben alakult tengerjogi egyesületre, s Széll Kálmán miniszterelnök, valamint Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter meleg érdeklődésére a tengerészeti ügyek iránt. Erre az elnök a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg Magyarországnak érdeklődéséről a tengerészeti kérdések iránt, mire *Gonda* Béla miniszteri osztálytanácsos köszönetét fejezte ki. A julius 14-iki záróülésen *Roux* elnök ajánlatára a kongresszus *Apponyi* Albert grófot, mint a nemzetközi tengerjog tanulmányozására alakult magyar egyesület elnökét, tiszteletbeli elnökévé választotta.

MI UJSÁG?

* **Mikszáth Kálmán** országgyűlesi képviselő, kitűnő irónk, ki most a rohitsi fürdőben üdül, eddig is sokszor bekopogtatott országos érdeklődést keltő szépirodalmi közleményeivel a «Vasárnapi Ujság»-hoz, de eddig csak vendégképen. Szeptember 1-től nemcsak hogy állandó munkatársa lesz a «Vasárnapi Ujság»-nak, hanem a vele kötött egyezség értelmében *kizárólag* csakis ebbe a lapba fogja irni nagybecsű szépirodalmi közleményeit, a mit már előre is örömmel jelentünk olvasóinknak.

A SZENT-MÁRK TÉR VELENCZÉBEN, A CAMPANILE ÖSSZEOMLÁSA UTÁN.

Az új országház. Az október 8-ikán megnyíló országgyülés képviselőháza már berendezve találja helyét az új országházban, a főrendiház is néhány hét múlva beköltözhetik. A képviselőház könyvtárának elrendezését megkezdték. A palota alkotmány-utczai bejáratánál fölállították a Markup Béla szobrász által készített két érczoroszlánt. A képviselőház és főrendiház elnökei legközelebb tanácskozni fognak az új palota megnyitásának módozatairól. Ünnepélyes megnyitást terveznek, a két Ház együttes ülésével a kupolacsarnokban, mint az 1896-iki ezredéves ünnepen volt. A főrendiház és a képviselőház elnöke rövid visszaemlékezéssel fog szólani a régebbi tanácskozási helyek történetéről.

Kossuth születésének százados ünnepe. Szeptember 19-ére, Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára Budapesten és az országban több helyen ünnepre készűlnek. Az országgyülési függetlenségi párt bizottságot alakított az ünnep rendezésének előkészítésére és vezetésére. A fővárosban az emlék-ünnepen részt vesz Budapest törvényhatósága és testületileg jelentik meg az isteni tiszteleten és a sirnál. Ekkor teszik le alapkövet is a siremléknek. A bizottság elnöke, *Rátkay* László képviselő fölhívást intézett a közönséghez s abban ezeket mondja:

A bizottság az ünnep módozataira vonatkozó mindennemű felvilágositással, útbaigazitással, tájékozódással szívesen szolgál bárkinek, úgy egyeseknek, mint testületeknek, községeknek, stb. Szóbeli értesítést nyújt a bizottság hivatalos helyiségeiben, Budapesten, József-körut 31/b., I-ső emelet, minden hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 10 órától 12 óráig. Levelek és mindennemű megkeresések ugyanoda, a bizottság vagy Pallay Sándor titkár czímére küldhetők.

Rákóczi-ereklyék kiállítása Kassán. II. Rákóczi Ferencz szabadságharczának kétszázéves emlékezetére *Kassán*, a kurucz-városban, kiállítást rendeznek a nagy időkre vonatkozó ereklyékből. A Kazinczy-kör gyűjti össze az emlékeket s külön bizottság is alakúlt, melynek élén *Münster* Tivadar polgármester fáradozik. A bizottság fölhívására úgy a fővárosban, mint országszerte a tudományos körök, a historikusok és régészek szívesen működnek közre, hogy az ereklyék gyűjtése minél tökéletesebb legyen. A muzeumok is részt vesznek a kiállításban. A kiállítás egyik védnökségére gróf *Apponyi* Albertet, a képviselőház elnökét kérték föl, a ki köszönettel fogadta ezt a megbízatást.

A kolozsvári Mátyás-szobor. Kolozsvár főterén nagyban dolgoznak Mátyás király szobrának fölállításán. A fölavatás október 12-ikén lesz s várják az ünnepre a királyt is. A szobor talapzatát most rakják le a Mátyás király-téren, szemben a történelmi nevezetességű templommal. A szobor körűl levő teret, a hol most piacz van, parkozzák és sétahelylyé teszik. Az ünnepély rendjét addig nem lehet végleg megállapítani, míg a király akaratát és tervét nem ismerik.

Az angol király gyógyúlása. *Edvárd* angol király javulása már annyira haladt, hogy e hó 15-ikén a londoni Buckingham-palotából elszállíthatták Whight szigetre Cowes-be, a hol a szabad tengeri levegőn gyorsabban felüdülhet. A vasuthoz külön e czélra készített gyaloghintóban vitték el. Az orvosok jelentik, hogy a levegő- és helyváltozás nagyon jól esett a királynak.

Nász a montenegrói udvarnál. E hó 12-ikén a montenegrói uralkodó család fényes ünnepének volt tanuja a kis fővároska, Cettinje. Nemcsak a a montenegróiak gyűltek össze, hanem távolabbról is érkeztek előkelő a vendégek *Nikita* fejedelemnek 1879-ben született fia, *Mirkó* herczeg lakodalmára. A fiatal herczeg *Konstantinovics* szerb ezredes *Helena* leányával tartotta esküvőjét. Az ezredes bizalmas barátja volt néhai Milán királynak, s a lakodalomra meghívták gróf *Zichy* Jenőt is, Milán király barátját. A külföldi udvarok közűl több külön követet küldött. Ezek Kattaróban gyültek össze s

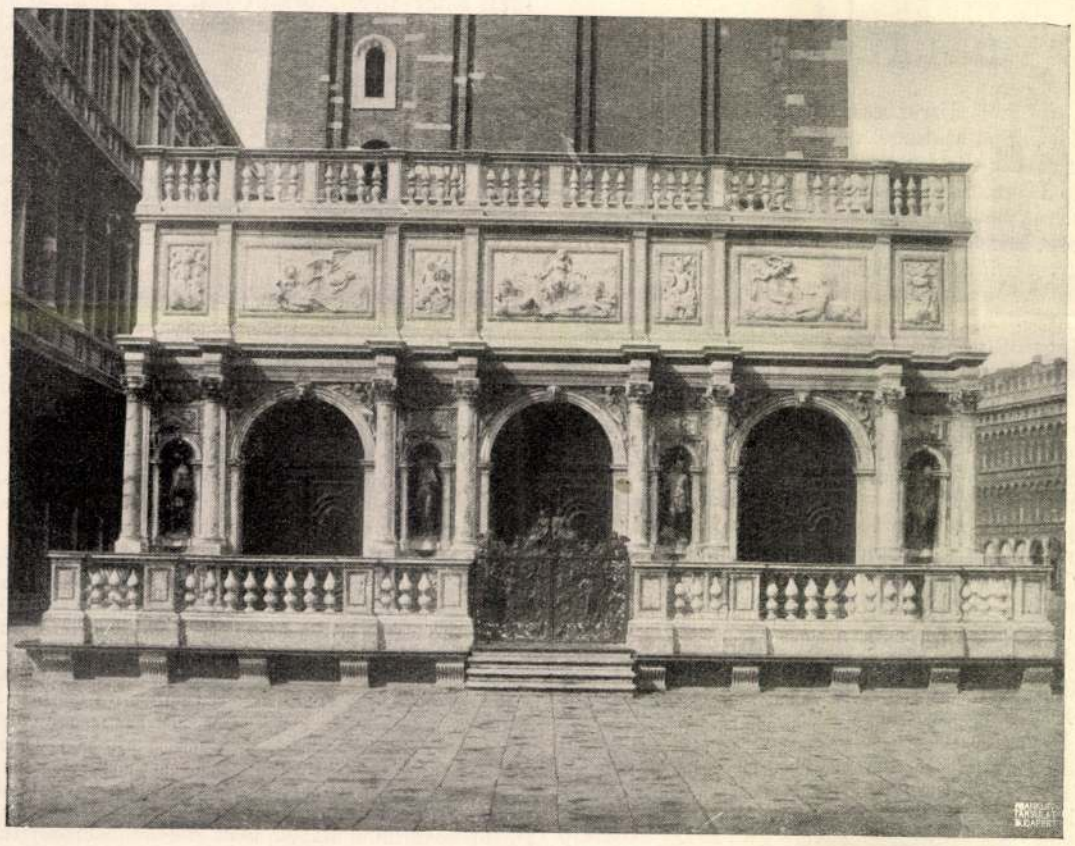

VELENCZÉBŐL. — A Logetta a Campanile alatt.

járta, a tengervíz és a tenger levegő sajátosságait figyelte. Témája a puszta tengervíz, staffage nélkül. Csak a legritkábban fest partot is a vízhez, ember, vagy állat soha nem szerepel képein. Azt hinné az ember, hogy a tenger festőisége bizonyos számu képpel kimerithető. Mert mi történik a tengerrel? A vize vagy sima, vagy fodrozódó, vagy hánykolódó, vagy végül hullámhegyeket vető. És persze mindezeknek az állapotoknak közbenső fokozatai is vannak. Mendlik Oszkár pedig az egész életét a tengereken tölti és a rajzoknak, a viz- és olajfestményeknek megszámlálatlan százait szenteli tengerfigyelő tanulmányainak. Most néhány olajfestményén tul, csupa tanulmányát mutatja be, köztük egészen koraiakat is (1902-ből valókat) és a legutóbbi esztendőkben készülteket. Rajtok jól követhető az a bensőségesen szerető munka, amellyel Mendlik a tengerviz szin- és formajátékának tanulmányozásába elmerül. Egy-egy szines rajzán a hullám keletkezését mutatja be, szinte a fejlődéstörténetét. Más

mutatja be, szinte a rejtőzésig tökéletes. Más rajzain a víz borzongásának, a víztükör fodrozódásának mozgását érzékiti meg. Hány órányi, hány napi, hány esztendei feszült figyelésnek eredményei ezek a lapok! Az egyhanguságuk csak látszólagos. Aki az egyes lapok tanulmányozásába mélyed, az meglátthatja, hogyan talál Mendlik az olyan személytelennek és annyira egyetemesnek tetsző tengermüködés látványosságában különleges vonásokra, a viznek, a hullámoknak olyan formai és szinbeli változataira, amelyek szinte egyénieknek nevezhetők. Kár, hogy ezt az értékes művészt olyan ritkán látni itthon. Amióta elszakadt tőlünk, a tenger, mint festői motivum, csaknem eltünt művészetünkből. *(e. a.)*

Székesfehérvár, november 18. *(Az Ujság)*

A székesfehérvári Szent G
és röntgen-tóro

gázó. XI. 19

MDK

Mendlik Oszkár

A Micsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1929. 16. sz. 21.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Beomló hullám, 600 koronás állami akvarell-dij

Kitüntetések. Müvészet 1909. 135.l.

Mendlik Oszkár festőmüvész

Utolsó napsugarak

Borus tenger

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója Mücsarnok.

Mendlik Oszkár festőművész

Tarajos hullám

Sziklás tenger

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok.

Mendlik Oszkár MDK

Tarajos hullám
Sziklás tenger

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Mendlik Oszkár MDK

Utolsó napsugarak
Borus tenger

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Mendlik Oszkár MDK

Téli hangulat a Biscayai öbölben, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

MDK

Mendlik Oszkár, festöm.

Tanulány. Repr. 308.l.

Tanulmány. Repr. 309.l.

/Tenger hullámai. Szines repr. /

Müveszet.1905.

MPK

Mendlik Oszkár, festőm.

702. Tengerparti részlet. olt.
14x24. J.l.j.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 1931. dec. 4 sz. 41.l.

Mendlik Oszkár MDK

Zivatar a biscayai öbölben,

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Mendlik Oszkár, festö
szül. 1871

Sziklás tengerpart. Jelezve. olf.
34 x 60 cm.

Almásy - Teleki. XI. 1943. Kat. 21.1.

MDK

Mendlik Oszkár festőm.

Esthangulat az Atlanti óceánon. Repr.

Mües. 1930/31. jul. kiáll.

2

MDK

Mendlik Oszkár

Művészet 1918. 22. o.

MDK

Mendlik Oszkár, festő

sz. 1871.

Hullámzó tenger. Jel.:Mendlik O. Fa.16x29 cm.

Háborgó tenger. Jel.:Mendlik O. Vászon. 59x115 cm.

Ernst Muzeum XLIII. aukciója. 1929. Kat. 27 és 28.o.

MDK

Mendlik Oszkár, 1871--

Kék tenger

Ernst Muz. 43. aukc. 1929. dec.

51. l.

MDK

Mendlik Oszkár

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Mendlik Oszkár

Mücs. téli tárlatán... Vas. Ujs. 1904. 48.sz.
823. l.

Mendlik Oszkár

Napkelte a Földközi tengeren, of.

KMF 1910-11. téli kiáll. 51 l.

MDK

Mendlik Oszkár

N.Szal. csop.kiáll. 192o. márc. 2.l.

MDK

Mendlik Oszkár

Magyar szobát kap az amsterdami városi muz.
Esti Kurir, 1938. jun. 3. 11.l.

Malk

Mundics Czékár festőművész

Művészettörténeti Bodnár Zsigmond secessiós
nők művei

Horváth Zoltán. Magyar szecsiódforduló 1961
Egyszerű 604. l. A festőket 2 pont.

MDK

Mendlik Oszkár festőm.

Hivatalos tudósitások. Magyar Iparművészet 1899.
175-177 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Rabinovszky M.: Kiállitások. M.Grafika. 1928.
11-12.sz. 319.1.

Mendlik Oszkár festőművész

— **Mendlik Oszkár tengeri fantáziái.** A „Müterem" Kossuth Lajos-utcai helyiségében száznál több müve látható Mendlik Oszkárnak, a Hollandiában élő kitünő magyar festőnek. Mendlik Oszkár specialistája a tengernek. Már amikor itthon élt is, a tengereket

Nyíregy

1935 XI. 19.

MENDLIK OSZKÁR

Nr. 42. Olajfestmény. Tenger. 89 x 140 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmivészeti Muzeum, Adattár)

Tiszafüredi Múzeum és Könyvtáregyesület

IV. 261

MENDLIK 1. *Oszkár*, festő, * Radvánc 1871 jún. 23. Budapesten tanult Aggházy Gyulánál, Székely Bertalannál és Lotz Károlynál 1896. 1897. díjat, 1898. római ösztöndíjat nyert. 1911 óta

Hollandiában él; 1904-ig Scheveringenben, azóta Aerdenhoutben, Haarlem mellett. A tenger tanulmányozása céljából 1902 óta bejárta a világ minden részét. 1909. itthon a kis állami aranyérmet, 1912. a Ferenc József-rendet kapta. 1912. Amsterdamban, 1913. és 1915. Hágában volt kollektív kiállítása. Naturalista tengeri tájképeit Párizsban, Londonban és Amerikában többször kitüntették. A háború alatt arcképeket is festett. 1928. a budapesti Műcsarnok rendezett műveiből gyűjt. kiállítást. Négy képe a Szépm. Múz.-ban, egy a főváros tulajdonában van.

R. G. II 106 l

Mendlik Oskar

ród

Ki – Kiesoda?

553-C.

Mendlik Oszkár

Szm KT 50 – 132. l.

1909. ÉVI NEMZETKÖZI GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS DÍJAI:

Állami 1000 koronás első akvarell-díj:
Edvi Illés Aladár. Borjak. Vízfestm.

Állami 600 koronás második akvarell-díj:
Mendlik Oszkár. Beomló hullám. Vízfestm.
132

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1000 koronás díja grafikai munkára:
Olgyai Viktor. Február. Rézkarc.

A Lipótvárosi Kaszinó 500 kor. pasztell díja:
Poll Hugó. Sátor előtt. Pasztell.

A „Művészet" kiadóinak 1000 koronás díja rajzra:
Glatz Oszkár. Olvasó öreg úr. Ceruzarajz.

Szmi Ed.

)ELŐ-LAP.

'sorolt könyveket — könyvsorozatokat.

yidejűleg postára adtam az 54.035. sz. csekk.apon. / vostautalványon.

avi fizetési kötelezettséggel.
részletre.

:setén az első részlet a portóval együtt utánvétele-
:téséig a Szent István-Társulat a könyvek tulajdon-

orozat megjelölése	Pengő	fillér

Nev: .....

Foglalkozás: .....

Pontos cím: .....

ap pontos kitöltését.

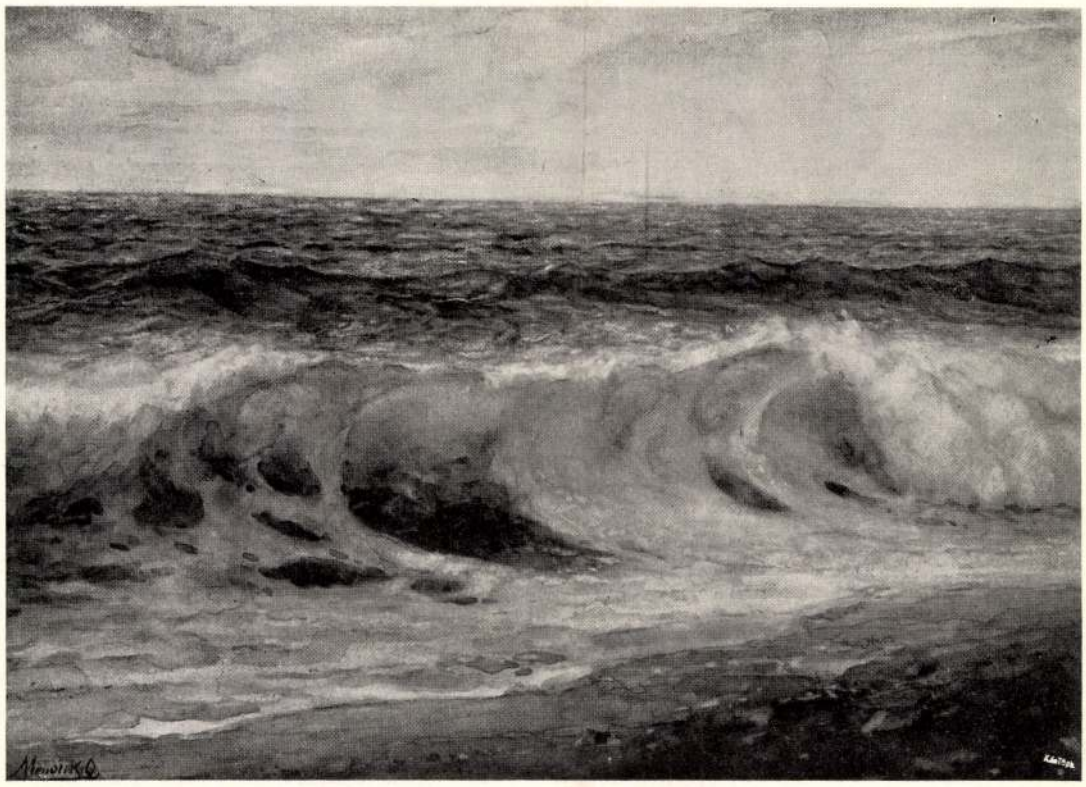

BEOMLÓ HULLÁM
MENDLIK OSZKÁR VÍZFESTMÉNYE
A 600 KORONÁS ÁLLAMI AKVARELLDÍJ NYERTESE

közgazdasági élet haladásának útjain, nemcsak semmiképen nem indokolt, de sértő is. Ma már azt a szellemet, mely egykor a vidéki városokat a modern haladás eszméitől féltékeny gonddal sáncolta el, száműzte az egyre szaporodó és erősbödő intelligens társadalom, amely mindenképen, még a tradiciók feláldozásával is, bele akart s bele is illeszkedett a modern életfelfogásba. Általában vidéki városaink túlnyomó része, kisebb arányokban bár, ami különben egészen természetes is, de semmiben sem marad a főváros közművelődési élete mögött s ha az állam csak olyan mértékben, mint a minő mértékben a fővárost kedvezményekben részesíti, enyhíteni fogja a vidéki városok belkormányzatának súlyos terheit, s ezzel teherviselési képességüket emeli, e városok a felszabadult erőket nem fogják parlagon hevertetni, hanem ellenkezőleg kulturális fejlődésüket fogják azokkal egyengetni. Aki valamennyire ismerős a vidéki városok életével, nagyon jól tudja, hogy ezer és ezer kisebb-nagyobb szabású terv kivitele vár e boldog s remélhetőleg nem távoli időre.

Szóval a főváros közönségének, az illetékes tényezőknek és magoknak a művészeknek a vidéki városokról táplált véleménye, ha valamikor indokolt is volt, ma már merőben igazságtalan. A vidéki magyar művelt társadalomnak ma már határozott művészi igényei vannak, nem egy szalonban a művészeti kérdések állandóan szőnyegen vannak, a rajzoktatást a jó nevelés egyik föltételének kezdik tartani s lassan bár, de szaporodik azoknak is száma, kik lakásuk falain egy-egy jó műtárgyat lelki szükségnek tekintenek. Ha nem ragaszkodnám a szigorú objektivitáshoz, páratlanul szép eseteket tudnék arról elmondani, hogy nem egy, azelőtt soha nem látott és még nevéről sem ismert vidéki polgártársam mint lett a művészet behatása alatt nem is művész-barátta, hanem a művészet rajongójává. Egy személyes kis

Művészet 1909

incidenst azonban, mely parányi kis működésemmel nyilvánosan bár, de zártkörben foglalkozott, hadd intézek el itt a legnagyobb nyilvánosság előtt. Ezt is csak azért, hogy igazoljam, bizonyítsam, hogy a vidéki közönség nemcsak szivesen látja, hanem várja, óhajtja is a művészetet. A felvidéki vándorkiállítás nagy eredményeit ugyanis annak tulajdonították, — ez az incidens — hogy én a a városok közönségére erőszakoltam a vásárlást és hogy erről információk szereztettek be. Bármennyire hizelgő reám nézve annak föltevése, hogy szerény államvasuti mivoltom mellett 62000 koronát tudtam kierőszakolni, tiltakozom e sértés ellen azok nevében, akik erről semmit sem tudnak s akik ellen ez intéztetett, mert a 62000 koronát azok, akik áldozták szivesen és önként és nem erőszak folytán áldozták. Tiltakozom annál inkább, mert tanukat tudok állítani, akiket a vásárlásról lebeszéltem, akiket vásárlási szándékukban megakadályoztam, sőt akiknek az eladást egyenesen megtagadtam, arról azonban, hogy én valakinél — magánszemélynél, nem testületnél — akár közvetve, akár közvetlenül eladási szándékból eljártam volna, alkalmatlankodtam volna, az illetőre pressziót gyakoroltam volna, várom a bizonyítékokat.

Mindezt csak azért mondom el, nehogy olyannak tartassam, aki azt, amit mond és ír, föltevések és nem a gyakorlatban kipróbált tapasztalatai alapján írja és mondja. Igen, a gyakorlat tanított meg reá, hogy a vidéki városok közönségét immár nagyon itt az ideje, hogy bevonjuk művészet-politikánkba és pedig azon a két okon, hogy a centralizálás doktrinája már idejét multa, sőt megbukott és hogy a vidék már megérett arra, hogy nemzeti közművelődésünk ezen ágába is — helyes szervezés mellett — bevonassék.

Helyes szervezés! Mikor még szervezésről sem szólhatunk, mikor még semmiféle kezdeményezésről nincs tudomásunk, melynek az lett volna a célja, hogy a főváros művészeti életét a vidék közművelődési mozgalmaival szoros és állandó kontaktusba hozza, mikor a szegedi, debreceni, pozsonyi, szolnoki és aradi műpártoló egyesületeken kívül több ily egyesületről tudomásunk egyáltalán nincs, valamint arról sincs tudomásunk, hogy a vidéki számtalan kulturegyesületnek (néhány kivételével) komoly és céltudatos képzőművészeti programmja is volna. Ez a tény pedig látszólag amellett bizonyít, hogy a vidéki városok közönsége csak szórványosan érdeklődik a művészet iránt, tehát cáfolni látszik azon állításaimat, melyeket a vidék fejlődő művészeti érzéke mellett fölsoroltam. Ne felejtsük el azonban, hogy a vidéki műpártoló egyesületeknek, vagy a meglevő kulturegyesületek művészeti programmjának akcióképessége attól a támogatástól függ, melyben a főváros művészi életétől részesülhet. Mily célra alakuljanak meg ezen egyesületek, ha a főváros azokat programmjuk kivitelében nem támogatja? Elhatározhatják ezen egyesületek (s elhatározásaikat a belügyminiszter jóvá is hagyja), hogy évenkint, vagy minden második-harmadik éven kiállítást rendeznek, a Műcsarnok vagy a Szalon közreműködése nélkül azonban ezeket a kiállításokat rendezni egyáltalán nem képesek (vagy pedig olyanokat rendeznek, amelyeket jobb volna mellőzni) s így meg sem alakulnak, de megalakulnának az egész ország valamennyi arra való városában, ha erre a kezdés a fővárosból indulna ki és pedig akként, hogy az alapelvekben szigorúan körvonalazott programmot tárna a közönség elé, a részletekben pedig a helyi társadalmak felfogásának, életszükségleteinek adna szabad és tetszés szerinti érvényesülést. Ne higyjük, hogy ez lehetetlen s ne mondjuk, hogy egy az egész országra kiterjeszkedő művészeti szervezet az utópiák honába tartozik; az emberileg elképzelhető dolgokat megvalósíthatja az erős elhatározás, az erős akarat. És bizony nagyon itt az ideje a két tényező erőteljes érvényesítésének, mert ezek nélkül nincsen nagy alkotás. Ha sorsára bízzuk művészetünket, ha nem karoljuk föl minden erőnkkel és a leggondosabb szeretettel, ez az egyetlen kulturális fegyverünk, melylyel feltartózhatatlanul szerezhetünk magunknak a művelt nyugat civilizációjában előkelő helyet, a nemzeti élet és érvényesülés pótolhatatlan veszteségére örökre kihull kezeinkből. Mert irodalmunkkal nem ostromolhatjuk meg a nyugat kapúit; hiszen nyelvünket határainkon túl senki sem

Balogh Bertalan

Mendlik Oszkár

MENDLIK OSZKÁR MŰVEI:

217. Tavaszi délután.
218. Hullámtörés Raguzánál.
219. Hullámtanulmány.
220. Viharhullám az Óceánon.
221. Hullámtörés.
222. Őszi hangulat Lacroma szigetén
223. Tavaszi hangulat az Adrián.

Kiállítás, 1929. évi
kiáll.

KÉPEK.

A KATALÓGUS KÉPEINEK FÉNYKÉPFŐLVÉTELEIT
BALOGH RUDOLF;
SOKSZOROSÍTÁSÁT PEDIG AZ ATHENAEUM MÉLYNYOMÓ
OSZTÁLYA VÉGEZTE.

78. Napkelte az Indiai-óceánon.
79. Derült reggel a La Manche-csatornán.
80. Hullámfodrok a Biscayai-öbölben.
81. Téli vihar kezdete a Biscayai-öbölben.
82. Novemberi hangulat az Atlanti-óceánon.
83. Hullámhegy az Indiai-óceánon.

(Mendlik Oszkár műveinek folytatása a VII. teremben.)

MENDLIK OSZKÁRNÉ

SZÜL. MYNSSEN JULIA, SZOBRÁSZNŐ.

Született 1873-ban Amszterdamban. Iskoláit Amszterdamban végezte, majd az amszterdami akadémiába iratkozott, hol Leenhoff szobrász-professzor tanítványa lett.

1899-ben megkapta a holland királynő aranyérmét «Tavasz» című művére és utána a Prix de Rome-t. Ő volt az első nő Európában, ki Prix de Rome-t kapott.

1900-ban nőül ment Mendlik Oszkár festőművészhez és azóta Aerdenhoutban él családjának és művészetének.

MŰVEI:

Magántulajdonok. Nem eladók.

84. Olvasó ember.
85. Olvasó fiú.
86-tól 93-ig Arcmások.

KMTársi 1928/29. téli kiáll.

43. Őszi vihar az Atlanti-óceánon.
44. Hullámtörés Lacroma szigetén.
45. Mare azurro (Földközi-tenger).
46. Hullámtörés Jáva szigetén.
47. A Földközi-tenger eső után.
48. Tavaszi hangulat a Biscayai-öbölben.
49. Vihar kezdete az Atlanti-óceánon.
50. Borongós hangulat a La Manche-csatornán.
51. Vihar után az Atlanti-óceánon.
52. Vihar a Biscayai-öbölben.
53. Délutáni hangulat az Atlanti-óceánon.
54. Ködös hangulat az Atlanti-óceánon.
55. Esthangulat a Biscayai-öbölben.
56. Felhők a Földközi-tenger felett.
57. Hollandi tengerpart.
58. Viharos idő a Biscayai-öbölben.
59. Orkánhullám az Atlanti-óceánon.
60. Zivataros idő az Atlanti-óceánon.
61. Tengerpart Zandvoort mellett (Hollandia)
62. Vihar kezdete Florida mellett.
63. Reggeli hangulat a Földközi-tengeren.
64. Az Egyenlítő alatt.
65. Zivatarfelhők az Indiai-óceán felett.
66. Zivatar a Levanten.
67. Viharhullám az Atlanti-óceánon. József kir. herceg Ófensége tulajdona.
68. Napos délután a Levantei-tengeren.
69. Zivataros idő Florida mellett.
70. Hullámtörés a dalmát-partokon.
71. Tavaszi hangulat (Levante).
72. Hullámtaréj az Atlanti-óceánon.
73. Derült reggel a Trópusokban.
74. Attica mellett.
75. Estefelé a Caraibi-tengeren.
76. Derült reggel a Levanten.
77. Beömlő hullám a déljávai partokon.

Mendlik Antónné
Kell. kiáll. 1928/29

EGY NŐCSÁBITÓ NAPLÓJÁBÓL

Dátum. (189...)

(Hosszadalmas, naiv fejtegetés, hős miért vezet naplót.)

Dátum.

(Részletes szerelmi vallomások és ömlengések egy bizonyos Matild nevű hölgyről, aki nagyon csinos, nagyon szabadszájú, barna és gyermektelen házasságának immár tizedik évét tölti a férjével, egy úrral, aki fölfelé fésüli és laposra vágatja a haját, főkönyvet vezet és az italos mulatságok nagy barátja.

Ugyancsak hős háziasszonyának nacionáléja. Ez egy nagyon jólelkű hölgy és erkölcseiben abszolúte födhetetlen, többszörös családanya. De a háziasszony az, aki hőst látható örömmel hozza össze barátnőjével, Matild asszonnyal. Úgylátszik a háziasszony nem aggályos a mások jóerkölcseit illetőleg, vagy talán hősnek, a szobaurának teljes ellátásához tartozónak érzi, ha csinos barátnőivel összehozza.

Továbbá hős terjedelmes leírása arról, hogyan ugratja őt Matild asszony. Például a háziasszonyék ebédlőjéből, ahol vacsora után társaság van, Matild asszony bemegy hős szobájába a háziasszony kíséretében és a háziasszony magukra hagyja őket. Hős ügyetlen merényletet követ el Matild asszony jóerkölcsei ellen. De kudarcot vall. Mire hős fájdalmának, dühének háromoldalas leírása.)

Dátum.

(Érdektelen tudósítások hősnek egyik tanárjáról az egyetemen, aki hőst leszidta a kollokviumon, mert messziről érzett szájából a borszag.

Hős mentegetőzései, fejtegetései a zülledés jogáról, mint ami világfájdalmának következménye, ami viszont Matild asszony iránt érzett reménytelen sóvárgásainak következménye.

Borzasztó zavaros és hajuknál fogva összeráncigált elmefuttatások a züllés gyönyöreiről.

Ezek után elég elmés leírás egy kis budapesti belvárosi kocsmáról, egy Tankréd nevű szakállas ősjogászról és egy másik diákpajtásról. Azok megkritizálása olyan vonatkozásban, ahogyan hős Matild asszonyhoz való szerelmével kapcsolatban tett bizalmas vallomásait és kesergéseit a pajtások megkritizálták.

Hős nagyon helyes megállapítása arról, hogy nagyon ostoba dolog ivópajtásoknak kifecsegni dolgokat.)

Dátum.

(Matild asszony következetes ugratásai. Hős dühe, boldogtalansága, panaszai, átkai.)

Dátum.

(Matild asszony ugratásai és a többi...)

Dátum.

(Hős újabb fejtegetései arról, hogy joga van élete fogytáig az alkoholos mámor destruáló élveinek adni át magát.

Ugyancsak hős mentegetőzései, miért nem fogadta el aznap este háziasszonya meghívását a vacsorautáni elbeszélgetésre, amikor ott lesz Matild asszony is.

Hoztam is onnét egy igen nevezetes oklevelet, azt, melyben Nagy Lajos az aacheni magyar kápolna építéséről rendelkezik — öt forinton vettem. Hampel barátom adta ki az Archaeológiai Értesítőben. Roppant sűrű volt Raguza érintkezése Magyarországgal, a szent koronához tartozónak vallotta magát és évi ajándékokat küldött királyainknak. Sok ereklye származott innen hozzánk: a Szent Jobb is. Ez a kis köztársaság Velence, Magyarország és a török közt századokon át fenntartotta önállóságát, hajói, az «argosyk», még Angliába is eljutottak, matrózainak széles és megérdemelt volt a híre.

Hogy mennyire élt még ott a magyar összeköttetés emlékezete, a következő eset mutatja. Gondola úr (a Gundulics, híres költőjük családjából való), a bécsi Urakházának tagja, meghívott ebédre szőlejébe. A pezsgőnél beszédet mondott. Raguza nem szerb, nem horvát, nem is olasz, hanem lelkében most is magyar és büszke a közös multra. A közös nagy jövőre üríti poharát.

Hosszú utam alatt itt éreztem magam először otthonosnak: tiszta volt minden és termékeny a vidék, különösen Canale kerülete. Szerencsém volt annyiban is, hogy nem volt túlságos meleg, amit nem bírok. Még egy nagy örömöm volt, véletlenül találkoztam régi kedves tanítványommal, Mendlikkel, a tengerek hírneves festőjével, ki Györök Leó kis hajóján barangolta be az Adriát.

Hátra volt még a tájképileg legkülönb vidék, a Bocche és Cattaro. Ennél tökéletesebb fjordot a természet nem alkotott. Sötétkék víz, sziklás, tagozott partok, háttérben a magas Lovcsen. Ezen felsétáltam, gyönyörű műúton, a montenegrói határig. Volt levéltár is, de kevés hasznát vettem, mert itt már a cirill betű és szerb nyelv uralkodik.

Kétnapi tartózkodás után vissza Gravosába, kis hajón Metkovicig, majd vasúton Mosztáron át, hol megháltam és megnéztem az igen érdekes török várost és a rómaiaktól épített hidat. Majd Szerajevóba és Ilidzsébe, hol Kállayné volt kegyes fogadni és megvendégelni.

Aztán szerencsésen hazaértem, majd családomhoz utaztam Bártfára.

Erősen hozzáfogtam a munkához. El is végeztem. Egy részét az Akadémiában felolvastam; meg is jelent kiadásában az egész. A fősúlyt a tengeri hatalomra helyeztem, Perikles egy mondását véve alapul. A munka nagyon tetszett. Apponyi ezt írta nekem: miért is haltak ki az Árpádok! Kállay 1000 frtot küldött honorárium gyanánt. Elfogadtam, de kikötöttem, hogy ezt a pénzt törökországi útra fordítom, mert mégsem járja, hogy a Keletről mitse tudjak. Az irigyek részére megjegyzem, hogy többet költöttem rá ezer forintnál.

MARCZALI HENRIK

A KÖLTŐ ELLÁGYUL

Még emlékszik: szakállas öregapja volt,
ki bölcs szeretettel nézte csámpás
lábainak görbe kanyargását s
ugy érezte, nem csalódik izgága
fiában, ki a földrehányt szalmazsákon,
mig álmában halott anyját ölelgeti,
most ide-oda dobálja hervadásnak indult
nagy fiatal testét...

BERDA JÓZSEF

után? — kérdem. «A tánc után a legény hazaviszi a leányt. Aztán elveszi. Ha nem, megölik.»

Ilyen ritka etnográfiai élvezettel gazdagodva néztem meg a múzeumot. Érdemes volt. Sokszor gondoltam arra, hogy főpapjaink közül hányan lobognak ilyen nemzeti és műveltségi hévvel, mint ez a szegény. fanatikus szerzetes. Marunt szívembe zártam; arcképe asztalomon van.

Spalato. Diocletianus császári palotájának homlokzata messze elnyúlik a tengerparton, keskeny földnyelven. Belül a város templomaival, sürgés-forgásával. Mintha egy óriás őrizne törpéket. Szorgalmasan bujom a gazdag levéltárt, a könyvtárt. Legjobban Spalatói Tamás érseknek a XIV. századi kézirata érdekel, abban is az utóirat. Ebben az áll, hogy Kálmán, László király fia, mikor Horvátországba ment serege élén, horvát hadakat talált maga előtt és azokkal, 12 törzzsel, egyességre lépett, 1102. Nyilván hamisítás, még azt sem tudja a másoló, hogy Kálmán nem volt László fia, a horvát törzsnevek pedig a XIV. században fordulnak csak elő az oklevelekben. Láttam egy más példányt is Trauban, de a dolog hitelessége ezzel éppen nem erősödött. Ebben tehát már egészen biztos alapon állottam. Spalatóban találtam még IV. Béla két kis leányának sírkövét. Ezeket Magyarország visszakövetelte, de a püspök azt mondta: az első vonattal, mely innen Pestre indul. Egyebekben igen jól ment dolgom, ott volt Dávid generális is vezérkarával és megnézhettem engedelmével Klisszának még katonáktól őrzött sziklavárát. Megismerkedtem Bulat polgármester, reichsrathi polgármester úrral, a horvát párt vezérével, ki híveivel együtt mind azt hajtotta, hogy Dalmáciát vissza kell csatolni Magyarországhoz. Erre mindig azt feleltem: van már éppen elég horvátunk.

Alig félóránvira a várostól északra nyúlik el az ősi Salona sírmezeje. Oda a tudós Bulics prelátus vezetett és kalauzolt. Egy egész hetet töltöttem ott a síriratok kibetűzésével. Azt hiszem, egy nagy történeti rejtély megoldásához közeledtem. Az epitáfiumok mind deáknyelvűek, a VI—VII. századból valók, de a ragozás és ejtegetés minden nyoma nélkül. Nem is olaszok. Itt tehát egy barbár nyelvnek kellett a latinnal érintkezni. Ez pedig nem lehetett a horvát, sem az avar, hanem csak thrák vagy illír. A város római volt, a vidék barbár. A vidéknek pedig érintkeznie kellett a kulcsos városokkal és viszont. Ez az oláh nyelv alakulásának nyitja, hiszen nemcsak az Alduna várainál keletkezett, hanem az Adria partján is.

Spalatótól két óra kocsizás Trau. Arra a kis szigetre menekült a tatár elől IV. Béla. Ott volt ám csak dús az aratás. Körülbelül 80 eredeti oklevelet olvastam az Árpád-korból. A Fanfogna-Garagnin Conteknál, kiknek vendégszeretetét élveztem és kik magyaroknak tartották magukat, mert címerükben madarak ülnek fán — Fán fogna — gyönyörű gyüjteményét találtam a Dalmáciára vonatkozó röpiratoknak. De legerősebben hatott rám a kis város XIII. századi dómja, kapuján a hatalmas hímoroszlánnal. Ezt utánozták nálunk a kiállításon a jáki templomnál. Különben úgy látszik, a bécsi Szt. István-templom is ugyanabból a mesteriskolából került ki.

Vissza Spalatóba, majd Raguzába. Ez a város sokszorosan érdekelt nemcsak nevezetes multja miatt, hanem mert ott született és működött az első magyar renaissance-történetíró, Tubero, ki hazánk viszonyait a mohácsi vész előtt oly belátóan ismerte és ismertette. Nagy földrengés 1663-ban egészen lerombolta, úgyhogy barokkstílusban épült újra, de levéltára megmaradt. Dolgoztam is benne sokat és igen érdekesek voltak éppen az Árpád-kor gazdasági és pénzügyi viszonyainak adatai.

jos és neje ajánlott fel Szt. Simon egyházának. Nagy ezüst relief, a királyi pár arcképével. Az egykorú Matteo Villani, Firenze nagy krónikása e műről, mely Milánóban készült, ezeket beszéli: Nagy Lajosnak csak leányai voltak, fiörököse nem. Ezért Dalmácia visszafoglalása után elhatározta, hogy elválik nejétől. Még a pápa is óhajtotta, hogy Isten számos családdal, fiúval áldja meg bajnokát. Hiába. «Az asszony is, a király iránt való szerelemből nagy bánatban volt, készen mindenre, hogy urának legyen örököse. Minthogy úgy érezte, hogy fiút nem hozhat a világra, nyilvánosan mondták, hogy ez okból jöttek Zárába és ott maradtak több hónapon át. Nagy és előkelő monostort építtettek ott és a királynénak abba kellett volna belépnie apácaruhában. a Szentegyház diszpenzációjával, hogy a király más feleséget vehessen. De ha ez igaz is volt, győzött a királynői hölgyhöz való szerelme és akaratuknak csak híre maradt meg.»

Egész irodalma van ennek a remekbe készült koporsónak, de célját nem magyarázták meg a tudósok. Egy véletlen vezetett engem rá. Lajosnak váltságot kellett adnia, hogy nejét, ki már apácaruhában járt, magával hazavihesse. E váltságnak olyan természetűnek kellett lenni, hogy az isteni kegyelem az újonnan megerősített házasságot fiörökössel áldja meg. Ennek a kegyelemnek kieszközlésére ki alkalmasabb Szent Simonnál, ki ölében tartotta a kis Jézust és hirdette dicsőségét? Zárában — ezt Dávidné kegyelmes asszonyunktól és leányától, a később oly nagy hírre jutott báró Giesl nejétől tudtam meg — most is a koporsó előtt imádkoznak a fiút óhajtó zárai nők.

Politikailag érdekes volt Dávidné nyilatkozata, ki nem értette, minek kedvezünk a horvátoknak, holott ők, a szerbek, azoknál mennyivel különbek.

Ezután Zára környékét is megnéztük, különösen Zemunikot, hol Nagy Lajos tábort ütött. Most ott trappista klastromot és — sajtot találtunk.

Zárából Sebenicóba. Ott Veranchichék írásait reméltem találhatni, de akár az én hibámból, akár másából, üres kézzel távoztam. Jól megnéztem azonban a még a magyarok által emelt és elég jó karban maradt erődítményeket. Onnét Kninba, a horvátok ősi fővárosába, egy igen kedves és művelt kapitány társaságában. Ajánlásom volt Luigi Marun ferencrendi baráthoz, ki a lombard korból származó régiségeket feltárta és roppant fáradsággal és nélkülözéssel múzeumot alapított

Az állomásnál várt a szerzetes. Kért, ebédeljek ott, náluk, noha Úrnapja, csak igen silány ételt kapnék. Jöjjek azonban 3 órára a Csitavnica előtti kávéházba, szabad ég alatt ott vár és mutat nekem szép, népies ünnepet.

Ott csoportosult az egész fiatalság, leányok, legények, mind ünneplőben. A leányok hajzatában mi csak arany-, ezüstpénz volt, némelyiknek a mellét is az borította. Előbb kólót táncoltak, kecsesen, illedelmesen. Mikor ennek vége, Marun magához int egy legényt és súg a fülébe. Csak azt veszem észre, hogy a legény fülig elpirul. Aztán egy kis mozgolódás, majd egy más tánc. Olyan, minőhöz képest a legvadabb kankán a Mabilleban merő istentisztelet. A párok erősen egymáshoz símulnak, majd egyik vagy másik lábukkal, felváltva, kirúgnak. Lihegnek. Ilyen lehetett az őstánc, minőt az ausztrál-négerek ropnak.

Elállott szemem, szám. Mikor oszlanak, kérdem Marunt: milyenek itt az erkölcsök? «Nálunk katolikusoknál jók, a görögöknél nem. Ezt a táncot csak igen ritkán engedem meg, csak olyankor, mikor etnográfiai szempontból érdeklődő vetődik ide ünnepnap.» És mi történik a tánc

iskolamesterkedtem, mit éppen nem vett zokon, hanem iránta való nagy érdeklődésem jelének tekintett.

Kónyi Manó, Andrássyék bizalmasa, eljő hozzám, egész kikelve magából. Hogy mondhattam Apponyinak, hogy többet várok Tisza Istvántól, mint Duci gróftól? Igenis azt mondtam; Tisza Istvánt — még nem ismertem — alkalmasabbnak tartom cselekvésre, de gondolkodásban és műveltsége sokoldalúságában nem mérkőzhetik Andrássyval.

A Wekerle-kormányban Andrássy államtitkár lett. Karácsony előtt meglátogattam és elmondtam nagyjában Apponyival volt beszélgetésemet, nem említve a carte blanche-ot. Okoskodásom az volt: Apponyi olyan erő, mellyel a kormánynak nagyon is számolnia kell. Ha miniszterséget vállal, tizenöt évre nyugodt, békés haladásnak nézhetünk elébe, mert legalább annyi időbe kerül, míg valaki hasonló pozicióra tehet szert a parlamentben és az országban. Rajtunk múlik, hogy ezt az időt kellően kihasználjuk. Andrássy ezt az érvelést elfogadja, és megígérte, hogy szól erről Wekerlének.

Mikor újév után ismét összeült a képviselőház, Wekerle odaült a nemzeti párt vezére mellé. Apponyi nagy örömmel jött hozzám: milyen kedves és előzékeny volt a miniszterelnök, mennyire méltányolja az ő hazafias elhatározását. Megigérte, hogy február 2-ára Bécsbe megy és előterjesztést tesz a királynál, ki bizonyára szíves-örömest fogadja be a kabinetbe. Wekerle elment, meg is jött, de Apponyihoz egy szóval sem fordult. Erre ő méltatlankodva mondja nekem, hogy Wekerle őt elámította, bizonyára nem is szólt Őfelségének és ő szégyenben marad. Igyekeztem megnyugtatni: Wekerle bizonyára híven referált a királynak, már a maga érdekében is. De valószínűnek tartom, hogy Ferenc József a jelvények dolgában tart valami újítástól és azért nem enged. Wekerle pedig inkább magára veszi az ódiumot, semhogy a királyt hozná kellemetlen helyzetbe. Hiába, azóta nyilt volt az ellenségeskedés és szép tervem kútba esett.

Meg kell jegyeznem, hogy Apponyi sohasem kötötte le magát a kötelező polgári házasság mellett és e pontban folytathatta az oppoziciót. Ha nagyot össze lehet venni kicsivel, csekélységem sem gondolkodott másképp. A zsidó recepció ügyében engem szemeltek ki előadónak, el is készítettem a referátumot lehetőleg gondosan, hogy azt mint folyamodást benyujtsák az országgyűlésnek. Az ülésen Mezei Mór elnökölt, ott volt a tudós Blau Lajos és bemutattak egy fiatalembert, dr. Vázsonyi Vilmost. A polgári házasságról azt írtam: nagy ugrás egyszerre. Történetünk azt bizonyítja, ha egyszerre nagy lépéssel törtünk előre, bizonyára nemsokára tízszer annyit teszünk hátra. A gyors haladás, akár joggal, akár nem, megfelelő ellenhatást kelt. Munkálatomat egyhangúlag elfogadták — csak a polgári házasság szakaszánál mondott Vázsonyi szép beszédet, a kötelező mellett. Tüntetően elfogadták, én pedig táskámat fogtam és elsiettem.

Aznap mikor a Bánffy-kormány bemutatkozott, nagy koncert volt a Vigadóban. Onnét az «Angolkirálynőbe» mentünk vacsorára. Apponyi szembe ült velem. Fogom pohaharamat és koccintok: Éljen Bánffy! Éljen! mondja, mert vele legkönnyebb lesz elbánnom. Felelem: azért, mert megint nem kell dolgozni.

Következett a millenniumi ünnep, melynek idejére Apponyi a «treuga Dei»-t ajánlotta fel, Bánffy azonban a kedvező helyzetet a választásra használta fel, melyben a nemzeti pártot megtizedelte. Erre a választásra lekötöttem szavazatomat Apponyinak vagy Horánszkynak, ha Pesten lépnek fel. Mivel azonban az ellenzék Hock Jánost jelölte, fel-

mentve éreztem magam, mert nem a pártot néztem — azok egyformák, hanem az embert.

Röviddel a választási katasztrófa után Apponyival találkozom és kérdem, hogyan érzi magát? «Testileg jól, de lelkileg nagyon leverten. Úgy vagyok, mint egy fiú, ki nagyon-nagyon szereti anyját, de nem becsülheti. Nagyon-nagyon szeretem hazámat, de becsülni most nem birom.» Vigasztaltam. Nevezetesen scholasztikus kérdés az: tévedt nőt tisztességes asszonnyá változtathat-e Isten? Ezt eldönteni nem tudom. De igenis tudom, hogy éppen Magyarországon a nagy süllyedések után a legfényesebb korszakok következtek. Volt-e hitványabb a magyar, mint a tatárjárás korában? Következett IV. Béla, Nagy Lajos, Hunyadi, Mátyás. Volt-e hitványabb a magyar, mint Mohács korában? Következett Dobó, Zrinyi, Balassa, véleményem szerint hazánk legdicsőbb százada. Volt-e hitványabb a magyar, mint Ferenc császár korában? Következett Széchenyi, Deák, Eötvös, Kossuth. Egy-egy nemzedék mit számít egy ezredévben!

Vajha most is megérhetnék ilyen változást.

A nemzeti pártnak a szabadelvűbe olvadását Széll Kálmán égisze alatt nem tartottam szerencsésnek. Lettek «normannok és szászok». De Apponyi jóakarata irántam nem változott. Midőn a francia parlamentáris évkönyvben (Annuaire du Parlament 1902) kiadta a magyar alkotmány és országgyűlés rövid jellemzését, Andrássy Gyula és Beőthy Ákos mellett reám is szives volt hivatkozni, még pedig e szavakkal: «Különös hálával tartozom M. H.-nek, a budapesti egyetemen a történelem tanárának, ki felajánlotta nekem széleskörü tudományának segítségét.» Még ezzel sem elégedett meg, hanem mint a képviselőház elnöke, igen előkelő társaságot hívott össze, a miniszterelnökkel is, hogy felolvassa művét, kiemelve közreműködésemet.

DALMÁCIA

Kállay Benjámin 1897 pünkösdjére sürgönnyel hívott Bécsbe, rövid megbeszélésre. Mindjárt a dologhoz fogtunk. A közös pénzügyminiszter vázolta politikai helyzetünket. Őfelsége Pétervárott járt és teljes megegyezésre jutott a cárral a Balkánt illetőleg. Így hosszú, áldásos békének nézhetünk elébe. Ezt az időt ki kell használnunk. Neki az az ideálja, hogy legyen húszmillió magyar és Kálmán király útjain haladva legyen hajóhadunk is hosszú tengerpartunk védelmére. Hogy történeti jogunkat bizonyítsuk és ezzel jövőnket is biztosítsuk, arra kér, menjek Dalmáciába, vegyem sorba e városokat és levéltárakat és írjam meg teljes alapossággal az Árpádok és Dalmácia viszonyát. Ad az útra 400 forintot; az elegendő lesz.

Ezt a megbízást örömmel elfogadtam, a tárgyért is, a személyért is, hisz Kállay és neje mindig kitüntettek. A tanév végével elutaztam. Thallóczy bőven ellátott ajánlólevelekkel és jótanácsokkal, különösen ételt-italt illetőleg, de a rovarporról sem feledkezve meg. Útra keltem Fiumén át, gyönyörű holdvilágos éjjel, nem is mentem le a fedélzetről. Első állomásom Zára, mely oly nagy szerepet játszott a magyar és Velence közt viselt háborúkban. Oda jó ajánlást kaptam Masirievics kúriai tanácselnöktől, kinek nővére Dávid táborszernagynál, Dalmácia kormányzójánál volt férjnél. Maga a város jelentéktelen, de emlékei, különösen egyházai még a román korból valók és nagy művészi értékűek. A levéltárban is találtam sok fontosat, még ki nem adottat is.

De legérdekesebb előttem Szt. Simon koporsója, melyet Nagy La-

dolkoztam, szinte rögeszmém volt az erők egyesítése. Azt a véleményt kockáztattam, hogy Tisza István szilárdságára és alapos tudására csakolyan szüksége van a magyarnak, mint Apponyi eszményi szárnyalására. Hallatlan, váratlan, mindenki hozzájárult. Mikszáth vállalta, hogy Pistával beszél, reám pedig Apponyi megnyerését bízták (1891).

Néhány nap mulva ismét találkoztunk. Apponyi, több noha-noha beillesztésével, mégis hajlandónak mutatkozott a haza újjáépítése és felvirágozása érdekében együttműködni Tiszával. Kálmán barátunk ellenben rossz kedvvel, mintha orravére folyna, azt rebegte, hogy Pista tudni sem akar ilyen szövetségről. Első politikai lépésem tehát teljes kudarccal végződött — csakúgy, mint a későbbiek.

A Tisza hosszú kormánya alatt a «quieta non movere» (ne mozdítsunk semmit, mi nyugton van), volt a jelszó. Ettől Szapáry sem igen tért el. De új nemzedék nőtt fel, eltelve 48 dicsőségével, de megfeledkezve az ezt követő bajokról. A nemzet nagy többsége ragaszkodott a kiegyezéshez, de az állam és a sereg közti viszony folytonos súrlódásokat okozott és a törvényes paritás a közös intézményekben csak igen csekély részben valósult meg. A kiegyezés teljes paritásos értelemben való keresztülvitele, különösen a magyar nyelvnek és a magyar jelvényeknek elismerése a hadseregben és diplomáciában valának az akkor gróf Apponyi Albert vezetését követő alakuló nemzeti pártnak fő pontjai. Apponyi már 1890-ben a nemzet rezignációjának nevezte az akkori állapotot.

Irányi Dániel évről évre határozati javaslatot nyujtott be a polgári házasságnak és a vallásszabadságnak törvénybeiktatásáról. E felszólalásainak nem volt sikere. De 1892 május 27-én Apponyi nagy beszédben hozzácsatlakozik. Szükséges, hogy a törvényenkívüli állapotnak véget vessünk, az izgalom okait eltávolítsuk, hogy jövőre is kikerüljünk hasonló összeütközéseket és izgalmakat. Csak a lelkiismereti és vallásszabadság elvének elfogadása vethet véget a küzdelemnek. Ha ezen elvek következéseit teljesen megvalósítjuk; ha a katolikus autonómiát, a nyilvánosság ellenőrzése alatt létrehozzuk; ha gondoskodunk a szegény protestáns egyházakról; ha a zsidó polgárokat is teljes jogegyenlőségben részesítjük és véget vetünk annak, hogy hazánk egy része tovább is szemétdombja legyen egész Európa salakjának (erdélyi unitárius házasságok; válás hat hét alatt), akkor a szülők szabad rendelkezési joga minden gát nélkül helyreállítható.

Hiszen régebben is beszéltek polgári házasságról; 1874-ben már elvben el is fogadták. De hogy éppen Apponyi Albert, kit ellenfelei mindig sötét ultramontánnak festettek, követelje e nagy kérdések szabadelvű, sőt gyökeres megoldását, teljes meglepetést okozott. Apponyi vált egyszerre nemcsak a nemzeti, hanem a szabadelvű törekvéseknek is hivatott bajnokává.

Másnap kérdeztem őt: egyetért e fellépésével atyja? Azt felelte: teljesen, sőt a prímás is.

Eberhardon atyja kastélyában 1891 telén egy hétig időztem és módomban volt nemcsak atyját «inquirálni», hanem őt magát is. Jó gazda-e? «Igen, rendezett viszonyok közt élek.» Nem így értettem. Ért-e a gazdasághoz? «Nem nagyon, a parlamentáris munka elvon tőle.» Ez hiba, magyar államférfi jó, ha ért a gazdasághoz. Vesződnie, gondoskodnia kell és tudnia, hogy a siker Isten kezében van. Ennél jobb iskola nincs. A közügyek melyik ágát tanulmányozta legbehatóbban? «Nekem mint pártvezérnek minden nagy kérdéssel egyaránt kell foglalkoznom.» Nem volna-e jobb, ha előbb egy szakot sajátítana el.

Wygat. 1929. nov. 1.

akár a közjogot, akár a gazdaságot vagy közoktatást. Ha egyben szilárd alapon áll, könnyen mozog a többiben is, de ha egyikbe sem mélyed, sokoldalú lesz tartalom nélkül. Alkothat szépet, de nem maradandót. Kedves olvasóm, látod, «Schulmeisternek» csaptam fel.

Az iránta való bizalmam, sőt lelkesedésem, minden egyes beszéde után fokozódott. Következett a választások ideje. Kért, lépjek fel, kerületről részemre gondoskodik. Megfontolási időt kértem.

Kimondott alapelvem az volt, hogy a vezetőférfiak közt felmerülő ellentéteket csillapítsam. Ha pedig párthoz állok, célomat nem érhetem el. Részrehajlatlannak kell maradnom. Ezzel az elhatározással mentem Apponyihoz, ki újra rábeszélt. «Ha meg is választat, nem lesz abból semmi haszna. Mert, ha képviselő lennék, mégis csak a magam meggyőződését követném.» Így maradt abban parlamentáris működésem.

Mivel munkám a Felség elé jutott, Trefort magához hívott, hogy rendjellel tüntessenek ki. Ez bevett szokás volt. Megköszöntem a miniszter úr jóakaratát, de nem fogadtam el. Kérdésére, miért nem? azt feleltem: Eddig elhitték, mit írtam, ha kedvezett is a Habsburgoknak. De ha kitüntetnek, már nem látszom pártatlannak. Én pedig nemcsak pártatlan akarok lenni, de látszani is. Ezt belátta. Később gróf Csáky ugyanazt kívánta. Ismét nem kértem belőle, ő azt állította, hogy mint tisztviselőnek kötelességem az elfogadás. Azt válaszoltam: Őfelsége leghívebb jobbágya vagyok, de magyar író is. Mint ilyen meg kell óvnom és meg is óvom teljes szabadságomat.

Éberhardon többször esett szó a «Budapesti Hirlap»-ról és Rákosi Jenőről, ki a nemzeti pártnak erős és következetes támogatója volt, de Apponyival személyesen még nem érintkezett. Kért, adjam át neki, köszönetét annyira értékes állásfoglalásáért. Rákosit is óhajtotta volna bevinni pártjába, a parlamentbe. Így én voltam a közvetítő köztük. De Jenő bátyám époly kevéssé buzdult országgyülési babérokat, mint jómagam.

Májusi beszédével egyszerre az első sorba küzdötte fel magát. Szapárynak távoznia kellett: Wekerle nagy minisztériuma jutott kormányra, azzal a megbízatással és elhatározással, hogy az egyházpolitikai reformokat keresztülvigye. Elérkezettnek láttam az időt cselekvésre. Apponyihoz így szóltam: a szép beszéd Isten nagy adománya, de államférfiúvá csak a tett avat. Most olyan kormányunk van, mely ellen nem lehet kifogása. Nem csinált erőszakos, sem korrupciós választást — ez volt mindig a fősérelem, — és hazafias, nemzeti szellemében kétkedni nem lehet. Ebbe tehát minden lelkiismeretfurdalás nélkül beléphet. Igaz, hogy jobb szerettem volna, ha az államosításon kezdi, mi pártjának követelése. Erre ő. «Hát eldobjam magamtól azokat az eszméket, melyekért évek óta küzdök? Ne maradjon utánam semmi, ha meghalok?» — Isten éltesse száz esztendeig, szívemből kívánom. De azok az eszmék (a katonai jelvények nemzetiesítése) sokkal hamarabb megszünnek működni. Talán érvényesülnek, de mindenesetre fontosabbakkal és komolyabbakkal kell majd megküzdenie. Mégegyszer kérem, ne szalassza el ezt a lehető legjobb alkalmat, a hazát tettel szolgálni. Egy percig csend, aztán: «carte blanche-ot adok.»

Gróf Andrássy Gyula jóakaratát, ha mondanom szabad, még atyjától, a providenciális államférfiútól örököltem. Munkáim nagyon érdekelték, bejáratos voltam nála. Egyszer az Andrássy-úton találkoztunk, beszélgettünk. Milyen nagy ember volt az atyja, ő pedig nagy tehetségével és szorgalmával még semmi magához méltót nem művelt. A gróf úr mentegetődzött; még nem bírta összeszedni magát. De én tovább is

Pesti Napló, A 80-éves — ünnepélyek albuma. 1850—1930.

Mendlik Oszkár.

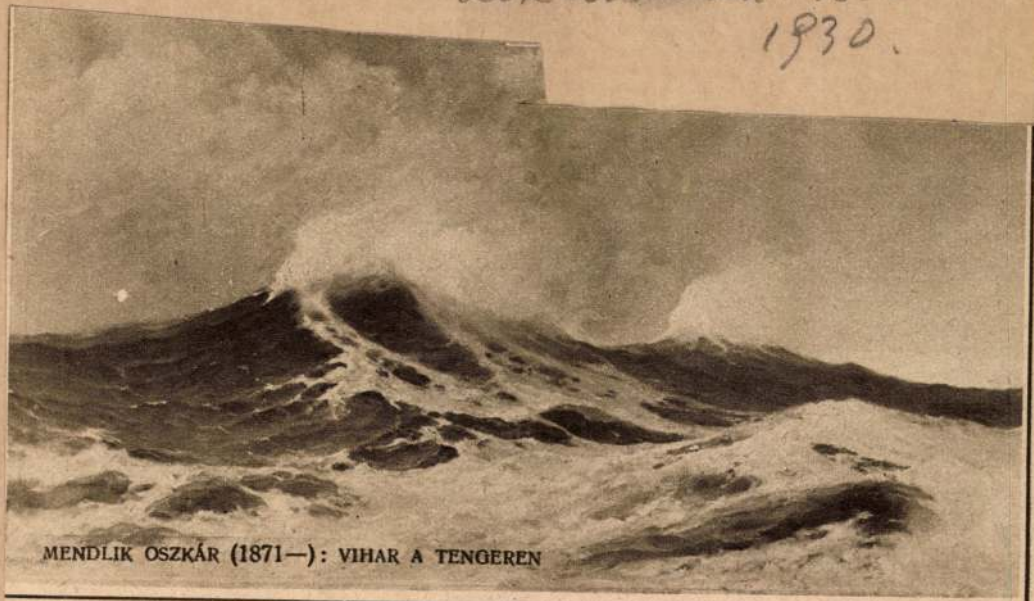

MENDLIK OSZKÁR (1871—): VIHAR A TENGEREN

109. Mendlik Oszkár: Őszi délután Scheweningennél.

Mendlik Oszkár

KMT 1907. tav. kiáll.

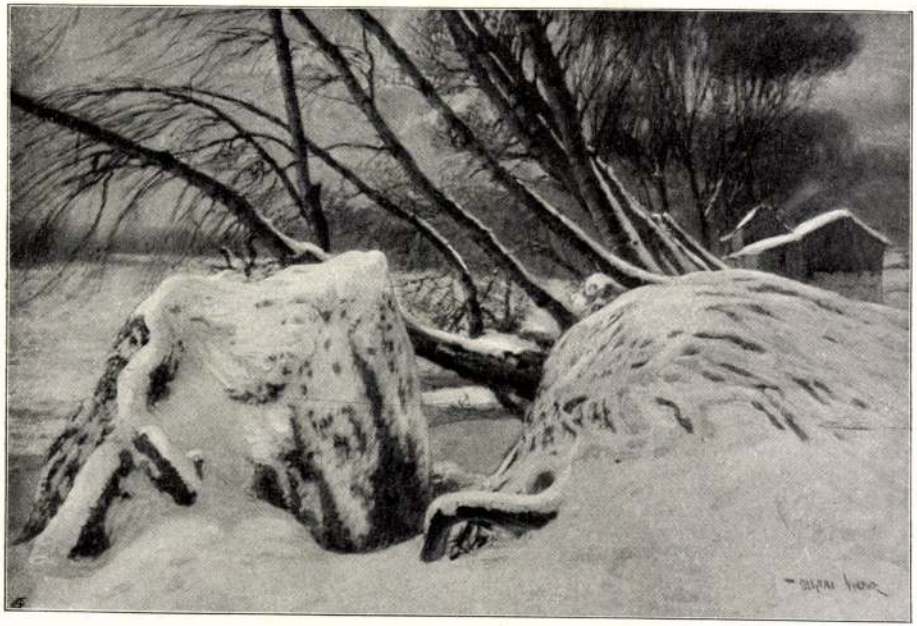

281 Grous Vuzon: Part montón

Mendlik Oszkár

200. Mendlik Oszkár: Océán-hullám.

Kiállaszt. 1908/9 szeptember 6.

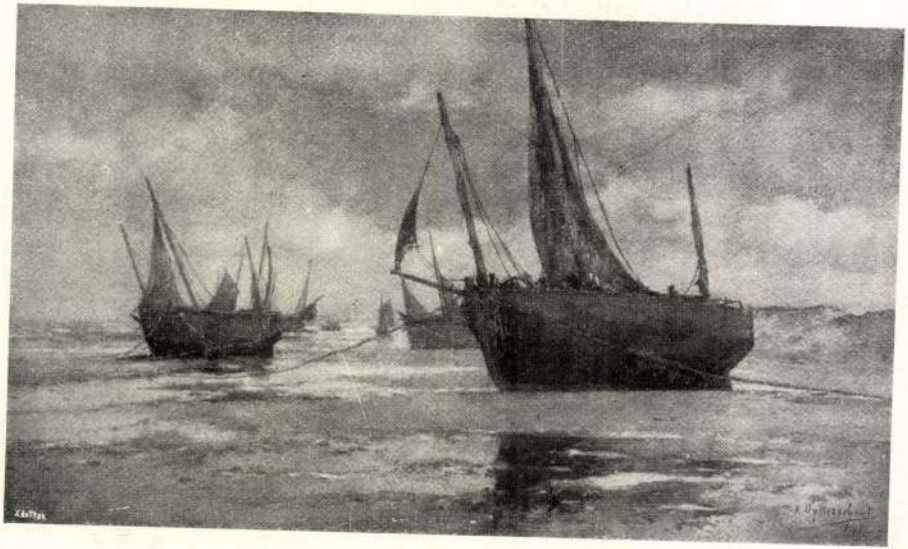

554. Uytterschaut, Victor: Halászbárkák.

1914-évf. l.

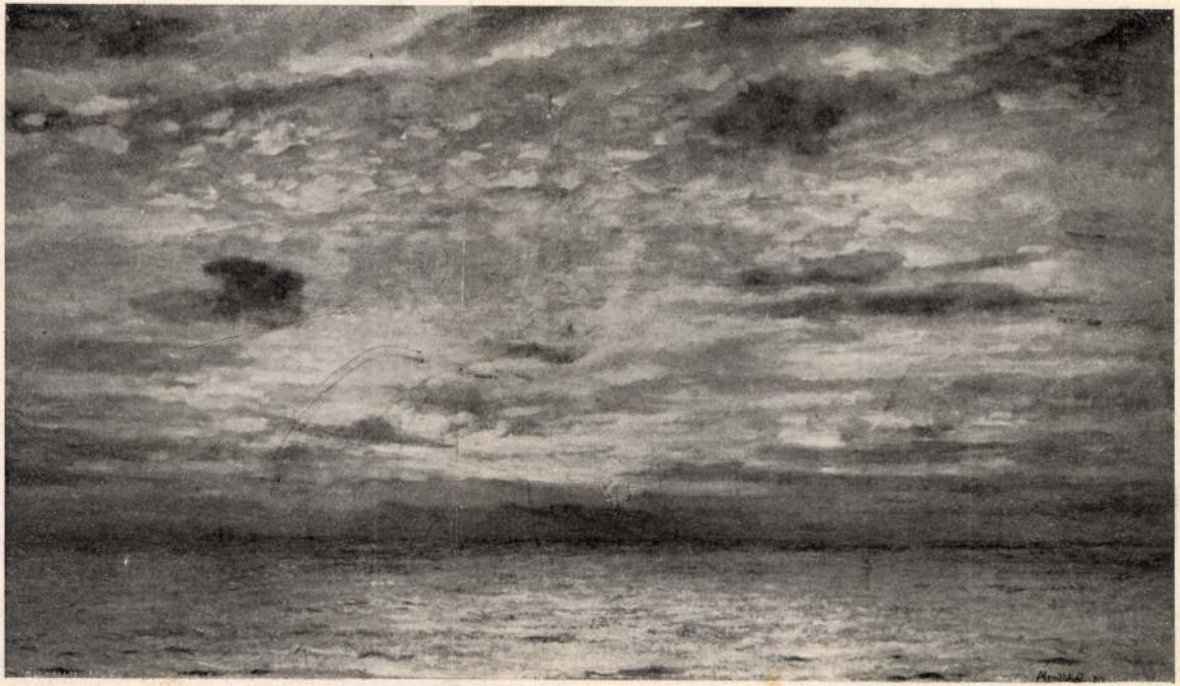

Mendlik Oszkár: Napkelte az Oczeánon.

Mendlik Oszkár

A SZIGET.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZŐLLŐSI ZSIGM

Vagy hatvan esztendővel ezelőtt élt egyszer egy ember, mondjuk, hogy Búnak hivták, a kire valóságos zápora szakadt a szerencsétlenségeknek és a csapásoknak. Ebben a hirtelen támadt orkánban egy arasznyi idő alatt elveszített mindent, a mit szeretett, a mi öröme és tartalma volt az életének. Elveszítette a feleségét, a gyerekét, elveszítette a vagyonát és hogy tökéletes legyen sorsának borzalmassága: elveszítette még a hazáját is, a mely idegen hódító vérrel és könnyel borított prédája lett.

Az ember úgy érezte, hogy nagyon jó lenne meghalni. De nem halt meg, mert Istennek úgy tetszett, hogy életben maradjon és ez az ember nem olyan lélek volt, a ki a maga vágyát a jó Isten rendelete fölé teszi. Megerősítette magát abban, hogy a meddig élnie kell, élni fog és hogy egy lázadó percz elviselhetetlen keserűsége meg ne tudja hajlítani: — kéletes, a minden enyhület nélkül való idegenségben és a szive dobbanásának olyan volt a hangja, mint a mikor a koporsóra ráteszik a födelet és erre a hangra azt válaszolta magának:

— Itthon vagyok.

A hajón megvásárolta magának azt, a mire tudta, hogy szüksége lesz és ezzel bevonult a szigetre, a melyen sokkal kevesebben laktak, mint a mennyien fértek volna. Barna bőrű őslakók, szelíd, igen jóindulatu és igen kiváncsi emberek, a szemük, még az öregeké is oly nyilt és oly bámész tekintetü, mint a gyermeké és néhány betelepült csupa férfi, a lelkében alkalmasint olyanforma, mint a mi emberünk. Mert ezek vonultak legbeljebb a sziget mélyébe, nyilván, hogy minél messzebb legyenek lélekzetétől is a világnak, a melyet elhagytak.

Még a hajóhoz se jöttek ki, hanem a benszülöttekkel küldötték oda a gabonát és gyü-

8 Mendlik Oszkár: Hullámok az Oceánon.

Mendlik Oszkár

Kőszörny. Tanó. 1910/11
Rőt. Kiáll. Egy.

15 Pap Emil: Ablaknál.

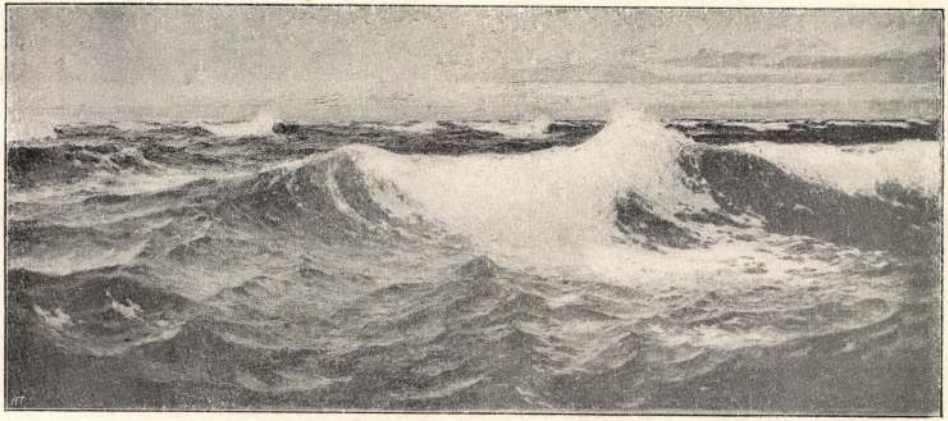

41. Mendlik Oszkár: Utolsó napsugarak.

Mendlik Oszkár

KMT 1901. kat. szerint – Kiáll –

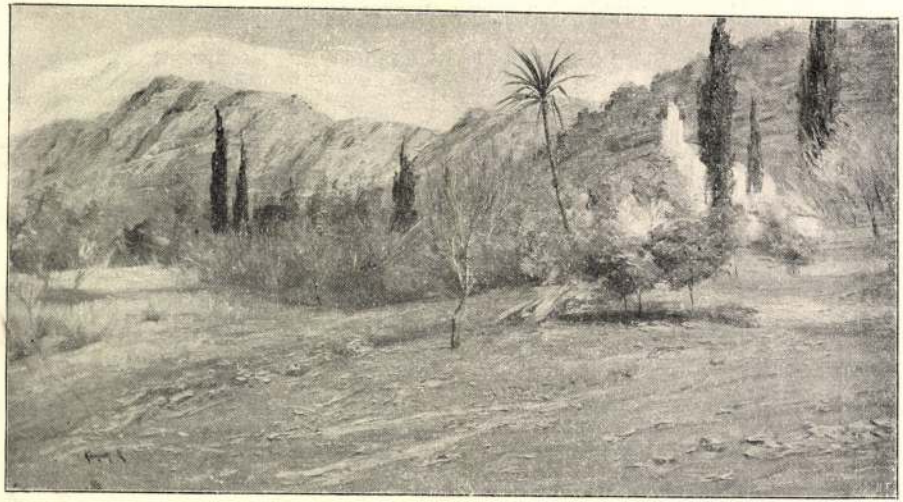

228. Kárpáty Rezsö: Részlet Castelnuovo mellett.

237. Mendlik Oszkár: Salamis.

Mendlik Oszkár

Műcsarnok 1902, tav. megvett.
Kiáll. Rat.

482. Tahi Antal: Erdei patak.

MENDLIK OSZKÁR: UTOLSÓ NAPSUGÁR

Mendlik Oszkár

RMTársi, 1927. tavaszi
iczk. kiáll.

KOSZTA JÓZSEF: KRUMPLIKAPÁLÓK

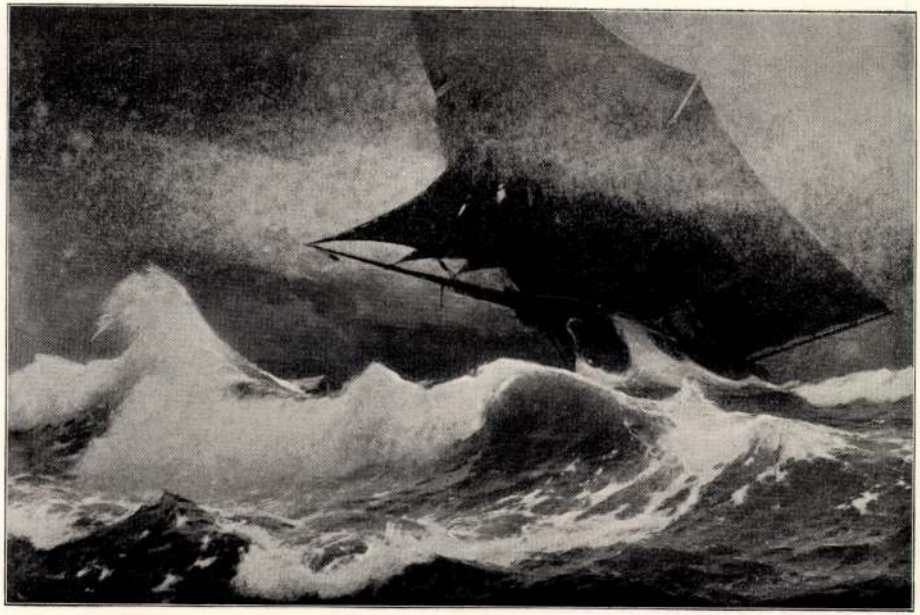

595. Mendlik Oszkár: A bolygó hollandi.

Mendlik Oszkár

Kiállítva: Párs. 1895.
Kat. szerint. Kép.

9. Br. Mednyánszky László: Virágzo fák.

A „Magyar Művészet“ melléklete

MENDLIK OSZKÁR: HALÁSZOK AZ ADRIÁN

Jungfer József úr gyüjteményéből

Az Athenaeum r.-t. nyomása

1929. 7. szám

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár

Vas. Ujs. 1909. 149. l.

Mendlik Oszkár: Viharos hangulat a Bisquájai öbölben.

koporsókban pihennek a fejedelmi
a fekete, szögletes érczládákon leg-
y-egy rézpánt villan meg. Csak a
herczeg koporsóján illatozik egy
olyacsokor, melyet valamelyik láto-
reája kegyeletes kézzel. És a sötét
ét sír világítja meg a reájuk hintett
yemszalagok tömegével, melyeket a
dta koszorúkról vettek le. Erzsébet
s Rudolf trónörökös aluszszák itt
kat. Középen pedig egy széles ür
elyet a koronás férj és apa önma-
tott fenn. Ime az asszonyi élet
nak végpontja!

dik királyné Itáliának trónján ült.
voyai herczegnő olasz ég alatt ne-
imádta Olaszországot és egy kérőt
csak azért, mert az elszakította
zájától. Azért ujjongva fogadta Um-
t, mely fölsegítette az imádott ország
Érzelmei, gondolatvilága a leggyor-
szefort népével, melynek ajkán regék
k a «bionda regina» szépségéről,

jótékony intézménynek lelke volt,

(5)
P3 Fohapit
19-20
46. alma

Raynal, M.:

Derkovits Gyula
Domanovszky Endre

NÉHÁNY SOR CSÁKY JÓZSEFRŐL

Joggal kérdezhetjük, hogy miért vádolják gyakran intellektualizmussal azokat a művészeti törekvéseket, melyek határozottabban fordulnak bizonyos plasztikai gondolat, mint az emberi élet számos megnyilvánulásának ábrázolása felé. Hiszen van-e valami konkrétabb mint egy Csákynak a törekvése, ki a plasztikát igyekszik megtisztítani, fölszabadítva azt minden regényes elfogultság alól? Ezzel szemben nem teljesen absztrakt-e az „emberi"-ért rajongó művészek azon szándéka, hogy — mint ők maguk mondják — visszavarázsolják az emberi életnek még a levegőjét is? Ki nem ismerné fel ezeknél a művészeknél a realista irodalom ábrázolásmódjával kötött legintellektuálisabb természetű kompromisszumot?

Csáky meghagyja a regényt az életnek s azok a szenvedések, melyeket az élet szül, sohasem homályosítják el szigorúan konkréten látó szemének tisztaságát. Ez kényszeríti őt azután arra, hogy a természettől formákat vegyen át, melyeket az építészet iránt való szenvedélye egyszerűeknek, tisztáknak és fiziológiailag reálisaknak akar ábrázolni. Ez azt jelenti, hogy a szobrásznak elsősorban építésznek kell lennie, vagyis hogy a szobrászt hivatása természetszerűleg eltávolítja a pillanatnyi változás ábrázolásától, hogy egy olyan munka befejezettségéhez vigye, mely munka egész lesz és mely, minthogy élnie kell, örökkétartó realitással fog élni. Csáky arra törekedett, hogy a természettől ezeket a formákat vegye át, formákat, melyeket az még a geometriával foglalkozó ember előtt teremtett. „Intellektualizmusról" tehát nem lehet szó. E formákat Csáky azután plasztikai egészekké fejleszti, fölhasználva művészetének egyéni sajátos tulajdonságait, a szigorúságot, amely egyben derűs, a meglepő finomságot, melyekkel nála az anyag tökéletes ismerete párosul.

A munkáiban minderősebben kifejezésre jutó építészeti kvalitásokra Csáky főként úgy tett szert, hogy egyszerűsítette a síkok és tömbök elosztását, elhagyva mindazt, ami a műben nem kapcsolódik egy tisztán plasztikai szükségszerűséghez. Sohasem arcokkal, kellemmel, ízetlen hízelgésekkel vagy szellemességgel akar hatni. Természetesen azért nem vet el minden eleganciára törekvő művészi gondot. Néhány műben, melyek immár a multba tartoznak, azt látjuk, hogy ez a kissé erősen megnyilvánuló törekvés pillanatnyilag egy konvencionális klasszicizmusba sodorta a művészt, aki azonban csakhamar erőteljesen szembe tudott ez iránnyal fordulni. Csáky is eleganciára törekszik, de ő ezt az eleganciát, melyből száműzött minden modorosságot, egy tiszta plasztikai ízlés kifejlesztésére fordítja, úgy saját szenzibilitása, mint a mesterség titkainak felhasználásával.

Másrészt az a törekvése, hogy építészeti szintéziseket alkosson, rendkívüli módon megegyezik a legtisztább fény iránt való hajlamával, mely hajlam a fehér márványt, a mészkövet választatja vele mint különösen kedvelt anyagokat. Ennek a fehér elemnek felhasználása egyébként nagyon nehéznek látszik, minthogy az emberi élet tetszetős, pillanatnyi jeleneteinek ebben való megörökítése nem könnyű, legalább is nem akkor, ha a művész a közönségest kerülni akarja. Ezért mondhatjuk, hogy Csáky is úgy gondolkodhatott, mint Le Corbusier, ki a falaira meszet kívánt, hogy a fehér alapon gondolkodjék!

Ezek után Csákyt mint a modern szobrászat három vagy négy megújítójának — Despiau, Maillol, Broncusi — egyikét tekintem, éppen az ő intelligens és szenzibilis törekvése miatt, melynek célja a romanticizmus vagy a naturalizmus által ellaposított művészet megtisztítása és fölszabadítása. Az övé a plasztika birodalma, melyben a képzelet a legegyénibb invenciónak adhatja át magát.

MAURICE RAYNAL

Magyar Művészet, 430, 431, 434. l.
1929. képekkel

Mendlik Oszkár

MENDLIK OSZKÁR: TÉLI VIHAR KEZDETE A BISCAYAI-ÖBÖLBEN

Főméltóságú nagybányai Vitéz *Horthy Miklós* úr, Magyarország kormányzójának tulajdona

MENDLIK OSZKÁR: HULLÁMTÖRÉS A DALMÁT-PARTOKON

Mendlik Oszkár

— Látja! Nincs temetés! Napok óta senki sem jön az üzletembe. Akár be is csukhatom már a boltot!

— De hát mit tegyek, igazgató úr? Mit tegyek?

Az igazgató most hosszasabban nézett a vörös Tónira és lakonikus rövidséggel mordult rá:

— Vétesse le a szakállát! Borotváltassa le! És a bajuszát is!

Tóni, a szegény vörös Tóni, mit tehetett egyebet, leborotváltatta a vörös bajuszát és szakállát.

A mikor a borbély megfosztotta férfias diszé-

Megint komolyan, mereven, mint egy ércszobor állott a gyászhintó csatlósi helyén, de az emberek megint csak ránéztek és most már akadt, a ki nemcsak hogy mosolygott, de hangosan el is kaczagta magát... Szegény vörös Tóni most még nevetségesebb volt, vörös teliholdszerű arczával, a melyről hiányzott a jól ismert lángoló bajusz és szakáll. Az emberek most már nemcsak az ő nevetséges külsejen mulattak, de azon is, hogy — leborotváltatta azt a vörös prémet — mert már valóságos prém volt — a mi az arczát övezte... És ez talán még nevetségesebb volt. Igy kellett lenni,

tette a helyét, nem is az ő hibájából, hanem csak — az arcza miatt... Hát tehet ő arról, hogy ilyen nevetséges arcza van?... Most már mehet haza megint kisbéresnek... Vagy ha itt marad Budapesten, hát napszámosnak, vagy utczasöprőnek... Mert máshoz ugyan mihez foghat az ő nevetséges vörös arczával... Vége, örökre vége a jó parádés helyeknek, jön majd megint a nehéz, verejtékes munka, a fáradtság, a karok elernyedése, a szalonna mint reggeli, ebéd és vacsora... Jönnek megint a nyomorúságos napok, a rossz ruhák, nehéz paraszti csizmák... Lassanként a kényelmes parádés

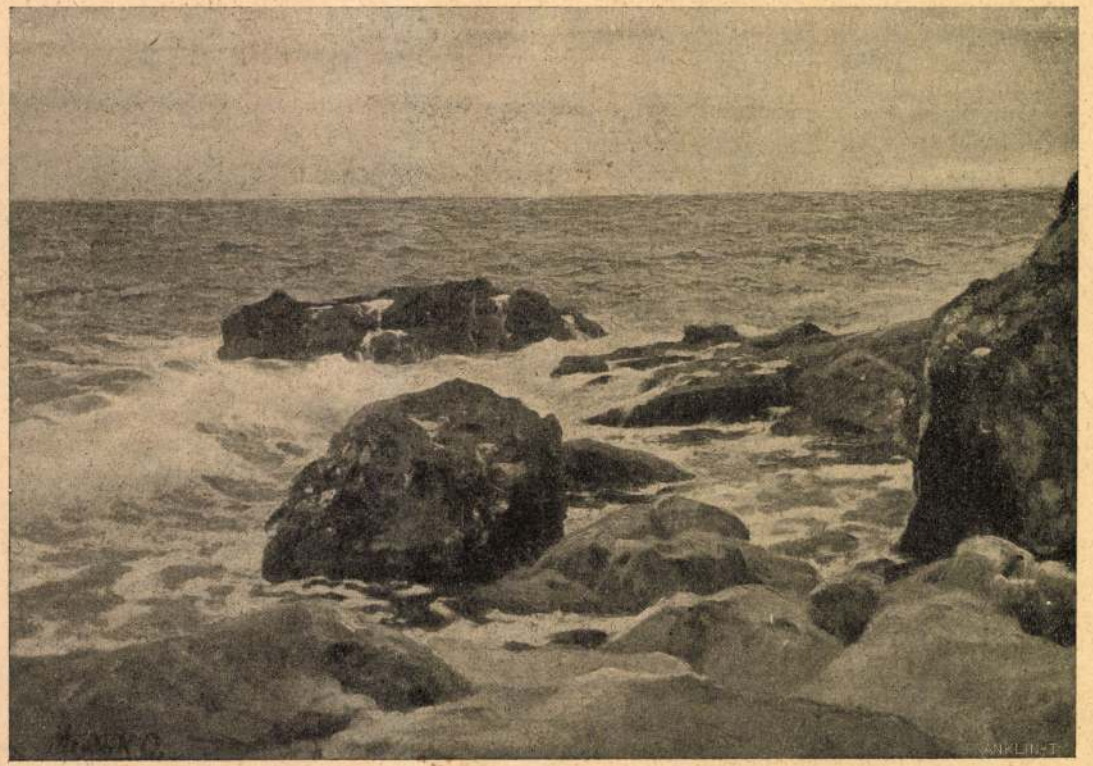

Mendlik Oszkár: Sirocco a Rivierán.

vennyolczadiki forradalom nem egy érdekes harcztéri jelenetét örökítette meg. Így a többi közt Budavár bevétele oly közvetlenséggel s megkapó életteljességgel van ábrázolva, hogy szinte hallani véljük a tomboló harcz fülsiketítő zaját s a légrengető csataordítást, ágyúbömbölést.

E kőrajzok, pár arczkép s nehány vizfestmény (csataképek) az ötvenes évekből, művészi pályája elején mutatják a mestert.

Az ötvenes évek vége felé kezdte állandóan látogatni tanulmányozás szempontjából a még akkor igen festői Szolnok városát és környékét. Müller Adolf, a későbbi városkapitány (maga is festő) s egykor bajtársa az ármádiánál, járt mindenben kezére, kényelmessé téve ottartózkodását a művésznek.

A hetivásár napjain reggelenkint Müller kiséretében hol itt, hol ott tűnt föl magas alakja, gyorsan vázolva a sokaság közepette.

Így történt egyszer, hogy egy nagy szénásszekér gazdája, festői napsütésben, nem akart megállni pár perczre, s Pettenkofen arany óráját dobta neki, csakhogy kezdett vázlatát befejezhesse.

Rajongó bámulattal töltötte el a magyar Alföld festői finomsága s aranyfényben úszó levegője. Mondhatni, ő fedezte fel a művészek

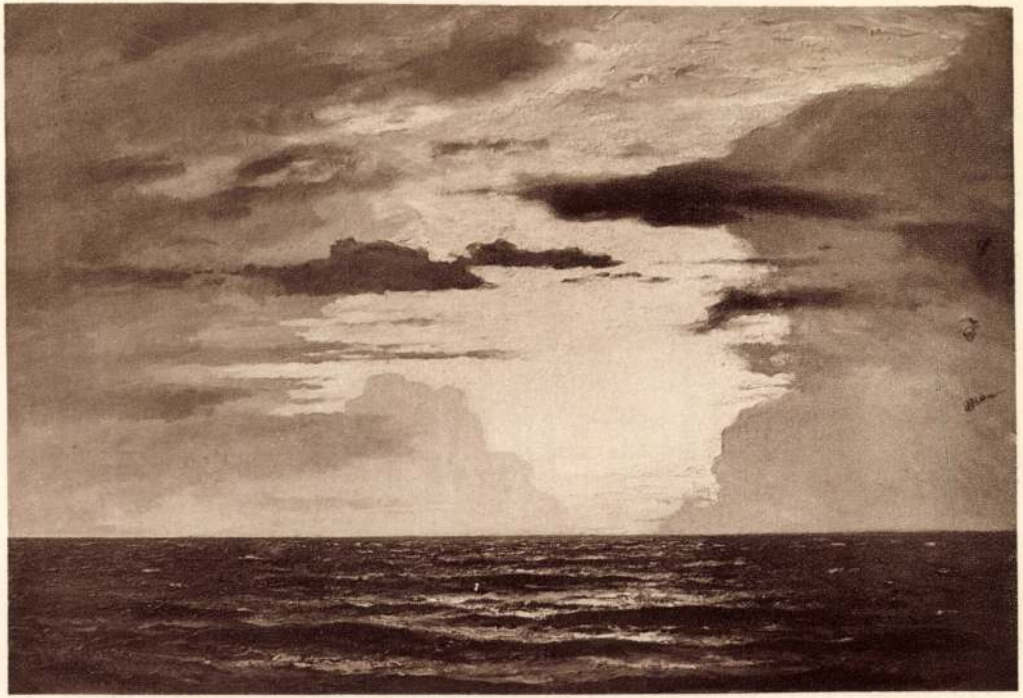

MENDLIK OSZKÁR: NAPKELTE AZ INDIAI ÓCEÁNON

MENDLIK OSZKÁR: ORKÁNHULLÁM AZ ATLANTI ÓCEÁNON

Mendlik Oszkár

KMTársj. 1928/29. szám

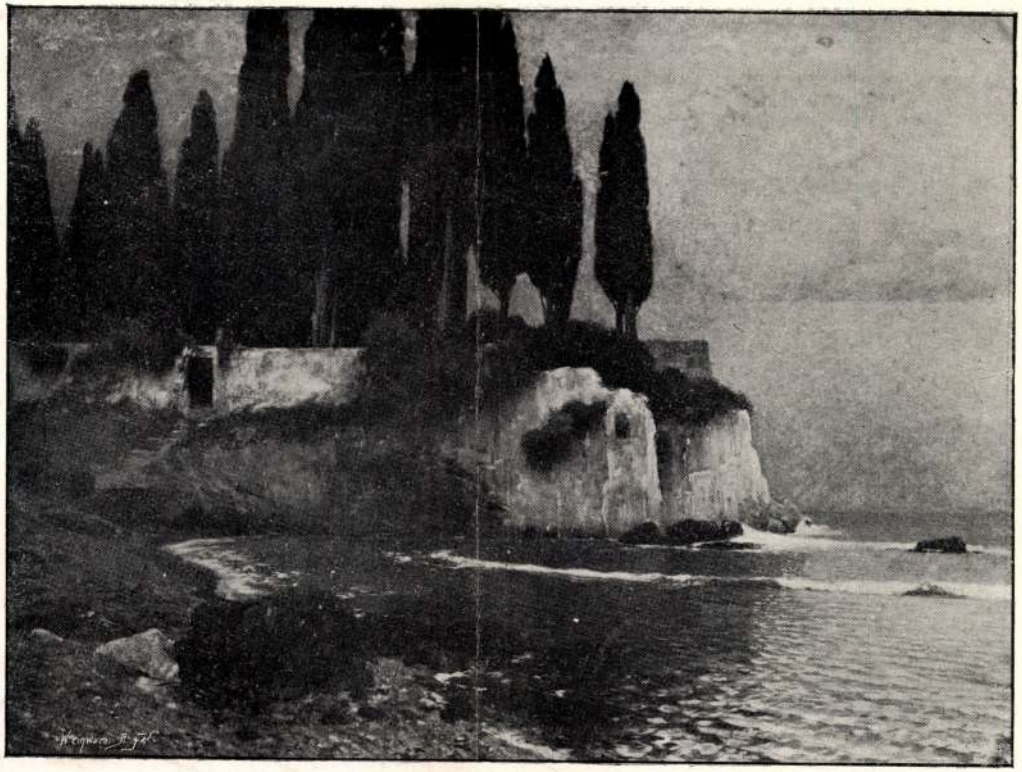

186. Mendlik Oszkár. tengerparti temető.

Kepzőmuv. kiáll. 1897/98.
Köh. kiáll. Tárgy.

187. Poll Hugó. Keresztvetés.

Szemelvények

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár: Napnyugta a tengeren.

Szalon Ujság 1908. 23. sz.

KÉPEK AZ EGGENBERGER MŰTÁRLATRÓL.

ül Brüssel-
sseldorfban
czég Buda-
a. egy pom-
ndezett be,
bemutatunk.
el párhuza-

tékenyen őrködő czég állítja elénk ezt a fényes
példát és ha megnézzük ezen pompás ékszer-
üzletet, látjuk, hogy ez úgy nagy arányaival,
mint gazdag és előkelő tartalmával a nagy
párisi czégekre emlékeztet. S jól esik látnunk,
hogy fővárosunk kereskedelme ismét gazda-
godott egy drágagyönggyel, amely nem tűri

félékkel untat
sábok az irod
telve; már p
azt, amit e cz
győződésünk,
fogja erősíten
kiállítás-szám

28. TATZ LÁSZLÓ: Zólyomi Ili arcképe. Magántulajdon.
29. BARKÁSZ LAJOS: Leszáll az est.
30. TATZ LÁSZLÓ: Özvegy Strasser Vilmosné arcképe. Magántulajdon.
31. KÖVESDY GÉZA: Birkanyírás.
32. LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK: Rákosi Jenő arcképe. Magántulajdon.
33. CZENCZ JÁNOS: K. Évi arcképe. Magántulajdon.
34. GY. SÁNDOR JÓZSEF: Colleoni szobra Veneziában.
35. CZENCZ JÁNOS: Akt.
36. BOSZNAY ISTVÁN: Téli álom.
37. CZENCZ JÁNOS: Magyar bánat.

II. TEREM.

MENDLIK OSZKÁR.

Született 1871. június 23-án Radváncon (Ung m.). Édesatyja, Mendlik Ferenc főgimn. matematikatanár volt és általánosan ismert és nagyrabecsült pedagógus, anyja született tusnádi Pálffy Mária. Midőn az elemi iskola utolsó éveit végezte, atyja rajzoktatásban is részesítette. Később a gyakorló főgimnáziumba került és édesatyja kollégájához, Balló Ede festőművészhez járt rajzórára. 1888-ban a Tátrában megismerkedett Molnár József festőművésszel, kinek támogatásával festette első tájképeit. Az érettségi letétele után az orsz. rajztanárképzőbe iratkozik, hol Greguss Aggházy, majd a második évtől kezdve Székely Bertalan tanítványa lett. 1891-ben látta meg először a tengert Fiúménál s ez időtől fogva az lett vonzalmának főtárgya és nyáron az Adria, főleg a dalmát partokon festett. 1894-ben állított ki először a régi Műcsarnokban egy tátrai erdőrészletet a Képzőművészeti Társulat téli tárlatán. 1894-ben megkapta a rajztanári diplomát és azután beiratkozott a

Lotz-iskolába, 1895-ben asszisztensi állást kapott a műegyetemen Rauscher professzor mellett.

1896-ban a millennáris kiállításon bronzérmet kapott «Hullámverés Raguza mellett» képére. 1897-ben állította ki a Műcsarnokban első nagy képét: «Tengerparti temető»-t, melyet Sopron vármegye vett meg és melyre a Ráth-féle díjat kapta. 1898-ban, miután megkapta az Andrássy-ösztöndíjat, Rómába, a Palazzo Veneziába költözött. Itt festette a «Bolygó hollandi»-t, melyet az állam vett meg és első nyilt tengeri képét, az «Utolsó napsugarak»-at, mely kép Andrássy Manó gróf birtokába jutott. 1901 óta Hollandiában él, 1904-ig Scheveningenben, azóta pedig Aerdenhoutban Haarlem mellett. 1902-ben tette első tanulmányútját az Atlanti-óceánon és azóta bejárta a világ minden részét, hogy tanulmányozza a tengert. 1909-ben kapta meg a kis állami aranyérmet; 1912-ben Ő Felsége I. Ferenc József királyunk a Ferenc József-renddel tüntette ki. 1914-ben volt először a trópusok alatt Kelet-Indiában, honnan a háború miatt csak sok viszontagság után jutott Hollandiába. 1912-ben tartotta első nagy kiállítását Amszterdamban, 1913. és 1915-ben Hágában. 1923-ban Kis-Ázsiában és Görögországban, 1926-ban pedig Közép-Amerikában járt tanulmányúton. Műveit Párizsban, Londonban és Amerikában többször kitüntették. A háborús évek alatt, midőn tengerre nem mehetett, arcképfestéssel is foglalkozott. Magyarországon ez az első kollektív kiállítása.

MŰVEI:

Olajfestmények eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

38, Viharhullám (Indiai-óceán).
39. A Caraibi-tengeren.
40. Cap d'Antibes.
41. Tavaszi hangulat a Földközi-tengeren.
42. Hullámtörés (Raguza).

43. Őszi vihar az Atlanti-óceánon.
44. Hullámtörés Lacroma szigetén.
45. Mare azurro (Földközi-tenger).
46. Hullámtörés Jáva szigetén.
47. A Földközi-tenger eső után.
48. Tavaszi hangulat a Biscayai-öbölben.
49. Vihar kezdete az Atlanti-óceánon.
50. Borongós hangulat a La Manche-csatornán.
51. Vihar után az Atlanti-óceánon.
52. Vihar a Biscayai-öbölben.
53. Délutáni hangulat az Atlanti-óceánon.
54. Ködös hangulat az Atlanti-óceánon.
55. Esthangulat a Biscayai-öbölben.
56. Felhők a Földközi-tenger felett.
57. Hollandi tengerpart.
58. Viharos idő a Biscayai-öbölben.
59. Orkánhullám az Atlanti-óceánon.
60. Zivataros idő az Atlanti-óceánon.
61. Tengerpart Zandvoort mellett (Hollandia)
62. Vihar kezdete Florida mellett.
63. Reggeli hangulat a Földközi-tengeren.
64. Az Egyenlitő alatt.
65. Zivatarfelhők az Indiai-óceán felett.
66. Zivatar a Levanten.
67. Viharhullám az Atlanti-óceánon. József kir. herceg Őfensége tulajdona.
68. Napos délután a Levantei-tengeren.
69. Zivataros idő Florida mellett.
70. Hullámtörés a dalmát-partokon.
71. Tavaszi hangulat (Levante).
72. Hullámtaréj az Atlanti-óceánon.
73. Derült reggel a Trópusokban.
74. Attica mellett.
75. Estefelé a Caraibi-tengeren.
76. Derült reggel a Levanten.
77. Beömlő hullám a déljávai partokon.

78. Napkelte az Indiai-óceánon.
79. Derült reggel a La Manche-csatornán.
80. Hullámfodrok a Biscayai-öbölben.
81. Téli vihar kezdete a Biscayai-öbölben.
82. Novemberi hangulat az Atlanti-óceánon.
83. Hullámhegy az Indiai-óceánon.

(Mendlik Oszkár műveinek folytatása a VII. teremben.)

MENDLIK OSZKÁRNÉ

SZÜL. MYNSSEN JULIA, SZOBRÁSZNŐ.

Született 1873-ban Amszterdamban. Iskoláit Amszterdamban végezte, majd az amszterdami akadémiába iratkozott, hol Leenhoff szobrász-professzor tanitványa lett.

1899-ben megkapta a holland királynő aranyérmét «Tavasz» című müvére és utána a Prix de Rome-t. Ő volt az első nő Európában, ki Prix de Rome-t kapott.

1900-ban nőül ment Mendlik Oszkár festőművészhez és azóta Aerdenhoutban él családjának és művészetének.

MŰVEI:

Magántulajdonok. Nem eladók.

84. Olvasó ember.
85. Olvasó fiú.
86-tól 93-ig Arcmások.

Műcarnok 1928/29
Téli Kiáll.

Mendlik Oszkár

Mendlik Oszkár

lőtt

Pipics Szár

18, 19. l.

arcképe Edvi

Illésné Karády Etel-

től repr.

[illegible]

Mendlik Ottokár

Utolsó napnyár
c. képe repr.

KMTársl 1927. tájé
élclk. kiáll-ral.

Mendlik Oszkár

Vihar utáni c. kép
repr

KMTársa 80 éves
jub. kiáll.
1941 febr. – ápr.

HOFFMANN KERETEK
IV., GERLÓCZY-UTCA 5.
IV., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 28.

NE VÁLTSON NAPIJEGYET

A MŰCSARNOKBA!

A 80 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ ORSZÁGOS
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
SZÍVESEN LÁTJA TAGJAI SORÁBAN

Mendlik Otokár

Ködös hangulat az Atlanti-óceánon

1932 fő v új szerzem. kiáll Müsarnok

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter

30.567/1941
szám.
III/1.

BUDAPEST
1942 FEB.-16 N 3
5 AC

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest

IX.Hőgyes Endre-u.10.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Mendlík Čeněk

vrád

Velence 1922

154. l.

ESZTERGOM

Kerek Gr. Anna

Majer István: Esztergom. VV 1856,
282–283 l.
(Kéje 297 l)

Mendlik Ozkár

rajzoestestői tárgyiasság

Műcs. kiáll, tól
Pipics 43.l.

Mendlik Oskár

architekt Edvi Illés
utódai

Repr
Képzőművészet

1930. IV. évf. 27 sz
44. l

RLAT

Mendlik Ondrás

Esthangulat a
Földközi tengeren

Kopp

MAGYAR MUVESZET
1937. 29. l.

Mendlik Oszkár

Kiséretthajó

Biró József

A marosvásárhelyi
Kaptár -

MAGYAR MUVESZET

1937. 172. l.

Cinge 1934.

Mendlik Oszkár

festő

Műcs. kiáll, 1894 től

Pipics 117 l.

Mendlik Oszkár

Vas. Ny. 1899. 557. l.

nincs cíd

Művészeti ösztöndíjak. A közoktatásügyi miniszterium egy 111,500 frtos művészeti alapot kezel, a melyet egy magát megnevezni nem akaró műbarát létesített. A tőkének kamataiból Wlassics közoktatásügyi miniszter 2100—2100 frtot engedélyezett *Zombory* Lajos és *Mendlik* Oszkár festőművészeknek.

31 – kr

[illegible]

[illegible] Belini

[illegible]

Mendlik Vorkář

Nyilt tengeren c.
lacpe repr.

Nas. Zjs. 1897. 325. l.

Gázró

259

Mendlik Oszkár

állami kis arany-
érmet kapott
Zivatar a biscaiai
tengeröbölben c. képe

Pesti Hirlap

1909. dec. 22.
(Állami aranyérem-
mel kitüntetett
művészek.)

U. 390.

(réznetnet)

Magyar parasztnő III. 33

(réznetnet)

— férfi III. 33.

Mendlik Oszkár

MENDLIK OSZKÁR

szül. Radváncon, 1871. Művészeti tanulmányait a bpesti Képzőművészeti Főiskolán, Hollandiában és Dalmáciában végezte. A hazai és külföldi tárlatokon főként dalmáciai és hollandiai tengerképeivel aratott nagy sikereket. Értékes munkáira számos magyar és külföldi kitüntetést kapott. Alkotásai Európa legelőkelőbb köz- és magángyüjteményeiben foglalnak helyet. 1901 óta állandóan Hollandiában él.

MENDLIK OSCAR

nato a Radváncz, nel 1871. Studiò all'Accademia di Belle Arti di Budapest, in Olanda ed in Dalmazia. Ha ottenuto particolari successi sia alle esposizioni nazionali che a quelle estere con le sue marine dalmatiche ed olandesi. Ha ottenuto numerosi premi sia in Ungheria, sia all'estero. I suoi quadri fanno parte delle più distinte raccolte d'arte d'Europa: Dal 1901 in poi vive stabilmente in Olanda.

113.

Csokás 57

ANDOR

TŐIRODÁJA

BUDAPEST 19

57-83

Mendlik Oszkár: Napkelte az Indiai-óceánon.

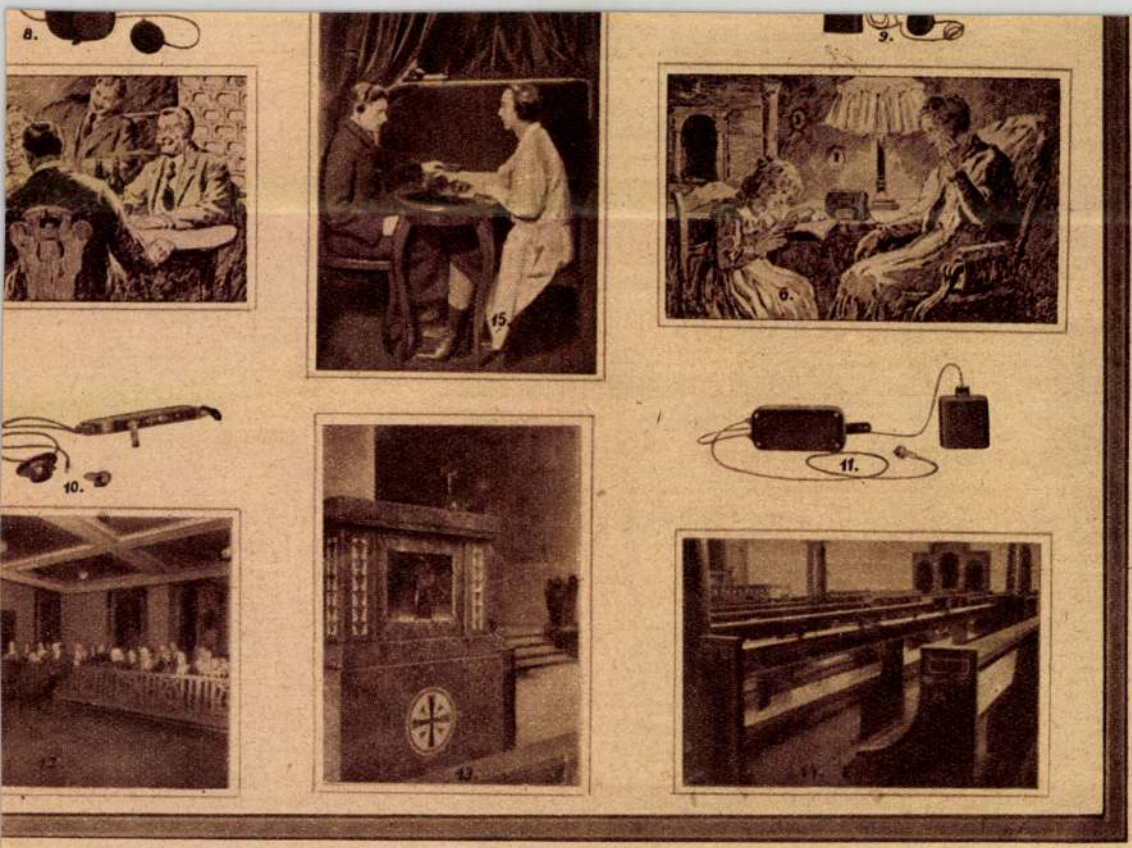

or kirándulásnál, 2. utazásnál, 3. tárgyalás alkalmával, 4. vásárlásnál, 5. társaságban, 6. otthon.
elü és erősségü Siemens Phonophor-készülékek. 12. Többhallgatós Phonophor-berendezésünk előadásnál.
s berendezésünk a zürichi Jézus Szive templomban, 14. nagyothallók számára fentartott padok.
r-készülékek eladási helye és 16. annak külön helyiségében a készülékek kipróbálása és kiválasztása, a

nikai Ipar rt. Budapest, VI., Nagymező-u. 4., a terézvárosi templommal szemben

MDK

Mendlik Oszkár, Radváncz 1871

Dunai tájkép, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 17 l.

Mendlik Oszkár

Sziget az Adrián, olaj

Árverési könyv, 1936. márc. 2. rendk.sz.

45 1.

Mendlik Oszkár sz. 1871
Tengerpart, olaj

N.Szal. III. sukc. 1924. Sz.l. 1.

Mendlik Oszkár

Esti hangulat a Földközi tengeren, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 14 l.

Mendlik Oszkár festőmüvész
~~Osztrák-~~Magyar ~~monarchia~~ müvészei~~nek kiállitása~~
Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

128434/907. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának mult évi 743. sz. felterjesztésére, tudomása és további megfelelő eljárás végett azzal a megjegyzéssel adom ki, hogy a hitközség részére temploma belső berendezésének költségeire kért 400 K. segélyt az e czélra

M. D. K.

MENDLIKO. és Szekely A

az Hranylika épülete 1896.-ban (tokó)
vikstrney

Babogh Gyula: Debrecen, 35. l.

Mendlik Oszkár festő

Népszabadság 1957. 146.sz. VI.22.
4. lap

MDK

Mendlik Oszkár

Magyar Studio I. 58 l.

Visegrád

Fő utca 27. Mátyás nyaralópalot
elterülő, kb. 600 méter hosszú
alapfalai támpilléres hajóval é
szentéllyel, alakospadlótéglákk
Madonna vörösmárvány timpanonjá
vezet a második szinten álló dí
só vett körül. /A hegy felőli c
tes vörösmárvány kútépítény, há
valamint a cseh, besztercei, Hu
márvány tálja és oromfigurája /
zeumban. Talán Giovanni Dalmata
terrasz. Alatta,a Duna felé, az
XIV.századi díszudvar. A másodi
termek alapfalai, hasonlóan fel
négy hatalmas, egykor boltozott
A negyedik szinten háromszöglet
baldachinja külsején és mennye
kúttal, 1463 vagy 1473. Már elő
töredékei megmaradtak. Erről az
udvar mellett fürdőhelység. - A

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Arcképtanulmány, cer. 4 db

Ernst Muz. 18. szak. 1921. dec.

58 1.

MDK

Mendlik Oszkár

Tenger, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

27 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Magyar szlávszek Oroszországban.
Vasárnok, 1899. 26. sz. 405.l.

Mendlik Oszkár festőmüvész MDK

Aerdenhout, Hollandia

A közoktatásügyi népbiztos 1919 ápr. 4-én kelt levelében kéri a pénzügyi népbiztost, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztáregyesület safe-depositjában lévő és az előző években eladott mütárgyai vétel áraiból származó 14.374 Koronát kitevő összeget készpénzben felvehesse és a tulajdonos müvészhez eljuttathassa.

/pénzügyi népbiztos a kérést teljesitette./

M.T.Képz. Él. Bp. 1960. 171.o.

MDK

Mendlik Oszkár

Alkonyat, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

25 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Háborgó tenger, of.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1936. dec. 8.rk. 88. auko.

26 l.

MDK

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 19o5.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Budua

Ernst Muz. 19.auk. 1922. máj.
17 1.

MIK

Mendlik Oszkár

November a hollandi tengerparton, olaj

MIK. 1907-8. téli kiáll. 39 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Bucsuzó sugarak, olaj

KMT. 19o7-8. téli kiáll. 39 l.

Mendlik Ottokár
festő

M.D.K.

Az ujabb tájképfestés müvelője.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 206 l
Bp. 1910.

Mendlik Ottokár
festő

M.D.V.

Méltatás

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 1931.
Bp. 1910.

Mendlik Oszkár
festő

M.D.K.

Böcklin mineratire emlékeztet.

Boszeiczy Albert: A tájkép festés a XVI. században. 1981.
Bp. 1910.

MDK

Mendlik Oszkár

Veth, Cornelis: De Nieuwe Courant. 1921. ápr. 27.

MDK

Mendlik Oszkár, festö

a Nemz. Szal. societ. tagja.

A Magy. Akv.- és Pasztlfestök Egy. X. kiáll. 1923 Nov.
Nemz. Szalon. Kat.

MDK

Mendlik Oszkár,festö

A M.Akv.-és Pszt.f.Egy. növész tagja.

A Magy.Akv.-és Pszt.f.Egy. X.kiáll. 1923.Nov.
Nemz. Szal. Kat.

Mendlik Oszkár.

OMKT.1895.tav.

Mendlik Oszkár festő.

Dalmát tengerpartokról. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Mendlik Oszkár, 1871-

Lovránai halászbárka, festm.

Ernst Muz. 21. aukc. 27 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Sziklás tengerpart, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

21 1.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Tengerpart

Meredek tengerpart

Almássy-Teleki VIII. 1942.

26 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc.
N.Szal. 2 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Kék tenger

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 51 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Alkonyat a Jáva sziget tengerparton

Balló-eml.kiáll. Szépmüv.Muz. 1938. ápr. 9 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Vitorláshajó

Ernst Muz. 29. szám. 1924. 33 l.

MDK

Mendlik Oszkár br. érem

St. Louisi kiáll. kitüntetései. Vas. Ujs. 1904.
809 l.

MDK

Mendlik Oszkár

elismerő oklevél

Wlassics Gy: Párisi kiállkitüntetései. Mücs. 1900. 3267 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871

A ragusai tengerpart éjjel, of.

Tengerparti sziklák, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 21 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871

Füzfák a vizparton, of.

Fenyőerdő, of.

N. Studio 2. sukc. 1921. 21 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871

Tengerpart,

Meredek tengerpart, festm.

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

26 l.

MDK

Mendlik Oszkár
sz. 1871. festő

Mednyánszky naplójában /1911 dec 24/ dicséri az 1911. Jubiláris kiállitásban látott képeit.

104.o.
VÖ. 169. o. jegyz.

Élete legnagyobb részét hollandiában töltötte.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.
/Szerk. Dr. Brestyánszky Ilona./

MDK

Mendlik Oszkár

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

2 l.

MDK

Mendlik Oszkár

választott /rendes/ tag

Magy. Akvarell és pa zt. festők 14. kiáll. N. Szal.

1928. okt. 19. 1.

MDK

Mendlik Oszkár

Sziget az Adrián, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 21. l.

MDK.

Árv. közl. 1939. 5.rk.sz. 92.szám.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Sziklás tengerpart, fm.

A halászbárka, fm.

Ernst Muz. 46. aukc. 1931. 29 l.

tatik, csöre szekin-
ijeszteszet benné
vagyok nagyobb-
re szükszem szükö-
Ezzel is
a M. O. B. nak
kivaló elöszékeny-
Az itt t
képező képeket
küldeni. kivaló
Doctor bru

Mendlik Oszkár festőművész
Hullámok, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

Mendlik Oszkár
festő

M.D.K.

Dunai tájkép

Gradyógyp. II terem 34 sz 17 l.

Mendlik Oszkár
2 kép

Az 1904-iki téli tárlat. ~~8~~ 7 l.

MDK

Mendlik Oszkár

N.Szel. XLIX. csop.kiáll. 1926. jun. 1 1.

MDK

Mendlik Oszkár

KGT II. kiáll. N. Szol. 1929. márc. 2 1.

Mendlik Oszkár

LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 1 l.

N. Lual.

MDK

Mendlik Oszkár, festö.

S ziklás tengerpart. Fa.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935.nov. -Képek. Kat. 14.l.

Hendlik Oszkár festő M.O.K.

1871

tengerfestő

Kamyis, hag. mův. Bp. 1960 574

MDK

Mendlik Oszkár, festő.

Boldas éj az Adrián. Of. -
Huszlámtörés. "

OMKT - Vándorkiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig
Tm. - Hornyánszky V. kny. 80. l.

MDK

Mendlik Oszkár

M. Nemz. Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

MDK

Mendlik Oszkár, festő.

Tengerpartí temető. 1897. Rátk. Gy. f. 300 frt díj.

Beomló hullám. 1909. All. II. 600 kor. akv. díj.

Vihar a biscayai öbölben. 1909. Kis áll. ar. krem.

OMKT. - Tand. kiáll. 1910 szept. 8 - dec. 27 - ig.
Kilünt. műv. lajstr. - Hornyánszky V.
Tny. 66. 67. l.

Kendlik Oszkár

"Utolsó napunkban" c. olajfestménye a
magyarországi andrásszy Hadtest ünnepe.

Vasárnapok a Tavaszi Szemlélet Kiállítása.

Riportrajz. 1901.15.sz.214.l.

Mendlik Oszkár MDK

"Utolsó napsugarak" c. olajfestményét megvásárolta Andrássy Aladár gróf.

Vásárlások a Tavaszi Nemzetközi Kiállitáson.
Műcsarnok.1901.15.sz.214.l.

Mendlik Oszkár

Látogatás Mendlik Oszkárnál. Irta Goldberg Ernő.
Világ, április 25.

1915

(Művészet 1915, 287. l.)

MDK

Mendlik Oszkár, 1871.

Hullámtörés

Almásy-Tel. 2.suk. 1939. nov. 29 l.

MDK

Mendlik Oszkár, Róma

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Hullámtörés a dél-olasz partokon, of.

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll.
63 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Bolygó hollandi

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll.
64 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Alkonyat,,of.

Árverési Közl. 1938. 3.sz.rk. 23 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Salamis, olaj, repr.

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.
41 1.

Mendlik Oszkár

festő

Tengeri táj

Hullámzó tenger

M.D.K.

Birankció 1957. Budapest.

22 l.

MDK

Mendlik Oszkár, sz. 1871.

Aerdenhout

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 23 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Szokolay B: Müvészeti Szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz. 75-77 l.

emplom kéttornyos, klasszicizáló sisak-
szerü homlokzatán barokk szobrok, szép
ól. Belül egyhajós, dongaboltozattal,
és kétszakaszos szentéllyel. Főoltár sok
erenccel, Johann Anton Krauss jászói
ékoltár: Kracker: Mária oktatása, 177o
zt, XVIII. század. Magyar urihimzéses
tették 1731-1733 között a jezsuták.

rauss. Henszlmann-Lapok, 9-1o. Bp.193o,
Eger müvészetéről. Bp. 1937, 7, 9, 66,
p - Breznay-Karczos: Egri képeskönyv.
- Eger V és MV. Bp. 1951, 17 1/

MDK

Mendlik Oszkár

N.Szal. vezetőségi tagja.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 3 l.

MDK

Mendlik Oszkár

Őszi est Scheweningennél, olaj

KUT 1903-4. téli kiáll.

Vedres Márk: Dávid 327
» » Nő tükörrel 327
» » Tanulmány . . . 328., 329., 332., 333
» » Domborművek 330
» » Táncosnő 334
Kallós Ede: Plakett 345., 351

ÉPÍTÉSZETI MŰVEK

Medgyaszay István: A Nemzeti Szinház pá
Bálint és Jámbor: » » »
Tőry és Pogány: » »
Lajta Béla: » »
Makoldy F.: Alsó-Rákos k
Lajta Béla: Bérházak 288
» » Sirok 289
» » Ban 290
» » 292., 293

Az Magyar Szalon Mentalik Oszkár „Reggeli hangulat a Földközi-tengeren" c. vízfestményének, a Nemzeti Szalon alatt kiállított Két ezüst-érem másikat Olgyai Viktor „Ringó oda a bizottság" c. linoleummetszetének ítélte oda a bizottság.

Lévy Róbert: Verona 21
Kmetty János: Ligeti részlet 24
Nagy Vilmos: A gyümölcsösben 25
Heyer Artúr: Vázlat 37
Petz Margit: » 39., 114
Heyer A.: Angoramacska 40
Muszély Ágost: Viszontlátás 41
Herman Lipót: Tanulmány 44
Pataky László: Petőfi a csárdában 45
» » Vázlat 48., 49., 52
Páris E.: Chillon vára 85
Kober Leo: A kritikusok 88
Zádor István: A rue St. Severin 89
Kernstok Károly: Hajdúmegye székháza üveg-festményei kartónja 92., 93
Pogány M.: Kartón 96
Knopp Imre: Vázlat 97., 100
Sassy Attila: Ex libris 120., 121
Wagner Géza: A párisi Notre Dame 149
Frecskay Endre: Boltívek alatt 153
Siligai Ferenc: Patak 156
Jendrássik Jenő: Tanulmány 173., 180
» » A koszorú 176
» » Szomorú percek 177
Bednár János: Jendrássik J. Arcképe 181
Pór Bertalan: Tanulmány 184
Keményffy Jenő: Est 188
Mikola András: Vasaló lány 189

Mendlik Oszkár

életrajz

irod.

Csókásy 113. l.

10140

s arczélben látható. Caputiumot és
on keresztet hord. Felirata a kép

Reverendissimus Dominus
URANITS
is S.C. et R.A.M. Consiliarius.

Jos. Häusle in Wien.